

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

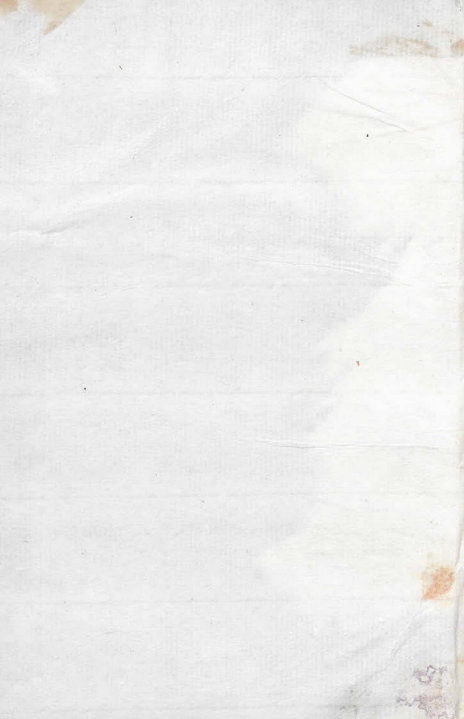
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

22

4-76

ms. 973 u
p. 628

Printed in Turkey

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԹԱՒԱՐԻ

ՀԱՅԿ

ԳԵՐՈՒՑ

100

0.0000000000000000

0.0000000000000000

0.0000000000000000

22
4-76

Քանի որ իմ օրագրում
ՊԷՇ, ՏԷՆՐ *Մուրադ*
ՓԷՐԳԻ

ԸՆՏԻ ԸԹԻԳՏԷ ՏԷՐՃ ՕԼԱՆ
ՆԱԳԼԻՅԷԹԼԷՐ ՀԱԳԳԸՆՏԷ
ԻԻՉ ՆԻԼՏ ԹԱԳՈՒՄԻ ԻԼԷ

Հարգելի
ԳՈՒՏՍ ՇԷՐԻՓ ԲԱՀԻՊԼԵՐՆՏԷՆ ՍԱՊԸԳ՝
Հարգելի Վարդանիս Քանի որ
ԸՍՏԱՆՊՕԼ ՓԱԹՐԻԳԻ ԷՏԻՐՆԵԼԻ ՊՕՂՈՍ
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆ ՂԱՅՐԵԹԻ ԻԼԷ ԻՆՇԱ

ՊԱՍԾԱ ԻՔԻՆՃԻ ՏԷՓԱ

ՃԻԼՏԻ ՍԱՆԻ

ՏԵՕՐՏԻՆՃԻՏԻ ՏԷՀՐԵՆ, ՀՈՌԹՈՒՆ, ՏՕԲԹԻՆ,
ՅՈՒԴԻԹԻՆ ՎԷ ԵՍԹԵՐՆ ՆԱԳԼԻ

2004

Երանյան
ԳՈՒՏՍ ՇԷՐԻՓՏԷ

Վրդանիս Քանի որ
ՄԱՐ ԵԱԳՈՒՊ ԵՐՄԵՆԻ ՄԱՆԱԳՐԸՐԸՆՏԷ

7 Գ. 3.

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԴՊՐՈՄԻՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԴՊՐՈՄԻՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՄԻՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ

ՅՈՒՆԻՍԿՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՄԻՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՄՍՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ

633
40

ՏԵՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՏԷՆՐ

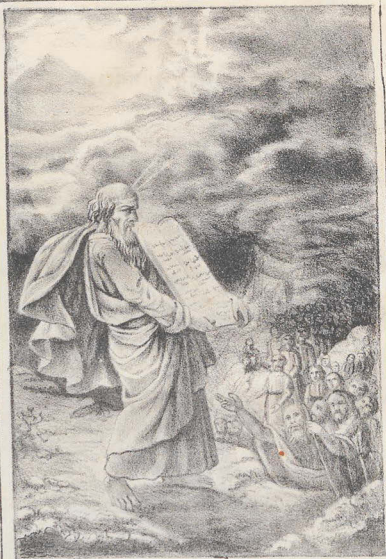
ՍԻՆԱ տաղնոտէ Մովսէսէ նամօս (օրենք) վերիվմէսի . շէօյտե
գըրգ սենե զարֆընտե Ալլահըն Խարայէլ միլէթինե էթմսիկի ինայէթ .
անդէրին չօգ տեֆա եմրե մուղայիր հարեքէթ էտիւսլ թէքտիր օլմա
լէրի . Ահարօն վէ Մովսէս վէֆաթ էտիւսլ Յետունուն եէտի իլէ
Յօրդանան չայընտէ կէլիւսլ Երուսաղէմ՝ էյալէթինի դապթ էթմէլէ
րի . Սաւուղուն փատիշահ օլմասընէ տէկին հարիսիլէրին էլի իլէ խաւ
րէ օլուսլ պատէհու Դաւիթին վէ Սողոմոնուն փատիշահ օլմասը . Ե
րուսաղէմոտ Տաճարըն ետիրդմասը . Խարայէլին փատիշահլըզը իթիյե
պեօլունիւսլ պիրինին Երուսաղէմոտ վէ օ պիրինին Սամարիա նամ
մէմլէքէթոտէ փատիշահլըզ էթմէսի . պու հալ իւղըէ չօգ վազըթ ի
տարե օլուսլ պատէհու փատիշահլըզլէրի դալքուսլ Պաղտատէ էտիր
կիթմէլէրինին պէյանինտէ տիր :

քիթապ¹ . օ հճիլտէն օ գատար միւտտէթ գալտը
անտէ . Սէ կիւն պէ կիւն մէմլէքէթին հիսարինէ
եագլաշուպ² ֆէթհէտէճէք մէրքեզի մուհասերե
հտինճէ , Ղաւիթէ խապէր հտէր քի պիլնէֆս
քէնտի կէլէ օրտույա , քի մէմլէքէթ ալնտըգտէ
խիւմ վէ շէրէֆ անըն օլա . () Լ պապտէ Ղաւիթ
քիւլլիյէթլի ապէր իլէ վարուպ անի ֆէթհէտէր .
վէ անըն վիտիշահընըն թաճընը օ քի ալթուէն վէ
զիգըլմէթ միւճէվէք իլէ տօնանմըշ խտի ալըր . Սէ
տախի դայէթ չօգ թալան էթտիքտէն մատէ , տիւշ
մանըն թուղա եամիտըգլէրի մահալտէ եէր իւզէ
րինէ եաթըրուպ , տեմիր թէքէրլէքլի տիւվէն հար
ման չէվիրի կիպի անլէրին իւզէրլէրինտէ կէզտիւ
րիւր . լաքին տիւվէնին եգրաֆընտէ վէ ալթընտէ
տէմիր չէնկէլ , քէսկին քէսէր , վէ տէստէրէ միսիւ
լիւ տիւրլիւ իսկէնճէ ալէթլէրի օլուպ³ դայէթ շէ
տիտ սիյասէթ իլէ հէլլաք հտէր անլէրի . պու տիւր
լիւ հտէր խտի ճիւմլէ Վմօնլուլէրին մէմլէքէթլէ
րինտէ . պատէհու ազիւմ շաղլըգ պիլլէ կէլը Լ
րուսաղէմէ .

Վնճագ⁴ զանն էթմէ քի պու պապտէ դատ
տարլըգ էթտի . վաղաա ատէթտէն խարիճ ի
տի մէղքիւր դաղէպ , լաքին անլէր քի պի դայրի
հագգըն Ղաւիթին ատէմլէրինէ ատէթտէն խա
րիճ րէզալէթ էթտիքլէրինտէն մատէ , Սիւրեանիւ
լէրի տախի անըն իւզէրինէ հիւճմ էթտիրմիշ օլմա
լէրի իլէ , իճապ էթտի անլէրի եշէտտի դաղէպ իւ
լէ հէլլաք էթմէք , քի սայիրլէրի իպրէթ տլուպ⁵
նաշէրի հարեքէթ էթմէյէլէր .

1 Վասախայ Յոլաթ հրէշապիս առ Դասիլի և ասէ .
պապիւրալիյայ ընդ Ռաբալիայ , և հասի յառնուլ զհաշ
ւըն ջըն . Բ . թագ . ԺԲ . 27 .

Օրհնքն ի Նեոն Թովսիսի տունն:

ՊԷՇՏԻՆԻ ՓԷՐԳԻ

ՏԵՕՐՄԻՆՆԻՆԻ ՏԷՆԻ

ՍԻՒԱԼ 1.

Տեօրմիննին տէնն քիճէ քերդ օրու իւշիննին տէնն :

ՃԷՎԱԳ

ՍԻՒԱ տաղնն տէ Սոլսէսէ նոմոս վէրիլմէսի իւէ .
 Օ իրա՝ օ վագթէ դատար ինսանլէր եալընըղ դապիւ
 տթ նոմոսու իւէ իտարէ օլուրլէր իտի . քի Ալաճ ա
 նի քէնտի հպէտիլ հպէտ հմրինին պէյան նամէսի վէ
 շապգը կիպի ինսանըն դապիաթընտէ սապիթ էթտի .
 Վէ տեօրմիննին տէնն տէնն էէնէ Ալաճ քէնտիսի
 անի մնխսուս իբի դաշ թախթա իւղէրինտէ եազը իւ
 լէ Սոլսէսէ վէրիլ¹ . քի ինսանլէր քէճմ էթսինլէր
 Ալաճըն պիրլիկինի վէ անըն հմրինի . Օ իրա նիճէ
 քի Ալաճ տըր ինսանը՝ եարատուպ անըն վիւճու
 տինտէ դապիաթ նոմոսու սապիթ էտէն . քէզա էէ
 նէ քէնտի տիր նոմոսու վէրէն . վէ օ տըր Խարայէլին
 ալաճը . վէ ճիւմէսինէ պօրճ տըր անէ իդաաթ էթ
 մէք . վէ անըն հմրի տիր նոմոս . քի անի ինսանլէր քէն
 տի դապիաթլէրինտէ սապիթ օլան դուվլէթտէն
 քէճմ էտէր իբէն . պաշասընլէր քիթապտէ տախի
 օգոււմաղէ՝ քի ունութմասընլէր . ()՝ էճիլտէն Խա

1 Եւ Սոլսէսի . . . զէրիւս գախապէս վայոյթէն .
 Եւնը . ԼԱ . 18 :

րայել միլէթինէ թէնպիհ օլունտու՝ քի մէզքիւր նօմսու՝ քէնտի օտա գափուլէրինին իւսթ էշիկլէրինէ եազընլէր՝ քի կիրիւս չըգտըգլէրինտէ փիւքիրլէրինէ կէսին՝¹ :

Չիւնքի նօմս գալէմէ ալընտը , անէ մոլղայիր հարէքէթ էտէնէ՝ ճայիզ օլան զազէպին գալէմէ ալընմասը իճապ էթմէկ իլէ , շերյաթ նօմսլէրի (գաւտաստանական օրէնք) տախի վէրիլիւր Սոլսէսէ :

Պախուսուս նօմսուն գարարը քրիստոնէական օրէնք օլմաղ իլէ , անըն րէսիմլէրինի սըրրէն պէյան էթմէք իշիւն կեօնակեօն ային (սովորութիւն և կանոն) վէ ատէթ թերթիպլէրի (խտրական օրէնք) վէրիլտի՝ քի Խարայել միլէթի անլէրի իճլա էտէրէք , Սէսիհին կէլէճէկինէ իթիգաթ վէ ումուտ պիրլէ՝ Ալլահըն իգաաթընտէ օլտուգլէրի պէյան օլուպ փութփէրէսթլէրտէն փէրգ օլտունլէր , նիճէքի ալընգ քիթապտէ պէյան տըր զիրր օլան մատտէլէր :

Սէզքիւր նօմսլէրին , նոր օրէնքտէն ագտէմ՝ Սոլսէսին եէտի իլէ վէրիլմէսի իշիւն , շին վէ մովսիսական օրէնք . նոր օրէնքին կեօլկէսի վէ րէսմի օլտուղի իշիւն , Ստուէրական օրէնք . գալէմէ ալընտըղի իշիւն , Կրական օրէնք տէնիլտիլէր :

Ս Ի Ի Ա Լ 2 .

Նիճէ վէրիլտի նօմս :

ճ . Ըղիմ միւճիւղաթ՝ հէյաթլի էլամէթ՝ վէ տիւրլիւ թերթիպլէր իլէ , քի ճէմաէթ նօմսուն իզգէթինի փէհմ՝ էտիւսլ խիլափինէ հարէքէթ էթմէյէլէր , Վէ չիւնքի Սինա տաղըն գարըըընտէ

1 Լ .- Գրեայեա զնոսս Դ վերայ սեմոյ քանոյ քոյ , և Դ Գրողնս չո . Բ . Օրին . Զ . 9 :

գօծագ եթմիշէր իտի (նիճէքի իւշիւնճիւ տէհրին ելլի եհտի սիւալինտէ զիբր օլտու), Ալլահ Մովսէսի տաղա չաղըրուպ՝ օ՛ անէ տէկին Խարայէլէ եթտիկի քէրէմի զիբր հտէր անէ , Ալէ տաիի եկէր Խարայէլ տայիմա իգաաթ իւզրէ գալըր իսէ , անլէրի քէնտինէ մախսուս ճէմաեթ եթմէկէ միւրատը ալլիէսի օլտու զինի պէյան հտիւպ՝ անի ելլի կիպի իրսալ հտէր՝ քի վարուպ ճէմաեթէ խապէր վէրէ , վէ անլէրտէն ճէվապ ալուպ կէթիրէ ¹ :

Ֆէհմէյէ Ալլահըն ինայէթինի . զիրա նիճէքի ճէմի ինտարլէրտէն եալընը Աբրահամը չաղըրտը , քէզա ճիւմէ միլլէթլէրտէն անըն Ճինսինի քէնտինէ ճէմաեթ եթմէք միւրատ հտէր . լաբին ճէպրի օլմուսըն տէյու , հվվէլա Մովսէսի իրսալ հտէր՝ քի անլէր տէն ճէվապ ալուպ , պատէհու գավլի գարար հտէ՝ քի ըիզալէրի իլէ իգաաթ եթմիշ օլուպ՝ օհվապ ալ սընլէր , ()՝ Էճիլտէն մուգատտեմ եթտիկի ինայէթի ֆիքիրլէրինէ պըրագըր , քի անլէրի միւրահաղա էտէրէք՝ սօնկրաքի հտէճէկի ինայէթէ իթիգաթ վէ ումուտ պիրլէ տայիմա իգաաթ իւզրէ գալալէր . Օլորա օ՛ քէրէմքէանի Ալլահ տըր քի՝ գարա գուշ եալըրուսունու գամատընըն իւսթիւնտէ թաշարլի կիպի , անլէրի Մըսըրտէն իսէլաս եթտի ² :

Տէնիլիք քի գարս գուշ եալըրուսունու տիւշ մանտէն գալըրտըլնտէ , անի գամատընըն իւզէրինէ

1 Այսպէս ասացէս Գանն Յակոբայ . . . Դո՛ւ յէլէն գե-
տի՛ս՝ որչա՛ի ինչ արարի ընդ եգիպտացիսն . և առի զիւղ իբրե-
ի վերայ լիւոյ արծո՛ւտայ . . . և արդ՝ ելիւ լէււլ լո՛ւիցէս
յայնի իմո՛ւմ , և պահիցէս զո՛ւսն իմ , եղիջիս Դո՛ւս ինչ ծո-
ւղե՛ւրդ տեպհաիան յամենայն աշգոյ . Լըկոյ . ԺԹ . 3 :

2 Որպէս լարծո՛ւի ՚ի լիւս իւր ընկալաւ զնոսա . Բ . Օրի .
ԼԲ . 11 :

ալուսի ուշադր. մատամբ քի անտէն զիյառէ եիւքսէք
ուշան գուշ եօգ տըր. անճագ. սայիր գուշ. քէնտին
տէն եիւքսէք ուշան գուշարտէն խելիք եթմէկ իլէ,
իքի այաղընն օրթաքնէ ալըր ետիրուսունու ուշ
տուղինտէ. Իմոն Սովսէս տաղտէն ինիւս վէ ճէ
մաէթին ինթիւտարլէրին ճէմ հտիւս Վլաճըն հմ
րինի թարիֆ հտինճէ, ճիւմլէսի պիլ իթթիֆագ
Վլաճըն հմրինի իճրա հտիւս տայիմա իգաաթ իւղրէ
գալմաղէ թաաճուտ հտէրլէր¹. Սէ Սովսէս օ կիւն
եհնէ տաղա չըգուս ճէմաէթին ճէվապըն Վլաճա
կեօթիւրիւր². Պէլի Վլաճա մալիւմ տիր ճէմաէթին
ֆիլըրի, լաքին Սովսէս նիճէ քի Վլաճըն ճէվապըն
անլէրէ կէթիւրտի, քէգա անլէրին ճէվապըն Վլաճա
կեօթիւրիւր, քի ճէմաէթ սեօղիւնտէն տեօնմէյէ,
Սէ չիւնքի Վլաճ իլէ ճէմաէթին պէյնիւտէ Սով
սէս ելլի կիպի օլտու, օ հճիլտէն Վլաճ անէ տէր
քի, իշտէ պուլութ իլէ կէլիւս սէնին իլէ սեօյլէյէ
ճէկիւմ, քի սանա ինանընլէր,

Սաղար էյլէ՝ քի Վլաճ քէնտի սատըր գուլու
նու նիճէ միւշէրրէֆ հտէր. զիրա օ անէ տէկին
Սովսէս իլէ կիզլի սեօյլէր իրէն, պու տէֆա աշի
քէար սեօյլէմէկէ վատ հտէր՝ քի ճէմաէթ անըն իզ
ղէթինի թանըլուս իգաաթ հտէլէր, Սէ Սովսէս
թէքրար տաղտէն ինիւս Վլաճըն հմրի իւղրէ ճէ
մաէթէ թէնպիճ հտէր քի հալապլէրինի եայգա
սընլէր. զիրա իւչիւնճիւ կիւն Վլաճ ինէճէք տիր Սի
նա տաղտէ, վէ օլմայա քի օ վագըթ պիր քիմսէ տա
ղա չըգա՝ եախօտ եագլաշա. զիրա՝ քիմ քի անէ

1 Պարսիսի Իպ թողլուրէն Ռահմոն-է Լա տէն,
լաթնայն ինչըր տաղ Ասրոն-աճ՝ արաշո-ւ. Ելիւ. ԺԹ. 8:

2 Տարա Սովսէս լապագման թողլուրէն տա Աս
րոն-աճ. Ելիւ. ԺԹ. 8:

Եռգլաշոր խե, Էկեր ինսան վե Էկեր Հայվան, դաշ-
լանսա վե օգ իլե Եարալանուպ Էօլսե կերեք¹, () Է-
Ճիլտեն մախսուս տաղըն Էգրաֆընե սինօր պեյան Է-
տեր՝ քի անտեն իլերի քիմե կեզմէյե, Ս Է Թենպիհ
օլտուղի իւզրե, Ճեմանեթ Հազըր օլուպ՝ իւջիւնՃիւ
կիւն Էրքեն զուհուր Էտեր տաղըն իւզերինտե կեօյ
կիւռլեմէք սետասը, շիմէկ՝ վե տուման իլե պու-
լութ, վե շիտտեթլի պօւու սեպերի, վե կեօյա քիւլ-
Հան Թիւթիւնիւ կիպի տաղ Թիւթեր իտի, զերա՝ Աւ-
լահ աթէշ իլե անըն իւզերինե Էմիշ իտի², Ս Է Սոլ-
սէս Ճեմանեթի տաղըն Էգրաֆընտե տուրաուրուր՝
քի իշեթսինլեր Ալահըն Էմրինի, Ս Է զպուրեր զլքր
օլան Էլամեթի կեօրիւպ՝ վե կիւռիւթիւ սեպերինի
իշիտիւպ՝ դայեթ իսեվֆ պիրլե Հեյպեթտե գալըրեր,
Պու Էլամեթլեր աշիքեար Ճիւմէյե կեօրիւնիւր իքեն
Ալահ Սոլսէսի տաղա ճաղըրուպ՝ Թեքրար Էմր Է-
տեր, քի Ճեմանեթ տաղա Եազըն վարմայե տեյու-
թենպիհ Էտե, վե Ահարօնու տաթի ալուպ՝ Էենե
տաղա ճըգա, Ամր օլտուղի իւզրե Սոլսէս ինիւպ
Թենպիհ Էտեր, վե Ահարօնու ալուպ Թեքրար ճը-
գար տաղա:

Պեհմէյե, նիճե քի վատիլահըն ֆերմանը օ-
գունաճագ օլտուգտե, ալեմէ խապեր օլունուր՝ քի
կէլիւպ տիյեյելեր, քի Էմրին խիլաֆընտե օլմայալեր,
քեզա Ալահ քենտի Էմրինի ինսանլեր պեյան Էտե,
Ճեք օլմաղ իլե, օ միսիլիւ աշիքեար Էլամեթ օլուր՝

1 Օգոյլ կայեք անյանց յեւանելոյ ՚ի վառան, և Բերնե-
նալոյ ՚ի նա. Ելից. ԺԹ. 12:

2 Եւ Էլե յառուրն երրորդի ընդ առաւօտս. յայնք և
փայլափառանք և ամպ միգախառն... և վառան Սինա ծը-
կեր առ հասարակ. Կանդի Իթիւլ կայր Ապրաւած ՚ի վերայ
նորա հրդ. Ելից. ԺԹ. 16:

քի հերքես խելի էտիւայ տիգաթ իլէ տինէյէ . վէ
էմրէ մուղայիր հարեքէթ էտիւայ թէքտիր օլմայա .

Իմտի Սովսէս վէ Մհարօն տաղտէ պուլուլթ իւ
ջինտէ . վէ Սինա տաղը տուման վէ աթէշ թիւթիւ
նիւնտէ զարգ օլմուշ , շիմէկ վէ հէյալէթ լի կիւռիւլ
թիւ վէ պօռու սէսլէրի կիթտիքճէ շիտտէթ լէնիւլ ,
վէ ճէմանէթ աշաղտէ զայէթ խելի իւղրէ իքէն :

Գ-Լ . Ի . Մլահ սեյլէր Սովսէս վէ Մհարօն նամօու . վէ
մինէ ԻԳ տախի պաղը շէրիյաթ , վէ Խարայէլէ մասսուս օլան
ային վէ ատէթ թէնպիհլէրինի . լւքին տէկիլ քի
կիզլիճէ անլէրին ֆիքրինէ թէհսիր էթտիրմէկ իլէ ,
իլա քի աշիքէար սէս իլէ ¹ . նիճէ քի իկիրմի ֆասը
տէն իկիրմի տէօրթ ֆասըլէ տէկին պէյան տըր :

Պատէհու Սովսէս վէ Մհարօն տաղտէն ինիւլ
Մլահըն էմրինի ճէմանէթէ պէյան էթտիքլէրինտէ ,
իգաաթ էտէրիզ տէյու թէքրար թաահուտ էտէր
լէր ² . Օլ պապտէ՝ Սովսէս նամօու գալէմէ ալուլ
էաղար , նիճէ քի Մլահ էմի էթտի :

Ս է տախի ճէմանէթին տայիմա իգաաթտէ տուր
մասընէ իաղաթ օլմագ իջիւն , Խարայէլէն օն իքի ճին
սինին իամինէ՝ օն իքի գաշ ալուլ սեղան էափար , վէ
անլէրին իլք էվլատլէրինի կէօթիւրիւլ՝ անըն իւղէ
րինտէ ճիւմլէ ճէմանէթէ պէտէլ գուրպանը անլէրէ
քէստիրիր . ջիւնքի օ անէ տէկին՝ Մհարօն քահանայ
օլմուշ տէկիլ իտի . Ս է գուրպանըն գանընտէն գապ
իջինէ ալուլ պիրաղ սու գաթար՝ քի գաթըլանմա
տըն . վէ նըսֆընը սեղանըն էօնիւնէ սէրիկիլ՝ նամօու
ճէմանէթին հուղուրինտէ գըրաաթ էտէր . վէ մէղ

1 Խօսէյաւ = Տէր զամենայն զապգամա զայսոսիլ՝ և տէ .
Էս էմ քէր Ապրոտաճ չո . Ելից . Ի . 1 :

2 Լ = տէն . զամենայն զապգամա զըր խօսէյաւ = Տէր՝ ա
բասյոտ , և լոտէյոտ . Ելից . ԻԳ . 5 :

պուրէր տխնէյիււայ՝ Ալահըն էմրինէ իդաաթ հտէ, րիզ տէտիքէրինտէ, նըսփընը տախի ալոււայ՝ իշտէ պու տուր գաւլ գանը՝ քի Ալահ սիզին իւէ գաւլէ էթտի տէյերէք՝ սէրսիէր անլէրին իւզէրինէ ¹ .

Փիւհադիգա՝ Ալահ գաւլէ հտիււայ՝ անլէրի քէն տինէ ճէմաէթ էթտի . վէ լաքին չիւնքի Ալահըն ճէմաէթինէ մախտուս օլան՝ ճէննէթտէ անըն պինի հայէթ տէվլէթինէ նայիլ օլմագ տըր ² , ճէննէթէ տախի ազիզլէք իւէ կիտիլի . վէ ազիզլէք՝ Ալահըն վէրտիկի նոմօսա իդաաթ էթմէքտէ գարար գըլար . վէ նոմօսուն նիհայէթի տախի Մեսիհ օլմաղ իւէ ³ , նոր օրէնքին րէսմի օլարագ, քահանայական գուրպոն՝ վէ ատէթ շուսուլէրի թէնպիհ օլուստու . քի անլէրի իճրա էթմէկ իւէ ազիզ օլոււայ՝ ճէննէթէ վասըլ օլալէր . Օ իրա տէկիլ քի Մախսէ վէրիլէն նոմօսուն գուլվէթի իւէ ճէննէթէ կիտիլի , իլա քի Մեսիհ էֆէնտիմիզին լուծփու վէ անըն ինայէթ էթտիկի աւետարանական նոմօս իւէ .

Պէլլէ հսքի նոմօս Ալահըն էմրի օլմաղ իւէ , անի իճրա հտէն Ալահա մագպուլ օլուր իտի . անճագ շու շարթ իւէ քի հկէր Մեսիհին կէլէճէկինէ իթիլ գաթ պիրլէ՝ անըն լուծփունէ ումուտ հտէր իտէ .

()՝ էճիլտէն եհնի նոմօսուն քէլամէթինէ նաղաւրէն (բաղդատամալը ընդ կատարելու թիւն նոր օրի նաց) , անըն գուսուրաթը օլտուղի պէյան օլուր ազիզ քիթապտէ ⁴ . զիլա նիճէ քի թաալիրճիլէր

1 Եւ - ասէ . անա այս արիւն է ուխտին՝ զոր ուխտաց Տէր ընդ յէզ վասն ամենայն Բանիցս այսոցիկ . Լըկց . ԻԴ . 8 :

2 Ուր էսն էմ, անդ և պաշտօնեայն էմ եղեյի . Յուհ . ԺԲ . 26 :

3 Կապարաթ օրինացն Քրիստոս է . Հռովմ . Ժ . 4 :

4 Եւ էպոս նոցա հրամանս անբարիս , (այսինքն անկապարս)

եառիաճադլերի թաավիրին բեամինի եվկէլա գուրշուն գալեմ վէ թեպէշիւ իլէ չըզուպ պատեհու տիւրիւ, բէնկ իլէ .բեմալի հիւանէ բէսիտէ հտէրլէր, .բեզա հսքի նօմօս, եհնի նօմօսուն բեամի վէ կեօրկեսի օլ, տուղնտէն՝ Սէսիհ եփէնտիմիղին կէլմէսի իլէ թէր, միլ օլտուղն աշիբեար տըր պուրթ Սէետարանտէ՝ 2.

Իսմիի Սլաշըն աղիղ ճեմաեթի բուհանի փա տիշահըգտէ վէ .քահանալըգտէ պիլ լուծփու պաւրի միւշէրրեփ օլան Խսավի ճեմաեթի տիր 3.

Սէ չիւնքի Սլաշ Խարայէլի .բէնտինէ ճեմաեթ եթտի, պու ճիհէթտէն անլէրէ փատիշահ նասպ եթմէզ .բի սայիր միլէթլէրէ մանէնտ օլմասընլէր, իլա .բի՝ Սլաշ .բէնտի տիր անլէրին փատիշահը 4.

Սագաա՝ ճիւմէնին փատիշահը, վէ ճիւմէյէ հիւքմ հտիւպ իտարէ հտէն՝ Սլաշ տըր .անճագ Խարայէլէ նօմօս վէրիւպ հալընըղ անլէր իլէ գավլ եթմէսի իլէ, մախսուս անլէրին փատիշահը տէնիլտի.

Ե իրաւոանս որովչ ոչ կէյցեն, (այսինքն անբաւական առ հոգեւոր կեանս). Եղեկ. Ի. 25:

1 Քանիլ զսոտեի հանդերձելոյ Բարեայն ունէին օրէն չըն, Ե ոչ զնոյն կերպարանս իրայն. Եբրայ. Ժ. 1:

2 Սի՛ համարէս էլի էլի լո՛ծանել զօրէնս՝ Կա՛ զմարգուրէս. ոչ էլի լո՛ծանել այլ լնու. Սատթ. Ե. 17:

3 Ի՞նչ ալի էս ընտիր. Բազմաորոնիւն, չահանայոն ինն. ալի սո՛րբ, Ժողովուրդ սեպհական. Կաթուղի. Ե. Պեա. Բ. 9:

4 Եւ ծանկեան՝ ին էս էմ Տէր Աստուած նոյա. Եղեկ. ԻԹ. 46:

ՍԻՒԱԼ 3.

Հիշեն մեզքիւր գուրպանըն գանընը սերտի Մովսէս սեղանըն
էտիւնէ վէ ճէմակթին իւզերինէ :

Ճ. Ալլահըն՝ Իսրայէլ իւէ էթտիկի գաւլի սա
պիթ էթմէք իչիւն : Օ իրա չիւնքի օ գաւլ Ալլահըն
վէ Իսրայէլին մապէյնինտէ օլտու : Լաքին Ալլահ կէօ
րիւնմէղ օլմաղ իւէ՝ գանը սեղանըն էօնիւնէ սերտի
մէք՝ կէօյա Ալլահըն հուզուրինէ սերտմէք անկլա
նըր : քի պէյան օլտուն Ալլահըն քէնտի վատինտէ սա
տըգ օլտուղի : Վէզա նըսփ գանը ճէմակթին իւ
զերինէ սերտմէք՝ պէյան էտէր քի , էկէր ճէմակթ
գաւլինտէ տուրմայուպ՝ իգաաթտէն չըգար իսէ գան
էթմիչ կիպի գապահաթլը օլուպ՝ քէնտի գանընէ
կիրմիչ օլուր :

Վիճէ քի իւչիւնճիւ տէհըրին օն սիւալինտէ զիքր
օլտուղի իւզրէ : Ալլահըն Աբրահամ իւէ էթտիկի
գաւլ գուրպան իւէ սապիթ օլտու : քէզա՝ էփէնտի
միզ () իսուս Քրիստոս քէնտի միւպարէք գանը իւէ
գաւլ էթտի քրիստոնէալէր իւէ ¹ : զիրա օ գուր
պանըն գանը՝ Քրիստոսուն գանընէ էօրնէկ իտի :
Իմտի գաւլ շէրի օլմաղ իւէ : անէ գարչը տուրան՝
շէրան թէքտիր օլսա կէրէք : () էճիլտէն՝ Իսրայէ
լին Պաղտատէ էսիր կիթմէսինէ սեպէպ՝ Ալլահըն ան
լէր իւէ էթտիկի գաւլէ մուղայիր հարէքէթ էթտիք
լէրի իչիւն օլտուղինի՝ պէյան էտէր Երեմիա փէյ
ղամպէր ² :

1 Օ ի այր է արիւն իմ նորոյ ուխտի : Սատթ. Ի. Զ. 28 :

2 Եւ քաց զիւղ ի ցրոմն ընդ ամենայն լազաւորոս
Իիւն էրիլի : Ե քաց զարտ՝ որք անցին զուխտ իմով :
Երեմ. Լ. Գ. 18 :

ՍԻՒԱԼ 4.

Պաշտօնի ղեկը քրտուղի մշտնադ Մովսէս վէ Ահարօն տաղտէն ինտիքտէն
ստեղծութիւնը անկէ չըզտն օրտնմաւ :

Ճ. Օլտու . Օլտու Ալահըն էմրի իւզրէ՝ Մովսէս վէ Ահարօն՝ վէ անըն իրի օղու . Արադգ վէ Աբիուդ , վէ Տէմսէթին մէջվէթէթ տախիլ իիւթիտարլէրինտէն էէթմիշ ատէմ՝ պէրապէր տաղաչըգուպ կեօրաիւլէր օ էէրի՝ քի անտէ Ալահ տուր մուշ իտի . քի անըն Թաշթը գատէմի օրտն մահալ քէրիթիճ քէմի , միւճէվէթէր՝ կեօր էագուլթտէն իշլէնմիշ՝ վէ պէրրաճ հէվա՝ կեօր քէնկի կիպի իտի :

Անճագ զանն էթմէ քի Ալահ Տիսմանի էէրէ միւհթաճ տըր , վէ ինսան կիպի գատէմի վար . իլա քի՝ պու միսիլիւ նիչան Ալահըն անտէ հազըր օլտուպ՝ Մովսէս իլէ սեօլէտիկիթի պէյան էտէր , Սէ օ էէրին Տէվաշիր գաշ կիպի կեօրիւնմէսի՝ անըն աղիմ՝ մէճտի սալթանաթընը տուշ էտէր . Ապրին տէկիլ քի Ալահըն մէճտի Տիսմանի տիր , իլա քի՝ Տիսմանի մախուգլէրտէ Տէվաշլէր զայէթ ալա վէ խուպթէր (գէղէցկագոյն) , վէ ինսանլէրին ինտիտէ գիյատէ մեօթէպէր օլմաղ իլէ , անըն իլէ պէյան էթտի Ալահ քէնտի մէճտինի . Օլտու ինսանլէրին անկլայաճաղը Թարիք իւզրէ օղու էլամէթլէր . Աիճէ քի օ էէր քէրիթիճ շէրլինտէ կեօրիւնաիւլ քի Իսրայէլ Ֆիշճ՝ էթմին Ալահըն ինայէթինի . զերա Մըսըրտէ չամուր շիյնէյիւպ քէրիթիճ էափմագտէն՝ անլէրի խէլա էթտիքտէն մատէ՝ կիւն պէ կիւն միւշէր :

1 Եւ Կիսիկ զէլիկ՝ ուր կայր Աստուած Իսրայէլի . Ե ընդ ուրիշ նորա իբրէ զգործած աղէտոյ շափէղայ . Ե իբրէ զէսիլ Կասպասթիւան էրկիկց սրբոսթիւան . Ելից , ԻԴ , 10 :

րէֆ Եթմէկ իլէ՝ կեօյա քի չամուրու՝ ճէվաճիլի
Թէպտիլ Եթտի՝

Սէ տախի՝ նիճէ քի տէնիլ՝ կեօք րէնկի կիպի
կեօրիւնիւր, քէզա օ մահալին կեօք եագուտ րէնկին
տէ կեօրիւնմէսի, Խարայէլին միւճիւղաթ իլէ տէնիլ
տէն կէչիւպ խէլաս օլմալէրինի պէյան հտէր՝

Սէ ասիւմանի րէնկ վէ պերրահ կեօրիւնմէսի իլէ
տուլուլուր քի՝ Եկէր Ալլահըն իդասթընտէ օլուր
լէր իտէ՝ ասիւմանի շէրէֆ՝ ճէննէթին մէճտինէ տա
խի լայիգ օլուրլէր, Սէ Ալլահըն Թահթը գատեմի
տէմէսի՝ Քէլամիւլլահըն Թէն ալուպ ինասն օլաճա
ղինէ նիշան անկիանրը, Օ՝ Եճիլտէն՝ Ալլահ մախսուս
Խարայէլին մէլլէրէթ սահիպի օլան իթթիւեարլէրինէ
կեօթէրիլ օ Եէրի՝ քի վարուպ ճէմաէթէ խապէր
վէրէլէր, քի անլէր տախի Ալլահտէն մէմնուս օլուպ
նիճէ քի սեօղ վէրտիլլէր՝ տայիմա իդասթ իւզրէ
գալալէր, Պատէհու տաղտէն ինիւպ, գասամ Եթ
տիքտէն սօնկրա՝ Ալլահըն Եմի իւզրէ Մովսէս քէն
տի չըրաղը Յեսու իլէ պերապէր Թէքրար չըգար տա
ղէ՝ վէ պուլուլթ տաղը հօրթիւպ՝ անտէ գալըրլէր
ալթը կիւն, Եէտինճի կիւն՝ պուլուլթ իչինտէն Ալ
լահ Մովսէսի տաղըն եօգարըսնէ չաղըրուպ՝ գալըր
անտէ Մովսէս գըրգ կիւն գըրգ կէճէ պի նաֆագա՝

Լաբին Յեսու Մովսէս իլէ եօգարը չըգմայուպ
գալըր օլուուղի Եէրտէ՝ Սէ Ալլահըն մէճտինին Ելամէ
թի շէտիտ աթէշ միսալի տաղըն Թէմիէսինտէ կեօ
րիւնիւր իտի՝, քի ճէմաէթ ֆէհմ Եթօյն Ալլահըն
Թէքրարէն Մովսէսէ Թէնպիհ Ետէճէ կինի, պախու
սուս քի անըն կէլէճէ կինտէն գաթի ումուտ օլմա

1 Եւ Եր Մովսէս Դ լէրին անդ զհառաւանս պիւ և զհա
ռաւանս գիլէր. Եւրդ. ԻԴ. 18:

2 Եւ պիւիլ Դաւաւայն Տէտան իբրև զհար Բորբոսեալի
վէրայ Գիւր լէրինս՝ յանդիման որդաւայն Խարայէլ. Եւ. ԻԴ. 17:

սընկեր, Սէ Դեբիւր Էլամէթ գըրգ կիւն գըրգ կէ-
ճէ՝ օ հալ իւզըն գալոր, Օ իրա Սովսէսին տաղ-
տէն ինտիկինտէ՝ տահա օ աթէշ վար իտի, նիճէ. քի
պէյան տըր մահալինտէ. Բ. () Բէն. Թ. 13.

() Լ գըրգ կիւնիւն պէյնինտէ Սովսէսէ պէյան
Էտիւպ թէնպիհ Էտէր Ալլահ՝ Տապանակ ուխտի
տէնիլէն ահտ սանտուղինին՝ վէ Խորան վկայութեան
տէնիլէն չատըրըն շէքլինի. քի տապանակ օ չատըր-
տէ հըթղ օլա. Վէգա Ահարօնուլն վէ անըն Էվլա-
լէրինին քահանայ օլմասընըն՝ վէ քահանալըգ խըզմէ-
թի իճրասընտէ կիյէճէքլէրի լիպասլէրին դարզընը,
գուրպան վէ անլէրէ մահսուս օլան ատէթլէրին շու-
ուութլէրինի. Սէ տախի դաշտան Էտիւրմըշ իքի
Թախթա վէրիւր Սովսէսէ՝ քի անլէրին իւզլէրինէ
Ալլահ քէնտիսի Էազմըշ իտի օն թէնպիհի¹, նիճէ
քի զիքր օլան մատտէլէր պէյան տըր՝ իկիրմի պէշ
Փասլընտէն օթուղ իքի Փասլընէ տէկին².

Մէգըբիւր օն թէնպիհ հագգընտէ՝ Օհն հոգե-
ւոր տէնիլէն քիթապտէ թիւքի լիսան իլէ Էազըլ-
մըշ օլմաղ իլէ, պուրատէ ֆէգաթ անլէրին իսմի
պէյան օլտու.

Էվլէլա՝ Ալլահըն պիրլիկինի Թանըյուպ՝ Էալընըզ
անէ սէճտէ գըլուպ՝ անի հէր շէյտէն զիյատէ սէվ.
վէ փոթա սէճտէ գըլմա.

Իքինճի իսիլաֆ Էերէ Ալլահըն իսմինէ Էէմին Էթմէ.

Իւջիւլճիւ՝ շաբաթ կիւնիւնիւ ազիղ սագլա. քի
պու թէնպիհ՝ կիրակի կիւնիւնէ թէպտիլ օլտու. զիւ
րա կիրակի կիւնիւնտէ () Կէ քէնտիսիլը գըյամէ ալտը.

¹ Եւ Էր Մովսէսի . . . զէրիւս Գախալին վկայու-
թեան. Գախալին Գախալին Գախալին Գախալին Ասպո-
Լիւյ. ԼԱ. 18.

² Խոսեյաւ Տէր Էր Մովսէսի . . . Եւլիւ. ԻԵ.

Տեօրոսիւնճիւ՝ փետերինէ վէ վալտենէ իզգէթ
էյլէ .

Պէշինճի՝ ատեմ՝ հօլտիւրմէ .

Ալթընճը՝ էլին ըռզընա կէչմէ .

Եհտինճի՝ խըրսըղըզ էթմէ .

Սէքիզինճի՝ եալան եերէ շահատէթլը էթմէ .

Տօգուզունճու վէ ժուկունճու՝ պաշգասընըն վարի
էթինէ վէ զէվճէսինէ արզուքէշ օլուպ՝ կեօզ
տիքմէ ¹ .

ՍԻՒԱԼ 5.

Մովսէս գըրգ կիւն տաղտէ իբէն՝ ճէմաէթ օրտուտէ իզապթ
իւզըէ գալորմը՝

ճ. Պալմատը, Ֆիլհագիգա Մովսէս տաղա
չըգտըղիտէ թէնպիհ էթտի ճէմաէթին իսթիեար
էրինէ՝ քի անտէ օթուրալէր, թաքի քէնտի կէլէ .
վէ տալա զուհուր էտէր իսէ, Ահարօն վէ Օլը կեօր
սիւն, Անճագ չիւնքի մէղպուրլէր ճիսմանի սէֆայէ
միւշթագ խտիլէր, կիւն էվլէլ Արուսապէմ դօփրա
լինէ վարուպ՝ սէֆայի խաթըր իւզըէ բահաթ օլմագ
արզու էթմէլէրի իլէ, Մովսէսին գըրգ կիւն տաղտէ ԳԼ, ԼԲ,
էյլէնտիկինէ ճանլարը սըգըլուպ, զանն էտէրլէր՝ քի
ղայրի կէլմէյիւպ՝ վէ Ալահ տախի եարտըմ էթմէյ
իւպ՝ չեօլտէ սէֆիլ գալաճագլէր, Օ՝ էճիլտէն ճէ
միլթ պիլլէ՝ Ահարօնուն իւզէրինէ հիւճմ էտիւպ՝
անտէն Ալահ խթէրլէր ², քի քէնտիլէրինէ գըլա

1 Ի՛նք Իսրայէլ Դէր Ապրա-սծ Տէր Տէր է .
Բ. Օրին . 2. 4 :

2 Արե՛ւ արա՛ Տէր Ապրա-սծ՝ որք առաջնորդեցն
Դէլ . Ելեց . ԼԲ . 1 :

դուզուդ էթսին. զիրա պիլիրլեր քի՝ եօլտա տիւշման
դուհուր հտեր, վէ ալլահսըղ տիւշմանտէն խէլաս
օլունմաղ.

Կազար էյլէ՝ քի սասըրսըղլըդլերինտէն նաշի՝
նի՛՛՛՛՛՛ Լլահըն ինայէթինի ունութտուլեր, վէ անըն
հպետի պիր գարար վարլըղնէ գարը փութ իսթէյ
հրէք՝ անի ինքեար էթտիլեր. քեզա Մոլսէսի տա
խի եապանճը եհրինէ գոյուպ, օ Մոլսէս քի պիղի
Մըսըրտէն չըգարտը, պիլմէյիղ քի տնէ նէ՝ օլտու
տէյիւպ՝ անըն էյլիկինի փիքիրլերինտէն իխրաճ է
տերլեր 1.

Պիլհագիգա Մհարօն Ճէմսէթին պու միսիլիւ
նաշերի Ճէվապըտէն խօշանմատը իսէտէ, անլերին
իգաաթսըղ վէ օհրքէշ օլտուդլերինի պիլմէկ իլէ՝
րիզա օլուր քի մէրամլերինի իճրա հտէ.

Լնճագ՝ տէկիլ քի փութ եափմաղ, իլա քի
թերթիպ իլէ վագըթ կէչիքմէկէ արդու հտէր՝ քի
Մոլսէս տաղտէն ինէ. () էճիլտէն՝ անլերին գէվ
Ճէլլերինն ալթուն քիւփէլլերինի իսթէր քի, մալլէ
րինի հսիրէյիւպ՝ պէլ քի վաղ կէչիլլեր մաթլուպ
լերինտէն. լաքին հալ պու քի, հրքէկ վէ տիշէհլի
պիլ իթիֆագ փութ սէվտասը իլէ մալլէրինի հսիր
կէմէյիւպ կէթիրլեր.

Հագիգաթ օ դատար քիւլիւթլի Ճէմիթ
եհքալիլ փութփէրէսթլըք արդուսինտէ օլմատըլը
իսէտէ, քիմնէ Ճէսարէթ հտէմէղ անլերէ գարը
տուրմաղէ, մատամ քի քեօթիլ իլէ սիւլիւք հտէն
չօք օլուր, Պու պապտէ Մհարօնուն պաշգա զէյնէթ
եախօտ քիւլլէ ալթուն իսթէմէյիւպ քիւփէ իս
թէմէսի՝ անլերին իգաաթտէն չըգմըշ օլտուդլերինի

1 Օ.ի այն այն Մոլսէս՝ որ եհան շիւղ յեգիպտոսէ,
ն. գիգի՛ն լէ՛ ելէ նմ. Լըից. ԼԲ. 1:

պէյան հտեր . զերա նօմօսու քէնտի գուլագլերի իւն
իշիթմիշ իբէն , մուղայիրնէ հարեքեթ էթտիլեր .

Ս է չիւնքի մարրըլեր տանայէ թափըրըլեր խտի ,
օ էճիլտէն գալըպ իւն տանայ շէքլնտէ ալթունտէն
տեօբմէ պիր փութ ետփար՝ քի անըն ալլահ օլմատը ,
զինի վէ քէնտիլերնէ եարտըմը օլմայաճաղնի ֆէհմ
հտիւպ՝ փիւշման օլալեր . Օ իրա՝ օ քի մարրըլերի
ղաղէպտէն ինչլաս հտէմէտի , քէնտիլերնէ տալսի
գըլաղուզըլգ էթմէկէ գատըր օլամաղ . Մնադ օ
ֆիրիրսիղ ճէմաէթ փութու կեօրիւնճէ՝ պու տըր
Խարայէլ սէնի Մարրտէն չըգարան ալլահ տէյիւպ
պաշարըլեր անէ թափընարագ եէյիւպ իշիւպ վէ
շաղ օլուպ օյնամաղէ ¹ .

Նազար էյլէ . ճէմաէթ օրտուտէ Մլլահը ինքեար
էթտի , լարին Մլլահ՝ անլեր իշիւն տաղտէ նօմօս վէ
րիր խտի Մովսէսէ , Իմտի գըրգ կիւն թէքմիլ օլտուգ
տէ՝ Մլլահ՝ Մովսէսէ տէր քի , թէղ աշաղա ին . զի
րա սէնին ճէմաէթին եօլտէն չըգտը ² .

Ֆաղիլէթ իւն՝ կիւնահըն ֆերգինի պուրատէ
խօշա միւլահաղա էյլէ . զերա՝ Մլլահ Խարայէլի մու
գատտէմ՝ քէնտինէ մախտու ճէմաէթ էթմիշ իբէն ,
պու տէֆա անլեր իշիւն՝ Մովսէսին ճէմաէթի տէր .
մատամ՝ քի իգատթտէն չըգմալերի իւն՝ Մլլահըն
ճէմաէթի տէնիլմէկէ նասեղա օլտուլեր , Պու մէն
վալ իւզըն անկլա հէր կիւնահ . քեարըն հագգընտէ

1 Անն . այս էն ասպոռաճի քո Խարայէլ . որք հանին զէշ
յերիլէն Եգիպտայոյ . . . և մարոյց զնէն իրիւն-իւն . և նըւ
գաւ թողմը-րէն յոսիւ և յըմիւլ և յարեան Դ խաղալ .
Լճից . ԼԲ . 4 :

2 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի և ասէ . Գնա եջ Դոմ
ասի վաղվաղաիկ , զի անօրինեցաւ թողմը-րէն քո . Լճից .
ԼԲ . 7 :

տախի . զիրա ինսան կիւնահը սեպէպինէ՝ Ալլահըն
Ճէմաէթի տէնիլմէկէ նասեղա օլուր . լաքին հալ
պու . քի՛ անըն հիւքմինտէն չըգամայուալ՝ զիյատէ
ղազէպէ միւսթահագ օլուր . Ֆիլհագիգա՝ Ալլահ
Ճիւմլէյէ հիւքմ էտէր , վէ լաքին՝ օ . քի իգաաթ
իւզրէ տիր , անէ փէտէր մագալինտէ նազար էտիւալ՝
տայիմա թէսէլլա էտէր անի . Ա է օ . քի իգաաթսըզ
տըր , անէ զազէպ սուրէթի իլէ հիւքմ էտիւալ թէք
տիր էտէր՝ . քի թէրպիյէ օլա , վէ էկէր թէօպէ տէյ
իւալ իսլահի նէֆս օլմաղ իսէ՝ պու տիւնէա կէօյա
մահպուս սայըլըր օ միսիլիւ . քիմէսնէյէ , թա՛ քի
պիր կիւն գաթլ օլուալ Ճէհէննէմէ ինէ .

Նիճէ քի Խարայէլ իգաաթտէն չըգտըղինտէ
թէքտիրէ վաճիպ օլմաղ իլէ , Ալլահ թէքրար Սոփ
սէսէ տէր . քի՛ պըրագ պէնի՝ քի անլէրի հէլլաք է
տիւալ՝ սէնի պիւլիւք միլլէթ էտէյիմ¹ .

Ֆիհհմ էլլէ պուրատէ Ալլահըն մէրհամէթինի .
օ . քի՛ կիւնահ . քէարը թէքտիր էթտիկինտէ , քիմնէյէ
սիւալ էթմէղ . վէ . քիմնէ գատըր տէկիլ տիր անէ
գարչը տուրմաղէ . անճագ՝ ինայէթէքարէ օլմաղ ի
լէ՝ սէպէպ արար . քի ինսանըն կիւնահընը աֆ էտէ .
օ էճիլտէն՝ պըրագ պէնի՝ քի անլէրի հէլլաք էտէյիմ
տէմէսի իլէ , անլէր իջիւն պանա րիճա էթ տէմէք
անկրանըր . Պու Ճէվապ տէկիլ քի՛ էալընը Սոփ
սէսէ , իլա Ճիւմլէ ազիզլէրէ շէրէֆ օլտու . զիրա՝
Ալլահ անլէրին տուասը իլէ աֆ էթմէք իսթէր կիւ
նահ . քէարըն գապահաթըն , քի ազիզլէրին իզգէթի
պէյան օլուալ՝ հէրքէս ճահտ էթսին ֆազիլէթ իշ
լէյիւալ Ալլահա մագպուլ օլմաղէ . Ա է տախի պու
Ճէվապ կիւնահ . քէար տտէմէ ազիմ թէսէլլա տըր .

1 Եւսէ Տէր յՄովսէս . . . Բոյլ քոտր ինչ . . . սապակէ
յիյ շնաս . Եւ արարիյ շէրլ յաղթ Քիծ . Լիւից . ԼԲ . 10 :

զերա պիր, քիմնէ եանըլուպ կիւնահէ տիւշտիւկինտէ՝
դաթի ումուտ օլմաըն, իլլա քի՝ ազիզէրին վասիւ
թէսի իլէ Ալլահըն ինայէթինէ ումուտ պիրլէ թէք
տիրտէն խէլաս օլտուն, Ալլահ քի Սոլսէս ճէմահ
թին կիւնահը իչիւն նիյաղ էտինճէ, Ալլահըն էօլքէ
սի ինիւպ՝ թէքտիր էթմէղ անլէրի ¹ :

Իպրէթ ալ. ճէմահէթ Սոլսէսին էյլիկինի ունու
տուպ՝ անընհազգընտէ էճնէպի նաղարը իլէ ճէվապ
էթտի, լաքին օ էէնէ՝ անլէրին խէլասը իչիւն Ալլա
հա րիճա էտեր իտի. զիրա՝ պու տըր պիւյիւքլիւկիւն
շարթը, քի ճէմահէթին գուսուրունէ պազմայուպ
տայիմա անլէրին էյլիկինէ զայրէթ էտէ :

Պատէհու Սոլսէս նոմօս թախթալէրինի ալուպ
կէլըր օ մահալէ քի՝ անտէ Յեսու պէքլէր իտի. վէ
իքիսի պէրապէր տաղտէն ինէրլէքէն շամաթա սէսի
իշտիլիւպ, Յեսու զանն էտէր քի՝ օրտուտէ ճէնկ
վար, լաքին Ալլահ Սոլսէսէ ճէմահէթին փութ եառի
տըզինի պէյան էթմիլ օլմաղ իլէ, Սոլսէս անլլար քի
ճէնկ հարէքէթի տէկիլ օ շամաթա, իլլա քի զայ ա
գըլ սերիսօլէրին սէսի տիր. Ալլ օրտույէ եազլա
շուպ՝ մէզքիւր փութու վէ անըն էգրաֆընտէ հօրա
տէիլիւպ օյնայանլէրի կեօրիւնճէ՝ զայէթ էօլքէյէ
ջըգուպ, պախուսուս քի օ միսիլիւ էյլըք պիլմէզ
վէ իգաաթսըզ ճէմահէթ՝ ինայէթէ լայիգ օլմատըգ
լէրինտէն, նոմօս թախթալէրինի եէրէ վուրուպ փար
ջալար ². վէ փութու ալուպ աթէշէ եազար, վէ էյէ
լէյիւպ ինճէ թօզ էտէրէք՝ սու իլէ իչիլիր անի

1 Ե- յածեա- պէր 'ի լարեայն, զոր ասայ առնէլ թու
շիլէգիւնն ի-րոմ. Ելից. ԼԲ. 14 :

2 Ե- եպիս զորնն և զպարապոսն, Բարիայեալ սրբե-
պալեամբ Մովսէս, ընկէյ 'ի յեռայ ի-րոյ զպախապիսն շէր-
իսին, և իորպալեայ զնոս. Ելից. ԼԲ. 19 :

Ճեմակեթէ, քի անկլասընէր սէճոտէ գըլորդ լէրի
փութուն նէ օլտուղինի:

ՍԻՒԱԼ 6.

Փութա սէճոտէ գըլանդերի թէքտիր էթտի մի Մովսէս:

Ճ. | Եթտի. զիրա անլէրին պու միսիլլիւ հարեւ
քէթինէ ղայէթ կիւճէնմէկ իլէ, օրտունուն գաւ
փուսունտէ տուրուպ՝ Ալլահըն գարաֆը օլտն պաւ
նա կէլին տէյու սէս էթտի¹. վէ անխտէ՝ Պէլինին
ճինսի կէլիւպ ճէմ օլուրլէր, զիրա անլէր փութա
սէճոտէ գըլմըշ տէկիլ խտիլէր. Սէ Մովսէս (Խարաշ
էլին Ալլահը պէօյլէ սէօյլէր տէյիւպ) էմր էտէր ան
լէրէ՝ քի գըլըճլէրինի ալուպ օրտույու պաշտան պաւ
շա կէզէլէր. վէ փութա սէճոտէ գըլանդերի (գարըն
տաշ վէ ագրապա տախի օլտա), գըլըճտէն կէզիլէ
լէր, վէ օ կիւն իւջ պին ատէմ գըրըլըր ճէմակեթ
տէն:

Փէհմ էյլէ. Մովսէս մուգատտէմ ճէմակեթին
խէլասը իջիւն նիյաղ էթտի, լարին պու տէֆա քէն
տի գըրտըրտը անլէրի. զիրա՝ նիճէ քի գապահաթը
իջիւն նիյաղ էթմէք՝ Ալլահըն ինայէթինէ ումուտ
պիրլէ անըն շէրէֆինի թանըմագ տըր, քէզա՝ գաւ
պահաթըլը թէքտիր էթմէք Ալլահըն ատալէթին
տէն խէվի պիրլէ՝ անըն իզզէթինի սագլամագ տըր.
Նիճէ քի՝ Պէլինին ճինսի պու միսիլլիւ ատալէթ
խըզմէթինի իճլա էթմէկ իլէ՝ Ալլահա իզզէթ՝ վէ ա
նըն էմրինի թէքմիլ էթմիլ օլտուլէր. օ էճիլտէն քաւ
հանալըգ՝ Պէլինին ճինսին վէրիլտի. զիրա քահանայ

1 Եւ իւր Մովսէս առ դրան բանալին՝ և ասէ, որ ոչ
Տէառն իշէ՝ առ ին մապիշէ. Ելից. ԼԲ. 26:

տեմէք, Ալահը ինսան իլէ պարըշտորուպ՝ կիւնահիլ
նի աֆէթտիրիճի տեմէք տիր. (բահէ նա, այսինքն՝
քաւէ նա), Ալէ էրթէսի կիւն Աովսէս ճէմահթէ
տէր. քի, զայնթ պիւլիւք կիւնահիլ լիլէտին՝, կիտիւպ
Ալահա սիզին իչիւն րիճա էտէլիմ՝ վէթէքրար չը
գար տաղէ. Աովսէսին պու միսիլիւ ճէվապը՝ վէ
մախսուս նիյաղ էթմէկէ տաղէ չըգմասը՝ ճէսս էթի
թէօպէյէ տալէթ էթմէք սնկլանըր.

Պուրատէ Աովսէստէն տուա շուսութու թա
լիմ էյլէ. զերա նիյաղէ պաշալընճէ, էվլէլա ճէմա
էթին թագսիրաթընըն զայնթ աղըր օլտու զինի իգրար
էտիւպ՝ պատէհու աֆ տիլէր. վէ օ տէրէճէ միլլէթ
մուհապպէթի կէօսթէրի. թա՛ քի Ալահըն տէֆթէ
րինտէն թէքքին օլմասընէ բաղի օլուպ՝ տէր. քի, էկէր
աֆէթմէզ իսէն անլէրին կիւնահիլէրինի պէնի տախի
սիլ էազտըլին տէֆթէրտէն¹. Աովսէս պու ճէվապ
լիլէ տէկիլ քի Ալահըն տէֆթէրինտէն իլպ աճ օլ
մագ իսթէտի, զերա սայրլէրինէ էյի օլտու տէյու.
Ալահըն ինայէթինտէն մահրում օլմագ շէրի տէկիլ
տիր. իլլա քի միլլէթինին սէլամէթի իչիւն գալպին
տէքի զայրէթի պէյան էթտի. Աիճէ քի Պօլոս
առաքէալըն տախի քէնտի միլլէթինէ պու գարզ ի
տի մուհապպէթի². Իպրէթ ալընլէր ճէմահթէ
պաշ օլանլէր, վէ միլլէթ ուղուրինէ չէքիլէն զահ
մէթտէն օսանուպ՝ կէրի տուրմասընլէր.

1 Իւրյաւ Մովսէս անդրէն աւ Տէր՝ և սէ. աղլէմ
զէիլ Տէր. Ռէլաւ թողմուրդն այն Ռէլա անհնարին. և ա
բարին իւրեանց ասպոսաֆոս ոսկիլէն. արդ՝ էլիլ իւղուս նոյա
զէիլ իւրեանց՝ ին՝. ապա իլէ ոչ ջնջէա՝ և զէն ի Գրոս-իւնի
սոմէ յիւ Գրէյէր. Եղից. ԼԲ. 31:

2 Ուրպիւս ինդրէն, էւ ինչին նղուլ լիլէլի՝ Քրիստոսէ
վան եղիւրց և ագֆախանայ իմոյ ըստ մարմոյ. Հոռոմ. Թ. 3:

Մովսէս ճեմակեթին խելասը իջիւն Ալլահըն տեֆ
թերինտէն թերքին օլմաղէ բիզա սուրէթի կեօսթեր
տի խետէ, Ալլահ կիւնահսըղ ատէմի քէնտի տեֆ
թերինտէն իխրաճ էթմէղ օլմաղ իլէ՝ տէր, քի,
քիմ, քի կիւնահ իլէր խէ, անի սիլերիմ տեֆթերիմ
տէն ¹ :

ԳԼ ԼԳ. Պատէհու Ալլահ Մովսէսէ տէր, քի, կիթ ճե
մակեթէ գըլաղուղուգ էլէ, վէ կեօթիւր անլերի
Աբրահամա՝ Խահակա՝ վէ Յակոբա վատօլան էերէ.
Լաբին մէղպուրլերին իգաաթսըղ օլմասը իջիւն՝ Ալ
լահ քէնտիսի անլեր իլէ կիթմէյիւղ՝ մէլայիք իրսալ
էտէճէք օլուր անլերին էօնիւնտէն ² , ճեմակեթ պու
ճեվապը իշտինճէ՝ քի Ալլահ քէնտիլերի իլէ պէ
րապէր կէլմէյէճէք, դայէթ գասալէթ պիրլէ էասէ
կիրիլեր ³ :

Պէհմ էլլէ. մուգատտէմ Մովսէս հօմօս թախ
թալարընը քի գըրտը, վէ ճեմակեթտէն իւչ պին
ատէմ էօլտիւ, օ վագըթ էաս էթմէտիլեր. լաբին
Ալլահըն քէնտիլերի իլէ պէրապէր օլմայաճաղինի
իշտինճէ՝ էաս էտերլեր, Վագաա անտէն պիւյիւք
զաղէպ օլմաղ ինսանէ՝ քի Ալլահ անտէն ուղագ օ
լա ⁴ , Պէլի Ալլահ հէր էերտէ հաղըր տըր, անճագ
քէնտի լութփուսու քիմտէն քի բէֆ էտէր իսէ,
անտէն ուղագ օլմուչ տէնիլեր, Լաբին զանն էթմէ

1 Եւսէ Տէր յՄովսէս. Ելէ ոչ Ռեւա առաջի իմ,
Զեթէյ զիս Ի Դպրոթիէն իմէ. Ելլից. ԼԲ. 33 :

2 Լաւաթէյ առաջի Երեսայ Կոյ զԵրէշաի իմ... Եւ
Նէլէյ Ընդ Բէլ, Վասն Խապապարանոյ լիւնէյ Ժողովրդեանն.
Ելլից. ԼԳ. 2 :

3 Եւ Լուսալ Ժողովրդեանն զեանն զայն լաբ, առգ
առին «Գաւորօ». Ելլից. ԼԳ. 4 :

4 Սոյ նոյա զէ վալէյին զիւն. Ուսէ. Ե. 15 :

քի Ալահ քենտի լու թփուսու ինսանտէն ալըր, իւ
լա քի ինսան Ալահըն էմբինէ մուղայիր հարէքէթ
էթմէսի իլէ՝ անի գալայինտէն իխրաճ հտիււլ՝ քեն
տիսի Ալահտէն ուղագլանըր :

Լ յիմտի եկէր տիւեր իսէն քի Ալահ սէնին իլէ
պէրապէր օլա, կիւնահ իլէմէ. վէ եկէր եանըլուպ
կիւնահէ տիւշտիւն իսէ, պարէ եաս դութուպ թեօ
պէյէ կէլ, քի թէքտիր օլմայասըն :

Ս Ի Ի Ա Լ 7.

Մովսէսին ըիճասը գապուլ օլմատըն, քի Ալահ Խորոյել իլէ կիթմէք
իթէմէյիււլ մէլայիք իլէ անլէրի իրապ էթմէք մուրատ էյլէտի :

Ճ. () Լուու. Օ իրա Մովսէսին ըիճասընէ մէպ
նի, անլէրի հէլլաք էթմէյիււլ մէլայիք իլէ իրապ
էթմէք իսթէր, քի գապահաթլէրինի թանըյուպ
թեօպէ տէյէլէր. () էճիլտէն Մովսէսէ սեօյլէր քի
խապէր վէրսին անլէրին ինստճը՝ նագըս՝ վէ իդաաթ
սըզ օլտուգլէրինի. վէ թէթիքտէ տուրսունլէր՝ քի
թէքրար դապէպ վէրիււլ թէքտիր էթմէսին :

Պէլի, նիճէ քի պալատէ զիքր օլտու, մէզպուր
լէր եաս դութուպ գասալէթ էթտիլէր իսէտէ, ին
սան քենտի թագսիրաթընէ պէտէլ թէքմիլ գալպ ի
լէ փիւշման օլուպ իսթիլփար էթմէկէ պօրճուլ օլ
մաղ իլէ էմի հտէր, քի իւնվանը հսվապլէրինի վէ
ղիյնէթլէրինի սօյունուպ գալպլէրինտէքի օլան փիւշ
մանըգ՝ հարէքէթ իլէ տախի պէյան օլսուն, քի պա
տէհու լայիգ օլանը իճրա հտէ¹, Պու ճէվապ ան
լէրի թեօպէյէ տալէթ հտիււլ, էյի վէ փենա պուլա

1 Սերիպարուս զպարմոնաւս փառաց յերոյ, և զլար
սո ի Կեն. և յոացից զենլ առնիցեմ Կէլ. Ելլց. ԼԳ. Ծ:

Ճագընքին՝ քենտի ընյւերինէ իհալէ եթմէք իտի . զիրա եկէր տօղրու գալալ իլէ թեօպէ տերլէր իսէ՝ ինայէթէ, վէ եկէր տէմէզլէր իսէ՝ թեքտիրէ լայիգօլսալէր կէրէք . Ֆիլհագփագ եմի օլտուղի իւզրէ Ճիւմլէսի պիրտէն զինէթլէրինի սօյունուպ՝ նէ գալ տար քի Սինա տաղընտէ իտիլէր , պիր տահա կիյին մէտիլէր ¹ .

Իպրէթ ալ . զիրա ազիզլէրին տուասընը Ալլահ գապուլ էտէր իսէտէ, կիւնահ իշլէյենէ տախի պօրճ տուր՝ քի պիր տահա եմիէ գարջը իշտէ պուլուն մայաճաղինի թաահուտ էտիւպ՝ սահիհ փիւշմանլըգ իլէ կիւնահէ պէտէլ թէնպիհ օլան Ճէզայի (ապաշ խարանք) պի գուսուր իճրա էտէ՝ քի ղազէպտէն խէլաս օլա . Պատէհու՝ Սովսէս քենտի չատըրընը օրտունուն տիշարըսնտէ գուրար՝ քի գալսպալըգ տէն ուղագ օլտուն . վէ անէ շահատէթ չատըրը տէն նիտի . քի պիր քիմնէ Ալլահտէն տիլէկ էտէճէք օլ տուղինտէ՝ օրայա վարուպ տիլէկ էտէր իտի .

Վէ Սովսէս իչերի կիթտիկինտէ՝ հերքէս քենտի չատըրըն գափուսինտէ տուրուպ պագար իտիլէր . վէ հիքմէթլի պուլուլթ տիրէք միսալի անըն գափուսունէ ինիւպ , կեայա քի՝ պիր քիմնէ գարջը պէ գարջը տօթու իլէ սեօյլէշիր կիպի , Ալլահ անտէ Սովսէս իլէ սեօյլէր ² . վէ Ճէմնէթ անի կեօրիւպ՝ սէճտէ գըլար իտի . Վէ քիմնէ իչերի կիրէմէզ օլուպ , Սովսէս տիշարը չըգտըգտէն սօնկրա՝ անըն չըրաղը Յեսու Փէգաթ կիրիւպ անտէն տիշարը չըգմայարագ՝ տուայէ մէշղուլ օլուր իտի տայիմա .

1 Լ- Ջըհիյան որդիքն Իւրայէլ զարդ էրէանց . Լ զպարսո-ճանս էրէանց ՚ի Քրէթ լէրի . Ելից . ԼԳ . 6 :

2 Լ- Իօսէր Տէր ընդ Սովսէս Դէմ յանդիման . որպէս ոչ լէ Իօսիյի ընդ Բարէկաթի էրոմ . Ելից . ԼԳ . 11 :

Սէ Գեղեր օլտուղի իւղրէ՝ Ալաճ Սովսէս իլէ սեօյ-
լէտիկինտէ՝ Թէքրար ըիճա հտէր, քի Ալաճ քէն-
տիսի անլէր իլէ կէլին, քի միւշէրրէֆ օլտուլէր. վէ
Ալաճըն նազարը անլէրին իւղէրինտէ օլտուղի ճիւմ-
լէյէ պէյան օլտուն, Սէ չիւնքի ճէմաթէ պիլ իթ-
թիֆադ Թեօպէյէ կէլտի, օ հճիլտէն Ալաճ տախի
քէնտիսի անլէր իլէ կիտէճէք օլտու ¹ :

Ֆէհմէ Էյլէ. Սովսէս օ անէ տէկին քէնտի իջիւն
պիր շէյ մաթլուպ էթմէյիւպ, տայիմա ճէմաթին
էյլիկինի տիլէր խտի. Սէ Ալաճ ճէմաթին սու-
չունու աֆ հտինճէ, գալպի միւսթէրիճ օլտուպ՝ պու-
տէֆա մախսուս քէնտի իջիւն տախի Ալաճտէն տիլէկ
հտէր. Անճադ տէկիլ քի ճիւմանի պիւյիւքիւք,
տիւնեա մալի, եախստ համիւր, իլա քի Ալաճը կէօր-
մէք իսթէր ², Սէ սեօյլէրսին եա՝ Սովսէս, միւլա-
հազա Էյլէ՝ քի մաթլուպուն նէտիլ, Սէ աշգըն
վէ մուհապպէթին զայէթ Թէքմիլ, լաքին ինսանըն
գուտրէթի էրմէզ՝ քի պու տիւնեատէ Ալաճը կէօ-
րէ. Սովսէս տէր քի. էկէր պէնտէ Ալաճըն նազա-
րը վար իսէ՝ արզու հտէրիմ՝ անի կէօրմէկէ, Սու անէ
տէկին չօգ միւճիւղաթլէրինի կէօրտիւմ, պու տէֆա
միւճիւղաթ սահիպինի կէօրմէք տիլէրիմ, Սաթլու-
պինտէն կէրի տուրմա, իլա քի վադթինի տէկիլ. զի-
րա Ալաճըն նազարը սէնտէ օլմաղ իլէ՝ տիլէկինէ վա-
սը օլուրսուն, լաքին ախրէթտէ. Սէ չիւնքի պու-
տիւնեատէ Ալաճը կէօրմէք միւմքին տէկիլ իսէ՝ պա-
րէ անըն մէճտ ու սալթանաթընը օլտուն կէօրմէկէ
արզու հտէր ³ :

1 Եւսէ. Էս ինքնին երկայն աստղի չո, և շէպէշէյի
շէշ. Եյլից. ԼԳ. 14 :

2 Եւր՝ Էլի Գաի շիրէս աստղի չո, յոյ ինչ շանչն չո
յայրնապէս. Եյլից. ԼԳ. 13 :

3 Եւսէ (Սովսէս) յոյ ինչ շիրէս չո. Եյլից. ԼԳ. 18 :

Պէհճմ էլիէ . նիճէ քի օ անէ դատար՝ Սոփսէսէ
օլան ինայէթ պիր քիմնէյէ օլմուշ տէկիլ խտի , քէ
զա՝ պիր քիմնէ տախի անըն կիպի ճէսարէթ պիրլէ
Ալլահճը կեօրմէկէ մաթլուպ էթմիշ տէկիլ խտի . Ա
լքին Ալլահճն նազարը՝ Սոփսէսէ հէփսնտէն զիյա
տէ օլմաղ իլէ ¹ , անըն րիճասընը դապուլ էթտի . ան
ճագ՝ տէկիլ քի էլեղիւնիւ անէ կեօսթէրիր , իլա
քի՝ անի պիր դաշ գօլուղիւնտէ սիւիէրլէտիւպ , ան
տէն կէջտիկիւնտէ՝ ալտընտէն կեօրէ էսէրի մուրուրի
շէրիֆլէրինի ² .

ՔԼ. ԼԳ.

()՝ էճիլտէն էմր էտէր քի մուգատտէմ գըրաշ
զի նօմօն թախթալարը կիպի դաշտէն իքի թախթա
եափա , վէ անլէրի ալուպ էալմըղ Անա տաղընէ
չըգա . Ա է Սոփսէս՝ էմր օլտուղի իւղրէ եափար
թախթալէրի , վէ ալուպ անլէրի չըգար տաղէ . վէ
մէգքիւր դաշը քէնտինէ սիւիէր էտիւպ՝ աուրուր
անտէ . Ա է Ալլահ պուլութ իլէ ինիւպ՝ անտէն կէջ
տիկիւնտէ , քէնտի ազիմ հիւքմիւնի՝ ինայէթինի՝ վէ
ղայէթ սապըրը , սահիհ , ատիլ , սատըգ վէ պի նիւ
հայէթ մէրհամէթլիւ օլտուղինի պէյան էտէր ³ . քի
ճիւմլէյէ աշիքէար օլտուն Ալլահճն գուտրէթի ,
հիւքմիւ , ինայէթի , սապըր , մէրհամէթի , սահիհ վէ

1 Ա՛է Տէր յՄովսէս . Ճանալեմ զէլ քան զմիւնիսին .
ԼՆԼԳ . ԼԳ . 12 :

2 Եւրէյ զէլ ՚ի ծերոյ վէրն . . . պէսյէս զնիպոյսն իմ .
Բոյյ երէս իմ իւր յի՛ երեւոյցին . ԼՆԼԳ . ԼԳ . 22 :

3 Եւ իարդայ պէր Ապրոտած՝ գլեած և ողորմած . երկայ
նամիս՝ Բաղդադըն և Ճլմարիս . որ պահէ զարդարոթիւն
և առնէ զողորմութիւն ՚ի հաղար ալգիս . Բաղդադ զանօրէնա
թիւն և զանիրաւութիւն և զմիւր . և ոչ անպարս առնէ
զարդարաւորն . ածէ զանօրէնութիւն հարց յորդիս և յոր
դոյ յորդիս՝ յինչ յերիս և ՚ի լորս ալգիս . ԼՆԼԳ . ԼԳ . 6 :

Թօղրու շէրիյաթը՝ քի ինսանէր անըն մէրհամէթի
նէ սըղընուպ՝ գաթի ումուտ օլմասընէր . վէ առաւ
լէթինտէն խէվֆէ տիւպ՝ կիւնահատէն կէրի տուր
սուընէր .¹ Օխրա տէկիլ քի Սովսէս սեօյլէտի պու
քէլամէրի, իլլա քի Ալլահ քէնտիտի սեօյլէր, նիճե
քի պէյան տըր . Թահոյ . ԺԴ . 17 . Սէ Սովսէս մէզ
քիւր գաշըն գօլուղունտէն Ալլահըն սալթանաթը
ֆախիլէլէրինի կէօրիւպ՝ անխտէ եհրէ պէրապէր
սէճտէ գըլտըղն հալտէ չէհրէսի միւնէվլէր (լու
սաւոր) օլուր :

Ֆիւհադիգա՝ պու միսիլիւ քէրէմ եսընըզ Սով
սէսէ ինայէթ օլտու իսէտէ, Ալլահըն մէճտ ու սալ
թանաթընը կէօրմէք իսթէյէն՝ տիգաթ պիրլէ մաթ
լուգլէրէ նազար էյլէյէ . զիրա մախլուգ՝ խալիքին
իզի օլմաղ իլէ, Ալլահըն վարլըղինին՝ գուտրէթինին՝ վէ
իլմինին հսէրի վէ նիշանի անլէրտէ կէօրիւնիւր . նիճե
քի իլք տէհրին օն պիր սիւալինտէ զէր օլունտու .
Սէ տախի՝ բուհանի ֆիլիք իւզրէ, սուրբ Երուսա
ղէմտէ ճիւմլէ աղիղ մահալէր (տնօրինական տէղիք)
Սեսիհ է ֆէնտիմիզին իզի օլմաղ իլէ, Ալլահըն գուտ
րէթի իլմի վէ ինսանէ վէրտիկի մուհապպէթ, մէճ
ճանէն էհսան էթտիկի քէրէմ վէ ինայէթ՝ անլէրտէ
պէյան օլուր . Օխրա Յիսուս Քրիստոս, զարիպ վէ
ֆադիր կիպի՝ գալիյէի Բէթլէհէմտէ տէրունի մա
ղարատէ Թօղրուպ, հայլան եհմլիկինէ գօնուլտու ի
սէտէ, օլ տէմ ճէմլիյէթ իլէ մէլայիլէրին կէօյտէն
ինիւպ՝ անըն Թօղրուղինի չօպանլէրէ միւթտէ վէր
մէլէրի իլէ՝ Ալլահըն ինայէթ պապինին քիւշտտէ օլ
տուղն անկանոր¹ . Պողոթթա տաղինտէ գապա
հաթլը կիպի Խաջա չըգտը իսէտէ, տէրհալ կէօյտէ

¹ Եւ Կրիշտի Stանն Երեւոյան նոյա, և Գառն Գիտան
Ժագիւցան առ նոսա . Ղըւկ . Բ . 9 :

կիւնէշ շալգընը քէնտինէ ճեւղ կտէրէք տիւնեաւ
նըն գարանլըգ օլմասը, վէ քիւրէի զէմին թիթիրէյ
իււյ՝ գայալէր եառըլոււյ՝ մէզարէր աշըլոււյ՝ վէ
չօգ ազիզլէրին գըյամէ ալոււյ՝ սուրբ Երուսաղէմ
տէ չօգլէրին կեօրիւնմէսի իլէ Ալլահըն գուտրէթի
ազիմէլէրի տույուլուր, Պա՛րիզա սուրբ Խաչըն իւ
զերինտէ միւսարէք բուհինի Փէտերուլահըն եէտի
շէրէֆինէ թէսլիմ՝ էտիււյ՝ տէրունի գապրտէ տէ
ֆըն օլունտու իսէտէ, իւչ կիւնտէն սօնկրա գըյամէ
ալմասը իլէ՝ Ալլահըն մէճտ ու սալթանաթը ճէմի
տիւնեայէ աշիքեար օլտու նիճէ քի Խաճիլի շէրիֆ
տէ պէյան տըր:

Ի՛յ յիմտի պու սուրէթտէ քիմ՝ քի տիլէր իսէ
Ալլահըն մէճտինի կեօրիււյ՝ միւշէրրէֆ օլմաղէ, զիբը
օլան ազիզ եէրլէրէ թէքմիլ իթիգաթ վէ շէտիտ
աչգ իլէ սէճտէ գըլոււյ՝ ճան կեօզիլ իլէ նաղար
էյլէյէ, Օ՛իրա՝ նիճէ քի Մովսէս մէզքիւր դաշը
քէնտինէ սիփէր էտէրէք՝ Ալլահըն կէշտիկինտէ ա
նըն մէճտինի կեօրիււյ՝ շէհրէսի նուրանի շեօհլէ քէսպ
էթտի, քէզա Խսալիլէր օլ ազիզ մահալլէրտէ՝ Յի
սուս էֆէնտիմիզին ինսանը կիւնահտէն խէլաս էթ
մէք իջիւն շէքտիկի սիասէթլէրի միւլահազա էթ
տիքլէրինտէ, ճան իլէ միւնէվիլէր օլոււյ՝ աչգ վէ ի
թիգաթլէրինէ կեօրէ բուհանի թէսէլա քէսպ է
տէրէք միւշէրրէֆ օլուրլէր, Օ՛իրա Սինա տաղը՝
սուրբ Երուսաղէմէ, մէզքիւր դաշ՝ (քի անըն գօ
վուզինտէ Մովսէս հըֆս օլտու) ազիզ եէրլէրէ, վէ
անտէն Ալլահըն կէջմէսի՝ Քէլամուլահըն թէն ա
լոււյ տիւնեայէ կէլմէսինէ բէսմ վէ էօրնէկ անկա
նըր, Օ՛ էճիլտէն քրիստոնեալէրէ պօրճ՝տուր քի
Յիսուս էֆէնտիմիզին շէքտիկի սիյասէթլէրի տայիլ
մա միւլահազա պիրլէ՝¹ կիւնահտէն կերի տուրոււյ՝

1 Քրիստոսի շարաբիլն մարմնով վանն մեր, և դոս Դ

անըն ուղղունէ զուհուր էտէն հղեյեթէ պիլա թէ շէքքի թահաամիւլ էտէլէր, քի Ալահըն պի նիհայէթ մէճտ ու սալթանաթընէ ախրէթտէ նայիլ օլալէր ¹ .

Ահ պալատէ զըբր օլտուղի մէնվալ իւզըն՝ Մովսէս նիճէ քի մուգատտէմ՝ քէզա պու տէֆա տախի գըրգ կիւն գըրգ կէճէ Սինա տաղլնտէ պի նաֆագա գալտը . վէ հվիլէքի թախթալէրտէ օլան օն թէնպիհին՝ Մովսէսին կեօթիւրտիւկիւ թախտալէրէ Ալահ միւճէտտէտէն եազուպ՝ վէրիւր անէ վէ տախի կեօնակեօն թէնպիհիլէր պույուրուպ էմր էտէր . քի անլէրի գալէմէ ալուպ եազսըն . Պուրատէ թէճտիտ օլտու Ալահըն Խսրայէլ ճէմանէթի իլէ մուգատտէմ էթտիկի գալլ . Պատէհու Մովսէս նօմօս թախթալէրի էլնտէ օլալագ՝ ինտի տաղտէն աշաղէ .

Պու պապտէ խօշա միւլահաղա էլլէ ֆաղիլէթլի ատէմ իլէ կիւնահ. քէարըն ֆէրգինի, նիճէ քի Մովսէս՝ Ալահըն իդաաթընտէ օլուպ, պախուսուս . քի օրուճ դութմաղ իլէ լայիգ օլտու Ալահըն մէճտի շէրէֆինի կեօրմէկէ, մատամ քի օրուճ դութմագինսանը մէլայիք փայէսինէ վասը էտէր . Պունուն զրտտը, քիլի պօղազընէ միւպթէլա օլտուգտէ՝ հայ վան փայէսինէ ինէր, Նիճէ քի Ադամ գրախտտա իդաաթ իւզըն իքէն, մէլայիքլէր իլէ շաղ ու մէսրուր օլտուգտէն մատէ ², Ալահը տախի կեօրիւպ անըն մէճտի իլէ միւնէվիլէր վէ միւզէյէէն օլուր իւ

նոյն միսս վառէյարուս . Կաթ . Ե . Պետ . Գ . 1 :

1 Ելիէ շարարանայն իյորդ լիւիյիմս, և փառայն հաւալէր լիւիլայ էմս . Հուլիմ . Ը . 17 :

2 Ի Երախիլին փափիդիւնն ուրախանայր լնէ հրէւ փալ . Շար :

տի¹ . անձագ պօղաղը սէպէպինէ թէնպիհէ մու-
ղայեր հարեքէթէ մէյլ էտերէք փէհրիզինի (պահե-
ցողութիւն) պօղաղըինտէ , մէհտի Քապաանիտէն
մահրում օլումպ² օ տերէճէ սէֆիլ հալէ տիւշտիւ ,
թա՛ . քի հիճապինտէն նաշի Ալլահա կեօրիւնմէսին
տէյուլ՝ աղաճլար արասընտէ կիզէնիր³ .

Թաաաճիւպ էթմէ . զիրա նիճէ . քի թագսիրաթ
սահիպի օլան՝ զապթ հուզուրինէ չըգմաղէ խէվի
էտեր , քէզա կիւնահքէար ատէմ Ալլահըն հու-
զուրինէ չըգմաղէ խէվի էտիւպ՝ գաջաճագ էէր
արար . մատամ՝ քի ինսանըն ֆիքրի վիւճուտինտէ
պի խիւաթ շահիտ վէ տալաճը տոր , Խմտի Սոփէտ
Փազիլէթլի օլմաղ իլէ՝ օ տերէճէ ճէսարէթ էյլէ-
տի . թա՛ . քի տիւնէատէ իքէն Ալլահըն նուրի ճէ-
մալինի կեօրմէկէ արզուքէշ օլտու . զիրա Փազիլէթ-
լի ատէմին գալպի փագ վէ ֆիքրի լութ ֆու պարի
իլէ փիւր զիյա օլտուզինտէն՝ հէր խուսուստէ բու-
հանի ճէսարէթ քէսպ էտեր⁴ . Ֆիլհագիգա՝ Ալ-
լահտէն մախսուսիյէ պէյան օլմաղէճէ , ինսան քէն
տինին ճէննէթլը օլտուզինի հէր նէ գատար պիւ-
մէզ իսէտէ , գալպինի կիւնահլէքէլէրինտէն թէմիզ
վէ փագ սագլայարագ Փազիլէթ իլլէմէք , ճէննէթին
մէհտինէ շայիսթէ օլմաղէ նիշան վէ տէլպէթ տիր⁵ .

1 Յորոմ յնծայր զաարձայեալ անարախան խնդո-
ւիւմի . քանի զԱստուած փեսանէր Տիւր խնարհեալի Դը-
րուիլին . յորի զըստոյն ճառագայլի արաւորէր ՚ի յինիւն .
Հար :

2 Եւ լագեան Արամ և իին իւր յերեսայ Տէառն Աս-
տուծոյ՝ ՚ի Տիւ ճառոյ Դըրուիլին . Օննդ . Գ . 8 :

3 Եւ ին սիրաք Տիւր զիւր ոչ սագլայինիյէն , համարյալու-
նին ունիմէս աւ Աստուած . Կաթ . Ա . Յուհ . Գ . 21 :

4 Երանի այնոյիլ՝ որս աւրէք էն սրաիւք , զի նորա զԱս-
տուած փեսին . Սատթ . Ե . 8 :

ՍԻՒԱԼ 8.

Մովսէս՝ իբրնձի տէֆա գրեզ կիւն գրեզ կենձ տաղտէ քի գալոր՝
ձէմսէթ նէ հալ իւզրէ տուրուր խաի օրտուտէ :

Ճ. Պէլն՝ մուգատտէմ՝ Սովսէսին տաղտէ գալւ
տըղինտէ՝ իգաաթտէն չըգուպ փութա թափընաւը
լէր. անձադ պու տէֆա իգաաթ պիրլէ եաս դու
թարագ պէքլէրլէր անի. Ս է ջիւնքի պալատէ զիւր
օլտուղի մէնվալ իւզրէ՝ Սովսէս Սլաճըն մէձտինի
կէօրիւպ եիւզիւ միւնէվիւր օլտու խսէտէ՝ քէնտի
պիլմէզ խաի. Ս է տաղտէն ինտիկինտէ՝ Սհարօս վէ
ճէմսէթ անի կէօրիւնձէ, խէվի էտէրլէր եագլաշ
մաղէ. թա քի քէնտիսի անլէրի եանընէ չաղըրուպ
նագլ էտէր Սլաճըն թէնպիհլէրինի. Ս է անտէն
սօնկրա ճէմսէթ իլէ սեօլէշէձէք օլունձա, եիւզիւ
նիւ էօրթէր քի խէվի էթմէսինլէր. ֆէգաթ խո
րան վէտյու թէան տէնիլէն չաաընէ կիրտիկինտէ՝ էօր
թիւյիւ դաւաըրըր խաի. Սովսէսին եիւզիւնտէ նու
րանի շեօհլէ կէօրիւնմէսի տէկիլ քի եալընըլ քէն
տինէ շէրէֆ, իլա քի ճէմսէթէ տաիի հէյպէթ ի
տի. քի խէվի էտիւպ նօմօսա իգաաթ էթսինլէր :

Պատէհու Սլաճըն թէնպիհլ իւզրէ՝ Սովսէս
ահտ սանտուղինի (տապանակ), վէ չաաըրը (խորան),
սեղանլէրի, քահանալըգ լիպասլէրինի, վէ տախի սայ
լը լէվաղիմէթլէրի եաիաձագ օլուպ, ճէմսէթէ
պէյան էտէր՝ քի հէրքէս գուտրէթինէ կէօրէ հէ
տլիէ կէթիրէ, քի զիւր օլանլէր անլէրին հէտլիէսի
իլէ եափըլա. Ս քին տէկիլ քի իպրամ իլէ մաթլուպ
էտէր, իլա քի Սլաճըն էմրինի պէյան էտիւպ քէն
տի ըիզալէրինէ իհալէ էտէր՝ քի ճէպը էթմիշ օլ
մասըն¹. Ս է ճէմսէթ էր վէ նիսվան հալլէրինէ ԳԼԼԵ.

1 Սէնայն ոչ լիարդ և յօթարէսյի իսրայիլ-բոմբէի-
յի պարտ Տեառն. Լըից. ԼԵ. 8 :

կէօրէ ալթուն՝ կիւմիւշ՝ միւճէվհէր՝ փիրինճ՝ վէ տախի սայիր հէր նէ .քի լաղըմ՝ իսէ՝ օ տէրէճէ միւ պալըղէ իլէ կէթիրիրլէր , թա .քի Ղայրի կէթիրմէ սինլէր տէյու թէնպիհ հտէր . վէ անըն .քի հիջ պիր շէյ վէրմէկէ գուտրէթի էրմէզ խտի , քէնտիսի կէ լիւպ իշլէր . քէզա էհլի մարիֆէթ .քիմնէլէր՝ էր վէ

ԳԼԼԶ. նիսլան , ըիզալէրի իլէ իշլէր իտիլէր . Ա է տախի պու
միշլէ Խ. խըզմէթլէրին իւզէրինէ Ալլահ մախսուս իքի առէմ
թային հտիւպ՝ իլմ՝ վէ մարիֆէթ վէրրի անլէրէ , .քի
մէզ-քիւր սանտըղի վէ չատըրը , վէ անլէրին ճիւմլէ
լէվազիմէթլէրինի եափսընլէր . .քի անըն պիրինին իս
մի Բէսսէլիէլ խտի , վէ օ պիրինին Լշղիաք . նիճէ .քի
զիւրր օլան մատտէլէր պէյան տըր օթուզ ալթը ֆաս
լնտէն՝ գըրգ ֆասլընէ տէկին ,

ՍԻՒԱԼ 9.

Տապանակ ուխտի նէ՝ խտի :

Ճ. Չիւրիւմէզ թախթատէն եափըմըշ պիր սանտըգ . .քի պօյի իքի պուչուգ , էնի վէ էիւքսէկ լիկի պիրէր պուչուգ արըն , տէրունի վէ խարիճի խաս ալթուն իլէ գափլը . վէ տէօրթ քէօլէսինտէ տէօրմէ ալթուն հալգալէր , .քի անլէրէ չիւրիւմէզ աղաճտէն վէ ալթուն գափլը իքի գարաֆտէն պօյ ճա էէրլի գօլ կէշմիշ խտի , .քի անլէրտէն գութուպ գալտըրալէր . Ա է տախի՝ գօնուլտուղի մահալտէ էէրէ տօգուլմասըն տէյու՝ գահթանի տէօրթ քէօ շէսինտէ այագ միսալի թօի թէքէրլէք վար խտի , .քի անլէրին իւզէրինտէ տուրա , Ա է իւստիւ ալթուն գափադ իլէ գափալը՝ .քի անէ՝ Բաւուլթիւն տէնիլ լիր խտի ¹ .

1 Եւ արարին զհառաւիտանն ի վերոստ գաղանակին յոյնոյ սրբոյ . Եւրց . ԼԷ . 6 :

Վէ անձն իւզէրինտէ գարջը սէ գարջը իբի պաշտա պիրէր մէլայիք շէքլի քերովքէ՝ քի անլէր աշաղը թողրու քաւութիւնս պագար խորիւք, Վէ անլէրին տեօրտէր գանատը օլմաղ իլէ՝ իբիշէր ալթ գանաթլէրի քաւութիւնուն իւզէրինէ թողրու էայըլը կեօկէլը կիպի, վէ իբիշէր իւստ քանաթլէրի եօգարտէն էայըլը պիրի պիրինէ պիթիշմիշ օլարագ, քի անլէր քիւրսիւ միսալի օլուպ, վէ Մալազ անտէ կեօյա քի մախսուս քիւրսիւտէ օթուրուր կիպիւր վէ սանտըղին իւտիւնտէքի ալթուն գամագ՝ (քաւութիւն) անձն փայի թախթի կիպիւր անտէն սեօյլէր իտի Սովսէս իլէ¹ :

Վէ մէգքիւր սանտըղին իշինտէ հըֆղ օլուր իտի օն թէնպիհին թախթալէրի շէրիյաթ՝ վէ ատէթ ճիւղէրի քի անլէրի Սովսէս Մալազն էմրի իլէ էազուր, Քէզա՝ ալթուն տէսթի իլէ մանանա, վէ Մարօնուն ասասը, օ քի չիշէքլէնիւպ ճէվիզ մէյլէ վէրտի² : վէ ալթուն բուրվաու տախի տապանակըն տէրունինտէ՝ էախօտ խորանտա Սրբութիւն սրբոց տէնիլէն մահալտէ հըֆղ օլուր խորիւք³ : Մէգքիւր սանտըգ Տապանակ վկայութեան, էախօտ Տապանակ կտակարանաց տէնիլտի : Օ իրա անտէ հըֆղ օլան շէյլէր, Մալազն գուտրէթինի ինայէթինի՝ վէ խարայէլ իլէ էթտիկի գամլի շահիտ միսալի պէյան էտէր խորիւք : օ էճիլտէն անձն հըֆղ օլտուղի չատըր տախի շահատէթ չատըրը (խորան վկայութեան) տէնիլտի :

1 Որ նախիս ի քրոմէէս և հայիս յանդոռնդս . Վանի . Գ . 84 :

2 Եւ անա Դալարայաւ Գաւաղանն Ահարօնի . . . և ծաղկեաց ծաղիկ, և երևեցոյց ընկոյլ . Թուոց . ԺԵ . 8 :

3 Որ ինչէր սրբոռնիւն սրբոռնիւն . յորոմ իայր Բորւ և անի և արիլն իրախարանայ . Լըրայ . Թ . 5 :

ՍԻՒԱԼ 10.

Նէ՛ր քեփմոտէ խաբ խորանն վկայութեան աննիկն շատոր :

Ճ. Պոյի օթուղ արշնն , էնի վէ իւքսէք լիկի օնար արշնն , վէ իւչ գարափընտէն թախթա չէք իլն . լաքին տէկիլ .քի եէք փարէ , իլլա .քի՛ հէր պիր թախթա պիրէր պուչուգ արշնն էնինտէ . քի կեօջ էտինճէ սեօքիւպ՝ գօնագ ետրինտէ գուքալէր , Խկիրմի թախթա՝ գըպլէ գարափընտէ , իկիրմի՛ ճիւնիւպ գարափընտէ , վէ ալթը՝ մաղըուպ գարափընտէ . վէ անլէրին ճիւմէսի՛ ըհզէ վէ սիւրկիւ իլէ պիրի պիրինէ պիթիչիք , Վ է իքի քեօյէսինտէ պիրէր տիրէք՝ .քի թախթալէրի զապթ էթսինլէր . քի անլէր հէփ չիւրիւմէզ ազաճտէն եափըլմը՝ ալթուն իլէ գափիլ , Վ է գափուսու կիւն թողըւշունէ օլուպ , եալընըզ օ՝ գարափտէն շափգ ալըր իտի . վէ իւստիւ տեօթ գաթ զար իլէ եօթիւլիւ , Լփվէքի զար՝ մափի վէ գայըսը իչի (Ժիրանի) , վէ գըրմըզը ըհնկ քէթէն տիւլպէնտ (Բեհէզ) , Խքինճի՛ .քէչի գըլընտէն տօգումա , Խւչիւնճիւ՝ սարըմթըրագ գըրմըզը քէչի տէրիսի , Տեօրտիւնճիւ՝ մափի պոյալը տէրի . Վ է պուսլէր տէկիլ .քի եէք փարէ , իլլա՝ էն պէ էն օլաւագ՝ պիրի պիրինէ ալթուն տիւլմէլէր իլէ պէնտ օլուր իտիլէր , քի գօյուպ գալտըրմաղէ գօլայ օլունն ,

Վ է չատըրըն իչինտէ էնինէ տօղըու ալթուն գափիլ տեօթ տիրէկ օլուպ , անլէրտէն ըհնկեամիլը (գոյնգգոյն) զէբը օլան զարլէր կիալի՛ զիգըլմէթ (մեծագին) փէրտէ ասըլըր իտի . քի անըն իչ եանը՝ Սըբուլթիւն սըբուլթեանց տէնիլտի . զիւրա անտէ հըքիլ օլուր իտի Տապանակ ուխտի , Վ է օրայաքիմնէ կիրէմէզ օլուպ՝ ֆէգաթ սէնէտէ պիր տէֆա (՚ի տօնի քուուլթեան) եալընըզ պիւլիւք . քահանայա-

պետ կիրիւպ՝ Ալահա տուա հտէր իտի¹ . վէ տիշ
եանը՝ Սրբութիւն տենիլտի . Ա է անըն շէմալ դա-
րափընտէ խտի՝ Աղան հացի՝ ետխատ Սեղան առաջա-
ւորութեան . վէ գըպլէ դարափընտէ՝ Աղան խնկոց .

Վէզա օ փէրտէնին հօնիւնտէ գօնուր իտի ալ-
թուն շէմատան . քի անըն եէտի գօլու օլուպ՝ հէր
պիրինտէ եաղ գօնուլաճագ եէրլի գանտիլ՝ քի հէր
կէճէ եագար իտիլէր անլէրի .

Ա է չատըրըն դափուսունտէ՝ ալթուն գափլը պէշ
տիրէկ . քի անլէրտէն թէքրար զիգըլմէթ փէրտէ
ասըլըր իտի՝ քի իշէրիտի կէօրիւնմէսին .

Ա է տախի՝ չատըրըն հգրափընտէ իւսթիւ աջըդ-
օլարագ ափլու վար իտի . քի անըն պօյի-էիւղ արըն .
հնի էլլի արըն . Ա է անըն իքի եանընտէ պօյունա
թօղրու՝ իկիրմիշէր տիրէկ . վէ հնքսէ դարափընտէ
հնինէ թօղրու՝ օն տիրէկ . պէշէր արըն էիւքսէքլիկ
տէ . քի անլէրտէն փէրտէլէր ասըլուպ՝ չատըր օ ափ-
լու իլէ գուլատըլմիշ իտի . վէ զլէր օլան տիրէկլէր՝
ջիւրիւմէզ աղաճտէն վէ վիլինջ գափլը .

Ա է գըլիւր ափլուտէ իտի գուրպան սեղանը (սե-
ղան ողջակիզաց) . վէ փիրինջ հաւուզ՝ քի անի սու
իլէ թօլտուրուպ՝ անըն սույունտէն գուրպանը եայ-
գար իտիլէր . Վէզա . քահանալար տախի՝ քահանա-
լըգ խըզմէթինէ միւպաշէրէթ հտէճէքօլտուգլէրին
տէ՝ էլլէրինի վէ պագլարընը եայգարլար իտի .

Ա է պու ափլու իքի գըսմէ թագսիմ օլունուպ .
պիրինճի գըսմ՝ քահանալար իշիւն թախսիս օլու-
նարագ՝ անտէ գուրպան հտէր իտիլէր . Աքինճի
գըսմտէ ճէմաէթ տուրուպ՝ քահանալարըն գուր

1 Հառաջին խորանն յամենայն ժամ հրանէին խահանային
ղազարամանն կապարէլ . Բայց յերկրորդն՝ յի՛սնգամ ՚ի Կոր-
տըն խահանայապետն . Երբայ . Թ . 6 :

պան էթտիկինի կեօրիւր իտիւէր . զիրա չատըրա կիր
մէկէ ճէմնէթէ բուխսէթ օլմայուպ՝ ֆէգաթ զիբր
օլան մէյտանտէ տուրուրլէր իտի .

ՍԻՒԱԼ 11 .

Գա՛ն Սեղան վար իտի մէղքիւր չատըրաէ :

Ճ . **Ի**ւչ . Էվվէլքի սեղանըն պօյի իբի արչըն , Է
նի պիր արչըն , Էիւքսէկլիկի պիր պուչուգ արչըն .
տեօրթ պյազ իւղէրինտէ , չիւրիւմէղ աղաճտէն , վէ
ալթուն իլէ գափիլ , Սէգքիւր սեղան Սրբութիւն
սրբութեանց տէնիլէն մահալն Էօնիւնտէ օլմաղ ի
լէ , Սեղան Էրեսաց վէ Սեղան առաջաւորութեան
տէնիլտի անէ , կեօյաքի՝ Ալահըն Հուզուրինտէ կի
պի օլտուղի ֆէհմ՝ օլունա , Ա Է անըն իւղէրինէ Էք
մէք գօնուլմաղ իլէ՝ Սեղան Հացի տախի տէնիլտի .
Օ իրա՝ Լարայէլ միլլէթինին օն իբի ճինսինին իամի
նէ՝ օն իբի Էքմէք գօնուր իտի անըն իւղէրինէ . քի
անլէր մայասըղ խամուրտէն՝ պիւլիւք սօմուն շէքլն
տէ , ալթուն վարագ իլէ սարըլուպ՝ ալթըր սեղա
նըն պիր քեօլէսինտէ , վէ ալթըր օ պիր քեօլէսինտէ՝
պիրի պիրինին իւղէրինէ գօր իտիւէր , Ա Է անլէրի հէր
հաֆթա շաբաթ կիւնլէրի տէկիշտիրիւպ՝ գաղէ Էք
մէք դօմաղ իլէ , Էվվէլքի Էքմէքլէրի՝ Էալընըլ քա
հանալար Էերլէր իտի , զիրա անլէրտէն ճէմնէթէ
Էէմէք ատէթ տէկիլ իտի , Պու սեղանըն իւղէրին
տէ՝ թուղ վէ քիւնլիւք տախի Ալահա հէտիյէ սու
նար իտիւէր .

Իքինճի՝ պուխուր մէղպիհի (սեղան խնկոց կամ
խնկապալ) . քի անըն պօյի վէ Էնի պիրեր արչըն ,
Էիւքսէկլիկի իբի արչըն , չիւրիւմէղ աղաճտէն , վէ
ալթուն իլէ գափիլ , քի անըն իւղէրինտէ սապահ
ազչամ թաթլը գօգուլու Էճլալէրտէն թէրբիպ օ

լուսնուշ պուխուր եանմաղ իլէ , պուխուր մէզպիհի տէնիլտի անէ :

Իւշիւնճիւ՝ գուրպան մէզպիհի (սեղան ողջակի զաց) . քի անըն պոյի վէ էնի պէշէր արշըն , եիւքսէկ լիկի իւջ արշըն . իւսթիւ աչըդ՝ ամպար շէքլի , չիւրիւմէղ աղաճտէն , վէ փիրինջ գափլը , Վէ եարը տէրինլիկնտէ՝ իշնէ փիրինջ գափէս ըսգարա գօնուր խտի , քի անըն իւզէրինտէ գուրպան եագմաղ իլէ՝ գուրպան մէզպիհի անըլտը , քի անըն ալթընտէ տայիմա աթէշ էքսիկ օլմատըղինտէն՝ մէզքիւր ալլ լուտէ խտի , քի աթէշն թիւթիւնիւ վէ եանան գուրպանըն գօգուսու հէվայէ տաղըլա :

Վէ լաքին զանն էթմէ քի՝ եալընըղ պալատէ մէս թուր օլտուղի գատար խտի տապանակըն՝ չատըրըն վէ սեղանէրին զիյնէթի վէ թագըմը , իլլա քի անլէրին տահա կեօնակեօն զիյնէթ վէ ալէթլէրի օլտուղի պէլան տըր Մստուածաշունչտէ :

Իմտի՝ Սլահըն թէնպիհի իւզըն պալատէ զիբր օլանլէր թէքմիլ օլտուգտէն սօնկրա , չատըր գուրու լուպ թէսլիմ՝ օլունտու Պէւտացիլէրէ՝ քի անըն խըզմէթինտէ օլալէր , Վէ շիքմէթուլահ անխտէ նուրանի պուլուլթ զուհուր էտիւսլ՝ Սլահըն մէճտի իլէ փիւր զիյս օլուր , թա քի նուրուն շիտտէթինտէն Սոլսէս իշէրի կիրմէկէ գատըր օլամաղ , Պուհիքմէթլի պուլուլթ տայիմա չատըրըն իւզէրինտէն էքսիլմէյիւսլ՝ կէճէլէրի օրտույէ շալգ վէրիր խտի , վէ կիւնտիւզլէրի կեօլկէ , վէ նէ վագըթ չատըրըն իւզէրինտէն գալգար իսէ , օ վագըթ կեօջ էտէր իտիլէր :

Վէ մէզքիւր մատտէլէրին հագգընտէ իգթիլա էտէն թէնպիհիլէրտէն մատէ , Պէւտացւոց քիթա պընըն իւք ֆասլընտէն՝ սէքիղինճի ֆասլընտէ տէկին , գուրպան վէ Իսրայէլ ճէմաէթինէ մախուս օլան

այլն վէ սայիր ատէթէր խուսուսէրինտէ տախի չօգ-
տիւրիւ թէնպիհէր զիւր օլունուր :

ԴԻ. Ա.

ԴԻԶԷ Ը.

Փիւհագիգա՝ հարի նօմստէ Ալլահա սունուլան
գուրպան՝ վէ հէտիյէ խուսուսէրի իջիւն կեօնակեօն
թէնպիհ վէ շուռութէր պէյան օլտուղի աշիքեար
խէտէ, պաշըճա տեօրթ տիւրիւյէ թագսիմ օլու-
նուրէր : Իշվիլէլա՝ Ալլահըն պիւյիւքիւկինէ իբրամէն՝
սունուլուր իտի գուրպան վէ հէտիյէ ¹ : Իքինճի՝
քիշի քէնտի կիւնահընէ մաղֆիրէթ պուլմագ իջիւն ² :
Իւջիւնճիւ՝ Ալլահըն էթտիկի ինայէթին հագգընտէ
մէմնուն օլմագ իջիւն, անլէրի քի Ալլահ էհասն էյլէ-
տի ³ : Տեօրտիւնճիւ՝ քիշի նէ քի տիլէկ վէ մաթլուպ
հտէր իսէ Ալլահտէն՝ անըն իճրասը իջիւն ⁴ :

ՍԻՒԱԼ 12.

Հանկը ճինստէն խաի ՂԵԼՈՒՄԻԷՐ :

Ճ. Յակոբ նահապետին իւջիւնճիւ օղլու ՂԵ-
ւինին, օ հճիլտէն ՂԵԼՈՒՄԻԷՐ տէնիլտի անլէրէ : ՍԵ
Ահարօն տախի օ ճինստէն օլմաղ իլէ, Սոլմէս Ալ-
լահըն էմի իւզըն՝ Ահարօնու վէ անըն էվլատլէրի
Կաբաթ՝ Աբիուդ՝ Եղիազար՝ վէ Իթամարը ա-
լուպ՝ կեօթիւրիւր չատըրըն գափուսունէ, վէ ան-
լէրի էայգայուպ՝ քահանայըգ էլպիսէսինի կիյտիր-
տիլտէն սօնկրա էաղլայուպ (օժէլ)՝ քահանայ հտէր :

1 Որ ասի ողջակէլ. և այս մարդիւր ՚ի պարիւս անհոան
Դժոռ-Լիան Ապրո-ճոյ :

2 Որ ասի զոհ վասն Դեղայ :

3 Որ ասի խաղաղապան. Հնդհալալ լինելու վասն ընկա-
լէալ Բարեայ :

4 Որ ասի խաղաղարար. և այս մարդիւր վասն սպասելի
և անհոանելի Բարեայ, զոր խնդրէր ոչ առնուլ Ապրո-ճոյ :

վէ գուրպան ետիւպ թէնպի՛հ էտէր՝ քի եհ տի կիւն
 չատըրտէն տիշարը չըգմասընէր : Ահ եհ տի կիւն ԳԼ Թ.
 Թէքմիլինտէ, Սոլսէսին էմրի իւզըհ՝ Ահարօն վէ էվ
 լատէրի վէ ճէմահթին իսթիեարէրի չատըրըն էօ
 նիւնտէ գուրպան քէսիւպ՝ ողջակէզ սեղանընըն իւ
 զէրինէ գօրլար : վէ Ահարօն չատըրա կիրիւպ թէպա
 խուր (խնկարկութիւն) էտէր : պատէհօւ տիշարը
 չըգուպ՝ ճէմահթէ տուա էթտիքտէ, շիքմէթոււ
 լահ տէրագէպ չատըրտէն ալէվ չըգուպ՝ սեղանըն
 իւզէրինտէ օլան գուրպանէրի եագար քիւլ էտէր :
 Ճէմահթ պու միւճիւզաթը կեօրիւնճէ՝ ղայէթ
 խէվֆ պիրէ հէյպէթտէ գալարագ՝ սէճտէ գըլար
 էր Ալլահա : զիրա օ էլամէթ՝ գուրպանըն մագպոււ
 օլտուղինէ նիշան իտի : Ահգքիւր սեղանըն ալթընէ
 տայիմա օտոււն գօյարագ միւճիւզաթ իլէ զուհուր
 էտէն ալթէշի սեօնտիւրմէյիւպ՝ ագչամ սապահ ա
 նըն իւզէրինտէ գուրպան սունուլուր իտի :

Ֆիլհագիգա օ կիւն Սոլսէս Ահարօն վէ ճիւմ
 լէ Խարայէլ ճէմահթի ղայէթ շաղ ու մէսրուր օլ
 տուէր : Օլրա Ալլահըն էմրի իւզըհ՝ Խորան վկայ
 ութեան տէնիլէն չատըր Թէքմիլ օլուպ՝ տապանակ
 ուխտի վէ սեղանէր մահալէրինէ գօնուլտու : Ահա
 րօն՝ քահանայապետ, էվլատէրի՝ քահանայ օլտու
 էր : վէ գուրպանէրի գապոււլ օլտու :

Ֆիլամմա՝ նիճի քի Ալլահըն ինայէթինէ շաղ օլ
 մագ պօրճ իսէ, քէզա ատալէթինտէն տախի խէվֆ
 էթմէք պօրճ տուր : քի օլմայէ անըն էմրինէ մու
 ղայիր հարէքէթ զուհուր էտէ : Օլրա՝ ջիւնքի քա
 հանաւար սապահ վէ ագչամ չատըրըն իջինտէ պու
 խուր սունարէր իտի : Բուրվաուա իգթիգա էտէն
 ալթէշ լաղըմ իտի քի գուրպան սեղանընըն ալթէ
 շինտէն ալընա : Անճագ օ կիւն ագչամ իւսթիւ ԳԼ Թ.
 պուխուր վագթի՝ Ահարօնոււն իքի օղլու Վաքաթ մինլէ Իէ :

վէ Լ'բիուդ տիգաթ եթմէյերէք՝ աճելէ պիրլէ բուրվառւերինէ սեղանն աթէշինտէն գօմայուպ՝ սայիր աթէշ գօյլեր՝ Սէ թէպախուր հտէր իբէն՝ տերհալ սեղանտէն աթէշ զուհուր հտիւպ անլերի եագմաղ իլէ՝ անիտէ հօլտիւլեր՝ Լաբին հիբմէթ պու քի՝ եսվապլերի վէ թէնլերի եանմայուպ՝ հիյա եթլերի իլէ գալլրլեր՝

Սագաս՝ պու պապտէ Լ'հարօնուն Լ'զիազարն վէ Իթամարն գալպլերի զայէթ միւնքէսիր օլտու իսէտէ՝ Սոլսէս անլերի թէսէլլա հտիւպ՝ բուխսէթ վէրմէզ քի եաս հտէլեր՝ Պու զագէպ տէկիլ քի եալնրդ սայիր քահանալերէ՝ իլլա քի ճէմաէթէ տախի ազիմ՝ հէյպլէթ օլտու՝

Պուրատէ զայէթ տիգաթ պիրլէ միւլահաղա էլլէ՝ անլեր քի հսքի նօմօտէ՝ տահա օ կիւն քա հանալդ խրզմէթինէ պաշայուպ՝ ճիւղի եքսիկլիք սէպէպինէ հօլտիւլեր իսէ՝ պիւղ նոր օրէնքտէ թագ սիրաթ հտէր իսէք՝ նիճէ՝ օլլա կէրէք հալիմիզ՝ Օլլա՝ քիշի գալպինտէ վէ ֆիբրինտէ կիւնահ արզու սի փէյտա հտէր իսէ՝ կէօյա քի բուրվառւնա եա պանձը աթէշ գօմուշ կիպի՝ հէր հալ զագէպէ լայ իգ օլուր՝

ՍԻՒԱԼ 13.

Նէ՝ գատար վագրիմ գալար Խորայէլին օրտուտու Սինա տաղկնտէ՝

Ռիր սէնէ՝ (՝) գատար միւլտտէթ զարֆինտէ պալատէ զիբր օլանլեր թէքմիլ օլտուգտէն մալ տէ՝ գուրպան շուււուլթլերի՝ վէ տախի սայիր կէօ

1 Սաբոնային առաջի Տէառն հուր օպար՝ զոր ոչ հրա-
մայեայ նոյա Տէր՝ Լիւ եւ հուր ՚ի Տէառնէ և Էլիեր զնոսա՝
և Տէառն առաջի Տէառն՝ Վէլ Ժ. 1 :

նակեօս մատուցէր հագգընտե՝ Ալահ չօգ թէնպիհ
պուլուրտու Սովսէսէ, նիճէ քի Վեւտացւոց քի ԳԼԻԻԷ՝
Թապընն օն փասընտէն՝ իկիրմի եհտի փասըն նի
հայեթինէ տէկին զիբր օլունուր :

Վէ չիւնքի Ալահ Աբրահամա վատ եթմիշ իտի՝
քի անի պիւլիւք միլլեթ հտե՝ Օսմայ. ժ.Բ. 2. օ հ
Ճիլտէն էմր հտեր՝ քի Ճէմնեթին իկիրմի եաշըն ԳԼ. Ե.
տէն եօգարը օլան էրբէկէր տէֆթէրէ ալընա, քի Բ. Գ.
պիւլիւք միլլեթ օլտուգլէրի պէյան օլուն. պախու
սուս տիւշման զուհուր հտինճէ, անլէր հազըր օ
լուպ՝ հարպէ զարպէ գասըր օլալէր :

Խարայէլ Ճէմնեթի Յակոբ նահապետին օն իքի
հվլատընտէն իլէրի կէլմիշ օլմաղ իլէ, օն իքի Ճինս
տէնիլտի. պէլն Յովսէփին իքի օլուն՝ Լիլրեմ վէ
Սանասէ Յակոբուն հվլատէրինին սըրասընէ տա
խիլ օլուպ, (նիճէ քի իւչիւնճիւ տէհրին օթուղ
թօգուղ սիւալնտէ պէյան տըր,) օն իւչ Ճինս օլ
տուլէր իսէտէ, Վեւիսին Ճինսի՝ քի անլէրէ Վեւ
տացի տէնիլտի, քահանայըդ սէպէպինէ՝ օ պիւր Ճինս
լէրտէն ֆէրգ օլարագ, գալան Ճէմնեթ՝ եհնէ օն
իքի Ճինս չաղըրըլար :

Վէ Սովսէս անլէրտէն պիրէր ատեմ սէչէր՝ քի
անլէրին հէր պիրի քէնտի Ճինսինէ հիւքիւմտար վէ
սեօղ սահիպի օլուպ իկիրմի եաշըն կէլմիշ օլան էր
քէկլէրի գալլեմէ ալալէր, Լմր օլտուղի իւզըն մաս
լահաթ իճրա օլտուգտէ՝ նիսվան գայիֆէսի իխթի
եար՝ չօճուգ՝ էսիր՝ խըցմէթքեար՝ վէ մըսըրը, քի
անլէր իսրայէլ իլէ պէրապէր Սըսըրտէն չըգմըլէր
իտի, անլէրտէն վէ Վեւտացիլէրտէն մատէ, Ճըւմ
լէսինին եէքիւնի՝ ալթըր եիւղ իւչ պին՝ ալթըր եիւղ
էլի նէֆէրէ պալիղ օլուն :

Վէ չիւնքի Ալահ մըսըրըլէրին իւք հվլատէրի
նի գըրտըղնտէ՝ Խարայէլն իւք հվլատէրինի քէնտի

նէ մախառուս պէնտէ էթտի¹. պու սէպէպտէն Խալայէլ ճէմահէթի իւք էվլատլէրինի Ալահա վէրմէկէ պօրճու օլմաղ իլէ, օն իքի ճինսին պիր այլըգ էր. քէք չօհուգտէն եօգարը օլան իւք էվլատլէրինի տէֆտէրէ ալուպ՝ անլէրին տախի եէքիւնի իկիրմի իքի պին իքի եիւղ եէթմիշ իւչ նէֆէրէ պալիղ օլտու, քի անլէր խորանըն խըզմէթինէ թային օլալէր. Ապին օլմայա քի՝ ճէմահէթ պու խուսուստէ թէշէքքի էտէ տէյու՝ անլէրէ պէտէլ² էւտացիլէրի գապուլ էթմէկ իլէ, անլէրին տախի գաչ նէֆէր օլտուղի պէյան օլմագ իչիւն՝ պիր այլըգ էրքէք չօհուգլէրինտէն եօգարըսընը սայտըրըր քի՝ օն իքի ճինսին իւք էվլատլէրինին սայըսը անլէրտէն նէ գաւտար զիյատէ օլուր իսէ, ճէմահէթ հէր պիր նէֆէրին խէլասի իւչիւն՝³ էւտացիլէրէ պէշէր սիկղ վէրէ, (քի իկիրմի տիրէմ կիւմիւշ էտէր, զերա պիր սիկղ տէօթ տիրէմ կիւմիւշ տիր), Ա է Ա էւտացիլէրին սայըսը իկիրմի իքի պին նէֆէրէ պալիղ օլմաղ իլէ, իքի եիւղ եէթմիշ իւչ նէֆէրին պէտէլինի ճէմահէթ վէրտի⁴ էւտացիլէրէ.

ԳԼ. Դ.

Ա է տախի⁵ էւտացիլէրին իկիրմի պէշ եաչընտէն եօգարը, վէ էլլի եաչընտէն աչաղը օլանլէր տէֆթէրէ ալընուպ՝ անլէրին եէքիւնի սէքիղ պին պէշ եիւղ սէքսէն նէֆէրէ պալիղ օլուր. քի եալընըղ անլէր խորանըն խըզմէթինէ թային օլարագ, իկիրմի պէշ եաչընտէն աչաղը օլան՝ բուհանի խըզմէթէ տախիլ օլմայա, վէ էլլի եաչընը կէչէն՝ խըզմէթտէն էլ չէքիւպ՝ անըն եէրինէ սայրիսի թային օլա.

ԳԼ.Ե. Զ.

Պուրատա պէշինճի վէ ալթընճը ֆասընտէ պաւ

1 Սրբէս՝ Դոս ինչ զամենայն անդրանիկս նախօրին, որ Բանայ զամենայն արգանդ ՚ի Տէջ որդոցն Խորայէլէ. ՚ի Տարդոյ Տինկս յանաստան՝ չանիլ իմ է. Եղևց. ԺԳ. 2:

զը շերտացածէ, վէ Խորայէլ ճեմանէթինէ մախսուս օւ
լան ատէթէրէ միւթալիք մատտէլէրի եազար աւ
զիզ .քիթապ, նիճէ .քի պէյան տըր մահալինտէ .

Վ է պալատէ զիբը օլտուղի մէնալ խորան հէր Գ. Է. Է.
Թագըմիլիէ Թէքմիլ օլտուգտէ, օն իքի ճինսին պիւյ
իւքլէրի հէտիյէ կէթիրտիլէր խորանա, լաքին տէ
կիւ .քի .քիմի ջօգ .քիմի ազ, իլա ճիւմէսինին հէ
տիյէսի պիւր շէշտ՝ վէ պիւր փահա օլարագ, քի մա
պէյիլէրինտէ հասեա զուհուր էթմէսին. Վ է տախի
տէկիւ .քի՝ հէփիսի պիւր կիւնտէ, իլա .քի սըրա իլէ.
իւք կիւնտէ Յուգանըն ճինսի, իքինճի կիւնտէ՝ Խաս
բարըն, քէզա սայիրլէրի. Վ է Սոլսէս Թէսլիմ է
տէր անլէրի՝ Վ էւտացիլէրէ՝ .քի անլէրին պիւյիւկիւ
Մարօն վէ անըն էվլաուլէրի խտի.

Վ է ջիւնքի ճեմանէթին իւք էվլաուլէրինէ պէտէլ՝ Գ. Է. Է.
Մլաճ Վ էւտացիլէրի գապոււլ էթտի, օ էճիլտէն
էմր էտէր Սոլսէսէ՝ .քի անլէրի խորանըն էօնիւնէ
կէօթիւբէ. վէ անտէ ճեմանէթ մէզպուրլէրին իւ
զէրինէ էլ գօյուպ՝ քէնտի գարաֆլէրինտէն Մլա
հա հէտիյէ սոււալէր. քի պէյան օլտու անլէրին բու
հանի խըզմէթէ Թային օլտուգլէրի.

Վ է Սինա ջէօլիւնտէ Մլաճ էմր էտէր Սոլսէսէ՝ Գ. Է. Է.
.քի Սըրրտէն չըգմալէրինին իքինճի եըլն՝ իւք ային
օն տեօրտիւնճիւ կիւնիւնտէ՝ զատիկ էտէլէր. նիճէ
.քի մուգատտէմ Թէնպիհ օլմուշ խտի. Վ է լաքին
օ .քի էօլիւ տէֆն էտէր, եախօտ էօլիւյէ եագլաշըր
խտի, նօմօս միւճիւպինճէ էէտի կիւն նափաք սայ
ըղուպ, պատէհու գատըր օլուր խտի գուրպան վէ
զատիկ էթմէկէ. ()՝ փագըթ պազը.քիմէմնէլէր պու
վէճ՝ իլէ նափաք օլուպ՝ ճեմանէթ իլէ զատիկ էտէ
մէյիզ տէյու սիւալ էթտիլէրինտէ, Սոլսէս անլէ
րէ ճէվապ վէրմէզ, Թա՝ .քի Մլահա սիւալ էտէ.
զիւս օ անէ տէկին սիւ միսիլիւ իշ զուհուր էթմիշ

տեկիլ իտի, Սոփէս տահա սիւալ էթմէզտէն, Աւ
լահ անէ պէյան հտէր՝ քի օ միսիլիւ նափաք քի
մէնէ, Եախօտ ուղագ եհրտէ օլան, վագթինտէ
պուլունմաղ իսէ զատիկ օլաճագ մահալտէ, իքինճի
ային օն տեօրտիւնճիւ կիւնիւնտէ զատիկ էթսին,
Սէ օ քի ուղագ եօլտա տեկիլ վէ փաք տըր՝ միւ
սամէհա հտիւպ զատիկ էթմէզ իսէ՝ հէլտը օլտուն,

ԳԼ Ժ.

Սէ տախի հիւսնիւ Թերթիպ իւզրէ ճէմաէթ
իտարէ օլտուն տէյու՝ Աւլահըն հմր էթմէսի իլէ օն
իքի ճինսի Սոփէս տեօրթ պեօլիւկէ Թագսիմ է
տիւպ, (հէր պիր պեօլիւկ իւզէր ճինս օլարագ,) Խո
րան վիայուԹեան տէնիլէն չատըրըն տեօրթ դարա
ֆընտէ եհր Թախսիա հտէր անլէրէ, Սէ հէր պեօ
լիւկիւն մապէյնիտէ տախի՝ տէրէճէ վէ շոււուԹ
Թային հտէր, քի իւջ ճինսին պիրիսի զկյատէ իթի
պարլը օլուպ, գալան իքի ճինս անըն իդաաթընտէ
օլա, պու շոււուԹ տեկիլ քի եալընը չէօլտէ, իւ
լա քի Երուսաղէմ էյալէթինէ վարարգլէրինտէ տա
խի օ մէնպալ իւզրէ Թէմէք քիւն հտէլէր,

Խմտի խորան օրԹա եհրտէ, Վէւտացիլէր էգ
րաֆընտէ, անըն կիւն Թօղուշու (արեւելք) դարա
ֆընտէ իւք պեօլիւկ օթուրուպ, քի անտէ Զուգա
նըն ճինսի իթիպարլը, անըն սաղընտէ՝ Խապարըն,
սօլունտէ՝ Օաբուղօնուն ճինսի,

Իքինճի պեօլիւկ գըպլէ (հարաւ) դարաֆըն
տէ, անտէ իթիպարլը՝ Ուուբէնին ճինսի, անըն սա
ղընտէ՝ Շմաւօնուն, սօլունտէ՝ Վադըն ճինսի,

Իւջիւնճիւ պեօլիւկ պաթը (արեւմուտ) դարա
ֆընտէ, անտէ իթիպարլը՝ Եփրէսին ճինսի, անըն սա
ղընտէ՝ Սանասէնին, սօլունտէ՝ Բենիամինին ճինսի,

Տեօրտիւնճիւ պեօլիւկ չէմալ (հիւսիս) դարա
ֆընտէ, անտէ Վանըն ճինսի իթիպարլը, անըն սա
ղընտէ՝ Ասերին, սօլունտէ՝ Նեիթաղիմին ճինսի,

() ԷՃԻԼՈՒՆ Խարայելին օրտուսու տեօրթ պեօլիւկ օրտու անըլըր իտի , Լփվելբի Յուդանըն իամինէ . իբինճի՝ Սուբենին . իւջիւնճիւ՝ Լփրեմին . վէ տեօր տիւնճիւ՝ Ղանըն .

Պատէհու՝ չիւնքի Սինա տաղընտէն գալգաճագ լէր իտի , սըռա իլէ հարեքեթ հտէլէր տէյու՝ Լլա հըն հմրի իւզրէ կիւմիւշտէն իբի պօռու եամար Սփսէս , բի անլէրի չալմաղէ պալայընճէ՝ հիւանիւ թէրթիպ իլէ կեօջէլէր , Պօռուլէրի չալմագ քա հանալէրէ մախսուս օլմաղ իլէ , իշարեթ պօռուսու (փող ազգեցուլթեան) տէնիլտի անլէրէ , Օ իրա տէկիւ . բի եալընըզ կեօջ վագթինտէ , իլա բի Սփսէս ճէմաէթէ պիբ մասլահաթ խապէր վէրմէլի օլ տուգտէ՝ պօռու չալընըր իտի , բի ճէմաէթ խորա նըն գափուսուսա ճէմ օլա , Ս է տախի , այ վէ եըլ պաշարընտէ , պայրամլէրտէ , ճէմիէթ իլէ գուրպան վէ շաղըզ կիւնլէրինտէ , պախուսուս բի ճէնք վագթինտէ չալընըր իտի , () ԷՃԻԼՈՒՆ իբի պօռու բիֆայէթ էթմէյիւպ իգթիզա էթտիկի վէճհ իւզրէ սօնկրա տահա պօռուլէր եամբըսը :

ՍԻԻԱԼ 14 .

Խարայելին օրտուսու նէ՞ թերթիպ իւզրէ կեօջէր իտի :

Ճ . Դիւնքի նուրանի պուլուլթուն հարարեթի՝ օրտուսուն կեօջ էթմէսինէ նիշան իտի , օ անէ գա տար պուլուլթ խորանըն իւզէրինտէ իբէն , անտէն գալգուպ Յուդանըն չատըրընըն իւզէրինէ կէլի . Լհարօն անի կեօրտիւկի հալտէ , կեօջ թէտարիբին տէ օլուպ իբի օղու իլէ խորանա կիրիբ . վէ տապա նակը Սըբուլիւն սըբուլթեանց տէնիլէն մահալն փէրտէսի իլէ էօրթիւպ , անըն իւզէրինէ տախի պաշ

գա սարկը վէ հօրթիւ պըրագըրէր, քի անի կէօ
թիւրէնէր հօրթիւսիւզ կէօրիւպ հօլմէսինէր ¹,
Վէզա սեղանէրի շէմատանը, վէ անէրին թագըմ
էրինի սարկըրէր իւէ հօրթերէր, Վէ Վէլտացիէր
կէլիւպ անտէ ճէմ օլուրէր, քի զիբր օլանէրի վէ
չաառըն փերտէլէրինի տիրէկէրինի թաթալէրի
նի, վէ տաթի հէր նէ թագըմ քի վար իսէ, արապա
իւէ հաթօտ քէնտիւրի գալտըրալէր, Վէլն տէկիւ
քի բասթ կէլիւն քիմ քի նէ իսթէր իսէ անի գալ
տընէ, իւս քի անէրի կէօթիւրէճէք ատէմէրին իս
մինի Մըլա հ մուգատտէմ Սոլմէսէ պէյան էթմիշ
օլմաղ իւէ. Թաւոյ. Դ. հէրքէս քէնտի խըզմէթի
նի վէ կէօթիւրէճէկինի պիլիւպ հազըր օլուրէր,

Վէզա՝ Յուգանըն օրտուսու հազըրլանուպ կէօջ
թէտարիքինտէ օլուր, վէ քահանալէր իշարէթ պօ
ուուէրինի չալմաղէ պաշարէր. Վէ Սոլմէս տա
պանակըն էանընէ վարուպ, (գալգ ես սահիպ տա
ղըսընէր սէնին տիւշմանէրին. գաշընէր սէնին ա
տուէրին տէյինճէ) ², անի գալտըրմաղէ թային օ
լանէր դայէթ իղզէթ պիրլէ տիգաթ հտէրէք օ
մուղէրինէ ալուպ մէղքիւր պուլուլթուն արաըսըրա
եօլա չըգարէր. Սոլմէս Մհարօն վէ անըն իբի օլ
լու տաթի տապանակ իւէ պէրապէր,

Պատէհու՝ Յուգանըն օրտուսու կէօջէր. զիրա
տապանակըն արաըսըրա անըն ճինսի կիտէր իտի.
Վէ իբինճի տէփա պօուու չալընաըլինտէ՝ Սուբէ
նին օրտուսու. իւլիննճիւտէ՝ Լփրէմին. տէօրտինն
ճիւտէ՝ Վանըն օրտուսու հարէքէթ հտէր իտի.

1 Սէ՛ հրանիշէն վայրապար Կիսանէլ զըրբո-լի-ն "ըր-
բո-լի-անի, զի Դ՛ Դո-անիշէն. Թուոյ. Դ. 20 :

2 Ըր՛ Տէր Լ յըր-տիշէն Լիւսիք Կ. Կիսանիշէն տի-
նայն տիւլէ Կ յէր-տայ Կոյ. Թուոյ. Ժ. 38 :

Պէւտացիւէր տախի նիճէքի գօնադ եւերնտէ՝
քեզա եօլտա տեօրթ պեօլիւկ օրտուտուն օրթա-
սընտէ օլարագ՝ կիտերլէր, քի տիւշման զուհուր է-
տինճէ՝ աքբեր հըփղ էտէ անլերի, Աէ պուսլէր տե-
կիւ. քի պիրի պիրինէ գարըշարագ, իլլա քի հէր պեօ-
լիւկիւն վէ հէր ճինսին մապէթինտէ քիփայէթ է-
տէճէք գատար մահալ փերգ օլուպ, հիւսնիւ թեր-
թիպ իւզրէ կիտերլէր. զերա անլերին խտարէսինէ պին
պաշը վէ եիւզ պաշլէր թային օլմուշ խտի, Աէ տա-
խի հէր ճինսին մախտուս նիշանը՝ եախտ պայրաղը օ-
լուպ՝ հէր քէս քէնտի նիշանընն արտըսըրա կիտեր,
Հօւգանըն օրտուտունուն նիշանը՝ ապլան, Սուբէ-
նին ինսան, Լփրեմին՝ եօբիւզ, վէ Պանըն գարա-
գուշ սուրէթինտէ խտի տէնիլիր.

Վիւհագիգա՝ Խարայէլ ճէմմէթի զայէթ շաղ
օլարագ, Սինա տաղինտէն կեօջիւպ չըգաը եօլա.
Օիրա՝ պուլութ հօնլերինտէ գրաղուզ, կիւնտիւզ
չատոր միսալի սըճագտէն հըփղ էտէր, կէճէ կիւ-
նէշ միսալի շալգ վերիւր անլերէ, Տիւշմանտէն քէ-
տէր զուհուր էտէր տէյու՝ խէվիթ էթմէք լազըմ տէ-
կիւ, զերա Ալլահ քէնտիլէրի իլէ պերապէր, Պաւ-
ամլէրի մանանայ հէր կիւն հագըր, Բորէբ տաղըն
տէ միւճիւզաթ իլէ գայատէն չըգան սու՝ չայ մի-
սալի արտլարը սըրա կիտեր¹, (նիճէքի իւշիւնճիւ
տէհըն էլլի ալթը սիւալինտէ զերը օլտու), Լշ-
վապլէրի էսքիմէզ, վէ եօլ զահմէթինտէն այագ-
լարը քէտերլէնիւպ եարալանմաղ², Պուլտան գա-
թի նաղար տէնիլիր քի չօճուգլէր պիւլիւտիւքճէ.

1 Լփրեմին զնոյն հոգեւոր ըմպելին արբին. զի ըմպելին ՚ի
հոգեւոր միւլին՝ որ երթայր զէպ նոյս. Ա. Կորն. Ժ. 4 :

2 Հանդերձք չո ոչ մաշեցան ՚ի չէն. և ոպք չո ոչ փա-
շարեցին զայն տմա չառաստան. Բ. Օրին. Ը. 4 :

անլերին հսկայւելերի տախի ուղանուայ՝ վիւճուտէ-
րինէ ուշար իտի¹.

ՍԻՒԱԼ 15.

Խորայել միջէթի՝ Ալահըն ինայէթինի թանրուայ՝ մէջնուն օլտու մու:

Ճ. () Ըմատը, Պէլի ինայէթ զայէթ չօգ օլտու
Խորայէլէ, լաքին անլեր միւնքիլի ինայէթ օլտու
Ալահը կիւճհնտիրմէկ իլէ թէքտիր օլտուլեր:

Օ իրա անճագտէ իւչ կիւնլիւք եօլ կիտիւայ՝
կեօյա.քի Ալահ.քէնտիրլերինի պիհնուտէ եհրէ չեօլ-
ԳԼ ԺԱ տէ կեզտիրի կիպի՝ շիքեաէթէ պաշլայընճէ, անիւ
տէ աթէշ զուհուր եթմէկ իլէ՝ օրտունուն պիր մըգ-
տարինի եագուայ թէլէֆ եթտի. ճէմաէթ պու
ղազէպի կեօրիւայ՝ Սովսէսէ նիյազ էտէր, օ տախի
տուայէ տուրտուգտէ աթէշ մէն օլտու. օ էճիւ-
տէն միւնհարիք եհրի անլտը օ մահալ².

Ս է անտէն պիրազ իլերի կիտինճէ, գըլաղուզ
կիպի հօնլերինտէն կիտէն պուլութ տուրուայ՝ գօ-
նագ էտէրլեր. վէ չօգ վագըթ կէշմէյիւայ՝ թէքրար
թէշէք.քիյէ պաշլատըլեր, Ննճագ՝ պու տէֆա տէ-
կիւ.քի եօլ մէշագգաթը իչիւն, իլա.քի պօղաղլէ-
րի սէպէպիւնէ. վէ տէկիւ.քի աճգալտըգլերինտէն,
զիրա մանանայ էքսիք տէկիւ իտի, իլա.քի պօղա-
ղապէր օլմաղ իլէ՝ եթ գաամընէ արղու էտիւայ,
քիմ էթ վերէճէք պիզէ տէյու շիքեայէթ պիրլէ՝

1 Տէ. Դ. Դիւն-Բէան Կոռնիլիոսի:

2 Եւ ժողովուրդն արսնջէր չարաչար առաջի Տէառն...
Եւ Բորբոքեյաւ Դիւնսա հոգ Դի Տէառնէ. Եւ Ելիւր զման
ինչ Բանալիւն... Եւ իշէյաւ անոն պէշոյն այնորի՛ հրայ-
րէայ. Թուոց. ԺԱ. 1:

Ալահատան ուսմուտէրինի քէսէրէր ¹ . Պախուսուս քի գալալէրի Սըսըրտէ օլուպ , անտէ եհտիքլէրի պալըգ՝ գալուսն գարփուղ՝ փըրասա՝ սողան՝ վէ սար մըսագ ֆիքրիքլէրինէ կէլուպ , ագլը էրմէզ ինատճը չօճուգ կիպի՝ չատըրլէրինին գափուսուստէ օթուլ ըուպ աղէր իտիլէր , Պէլի պու արզու էվիլէլա անլէր իլէ պէրապէր օլան Սըսըրլէրաէն զուհուր էթտի , լաքին Իսրայէլ Ճէմաէթի տախի անլէրէ ույուսպ՝ պիլ իթթիֆագ պիղէ էթ վէր տէյու Սուսէսէ իպրամ էտէրլէր .

Աիւնահ արզուսի պուլաշըգ խասթէլիղէ պէն զէմէկ իլէ՝ տէրհալ մէնինէ չարէ պուլունմաղ իսէ , կիտէրէք Ճիւմլէսինէ սիրայէթ էտէր .

Սանանանըն չէնիսի քէնտի դապիաթընտէն եաղ վէ պալ լէգէթինտէ օլտուղինտէն մատէ , հիքմէթի պարի՝ հէր նէ դաամա արզու էտէրլէր իսէ՝ անըն չէնիսինի տիմաղլէրինտէ տույար իքէն , էթ իսթէմէք աղիմ գապահաթ օլտու . Սանանատէն օսանուպ՝ սօղան սարմըսագ , վէ փըրասա եէմէկէ արզու էթմէք , ըուհանի արզուլէրի թէքը էտիւպ՝ Ճիւմանի մասլահաթլէրէ մէյլ էթմէք պէյանի տիր ,

Պուրատէ խօշա միւլահաղա էյլէ ֆաղիլէթ իլէ կիւնահըն ֆէրգինի . զիրա նիճէ քի մանանայ կէօյտէն ինմէսի իլէ՝ մէլայիք գաամը անըտը , քէզա ֆաղիլէթ Ալահըն լութֆու իլէ իլէնմէսի իլէ՝ ինսա նը մէլայիք տէրէճէսինէ վասըլ էտէր , լաքին կիւնահ՝ շէյթանըն ֆիթնէլիկինտէն հասըլ օլմաղ իլէ , ինսանը շէյթան տէրէճէսինէ ինտիրիր .

Ֆիհրագիգա՝ պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ

1 Եւ խառնիճաղանձն որ էր ՚ի Ռեջնոյա՝ յանիտյան զաննիւնիւն . և նախել լային որդիսն Իսրայէլէ՝ և ասէին . «^օ Կայէ Ռեզ Ռա Կապիլոյ . թուոց . ԺԱ . 4 :

իւրերէ Մովսէսին տուաւ իւր աթիշ մէն օլտու ի սէտէ, պու տէֆա Ճեմաեթին նաշերի Ճեվապլէ բինէ նազարէն՝ օ տերէճէ գալպի միւնքէսիր օլտու, Թա.բի.բէնտի հօլիւմիւնիւ տիւր Ալլահտէն. | ալ.բին՝ տէկիւ.բի գահըր սուրէթի իւր՝ մէշագգաթ տէն խէրա օլմագ իլիւն պու միսիլիւ Ճեվապլէթ տի, զիրա ինսան բէնտի հօլիւմիւնիւ խաթտէ՝ Ալլաշըն հմրինէ վէ գապիաթէ մուղայիր տիր. իլլա.բի՝ պու Ճեվապլէ իւր Ճեմաեթին խտարէսինէ եալընրգ.բէնտի գուտրէթի երմէղ օլտուղինի պէյան ետիւպ շերիյաթը Ալլաշըն ըէյինէ իհալէ հտէր¹. Օ իրա՝ կեօյա մագսումի սիւտանայէ վէրիւր կիպի, Ալլաշ Խարայէլ Ճեմաեթինի Մովսէսէ թէսլիմ էթմիլ խտի.բի անլերի Ալեւտեաց գօմրաղինէ կեթիւրէ. (՝) էճիլտէն անլերին թէքտիր օլտուղինի խաթմէղ, լաբին անլեր թէքտիրէ միւսթահագ հալէրէթ իւր Ալլաշը կիւճէնտիրիւրէ. վէ Մովսէս՝ Ալլաշըն կիւճէնտիրկինտէն հպէտի խօլանմայուպ, տայիմա իսկէնճէ իլլիտէ օլմաղ իւր՝ բէնտի հօլիւմիւնէ իրթիքեապ էթտի.

Փէհմ էյլէ Ալլաշըն ինայէթինի.բի նիճէ հիքմէթլի թէրթիպլէր իւր Մովսէսին մուայէթինէ եարալմճը թային հտէր՝.բի զահմէթ շէքմէսին. վէ Ճեմաեթէ տախի էթ վէրիւր.բի Ալլաշ պիղէ էթ գաամը վէրմէկէ գատըր օլամատը տէմէսիլիւր.

Ս է ջիւնքի Ճեմաեթ էթ գաամը խաթտի, վէ Մովսէս անլերին մէշագգաթընը եալընրգ շէքմէկէ գուտրէթիմ երմէղ տէյու՝ հալինի արղ էթտի, օ էճիլտէն Ալլաշ հմր հտէր անէ՝.բի Ճեմաեթ իշ

1 | Իսկապէս Մովսէս յՏէր... ոչ խաբէմ եւ միայն իմբել զթողովարդս զայս. զէ ծանրագոյն քան զիս եւ Բանդ... սպան իսկ զիս ելիէ հաճոյ իցէ յեղ. Թուոց. ԺԱ. 11:

էրի ինթիւնարէրինտէն եւթմիշ ատէմ՝ այրըուպ՝ խորանըն հօնիւնէ կեօթիւրէ՝ . քի անլէրէ իլիմ՝ վէրիւպ՝ Ճէմահթին իտարէսի խուսուսինտէ անէ տէսթիկիր օլալէր . Ահ տախի Ճէմահթէ խապէր վէրէ՝ . քի հազըր օլտուկէր էրթէսի կիւնիւ եթ եհմէկէ . Ապա . քին տէկիլ . քի պիր իքի՝ եախօտ օն կիւն , իլլա . քի պըգըն՝ Ճալէ տէկին պիր այ եթ եէյէլէր . Սովսէս Ճէվապ հտէր . քի՝ անլէրէ պիր այ եթ եհտիրմէկէ , սըզըր վէ գօյուն . քէսիւպ , եախօտ տէնիզին պալլըգիւրինի Ճէմ էթմէլի . քի՝ . քիֆայէթ էթսին . Ալլա հանէ տէր . քի՝ մէկէր սահիպ գատըր տէկիլ մի՝ . Այու պապտէ՝ տէկիլ . քի Սովսէս Ալլահըն գուտրէթինէ շիւպհէ էթտի , իլլա . քի՝ նէ գարզ վէ նէ սուրէթ իլէ պիր այ օ գատար Ճէմահթէ տօյուն՝ Ճա եթ եհտիրէ՝ Ճէկինի պիլմէտիկինտէն՝ անկլամագ իսթէտի .

Իմտի հմի օլտուղի իւզրէ՝ Սովսէս եւթմիշ աւտէմ՝ այրըուպ՝ խորանըն հօնիւնէ կեօթիւրտիւկին տէ , Ալլահ պուլու թ իլէ ինիւպ՝ անտէ Սովսէս իլէ սեյլէր . վէ անըն իլմինէ իլհագ հտէր մէղքիւր եէթմիշ ատէմի՝ . Վիհագիգա՝ մէղպուրլէր անիտէլու թ . ֆու Ատրի իլէ միւր զէյա օլուպ՝ մէյղամպէրլէք ետէրլէր (մարգարէանան) , եանի Ալլահը միւշէրրէֆ վէ մէտհ հտէրէք տուա (օրհնութիւն) սեյլէրլէր .

Վիհամմա՝ անլէրտէն իքի ատէմ՝ Ալլագ վէ Սովգաղ օ պիրլէրի իլէ խորանա կէլմէղտէն՝ օրտուտէ

1 Ահ Տէր յՍովսէս . Դիէ յեւն Տէաւն լէյէ՞ Բաւալան . թուոյ . ԺԱ . 25 :

2 Եւ եղ Տէր ամպոլ , և խօսեցաւ ընդ Սովսէսի . և էաւ ՚ի հոգւոյն որ ՚ի նմա , և էարի զեօթնանատան արաբէսն շօէրլէ . և իբրև հանգեաւ հոգին ՚ի վերայ նոյա , և մարգարէայան ՚ի Բանալին . թուոյ . ԺԱ . 25 :

փեյղամպերը Էթտիւն , զիրա անլերին իւզերինէ տախի ինէր Ալլահըն լուծֆու . Սէրգուլներին փեյղամպերը Էթտիւններինի պիր ուշագ կեօրիւպ Սովսէսէ նագլ Էթտիւնէ՝ Էսուտ տէր քի մէն Էթ անլերի . զիրա՝ խորանըն հօնիւնէ կէլմէզտէն փեյղամպերը Էթտիւններինի իդաաթսըզըզ մէ Սովսէսին իզգէթինէ նօգսանիյէթ պէլէտի Էսուտ . Լաքին Սովսէս պու խուսուստէ Էսուտյա Թազիր սուրէթի իլէ , հասէտ պրագմա պանա՝ քէչկէ Ճիւմլէ Ճէմալ Էթ փեյղամպեր օլսա իտի տէյուլ՝ Ճէվապ Էթտի .

Լաքէթ ալ Սովսէսին Փազիլէթինտէն . զիրա միլլէթինէ զայէթ զկյատէ մուհապպէթի օլմաղ իլէ , տիլէր քի Ճիւմլէսի Ալլահըն լուծֆուսէ լայիգ օլուպ ալիմ օլա . Պուստան գաթի նազար , Ճիւմլէ ինստնէրտէն զկյատէ Թէվաղիւ գալպ օլմաղ իլէ , քէնտի շէրէֆի նօգսան պուլուր տէյուլ գայտ Էթ մէյիւպ՝ քիմնէյէ հասէտ Էթմէզ , Պախուսուս քի զայէթ միւտէպպիյր օլտուղինտէն , ել սեօղիւնէ ուշ ուպ քիմնէյի Թէքուրի Էթմէզ . օ՛ ԷՃիլտէն սեվկիւլիւ լիւ չըրաղը Էսուտյա Թազիր հտէր՝ քի հասէտէ պայիս Ճէվապ Էթմէսին .

Վիհմ էյլէ , Սովսէս նէ գատար քի Թէվաղիւ օլուր իտի , Ալլահ օ՛ գատար զկյատէ անըն շէրէֆինի արթըրը . զիրա օ՛ քի Ճէմալէթին խտարէսինէ եալընըզ գուտրէթիմ էրմէզ տէյուլ իգրար Էթտի , Ալլահ անի զկյատէ միւշէրրէֆ Էթմէք միւրատ հտիւպ՝ անըն բուհինտէն՝ եանի իլմինտէն զիքր օլան եէթմիշատէմէ հիսսէ չըգարըր , քի Սովսէսէ եարտըմՃը Թային օլտուգ տէյուլ քիպիլլէնիւպ քէնտիլէրինի անէ ագրան պէլլէմէսինլէր , իլա քի տայիմա անըն իդաաթընտէ օլտուլէր .

Պէլի , մուգատտէմ Սովսէս գայըն փէտէրինին Թէրթիպի իւզըն Ճէմալէթին խտարէսինէ մամուլէր

Թային էթմիշ խոխ, (նիճէ քի իւջիւնճիւ տեհրին
 էլլի եէտի սիւալնտէ ղիբր օլտու,) անճագ՝ անլէր
 Ալահըն դարափընտէն նասպ օլունմատըգ լէրինտէն,
 պու տեֆա Թէքրար եէթմիշ ատէմ ալըրուպ՝ անլէ,
 րէ աշիբէար իլիմ՝ վէ լուԹֆ ինայէթ օլունուր, քի
 ճէմաեթ անլէրին իզգէթինի պիլիւպ՝ քէմալի մէր
 Թէպէ իդաաթ իւզըն օլալէր :

Ա է պալատէ ղիբր օլտուղի մէնվալ իւզըն՝ Ալահ
 ճէմաեթէ տախի եթ դաամը վէրէճէք օլմաղ իլէ,
 երթէսի կիւն պիր բիւզկէար զուհուր էտիւպ տէ,
 նիզ դարափընտէն օ տէրէճէ չօգ պըլտըրճին գու,
 շու սիւրիւպ կէթիրիր, Թա՛ քի իբի աշըն եիւքսէք
 լիքտէ օրտունուն եդրափը պիր կիւնլիւք եօլա դու
 տար գուշ իլէ գափլանըր, Աբին հիքմէթ պու քի՝
 օ գուշէր եիւքսէք ուչամաղլէր, քի ճէմաեթէ զահ
 մէթ օլմասըն անլէրի գուԹմաղէ :

Նազար էյլէ պուրատէ պօղաղլէրինէ էսիր օլուպ
 եթ իսթէյէնլէրին հարէքէթինէ, զիրա գուշէրի կէօր
 տիւրլէրինտէ ղայէթ շաղ ու մէսրուր օլարագ կիւն
 տիւզ ագչամա վէ կէճէ սասպահա տէկին, վէ եր
 Թէսի կիւն օ տէրէճէ արզու վէ իսթէկ իլէ տէվշի
 րիրլէր, Թա քի՝ հէփիսինտէն աղ տէվշիրէն օն քիւ
 լէ գուշ ճէմ էտիւպ՝ դաղէ դաղէ պըդընճայէ տէ,
 կին եէտիքտէն մատէ, պաստըրմասընը տախի եա
 փարլէր քի չօգ վագըթ եթ եէյէլէր :

Աիւլահազա էյլէ Ալահըն գուտրէթի աղլիմէլէ
 րինի, ճէմաեթ ատէթա եթ իսթէտի, լաբին Ալահ
 գուտրէթէանի օլմաղ իլէ՝ անլէրէ պըլտըրճըն եթի
 վէրտիքտէն մատէ, օ գատար ղանի վէ չօգ վէրիր,
 Թա քի՝ իբի միլիյօն մըդտարի ճէմիյաթէ պիր այ քիւ
 ֆայէթ եթտի, Անագ՝ զանն եթմէ քի պու խու
 սուստէ անլէրէ ինայէթ օլտու, իլա քի Թէքտիլէ
 եթ, զիրա տահա պըլտըրճըն եթի աղըղլէրինտէ իլէն :

շետիտ զազէս զուհուր հտիւս՝ անլերին չօգլերինի հէլաք հտեր . վէ հօլենլերի անտէ տէֆն հտիւս՝ օ հերին իսմի , արգու մէզարի (գերեզման ցանկու թեան) անըտը ¹ . զիրա՝ եհմէք արգուսի սեպէսլինէ հօլիւս անտէ տէֆն օլտուլեր :

Վիլհադիգա՝ էթ եհմէկէ արգու էթմէք խեղա տէկիլ , լաբին Ալահըն ինայէթ էթտիկի մանանա տէն օսանուս՝ վէ գաթի ումուտ օլարագ թէշէք . քի սուրէթի իլէ՝ մութլագ էթ վէր պիզէ տէյու ինատ հտիւս աղլամագ՝ աղիմ խեղա խտի . Պա խուսուս քի՝ մաթլուսլերինէ վասըլ օլունճա՝ քէրէմ սահլալի Ալահտէն մէմուսիյէթ պիրլէ շիւքը էթմէտիլեր :

Նազար էյլէ Ալահըն շերիյաթընէ . զիրա պուքերէմ ալէսեվլիէ օլմաղ իլէ՝ ճիւմլէսի գուշ էթի եհտի . լաբին ճիւմլէսի պիրտէն հէլաք օլմատը իլա՝ քիմ . քի թէշէք քի էթտի իսէ՝ անլեր հէլաք օլտուլեր , Օ իրա՝ Ալահ քէնտի ատալէթինի զահիլէ չըգարմագ իջիւն՝ թէշէք քի էթմէյենլի զազէստէն հըֆղ հտիւս , միւնքիւրի նիմէթ օլանլերի հէլաք հտեր , Վիլհադ էյլէ . մուգատտէմ տախի գաամ իջիւն ճէմաէթին թէշէք քիսի զուհուր էթտիկինտէ՝ Ալահ անլերէ մանանայ վերտի , լաբին թէքտիր էթմէտի . զիրա օ վագլէթ ունլարը թիւքէսիւս՝ էքմէքլերի գալմամըլ խտի , (նիճէ քի զեքը օլտու իւջիւնճիւ տէհրին էլլի պէշ սիւալինտէ .) փիամմա՝ պու տէֆա մանանայ վար իքէն էթ իս թէմէք՝ սեֆայէթէ մէսլի օլմաղ իլէ զազէսլէ միւսթահագ օլտուլեր :

1 Սինէրէ-Միսն յաբամոն-ն Նոյա էր . . . եհար Տէր գիւղըլը-րէն հարո-աթս Ռեծաթէթս յոյթ . և ինլէյա-անոն պիղ-ոյն այնորիլ գերեզմանս ցանկո-թեան . զի անդ լալէյի գիւղըլը-րէն ցանկայօղ . (Թուոյ . ԺԱ . 35 :

Իսպրէթ ալ. զիրա քիմ քի հալինէ շիւքր էթ մէյիււկ Ալլահտէն թէշէքքի էտէր, էլպէթ թէք տիր օլուր. անճագ հալ պու քի ջօգ քիմնէլէր թագսիրաթլէրի սէպէպինէ թէքտիր օլսալէր տա խի էնէ իսլահի նէֆա օլմաղլէր. Իմտի զանն էթմէ քի քիլն հէր միւրատընէ էրէր իսէ՝ ինայէթ տիր, իլլա քի ջօգ տէֆա զագէպ տիր, Պու սուրէթտէ ինսանէ պօրճ տըր քի հէր նէ տիլէկ էտէր իսէ, ճիւմէխտէ Ալլահըն բէյինէ մուվաֆըգ օլա, վէ անըն տախի իճրասընը՝ էէնէ անըն միւրատը ալիյէ սինէ իհալէ էտէ. ֆէգաթ քէնտի դարաֆընտէն իգթիպա էտէն զայրէթտէ գուսուր էթմէյէ, վէ էկէր մաթլուպի հասըլ օլմաղ իսէ, պիլա շէքէպէթ հագգըմտէ խայիրլըսը պու տըր տէյիււկ շիւքր էտէ. Օ իրա՝ մատամ քի ինսան տայիմա պիր դարար գալ մաղ, հէր շէյի պիլմէղ, վէ հէր շէյէ գուտրէթի էր մէղ, պախուսուս քի ջօգ տէֆա քէնտի ֆայիտէ սինի թանըլամաղ օլուպ՝ քէտէրէ պատի օլաճագ շէյլէրէ արղու էտէր, Վ էլպէն շիւքրի Ալլահ տայիմա պիր դարար տըր, հէր շէյի պիլըր, հէր շէյի կեօ բիւր, վէ հէր շէյէ գատըր տըր, վէ ինսանը սէվէր. օ էճիլտէն մաթլուպինի անըն միւպարէք բէյինէ ի հալէ էտէն՝ էանըլմայարագ տայիմա պի քէտէր վէ հէր վէճհ իլէ բահաթ գալըր.

ՍԻՒԱԼ 16.

Գերեզման ցանկութեան տէնիլէն եւրտէն նէրէյէ կեօշ էթտի
Խարայլին օրատուս :

Ճ. Ի սերօթ տէնիլէն էէրէ, Անտէ ճէմաէթին սըղըլթըսը գուհուր էթմէտի իսէտէ, Սոմէս քէնտի էթուպիալը զէվճէսի Սիփուսնըն սէպէպինէ էնէ բա հաթսըղ օլտու, (Սէզպուրէ էթուպիալը տէնիլտի

ԳԼԵ ԺԲ. Խսեալէ, անքն Սաղիամը օլտուղի իւջիւնճիւ տէհչ
րին գըրդ իւջ սիւալինտէ պէյան տըր. անճագ Սա
ղիամ էյալէթինէ տախի Լթովալիա տէնիլմէկ իլէ,
Սովսէս Լթովալիալը զէվճէ ալտը տէյու Էազար
պուրատէ.) Օլորա՝ Սովսէս ճիւմէսինտէն շէրէֆ
լի, պախուսուս քի Ալահ անքն իլէ սեօյլէր խտի,
Սեփորա անքն շէրէֆինէ նազարէն՝ զուրուրիյէթ
փէյտա Էտիւպ՝ քէնտինի սայիր նիսվանլէրտէն զիյա
տէ իթիպարլը պէլլէտիքտէն մատէ, Սովսէսին գըզ
գարընտաշը Սարիամտէն տախի մեօթէպէր պէլլէ
մէսի իլէ՝ մէզպուրէ Թահամմիւ Էտէմէզ, Ահա
րոն տախի պու պապտէ անքն իլէ Էէք տիլ՝ Սովսէ
սի զէմմ Էտիւպ տէրլէր քի, մէկէր Ալահ Էալընդ
Սովսէս իլէ մի սեօյլէտի, տէկիլ մի քի պիզիմ իլէ
տախի սեօյլէտի¹. Ֆիլհագիգա՝ պուրէր հէր վէճհ
իլէ Սովսէսին իզգէթինի սագլար խտիլէր, անճագ
Սեփորա քիպիլըրտէն կէրի տուրուպ՝ հատտինի
Թանըսըն տէյու պու միսիլիւ ճէվապէ ճէսարէթ
Էթմէկ իլէ, կէօյա քէնտիլէրինի Սովսէսէ ագրան
պէլլէյէրէք՝ անի լիսանէ ալմը օլտուլէր, Կաբին՝
Սովսէս զայէթ Թէվազիւ օլտուղինտէն, անլէրին
ճէվապընը իշիթմիշ օլմայուպ սապր Էտէր. ֆիամ
մա Ալահ իշիտիր անի զէմմ Էթաիքլէրինի².

Նազար գըլ Ալահըն շէրէյաթընէ. շիւնքի Սով
սէս անլէրին հագգընտէ Թէլէք քի պիլլէ տալմաճը
օլմաաը. Լըբին Ալահ ճիւմէսինին ֆիքրինի վէ ֆէյ
լինի պիլլէպ՝ տայիմա ատալէթ իւզըն հէլքէսին շէ
րիյաթընը իճրա Էթմէկ իլէ, տէրագէպ Էմր Էտէր

1 Բամբասէյին Սարիամ և Ահարոն զՍովսէս . . . և
ասէն. Դիլէ Ընդ Սովսէսի՞ Դայն խօսէյա— Տէր. "Ն ապա
յէն և Ընդ Դիլ խօսէյա— . թուոյ . ԺԲ. 2 :

2 Լը Ըաա— Տէր . . . թուոյ . ԺԲ. 2 :

Սովսէսէ Մհարծնա վէ Սարիամա՝ քի խորաննն էօ
 նիւնէ վարալէր ։ Սէ իւջիւ պիրտէն խորաննն էօ
 նիւնտէ հուղուրի շէրիտէ տուրուր կիպի հազըր
 օլտուգլէրինտէ ։ Մլահ պուլութ իլէ ինէր ։ քի Սով
 սէսին շէրէֆինի վէ իղզէթինի պէյան հտիւպ՝ անի
 զէմմ հտէնլէրի թէքտիր էտէ ։ Սէ չիւնքի Մհա
 ռօն վէ Սարիամ Մլահ պիղիմ իլէ տախի սեօյլէտի
 տէյու՝ քէնտիլէրինի Սովսէսէ մանէնտ փէյղամպէր
 պէլլէմիշ օլտուլէր ։ օ էճիլտէն՝ Սովսէս իլէ սայիր
 փէյղամպէրլէրին ֆէրգի պէյան օլմադ իջիւն՝ Մլա
 լահ անլէրէ տէր քի ։ սայիր փէյղամպէրլէր իլէ ըու
 եատէ սեօյլէրիմ ։ լաքին Սովսէս անլէր կիպի օլմայ
 ուպ ։ պէնիմ ճիւմլէ էվիմտէ սատրգանէ տիր ։ ա
 նն իլէ աղըզ պէ աղըզ ալիբէար սեօյլէրիմ ։ նիջիւն
 պէնիմ գուլում Սովսէսի զէմմ էթմէկէ խէվֆ
 էթմէտինիլ ¹ ։

Սագաս՝ Սովսէսին հուղուրինտէ Մհարծնա վէ
 Սարիամա պուլ միսիլիւ թաղիր՝ աղիմ թէքտիրլէթ
 իտի ։ լաքին անն իլէ դապահաթլէրի աֆ օլմայուպ՝
 հէման մէզբիւր պուլութ դալգար խորաննն իւզէ
 րինտէն ։ Պուլութուն գալգամաը Մլահն կիւճէն
 մէսինէ վէ կեօյա անտէն կիթմէսինէ նիշան օլմաղ
 իլէ ² ։ անիտէ Սարիամ ույուղլանտը ։ Սէ Մհարծն
 անի կեօրիւնճէ՝ նիյսղ պիրլէ թեօպէ տէյէրէք Սով
 սէստէն աֆ տիրլէր ³ ։ Սէ Սովսէս Սարիամը օ սէ

1 Լ- ԸհԴէԴ՝ ոչ երկերո՞ւ Բա՛հաւէլ զԺառանգն ի՛մ Ըդէ
 Մովսէս . ԹՈՒՈՅ . ԺԲ . 8 ։

2 Լ- Եղն Բարդուղիւն սրբմարտիկեան Տեառն 'ի վե
 րայ նոցա . ԹՈՒՈՅ . ԺԲ . 9 ։

3 Լ- ասէ Ահարօն յՄովսէս . ԸհԴէԴ՝ 'ի չէն Տէր , Դ՛
 ածեր 'ի վերայ Թեր Թղն . զէ անգիպացա՞ւ . չանլէ Թղա՞ւ .
 ԹՈՒՈՅ . ԺԲ . 11 ։

Քիւ Տալտէ կեօրտիւքտէ , տերհալ նիտա իլէ ըիճա՝
հտեր Լլահա .քի՝ անէ շիֆալըգ վէրէ ¹ ,

Սովսէս հէր նէ գատար տերունի տիլտէն ըիճա
վէ նիյազ էթտի իսէտէ , կերէք Սարիամա թէրպիլէ
վէ կերէք սայիրլէրինէ իպրէթ , Լլահ հմը հտեր
.քի Սարիամ օրտուտէն տիշարը չըգուպ՝ էէտի կիւն
անտէ գալա , թա՛ .քի շիֆա պուլա , Սէ հմը օլտու
ղի իւզրէ էէտի կիւն օրտունուն խարիճինտէ գալ
լուպ , նիճէ .քի զազէպի միւճիւղաթ իլէ զուհուր
էթտի , քէզա՝ Սովսէսին ըիճասընէ մէսին՝ էէտի
կիւնտէն սոսկրա միւճիւղաթ իլէ շիֆա պուլուպ
կէլիր օրտույէ , Վիհհազիգա՝ Լհարօն տախի Սա
րիամ իլէ պիլ իթթիֆագ Սովսէսի զէմմ էթտի .
անճագ մասլահաթըն հասար վէ սէպէպի Սարիամ
օլմաղ իլէ , անէ զուհուր հտէն զազէպ Լհարօնա
զուհուր էթմէզ , Պախուսուս՝ էկէր Լհարօն տախի
ույուղանսա խտի՝ օրտունուն խարիճինէ չըգ մալը օ
լաճագ խտի , լաբին քահանայապետէ լազըմ խտի .քի
ճէմաէթտէն պրըլմայա , օ սէպէպտէն անէ զազէպ
վէրիլմէտի ,

Իպրէթ ա՛լ . Սովսէս քէնտինի զէմմ հտէնլէրին
հագգընտէ Լլահա նիյազ էթմէսի իլէ , էպրի նօ
մօստէ՝ սուրը Լէտարանըն հմրինի իճրա էթմիլ օլ
տու ² , Լհարօն տախի խէգա էթտի իսէտէ , գալ
պահաթընը պիլինճէ , անիտէ փիւշման օլուպ թեօ
պէ տէմէսի իլէ՝ մաղֆիրէթ պուլտու ,

Իմտի՝ էկէր պի զպրի հագգըն սէնի թէքտիր
եախօտ զէմմ հտերլէր իսէ , Սովսէս կիպի անլէրին

1 Լէ՝ աղալիէայ Մովսէս առ Տէր՝ Լ տէ . ինդրիճ
ի շէն Ասորոս՝ Բժշիէս՝ զնա . թուոց . ԺԲ . 13 :

2 Լլալիս արարէ՝ Ի վէրայ նիլլայ յէրոյ , Ղուկ .
Զ . 28 :

Թագսիրաթընը աֆ Էտիւայ, սանա քէմիք Էտէնլէ-
րէ Էյլեք Էթ, քի Մլաճ սէնին շէրէֆինի արթըր
սըն, Վ Է Էկէր Մհարօն կիպի խեդա Էտէր խէն,
անըն կիպի ֆիլհալ Թեօպէյէ կէլ, քի զազէպտէն
խէլաս օլասըն, Վ Է Էկէր Թագսիրաթըն սէպէպլինէ
Մարիամ կիպի զազէպէ լայիգ օլուր խէն, անըն կի-
պի կիւնաճընէ պէտէլ իւղէրինէ Թային օլան ճէ-
զալը րիզան իլէ գապուլ Էթ, քի շիֆա պուլասըն,
Վ Է տալի Մլաճըն սէվիւլիւ գուլլէրինտէն պիր
ազիզ քիմէանէ պուլ, քի սէնին իլին Մլաճա նիյ-
ազ Էթսին, Վախուսուա քի Թէքտիրտէն խալի վէ
տալիմա րաճաթ օլմագ իսթէր խէն՝ զիյատէ փոյէ
վէ շէրէֆ արզուսինտէ օլմա, վէ քիմնէյի զէմմ
Էթմէ,

Ս Ի Ի Ա Լ 17.

Պատհաւ ներէյէ կեօշտիւ Խարայիլին օրտուտու:

Ռ. Փառան չեօլունտէ Վագէսըառնէա տէնիլ ԳԼ; ԺԳ,
լէն մահալէ. քի անտէն Էրուսաղէմ Էյալէթի եա-
գըն օլմաղ իլէ, Մովսէս ճէմաէթէ տէր քի Մլա-
ճըն սիզէ վէրէճէկի եէրէ կէլտինիզ, գալըն զապթ
Էտին անի վէ խէվֆ Էթմէյին, Ճէմաէթ պուլ ճէ-
վապը իլիտինճէ, Մլաճըն գուտրէթինէ ումուտ
պիրլէ շազ օլարադ՝ կիւն Էվիլէ օ գօփրաղա գատէմ
պասմաղէ զայրէթ Էտէճէք իքէն, տէրլէր քի Էվիլէ-
լա ատէմ իրսալ Էտիւայ կիտէճէկիմիզ եէրլէրին հա-
լինի անկլայալմ, զիրա անտէ օլան միլլէթլէրտէն
խէվֆ Էտիւայ՝ ճէսարէթ Էթմէզլէր իլէրի կիթմէ-
կէ, նիճէ քի պէյան տըր Բ. ()րէն, Ա. 22.

Վագաա՝ պուլ միւլաճաղա շարթընտէն խտի, Էկէր
քէնտի գուլլիլէթլէրի իլէ Մլէտեաց Էյալէթինի

զապթ էտէճէք օլտա իտիլէր . Լսքին ջիւնքի Ալլահ
քէնտի միւրատը ալիլէսի իւզրէ՝ օ գօփրաղի Աբրա
համա Իսահակա վէ (Յակոբա վատ էթմիշ օլուպ
անըն իճրասը խուսուսինտէ ազիմ միւճիւզաթ իլէ
անլէրի օ մահալէ գատար կէթիրմիշ իտի . վէ Սով
սէս տախի խէվֆ էթմէյին տէյուէ՝ պէյան էթմիշ ի
քէն՝ . գօրգմագ վէ չաշուտ իրսալ էտէլիմ տէմէք
իգթիզա էթմէշ իտի . զիրա պու ճէվապտէն՝ իթի
գաթ նօգսանիլէթի տույուլուր . Ալ ջիւնքի մէր
գումլէր իճթիրաղ էթտիլէր , Սովսէս տախի ըիզա
օլմաղ իլէ , պախուսուս . քի՝ ճէմաէթին ֆէյլինէ նա
զարէն՝ Ալլահըն տախի էմը էթմէսի իլէ , օն իքի ճինս
տէն պիրէր ատէմ իրսալ էտէր՝ քի վարուպ Քանան
գօփրաղինի հէր վէճիլ իլէ անկլայալէր , վէ անըն մէյ
վէսինտէն ալուպ կէթիրէլէր .

Ֆիլհագիգա՝ մէզպուրլէր կիտիւպ Քանան էյա
լէթինի վէ անտէ սաքին օլտա միլլէթլէրի չաշուտլայ
արագ գըրգ կիւն կէզլէլէր . Ալ սալգըմ տէրէսի
տէնիլէն եհըտէն՝ պիր սալգըմ իւզիւմ , նար , վէ ին
ճիր քէսիւպ ալըրլէր , քի օ մահալին մէյվէսինին
ղայէթ մէշուր օլտուղի պէյան օլտ . Երիճէ քի քէս
տիքլէրի իւզիւմ սալգըմը՝ օ տէրէճէ պիւյիւք իտի ,
Թա՝ քի սըրըղա Թագուպ իքի քիշի օմուզլէրինտէ
կէթիրիլէր անի . Ալ օլտույէ կէտիքլէրինտէ՝ մէյ
վէլէրի կէօսթէրիւպ՝ վէ տախի անտէ սիւտ վէ պալ
ղայէթ չօք օլտուղինի աշէքէար պէյան էթտիլէր ի
սէտէ , Քսղէք իլէ (Յսուտտէն մատասը՝ օնու պիր
տէն Ալլահըն վատինէ իթիգաթլէրի Թամ օլմատը
ղինտէն ճէմաէթին ֆիրբինի Թաղլիթ էթմէկէ սէ

1 Տե՛հ՝ զի Տէր Աստուծոյ Տէր Տապնեաց առաջի ելե
աց յերոյ զերիւն . Ելէ՛ս և Ժառանգեցէ՛ս . . . Տի՛ երկնի
քի՛ս և Տի՛ զանգիպիցէ՛ս . Բ . () րին . Ա . 21 .

պէտք ունենալէր . Օտրա տէրէնք քի՛ օ եյալեթտէ սաքին օլան միլլեթէր քէսքին, շէհրէրէր պիւյիւք, վէհիսարէր մէթին տիր . Սաքին Քաղէբ անլէրին պու միսիլիւ ֆէսատէ պայիս նագլինի իշիտինճէ՝ ճէվապ հտէր՝ քի հօյլէ տէկիլ, իլլա քի չըդուպ անլէրի զասլթ հտէլիմ, զիրա գատրրըզ ֆէթհ էթմէկէ .

Լնճագ՝ օ պիրլէրի ճէմմէթին գալպինէ գօլ գուռ պրրագմագ իշիւն՝ թէքրար տէրլէր՝ քի չըգմայալլամ, անլէրի ֆէթհ հտէմէյիլ, զիրա անլէր պիլպտէն զօլլու տըր . օ գօսիրագ ինսանը թէլէֆ հտէր, վէ անտէ օլան ատէմլէր զայէթ հէյալեթլի . պիլ անլէրին էօնիւնտէ չէքիրկէ կիպի խոիք . Ճէմմէթ պու մի ԳԼԺԴ տիլլիւ ճէվապլէրի իշիթտիքտէ, էյի խոի քի Մըսըռ տէ՝ եախօտ պու ջեօլտէ հօլէյիտիք . նիջիւն կեօթիւլ րիւր պիլիլ Լնճ օ եյալեթէ, քի պիլ անտէ ճէնկ իլէ հօլիւպ էհլի եյալիմիլ տիւշման էլինէ կէչէճէք տէյու . Մովսէսին վէ Լհարօնուն հագգընտէ շիք, եայէթ հտէրլէր, Պունտան գաթի նագար՝ օ կէճէ սապահա տէկին աղլայուպ վէ Մըսըռէ կերի տէօն, մէք պիլիլ էյի տիր տէյիւպ՝ սէրապէր վէյտա էթմէք իսթերլէր՝ քի տէօնիւպ Մըսըռէ կիտէլէր¹, Մովսէս վէ Լհարօն մէզպուլլէրին պու միսիլիւ եազըլըգսըլ ճէվապլէրինի տույտուգտէ, իբիսի պիլ տէն եիւլ իւսթիւնէ գապիանրլէր, քի պարէ հիւ ճապ էտիւպ իգաաթ հտէլէր՝ քի Լնճատէն թէք, տիր օլմայալէր²,

Իպրէթ ալ . ճէմմէթ քէլլամ իլէ սեօղ անկլա մայլնճէ՝ հարէքէթ իլէ սեօղ անկլայուպ՝ իսլահ օլ

1 Եւ տէն այր յընկեր . արասցո՛ւք զօրաւար, ե Գարձ յո՛ւք յեգիպոս . Թուոց . ԺԴ . 4 :

2 Եւ անիան Մովսէս եւ Ահարօն ՚ի վերայ երեսաց իւր իանց առաջի աթիւայն որդեանցն Իսրայելի . Թուոց . ԺԴ . 5 :

սուսնէր տէյու, Սոփեսս վէ Մհարօն օ տերէճէ թէ վազելիք էտերլէր, թաքի եիւզելիինի ետրէ գօրլար. լաքին օ իգաաթսըղ ճէմաեթ նէ Մլահտան հիճապ էտեր, նէ զազէպտէն խելօք էտեր, նէ Սոփեսսին նասիյհէթինի տիյնէր, վէ նէ անըն ֆազելէթինտէն հիսսէ ալըր. Պեգաթ Յեսու վէ Քաղէբ՝ Սոփեսսին վէ Մհարօնուն եէր իւզելիինէ գափանաըզլէրինի կեօրիւնճէ, էսվապլէրինի երութուպ ճէմաեթ էտ տերլէր քի՝ պիղիմ չաշուտլաւալըմըղ եէր զայէթ էյի տիր, ասի օլմայըն վէ խելօք էթմէյին, զիրա՝ Մլահ պիղիմ իլէ պերապէր տիր. վէ տահա պու միսիլիւ ումուտ վէ զայրէթ վէրէճէք ճէվապ էթ տիրլէր. լաքին մէզպուրլէր պիր կեօնէ իսքեաթ օլմայուպ՝ անլէրի դաշայաճագ օլտուզլէրինտէ, խորանըն իւզելիինտէքի պուլութ՝ անիտէ հէյալէթլի քէսքին աթէշ ալէվինէ թէպտիլ օլտու¹, Պուլութուն աթէշ հիյէթի քէսպ էթմէսի՝ Մլահըն կիւ ճէնմէսինէ վէ անլէրէ շէտիտ զազէպ վէրիլէճէկիւ նէ նիշան օլտու իսէտէ, քէնտի ազիմ՝ մէրհամէթինէ մէպին՝ Սոփեսսէ տէր քի. նիշէ պիր սէնին ճէմաեթին պէնի կիւ ճէնտիրիր, վէ նիշէյէտէք պանա ի թիգաթ էթմէզ. պըրագ պէնի քի անլէրի հէլաք էտիւպ՝ սէնի պիւյիւք միլլէթ էտէյիմ².

Պիլհագիգա ճէմաեթ զայէթ իգաաթսըղ վէ էյլիկ պիլմէզ օլտուզլինտէն՝ Մլահ անլէրի գըրուպ՝ Սոփեսսի տահա պիւյիւք ճէմաեթէ պաշ էթմէք իսթէր (նազար էյլէ պէշինճի սիւալէ). լաքին Սոփ

1 Ի՝- Գառ-Տեառն Երեւոյան ամպուլ 'ի վերայ Խորանին վիպաթիւնն. Թուոց. ԺԴ. 10:

2 Ի՝- ասէ Տէր յՄովսէս... Լոյլ Գառ ինչ՝ Լ Կարիշ զբոսա մահոտամբ, Լ Խորանից զբոսա. Լ զէղ Լ զբոսն Կօրոյ պարիշ յաղֆ ԲԺ. Թուոց. ԺԴ. 11:

սէս թէ՛ վաղիւ վէ սապըրլը՝ պախուսուս միլլէթինէ մուհապպէթի չօգ օլմաղ իլէ՝ անլէրին գուսուրինէ պագմայուպ նիյազ պիրլէ Ալլահ տէր քի՝ պու ճէմաէթի սէս ազիմ գուվլէթին իլէ Ալլաքտէն չըգարտըն՝ վէ պուլութ իլէ անլէրին էօնիւնտէն կիւ տէրսին, էկէր անլէրի գըրար իսէն՝ իշիտէն տէր քի՝ վատ էթտիկի էէրէ ճէմաէթի կեօթիւրմէկէ գաւ տըր օլամատըղինտէն՝ չեօլտէ գըրտը. ազիմ մէրհա մէթին իլէ աֆ էթ սէնին ճէմաէթինին կիւնաճընը՝

Վիէհմ էյլէ. Ալլահ ճէմաէթէ կիւ ճէնտիկինտէ՝ անլէրին հագգըտէ, Անվսէսին ճէմաէթի տէր. վէ Անվսէս անլէր իշիւն նիյազ էթտիկինտէ, Ալլահըն ճէմաէթի տէր, Աեօյա տէմէք իսթէր քի, էա Ռապ պի պու ճէմաէթ պէնիմ տէկիլ սէնին տիր. զիրա անլէրի մախսուս քէնտինէ պէնտէ էտիւպ, պու սւ նէ գատար չօգ քէրէմ էթտին. վէ միւպարէք իս մին անլէրին իւզէրինտէ տիր. իմտի սէնին միւպարէք իմտի շէրէֆինէ նազարէն՝ աֆ էյլէ անլէրին թագսիւ բաթընը, քի ազիմ գուտրէթին վէ մէրհամէթին ճիւմլէյէ պէյան օլուպ՝ մուլթիէրէսթլէր սէնին իս մի շէրիֆինէ գարըն ճէվապ էթմէսինլէր՝

Իպրէթ ալսընլէր Անվսէստէն միլլէթ պաշը օլմալէր, վէ տէմէսինլէր քի միլլէթ էյլիկ պիլմէզ վէ ի գաաթսըզ տըր, իլա քի տայիմա անլէրին էլիկինէ սայ էթսինլէր՝ քի պօրճլու գալմասընլէր. Ա է տա խի էկէր տիլէր իսէն քի նիյազըն գապուլ օլուսն, էվվէլա Ալլահըն շէրէֆինին զայրէթինտէ օլ. վէ

1 Թո՛ղ զեղա Ժողովրդեան հոյ, ըսա մեծի ողորմո-ւթեան հոմ. Թուոյ. ԺԴ. 19:

2 Եւ արդ Բարձրասցի յեռն չո Տէր, որպէս խօսեցաւ Լասաւցի, ին Տէր երկայնաժիւ է Լ Բաղն-ճաղըմ Լ Ճշմարիտ. Թուոյ. ԺԴ. 17:

անըն քերէմէրինի իգրար պիրլէ տայիմա մէմնուն
օլուպ՝ աղիմ մէրհամէթինէ ումուտ էլլէ . նիճէ քի՝
Ալլահ քէնտի մէրհամէթինէ մէպնի Սոլսէսին ըն
Ճասընը գապուլ էտիւպ՝ օ կիւն ճէմանէթի հէլլաք
էթմէտի ¹ .

Այլ քըն ատալէթինէ մէպնի տախի սիճիլ է
տէր քի՝ Սըսըրտէն չըգտըգլէրի վագըթ անլէրտէն
քիմ քի իկիրմի եաշընը կէջիրմիլ իտի (Յեսու իլէ
Վաղէբտէն մատէ) , ճիւմէսիտէ շէօլտէ էօլիւպ՝
Խըրուսաղէմ գօփրաղինէ կիրմէյէլէր , իլա անլէրին
էվլատլէրի՝ քի մէզպուրլէր Սըսըրտէն չըգտըգլէ
րինտէ քիւջիւք օլմաղ իլէ էյիսի ֆէնայը ֆէրգ է
տէմէղլէր իտի , անլէր կիտիւպ գապթ էտէլէր Ա
լլահըն վատ էթտիկի եէրի , Վէգա Յեսու վէ Վա
ղէբ կիթսինլէր . զիրա անլէր սատագաթ պիրլէ ճէ
վապ էտիւպ՝ Ալլահ ումուտ էթտիլէր .

Եազար գըլ Ալլահըն ատալէթինէ . շիւնքի մէզ
պուրլէր ֆէյիլի միւսթար իտիլէր , վէ օ անէ տէ
կին օլան միւճիւղաթլէրի կէօրմիլ իքէն , Ալլահըն
գուտթէթինէ իթիմաթ էթմէյէրէք , էյի իտի քի՝
շէօլտէ էօլէյիտիք տէյու . շիքէայէթ էտիւպ կէրի
տէօնմէք իսթէտիլէր . օ էճիլտէն շիքէայէթլէրինէ
կէօրէ զագէպ վէրիլտի անլէրէ ² . Օ իրա՝ Խըրուսա
ղէմ էյալէթինէ եագլաշմըլ օլուպ՝ գըրգ կիւնէ գա
տար անէ սահիպ օլաճագ իքէն , Ալլահ անլէրի կէ
րի շէվիլտիւպ՝ պէրը ու եապան շէօլտէ օթուղ սէ
քիզ սէնէ տահա տօլաշարրուպ կէզտիլէր , քի գըրգ
տէնէ թէքմիլ օլուպ ֆէյիլէրինէ կէօրէ թէքտիր օ

1 Ա՛է Տէր յՄովէ՛ . Զերեյից Դոյս ըստ Բանի Կոմ .
Թուոց . ԺԴ . 20 .

2 Կիւն Կանի Եմ Ես ասէ Տէր՝ Ելիէ Զ Դոյէս Իօսեյայ
յափանջ Իմ , Զոյնկէս արարից Յիւ . Թուոց . ԺԴ . 28 .

լալեր¹ . Չեօլտէ հօլէյիտիք տէտիքլէրինէ պէտէլ՝
օթուզ սէքիզ սէնէ պէյնինտէ շիքեայէթ հտէնլէ-
րին ճիւմլէսիտէ չեօլտէ հօլիւպ թէլէֆ օլտուլէր² .
Լալատլէրիմիզ տիւշման էլինէ կէչէճէկ տէտիքլէրի
իչիւն , Լալահ անլէրին հալատլէրինին եհտի իլէ պա-
տէհու գըրտըրըր տիւշմանը . Վէ պալատէ մէզքիւզ
օն չաշուտ , քի անլէր Լալահըն վատ էթտիկի եհրի
ֆասլ հտիւպ ինսանը թէլէֆ հտէր տէտիլէր , անի
տէ խորանըն հօնիւնտէ շէտիտ դազէպ իլէ հէլաք
օլարագ ալէմէ իպրէթ օլտուլէր³ . Պուլտան գա-
թի նազար սիճիլ օլան դազէպին տախի իճրասը խու-
սուսինտէ՝ Լալահ հմր հտէր Սոլսէսէ քի երթէսի
կիւն տեօնիւպ չեօլտէն գըրմըզը տէնիզին եօլունէ
տօղըու կեօջ հտէլէր⁴ .

Երազար գըլ պուրատէ իգաաթսըզ վէ ինատճը
ճէմանթին սէֆիլ հալինէ . զիրա մէզքիւր չաշուտ
լէրին հօլտիւկինիւ կեօրտիւքլէրի հալտէ , պախու-
սուս քի Սոլսէս տախի Լալահըն հմրի իւզրէ կէրի
տեօնէճէքլէրինի խապէր վէրտիքտէ , զայէթ զիյա-
տէ եաս հտէրլէր . Վէ լսքին թագսիրաթլէրի աֆ
օլմատը . զիրա նիճէ քի օգ՝ եայտէն չըգընճէ կէրի
տեօնմէզ , քէզա սիճիլ օլան դազէպ տախի կէրի
տեօնմէզ .

1 Բայ Խոռոյ առաւելն չառաանից . օր ընդ քարոյ ըն-
դաանիցիւ շիւղս յեր զչառաաստան ամ . ԹԻՈՒՈՅ . ԺԴ . 34 .

2 Յանապարհի ասար ծախիցին , և ասպէն Տրաանիցին .
ԹԻՈՒՈՅ . ԺԴ . 35 :

3 Եւ Տրաան արչն այնոյիլ՝ որչ հանին համբաւ լար
լէրիլէն , լարալար հարաւածովչ տաաջի Տրաան . ԹԻՈՒՈՅ .
ԺԴ . 37 :

4 Բայց Գոռչ վաղիւ Գարձարոռչ և լաւիցիւ յանապար-
հին ընդ ճանապարհ իարօր ծովուն . ԹԻՈՒՈՅ . ԺԴ . 25 :

Սուգատտեմ՝ Սովսէս վէ Մհարօն եւրէ գաւ
 փանուպ եալվարըր իբէն տիյնէմէտիլէր . Յետու վէ
 Վաղէբ րիճա հտէր իբէն , անլէրի Թաշայաճագ օւ
 տուլէր . Պէլի սօնկրա Թեօպէ տէյիւպ տիւշմանէ
 գարշը կիթմէք իսթէտիլէր իսէտէ , Սովսէս տէր քի
 Մմաղեկ վէ Վանանլըլէր սիզին հօնիւնիւզտէ տիր
 չըգմայըն , գըրըլըրսընըզ . զիրա սիզ Մլահըն հմրի
 նի կէրի պըրագտընըզ . Մլահ սիզին իլէ տէկիլ տիր .
 Մնճագ մէզպուրլէր եէնէ իսքեաթ օլմայուպ՝ անըն
 րէյինէ մուղայիր քէնտի քէնտիլէրինէ Ճհսարէթ
 հտիւպ տիւշմանէ գարշը չըգտըգլէրինտէ՝ Մմաղեկ
 վէ Վանանլըլէր տաղտէն ինիւպ գըրարլէր անլէրի .

Պու պապտէ Ճհմաէթ Թէքրար իգաաթտէն
 չըգմաղ իլէ՝ գապահաթլէրի Թարագգա պուլտու .
 զիրա նիճէ քի մուգատտեմ Մլահըն հմրի իլէ
 տիւշմանէ գարշը չըգմատըգլէրի ազիմ Թեօհմէթ
 օլտու , քէզա՝ քէնտի գուվիլէթլէրինէ կիւվէնիւպ
 Ճհնկէ Ճհսարէթ էթմէլէրի ազիմ Թագսիրաթ ի
 տի . օ հՃիլտէն տիւշմանէ ալթ օլուպ՝ չէօլտէ հէւ
 լսք օլտուլէր տէյու օլան սիճիլ պաշատը իճրա օւ
 մաղէ .

Իպրէթ ալ . պէլի Ճհմաէթ էթտիկինէ փիւշ
 ման օլտու , լաբին Թեօպէլէրի մագպուլէ կէջմէտի ,
 զիրա Թեօպէ վագթի կէջմիշ իտի . Պախուսուս՝ տէ
 կիլ քի Մլահըն խաթըրնէ ըիպէթէն Թեօպէ տէր
 լէր . իլա քի ղազէպ գօրգուսուստէն . լաբին ղա
 ղէպի կէօրտիւքտէն լօնկրա գօրգուպ Թեօպէ տէ
 մէք՝ իմանաղըզ վէ Մլահը Թէճրիւպէ էթմէք
 տիր . զիրա էկէր իթիգաթլէրի Թամ օլտա լտի , ղա
 ղէպտէն էվիլէ էմրինէ իգաաթ պիրլէ ինանըրիտիլէր .

Իչիթսինլէր նասիլհէթ տիյնէմէյէնլէր , վէ ֆուր
 սադ էլտէ իբէն կիւնահլէրինտէն փիւշման օլմայան
 ինատճըլէր . զիրա նիճէ քի՝ օ իգաաթսըզ Ճհմաէթ

սուրբ Երուսաղէմ՝ դօժերաղինէ կիրմէկէ լայիգ օւ
մատը . քեզա Թեօպէ տէմէյիւպ կիւնաՀ իլէ էօլէն
Ճէննէթէ կիրէմէզ . զիրա Մէտեապ դօժերաղի ճէն
նէթէ էօրնէկ անկլանըր .

ՍԻՒԱԼ 18.

Չեօպէ տահա նէ՝ զուհուրաթ օլտու իսրայէլ միլլէթինն պէյնիտէ .

Ճ . Պիր քիմէսնէ շաբաթ կիւնիւ օտուէն տէմէ ԳԼ ԺԵ .
շիրիր իտի . լաքին շաբաթ կիւնիւ Ճիւմանի իլէ մէշ
զուլ օլմագ ՄլլաՀըն թէնպիՀինէ մուղայիր օլմաղ
իլէ՝ օ՝ ատէմի դաշայուպ էօլտիւրտիւլէր . Սիճէ քի
մուգատտէմ պիրի տախի օլտուտէ նիղա էտէր իքէն
քիւֆր էթտի . անի տախի ՄլլաՀըն էմրի իւզընէ գաշ
լայուպ Հէլլաք էթտիլէր .

Իպրէթ ալսընէր քիւֆիւրպաղ քիմէսնէլէր . վէ
կիրակի կիւնիւնիւ աղիղ սագլամայանլէր . զիրա էւ
քի նօմօս վագթինտէ քիւֆիւրպաղ . վէ ՄլլաՀըն
էմրինէ մուղայիր օլան՝ էօլիւմէ միւսթաՀագ օլտու
իտէ . Ճէտիտ նօմօստէ օ՝ միսիլիւ Հարէքէթ էտէն
տահա նէ՝ գատար զկատէ թէքտիր օլտա կէրէք .

Վէ տախի Վէլինին Ճինսինտէն Վորիս իսմինտէ ԳԼ ԺԶ .
սեօղ սահիպի պիր ատէմ . Մլլարօնուէն շէրէֆինէ
Հատէտ էտիւպ՝ անըն էլինտէն քահանայապետլիկի
ալմագ իսթէր . օ՝ էՃիլտէն մեօթէպէր Վէտապի
լէրտէն իքի էիւզ էլլի ատէմ քէնտինէ բէֆիգ փէյ
տա էթտի քի անլէրին էարտըր իլէ արզուսինէ վա
սըլ օլա .

1 Լ - Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի՝ և ասէ . Կանէք զայ
լըն որ անէծն՝ արքայոց Բանալին . և Դիցեն որք լոսան՝ զՅե
ւըն Էրեւանի ՚ի վերայ Գլխոյ նորա , և չարկեծեացեն զնա
Ռեւայն Ժողովարդն . Վէլ . ԻԴ . 13 .

Ֆիսամմա՝ պու իշէ Մովսէսին ընդա օլմայաճաղինի պիլմէկ իլէ , անէ տախի տավաճը փէյտա էթմէք իսթէյիււլ՝ Հօկոբ նահապետին իւք օղլու Սուբէնին ճիսսինտէն իւչ սեօղ սահիպի , Վաթան , Աբիրօն , վէ Օնան տէնիլէն . բիմէանէլէրի թաճրիք պիրլէ . քէնտինէ պէնտ էտէր , բի անլէր իւք էվլատ ճիսսինտէն օլմաղ իլէ՝ պիւյիւքլիւք իթտահասընտէ օլարագ , Մովսէսին նուֆուսինէ խէլալ վէրէլէր . եախօտ ճէմանէթէ պաշ օլալէր . բի , քէնտի տախի գատորր օլա . քահանայապետ օլմաղէ , Պու ճիհէթտէն Մովսէսէ վէ Ահարօնէ գարշը տուրուպ տէրլէր . բի՝ . բիֆայէթ էտէր սիգէ պու գատար , եալը նըղ սիղ մի սինիզ ազիզ . ճիւմլէ ճէմանէթ ազիզ տիր , վէ Ալահ անլէրին մապէյնինտէ տիր . Տէմէք իսթէրլէր . բի՝ էկէր ազիզլիք սէպէպինէ հիւքմ էտէրսէնիզ , ճիւմլէ ճէմանէթ ազիզ տիր . նիշիւն տայիմա սիզ հիւքմ էտէճէքսինիզ . Մովսէս պու ճէվապլէրի իշիտինճէ՝ հէման էիւղ իւսթիւնէ գափաւ նըր . լաբին տէկիլ . բի խէվֆինտէն նաշի , իլա . բի՝ անլէրին ճէվապլնէ թաաճիւպ էթտիկինտէն , էիւզիւնիւ էերէ գօյուպ՝ գալպինտէն Ալահա նիյազ էտէր՝ . բի ազիզ օլան . բիմ իսէ պէյան էթսին , բի մապէյնլէրինտէ նիզա հասըլ օլմասըն . Օիրա Վորիս բիպիր . բիմնէ օլմաղ իլէ , Ահարօնա հասէտ էտէր իտի . անճագ հասէտ էթտիկի զահիրէ չըգմասըն տէյու . ազիզլիք իթտասընտէ օլտու . վէ եալընըգ . քէնտի հագգընտէ ազիզիմ տէմէք զայէթ միսասիւպէթսիզ օլմաղ իլէ , ճիւմլէ ճէմանէթ ազիզ տիր տէր . բի՝ . քէնտի տախի ազիզ սայրըն :

Վէ չիւնքի Ահարօն՝ Ալահըն էմրի իլէ . քահա նայապետ օլմուշ իտի , օ էճիլտէն Մովսէս շէրիյաթը Ալահըն ըէյինէ իհալէ էտիւպ , Վորիսա վէ անըն ճէմանէթինէ տէր . բի եարըն պուխուրտանլէրինիգէ

աթէշ վէ քիւնիւք գօյուպ՝ հազար օլուն խորանըն
հօնիւնտէ . Լճահ՝ քիմի սէշէր խտ՝ աղիզ օ տըր ,
Սէկէր աղ ինթիպար մը տըր՝ քի Լճահ սիզի խո
րանըն խըզմէթինէ Թային եթտի . խմտի պէօյէ ճէմ
օլմանըզ՝ Լճարօնէ գարշը տէկիլ , իլա քի Լճահ
գարշը տըր . Լճարօն քիմ տիր քի անտէն Թէշէք քի
հտէրսինիզ :

Պու ճէվապէր իլէ Սոլսէս անլէրի Թեօպէյէ
տապէթ եթմէք միւրատ էյլէտի՝ քի Թէքտիր օլմա
սընլէր . վէ առէմ իրսալ հտիւպ՝ Վաթմանը վէ Լքի
րօնու տախի չաղըրըր՝ քի խորանըն հօնիւնտէ պու
լունսունլէր . զիրա անլէր քէնտի չատըրլէրինէ կիւ
տիւպ՝ տալմանըն նիհայէթինէ պագարլէր խտի , քի
հէկէր Վորիս մէրամինի իճրա հտէր խտէ , քէնտիլէրի
տախի Սոլսէսին իւղէրինէ հիւճմ հտէլէր . Վէ լա
քին մէզպուրլէր Սոլսէսին եանընէ կէլմէտլէրլին
տէն մատէ՝ ճէվապ կեօնտէրիլլէր քի , մէկէր աղ շէյ
մի տիր , պիզի Սըսըր կիպի պէրէքէթլի եհրտէն չը
գարտըն՝ չեօլտէ հօլտիւրմէկէ , վէ տահա հիւքմ հ
տէրսին . մէկէր սիւտ վէ պալ չըգան եհրէ կեօթիւ
րիւպ՝ Թարլա վէ պալ մը վէրտին պիզէ . հէկէր կեօ
զիւմիւղիւ տախի օյաճագ օլսան՝ կէլմէյիզ , Սոլսէս
անլէրին պու միսիլիւ ագսի ճէվապլէրլինի իլիտին
ճէ՝ զայէթ հօլքէլէնտի . զիրա մուգատտէմ գալ
գըն Լճետէաց դօփրաղինէ սահիպ օլուն տէտիկին
տէ՝ կիթմէք իսթէմէտիլլէր , պու տէֆա նիճիւն պի
զի օրայա կեօթիւրմէտին տէյոլ՝ Թազիր հտէրլէր .
Պախուսուս քի՝ օ անէ գատար Սոլսէս անլէրէ ե
պէտի զատըր եթմէյիւպ , տայիմա էյլիք եթմիշ իքէն ,
անի զատտար եհրինէ գօրլէր :

Վէ երթէսի կիւն՝ Սոլսէս վէ Լճարօն տուրուր
լէր խորանըն գափուսունտէ . Վորիս Թապի օլան
մէզքիւր իրի եիւղ էլի առէմ տախի՝ հէր պիլի պիւ

բեր փիրին՝ պուխուրտան (բուրվառ) ինչ խորանքն
 էօնիւնէ կելիւպ՝ աթիշ վէ քիւնիւք գօրէր պու-
 խուրտանէրինէ, Սէ Սորխուն Թահրիքի ինչ չօգ-
 ճէմահեթ տախի անտէ պիրիքինճէ, Ալաւհըն մէճու-
 ու սալթանաթը պուլութ ինչ հէյաէթլի նուր միսա-
 լի կեօրիւնիւպ, Ալաւհ Սոփսէսէ վէ Ահարօնա տէր
 քի, այրըլըն օ ճէմահեթին իշինտէն՝ քի անլէրին
 ճիւմէսինի պիրտէն հէլլաք հտէյիմ¹, Ապին Սոփ-
 սէս վէ Ահարօն եիւպ իւզէրինէ գափանարազ նիյադ
 հտէրլէր, քի պիր ատէմին կիւնահը սէպէպինէ՝ օ
 գատար ճէմահեթ զայ էթմէսին, Սէ Ալաւհ անլէ-
 րին նիյազընը գապուլ էտիւպ՝ Սոփսէսէ տէր քի,
 սէօյլէ ճէմահեթէ՝ քի Սորխուն՝ Գաթանըն վէ Ա-
 բիրօնուն ճէմահեթլէրինտէն այրըլսընլէր, քի անլէր
 ինչ պէրապէր զայ օլմասընլէր, Ամր օլտուզի իւզրէ
 կիտիւպ ճէմահեթէ Թէնպիհ էտէր՝ քի այրըլսընլէր
 օ քեօթիւ ատէմլէրտէն,

Սէ տախի Ալաւհըն գաբաթընաէն իրսալ օլտու-
 ղի պէյան օլմագ իշիւն, մէզպուրլէրին նէ գարդ զա-
 զէպ ինչ զայ օլաճագլէրինի խապէր վէրիւպ տէր
 քի, էկէր անլէր ատէթա էօլիւմ ինչ էօլիւրլէր ի-
 սէ՝ պէնի Ալաւհ իրսալ էթմէտի, լաքին՝ էկէր եէր
 եարըլուպ՝ անլէրի վէ անլէրին էմլաքլէրինի էիւտար
 իսէ, պիլին քի պէնի Ալաւհ իրսալ էթմէտի, զիւրա ան-
 լէր Ալաւհը կիւճէնտիրաիլէր, Սոփսէս պու ճէ-
 վապլէրի սէօյլէյինճէ, հիքմէթի սլարի անիտէ եէր
 եարըլուպ՝ էիւտար անլէրի, անլէրին չատըրլէրինի,
 հայվանաթլէրինի, վէ անլէրէ իլհագ օլանլէրի², Սէ

¹ Սէլիւնեյարո՝-է Դ Բիշոյ Ժողովէրէտէնէր այդորիլ, Լ
 ապալիւնիլ զոոսա Բանգամայն, Թուոյ. Ժ. 21.

² Բայո- Երիւր Լ Եիւ-Լ զնոսա Լ զոոսա նոյս,
 Թուոյ. Ժ. 22.

էդրափտէ պուլունան ճեմակթ պու ելամէթի կեօրիւպ՝ վէ եերէ կեչէնլերին հեյալէթլի սեպերինի իշի տիւպ՝ ղայեթ խեվթ պիրլէ գաջարլէր անտէն, Սէմէզբիւր իբի եիւզ ելլի ատէմ՝ քի խորանըն էօհիւն տէ պուխուր սունար խտիլէր, խորանտէն աթէշ զուհուր էտիւպ՝ եագաղ անլէրի տախի¹ :

Սիլհագիգա, մէղպուրլէր հեղաք օլտուլէր խեւտէ, սայիրլէրինէ տախի իպրէթ օլմագ իջիւն՝ Ալահ էմր էտէր Սոփսէսէ վէ Ահարօնուն օլլու Խղիաղուրէ, քի եանան իբի եիւզ ելլի ատէմին պուխուրտանլէրինի ալուպ, գուրպան էթտիքլէրի սեղանըն էօնիւնէ փերտէ եամիալէր, քի անի կեօրտիւքճէ՝ զուհուր էտէն ղաղէպ Փիքիրլէրինէ կէլիւպ՝ պիր տահա Ալահա գարշը իշ էթմէյէլէր :

Արիսուն ղաղէպտէն իպրէթ ալ, հալինէ շիքրէյլէ. քիպիրլէնմէ. քիմսէյէ հասէտ էթմէ. քեօթիւ ատէմլէրին Փէյլինէ ույմա. վէ եանըլուպ պիր վագըթ ույար խեւն՝ թէզ էլտէն փիւշման օլլուպ՝ այրը անլէրտէն քի թէքտիր օլմայասըն, Ագասա Արիս՝ Վաթան՝ վէ Աբիւօն ճեմակթին պէյնիտէ սեօղ սահիպի վէ իթիպարը խտիլէր, լաբին քէնտի տէրէճէլէրինի թանըմատըգլէրինտէն քիպիրլէնիւպ, Սոփսէսէ վէ Ահարօնէ հասէտ էթմէլէրի իլէ՝ էմսալի սապգաթ էթմէմիշ ղաղէպ իլէ խտիլէր ճէհէնէմէ. քէզա անլէրէ մէյլ էտէնլէր տախի անլէր իլէ պերապէր, լաբին քիմ՝ քի օքեթիւ ատէմլէրին Փէյլինտէ տէկիլ խտի՝ պի քէտէր գալտը նիւճէ քի Արիսուն էվլատլէրի անըն Փէյլինէ մէյլլի օլմատըգլէրի իջիւն խեղաս օլտուլէր. (Թ. Լ. Ի. 2. 11. Քէզա պալատէ մէզբիւր ()նան էվլէլա Վաթան

¹ Լ. - Էլ հո-ր Դ Տեառնէ և Էիբր լէրիլէրի-ր և Էի-սուն աբն որք մապոս-յանէին լէո-նիւն. Թուոց. Ժ. 2. 38 :

վէ Աբիրօն իւր իթթիֆագ իւզրե օլտու խետե ,
սօնկրա վիւշման օլուպ , վէ անլերտեն այրելուպ խե-
լաս օլտու տենիլիւր . զիրա Ղաթման վէ Աբիրօն ա-
սիլիկե պաշայընճե՝ անըն իսմի տախի եազըլը , ան-
Ճագ զազեպ վագ թինտե եազըլը տեկիլ :

ՍԻՒԱԼ 19 .

Պարտե մեղքիւր զազեպն իւզերինե ճեմակթ թեօպե տէյիւպ
իգաաթ իւզրե օլտու մու :

Ճ . () Ըմաուը . Օ իրա երթեսի կիւնիւ հիւճմ
ետերլեր Մովսէսին վէ Ահարօնուն իւզերինե՝ . քի
սիզ գըրտըրզ Ալլահըն ճեմակթինի . իմաի Մովսէս
վէ Ահարօն անլերին պու միսիլ իւ հարեքեթինի կեօ-
րիւնճե . հեման ֆիրար ետիւպ խորանե կիրիլեր .
Հիքմեթուլահ պուլութ անլերի եօթեթի քտեն մա-
տե . Ալլահ եմը ետեր . քի այրըլըն ճեմակթին ի-
չինտեն՝ . քի անլերին ճիւմլեսինի հելլաք ետեյիմ¹ .
() Ը սպապտե Մովսէս վէ Ահարօն եիւզ իւսթիւնե
տիւշերեք նիյազ եթտիլեր խետե , անիտե աթեշ
զուհուր ետիւպ օրտուտե՝ պաշար ճեմակթի հեւ-
լաք եթմէկե . Սէ Ահարօն Մովսէսին եմի իլե սե-
ղանտեն աթեշ գօր բուրվաուա . վէ քիւնլիւք տախի
գօյուպ՝ տէր հալ վարուպ ճեմակթին իչինտե եօլու-
լերին՝ վէ տիրիլերին մապէյնինտե տուրուպ պուխուր
տունտուգտե , պի իզն Ալլահ տեֆ օլտու զազեպ¹ .

1 Եւ իօնեյաւ Տեղ ընդ Մովսէսի և ընդ Ահարօնի՝ և
ասե . Տիկնեյարո՛ւք ՚ի Տիջո ժողովրդեանդ այդորիկ՝ և սա-
բալիեյից չդոսա Տիանգամայն . Թուուդ . ԺԶ . 44 .

2 Եւ եկաց (Ահարօն) ՚ի Տիջ Տեաեյոց և կենդանեայ .
և քաբարեայ սաբալիումն . Թուուդ . ԺԶ . 48 .

Եւսղար գլխի, ճեմանէթ Սոփեսին վէ Լճարոնուն հօլիւմիւնէ գատտ էթտի, լաբին անլէր ճեմանէթ իջիւն տուա էտէրլէր. զիրա Սոփեսա խորանտէ վէ Լճարոն բուրվառ իլէ ճեմանէթին իջիւն տուալ՝ Լլաճա նիյաղ էթմէլէրի իլէ զաղէպ մէն օլտու. անձագ. օ կիւն օն տեօրթ պին եհտի եիւղատեմ հօլտիւ, պալատէ մէղքիւր Վորիս իլէ հօլէն լէրտէն մատէ:

Խարէթ ալտըլէր իգտալթօղ թիմէսնէլէր, թի Լլաճըն հմրի իլէ նատղ օլան հիւքմ սահիպլինէ գար շո տուրուալ՝ Թէքտիր օլմասընլէր. զիրա Սոփեսա վէ Լճարոն Լլաճըն հմրի իլէ ճեմանէթին խտարէսինէ մամուր օլմալէրի իլէ, անլէրին հագգընտէ օլան շի քեպլէթի Լլաճ քէնտինէ սայուալ՝ օ գատար ա տեմ գըրաղ, Ֆիլհագիդա՝ Լճարոնէ հասէտ հտէնլէր հէլաք օլտուլէր իսէտէ, Թէքրաթ օ միսիլիւ հարէքէթ զուհուր էթմէսին տէյու՝ Լլաճ անըն քահանայտպետիկինի միւճիւղաթ իլէ տախի սա պիթ էթմէք միւքատտ հտիւալ, հմր հտէր, թի Խարայ ԳԼԺԵ, ելին օն իթի ճինսինտէն սեօղ սահիպլէրի քէնտի ա սալէրինին իւղէրինէ իսիմլէրինի եաղսընլէր. քէզա Լճարոն տախի քէնտի իսմինի եաղսըն տասընըն իւղէրինէ, վէ գօսուլէր աւալէրինի խորանտէ տապա նակըն հօսիւնէ, թիմին ասասը չիլէկ աջար իսէ, օ տըր քահանայտպետ:

Խմր օլտուղի իւղիէ՝ ասալէրի տապանակըն հօսիւնէ գօր Սոփեսա, վէ երթէսի կիւն պաղարլար թի Լճարոնուն ասասը ֆիլիղէնիւալ չիլէկ վէ ճէվիղ (ընկոյղ) մէյվէ վէրմիլ, Պու էլամէթին իւղէրինէ հէրքէս սէսինի քէսիւալ իգտալթ էթտի, Վէ Լլաճըն հմր էթմէսի իլէ Սոփեսա օ ասայը տապանալէն իլինէ գօր, թի Լլաճըն միւճիւղաթ ունու տուլմասըն:

Պատասխանե մէջքիւր զաղէպի ճէմանէթ կեօրիւնճէ՝
 Սոմէսէ տերլէր .քի .իշտէ թէլէֆ օլույօրուզ .քիմ
 քի խորանէ եագլաշըր իսէ էօլիւր , թա՛ .քի ճիւմ
 լէմիշտէ էօլէճէկիզ . Օ իրա մէջպուրլէր օ տերէ
 ճէ խէվֆ էթտիլէր , քի խորանըն եանընէ վարմաղէ
 տախի ճէսարէթ էտէմէզ օլտուլէր ,

Ս է չիւնքի պու զաղէպ քահանայապետլիք սէ
 ԳԼ ԺԸ . պէպինէ զուհուր էթտի , օ էճիլտէն Նահարօնէ , ա
 նըն էվլատլէրինէ , սայիր քահանալէրէ , վէ Վ եւտա
 ցիլէրէ խորանտէ մախսուս օլան խըզմէթի՝ վէ աճ
 լէրին կէչինէճէք իրատ վէ մայիլէթլէրինի տախի
 Նլաճ պէյան էտէր , քի հէրքէս քէնտի խըզմէթի
 նէ թային օլուպ՝ մապէյնլէրինտէ նիզա հասըլ օլմա
 սըն . Ս է ճէմանէթ տախի՝ էմր օլտուղի իւզըն մեօ
 թատ օլան վէրկիլլէրինի Վ եւտացիլլէրէ վէրիւպ խը
 բանըն խըզմէթինէ գարըշմայալէր քի էօլմէսինլէր .

Պու թէնպիհին տայիմա սապիթ գալմասընէ տէ
 լալէթ՝ թէմսիլ կէթիլիւպ տէր քի , թուզ գալ
 լի տիր պու ¹ . նիճէ .քի թուզ տայիմա պիր գարար
 գալուպ պօզըլմազ , պու գալլ տախի էպէտի թէպ
 տիլ ու թաղիր օլմայուպ՝ սապիթ գալսըն ,

ԳԼ ԺԹ . Պունտան գաթի նազար քահանայապետէ մախ
 սուս իտի՝ քի սէնէտէ պիր տէֆա ('ի տօնի քաւու
 թեան) նէտիրսիզ՝ վէ պօլունտուրուք ալթընա կիր
 մէմիշ պիր գըրմըզը ինէկ ալուպ՝ օրտունուն տի
 շարըսընտէ քէսէ . վէ անըն գանընը գապ իշինէ ա
 լուպ՝ մարմաղը իլէ խորանա գարըր էէտի տէֆա
 սէրպիէ՝ ճէմանէթին կիւնահընէ մաղֆիրէթ օլմագ
 իշին . Պատէհու , անի հէր թագըմը իլէ եագուպ
 քիւլիւնիւ սագլայալէր . վէ օ .քիւլիւ սույա գա

1 Քանիդէ ուխտ ողէ է տապի Տէաւն . Քիւ Լ զաւալի
 թուճ յիթ թոյ . թուոց . ԺԸ . 10 :

Թուպ՝ նսմօս միւճիւղինձէ նաւիաք սայլոյն ատէմին իւզէրինէ սերփէլէր՝ քի փագլանէ, նիճէ քի պէյան տըր ազիղ քիթապտէ :

Բուհանի ֆիքիւր իւզրէ՝ մէզքիւր ինէկ Քրիստոս էֆէնտիմիզէ եօրնէկ անկլանըր . զիրա ինսանլէրին էիւնահընէ մաղֆիրէթ օլմագ իջիւն՝ Լըրուսաղէմին տիշարըսընտէ Վողգոթա տաղըն իւզէրինտէ Խաչա չըգմաղ իլէ դան տեօրիւպ էօլտիւ¹ . Վիհագիգա շիմաի Վողգոթա տէրունի շէհիրտէ խտտէ , մու գատտէմ՝ շէհիրտէն տիշարը իտի :

ՍԻՒԱԼ 20.

Պատէհու Խրայէլին օրտուտու նէրէյէ կեօշ եթտի :

Ճ. Սին չէօլիւնտէ Վադէս տէնիլէն եհրտէ : Պու Գ. Լ. Ի. եհր զայրի տիր իւջիւնձիւ տէհրին էլլի պէշ սիւաւ լինտէ զիբր օլան Սին տէնիլէն մահալտէն . զիրա՝ Սը սըրտէն չըգուպ տահա Սինա տաղընէ կէլմէզտէն , սէքիզինձի գօնագ իտի օ՝ մահալ , վէ անտէ կէօյ տէն մանանայ ինմէկէ պաշլատը . Լաքին պու Սին չէօլիւ՝ օթուղ իւջիւնձիւ գօնագ օլտու . Քէզա՝ պու Վադէս նամ՝ մահալ պաշգա իտի Վադէսըառնէայ տէնիլէն եհրտէն . զիրա անտէն կէրի տէօնիւպ (նիճէ քի զիբր օլտու օն եհտի սիւալտէ) , օթուղ սէքիղ սէնէ չէօլտէ կէզտիբտէն սօնկրա՝ գըրգընձը սէնէ սինին իլք այինտէ կէլտիլէր մէզքիւր մահալէ , քի անտէ Սովսէսին գըզ դարընտաշը Սարիամ վէֆաթ էտիւպ տէֆն օլունտու . Սէ տախի անտէ սու պու լունամայուպ ճէմնէթ եհնէ Սովսէսի վէ Լճարօնու զէմմ էտէրէք , նիջիւն պիզի Սըսըրտէն չըգարուպ :

¹ Եփեսոս՝ զի «բէւսյէ իւրով արեամբն զթողովորէն» , աբգարոյ Գրանն լարլարիյաւ . Լըրոյ . Ժ. Գ. . 12 :

պուռ քեօթիւ եհրէ կեթիրտինիզ, քի էքին էքիւ մէշ, գալուէն՝ պաղ նար՝ վէ իջէճէք սու եօգ տէյ ու՝¹ հիւճմ էթտիքլէրինտէ, մէզպուրլէր խորանա գաջուպ եիւզ իւսթիւնէ գափանըրլէր :

Յիէհմ էյլէ. Սոփսէս վէ Ահարօն սըգլէթէ տիւ շիւնճէ՝ Ալլահըն ինայէթինէ ումուտ պիրլէ խորան տա հըֆղ օլուպ իմտատ տիլէրլէր. վէ Ալլահ քէն տի մէճտինի պէյան էտիւպ՝² անլէրի քէտէրտէն հըֆղ էթտիքտէն մատէ՝ ճէմանէթէ տախի սու վէր մէք միւրատ էտէր, քի ազլմ գուտրէթի վէ ինայ էթի ճիւմլէյէ զահիր օլա, () էճիլտէն Սոփսէս էմր էտէր քի՝ ասասընը ալուպ ճէմ էտէ ճէմանէ թի, վէ անլէրին գարչըսընտէ Ահարօն իլէ գաշա սեօյլէյէլէր՝ քի սու վէրսին, Պէլի, էմր օլոուղի մէն վալ իւզրէ՝ պէյան օլան գաշըն գարչըսընտէ ճէմա էթի ճէմ էթտիլէր իսէտէ, սու վէր տէյու սեօյլէ մէզլէր, իլա քի՝ ճէմանէթէ կիւճէնմիշ օլտուգլէրինտէն³, մէկէր պու գաշտէն սոն մը չըգարաճա զըղ տէյիւպ իշքիլէ վարարագ՝ Սոփսէս ասա իլէ ի քի տէֆա վուրտու մէզքիւր գաշա,

Պու պապտէ զանն էթմէ քի Ալլահըն գուտ րէթինէ իշկիլ էթմէկ իլէ պու ճէվապը սեօյլէտի Սոփսէս, իլա քի՝ ճէմանէթին հարէքէթինէ նազա րէն հըրսլանուպ՝ շիւպհէյէ վարըր քի՝ մէկէր պու

1 Ինքէր հանիք զմէշ յերիլէն Եֆիպացոյ, գալ ՚ի Գեղէն յայս շար... ուր ոչ սերմն սերմանի, ոչ սեխէնիք, և ոչ այգիք, ոչ նռնէնիք, և ոչ ջուր գոյ. թուոց. Ի. 5 :

2 Եւ իրեւեցան փառքն Տեառն ՚ի վերայ նոցա. թուոց. Ի. 6 :

3 Ինքիացոցին զնա ՚ի ջուրն հախառախութեան. շար շարեցաւ Սոփէս վասն նոցա, զի Դառնացոցին զգի նորա. Սաղմ. ճէ. 32 :

միայն իւր իգաթարղ ճեմակէթէ սու չըգարմը դաշտան : Այգաթա ճեմակէթ մէրհամէթէ նասեղա , լաքին Ալլահըն մէրհամէթինէ եօլիւ վէ գարար օլմաթըղինտէն , անիտէ դաշտան դայէթ վաֆիրէթ իլէ սու չըգուպ՝ ճեմակէթ վէ անլէրին հայլանաթէլէրի իշտիլէր :

Մուգատտեմ՝ Քորէբ տաղինտէ Սոլսէս Ալլահըն էմրի իւզրէ ասասընը դաշա վուրտուգտէ՝ սու չըգաթը (նիճէքի զիբը օլտու իւշիւնճիւ տէհըին էլլէի ալթը սիւալինտէ ,) վէ լաքին պու տէֆա դաշա վուր տէյու էմր օլմայուպ , ֆեգաթ լիսան իլէ սեօլլէ տէյու էմր օլունտուղի իշիւն դաշա վուրմագ էմրին խիլաֆը վէ մուղայիրի օլմաղ իլէ , Ալլահ կիւճէնիւպ սիճիլ էտէր , քի Սոլսէս վէ Ահարօն ճեմակէթի Աւետեաց դօվրաղինէ կեօթիւրմէյէլէր ¹ :

Ֆիլվագի Սոլսէսին վէ Ահարօնուն Խարայէլ ճեմակէթինի Էրուսաղէմ էյալէթինէ կեօթիւրմէտիբլէրի , բուհանի ֆիբիր իւզրէ՝ էսքի նօմօտուն գուվ վէթի իլէ ճէննէթէ կիտիլմէյիւպ՝ մութլագ Սեսիհ էֆէնտիմիղին լութֆունէ էօրնէկ անկանըր իսէտէ , ճիւմլէ ինսանլէրէ տախի աղիմ իպրէթ օլտու պուիլ : Օլրա Ալլահ քէրէմքեանի մէրհամէթէ նասեղա օլանլէրէ ինայէթ էթմէսի իլէ՝ կիւնահ քէարլէրէ դայրէթ վէրիր , քի գաթի ումուտ օլմայուպ՝ Ալլահըն պի նիհայէթ ինայէթինէ սըղընալէր , վէ թեօպէ տէյիւպ մաղֆիրէթէ լայիգ օլալէր :

Այ տախի Սոլսէս վէ Ահարօն կիպի աղիլլէրին էմրէ մուղայիր ճիւղի հարէքէթլէրինէ մէսին՝ անլէր

1 Եւսէ Տէր յՄոլսէս և յԱհարօն . Կիւսնալ զի ոչ հասարայիք Դոռա ինչ , օռուրէ առնէլ զիս առաջի որդադն Խարայէլ . Ժանն այդորիլ ոչ Կանիլիք Դոռա զԹողմուրդ Երիւնիլ շը Էսոռ Դոյս . Թուույ . Ի . 12 :

Ճէմատի Երուսաղէմէ կեօթիւքսինքն տէյու սիճիլ էթմէսի իլէ, ազիզլէրէ գօրգու վէրլը . քի՛ ճէմատին Թագսիրաթընէ կիւճէնիւպ հօվքէյէ չըգմասընքն . պախուսուս՝ քէնտի ֆազլէթլէրինէ . քիպիրլէնիւպ կիւնասէ տիւշմէսինքն . զիրա քիշէ հէր նէ գատար ազիզ վէ ալիմ՝ օլսա, օ գատար զիւստէ իհլիրալ էթմէկէ պօրճիւ տըր, մատամ՝ քի ինսան հայաթտէ օլտուգճա՝ Թէհլլէքտէն խալի օլամազ¹ .

Պալատէ մէղքիւր Կադէս նամ մահալ Եդօմ էյալէթինէ գարիպ օլմազ իլէ, Սոլսէս անըն փատիլ շահընէ ատէմ իրսալ էտիւպ՝ Եդօմ գօփրաղինտէն կէշմէկէ բուխսէթ տիլէր . լաքին շու շարթ իլէ քի՛ Թարլասընէ պաղընէ պասմայուպ՝ ճատէ էօլտէն կիւտէլէր, վէ սու տախի իշէրլէր իսէ՝ փահասընը վէրէլէր . Սէ լաքին մէղպուր պիր կէօնէ բիզա օլմայուպ՝ ճէսիմ ասքէր իլէ գարըլ չըգտը . Ֆիլհագիգա Սոլսէս գատըր իտի քի՛ ճէպրէն կէշէ, անճագ Եդօմլուէր Եսաւըն ճինսինտէն օլմազ իլէ՝ Ալահ Սոլսէսէ Թէնպիհ էթմիլ իտի քի՛ անլէր իլէ ճէնկ էթմէսինքն . զիրա Եսաւըն գօփրաղինտէն Խարայէլ էէր զապթ էտէճէկ տէկիլ իտի . (նիճէ քի՛ պէյան տըր . Բ . () րէն . Բ . Տ .) օ էճիլտէն անլէր իլէ ճէնկ էթմէյիւպ՝ սալուշտու անտէն Սոլսէս .

ՍԻՒԱԼ 21 .

Պատէհու նէրէտէ գօնագ էթտի Խարայէլ .

Ճ . ոլլը տէնիլէն տաղըն էթէկինտէ . Սէ Ալլաւ հանտէ Սոլսէսէ տէր քի՛ Ահարօնու վէ անըն

1 Բայ տառածին, ու է արժան յառաջ քան զվախճան իբրանիլ զոք :

օղլու Եղիազարը չըգար Հովր տաղընէ . Ահարօնուն էսփաղընը չըգարուպ կիլտիր Եղիազարէ, վէ անտէ էօլսիւն Ահարօն . Ամր օլտուղի իւզըն Սոլսէս իճրա էտիւպ, վէֆաթ էթտի Ահարօն եիւղ իկիրմի իւջ եաղընտէ, վէ ճէմաէթ եաս գուլթուպ օթօւղ կիւն աղէր անի .

Արադ նամ էյալէթ տախի օ մահալէ գարիպ օւ ԴԼԻԱՅ մահ իլէ, անըն փատիշահը Վանանիս իշիտիւպ ճէն կէ չըգարընտէ՝ Իսրայէլտէն էսիր գուլթար . օլ պապտէ Իսրայէլ ճէմաէթի Ալահա ումուտ պիր լէ նիսէթ էտէր . քի էկէր Ալահ Փէթօւհաթ վէրիր իսէ՝ լանէթ էտէ անլէրի վէ անլէրին մէմլէքէթլէ ըրնի . Ֆիլհադիգա՝ ինայէթի պարի Իսրայէլ գըրար ճիւմլէ օ էյալէթին ատէմլէրինի՝ հայվանաթլէրինի, վէ իսարապ էտէր անլէրին մէմլէքէթլէրինի . վէ օ էէրին իսմինի Հօրմա (նզովս) չաղըրըր .

Պատէհու Հովր տաղընտէն գըրմըղ տէնիզին եօլունէ տօղրու կէօջէրլէր . Սէ անտէն տախի կէօջէրէք Եգօմ էգըաֆլէրինի տօլաշորգլէրինտէ, ճէմաէթ եօլտա եօրուլուպ՝ էէնէ թէշէքքի պիրլէ գէմմ էտէրլէր Ալահը վէ Սոլսէսի . Օ իրա տէրլէր . քի չէօլտէ գըրմաղա չըգարտըն պիզի Սըսըր տէն, նէ էքմէք վար՝ նէ սու . պըգտըգ պիհուտէ էքմէքտէն¹ .

Ճէմաէթին էյլըր պիլմէզ օլտուղընէ նազար գըլ . եօլտա ճիւզի սըգլէթ էէքմէկ իլէ, օ անէ գատար օլան միւճիւղաթլէրի ունուտուպ՝ վէ կէօյտէն ինէն մանանատէն տախի օսանուպ՝ պիհուտէ էէքմէք իսմի

1 Իսմիլասիւպ Ժողովուրդն ՂԱսպուսիւ և ՂՄովէս՝ և ասէն . Ընդէ՛ր հասէր Ղմիւլ յԵգիպտոսէ հոգորել Ղմիւլ յասպարիս յայսմիլ . Ղէ ոչ գոյ հայ և ոչ ջուր . և անի՞նք մեր գաղղիայեալէն ՚ի սնոպի հայէս . ԹՈՒՐԵ . ԻԱ . Ծ :

իւն անարկէր անի . Իմոյի մնալեւմ . քի մեզպուրէրին
գալպի Սըսըրտե , ֆիքրի սեֆատե . տիւն զէհրնաբ ,
տայիմա միմնեթ հտէրեք . պիզի նիջիւն Սըսըրտեն չը
գարտըն տէյու . կեօյա զէհրլի օգ ին Սոփսէսին
գալպինի եարալայուպ . Ալլահա գարըն տախի ճէ
վապ հտէրլէր .

Սէ Ալլահ անլերե կիւճէնիւպ . Թագսիրաթլէ
րինե կեօրե զէհրլի երլանլէր իրսալ եթմէկ ին
ղայեթ չօգ ատեմ հէլաք օլտու երլանտեն . ճէ
մաեթ պու միսիլիւ զաղէպի կեօրիւնճէ . խեզա
եթալլէրինի Թաքրիբ հաիւպ . նյաղ հտէրլէր Սոլ
սէսէ . քի երլանլէր տէֆ օլտուն տէյու . Ալլահա
տուա հտէ . Սէ Սոփսէս նիճէ . քի մուգատտեմ
լէրտե անլէր իջիւն տուա հտէր իտի . քեզա պու
տէֆա տախի նյաղ եթաի . Սէ Ալլահըն Թէնպիհի
իւզըն փիրինճտեն երլան եափուպ . վէ սըրըկ իւզէ
րինե գօյուպ . պիր եիւքսէք եէրտե տուրտուրուր .
քի երլանտեն եարալանան ատեմ անէ պագարագ
շիֆա պուլա . Ֆիհհագիգա . քիմ . քի կիտիւպ պագ
տը իսէ . հիքմէթուլլահ անիտե շիֆա պուլուր իտի .

Իպրեթ ալ . փիրինճ երլանըն օլտուղի եէրէ վա
րուպ . անէ պագարագ շիֆա պուլմագ . կիւնահէ
պէտեղ ապաշխարանք չէքմէկէ հօրնէկ անկլանըր .
գիրա եալընըղ Թեօպէ տէմէկ ին . կիւնահընէ մաղ
ֆիրեթ պուլամաղ ինսան . իլլա . քի . Թագսիրաթընէ
կէօրե հէր նէ մուգապէլէ հմր հտէր իսէ խոստու
վանահայր . անի տախի իճրա եթմէք պօրճ տըր .

Կազար գըլ Ալլահըն ինայեթինէ . պէլի երլան
լէր զաղէպ իտի . վէ փիրինճ երլանէ պագամագ իլաճ
միսիլիւ . անճագ պու Թէրթիպ տախի Թէհի օլ

1 Եւ լինէր՝ յըթամ հարիւնէր օյ շֆար : հայեր ընդ
օյն պէնի , Ե իեայր . Թուոյց . ԻԱ . 9 :

մայուլ՝ բուհանի Քրիստոս էֆէնտիմիզին Պողոս
Թա տաղինտէ Խաչա չըգուլ ինսանը կիւնահտէն
խէլաս հտէճէկինէ հօրնէկ օլտու¹ . Խարայէլ ճէ
մահեթի օ փրինճ երլանը Երուսաղէմ՝ էյալէթինէ
կեօթիւրիւլ՝ պիր վագըթտէն սօնկրա գուրպան . քէ
սէրէք անէ Թափընմաղէ պաշլատըրէր իսէտէ , պա
տէհու Երուսաղէմ փատիշահը Եղեկիա գըրուլ
տէֆ էթտի անի . նիճէ քի պէյան տըր . Ի . Թ . Գ .
ԺԲ . Կ .

ՍԻՒԱԼ 22 .

Պալատէ մեղրիւր զաղէպտէն սօնկրա՝ ճէմաէթ եկնէ հմէ մուղայիւր
հարեքէթէ մէլ էթտի մի .

Ճ . Եթտի . Օ իրա Եղօմ գարաֆլէրինտէն կեօ
հտէրէք , վէ օ էյալէթլէրտէ սաքին օլան փութփէ
րէսթլէրտէն գարլը տուրանլէրի գըրուլ , անլէրին
եհրլէրինի զապթ հտէրէք կէլիւ Զորդանան չայըն
գարիպի՝ Երիքով տէնիլէն մէմլէքէթին քարլըսը ԳԼԻԲԻ
Սատտիմ տէնիլէն մահալտէ գօնար . Սէ լա
քին Սովաբլ տէնիլէն փութփէրէսթլէր օ մահա
լէ եագըն օլմաղ իլէ՝ անլէրին փատիշահը Բաղադ
ղայէթ խէվֆ հտէր , Պէլի , Լալահըն Թէնպիհի իւղ
րէ Խարայէլ անլէրէ քէտէր հտէճէք տէկիլ իտի ,
(նիճէ քի պէյան տըր . Բ . () Ին . Բ . Գ .) լաքին սայիր
էյալէթլէրէ օլան քէտէրէ նազարէն՝ Բաղադ շիւպ
հէյէ վարուլ , քէնտի գօփրաղընէ սինօրտաշ օլան
Սագիամ էհալիսինն պիւլիւքլէրի իլէ միւշավէրէ
հտէր՝ քի նէ՞ սուրէթ իլէ քէնտիլէրինի հըֆղ հտէ
լէր , զիրա զարպի տէսթ իլէ Խարայէլէ գարլը տու
մաղէ գուտրէթի երմէղ իտի .

¹ Եւրպիա Բարձրացոյց Մոլէիս Ղօն յանապաի , նոյն
պէս Բարձրանալ պարզ է որդոյ հարդոյ , Զոմէ . Գ . 14 :

Այն փողքի Քաղաամ խմինտե պիր մեշուր սիհիրպազ վար իտի . քի Սուրատ չայըն քենարը Փաթուր տենիլեն մեմէքէթտե սաքին օլուր իտի . անեքիւլլայէթլի հետիյե իլե ատեմ իրաւ հտեք . քի կէլուպ Խարայէլէ լանեթ վերե . Օլրա ումար իտի . քի անըն լանեթինին գուվլէթի իլե Խարայէլ միւլ քէտտեք օլարապ ինգրապ պուլուպ՝ գատոր օլա մաղ քենտինե քէտեք եթմէկէ . Սեզպուրլէր վարուպ Քաղաամա մատտէյի պէյան եթտիքլէրինտե , Ճեվապ հտեք . քի էյլենին պու կեճե , Ալլահ նե սեօյլէր իսե՝ անե կեօրե սիղե Ճեվապ վերեիմ . Քաղաամըն ֆիքրի տեկիլ . քի Ալլահ սիւալ հտիւպ՝ անըն հմրի իւզըն հարեքէթ եթմէք իտի , իլլա քի սիհիրպազըգ իլե շէյթանե սիւալ եթմէք . Խաքին Ալլահ անե քենտի գուտրեթինի՝ վե Խարայէլէ ետեճեկի ինայէթի պէյան հտեճեք օլմաղ իլե , տեք քի . կիթմէ , վե լանեթ վերմէ Խարայէլ Ճեմանեթիլ նե . () Լ պապտե Քաղաամ կէլեն ատեմէրե Ճեվապ վերիւպ՝ քենտի կիթմէղ . Քաղակ պու խապէրի տույտուգտե , թեքրար իթիպարը քիմնէլէր իրաւ հտիւպ՝ չօգ իքրամ վատ հտեք անե , քի էյլէնմէյուպ կէլին .

Պու տեֆա Ալլահ Քաղաամա տեք . քի . կիթ . լա . քին նե . քի տեք իսեմ անի էյլէ . Այն ջեւքի մեզ պուր ղայէթ հիյէքեար վե գամաի սիր քիմնե իտի , ֆիքրինե գօք . քի կիտիւպ Խարայէլէ լանեթ վերե՝ քի մերամի իւզըն ագջե Ճեվապ հտե . Այն մեր քէպինե պինիւպ կիտեք իքեն՝ հիքմէթի խիւտա տերհալ էլինտե գըլըճ՝ մէլայիք կեօրիւնիւպ՝ մեր քէպե գարը տուրտուգտե , խեվֆինտե նաշի իւր քիւպ եօլտեն սափար . քի հըֆղ օլա , Քաղաամ ասասը իլե մէրքէպե վուրուր՝ քի եօլտեն կիտե , Պատեհու պիր խենտեք արասընե վարտըգտե՝ մե-

լայիք թեքրար գարշը տուրմաղ իլէ՛, մէրքէպ տու-
վարէ սըգըւարագ Քաղաամըն այաղընը եզէր. վէ
մէզպուր եէնէ վուրուր. (Թ)եքրար պիր տար եէր,
տէ տախի կեօրիւնիւր մէլայիք՝ քի անտէ սալուշա
ճագ եէր օլմնյուպ հէման օթուրուր, Քաղաամ
թեքրար վուրունճէ՛ հիքմէթուլահ մէրքէպ տիլէ
ջըգուպ տէր. քի, նէ՞ եամիտըմ՝ քի իւջ տէֆա տըր
վուրուրսուն. շիմտիլէ գատար պու միսիլիւ իշ եթ-
տիկիմ՝ վա՛ր մը իտի. Քաղաամ ճէվապ հտիւպ՝ մէ-
զագա ալտըն պէնի, եկէր հիւմտէ գըլըճ օլա իտի՝
եարալարըտըմ սէնի տէտիքտէ, Ալլահ անըն կեօ-
զիւնիւ աջուպ մէլայիքի կեօրիւնճէ՛ տէրհալ սէճ-
տէ գըլար. (Մ)էլայիք տէր. քի նիշիւն վուրտուն մէր
քէպէ, գարշը տուրան պէն իմ. եկէր օ՛ սալուշմասա
իտի՝ հօլտիւրիւր իտիմ սէնի, զիրա ֆէյլըն սօղըու
տէկիլ տիր. (Ն)լ պապտէ Քաղաամ թեօպէ տէյիւպ՝
րազի տէկիլ իսէն կէրի տէօնէյիմ տէտի իսէտէ, մէ-
լայիք ճէվապ հտէր. քի՛ կիթ, լաքին նէ քի տէր ի-
սէմ անի սեօյլէ՛,

Քաղաամ մէրքէպին տիլէ չըգուպ ինսան կիպի
սեօյլէտիկինի կեօրտիւքտէ, լազըմ իտի. քի միւլա-
հագա հտիւպ՝ ելպէթ պունտէ պիր հիքմէթ վար
տէյուլ. քեօթիւ ֆէյլիտէն կէրի տուրա. լաքին մէզ-
պուր սիհիրպաղ օլմաղ իլէ՛ մէրքէպին տիլէ չըգալ-
ղնտէն իպրէթ ալմնյուպ, ագրան միսալի ճէվապ
ալըր վէրիր. օ՛ եճիլտէն մէլայիք. քէնտինի անէ պէյան
եթտի, քի Ալլահըն գուտրէթինի վէ Քարայէլէ
հիւմմէթի օլտուղինի ֆէհմ հտիւպ՝ հմրէ մուղտյիր
հարէքէթ եթմէսին.

Քաղաամըն կէլտիկինի մէզքիւր Քաղապ իշտին-
ճէ, գարշը կիտիւպ իզգէթ պիրլէ գապուլ հտէր
անի. վէ սապահ օլտուգտէ կեօթիւրիւր օ՛ մահալէ՛.
քի անտէն կեօրիւնիւր իտի Քարայէլին օրտուսունուն

պիր դարաֆը, Կաղար գըլ Բաղասմըն ֆեյսառ
 ԳԼԻԴ. ֆեյլինէ, զիրա մէղպուր մալ արդուսինտէ օլմալ ի
 ԻԴ. լէ՝ Բաղակա տէր քի, եհտի սեղան ետփ, եհտի թօ
 սուն՝ վէ եհտի գօջ գուրպան էթ. պէն կիտիւպ
 Ալահա սիւալ հտէյիմ, նէ քի պէյան հտէր իսէ՝
 նադլ հտէյիմ սանա :

Վիլլագին մէղպուրուն պու միսիլլիւ թերթիպ
 լէրի զայրի շէյ տեկիլ իտի, իլա քի ճէլպի մալ գաւ
 տի իլէ սիհիրպաղ հիլլէսի. լաքին Ալահ անէ բուլ
 սէթ վերմէյիւպ՝ լանէթ հտէճէք եհրինէ օրհնել է
 տէր Խարայէլի. զիրա Ալահ սեյլէտիր իտի անի :

Մէղպուրուն ճէվապլէրինի Բաղակ իշիթտիր
 տէ տէր քի, սէնի չաղըրտըմ քի խուշմանըմա լանէթ
 վերէսին, սէն օրհնել էթտին : Ա է անտէն ալուպ
 պաշգա եհրէ կեօթիւրիւր՝ քի եհր տեկիլմէկ իլէ
 պէլքի լանէթ հտէ : Ա է անտէ տախի հիլլէքի կիւ
 պի սեղան՝ վէ գուրպան էթտիրտի իսէտէ, լանէթ
 վերմէկէ գատըր օլամայուպ եհնէ օրհնել հտինճէ՝
 Բաղակ տէր քի, լանէթ էթմէզ իսէն՝ պարէ օրհնել
 տախի էթմէ : Բաղասմ ճէվապ հտէր քի Ալահ
 նէ քի տէր իսէ, անի հտէրիմ : Ա է թէքրար սայիր
 եհրէ կեօթիւրիւր անի, լաքին անտէ տահա զկատէ
 օրհնել հտիւպ՝ վէ Խարայէլ միլլէթինին զայէթ շէ
 րէֆլի օլուպ՝ տիւշմանլէրինի ալթ հտէճէկինի, պա
 խուսուս Խարայէլին ճինսինտէն Սէսիհին թօղաճա
 զինի Ալահըն իլհամը իլէ պէյան հտէր¹ : Օլ պապ
 տէ Բաղակ կիւճէնիւպ՝ տէր քի, տէֆ օլ կիթ եհ
 րինէ, սանա իքրամ էթմէք իսթհտիմ, լաքին Ալահ
 սէնի տէվլէթտէն մէն էթտի :

Վեհմ էյլէ Բաղասմըն քեօթիւ ֆեյլինէ. չիւնքի

1 Օսմէյիէ ասպըն Յիւլիս, Ե յարիշէ պը յիսրայէ
 լէ. թուոց. ԻԴ. 17 :

գատորը օլտմատը Խարայէլէ լանէթ վերմէկէ , իւճ
րէթինի գայս էթմէսին տէյոււ՝ ֆէսատէ պատի էօ
կիւտ վերիւր Քաղակա , քի Խարայէլին օրտուսունէ
գըզար իրսալ էտէ , վէ անլէրին ետի իլէ ճէմաէ
թի ֆըսգը ամէլ ֆէսատինէ ճէլս պիլիլէ՝ փութլէ
րինէ տախի Թափընտըմաղէ իպրամ էտէրէք կիւ
նաճէ տիւշիւրէլէր , քի Ալաճ կիւճէնիւս քէնտի
նազարընը գալտըրտըլնտէ , գատորը օլտուն անլէրի
ալթ էթմէկէ :

Փիլհադգիգա Քաղամըն ֆիթնէ էօկիւտիւնէ
մէսին Խարայէլին օրտուսունէ պի ատէս գըզար իր
սալ էթտի Քաղակ . ճէմաէթ տախի անլէրին սէպէլ ԳԼԻԵ՝
պինէ օ տէրէճէ կիւնաճէ պէնտ օլտու , Թա՝ քի պի
փէրվա ֆըսգը ամէլ իճրա էթմէք իլին՝ խորանըն
գուրպինտէ մախսուս եէր էափուս՝ անլէրին փութ
լէրինէ տախի Թափըմաղ իլէ Ալաճը զայէթ կիւ
ճէնտիրտիլէր ¹ :

Խպրէթ ալ . ֆըսգը ֆէյիլ իւզըն օլանլէրին սէ
ֆիլ հալնտէն մէզպուրլէր մուգատտէմ կիւնաճէ
տիւշիւս՝ Թէքտիրէ միւսթաճագ օլտուգլէրնտէ ,
Սուսէս Ալաճա նիյաղ էտէր իտի քի աֆ էթսին
Թադսիրաթլէրինի , պու տէֆա նիյաղ էթմէյիւս՝
Ալաճըն էմրի իւզըն ֆէսատէ պայիս օլանլէրին
պիւյիւքլէրինի տղաճտէն սալս էտիւս՝ էմր էտէր
ճէմաէթէ քի փութա Թափընտըլի էօլտիւրէլէր ,
Վէ պազըլէրի , անլէր քի պու միսիլիւ քէօթիւ ֆէյ
լէ իլհագ տէկիլ իտիլէր , խորանըն գափուսունտէ
տուրուս պղատըլէր իսէտէ , օ զազէս վազթինտէ

1 Եւ պիլէյաւ Ժողովուրդն պոռնիլ ընդ Դսպիւրն
Մովսէս . . . Եւ իրիւրպիւն իւր իւր . Եւ նոյնիւր
Խարայէլ Բէլիէֆուլայ . Եւ Բարիյաւ սրբագործեալ Տէր
ի Վերայ Խարայէլ . Թուոյ . ԻԵ . 1 :

տախի՝ քի վաֆիր ատեմ սալսլ օլմուշ վէ ճեմանեթ եագըն ագրապասը տախի օլսա գըրմաղէ պաշլա մըշ, Սոմսէս վէ սալիր պի սուչ քիմէսնէլէր անտէ հաղըր իքէն, Հմաւօնուն ճինսինին պիւյիւկիւ՝ քի անըն իսմի Օլամբըրի իտի, անընիլէ պիր ատեմ տախի հեման աշիքեար կիրիրլէր կիւնահ իշլէմէկէ պալատէ զիքը օլան մահալէ:

Եղիազար քահանայապետին օղու Փենէէս մէզ պուրլէրին պի ատեպ հարեքէթինի կեօրտիւքտէ՝ թահամիւլէ հտեմէյիւպ, տերհալ մըզըագ իլէ հէլ լաք հտեր անլէրի, վէ անտէ օլան փեսատէ պատի տիշ հէլինի: Նազար էյլէ պուրատէ ատալէթ իճրասընտէ օլան ատեմին փաղիլէթինէ, զիրա՝ Փենէէսին օ փըսգը ամէլ հարաքէթինտէ օլանլէրի հօլ տիւրմէսի իճրայի հագ օլմաղ իլէ, Ալահըն խօշունէ կէլիւպ՝ անխտէ մէն հտեր զաղէպի: Լաքին օ անէ գատար իկիրմի տեօթ պին ատեմ հօլիւր, Սէ տախի նիճէ քի հմրի հագգա գարշը տուրանլէր թէք տիր օլտուլէր, քեզա ըիզայի հագ զայրէթինտէ օլան շէրէֆ պուլտու, զիրա Փենէէսէ վէ անըն ճինսինէ քահանալըգ վատ հտեր Ալահ՝:

Փեհմ էյլէ. ալէթի հարպ իլէ ալթ օլմայան Խալայէլ ճեմանէթի, պի ատեպ տիշ հէլի եհտի իլէ թէքտիր օլտու: Պու ֆիթնէ թալիմ՝ անի քի Բաղամ հօկրէթտի, շէյթանըն հէյլէսի իտի. զիրա նիւ ճէ քի լային շէյթան եղանըն եհտի իլէ Եւայը, ա նըն եհտի իլէ տախի Աղասըն կիւնահէ տիւշիւրտիւ, քեզալիք Բաղամըն եհտի իլէ նիսա թայիֆէսինի ալէթ հտիւպ՝ Խարայէլ ճեմանէթինին թէքտիրլիւ:

1 Այս էնայ ի Դէլ Փենէէս, Կաւեայ և արգելաւ մահ. համարեցաւ նա յարդարութիւն ալգէ յալգ Դնէլ յաւիտեան. Սաշմ. ՃԵ. 30:

Թինէ պատի օլտու ¹ .

Հէր կիւնաճ Մլաճըն հմրինէ գարշը օլմաղ իլէ՝
ինսանըն էպէտի նար իլէ ախրէթտէ եանմասընէ սէ-
պէպ օլուր . լաքին ֆըսգը ամէլ ֆէսատը պիր տէ-
ֆա ինսանըն գալպինի ճէլպ հտէր իսէ , Թէն իլէ
տախի աթէշ կիպի եագուպ . քիւլ հտէր . օ հճիլ-
տէն ազիզ . քիթապ . քիւլսանէ Թէշպիճ հտէր շէհ-
վէթ իւզընէ կիւնաճ իլէտիքլերի մահալը . քի անտէ
Փենէէս հէլաք էյլէտի օ զալիմէրի ² .

Պու միսիլիւ Թէհլիքէտէն խէլաս օլմագ տիլէյ-
էն սէպէպինտէն ֆիրար հտիւպ , ֆէսատէ պատի
օլաճագ . քիմսէլէր իլէ իթթիֆագ . էթմէյէ . նիճէ
քի Մլաճըն Թէնպիճին իւզընէ Սոլսէս Իսրայէլ
ճէմաէթինէ հմր հտէր . քի՝ . քէնտիլերինի կիւնաճէ
տիւշիւրմէկէ սէպէպ օլան փութփէրէսթլէր իլէ
տիւշման օլուպ անլերի գըրալէր . Հիւքմ սահիպի
քիմէսնէլէր՝ Փենէէս կիպի Մլաճըն շէրէֆինին զայ-
րէթինտէ օլալէր՝ . քի պօրճու գալմայալէր . Օ իրա
քէսթիւլէր Թէքտիր օլմաղ իսէ , էյիլէր . քէտէրլէ-
նիր . օ . քի գատըր տըր գապահաթլըյը Թէքտիր էթ-
մէկէ , միւսատտէ հտէր իսէ , քէնտի տախի գապա-
հաթլը օլուր , Իսլահի նէֆս օլմայանը Թէքտիր էթ-
մէք , տէկիլ . քի զատտարլըգ՝ իլլա . քի Մլաճըն հմ-
րինի իճրա էթմէք տիր :

1 Թողէալ զաղղըրդ ճանապարհն՝ ճողրեյան զէեք էր-
թիւլ ճանապարհին Բաղասմայ . Կաթ . Բ . Պետ . Բ . 18 .

2 Լ - Էմուս զէեք առն Իսրայէլայայ Դ հնոյն , Լ
Էնյեայ զէրիսին . Թուոց . ԻԵ . 8 :

ՍԻՒԱԼ 23.

Ալաճ նի՛նիւն Բաղասամս բո խտեթ վերտի՛ . քի Բաղակըն էանընէ կիտէ :

Ճ. Քէնտի գուտրեթինի անլերէ պէյան էթ մէք իշիւն . Օ՛ իրա չիւնքի Բաղասամս ումուտ էթ տի Բաղակ , զանն օլունմասըն քի Խարայելին Հագ գընտէ քեօթիւ Ճէվապ սեօյլեմէկէ գատորր օլտու ղինտէն՝ Ալաճ անի մէն էթտի , իլլա քի նէ էմր է տէր իսէ Ալաճ , անի սեօյլէր Բաղասամ , Վէ տա խի Խարայելէ լանէթ վերմէ տէյու թէնպիհ էթտի իսէ , տէկիլ քի անըն նուֆուսինտէ գուվլեթ օլուպ լանէթ վերմէսի իլէ Խարայելէ քէտէր զուհուր է տէր , իլլա քի Խարայել խեղա էտիւպ՝ Ալաճ ան լերէ ղազէպ վերտիքտէ , տէնիլմէսին քի Բաղասամըն լանէթինտէն զուհուր էթտի , իլլա մալիւմ օլ տուն քի՝ անլերին կիւնաճը սէպէպինէ տիր օլան ղազէպ , Օ՛ իրա Բաղասամ Խարայելէ օրհնութիւն վեր տի իսէտէ , Թագսիրաթ էթտիքլերինտէ եհնէ Ալաճ ղազէպ վերտի անլերէ :

Իմտի պէյան տոր քի Խարայելին Հագգընտէ Բաղասամըն կերէք էյի՝ վէ կերէք ֆէնա սեօյլեմէսի իլլէ , անլերէ ղիյան՝ էախօտ ֆայիտէ օլմաղ , իլլա քի՝ անլերին ամէլլերինէ կեօրէ մուգապլէլէ Հագ գարա ֆընտէն տտալէթ իւզրէ իճրա օլունուր , Օ՛ իրա նի՛ճէ քի Բաղասամըն մէրքէպի ինսան կիպի սեօյլէ տի իսէտէ՝ ինսան օլմատը , քէզա՝ Բաղասամը Ալաճ սեօյլեթտի իսէտէ , մէզպուր ազիղ օլմայուպ՝ ղաթը նէ ֆէյիլտէ իսէ՝ եհնէ օ՛ քեօթիւ ֆէյիլտէ գալ տը , Պէլ լազըմ խտի քի՝ օլան միւճիւղաթը ֆէհմ էտիւպ՝ իսլաճի նէֆս օլա , անճագ ֆէսատտէ պայիս էօկիւտ վերմէսի իլլէ՝ քէնտի ղազէպինի աթթորտը , ղիրա Ալաճըն էմրի իւզրէ՝ Խարայել օ՛ էյալէթլը

տէ օլան փութիւնէսթլէրի գըրադէրինտէ՝ Բաղամ տախի անլէրին իջնտէ պուլունուպ՝ հէլաք օլտու . նիճէ .քի զիքը օլունուր . (ԹՈՒՈՅ . 1Ա . 8 .

Պու խուսուստէ զանն էթմէ .քի եալընդ ազիզլէրին ետտի իլէ միւճիւզաթ օլուր . զիրա սուրբ Աւետարանտէ պէյան օլտուղի մէնվալ իւզրէ ¹ , պազը տէֆա կիւնաչ .քեար ատէմլէրէ միւճիւզաթ գուվլէթի վէրիլուպ՝ անլէրին էլ իլէ տախի Ալաչ .քէնտի գուտրէթինի պէյան սիրլէ միւճիւզաթ էտեր , քի անտէն սայիրլէրինէ ֆայիտէ օլա . Բէզա իլիմ՝ վէ փէյզամպէրլը լուծփու տախի պազէն վէրիլը .քեօթիւ ատէմլէրէ , նիճէ .քի Խսրայէլ միւլէթինին խէլասը իջիւն՝ Բրիստոս էֆէնտիմիղին էօլէճէկինի Վայիափա .քաչանայապետ Ալաչըն իւհամը իլէ պէյան էթտի ² . մատամ՝ .քի միւճիւզաթ՝ իլիմ՝ վէ փէյզամպէրլը ինսանը ճէննէթէ կեօթիւրէմէզ , իլա .քի տօղրու իթիգաթ իլէ ֆազիլէթ լազըմ՝ , Խամի պէօյլէ .քիմէնէլէր Ալաչըն գուտրէթինի ֆէհմ էտիւպ՝ իսլահի նէֆա օլմազլէր խէ , էշտտի զազէպ իլէ թէքտիր օլուրլէր .

1 Բաղամս ասիցեն յիս յառուր յայնիկ . Տէ՛ր Տէ՛ր , ո՛չ յանուն չո մարգարէացա , և յանուն չո դուս հանա , և յանուն չո զօրոմիւնս Բաղամս արարա : Եւ յայնժամ ասացի յնոսա՝ ելիկ ոչ երբէս գիպէի զքեզ . Ի Բայ կայէս յե՛նէն ամենեւեան՝ ոյս գործէս շանօրէնոմիւն . Ստոթ . Է . 22 , 23 :

2 Օչայա՝ ո՛չ յանէն ինչ ասաց . այլ զի խաւանայապետ էր Կարաոյն այնորիկ , մարգարէացա՝ ելիկ Պետանէլոյ էր Յիսուս . Ի Դերայ ազգին . Յովհ . ԺԱ . 51 :

ՍՒՒԱԼ 24.

Իսրայէլն Մըսրոսն չըգուպ՝ պալատէ մէջքուր Սատտիմ տէնիլէն
մահալէ կելինձէ՝ գաճ սենէ օլմուշ իտի :

Ճ. Գըրգ սենէ. Սէ չիւնքի մէջքիւր մահալ՝
Յորգանան նէհրին գարիպինտէ իտի, անի կէջիւպ
ԳԼԻԶ. Աւետեաց դօփրաղինէ կիրէճէք օլմալէրի իլէ, Աւ
լահըն թէնպիհի իւղըն՝ Սոլսէս վէ Լըղիազար քա
հանայ թէրթիպ էտիւպ, Իսրայէլն օն իքի ճինսին
տէն հարպէ զարպէ գատոր իկիրմի եաշընտէն եօ
գարը օլան էրքէքլէրի գալէմէ ալըրլէր, քի տիւշման
իլէ ճէնկ էթմէկէ հազըր օլալէր. վէ անլէրին եէ
քիւնի ալթը եիւզ պիր պին՝ եէտի եիւզ օթուզ
նէֆէրէ պալիղ օլուր :

(Պէլի օթուզ սէքիղ սենէ ագտեմ՝ Սինա տա
ղինտէ ճէմաեթ գալէմէ ալընտըղինտէ, ալթը եիւզ
իւշ պին՝ ալթը եիւզ էլի նէֆէրէ պալիղ օլմուշ ի
տի, նիճէ քի զիքըր օլտու օն իւշ սիւալտէ, պու տէ
ֆա անտէն՝ պին թօգուզ եիւզ իկիրմի նէֆէր ֆէ
գաթ նօգսան պուլունուր,) Սէ Ալահ թէնպիհ
էտէր Սոլսէսէ, քի հէր պիր ճինսին չօգլուղինէ վէ
աղլըղինէ կէօրէ, Քանան էյալէթինի անլէրէ գու
րայ (վիճակ) իլէ թագսիմ էտիւպ՝ զապթ էտէճէք
եէրլէրի տէօրթ էթրաֆընըն հիւտիւտլէրի իլէ պէյ
ան էտէ, Սէ Վէւտացիլէրի տախի այրըճա սայուպ
պիր այլըգ չօճուգտէն եօգարը օլան էրքէքլէր՝ իկիր
մի իւշ պին նէֆէրէ պալիղ օլուրլէր :

Սէ չիւնքի Իսրայէլ ճէմաեթինն պէյնիտէ ա
տէթ տէկիլ իտի, քի գըզ էվլատ փէտերինն մա
ԳԼԻԷ. լինէ վարիս օլա, լաքին Սանասէնին ճինսինտէն Սաղ
պաագ իսմինտէ պիր քիմէանէ չէօլտէ էօլմիւշ օլուպ
պէշ գըզը վար իտի, պու գըզլէր Սոլսէսէ՝ Լըղիա

զար քահանայապետէ վէ ճեմանեթին պիւլիւքերիւնէ նիյադ հտերլէր . քի , փետերիմիզէ խապեթ ետէն միւլքիւ՝ անըն գարընտաշիւրի իլէ պիզէ վերին . քի խմի ունուտուլմասըն . զիրա անըն հրքէք հվլատը եօգ խտի . Սէ Սոմսէս լլաւհըն հմրի իւզրէ անլէրին մաթլուպինի իճրա եթտիքտէն սօնկրա , ճէմանեթէ տախի թէնպիհ հտեր . քի , հրքէք հվլատը օլմայանըն միւլքիւ՝ գըզնէ , հկէր . գըզը եօղ իսէ՝ գարընտաշնէ , գարընտաշի եօղ իսէ՝ փետերինին գարնտաշնէ . վէ փետերինին գարնտաշի տախի եօղ իսէ՝ եագըն ագրապասընէ վէրիլէ , քի պիր ճինսին միւլքիւ սայիր ճինսէ կէլմէյէ : () Էճիլտէն մէզ . քիւրէ գըզնէ թէնպիհ օլունտու . քի պաշգա սին սիլտէն հր արմայուպ . քէնտիլերինին ճինսինտէն ալլալէր , քի փետերլերինին միւլքիւ սայիր ճինսին միւլքիւնէ գարըշուպ՝ մապէյնլերինտէ նիզա հասըլ օլմասըն . նիճէ . քի պէյան տըր Թաուոյ . 1, 2 .

Պատեհու լլաւհ հմր հտեր Սոմսէսէ՝ . քի Նաբաւ տաղինէ չըգուպ՝ վէ անտէն Վանան դօրբաղինի կեօրիւպ վէֆաթ հտէ՝ . (Մէզքիւր տաղ եիւքսէք օլմաղ իլէ , աշաղըսընէ լլաբրիմ , եօգալըսընէ Նաբաւ տէնիլըր խտի .) Սոմսէս պու հմրի իլիթտիքտէ՝ լլաւհտան դայրի շէյ մաթլուպ եթմէյիւպ , ֆէգաթ նիյադ հտէր . քի ճեմանեթին իտարէսինէ պիր ատէմ՝ նասպ հտէ ,

Նազար կյլէ պուրատէ Սոմսէսին ֆազիլէթինէ . զիրա՝ սու խուսուսինտէ՝ ճեմանեթին նաշերի ճէվապլերի սէպէպինէ լլաետեաց դօրբաղինէ կիլմէ .

1 Եւսէ Տէր յՍոմսէս . Ե՛ւրո՝ ՚ի Եստան . . . նաբաւ . և քի՛ն զերիլին Քանանայոց՝ զըր ես քայ որդոցն Իսրայէլ ՚ի Խալաւ . քիւնէս զնա՝ և յաւելլիս առ թողլովորդ ք . Թաուոյ . Ի Է . 12 :

սին տէյուս սիճիլ օլտու իսէտէ, (նիճէ քի իկիրմի սիւալտէ պէյան տըր,) եէնէ ճէմաէթին հագգընտէ Ալլահա նիյաղ էտէր, քի անլէրի նազարընտէն պըրագմայուպ՝ պիր գլաղուղ նասպ էտէ, Պէլի, Ալլահ ճէմաէթի ջուպանսըղ պըրագմաղ, լաքին Սոլ սէսին նիյաղ էթմէսինտէն՝ միլէթինէ մուհապպէթի ղայէթ ջոգ օլտուղի պէյան օլունուր, պախուսուս քէնտի էվլատը, եախօտ ագրապալէրինտէն պիրի պաշ օլտուն տէմէղ, իլա քի Ալլահըն քէյինէ իհալէ էտէր, Սէ Ալլահ էմր էտէր քի Վաւենին օղլու Յեսու (օ՝ քի Սոլսէսին չըրաղը իտի,) անի նասպ էտէ գըլաղուղ:

() Լ պապտէ Սոլսէս Եղիաղար քահանանըն վէ ճէմաէթին հուզուրինտէ Յեսունուն իւղէրինէ էլ գոյուպ՝ քէնտի եէրինէ ճէմաէթէ գըլաղուղ նասպ ԳԼԻԸ. էտէր անի, Պատէհու՝ գուրպան վէ Ալլահա սու ԻԹ. Լ, նուլաճագ հէտիյէ վէ Խարայէլ ճէմաէթինէ մախ սուս օլան կէօնալէօն ատէթ խուսուսլէրինտէ՝ Թէքըրար Ալլահ Թէնպիհ էտէր Սոլսէսէ՝ քի ճէմաէթէ պէյան էթսին. նիճէ քի եաղար մահալնտէ:

Սէ տախի իկիրմի իքի սիւալտէ զիքր օլտուղի ԳԼԼԱ. մէնլալ իւղրէ, Սագիամլըլէր՝ քի Խարայէլն օրտու սունէ պի ատէպ գըղլէր իրսալ էտէրէք՝ ֆէսատէ պայիս օլտուլէր, անլէրին Թէքտիլիյէթի իճրայի ս տալէթ օլմաղ իլէ, Ալլահ միւրատ էտէր քի Սոլ սէս անլէրի Թէքտիլ էտիւպ գըրա, պատէհու վէ ֆաթ էտէ:

Էմր օլտուղի իւղրէ՝ Սոլսէս Խարայէլն օն իքի ճինսինտէն պլինէր ատէմ ալուպ՝ Եղիաղար քահառ նայապէտին օղլու Փենէէս իլէ իրսալ էտէր Սագի ամլըլէրին իւղէրինէ, Սէզպուրլէր վարուպ գըրարլէր անլէրի, վէ անլէրին պէշ փատիլաչլէրինի, Պալատէ մէզքիւր պիւյիւճիւ Բաղասամ՝ անտէ պու

լուսնադ իլէ, անի տախի հէլաք հտերլէր, վէ ճիւմ
լէ Սագիւմ էյալէթինի Թալան հտիււ խարայ էթ
տիլէր իսէտէ, նիսլան Թայիֆէսինի վէ չոճուգլէրի
էօլտիւրմէյիււլ՝ հսիր հտերլէր, Սոլսէս անլէրի
կէօրտիւքտէ կիւճէնիււլ տէրքի՝ նիճիւն սաղ պը
րագտընըզ գարըլէրի, զիւս՝ Բաղամմին Թահրիքի ի
լէ անլէր իտի սէպէս Խարայէլին Թէքտիւր օլմասընէ,
օ հճիւտէն պիլիւր գըզլէրտէն մատէ՝ նէ գատար քի
գարըլ վէ երբէք չոճուգ հսիր էթմիլլէր իտի՝ ճիւմ
լէսինի գըտըրըր, վէ հմը հտէր քի՝ նօմօս միւճիււ
պինճէ եհտի կիւն օրտուսուս տիշարըսընտէ տու
րոււ պիւքլանալէր, պատէհու օրտուլէ կիլէլէր,
Վէ չիւնքի զայէթ քիւլլիյէթլի ալթուս՝ կիւմիւշ
սայիր մալ վէ հայվանաթ Թալան էթմիլ իտիլէր,
Լաւհըն հմրի իւզըն անլէրտէն ճիւմլէ ճէմաէթի
Պէլտաղլէրէ՝ վէ խորանէ հիսսէ չըգարըրլէր, գըզ
լէրի տախի խալայըզ հտերլէր, Լանագ՝ հիլմէթ պու
քի, օ միսիլիւ ազիւմ ճէնկ օլոււլ Խարայէլին ապէ
րինտէն պիր քիմնէ զայ օլմաղ, Պու ֆէթուհաթ
Լաւհըն քէրէմի օլտուղի մալիւմ օլմաղ իլէ, ապէր
նէ գատար քի ալթուս զիյնէթ ալմըլ իտի, անլէրի
Լաւհա փէշկէշ սուսոււլ Սոլսէսէ վէ Եղիազար
քահանայապետէ կէթիլիլլէր, անլէր տախի խորանէ
գօլար քի ունուտուլմասըն Լաւհըն քէրէմի:

Ֆիւհագիգա տիւլման ֆէթհ օլոււլ վէ Խարայէլ
ճէմաէթի Յորդանան նէհրինի կէշիււլ Երուսաղէմ
էյալէթինէ կիլմէք իւզըն օլտու իսէտէ, օ մահալ
զայէթ զիյատէ օթլու վէ պէրէքէթլի օլմաղ իլէ, ԳԼԼԲ.
Սուբէնին վէ Վադըն ճինսինին պիւլիւքլէրի Սոլ
սէսէ՝ Եղիազար քահանայապետէ՝ վէ ճէմաէթին
սէօղ սահիպլէրինէ տէրլէր քի, պիլիւմ հայվանա
թըմըզ չօգ տուր, պու դարաֆտէ պիլլէ եհր Թալ
սիս հտիււլ կէշիւմէյին պիլլէ Յորդանանըն գարը

եագասընէ . Սովսէս պու ճեվապէ կիւճհնիւպ
 [Թապիր հտէր անլէրէ . զիրա զանն հտէր .քի՝ եալը
 նըզ .քէնտիլլէրինին բահաթլըղի վէ մէնփայէթլէրի
 իլիւն Մէտեաց գօփրաղինէ կիթմէք իսթեմէյիւպ՝
 օն եհտի սիւալտէ զիքր օլան չաշուտլէր կիպի ճե
 մահթին ֆիքրինի [Թաղլիթ եթմէք արզուսինտէ տիր
 լէր . Մեզպուրլէր ճեվապ հտէրլէր .քի՝ եվլատը
 էյալէմիղի վէ հայվանաթըմըզ պուրատէ հըֆզ ե
 տիւպ՝ ճեմահթին հօնիւնտէ փիւր սիւահ եվիլէ
 պիզ կէչէլիմ՝ Հորդանան չայընը , վէ ճիւմէ ճեմա
 եթ մէսքեան հտինմէտիքճէ՝ եվլիմիզ տեօմէյէլիմ՝ .
 Պու ճեվապըն իւզէրինէ Սովսէս իսքեաթ օլուպ
 [Թէքմիլ հտէր անլէրին մաթլուպինի .

() վագըթ Սանասէնին ճինսի Վաղապ հյա
 լէթինտէ Մօրհալ տէնիլէն միլէթի գըրուպ՝ ան
 լէրին եհրինի զապթ եթմէկ իլէ . Սովսէս օ էյա
 լէթի տախի վէրիր Սանասէնին ճինսինէ՝ .քի անտէ
 [Թեմէք.քիւն հտէլէր .]պքին օ մահալ .քիւչիւք օլ
 մաղ իլէ՝ Սանասէնին ճինսինն նըսֆը անտէ սաքին
 օլուպ՝ նըսֆը կէչէր Հորդանանըն պէրի գարաֆընէ .
 Պու սուրէթ իլէ իքի պուշուգ ճինս՝ Հորդանան
 նէհրին հօթէ եագասընտէ եհր հտինիւպ , [Թօգուզ
 պուշուգ ճինս՝ պէրի գարաֆընտէ մէսքեան հտինտի .

Դ 1 . Պուրատա՝]սըպիւլ ճեմահթինին Մըսըրտէն չը
 17 . 17 : գուպ՝ Հորդանանըն գարիպինէ տէկին կեօջ եթտիք
 լէրի մահալլէրին իսմինի վէ անլէրէ վատ օլան եհր
 լէրին հիւտիւտլէրինի պէյան հտէր ազիզ .քիթապ .
 .քի պիլլինլէր զապթ օլունաճագ եհրլէրի .

Ա է չիւնքի Վ եւտացիլէրէ մախտուս եհր [Թախ
 սիս օլունմուշ տէկիլ իտի . (զիրա մէզպուրլէր .քա
 հանայ օլմալլէրի իլէ լազըմ իտի .քի օն իքի ճինսին
 գօփրաղինտէ տախի պուլունուպ՝ Մլահըն հմրինի
 Դ 1 . 17 : վէ նսմօսու անլէրէ [Թալիմ հտէլէր .) օ էճիլտէն

Ալահըն հմրի իւն Թէնպիհ հտէր Սոլսէս Տէմաէ
Թէ, քի հէր ճինս քէնտի սինօրընտէ Գ Էւտացիւրէրէ
Թէմէք. քիւն հտէճէք եէր վէրիււյ՝ մէճմուի գըրգ
սէքիղ մէմէքէթ Թախսիս օլա անլէրէ . Գ Է անլէ
րին ալթըսը ումուտ պիրլէ սըղընաճագ շէհիր (քա
ղաք ապաստանի) տէնիլտի . քի իւշիւ՝ Գորգանան
նէհրին օ պիր դարափընտէ, վէ իւշիւ պերի դարա
փընտէ օլոււյ՝ գագէ իլէ ատէմ Էօլտիւրէն անլէրին
պիրինէ փիրար Էթտիկինտէ, քիմնէ մանի օլմայա
րագ՝ վագթին քահանայապետինին վէփաթինէ տէ
կին անտէ հըֆղ օլա . պատէհու վէգանի ասլիյէ
սինէ կէլտիքտէ, անտէն գան տալասը մաթլոււյ օ
լունմասըն .

Պուրատա Թէքըրար պէյան հտէր աղիղ քիթապ ԳԼԼԶ.
մէգքիւր Սաղպաագըն գըղլարընըն հագգընտէ, նի
ճէ քի պալատէ զըքր օլտու .

ՍԻՒԱԼ 25.

Ձիւնքի Սոլսէս հարաւ տաղընէ չըգոււյ՝ անտէ վէփաթ հտէճէք
իտի . քէնտինէ տայիր պիր վախէթ Էթտի մի .

Ճ. Էթմէտի . ֆէգաթ Ալահըն հմրինի Թէք ԳԼԱ.
րար պէ՝ Թէքըրար Տէմաէթէ Թէնպիհ հտէր, Սա միւշիւ
զար էյլէ . Սոլսէս գըրգ սէնհտէն պերու վագըթ
վագըթ Ալահըն հմրինի Թարիֆ Էթմէտէ պիրան
գուսուր Էթմէտի իսէտէ, Էօլէճէկի զէման Էագ
լաշտըգտէ՝ Տէմաէթի Տէմ հտիււյ, օ անէ տէկին
Ալահըն անլէրէ Էթտիկի ինայէթի՝ օլան միւշիւ
զաթլէրի՝ վէ անլէրին փէտէրլէրինին չօգ տէփա նա
շէրի հարէքէթ Էթմէլէրի իւն Ալահը կիւճէնտի
րիււյ Թէքտիր օլտուգլէրինի, պախուսուս Ալահըն
Թէնպիհլէրինի՝ միւճէտտէտէն զըքր հտէր, քի Էմ
լէ մուղայիր իշտէ պուլունոււյ՝ քէնտիլէրի տախի

Թեքտիր օլմայալեր • Օ իրա Սըսըրտէն չըգան ճէմանէթ՝ անլէր .քի իկիրմի եաշընտէն եօգարը խտիլէր , իդաաթսըղ օլմայալերի իլէ՝ Ալլահըն սիճիլի իւզըէ ճիւմէսիտէ չեօլտէ հօլիւպ , անլէրտէն ֆէգաթ Յեսու վէ Քաղէբ սաղ խտի (նիճէ .քի օն եհտի սիւալտէ զիբը՝ օլտու) , Խմտի օ վագըթ հազըրտէ օլան ճէմանէթին .քիմի ջօճուգլուգտէ Սըսըրտէն չըգմըշ , վէ .քիմի չեօլտէ Թօղմուշ օլմաղ իլէ , մուգատտէմ՝ օլան Թէնպիհլէրի պու տէֆա Թէքրար տէֆաթէն սապիթ հթտիքտէն մատէ՝ սապիր չօգմատտէլէր տախի պէյան հտէր , Պախուսուս Ահ սիհ էֆէնտիմիղին կէլէճէկինի խապէր վէրիլը , քի կէլտիկինտէ անըն հմրինէ իդաաթ հտէլէր ¹ .

Ա է ջիւնքի Խօրայէլ միլէթի փութփէրէսթլիկէ մէյիլի խտի , օ էճիլտէն ղայէթ Թէթիք պիրլէ Թէնպիհ հտէր՝ .քի փութփէրէսթլէր իլէ իւլֆէթ հթմէլէլէր , վէ փութա Թափընմայալէր . զիրա նէ վագըթ .քի Թափընըրլէր իսէ , հէր վէճիլ իլէ սէֆիլ ու փէրուշան օլուպ՝ էշէտտի ղապէպ իլէ Թէքտիր օլսալէր կէրէք . Ա է տախի՝ Ալլահըն հմրինէ իդաաթ էթմէլէնլէրէ լանէթ , վէ իդաաթ հտէնլէրէ օրհնութիւն վէրիլէ տէյու Թէնպիհ հտէր , քի Յօրդանան նէհրինի կէշտիքտէ՝ չէքիճ տէյմէմիշ դաշլէրտէն սեղան եափուպ Ալլահա գուրպան հտէլէր . Ա է ճէմանէթին ալթը ճինսի , Հմաւօն , Պէլի , Յուգայ , Խսաքար , Յօվսէփ վէ Բենիլամին , Պարիլ զին նամ տաղըն իւզէրինտէ . վէ ալթը ճինսի , Ռուբէն՝ Պաղ՝ Ասեր՝ Օպուղոն՝ Պան վէ Սեյիթալ զիմ՝ Պեքաղ նամ տաղտէ տուրարագ՝ նօմօսու իճրա էթմէլէնլէրէ լանէթ վէրիւպ՝ Պեքաղ տաղըն

1 Սարգսիէ յեգէւրջ չոյ իբրէն ղէս յարոսայէ յեղ Տէր Աստուած չո . Բ . Օրին . ԺԸ . 18 :

տէ տուրանէր ամին տէյէլէր . վէ իճրա հտէնէրէ
օրհնութիւն վերիււյ՝ Պարիզին տաղնատէ տուրան
լէր ամին տէյէլէր . Պատէհու ասիւմանի վէ զէմինի
շահիտ դուծարագ¹ , օ անէ տէկին սեօլէտիկինի
խիւլասա պիրլէ օրհնութիւն վէ թարիխ միսալի եա
զար , քի ճհմաէթ հզպէր հտիււ տայիմա օգուլա
քի ունուտուլմասը .

Պունտան գաթի նազար՝ նիճէ քի Յակոբ նա
հապետ հօլէճէկի վագըթ Ալլահըն իլհամը իլէ օն
իքի հիւտորնէ օրհնութիւն վերիււյ , պատիլ զէման
անլէրին ճինսլէրինէ նէ . քի զուհուր հտէճէք իսէ
պէյան հթաի , (նիճէ քի իւլիւնճիւ տէհըին օթուղ
թօգուղ սիւալինտէ զիքր օլտու ,) քէզա Մովսէս
հօլէճէկի զէման՝ Խաբայէլին հէր պիր ճինսինէ լայիղի
վէճհ իւղրէ օրհնութիւն վերիււյ , սօնկրա անլէրէ
նէ . քի զուհուր հտէճէք իսէ՝ Ալլահըն իլհամը իլէ
պէյան հտէր .

Պատէհու՝ պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ Ալլա
հըն հմրի իւղրէ՝ Նաբաւ տաղնէ չըգարղնտէ , Ալ
լահ կեօսթէրի անէ օ էյալէթլէրի , անլէրի քի Աբ
րահամա՝ Խաահակա՝ վէ Յակոբա վատ հթմիլ իտի ,
վէ անտէ վէֆաթ հտիււ տէֆն օլունուր մէլայիք
հէտի իլէ Մովաբ տէրէսի տէնիլէն եհրտէ . վէ գապ
րի ինսանլէրտէն քիմնէյէ պէյան օլմաղ , վէ ճհմա
էթ օթուղ կիւն եաս դուծուպ տղար անի .

Մովսէս միւտտէթի հօմրիւնտէ հպէտի ճիւմա
նի րահաթըգ պուլմաար . զիրա՝ Փարաւօնուն դօր
գուսոնտէն իւլ ալըգ մագսում իքէն , Նիլ չայընէ
աթոր անի վալիտէսի . Խաայէթի պարի իսէլաս օլուպ
փատիշահ սարայընտէ պիւլիւտիւ իսէտէ , միլէթի

¹ Նայէյար՝-է երկին՝ և իօնէյայ . լիւնէ երկէ .
Բ. Օրին . ԼԲ . 1 :

նին չէքտիկի սըգլէթի կեօրմէկ իլէ՝ կեօյա տէրունի խըհնճէյէ տիւշմիւշ կիպի պի հուզուր օլուր իտի . Սիլլէթինն խէլասը սէպէպինն տոյարի զուրպէթէ ֆիրար էտիւպ՝ չօպանլըգ էթմէկէ իրթիքեապ է տէր . Խսրայէլ միլլէթինն գըլազուզ օլուպ՝ գըրգ սէնէ զարփընտէ չէքտիկի մէշագգաթ թահամիլլէ տէն խարիճ տէրէճէյէ վասըլ օլտու իսէտէ , պիրան տուատէն կէրի տուրմաղ . ()՝ մըգտար . քիւլիւյէթլի ճէմաէթէ հիւքիւմտար օլտու իսէտէ , զայէթ թէ վազիւ գալպ օլմասը իլէ՝ էպէտի զուրուրիյէթ կէ թիրմէզ . Սիլտէմ իգաաթ իւզըէ օ տէրէճէ ԱւլաՀըն միւպարէք իսմի շէրիֆինն զայրէթինտէ օլուր իտի , թա՝ քի էօլէճէք վագթինն տէկին անըն էմլինի ճէմաէթէ պէյան էթմէտէ գուսուր էթմէզ . Տիւնեատէ զայրի շէյ տիլէմէյիւպ՝ ֆէգաթ ԱւլաՀըն վէ անըն մէճտինի կեօրմէկէ արզուքէշ օլուր . Պուստան գաթի նազար , ԱւլաՀըն գուլու չաղըլմասը իլէ՝ շէրիֆի ճիւմլէսինտէն զիյատէ թարագգա պուլտու . զիրա ԱւլաՀա գուլ վէ պէնտէ օլմագ կիպի , ազիմ՝ շէրէֆ վէ պիւյիւքիւք օլմաղ ինսանէ . Նիճէ քի Խսրայէլ միլլէթինտէ Սոլսէս կիւպի փէյլամպէր զայրի զուհուր էթմէտի տէյու՝ ազիզ քիթապ պէյան էտէր¹ . Սոլսէս էիւզ իկիրմի էաշընտէ վէֆաթ էթտի իսէտէ՝ լուծֆու պարի վիւճուտի գուլվիլէթտէն տիւշմէյիւպ , վէ կեօզլէրիւնէ քէտէր զուհուր էթմէյիւպ՝ էիւրիւքիւք վէ էալընըզ չըգտը Նաբուա տաղինն քի վէֆաթ էտէ .

Իպրէթ ալ Սոլսէսին ֆազիլէթինտէն . հեր նէ մըգտար գուտրէթին էրսէ , սէն քէնտի ըէյին իլէ

1 ԱւլաՀա էիւյ մարգարէ Խսրայէլէ Իբրէ Ղափլէս , այր շէր ծանեա՝ Տէր Դէմ յանդիման . Բ . Օրին . ԼԳ . 10 :

պիւսիւք լուկէ՝ արդուքէշ օլմա¹ . մատամ՝ քի ճիս
մանի պիւսիւք լուք՝ ազիմ՝ Թէհլէքէ տիր ինսանըն ճա
նընէ վէ Թէնինէ . Մտիլ օլսան ազիմ սըգընթը չէ
քէճէկին աշիքեարձի գիրա՝ քեօթիւ ֆէյլէ մէյլ է
տէն ղայեթ չօգ օլմաղ իլէ , անլէրի հիւսնիւ վէճհ
իւզըն իտարէ էթմէք վաֆիր զահմէթէ միւհթաճ .
Սէ էկէր ղատտար օլսան , հերհալ ճէմահթ ասի
լիկէ էիւզ դութուպ՝ պիր կիւն քէտէրէ պատի օ
լաճաքլէրի զահիր . օ էճիտէն զուլումքեար ղա
պիթ տիւնեատէ տայիմա խեմֆ իւզըն օլտուգտէն
մատէ² , ախրէթտէ տախի էշէտաի ղազէպ իլէ Թէք
տիր օլսա կէրէք , Սոխէս կիպի էկէր հագ դարա
ֆընտէն տալէթ օլունուր իսէն , էմրի հագդա գար
շը տուրմայուպ՝ անըն կիպի մէշագդաթէ պիլա շի
քէայեթ սապր էտէրէք՝ տայիմա ճէմահթին էյլիկի
նէ տիգաթ էյլէ . Օիրա պիւսիւք լուք տէկիլ քի
հիւքմ էթմէտէ գարար գըլար , իլա քի զկըրի տէս
թինտէ օլանլէրին իսթիրահաթընտէ , վէ անլէրին
մէմֆայեթի խուսուսինտէ զահմէթ չէքմէտէ . Մ
լէմ ույգույէ վարուպ՝ հիւքիւմտար՝ օլան անլէրին
իտարէսնի ֆիրք էթմէկ իլէ ույգույէ հասրէթ գա
լըր . Հէրքէս էալընըզ քէնտի ֆայիտէսնի տիւշիւ
նիւր . հիւքմ սահիպի ճիւմլէսնին ֆայիտէսնի տիւ
շիւմէկ իլէ պի հուզուր օլուր , Ջիսամմա՝ էկէր ա
տալէթ իւզըն հարէքէթ պիրէ ճիւմլէսնին իսլահի
ղայրէթինտէ վէ ճիւմլէսնի ֆազիլէթ էօրնէկի օ
լուր իսէ , սէվապը տախի Թարագդա պուլուր . զի
րա հէրքէս էալընըզ քէնտի ֆազիլէթինին իւճրէ
թինի ալըր . լաքին՝ սայիրլէրինին իսլահինէ սէպէպ

1 Սէծ-ն-լի-ն ին տուր-ն գայյէ , Պ' յօժարէսյէն
«Իր» յէր . Սաղմ . ԿԱ . 11 :

2 Մի տուր-ն , որ Բաղմայ իլէ , Դ Բաղմայ Երկնէ :
Բ

օլան, անէր իջեւն տախի Ալահտան իւճրէթ ալըր¹. Պուսուռն զըտտը, նահեմվար հարեքէթ պիրլէ՝ քիմի կիւնահէ տիւշիւրմիւշ խէ, անլերին սէպէպինէ զեյաւտէ զագէպէ միւսթահագ օլուր². Պու ճիւմլէ իլէ պիւլ քի կերեք րուհանի վէ կերեք ճիւմանի հիւքիւմտար քիմէանէ՝ հէր նէ մըդտար աւտալէթ սահիպի վէ ֆագիլէթլի օլտա, եհնէ զէմմամլերին լիսանընտէն խէլաս օլամաղ. մատամ՝ քի ինսանլէր պիրի պիրինտէն ալա վէ շէրէֆլի կեօրիւնմէք ալ զուսի իլէ, եքսէրի պիրի պիրինէ պէհանէ պուլլուրլէր, քիմի հասեթինտէն նաշի, քիմի ագլը երմէ տիկինտէն. Պիլհագիլա՝ ինսանլէրին լիսանինտէն խէլաս օլմագ գապիրսիզ խէտէ³, սապը ետիւպ՝ անլերին իսլահի իջեւն տուա եթմէք գապիլլի, խօշ ճա միւլահագա եյլէ պուլ պապտէ, վէ զանն եթմէ քի քեօթիւլէր իսլահ օլմաղլէր խէ, սէնին իւճրէթին գայպ օլուր, իլա քի քէնտիլէրի զեյատէ թէք տիր օլուրլէր⁴. Աիհայէթ իլ եմը, պիւշիւքլիւկիւն նէ օլտուղինի պաշգասընէ սիւալ եթմէ, իլա Սով սէսէ. վէ անըն թարիքի իւզը հարեքէթ եյլէ քի եանըլուպ թէքտիր օլմալասըն.

1 Օ ի որ դարձոսցէ զէլաւորն 'ի մոլորութեան ճաւապարհէ իւրիւ, քիլէսցէ զգի իւր 'ի մահուանէ՝ և ծածկէսցէ զբաղմութեան մեղաց. Վաթ. Հիւսի. Ե. 20:

2 Լաւ և առ աշակերտսն իւր. ո՛ւլ է մարլ լիւալ գայլալիւթեան. Բայց վա՛յ այնի՛ն է՝ յոյր յեռն գայցէ. Վալ. Ժ. 1:

3 Իսկ առածին, չի որ այնքան առաքինի՝ որ զերծ գլորտիցի 'ի նախանշոպաց և 'ի արգիւրաց:

4 Որքէ՛ մարդոյ, Դէպ կայոցի զեղ քանի Խարայիլէ... Ելէ Դոմ զգո՛ւնցոցանիցէն անօրինին, և նա ո՛ւլ Դարձիցի յանօրինութեան իւրիւ՝ և 'ի ճանապարհէ իւրիւ, անօրինն այն՝ յանօրինութեան իւրում մեղցի. և Դոմ զանձն չո ապրեցոսցէն. Լիզէկ. Գ. 17:

ՍԻՒԱԼԵ 26.

Նիժնին պէյան օլմառը Մովսէսին դապրի :

Ճ. Սիւնքի Խարայէլ Ճեմաէթի փութփերէսթ լիկէ մէյիլլի իտի, օլմայա քի անէ թափընալէր. նիճէ քի շէյթան տախի պու Փէսատ իւզըն օլուպ՝ Սուլսէսին թէնինին Մաւտեաց դօմրաղինէ նագլ օլուն, մասընէ արգու էտէր իտի, քի պիր վագըթտէն սօնկրա Ճեմաէթի անէ թափընտըրա. լաքին Սիքայէլ Հրէշտակապետ անէ ըուխսէթ վերմէյիւպ, տէֆն էտէր ¹ :

Պախուսուս քի Սովսէսին Մաւտեաց դօմրաղինէ կիրէմէղ օլուպ՝ անի Վարաւ տաղինտէ կէօրմէսի, ըուհանի մէֆհոլմ՝ իւզընէ էսքի նօմօսուն՝ Սեւիհէ ուզագտէն պագտըղինէ, վէ (իքինճի սիւալտէ դիբը օլտուղի մէնվալ իւզընէ) անըն գուվէթի իլէ Ճեմաէթէ կիտիլմէյիւպ՝ մութլագ Սեսիհին լութփունէ միւհթաճ օլտուղինէ նիշան անկանըր, Օլրա նիճէ քի Սովսէս էօլտիւքտէն սօնկրա՝ Խարայէլ Ճեմաէթի Յեսուսուն էլի իլէ Յորդանանտէն կէշիւպ՝ սուրբ Երուսաղէմ էյալէթինէ կիրտի, քէզա իսավիլէր Սեսիհին էլի իլէ Ճեմաէթէ վասըլ օլուրէր, Օլրա Յեսու՝ Յիսուս էֆէնտիմիզէ, վէ Յորդանան չալը՝ սուրբ աւագանէ էօրնէկ օլտու, (՝ էշիլտէն Սովսէսին Յորդանան չայընը կէշմէյերէք՝ Սովաք տերէսինտէ տէֆն օլունմասը, քրիստոնէական սուրբ հաւատընը աշիքեար օլտուղինտէ՝ էսքի նօմօսուն կէրի գալուպ պաթտալ օլաճաղինի պէյան

¹ Ուր Սիքայէլ Կրէշտակապետ՝ յորթամ ընդ Բանասրէլուն սաբանայի վիճեալ Կայր պապասխանի վանն Տովսէսին Տարմայն. Կաթ. Յուդա. Ա. 9:

հտէր, Պուստան գաթի նազար, Սոփեսին գապրի
քիմնէյէ պէյան օլմայուպ՝ Յիսուս էֆէնտիմիդին
սուրբ Վերեզմանը Երուսաղէմտէ ճիւմէյէ աշիւ
քէար օլտուղի՝ նոր օրէնքին պէր տէվամ իւզրէ էւ
պէտի գարար գալաճաղինէ տէլալէթ օլմաղ իլէ, ա
նըն գըյամէ ալտըղինտէ, մէլայիք նիսվանլէրէ կէօ
րիւնիւպ՝ գըյամէ ալտը տէյու միւթտէ վէրտիքտէն
մատէ, տէր քի կէլին կէօրիւն օլտուղի մահալի ¹,
Ֆիլհագիգա՝ սու ճէվապ իլէ անըն սուրբ Վերեզ
մանընը տայիմա իզգէթտէ սագլայուպ ², սէճտէ
գըլմաղէ ինսանըն պօրճու օլտուղի անկլանըր,

ՍԻՒԱԼ 27.

Յետե նէ՝ թերթիպ իլէ կէլրտի ճէմաթի Երզնան նէկրիտէն:

ճ. ^{ՊԼԱ. Բ. Գ.} իքմէթի խիւտա՝ ազիմ միւճիւզաթ իլէ,
Օ իրա չիւնքի Սոփեսէ պէտէլ Խարայէլ ճէմաթ
թինէ գըլաղուզ նասպ օլմուշ իտի, Ալահ էմի հտէր
անէ՝ քի ճէմաթի Երզնանտէն կէլիլիւպ խէվֆ
էթմէսին. վէ նիճէ քի Սոփեսա իլէ պէրապէր իտի,
քէզա քէնտի իլէ տախի պէրապէր օլուր. ֆէգաթ
տիգաթ էթսին նամսուլն իճրասընէ,

Ֆիլհագիգա՝ Ալահ վատ էթտի Եսույա՝ քի
անըն իլէ պէրապէր օլա, լաքին ինսանէ ճայիլ օլան
թերթիպի տախի իճրա էթմէք պօրճ օլտուղինտէն,
իքի չաղուտ իրսալ հտէր Երիքուլա՝ քի անտէ սաքին
օլմալէրին հալի քէֆլէթինի անկլայուպ՝ անէ կէօրէ
հարեքէթ հտէ. զիւրա՝ Երիքուլ Երզնանըն գար
շարնտէ օլմաղ իլէ՝ էվիլէլա անի ալմագ իզթիզա էւ
տէր իտի.

1 Լիւյ՝ Լ. Գիւնէ՝ զպէղն՝ ուր իւր. Սատթ. ԻԸ. 6 :

2 Լիլէյի հանգիստ նորա պարտուլ. Լսայ. ԺԱ. 10 :

Սեղբիւր չաշուտէր կիտիւս՝ օլտուղի վեճհ
 իւզրէ շէհրի թեճեսիւս էթտիքտէն սօնկրա՝ Բա
 խաբ խափնտէ պիր տիշէհինին հմլնտէ գօնագ էթ
 տիւէր, Սէ Լըրիքովըն փատիշահը տուլուս՝ չաշուտ
 լերի իսթհտիկինտէ, Բախաբ ճեմապ հտէր. քի՛ պե
 լի իքի առեմ կելտի, լաքին եհնէ կիթտիւէր. արտ
 լարը սըրա թեղ կիտին՝ պելքի եթթիշիւրսինիզ, Օլ
 րա՝ Խարայէլն միւճիւզաթ իլէ գըրմըզ տէնիզտէն
 կէշտիկի, վէ գարը տուրան միլլէթլերի գըրուս հեւ
 լաք էթտիկի իշտիլմիշ օլմաղ իլէ, մեզքիւրէ ֆեհմ
 հտէր. քի Լըրիքովու տախի զապթ հտէճէքլերի տեր
 .քեար, (՝) հճիլտէն չաշուտլերի հըֆզ հտիւս էլէ
 վերմէզ. վէ եհմին վերտիրի անլերէ՝ քի շէհրի աւ
 տըգլերինտէ՝ քեհտինէ վէ ագրապալերինէ. քետեր
 վերմէյէլէր, Այլէր տախի Թաահուտ հտիւս թեր
 Թիւս հտերլէր՝ քի էվին փէնճիրէսինտէն գըրմըզ
 իի նիշան ասա, քի մէմէքէթ ալմտըղինտէ՝ Խարայ
 եւ ճեմաէթինտէն անէ. քիմնէ քետեր վերմէյէ.
 Լվ տախի գալէ իւզերինտէ օլմաղ իլէ՝ իի իլէ ան
 լերի փէնճիրէտէն ինտիրիւս գաջըրը, Սէ մեզ
 պուրլէր վարուս Յեսուլա նագլ հտերլէր Լըրիքով
 էհալիսինին խէվթ օլտուղինի.

Սէ չիւնքի Խարայէլն օլտուտու տահա մեզքիւր
 Սատտիմ տէնիլէն մահալտէ իտի, (նիճէ քի իկիլմի
 իքի սաւալտէ զիքր օլտու,) անտէն կեօշիւս կելլը
 լէր Յորդանանէ, Սէ իւջ կիւնտէն սօնկրա ճեմա
 էթէ թէնպիհ հտէր Յեսու՝ քի փագլանուս հա
 զըրմանսընլէր. զիրա էլթհսի կիւն չայըն սուլու. քե
 սիլուս՝ տապանակ կէշտէ կէրէք. Քեզա Ուուրէ
 նին՝ Վադըն՝ վէ Սանասէնին նըսֆ ճիւսինէ տէր. քի,
 սիւահլանուս՝ հվիլլա սիզ կէշինիզ Յորդանանը.
 վէ մեզպուրլէր (իկիլմի տեօթ սիւալտէ զիքր օլ
 տուղի մէնպալ իւզրէ, նիճէ քի սեօղ վերմիշ իտի

լէր) հէր վեճհ իլէ սենին էմրինէ իդաաթ՝ էտէրիդ տէյու թէքբար թաահուտ էտէրլէր, Վ է տախի ճէ մաէթէ թէնպիհ էտէր քի : քահանալար տապա նակը գալորըտըղլէրինտէ՝ հերքէս անըն արուրըրա իբի պին արջն մըգտարի ուղագտէն կիտէ :

Պիլհագիգա՝ էրթէսի կիւն քահանալար տապա նակը գալորըրուպ չայըն քէնարընտէ սույա գատէմ պասընճա : հիքմէթիպարի տէրհալ չայ քէսիլիւպ՝ էօգարը դարափտէն կէլէն ագընթը անտէ մէքս օլուպ տուրուր, վէ քահանալարըն տուրտուղի եէր տէն աշաղը չայըն ագընթըսը ատէթի իւզընէ ագուպ կիթմէկ իլէ, ճէմաէթ գուրուտէն գարըն դարափէ Գ. Դ. կէչտի¹, Վ է Ալլահըն էմրի իւզընէ՝ Խարայէլին օն իւ քի ճինսինտէն պիրէր մեօթէպէր ատէմ՝ քահանալարըն տուրտուղի եէրտէն պիրէր դաշ ալուպ՝ օ կէ ճէ գօնագ էթտիքլէրի եէրէ կէօթիւրիւպ նիշան տիքէրլէր, քի պատիլ զէման օ գաշլէրնէ տիր տէյու սիւալ օլտուղի հալտէ՝ միւճիւղաթ իլէ Խարայէլին Յորդանան չայընտէն կէչտիկի պէյան օլուպ՝ Ալլահըն գուտրէթինի ունութմայալէր², Վ է Յէ սու տախի օն իբի դաշ ալուպ՝ Յորդանանըն իչինտէ քահանալարըն տուրտուղի եէրտէ նիշան տիքէր, Պատէհու տապանակ տախի կէչտիկինտէ, չայ եէնէ ատէթի իւզընէ սինօրընտէն տիշարը չըգմայարագ պաշար ագուպ կիթմէկէ :

1 Կային խահանայն՝ որ կրէին զբապանակ ուխտին Տէառն ՚ի Վերայ ցամախի ՚ի Տեղ Յորդանանու պարբասարութեամբ . և ասինայն որդիքն Իսրայէլէ անցին ընդ ցամախ . Յեսու . Գ . 17 :

2 Եւ ասացեն . զէնէն խաբէնքս այսոցիկ . պարբասըն որդեաց յերոջ՝ իւ ցամախու էանց Իսրայէլ ընդ Յորդանան . Յեսու . Դ . 22 :

Նազար գլխ Լաւհըն ինայեթինէ . գըրգ սէնէ ագտեմ Խարայէլ Ճեմաեթի գըրմըզ տէնիզտէն կէջ տի կէմլյէ միւհթաճ օլմայարագ . պու տեֆա Յորդանանտէն կէջէր քեօփրիւյէ իհթիյաճ օլմայարագ . կէրէի պու պապտէ Խարայէլ Ճեմաեթի ղայեթ շաղ օլտու իսէտէ , օ էգըրաֆլէրտէ օլմն փուլփէրէսթ ԳԼԵԷ փատիշահլարը Խարայէլն միւճիւղաթ իլէ Յորդանանտէն կէջտիկինի իշիթտիքլէրինտէ . իէվֆլէրին տէն նաշի աղիմ էնտիշէյէ կիրիֆթար օլարագ քէն տիլէրինի շաշրուպ նէ եամիաճագլէրինի պիլմէղէր .

Սէ ջիւնքի գըրգ սէնէ պէյինտէ ջեօլտէ թօղանլը օ անէ գատար թրփատել օլմուշ տէկիլ ի տիլէր , Լաւհըն թէնպիհի իւղրէ Յեսու թրփատել էտէր տնլէրի չագմագ . դաշը իլէ : Սէ մանանայ քի ջեօլտէ հէր կիւն ինէր իտի , Լէտեաց դօփրաղինէ գատեմ պասուպ վէ անըն պուղտայընը պօղաչա եամիուպ եէյինճէ՝ ղայրի իմէզ օլտու . Քէզա հիք մէթլի պուլուլթ օ քի ջեօլտէ Խարայէլէ ռահիւմա օլուր իտի , Յորդանանը կէջտիքլէրի հալտէ կեօրլանմէզ օլտու .

ՍԻՒԱԼ 28 .

Յորդանան նէրինտէն Խարայէլն միւճիւղաթ իլէ կէջտիկինի՝ երիքով փատիշաղը պիլլուպ իդատթ էթտի մի Յեսույա :

Ճ . Իթմէտի . անէ գարշը տուրմաղէ տախի գուտրէթի էրմէզ օլուպ՝ իսէվֆլինտէն նաշի ճիւմլէ հհալ իլէ տէրուսի շէհիրտէ հըֆզ օլարագ , անլէր տէն պիր քիմնէ տիշարը չըգմաղ իտի , Սէ ջիւնքի երիքովն գարիպինտէ գօնագ էթմիշ իտի Խարայէլ , հիսարը թէճէսսիւս էթմէք արղուսի իլէ , Յեսու անըն եագընընէ վարտըգտէ , էլինտէ չըպլագ գըլըճ պիր ատեմ կեօրիւր քի անտէ տուրուր իտի :

Պէլը կեօրիւննէն մէլայիք իտի, լաքին ինսան շէքլին տէ կեօրիւնամէսի իլէ, Խարայէլին եախօտ տիւշմանըն դարափընտան մը սըն տէյու սիւալ էտիււլ¹, Ալլաճ գարափընտան քէնտինէ եարաբմճը կէլտիկինի անկէլայընճա², անիտէ սէճտէ գլարագ³ նէ՞հմը է տէրսին գուլունէ տէտիկինտէ, մէլայիք ճէվապ է տէր քի ջիզմէնի չըգար պյաղընտէն, զիրա տուր տուղին էէր աղիզ տիր³. վէ ի՞նտու չըգարաբ ջիզ մէսինի.

Գ. 1. 2.

Պատէհու Ալլաճըն Թէնպիհի իւզըն՝ Թերթիպ էտէր ի՞նտու, քի ալայ իլէ ճէնկճիլէր փիւր սիւաճ իլէրիտէն կիտիււլ՝ տապանակ անլէրին արտըսըրա. էէտի քաճանայ պօռու չալարագ, ճէմաէթ տախի անլէրին արտըսըրա էպէտի սէս չըգարմայոււլ՝ հիւ սարըն էգրափընը էիւնտէ պիր տէֆա, ալթը կիւն տօլաշալէր, Վազաս՝ զլէր օլտուզի մէնվալ իւզըն՝ սապաճարը ալթը կիւն ալայ էտիււլ, օ գատար քիւլլէթիլ ճէմաէթ սէս էթմէյէրէք հիւսիւ վէճճ իլէ ահէստէ ահէստէ Երիքովըն հիսարընը տօլաշոււլ՝ կէլիր իտիլէր օրտույէ, Տէրուսի շէհիր տէ օլանլէր անի կեօրտիւրտէ՝ Թասաճիււլ էտէրլէր, Վէ էէտինճի կիւն զլէր օլան Թերթիպ իւզըն՝ էէտի տէֆա տօլաշոււլ՝ ճիւմլէսի պիրտէն զայէթ իւճէ սէս իլէ նիսա էտինճէ, հիլմէթ ուլլաճ հէման տէրագէպ Երիքովըն պէտէնի քէնտի քէնտինէ երգըլըր. վէ ճէմաէթ իւրիւիւլ պիրլէ էհալիի մէմլէրէթի տիլ քէսէ՝ ինսան վէ հայվան ճիւմլէսինի

1 Սէր էս իլէ ի իշմաթայ Ջերայ. Յեսու. է. 13:

2 Ես նա սէն ցնա. էս զօրալար էմ զօրոս Տէսուհ, Եայթ էիլի. Յեսու. է. 14:

3 Լէյն շիօնիս ոս յոփիյ ոս, լէ Գէղէր յորոմ Խասսոսէ է. Յեսու. է. 16:

գործարէր. Գեղամ¹ պալատէ զեբր ուն Ռախաբը
(Օքի Խորայէլն չաշուտէրին Տըֆզ Էթտի), Թա-
գըմը վէ մալն ինէ չըգարուայ՝ իզդէթ պիրն օրտույն
կէօթիւրիւրէր, Խնայէթի պարի մէզպուրէ Խորայ-
էլ Ճէմանէթինն նամօսունու գապուլ էտիւայ՝ պա-
տէհու Սաղմոն իսմինտէ պիր ատէմէ զէվճէ օլտու¹.

Այէ ջիւնքի պալատէ մէզքիւր ֆէթուհաթ Աւ-
լահըն գուտրէթի ինէ իճրա օլուայ՝ Քանան գօիրաւ
զինտէ ինք եէր զապթ Էթմէլէրի օլմաղ ինէ, Լըրի-
քովտէ նէ գատար.քի տլթուն՝ կիւմիւշ՝ փիրինճ՝ վէ
տէմիր պուլունտու իսէ, անլէրին Ճիւմէսինի խորա-
նըն խազինէսինն վէրիւայ՝ Ալահա փէշկէշ Էտէր (Յե-
սու, Այէ շէհիրի տլթէշէ Էագուայ՝ լանէթ Էտէր.քի
անտէն.քիմնէ շէյ ալմասըն. Այէ քիմ.քի անի Էա-
փար իսէ, անէ տախի լանէթ վէրիւայ՝ սիճիլ Էտէր.
քի ինք օլլու ինէ Թէմէլինի գօյա, սօն օլլու ինէ գա-
փուսունու տուրտուրա, Գիլհադիգա՝ տեօրթ Էիւզ
սէնէ մըգատորի վագըթ կէշտիքտէն սօնկրա իճրա օլ-
տու պու սիճիլ, Նիճէ.քի զեբր օլունուր Գ. (Դ)աթ.
Ժ.Զ. ՅԱ.

Այէ լաքին Ա.քար նամինտէ պիր ատէմ լանէթի ԳԼ. Է,
տիյնէմէյիւայ՝ պիր շիշէքլի.քէրաքէ, իքի Էիւզ կիւ-
միւշ սիք.քէ՝ իքիշէր տիրէմլիք, վէ պիր տեօքմէ ալ-
թուն տիլ՝ Էիւզ տիրէմ աղըրլըղինտէ, Լըրիքովտէն
ալուայ Էէրէ կէօմէր.քէնտի չատորընտէ, Սազար
էյլէ պուրատէ Ալահըն շէրիսաթընէ, ֆիլվագի Ա-
քար.քէնտի.քէօթիւլիկինտէն Էմրէ մուղայիր իշ
Էթտի, լաքին անըն սէտէպինն Ճիւմէ Խորայէլ
տիւշմանէ ալթ օլտուգտէն մատէ՝ Յեսու տախի ա-
զիմ գասապէթէ կիրիֆթար օլտու. Օլրա Էրիքո-

¹ Սաղմոն ճնա- շԵՍՈՒ ի Կաթիլայ. (այս է Ռա-
խաբ). Սատթ. Ա. 5.

վնն միւռնիւ զաթ ի իւն ֆէթհ օլտուղինի եդրաֆ մէմ
լէքէթ լէրտէ օլտնլէր իշխաիւսլ ճիւմէսի խեւֆ եթ
տի . Խարայէլ տախի զայէթ շաղ օլուսլ՝ հէր վարտըգ
լարը եէրի լա շիւսլհէ զապթ հտէրիղ տէյու ումուտ
հտէր իտի . անճագ Պայի նամ մէմլէքէթ օ մահաւ
լէ գարիսլ օլմաղ իւն , Յեսու շաշուտ իրսալ էտիւսլ
հհալինին աղլըգ վէ գարը տուրմաղէ գուտրէթ լէ
րի երմէղ օլտուղինի պիլտիքտէ , իւչ պին՝ատէմ իր
սալ հտէր անն իւզէրինէ . վէ լաքին հհալին մէմ
լէքէթ գարը շըգուսլ ճէնկէ պաշայընճէ՝ հհման
Խարայէլ գաշմաղէ եիւղ դութար . վէ տիւշման
ենքսէսինտէն գօվարագ՝ օթուղ ալթը ատէմ հօլիւր
Խարայէլտէն . վաֆիր ատէմ տախի եարաւանուսլ
գուսուրու խեւֆ իւզրէ ֆիրար եթմէկ իւն ան
ճագտէ խէլաս օլուրլէր , Յեսու Խարայէլ ճհմաե
թինին սու միսիլիւ բէզալէթ պիրլէ տիւշմանէ կիւ
լիւնճ՝ օլտուղինի կէօրիւնճէ , տէրհալ հսվապընը
երթուսլ՝ պաշնէ դօմրագ սերմէրէք , տապանա
կըն հօնիւնտէ եէր իւզէրինէ գափանուսլ՝ զայէթ
ահ ու վախ իւն ագշամա տէկին Ալլահա նիյաղ է
տէր , Քէզա ճհմաեթին իթթիւարլէրի տախի պու
մէնվալ ճիւմէսինին գալպի միւնքէսիյը օլուսլ՝ նիյա
ղէ տուրուրլէր , քի Ալլահ նազարըն տիրիղ եթմէ
սին Խարայէլին իւզէրինտէն .

Վիհհմ էյլէ . մուգատտէմ Ալլահ վատ եթտի
Յեսուլա՝ քի խեւֆ եթմէսին տիւշմանտէն , լաքին
տիւշման զալիսլ օլունճէ , նէ եափաճաղինի շաշըրուսլ
Ալլահա տէր քի , հալիմէ նազար գըլ եա սահիպ . շիմ
տի նէ հտէյիմ¹ , զիրա Խարայէլ տիւշմանէ ալթ օլ
տու . Սէ լաքին զանն եթմէ քի Ալլահ քէնտի ի
նայէթինի անտէն գալտըրտը , իլլա քի գապահաթ

Ճեմակեթին օլուպ¹ է՝ Յեսու տահա պիլմէզ իտի քի լանէթէ գարշը Լորիքովտէն շէյ չալըմը տըր . օ է՝ Ճիլտէն Ճեմակեթին կիւնահ իշլէտիկինի Ալահ պէյան էտիւպ¹ , էմր էտէր .քի՝ գուրայ պըրագմաղ իլէ խըրսըզը պուլուպ աթէշէ եագա , քի տիւշմանը ֆէթհ էթմէկէ գատըր օլալէր . Լամր օլտուղն իւզրէ՝ է՝ Յեսու Խարայէլին օն իքի Ճինսինէ գուրայ պըրագարագ¹ խըրսըզըգ մէզքիւր Ա.բարըն իւզէրինտէ գարար գըմաղ իլէ , անի հուզուրինէ չաղըրուպ սիււալ էթտիկինտէ , չալտըղինի իգար պիրլէ թեօպէ տէտի իսէտէ , գապուլ օլուշմատը . զերա տէկիլ քի Ալահըն խաթըր իշլւն , իլւա քի գապահաթ իւզէրիւնէ սապիթ օլտուգտէն սօնկրա՝ զարուրի թեօպէ տէր . վէ չալտըղն շէյլէրին եերինի խապէր վէրիւպ¹ մասլահաթ զահիրէ չըքընճէ , է՝ Յեսու վէ Ճիլմէ Ճեմակեթ անի վէ անըն էվլատլէրինի Ճէմի մալի վէ հայվանաթի իլէ Ա.բովը տէրէսի նամ մահալէ կեօթիւրիւպ¹ գաշարլէր . վէ աթէշէ վուրուպ եագաթըգտէն մատէ , իւզէրինէ գաղ եըզուպ թէփէ եամարլէր քի սայիրլէրինէ հէյպէթ օլտուն² :

Ա.բար հէլաք օլուպ¹ առալէթ իՃրա օլտուղն հալտէ Ալահըն հօւլքէսի թէպքին օլմաղ իլէ³ , է՝ Յեսույա ԳԼԷ տէր քի՝ խէվֆ էթմէ . վէ Վայինին տախի նէ սուրէթ իլէ ֆէթհ օլաՃսղինի պէյան էտէր :

1 Սիւլա- Ժողովուրդն . . . նղովէ էն 'ի յիւ Խարայէլ .
(Յեսու . է . 11 :

2 Լա խարիճեյի զնոսա տիւնայն Խարայէլ խարամբ . և
այրեյի զնոսա հրով . . . և իոպեյի 'ի վէրայ նոյա իարիս
Քի խարանց մինչև ցայսօր . (Յեսու . է . 28 :

3 Լա Դարարեայ Տէր 'ի սրբապատիւնէ բարի-բեան
իւր . (Յեսու . է . 28 :

Իսպրէթ ալ . նիճէ քի Ա. քար դամայի խամին .
տէն նաշի խորսըղըգ . հտիւսլ՝ չալորղի մալտէն մէն
ֆայէթ կէօրմէտիկինտէն մատէ , վարկէթի վէ հվ
լատէրի իլէ աթհշտէ եանուսլ քիւլ օլտու . քէզա
խորսըղըգ . հտէնլէր չալորղէրի մալտէն մէնֆայէթ
պուլմատըղէրինտէն մատէ , քէնտիլէրի տախի թէ
լէֆ օլուսլ՝ ախրէթին պինիհայէթ հզապինէ լայիգ
օլուրլէր :

Պատէհու Յեսու օթուղ պին ատէմ թերթիպ
հտէր՝ քի վարուսլ Վայինին պիւր դարաֆընտէ կիզ
լէնէլէր . վէ քէնտի տախի ճէմի աքէրի իլէ շէհրին
իւզէրինէ վարորդտէ , հհալի եհնէ գարջը չըգընճէ՝
գաջամագ սուրէթի կէօթէրի . անլէր տախի Խս
րայէլ գաջոր տէյու՝ ճիւմլէսի պիրտէն հնքսէլէրի
նէ տիւշիւսլ շէհրտէն տիշարի չըգտըղէրի հալտէ ,
փուսուտէ կիզլէնէն Խարայէլին աքէրի հէման իշէ
րի կիրիւսլ եագարլէր շէհրի . Սէ հհալի իհրագ
թիւթիւնիւնիւ կէօրտիւքտէ՝ կէրի տեօնէրլէր քի շէ
հրի հըֆղ հտէլէր . (Սլ պապտէ Յեսու , (օ քի
գաստի գաջար իտի .) անլէրին հնքսէսինէ տիւշիւսլ՝
Ալահըն թէնպիհի իւզրէ ելինի ուզատոր միզրաղջ
իլէ շէհրին իւզէրինէ ¹ . շէհրի եագան օթուղ պին
աքէր տախի գարջը չըգուսլ՝ հհալին օրթայա ա
լուսլ գըրմաղէ պաշատըլէր իսէտէ , Յեսու ելինի
աշաղը ինտիրմէղ , թա՛ քի ճիւմլէսինի գըրարլէր .
Վայինին փատիշահընը տախի գութուսլ սալպ հ
տէր . վէ անլէրին հայվանաթլէրինի Խարայէլ թալան
եթտիքտէն մատէ , լանէթ պիրլէ շէհրի աթէշէ
եագուսլ խարասլ հտէրլէր :

Պատէհու՝ չէքիճ տէյմէմիշ գաշտէն սեղան եա

1 Լէ- յֆեայ Յեսու շֆայիտին , Ե ջիւս իւր Դ վէ
բայ Դալիին . Յեսու . Ը . 18 :

փուլայ՝ Ալահա գուրպոսն հտեր․ վէ սեղաննն դաշ
լարրննն իւզէրինէ նոմոսու եազուայ, ճէմսեթին նըս
ֆը Վարիզին տաղինտէ՝ վէ նըսֆը Վեբաղ տաղին
տէ, քահանայէր տախի տապանակ իլէ օրթատէ տու
րուայ վէ նոմոսու օգույուայ՝ իդաաթ հտէնէ օրհ
նութիւն, էթմէյէնէ լանէթ վէրիլտիքտէ, ճէմսեթ
աւին տէր․ (նիճէ քի իկիրմի պէշ սիււալտէ զիք
օլտուղի մէնվալ իւզըն Մովսէս մուգատտէմ՝ թէն
պիհ էթմիշ խտի), Վէլի Մովսէս Սինա տաղինտէ
նոմոսու օգուտուգտէ՝ ճէմսեթ թաահուտ էթտի
քի իդաաթ հտէ, լարին անէր չեօլտէ հօլմիւշ օլ
մաղ իլէ, պու տէֆա թէքրար գըրաաթ օլունուր,
քի հազըրտէ պուլունան ճէմսեթ տախի թաահուտ
հտիւայ՝ մուղայիր հարէքէթ էթմէյէլէր,

ՍՒՒԱԼ 29.

Յեռու քի երէքով վէ Գայի խարապ էթտի, անէրէ գարիպ օլտ
մէմէքէթլէրին փատիշահլէրի իդաաթ իւզըն օլտուլէր մի:

ճ. Օլմատըլէր, Ապգաա՝ Խարայէլ ճէմսեթիւ
նին միւճիւզաթ իլէ Մըսըրտէն չըգուայ՝ օ՛տնէ տէ ԳԼ Թ
կին գարը տուրանլէրին թէքտի օլտուղի ճիւմլէյէ
ալիքեար օլտու իսէտէ, եէնէ օ՛ էյալէթլէրտէ օլան
միլէթլէրին փատիշահլէրի՝ Խարայէլ իլէ ճէնկ էթ
մէկէ իթթիֆագ իւզըն օլտուլէր, Վիգաթ Վա
բաւօն էյալէթլինն պիւյիւքլէրի անլէրէ ույմայուայ՝
իդաաթ էթմէք արզուսու իլէ ատէմ իրսալ հտէր
լէր Յեսույա քի քէնտիլէրի իլէ գալիւ հտիւայ՝ տայ
իմա տօսթլուգ իւզըն գալալէր, Ապին Վաբաւօն
չիւնքի Խարայէլն օլտուղի եէրէ եագըն խտի, պէւ
քի ըիզա օլմայուայ՝ Նըիքով վէ Վայի կիպի անի տու
րի խարապ հտէր տէյու՝ խէվֆլէրինտէն նաշի, եւ
քի վէ եընթըգ հսվապ կիսիւայ, վէ գուրթլանմըշ

էքմէք ալուպ, կեօյա զայեթ ուզագ մէմէքէթտէն կէլլիլ կիպի թագրիւր հտէրլէր, Պիլհագիգա եազըն եհրտէն օլմայալէր տէյու՝ Յեսու սիւալ հտէր, Ֆիամմա մէգալուրլէր հափալէրինին եօլտա հսկի տիկինի, վէ էքմէքլէրինին քիւֆլէնիւպ՝ գուլթլան տրղինի կեօսթէրմէկ իլէ, ինանըր անլէրին Ճէվապիւնէ. զիրա օ միսիլիւ սէֆիլ ու փէրուշան գըլըզա կիրմիլ իտիլէր քի, կեօրէն հասեպիլ իգթիզա հէր հալ մէրհամէթէ կէլիւ իտի, Պու խուսուստէ Յեսու վէ Ճէմնէթին սեօզ սահիպլէրի Ալլահա սիււալ եթմէյէրէք եէմին հտիւպ՝ գափլ հտէրլէր, քի անլէրէ քէտէր եթմէյէլէր¹.

Իւջ կիւնտէն սօնկրէ Վաքաւօնլուլէրին հիլէսի զահիրէ չըգուպ՝ եագըն եհրտէն օլտուգլէրի պէյան օլտու իսէտէ, եէմին իլէ գափլ եթմիլ օլմալէրի իլէ՝ Յեսու անլէրէ քէտէր վէրմէզ. ֆէգաթ խիլաֆ սեօյլէյիւպ Խարայէլի ալտաթաղլէրինէ պէտէլ՝ լանէթ վէրիւպ հսիր կիպի Խարայէլէ օտուն վէ սու թաջմաղէ թային հտէր անլէրի².

Իպրէթ ալ. Վաքաւօն հհալիսի թէվաղիւ հալիւզրէ Խարայէլ իլէ տօսթ օլուպ՝ պի քէտէր գալտը. լաքին սայրիլէրի քիպիրլէնիւպ՝ քէնտի գուվլ վէթլէրինէ ումուտ եթմէկ իլէ՝ հէլաք օլտուլէր. Եիճէ քի Էրուսաղէմ փատիշահը Ագոնիբեղէկ Յեսունուն հարէքէթինի իշիտիւպ, պախուսուս քի Վաքաւօն պիւլիւք շէհիր վէ հհալիսի Ճեսուր օլուպ անլէրին թէսլիմ օլտուղինի տույտուգ տէ, զայեթ խէվիլ եթտի իսէտէ, անլէրին պիլա Ճէնկ

1 Է- աբար ընդ նոսա ուիպ խաղաղութեան Յեսու... Է երբոսան նոյա իշիտիլ Ժողովէրէանն. (Յեսու. Թ. 18.)

2 Կաշոյ ընոսա... Ժայաւիպար Է ջիլիլ. (Յեսու. Թ. 27.)

Խորայեւէ թէսլմ՝ օլտուգւէրինտէն տախի խօշան
մայուպ՝ Վեբրօն՝ Յերիմութ՝ Լաբին՝ վէ Ոգողմ
նամ մէմէքէթլէրին փատիշահլէրինէ խապէր հտէ
րէք, պէշ փատիշահ պիլ իթթիֆագ Ճէսիմ ապքեր
իլէ Ղաբաւօնուն իւզէրինէ վարուպ գուշատըղէր
անի, քի թէքարի հտէլէր :

() Լ պապտէ Ղաբաւօնուէր Յեսույա խապէր
հտէրլէր, քի քէնտիլէրինին իմտատընէ ետթիլէ,
Սէ մէզպուր տէրհալ քիւլլէյէթլի ապքեր իլէ աւ
փանսըզ տիւշմանն իւզէրինէ վարադգտէ, Լլահ
տան տախի գալսլէրինէ գօրգու տիւշմէկ իլէ¹, հէ
ման գաշմաղէ եիւզ գութարլէր, վէ Խորայեւին աւ
քէրի պաշլէր անլէրի գըրմաղէ, Լաբին ֆիրար է
տէն պօզկուն ապքեր՝ տարմատաղն վէ սարի եօլ
լէրտէն գաշմաղ իլէ, Յեսու Լլահտան տիլէր քի
գաշտէն թօլու ինիւպ տիւշմանը հէլաք հտէ, Փիւ
հագիգա տէրհալ օ տէրէճէ զայիթ շիտտէթլի թօ
լու եաղար, թա քի թօլուտէն հօլէնլէրին սայրսը
գըլըճ իլէ հօլէնլէրտէն զիյատէ օլտու խէտէ², Խա
րայեւին ապքերի տախի ֆիրար հտէնլէրին փէշինէ
տիւշիւպ՝ գըրար խտի անլէրի, Լաբին կիւն ագշա
մա գատէմ պասմագ իւզրէ օլտուղինտէ, թէքրար
նիյալ պիրլէ տէր քի շէմ տու րսուն Ղաբաւօնուն,
վէ գամէր՝ Լշոն տէրէսինին գարշսընտէ, Յեսու
պու Ճէվապը սեօլլէյինճէ, հիքմէթի խիւտա՝ կիւ

1 Օւրհոարեյոյ շնոս Տէր յերեւոյ Խորայեւէ .
Յեսու . Ժ . 10 :

2 Եւ ի փախլէն նոյա յերեւոյ որդւոյն Խորայեւէ . . .
Տէր էարի ի վերայ նոյա քարինս կարիտի յերիւնիյ . . . Եւ Էդէն
Բաղն-ճէ այնոքի՝ որք Ռաւան ի քարանց կարիտին, քան զայ-
նոսի շրմ կարեւոյն որդիսն Խորայեւէ սրով . Յեսու .
Ժ . 11 :

նէշ վէ այ օլտուգէրի եհրտէ տուբուպ՝ իլէրի կիթ՝
մէզ օլտուլէր , թա՛քի ֆիրար ետենլէրի գըրուպ՝
Ալլահ ինթիգամ՝ արտը Խարայէլին տիւշմանընտէն ¹ .
պատեհու կիւնէշ եհնէ ատեթի իւզրէ կիտէր . քէն
տի եօլունէ . վէ օ՛ կիւն՝ (քի պու միւճիւզաթ օլ-
տու) իքի կիւն դատար ուզար ² .

Նազար գըլ մէզքիւր փատիշահլէրին սէֆիլ հա-
լինէ . զերա անլէրին ասքերի գըրըլտըգտէն մատէ ,
քէնտիլէրի տախի գաթի ումնւտ օլուպ՝ պէշի պիր
մաղարատէ կիզլէնմիշ օլմաղ իլէ , (Յեսու անլէրի
հուզուրինէ կէթիրտիւպ՝ մէրտանէ ասքերինէ էմթ
ետէր . քի պի խէվֆ պօյունլէրինէ պասուպ էօլտիւ-
րէլէր , վէ թէնլէրինի սալպ էտէլէր՝ քի սայիրլէրիւ
նէ իպրէթ օլուպ՝ Խարայէլէ գարշը հարէքէթ էթ-
մէսինլէր . ()՝ կիւն մէզպուրլէրին թէնի ասըլը գա-
լուպ՝ մաղրուպ վազթի ինտիրտիլքլէրինտէ , անլէրին
կիզլէնտիկի մաղարայէ աթուպ՝ դաշ իլէ գափարլէր
անի . վէ անլէրին մէմլէքէթլէրինի զապթ էտէր
(Յեսու .

Պէհմ էյլէ պուրատէ Ալլահըն ինայէթինի . զե-
րա օ՛ միսիլիւ ազիմ՝ ճէնկ օլտու խէտէ , Ալլահ
Խարայէլ իլէ պէրասպէր օլմաղ իլէ , անլէրտէն պիր
քիմսէյէ քէտէր օլմաղ . Սէլաքին ջիւնքի օ՛ եգ-
րաֆլէրտէ տահա սայիր փատիշահլէր վար խտի . օլ-
մայա քի անլէր տախի իթթիֆագ էտիւպ՝ ճէնկ
հարէքէթի էտէլէր տէյու , (Յեսու անլէրին իւզէ-
րինէ տախի ասքեր իրսալ էտէրէք՝ ճիւմլէսինի գըլ-

1 Եւ իսային արեգակն եւ լուսինն ՚ի իսայի իւրեանց . Ռիւն-
էտու Ասորուած զլէթ ՚ի Լէւնաթեայ նոյա . (Յեսու . Ժ . 13 .

2 Եւ ՚Նէշէն այսպիսի օր՝ ՚Նյառաւ եւ ՚Նյեպոյ լսել
Ասորուածոյ իսայի հարդոյ . (Յեսու . Ժ . 14 . — Եւ Տի օրն
եղէ իբրոս էրիոս . Սիրաք . ԽԶ . 3 .

բուսւոյ՝ եհրլերինն զապթ հտէր, Վիւամնա Սուր էյաւ, ԳԼ. ԳԼ. Եւթինն փատիշահը Յաբին՝ ըստ իւր տուրմանոյ, ԺԸ. ԺԸ. Եգրաֆտէ սաբին ուն սայիր միլլէթլերին փատիշահ լերի իւէ եհր տլլ ուրուս՝ տէնիզին գումու կիպի աւ քէր Ճիմ հտէր, քի Խարայէլին իւզէրինէ կէլէ, Վէ Յեսու պի իզն Ալլահ անի վէ անըն իւէ իթ թիֆագ հտէնլերի տախի գըրուս հէլլաք հթտի, Քէզա Քանանլը վէ օ էյալէթլերտէ սաբին ուն փուլթիէրէսթլեր իւէ եհտի սէնէ մըգտարի Ճիսկ իւզրէ ուրադ, իկիրմի թօգուզ փատիշահ հէլլաք հտիւս՝ անլերին եհրլերինն թագսիմ հթտի Խարայէլ Ճիմահթինէ:

ՍՒՒԱԼ 30.

Նիճէ թագսիմ ուրու Աւետեայ դօիրադը Խարայէլէ:

Ճ. Սիւրբի Խարայէլ Ճիմահթի օն իքի Ճինս իւ ԳԼ. ԺԸ. օտի, անլերտէն իքի պուչուգ Ճինս, Սուրէն Վադ փնէ. Ի: վէ Սանասէնին նըսֆ Ճինսի, (պալատէ զիքր ուրու զի մէնլալ իւզրէ) Յորդանան չայըն հօթէ դարալ փընտէ թիմէքիւն հթմիլ իտիլէր, գալան թօգուզ պուչուգ Ճինսէ մինասիպի վէՃՀ իւզրէ թագսիմ հտէր Յեսու զապթ ուն եհրլերինն Ճիմէքի մուգատ տիմ Ալլահ թէնպիհ հթմիլ իտի Սուլսէսէ, Սուր. Լ. Ի. Սէզքիւր մահալլերին իսիմլերինն Եգրաֆ հիւտիւտ լերի իւէ պէյան հտէր ազիզ քիթապ՝ օն իւջ ֆաւ լընտէն իկիրմի ֆասլըն նիհայէթինէ տէկին:

Վէ տախի Ալլահըն թէնպիհի իւզրէ՝ հէր Ճինս ԳԼ. ԻԸ. սին դօիրադլնտէ Վէլտացիլէր իչիւն եհր թախսիս ուրնուր՝ քի ըստնալըդ հտէլէր, Վէ գազէ իւէ ատիմ հօլտիւրէն գաչուս հըֆղ ուս տէյու՝ ալ թը շէհիր տախի թախսիս հտէր (նիճէ քի իկիրմի տէօրթ սիւալտէ զիքր ուրու),

ԳԼԻՒԲ.

Սէ չիւնքի պալատէ մէջքիւր իբի պուչուգ-
 ճինս Յորդանանըն հօթէ դարափընտէ սաքին օլուպ
 անլէրտէն հարպէ զարպէ դատըր օլանլէր Ճէմանէթ
 իլէ Յորդանանը կէչիւպ պիլ իթթիֆագ- ճէնկ ե-
 տէր իտիլէր, տիւլման ֆէթհ օլուպ՝ հէր ճինս քէն-
 տի եէրինէ սահիպ օլտուգտէ, ի Էսու անլէրի օրհ-
 նել էտիւպ իզին վէրիւր քի կիտէլէր եէրլէրինէ, Սէ
 թէնպիհ տախի էտէր՝ քի Ալլահըն էմրինի իճրա էթ-
 մէկէ զայէթ տիգ-աթ պիրլէ՝ տայիմա անըն իգտա-
 թընտէ օլալէր :

Լաքին՝ տապանակ վէ խորան Յորդանանըն պէրի
 դարափընտէ թօգուղ պուչուգ- ճինսին էլինտէ օլ-
 մաղ իլէ, մէջպուրլէր միւլահաղա էտէրլէր՝ քի օլ-
 մայա պիր վագըթտէն սօնկրա դարափիէնին մապէյ-
 նինտէ նիզա հասըլ օլուպ՝ սիզ Խարայէլ Ճէմանէթի
 տէկիլտինիլ տէյուլ քէնտիլէրինի խարիճ պէլլէյէլէր :
 ()՝ Էճիլտէն՝ Յորդանանըն պէրի Էագասը Վալի
 լթ թէնիլէն մահալտէ պիր պիւլիւք սէղան Էա-
 փարլէր, Անճագ՝ տէկիլ քի անտէ գուրպան էթմէք
 արզուսի իլէ, իլլա քի քէնտիլէրինին տախի Խարայէլ
 Ճէմանէթինտէն օլտուգլէրի պէյան օլմագ իչիւն :
 Քիլամմա՝ խորանտէն զայրի եէրտէ Ալլահա գուրպան
 սուհուլմասըն տէյուլ թէնպիհ օլմաղ իլէ, մէջպուր-
 լէրին սէղան Էափտըղինի Ճէմանէթ իշիտինճէ, զանն
 էտէրլէր քի նօմսա մուղայիր անտէ գուրպան էթ-
 մէք իչիւն Էափտըլէր անի : Պու սէպէպ իլէ Սելով
 նամ՝ մահալտէ ճէմ օլուպ՝ անլէրին իւզէրինէ ճէն-
 կէ կիտէճէք օլտուլէր իսէտէ, էվլէլա ատէմ իրսալ
 էտէրէք թահգիգը մասլահաթ էթմէք իսթէրլէր :
 Սէ իրսալ էթտիլլէրի ատէմլէր վարուպ՝ սիւալ վէ
 թէճէսսիւս պիրլէ սէղանըն Էափրմասը գուրպան
 սէպէպինէ օլմատըղինի անկլայուպ՝ Ճէմանէթէ պէյան
 էթտիլլէրլէնտէ, ճիւմլէսի խօլանարագ տուա էտէր

լէր անի եւսփանլէրէ՝ զիրա՝ Խորայէլ ճէմաէթինստէն
օլտուգլէրինէ նիշան վէ շահիտ օլտուն տէյու ետփ
տըգլէրի զահիր օլտու :

Պատէհուն՝ Յեսու ճէմաէթին սեօզ սահիպի ին 91,
թիեարլէրինի, վէ եհլի շէրիյաթի մէգլէրլը Սելովտա ԻԿ. ԻԿ.
խորանըն էօնիւնէ ճէմ էտիւպ՝ օ անէ գատար Ալա
հըն Խորայէլէ էթտիկի քերեմի վէ օլան միւճիւ
զաթլէրի պէյան էտէրէք, թէնպիհ էտէր՝ քի Ալա
հըն գօրգուսունու ֆիլիքտէն չըգարմայուպ՝ տայի
մա անըն իգաաթընտէ օլալէր : Պախուսունս՝ զայէթ
տիգաթ պիրլէ տէֆաթէն թէնպիհ էտէր, քի օլմայա
փութփէրէսթլէր իլէ իւլֆէթ էտէրէք՝ գըղ ալուպ
վէրէլէր, վէ անլէրին փութլէրինէ թափընալէր, զի
րա էկէր թափընըրլէր իսէ՝ հերհալ թէքտիր օլուրլէր :
Ճէմաէթ տախի տայիմս Ալահըն իգաաթընտէ գալ
մաղէ սեօզ վէրիւպ՝ թաահուն էթտիրլէրինտէ, ան
լէրին թագրիրլէրինի նօմս քիթապընէ եազտըգտէն
մատէ, պիր պիւլիւք գաշ շահիտ միսալի անտէ տուր
տուրուր, քի անի կեօլտիւքտէ՝ թագրիրլէրի ֆի
քիրլէրինէ կէլիւպ՝ տայիմս իգաաթ իւզըն օլալէր :
Վիլհադիգա Յեսու վէ անըն զէմանինտէ օլան ին
թիեարլէր հայաթտէ իքէն, ճիւմլէ Խորայէլ ճէմա
էթի հեր վէճհ իլէ իգաաթ իւզըն գալտը :

Պատէհուն՝ Յեսու էիւղ օն եաշընէ վարտըգտէ
վէֆաթ էտիւպ՝ տէֆն օլունուր Պաամաթսարա նամ
մահալտէ, Վէ անըն եերինէ օ վագըթ պիր գըլա
ղուղ վէ պիւլիւք նասպ օլունմատըլինտէն՝ հեր ճինս
քէնտի սեօզ սահիպի իլէ իտարէ օլուպ, ճիւմլէյէ
րաճի աղիմ մասլահաթ զուհուր էթտիկինտէ, քա
հանայապետին վէ սեօզ սահիպլէրինին մարիֆէթի
վէ սիճիլի իւզըն գարար վէրիրլէր իտի :

Վէ շիւնքի (իլիւնճիւ տէհլին գըրգ պիր սիւա
լինտէ զիւր օլտուղի մէնպալ իւզըն) Խորայէլ Սը

սըրտէն չըգտըղինտէն Յովսէփին . քէմիքլէրինի պէ-
րապէր արմըշ իտիլէր , հէր ճինս քէնտինէ թախտիս
օլան եհրտէ թէմէքքիւն հտինճէ , մէգքիւր քէմիք-
լէրի տէֆն հտէրլէր Սիկիմ տէնիլէն մահալտէ , ա-
նի . քի Յակոբէ Կօլէճէկի վազըթ մախսուս Յովսէ-
փէ վէրաի , նիճէ . քի պէյան տըր իւջիւնճիւ տէհըրն
օթուզ թօդուզ սիւսլինտէ :

ՍԻԻԱԼ 31 .

Յեսու . Էօլտի քտէն սօնկրս՝ ճիւմէ Խորայէլ ճէմաթի տայիմս
Ալանըն իդատթընտէ գալաք՝ մը :

Ճ . Պալմատը , Ալագաս՝ պալատէ զիքր օլտու-
ղի իւզըն՝ Յեսու տիւշմանը հէր նէգատար չօդ գըր-
տը իսէտէ , եհնէ վաֆիր փութփէրէսթ գալմըշ իւ-
տի , զիրա՝ անլէրին ճիւմլէսինի գըրմազ՝ քի օլմայա
ճէմաթէ հէր վէճճ իլէ բահաթ վէ ասուտէի հալ
իւզըն օլարագ՝ ճիսմանի սէֆայէ մէյլ հտիւսլ Ալ-
լահըն հմըրնի ունուտալէր , իլա քի տիւշմանէ արթ
օլմայալմ տէյու՝ տայիմս անըն եարտըմընէ ումուտ
պիրլէ՝ իգատթտէ օլտուգլէրի զահիր օլա¹ . Պա-
խուսուս քի ճէնէ թալիմի խուսուսլէրինտէ քէմա-
լէթ քէսսլ հտիւսլ՝ հէր պար թէթիք իւզըն տու-
րալէր :

Ալազար գըլ պուրատէ Խորայէլին հալինէ . զիրա
փութփէրէսթլէր իլէ իւլֆէթ եթմէյին , վէ անլէ-
րին փութլէրինէ սէճտէ գըմայըն տէյու՝ Սովսէս
վէ Յեսու զայէթ տիգաթ պիրլէ տէֆաթէն թէն
պիհ եթմիշ իքէն , Էզլազար քահանայապետ՝ վէ ա-

¹ Այս ազգս են՝ շրմ ելու Յեսու Դիւրյէլ Վարայէլ
նորոյ . . . Գիւրիլ ելէ լէյիլն պարտ-իրանայ Յեսուն .
Պատա , Գ . 1 :

նրն վագթինտէ օլան ինթիւարլէր Կօլտիւքտէն սօնկ
րա, օ տէրէճէ իմթիզաճ Կտէրլէր փուլթիւրէսթ
լէր իլէ, Թա՛քի անլէրին փուլթիւրինէ Թափըմաղէ
մէյլ Կտէրլէր: Խամի Լլաճ կիւճէնիւ պ. քէնտի նա
ղարլըր անլէրին իւղէրինտէն գալտըրարղինտէ, տիւշ
ման կիւն պէ կիւն բուխտէթ պուլմաղ իլէ՝ Հասէ
պիլ իգթիզա մէճպուր օլուր Խարայէլ՝ քի անլէր ի
լէ ճէնկէ Կտէ: () Եճիլտէն ճէմանթին պիւյիւք ԳԼ: Ա.
լէրի խորանըն Կօնիւնտէ ճէմ օլուպ՝ քաՀանայապէ
տին Եէտի իլէ Լլաճա սիւալ Կտէրլէր քի, քիմ
ջըգտըն Վանանլլէրէ գարշը ճէնկէ: Յուգա ջըգ
տըն տէյու Լլաճ Կմր Եթմէկ իլէ, Յուգանըն ճին
սինին պիւյիւկիւ պաշ օլուպ, վէ Հմաւօնուէն ճին
սինի տախի պէրապէր ալուպ՝ ճէնկէ պաշլայընճէ,
Խեղէկ տէնիլէն շէՀիրի զապթ Կտէրլէր: վէ անըն
փատիշաճը Լլաճոնիւքէղէկի դուլթուպ իքի Ելինին վէ
իքի պաղինին փարմագլէրինին ուճլարընը քէսէրլէր:
Վէճմ էյլէ Լլաճըն առալթինի, զիրա մէղ
պուր զայթ մէրՀամէթսիղ վէ զատտար պիր քիմ
սէ օլմաղ իլէ, մուգատտէմ Եէթմիշ փատիշաճ իլէ
ճէնկէ Կտիւպ՝ անլէրի Եսիր Եթտիքտէն մատէ, ճիւմ
լէսինին փարմագլէրինին ուճլարընը քէսէրլէք, սօֆ
րասընըն ալթընտէ դուլթար իտի, քի Եքմէք փարջա
սը ալթմաղ իլէ՝ անլէրէ նափագա օլա: ՎիլՀագիւ
գա՝ մէղպուր նէ գարղ զատտարլըգ Եթտի իսէ, օ
մէնվալ իւղրէ քէնտինէ տախի զուհուր Եթտիքտէ,
Լլաճըն առալթինի Թագրիր Կտիւպ տէր քի, պէն
նիճէ քի Եթտիմ՝ Լլաճ տախի պանա Կօյլէ Եթտի:

1 Լ- Էլէ յեդ վախճանելոյն Յետաւայ Կարցին որդիւն
Իւրայէլ ՂՏէր Լա տէն. ո՛ր Էլէ Ռէլ առ չանանային առաջ-
նորդ՝ պարբերաղիլ ընդ նմա. Դատա. Ա. 1:

2 Լ- տէ ԱԴժնիքիլէի, Եօլմանասուն լագաւորի ծայլ

Խալրէթ ալ մէզպուրուն սեփիլ հալինտէն . քիմ սէյէ զատտարլըգ եթմէ . տիւշմանըն իւղերինէ զալիպէ օլուպ' ելինէ ֆուրսադ կէշէր իսէ , հօճ ալ մաղէ գաստ եթմէ . իլա .քի' .քէմիկկէ պէտէլ էյլիք էյլէ' .քի էյլիք պուլասըն . զերա էր վէ կէճ' .քի շի ֆէյլինէ կերէ Լլահտան մուգապէլէ ալսա կէրէք , Պու պապտէ տէմէ .քի' նէ չօգ փատիշահ վալրիմշ . զերա օ վագըթլէրտէ .քիւ չիւք էյալէթլէրին զապիթլէրի , փատիշահ իսմի իլէ անըլըր իտիլէր :

Պալատէ զիքր օլտուղի իւղըն' օ էսնատէ Յուդանըն վէ Շմաւօնուն Ճինսլէրի Լլահըն եարարմը իլէ չօգ եէր զապթ հտէրլէր , Յովսէփին Ճինսի տախի Բեթէլ նամ մէմլէքէթի գուշատուպ իշէրի կիւրէճէք եօլ պուլմաղըլէր իսէտէ , շէհիրտէն պիր ալտէմ չըգտըղինտէ' անի գութուպ ագջէ վատ էտէրլէր , .քի պէյան էտէ շէհիրին կիղլի եօլունու . օ տախի գամաի խամինտէն նաշի պէյան եթմէկ իլէ , իշէրի կիրիւպ' Ճիւմլէ հհալի գըլըճտէն կէշիքէրէք զապթ հտէրլէր մէմլէքէթի , Վագ աա մէզքիւր գալմաղա չօգ շէյ վէրտիլէր իսէտէ , էմնլէթ եթմէյ իւպ' անի վէ անըն ագըապալէրինի սայիր եէրէ իլսալ հտէրլէր , Օ իրա օ .քի Ճինսինի վէ մէմլէքէթինի էսիրկէմէյիւպ' .քէնտի սէլամէթի եախօտ մալ սէփտասը իլէ գամաղըլատը , մալիւմ .քի պաշգասընէ տախի սատագաթքէար օլամաղ , Քէզա օ վագըթ Խարայէլին հէր Ճինսի' .քէնտինէ սինօրտաշ օլան տիւշմանը ալթ եթմէք զայրէթի իլէ' Ճէնկ իւղըն օլուր իտի , լաքին պու զայրէթ չօգ սիւրմէյիւպ' .քիմի Ճէլպի մալ գաստի իլէ փութփէրէսթլէրտէն ու

բախտաւոր յետօք և ուրիշ էին՝ որք չաղէին շէշանս Ի ներսոյ սէղանոյ իմոյ . աբդ որպէս աբտրի , նոյնպէս հապոյց ինչ Աստուած . Դատա . Ա . 7 :

պուռտիյէթ ալարագ, քիմի միւսաատե պիրլէ, եհնէ
 օ տերէճէ իմթիղաճ վէ իւլֆէթ հտերլէր անլէր
 իլէ, թա՛քի՛ պիրի պիրի իլէ գըղ ալուպ վէրտիք,
 տէն մատէ, անլէրին փուլթլէրինէ տախի թափընուպ՝
 Ալահըն իղաաթընտէն չըգտրլէր :

Կազար գըլ Խորայէլ ճեմանէթինին հալինէ . Ալ
 լաճ քի անլէրէ նէ՛ գատար զիյատե ինայէթ էթտի,
 անլէր օ գատար զիյատե միւնքիւլի ինայէթ օլտու
 լէր . Վէզա՛ փուլթա թափընմայըն քի թէքտիր օլ
 մայասընը տէյու Մովսէս թէնպիհ էթտի . անճագ
 մէզպուրլէր՝ նէ Ալահըն ինայէթինտէն հիճապ է
 տերլէր, վէ նէ ղազէպինտէն գօրգարլէր :

ՍԻԻԱԼ, 32.

Խորայէլ իղաաթտէն չըգընձէ, Ալահ տերհալ թէքտիր էթտի՞ մի
 անլէրի :

Ճ. Դ թմէտի . Ապգաա՛ պու պապտե ճեմա
 էթ թէքտիրէ միւսթահագ օլտու իսէտէ, Ալահ
 մէրհամէթքեանի օլմաղ իլէ, տերհալ ղազէպ վէր
 մէյիւպ՝ մէլայիք իրսալ հտեր անլէրէ քի իսլահի
 նէֆս օլալէր . Օ իրա՛ Վաղգաղա տէնիլէն եհրտէ ԴԼ, Բ,
 ճիսմանի շէքիլտէ մէլայիք կեօրիւնիւպ՝ Ալահըն էմ
 րինէ գարը տուրտուգլէրինի, վէ թէքտիր օլաճագ
 լէրինի խապեր վէրիր, քի թեօպէյէ կէլէլէր . Ֆիւ
 հագիգա՛ մէլայիքին ճեվապլէրինի իշիտիւպ աղլա
 տրլէր, լաքին՝ եհնէ քեօթիւ ֆէյիլտէն կերի տուր
 մաղէր . Օ իրա՛ օթուղ սիւալին նիհայէթինտէ զիքր
 օլտուղի մէնվալ, Յեսու վէֆաթ էթտիքտէն սօնկ
 րա՛ օ անէ տէկին պիր հիւքիւմտար նասպ օլմատը
 ղընտէն, հերքէս հեվայի նէֆսի իւզրէ իսթէտիկինի
 էթմէկ իլէ¹, օ հիւթի քէսպ էթտի ճեմանէթ, թա՛

¹ Եւսուլ-էն յայնուսիլ ո՛չ գոյր Լագաւոր Խորայէլէ . Է

քի պիրի պիրինն քետերինն պատի օլուր խտիլէր ,
(Սեղպուրէրին պու միսիլիւ նաՀեմլար Հարեքէթ
լէրի դատաւորաց քիթապընըն 17. 18. 19. 20. վէ 21
Փասլընտէ եազըլը իսէ տէ , անլէրին իշինճիւ Փաւ
լընտէն էվլէլ զուհուր էթմիշ օլտուղի իշինն պու
մահալտէ զըբը օլունտուլէր)

ԳԼ
Թ.Ե.ԺԸ. Գիր քիմնէ փութ եափուպ , վէ պիր Ղէւտացի տա
խի պուլուպ անէ քահանայ թային էտերէք , պի փէր
վա փութա թափընըր իտի , Պատէհու Ղանըն ճին
սի , քէնտիլէրինն թախսիս օլան էէրլէր տար օլմաղ
իլէ , փութփէրէսթլէրին դօփրաղինտէն կէնիշ մա
հալ զապթ էթմէք արզուսի իլէ , պէշ տտէմ իր
սալ էտերլէր քի վարուպ էգըրաֆ էյալէթլէրի չա
շուտլայարագ խապէր կէթիլէրէր , Սեղպուրլէր
կիտիւպ զըբը օլան Սիքանըն էվլնտէ դօնագ էթ
տիլէրինտէ , մէգքիւր Ղէւտացիի կէօրիւպ նէ սէ
պէպ իլէ անտէ տուրտուղինի անկլայընճէ , տերլէր
քի սիւալ էթ Մլահա քի իշիմիլ րասթ կէլէճէն
մի . օ տախի կիտին սէլամէթ տիր տէյու՝ ճէվապ
էտէր , Սէ կիտիւպ լայիսա նամ մէմլէքէթի չա
շուտլայարագ , տեօնիւպ խապէր վէրտիլէրինտէ ,
անլէրտէն ալթը եիւղ տտէմ սիլահլանուպ մէղ
քիւր մէմլէքէթի զապթ էթմէկէ կիտէր իքէն , Սի
քանըն էվլնտէն փութու վէ Ղէւտացիի ալտըգ
տէն մատէ , էվի տախի թալան էտիւպ ճիւմլէ վա
րիլէթինի ալըրլէր , Օլ պապտէ Սիքա քէնտի ա
տէմլէրի իլէ արտլէրինն տիւշիւպ նէ տիր էթտի
կինիլ տէյու՝ Փիղան վէ շիքեայէթ պիրլէ ֆիրեատ
էթտի իսէտէ՝ անի տախի էօլտիւրէճէք օլմալէրի

այլ իւրաքանչիւր զեմճոյս ալայ իւրոյ առնէր , Ղատտա .
ԻԱ . 24 :

իւն, խեղճիւնտէն նալի տեօնէր կէրի. Սէզգոյուրէր
կիտիւայ Սայիսա եհալիսինի տախի գըրուայ շէհիրի
եազարլէր. վէ զապթ էտիւայ անտէ սաքին օլմադ
իւն՝ քէնտի ճինսլէրինին իսմինէ Վասն չաղըրըրէր
անի. Սէ օ վագըթտէն խարայել ճէմաէթինին է
տիր օլմասընէ տէկին ճիւմլէ Վանըն ճինսի մէզ
քիւր փութա թափընըր իտի. Վիճէ քի սօնկրա
խարայելին իւր փատիշահը Յերոգոլմամ տախի քէն
տի եամսորդի իքի ալթուէն տանանըն պիրինի օ մա
հալէ գօտու. քի ճէմաէթ Նըրուսաղէմէ կիթմէյիւայ
անէ գուրպան էտէ. Գ. Թագ. ԺԻ. 29.

Վեզա՝ Նփրեմին էյալէթինտէ պիր Վեւտացի ԳԼԺԺ:
սաքին օլուր իտի. վէ Նեթլէհէմլի զէվճէ ալուայ
պիր վագըթտէն սօնկրա մապէյնլէրինտէ նիֆագ զու
հուր էթմէկ իւն՝ զէվճէսի կիտէր փէտէրինին էվինէ.
Լաչ այտէն սօնկրա Վեւտացի տախի Նեթլէհէմէ
վարտըտէ, գայըն փէտէրի իզգէթ պիրլէ անի գա
պուլ էտիւայ քել էվլէլ մուհապպէթ իւզըն օլուր
լէր. Վատէհու մէզպուր էհլի իւն վէզանընէ կիթ
մէլի օլուայ Նէնիամինին գօփրաղինտէ Վաբաա տէ
նիւն մահալ եօլ իւզէրինտէ օլմադ իւն, կէճէ ան
տէ գալմալը օլտու. լաքին էհալիտէն պիր քիմնէ
անլէրի գօնագ էթմէյիւայ մէյտանտէ գալտըրէր ի
սէտէ, Նփրեմին էյալէթինտէն պիր իխթիեար ա
տէմ, օ քի Վաբաաաա սաքին օլուր իտի, կէճ վա
գըթ թարլատէն կէլիւայ անլէրի գօնագ էտէր. վէ
եէյիւայ իչիւայ շաղ օլուր իքէն, շէհիրին քեօթիւ ա
տէմլէրի էվի գուշատուայ մէզքիւր Վեւտացիի ալ
մագ իսթէրլէր՝ ֆըսգը ամէլ ֆէյլիլէրինի իճրա էթ
մէք իչիւն. մէզպուր իսթիեար չօգ րիճա վէ նասիյ
հէթ պիրլէ՝ անլէրի իսքեաթ էտէմէտիկի հալտէ, նա
չար գալուայ քէնտի գըզընը վէ Վեւտացինին էհլի
նի վէրմէկէ րիգա օլտու. լաքին օ գալիմլէր պիր կէօնէ

խաբեաթ օլմայուււյ՝ մոլթլագ 1) Էւտացիի ալմագ իս
թէրլէր . Սէզգուրլէր պու միսիլիւ միւճատէլէ
իւզըէ իբէն , 1) Էւտացի թէնտի Էհլինի թէսլիմ Է-
տէր օ պի ատէսլ զատտարլէրէ՝ թի թէնտի խէլաս
օլա . վէ օ կէճէ անի ֆըսգը ֆէսատլէրինէ ալթ
Էտիււյ՝ սասլաճ օլունճէ պըրագըրլէր . 1) պըին օ հիւ
Էթի թէսլ Էտէր ֆագիր , թա՛ թի գօնագ օլտուգ-
լէրի Էվին Էօնիւնէ կէլտիբտէ՝ հէման տիւշէր վէ
Էլինի գափու Էլիկինէ գօյոււ Էօլիւր , 1) Էւտացի
տախի Էհլինտէն գաթի ումուտ պիրլէ՝ Էօլունէ կիւ
տէճէք օլտուգտէ , գափույու աչոււյ վէ Էհլինի ան-
տէ Էաթմըշ կէօրիււյ , զանն Էտէր թի սաղ տըր , ան-
ճագ՝ Էօլտիւկիւնիւ անկտյընճէ , թիմնէյէ պէյան
Էթմէյէրէք՝ հայլանէ Էիւթլտիււյ թէնտի մէմլէ-
թէթինէ կէօթիւրտիւկինտէ , օն իբի փարչա Էտէր
անի , վէ Խարայէլին օն իբի ճինսինէ պիրէր փարչա
մախսուտ ատէմ իլէ իրսալ Էտիււյ՝ պէյան Էտէր
Պարտալլէրին թէօթիւլիւկինի .

ԴԼԻ.

Պու միսիլիւ մէքրուհ մասլահաթը Խարայէլ ճէ-
մաթթի տույտուգտէ՝ տէրհալ տէօրթ Էիւզ պին
տալ գըլըճ տաքէր ճէմ օլուր 1) ասէփա տէնիլէն
մահալտէ . 1) Է թահգիգը մասլահաթ Էթտիբտէն
սօնկրա , ճիւմլէսի Էէքտիլ իճրայի հագ օլա տէյու-
նիտա Էտէրէք , օ զալմլէրին թէքտիրլէթինէ գա-
րար վէրիււյ , Բենիամինին ճինսինին պիւլիւթլէրինէ
խապէր Էտէրլէր՝ թի ֆէսատէ պայիս օլանլէրի թէս-
լիմ Էթսինլէր . 1) պըին մէզգուրլէր թէօթիւյէ սա-
հապէթլիք Էտիււյ՝ անլէրի Էլէ վէրմէզլէր . Պախու-
սուտ թի Պարտա Էհալիսինտէն մատէ , իկիրմի պէշ
պին տալ գըլըճ , վէ իբի Էլինէ ճէվլը՝ Էէտի Էիւզ
սէչմէ ճէսուր ատէմ ճէմ Էտիււյ , (թի անլէր սա-
փան իլէ գաշ աթտըղլէրինտէ՝ նիշանկէահ Էէրինի
գըլ գատար շաշրմագ իտիլէր ,) Խարայէլէ գարը

Ճէնկ թէտարիքի իւզըն օլուրէր :

Իստի Իսրայէլ անլերին նաշերի հարեքէ թինէ նա զարէն , պիլ իթթիֆադ . Ճիւմլէսինին հագգընտէն կէմլէտիքՃէ՝ էվլէրինէ կիրմէյիւպ , Քենիամինին ճին սի իլէ գըզ ալուպ վէրէնէ լանթթ օլսուն , պախու սուս .քի՝ Իսրայէլին Ճէմանէթի օլարադ՝ հանկը շէ հիրտէն .քէնտի ճէմլէթլէրինէ կէմլէյէն օլուր իսէ՝ անլերի տախի թէքտիր էտէլէր տէյու՝ եէմին էտէլ րէք գարար վէրտիքտէն մատէ , գըրգ պին ատէմ տախի զախիրէ թէրթիպի իւզերինէ թային էթտիլ էր : Իաքին պու միսիլիւ ազիմ՝ մասլահաթ՝ մոլթ լագ պիր պիւյիւկէ միւհթաճ օլտուղի աշիքեար օլ մաղ իլէ , Մլահա սիւալ էտիւպ՝ անըն էմրի իլէ Ֆուգանըն ճինսինին պիւյիւկիւ պաշ օլուր : Ա է ճէնկ իւզըն օլտուգտէ , իկիրմի իքի պին ատէմ գըլ րըլըր Իսրայէլտէն : Ա ագաա՝ պուսլէր Քենիամինի լա՝ շիւպհէ ֆէթհ էթմէք ումոտինտէ իքէն՝ ինգրադ պուլունճէ , զայէթ միւնքէսիր ի գալպ իւզըն օ կիւն ագաամա գատար աղլարլէր : Ա է թէքրար ճէնկէ չը գալլմ մը տէյու՝ Մլահա սիւալ էտիւպ չըգտըր իսէտէ , պու տէֆա տախի սէքիզ պին ատէմլէրի զայ օլտու : () Լ պապտէ թէքրար աղլայուպ՝ օրուճ գու թարագ գուրպան էտէրլէր խորանըն էօնիւնտէ ¹ :

Իպրէթ ալ . նէ հիքմէթ՝ քի մէզպուրլէր Մլահ հըն էմրի իլէ ճէնկէ մոլպաշիրէթ էտիւպ՝ գըրըլտըլ էր : Թաաճիւպ էթմէ . զիրա անլէր քի տափաճը սուրէթի իլէ՝ Պաբաալլէրին թէքտիրլէթինէ ճէմ օլմուշ իտիլէր , քէնտիլէրի անլէրտէն զլլատէ զազէ :

1 Եւ ելին ամենայն որդիքն Իսրայէլի և ամենայն Ժուդէա-րէն՝ և ելին 'ի Բեթէլ . և նստան՝ և լացին առաջն Տեառն . և պահեցին յառաքն յայնմիկ . և հաստացին ող-ջակէլ իրիւն-լէտն . Իստա . Ի . 26 :

պէ միւսթաճադ օլմաղ իլէ՝ գըրըլուպ թէքտիր օլտուէր, Օ իրա՝ օլ ճէմիյէթտէ չօդ լարը փութա սէճտէ գըլուպ՝ ճէմաէթտէն պիր քիմնէ անլերին իսլաճինէ տաւաճըլդ էթմէզ իտի, լաքին փութա թալիքմադ՝ Ալլահը ինքեար էթմէք օլմաղ իլէ, հէք կիւնաճտէն աղըր տըր, Սիճէ քի՝ պալատէ մէզ քիւր Լշիքեմին ճինսինտէն Սիքա վէ անըն փութունէ քահանայ օլան՝ Դէւտացի, վէ ճիւմլէ Դաւըն ճինսի փութա սէճտէ գըլմաղ իլէ, զայէթ աղըր իտի անլերին թագսիրաթը, Աէ տախի՝ քէնտիւլերինին քիւլլիյէթլի ճէմիյէթինէ նազարէն քիպիրլէնիւպ՝ մութլագա Բենիամինի ալթ էթմէք ումուտինտէ օլտուէր, Պունտան գաթի նազար՝ ճէնկին նիհայէթի ներէտէ գարար գըլաճաղի ինսանէ նամալում իրէն, վէ մասլաճաթը էգրաֆը իլէ տիւշիւնմէքսիզլն՝ հըրս իլէ եէմին հտիւպ քէնտիւլերինի ոյօրճլու էթտիլէր, Պախուսուս սեօղիւ այաղէ պըրագուպ՝ ճէնկ էթմէկէ գարար վէրտիքտէն սօնկրա, քիմ սէրապէր օլսուն տէյու Ալլահ սիւալ էտէրլէր, օ էճիլտէն Ալլահ անլերէ եարտըմ էթմէզ՝ քի մըգտարլէրինի պիլիւպ թէրպիյէ օլալէր:

Ալագաա՝ ֆէյիլլէրինի տօղըլտուպ՝ վէ Ալլահըն գուտրէթինէ ումուտ պիրլէ աղայարագ օրուճ գութուպ գուրպան հտինճէ, էրթէսի կիւն ֆէթուհաթ իւզըն Բենիամինտէն իկիրմի պէշ պին էիւզատէմ գըրտըգտէն մատէ, անլերին մէմլէքէթլերլինի եագուպ՝ տիլ քէսէ ինսան վէ հայվան ճիւմլէսինի էօլտիւրտիւլէր, ֆէգաթ անլերտէն ալթը եիւզատէմ շէօլէ ֆիրար հտէրէք՝ Աէմօն գայասը տէնիլէն մահալտէ հըֆզ օլուրլէր, Վիլվագի պու տէֆա մէրամլէրի իւզըն ինթիգամ ալտըլէր իտէտէ, անլէր տախի Խարայէլ միլլէթինտէն օլմաղ իլէ, եիւրէկլէրի աճըլուպ զայէթ նատիմ օլուրլէր:

Պուճառան դաթի նազար , չիւնքի թանկամիսին ԳԼԻԱ :
 Զինսինէ գըղ վերմէյելմ տէյու եհմին եթմիշէր ի
 տի , լաբին անլէրտէն ալթը եիւղ ատեմ գաւմը օւ
 մաղ իլէ , տիւշիւնիւրլէր քի եկեր անլէրէ գըղ վէր
 տէլէր , եթտիքլէրի եհմինէ գարջը հարեքեթ պիւրէ
 խեդա եթմիշ օլաճագլէր . եկեր վերմէսէլէր , ան
 լէր զէվճէսիղ գալուպ՝ Խարայէլտէն պիր Զինս գայպ
 օլաճագ . վէ եկեր անլէր փութփեքեթթէրտէն գըղ
 ալսալէր , ոմօսա մուղայիր օլաճաղի աշիքեար օլմաղ
 իլէ , աղմ հնտիշէյէ կիրիֆթար օլուրլէր , Վէ լա
 քին չիւնքի եհմին տախի եթմիշէր իտի , քի Խ
 րայէլ միլլէթի օլարագ հանկը շէհիրտէն ատեմ
 կէլմէղ իսէ մէղքիւր Զէնկէ , անլէրի տախի գըրա
 լէր . իմտի թաբիս տէնիլէն մէմէքեթտէն քիմնէ
 կէլմիշ օլմատըղինտէն , օն իրի պին Զէսուր ատեմ
 իրսալ հտիւպ՝ անըն եհալիսինի պիքիր գըղլէրտէն
 մատէ գըրուպ թէլէֆ հտէրլէր . վէ անտէ տախի
 ֆեգաթ տեօրթ եիւղ պիքիր գըղ պուլունուր , Վէ
 պալտտէ մէղքիւր ալթը եիւղ ատեմ՝ քի չեօլտէ
 հըֆղ օլմուշէր իտի , րայ պիւրէ ատեմ իրսալ հտէ
 ըէք չաղըրուպ՝ տեօրթ եիւղ գըղը անլէրէ վէրիւ
 լէր՝ քի քէնտիլէրինէ զէվճէ հտէլէր , Նաճագ իրի
 եիւղ ատեմէ տախի զէվճէ պուլմագ լաղլմէտէն
 օլմաղ իլէ , պիլ իթթիֆագ գարար վէրիւպ՝ անլէ
 ըէ թէնպիհ հտէրլէր քի , Սելուլ տէնիլէն մահալին
 պաղլէրինին արասընտէ կիզէնէլէր . վէ պայրամտէ
 գըղլէր քէնտի ատեթլէրի իւղըն անտէ հօրայա չըգ
 տըգլէրինտէ , տէրհալ հէր պիւրի պիւրէր գըղ գու
 թուպ՝ անի քէնտինէ զէվճէ հտէ , վէ քիմնէ մա
 նի օլմայա ,

Վագաա ղիքր օլտուղի մէնվալ իւղըն մատլահաթ
 իճրա օլուպ՝ մէղքիւր ալթը եիւղ ատեմին ղիւրիւ
 եթինտէն թանկամիսին Զինսի կիւն պէ կիւն չօղալ

Դատարան մաղ իլէ, Խարայէլին օն իբի ճինսինին սայըսը նօզ-
 արք Իս- սան պուլմատը խեփե, քեթթիւ ատէմլէրէ թասա
 րայէլէ հուպ հտէրէք ատալէթէ մուղայիր հարէքէթ էթ-
 մէկ իլէ՝ օ գատար ատէմ թէլէֆ օլուպ մէմլէ-
 քէթլէրի խարապ օլտու :

ՍԻՒԱԼ 33.

Մեզքիւր զուհուրաթըն իւզէրինէ՝ Խարայէլ ճէմսէթի խլահի նէֆա
 օլտու մու :

Դ. Գ. ճ. () լմատը. Օ իրա Ալլահը ունուտուպ՝ Բա-
 Գ. Գ. հաղ տէնիլէն փութա թամիլընտրէր¹. օ էճիլտէն
 Ալլահ էիւճէնիւպ՝ Քուսարաթեմ տէնիլէն սիւ-
 րեանի փատիլահըն եհտի իլէ թէքտիր հտէր ան-
 լէրի սէքիլ սէնէ. Անըն զատարըլընէ ճէմսէթ
 Թահամիւլ հտէմէյիւպ նիյաղ էթտիլէրինտէ,
 Գոթոնիլէ նամ քիմէմնէնին եհտի իլէ տիւլմանը
 Գոթորուպ խեղաս հտէր անլէրի. Մեզպուր գըրգ
 սէնէ հաքիմլիք (գատաւորութիւն) հտիւպ ճէմս-
 էթ րահաթ օլտու խեփե, անըն վէֆաթընտէն սօնէ-
 րա եհնէ էմրէ մուղայիր հարէքէթ էթմէկ իլէ²,
 Սովաք փատիլահըն Եգղամու մուսալլաթ հտէր Ալ-
 լահ անլէրին իւզէրինէ³.

1 Արաբիէ որդիքն Խարայէլէ լար ասալի Տէսան. և ճա-
 րայան շէր Ասրուսաթ Իրէսնի. և պաշտէյին շէսհալ և
 շինասան. Դատար. Գ. 7:

2 Յասէլի որդիքն Խարայէլէ ասնէլ լար ասալի
 Տէսան. Դատար. Գ. 12:

3 Եւ շրայայ Տէր շէգըճ արայ Սովաքն Դ վէ-
 րայ Խարայէլէ լան ասնէլ նոյա լար ասալի Տէսան.
 Դատար. Գ. 12:

Օն սէքիղ սէնէ անըն ելինտէն տախի եղկեթ չէքիւայ՝ Թէքրար նկայղ եթտիքլէրնտէ՝¹, Բենիաւ մինին ճինսինտէն Աւովգ նամ՝ քիմէսնէնին ետտի իւ Աւովգ լէ խէլաս հտէր անլէրի, լաքին նազար էլլէ քի նէ սուրէթ իլէ իճրա օլտու մասլահաթ:

Զիւնքի Խարայէլ ճէմսէթի՝ Լզդոմուն Թահլ գի հիւքմիւնտէ իտի, անէ հէտիյէ վէրէճէք օլուայ՝ Աւովգուն ելի իլէ իրսալ հտէրլէր: Ալ է մէզպուր զայէթ ճէսուր օլտուլինտէն մմտէ, միւտէպպլըր վէ իքի ելինէ տախի չէվլէք օլմաղ իլէ, ֆիքրինէ գօր քի ֆէնտ իլէ պիր Թագրիայ հօլտիւրէ Լզդոմուն: Ալ է քիմսէյէ սըր վէրմէյէրէք, գարըլ պօյինտէ իքի աղըզլը պիր գըլլճ էափուայ՝ էանընտէ կիղլէր էս վապը իլէ: հէտիյէի կիւթիւրիւայ սուհտուղնտէ, անըն սաքին օլտուղի մահալի տիգաթ հաիւայ՝ գալ չաճագ եէր տախի պէլլէր, Աստէհու կիտէր Ղաղ գաղա տէնիլէն մահալէ, քի անտէ Սովաքլըլէրին փութլէրի վար իտի, վէ տեօնիւայ Թէքրար կէտիքտէ, կէօյա փութտէն խապէր կէթիրմիշ օլուայ՝ պէն տէ Ալահըն էմրի վար քի սանա կիղլի սեօյլէյիմ տէյլինճէ, եթպայիլէրինի օտաւտէն տիշարը հտէր Լզդոմ: վէ չիւնքի զայէթ Թէնպէլ իտի, Աւովգըն էանընէ վարտըլի հալտէ՝ մէզպուր կիղլէտիկի գըլլճը չըգարուայ օ տէրէճէ հըզ իլէ սօգար անըն պէօյրինէ, Թա՝ քի գապղէսինէ վարընճէ իլէրի կիր մէկ իլէ՝ չըգարամաղ օլուր պէօյրինտէն: վէ մէզպուրուն հպէտի սէս հտէճէք հալի օլմայարագ՝ ալ նիտէ հօլտիւքտէ, օտա գափուսունու գափայուայ՝ մուգատտէմ պէլլէտիկի եէրտէն ֆիրար հտէր:

Խմտի Լզդոմուն եթպայիլէրի գափույու գափալ

¹ Ալաշկէյի ռէդիէն Խարայէլէ տա՝ Տէր. Դատա. Գ. 18.

լէ կեօրիւայ՝ զանն հտերլէր . քի՝ մաֆի իգթիզալը
խըզմէթ իւզըն տիր . լաքին վագըթ ուղայըն՝ Զա
սէպիլ իգթիզա գափույու աշուայ մասլահաթը անկ
լատըիք իսէտէ , Աւովդուն փեշինէ տիւլէ՝ Զէք վա
գըթ պուլամասըգլէրինտէն , մէզպուր սէլամէթ
եագասընը պուլուայ՝ Խարայէլին դօփրադինէ վասը
օլուն՝ Զագ , տէրհալ Զէնէ պօռուսունու չալար , ()
պապտէ Խարայէլ մատտէյի անկլայուայ անխտէ Զէմ
օլտուգլէրինտէ , անլէրին կօնիւնէ տիւլիւայ գուշա
տըրլէր տիւլմանը . վէ գաշմաղէ տախի ֆուրսագ
վէրմէյիւայ՝ օն պին Զէնկեալէր աւքէր գըրմաղ իլէ
ֆէթհ հտերլէր Սովաբըլլէրի , Ֆիլհագիգա՝ պու
մատտէնին իւղէրինէ՝ սէքսէն սէնէ ասուտէյի հալ
իւզըն օլտու իսրայէլ . Աւովդ տախի վէֆաթընէ
գատար հաքիմլիք էթտի .

Ս-Դ-

Ք-Բ

Պ ստէհու՝ Սամեգարնամինտէ պիր ըհնչպէր զայ
էթ մէրտանէ վէ Զհսուր օլմաղ իլէ , սապան տէ
միրի իլէ փութփերէսթլէրտէն ալթը իւղ ատէմ հօլ
տիւրիւայ՝ անլէրին ինէկ վէ գօյունլէրինի տախի թա
լան հտէր . զիրա օ՝ վագըթ եհնէ պաշամըշ իտիլէր
Խարայէլէ քէտէր վէրմէկէ . Սէղքիւր Սամեգար
պիր վագըթ հաքիմլիք էթտի իսէտէ , քէմալի մէր
թէպէ տիւլմանը ֆէթհ էթմէկէ գուտրէթի եր
մէզ օլմաղ իլէ , պախուսուս . քի՝ Խարայէլ րահաթ
գալըն՝ Զէնէ ֆէսատէ գատէմ պասուայ Ալ
լահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ էթմէկ իլէ ,
Ալլահ կիւ՝ Զէնիւայ՝ Քանանլըլէրին փատիշահը Ֆա
բինին էլի իլէ թէքտիր հտէր անլէրի , քի թէրպլիէ
օլալէր . Օլիրա՝ մէզպուրուն թօգուղ էիւղ տէմիր
Զէնկ արապասը օլուայ , իկիրմի սէնէ զայէթ սըգըն

Դ. Դ.

1 Յաւելն որդիսն Խարայէլէ տանել լաւ աստուծոյ
Տէրան . Դատա . Դ . 1 :

Թը վերտի Խարայեւ¹ . Խմտի Խարայեւ անըն էղլյեւ
 Թինէ Թագաթ կէթիւնէմէյիււպ՝ Ալահա նկաղ էթ
 տիբտե² , մէզբիւր Սամեգար տախի վէֆաթ էթ
 միշ օլմաղ իլէ , ³ Կեբօրա նամինտէ պիր տոււ տիշ Դէբօրա
 էհլի եհտի իլէ՝ խէլաս էթտի Խարայեւ : Օ իրա
 Ալահ անէ փեյղամպերլը լուծֆու ինայեթ էթ
 միշ օլուպ , ատալէթ պիրլէ ճէմաէթին շէրլյաթը ,
 նը կեօրմէկ իլէ՝ Ճիւմէսինէ վալտէ մագամինտէ
 հիւսնիւ նազար էտէր իտի . օ էճիլտէն Խարայեւ
 վալտէ չաղըրտը³ , Մէզպուրէ՝ Խարայեւին խէլա
 սընէ մուպաշիւթ իւզրէ օլտու իսէտէ , օ էսնատէ
 Կեֆիթաղիմին ճինսինտէն Բարակ նամինտէ պիր ճէ
 սուր ատէմ վար իտի , անի չաղըրուպ Թէնպիճ էտէր ,
 քի Թափօր տաղինէ կիտիւպ , Կեֆիթաղիմին վէ
 Օաբուղօնուն ճինսինտէն օն պին ատէմ ալուպ
 տիւշմանըն իւզէրինէ վարա : Մէզպուր իդաաթ իւզ
 րէ օլսարագ պու խըցմէթի Թաահուտ էտէր , լաբլն՝
 չիւնքի ⁴ Կեբօրա փեյղամպեր իտի , տիլեր քի՝ քէն
 տի տախի պերապեր օլա , քի ֆէթուհաթ վագթիւ
 նի պէյան էտէ : Մէզպուրէ անըն մաթլուպի իւզրէ
 պերապեր կիտէճէք օլուպ՝ ճէվապ էտէր քի , պէն
 կէլրիմ սէնին իլէ , անճագ պիւլ քի՝ ֆէթուհաթ
 տիշ էհլի եհտի իլէ օլուր :

Բարակ

Մէզբիւր { յաբին փատիշահ մասլահաթը տույ
 ուպ Սիսարա նամինտէ սերասքէրինէ խապեր էտէր .
 օ տախի Թօդուղ էիւզ ճէնկ արապասը՝ վէ չօգ աւ
 քէր իլէ Բարակըն իւզէրինէ վարտը իսէտէ , Բա

1 Իննկարիւր Խառայ երկաթի էին նորա . և նա նեղէր
 Ղիւրայեւ սասպիլ՝ ամա բան . Դատա . Գ . 3 :

2 Ալաղակեյին որդիին Խարայեւ սօ Տէր . Դատ . Գ . 3 :

3 Սինկ յարեաա Դէբօրա . . . մայր Խարայեւ .
 Դատա . Ե . 7 :

րակ օն պին ատեմ իլէ Թաւօր տաղնտէն ինտիբ տէ , հիբմէթի խիւտա՝ տերհալ ազիմ խեվի իւզրէ Սիսարանըն ասքերի .քէնտիլէրինի շաշըրուպ՝ պօղու լուրէր . արապալար տախի պիրի պիրինին եօլունու մէքս էթմէկ իլէ , զայէթ վերուշան հալ քէսպ է տերէր :

(Օ) Լ պասպտէ Բարակըն ասքերի տիւ .քէսէ գըլըճ տէն կէշիրիր անլերին ճիւմլէսինի , թո՛քի պիր .քիմ տէ խելաս օլամազ անլերտէն , Սիսարա տախի զայէթ խեվի պիրլէ եայան գաշար իքէն , եօլ իւզերին տէ կինէլի .Բաբեր նամ .քիմէսնէնին չատըրընէ եա գըն վարընճէ , անըն էհլի Յայէլ գարը չըգուպ՝ իզլէթ պիրլէ իջերի ալըր անի , վէ չատըրըն էթէքլերի իլէ եօրթեր , քի Խարայէլն ասքերինտէն հըֆիլ է տէ , Օ իրա մէղքիւր .Բաբեր՝ զաթը Սոմսէսին գայըն փէտերինին ճինսինտէն օլմազ իլէ , Խարայէլ ճէմաէթի իլէ մուհապպէթ իւզրէ իտի . Յաբին փատիշահ տախի՝ անըն սայիր ճինստէն օլտուղնի պիլերէք , անէ քէտէր էթմէտիկինտէն , Սիսարա անտէն տիւշմանըգ մամիւլ էթմէյիւպ՝ կիրիր անըն չատըրընէ , Ս է զայէթ եօրղուն վէ սուսամըշ օլմազ իլէ սու իսթեր . վէ Յայէլ կեօյա իքրամ գայտընտէ օլարագ՝ սու եերինէ սիւտ իջիրիւպ եօրթեր անըն եիւզիւնիւ :

Փիլհագիգա սելամէթ եերէ տախիլ օլտում տէյու՝ մէզպուր հեր նէ գատար միւսթերիհ օլտու իսէտէ , խեվիինտէն նաշի թէնպիհ ետէր՝ քի չատըրըն գափուսինտէ պէքլէյիւպ՝ կէլէն օլտուգտա՝ պունտէ .քիմնէ եօգ տուր տէյու ճէվապ էտէ , վէ .քէնտի ույգուշա վարըր , (Օ) Լ պասպտէ Յայէլ չատըրըն գազըգլէրինտէն պիրինի վէ թօգմաղի ալուպ՝ ուսուլ իլէ անըն եանընէ վարարագ՝ ճէնէ պաշըսըն տէն հէման անի եերէ միսլատըղի հալտէ , մէզպուր

ղայեթ սեփիլ հալ իւզրէ տերագեպ հէլլաք օլտու ,
 Խմտի մեղքիւր Բարակ , օ .քի Սիսարանըն ենքսեսիւ
 նէ տիւշմիւշ կէլիւր իտի , Յայեւ անէ գարշը կիտիւպ
 պէյան հտէր մասլահաթը . օ տախի Սիսարայը հօւ
 միւշ կեօրիւնճէ , շաղ օլարագ մէմնուն օլուր Ալահ
 տէն , Փիէհմ հյլէ . նիճէ .քի մոլգատտեմ սեօյլէտի
 Պեբօրա .քի ֆեթուհաթ տիշ հհլի եհտի իլէ օլուր ,
 վագաա Յայեւն եհտի իլէ Սիսարա հէլլաք օլուպ
 ինայեթի պարի խէրաս օլտու Խարայեւ տիւշմանտէն ,
 Ա է չիւրի պու .քերէմ մախսուս Ալահըն ինայեթի
 իտի , օ հճիլտէն Պեբօրա վէ Բարակ մէմնուն օ ԳԼ Ե ,
 լուպ անըն Խարայեւէ հթտիկի հյլիկի , Խարայեւն
 հալի .քէֆիյեթինի , վէ Սիսարանըն նէ հիյեթ իլէ
 հէլլաք օլմասընը օրհնութիւն վէ թարիխ միտիլիւ
 սեօյլէյիւպ մէտհ հտէրլէր Ալահը , Պու ֆեթու
 հաթըն իւզէրինէ ինայեթի պարի Վանանլըլէր դայ
 եթ ինգրաղ պուլուպ գըրգ սէնէ բահաթ օլտու
 Խարայեւ . Պեբօրա վէ Բարակ տախի վէֆաթ է
 տէրլէր :

ՍԻՒԱԼ 34.

Դեբօրա եօրիւքտէն անկրա՝ նիճէ օլտու Խարայեւն հալի :

Ճ . Պայեթ սեփիլ օլտու , Օլորա տիւշմանըն
 շէրքիստէն խէրաս պիրլէ սեֆայի խաթըր իւզրէ օլ
 տուգտէ , եհնէ Ալահըն հմրինէ մոլղայիր հարէքէ ԳԼ 2 ,
 թէ մէյլ եթտիլէր , Խմտի Ալահ կիւճէնիւպ եհ
 տի սէնէ թէքտիր հտէր անլէրի Սադիամլըլէրին է
 լի իլէ ¹ :

¹ Եւ տարին որդիսն Խարայեւէ լար առաջի Տեառն . Ե
 եր շնոս Տէր Դ յեռս Մարիամոս մմ էօլն . Վատա .
 Զ . 1 :

Պուրատե Սադ-խամ տէնիլէն մահալ տէկիլ . քի Սըսըրէ եագըն օլան եէր տիր , օրայա քի Սովսէս Փիրար էթտի Փարաւօնուն էլինտէն , (նիճէ քի իւ ջիւնճիւ տէհըրն գըրգ իւջ սիւալինտէ զիբը օլտու .) իլա քի Նորդանան նէհըրն էօթէ եագասընտէ՝ Սադ-խամ իսմինտէ ախէր պիր եէր տիր . քի իկիրմի տէօթ սիւալտէ զիբը օլտուղի մէնվալ իւզըէ , Սովսէս անտէ Սադ-խամըլարը գըրտը . Փիրլագի մէզ պուրլէր Սովսէսին վագթինտէ զայէթ ինգրազ պուլտուլէր իսէտէ , պատիլ զէման գուվլէթ քէսպ էտիւպ , Սմաղէկ վէ կիւն տօղուշու գարաֆընտէ օլան միլլէթլէր իլէ իթթիֆագ էտէրէք , օ տէրէճէ զիյան վէ քէտէր էտէր իտիլէր Խարայէլէ , թա՛ քի անլէրին շէրրինտէն մէճպուր օլտու ճէմանէթ տաղլէրտէ՝ մաղարալէրտէ՝ վէ սարփ եէրլէրտէ աղըլ էամի մաղէ , քի հայվանաթլէրինի հըֆզ էտէլէր , Օ իրա տիւշմանըն հիսապսըղ տէվէ վէ սայիր հայվանէթի օլուպ՝ մահսուլ վագթի չատըր իլէ կէօջ էտէր իտիլէր Խարայէլին գօփրաղլինէ , վէ ջէքլըկէ կիպի եայըլուպ՝ անլէրին ճէմի մահսուլլէրինի վէ հայվանաթլէրինի թէլէֆ էթտիքտէն սօնկրա , կիւզ վագթի կիտէր իտիլէր քէնտի եէրլէրինէ , Սէ Խարայէլ եէնէ չալըշուպ էքին էքէր , մահսուլ հասըլ օլունճէ՝ մէզպուրլէր կէլիւպ եէնէ խարապ էթմէկ իլէ զայէթ ֆագիթ օլտու Խարայէլ¹ . Օ իրա եէտի սէնէ մահսուլ տէրամպար էտէմէտիքլէրինտէն՝ վարկէթլէրն թէլէֆ օլտուգտէն մատէ՝ շէտիտ գըթլըգ տալի զուհուր էտէր , (նիճէ քի պէյան տըր² .) վէ Խա

1 Աշխարայա- Խարայէլ յոթ յերեսայ Մարտիմու . Դատա . ք 6 :

2 Եւ ելէ յիւ պարիլ յաւարա Դապիւլ Մապաւորալ յըն , էին տիլ յերիլէն . Հոռութ . Ա . 1 :

րայեւ փագիր օրունճէ՝ հատարին թանձրուպ պաշ-
լար նկյաղ էթմէկէ ¹ .

Վեհմէյլէ . Խարայեւ սրգլէթէ տիւշմանճէ՝ նկյ-
աղէ տուրուր . սէլամէթէ չըգընճէ՝ Ալլահը ունու-
տուր . լաբին Ալլահ ինայեթքեարե օրմաղ իլէ՝ վեյ-
ղամպեր իրսալ էտիւպ՝ անլերէ էթտիկի ինայեթի ,
վէ անլերին թէնպիհէ մուղայիր օրտուգլերինի պէյան
էտեր , .քի գապահաթլերինի պիլիւպ թեօպէ տէյ-
էլէր ² .

Պախուսուս՝ զանն էթմէսինլէր .քի տիւշման .քէն-
տիլիկինտէն գատըր տըր Խարայեւէ .քէտեր էթմէկէ ,
իլլա .քի՝ Ալլահըն բէյի իւզըէ տիր գուհուր էտէն
.քէտեր , Խմտի Խարայեւ հատարին թանձրուպ՝ Ալ-
լահըն մէրհամէթինէ ումուտ պիրլէ նկյաղ էթտիք-
տէ , Ալլահ տախի անլերի տիւշմանտէն խէլաս էթ-
մէկէ միւրատ էտիւպ՝ Սանասէնին ճինսինտէն Պե- Պէդէօն
գէօն նամինտէ պիր ատէմէ մէլայիք իրսալ էտեր ,
.քի անըն եհտի իլէ Խարայեւի խէլաս էտէ .

Սէ չիւնքի՝ Սագիամլլէր հէր սէնէ մահսուլ
վագթի կէլիւպ Խարայեւին մահսուլինի թէլէֆ է-
տէր իտիլէր , անլէր տահա կէլմէղտէն էվիլէ՝ Պե-
գէօն փէտերինին դարլասընը պիլիւպ հարման տեօ
վէր իտի , .քի պուղտայը գաջըրա , Սէզպուր հար-
մանտէ իրէն՝ մէլայիք ինսան շէքլինտէ կէօրիւնիւպ
տէր .քի , Ալլահ սէնին իլէ տիր աղիմ գուվիլէթ ի-
լէ ³ . Պեգէօն ճէվապ էտէր .քի , էկէր Ալլահ պիլ

1 Եւ աղաղակեցին որդիսն Խարայեւի առ Տէր .
Պատա . Զ . 6 :

1 Առաքելայ Տէր այր հարգարէ առ որդիսն Խարայեւի .
Պատա . Զ . 8 :

3 Եւ երեւցաւ նմա հրէշտի Տէառն՝ և տէ ցնա .
Տէր ընդ իւր զօրութեամբ . Պատա . Զ . 12 :

զիմ ինչ իսե, նիջիւն պու քեմիքէր պիզէ զուհուր
 էթտի. հաճնի անըն միւճիւզաթէրի. քի անլերի փե-
 տերլէրիմիզ պիզէ նագլ էթտիլէր. նիջիւն պիզի
 րէտտ էթտի. Ապգաա Ղեդէօնուս գալպի փաք,
 վէ Ալահըն իգաաթընտէ օլմասը ինչ, փութփե-
 րէսթլէրին զատտարլըղինի կեօրտիւքտէ, զանն հտէր
 քի Ալահ քէնտիլէրինի րէտտ էթտի. Ապին տե-
 կիւ. քի Ալահ Խարայէլի րէտտ էթմիշ իտի, իլա քի
 Խարայէլ փութա թափըմաղ ինչ Ալահը ինքեար
 էթտի. Բեզա՝ տեկիւ. քի քեմիքէր Խարայէլի պուլ-
 տու, իլա քի Խարայէլ քեթիւ հարէքէթ մէյլ
 էթմէկ ինչ՝ քեմիքէրի պուլտու. Պախուսուս՝ Ալ-
 ւահ միւճիւզաթ ինչ Խարայէլի Սըրըտէն խեւաս
 էթտի իսետէ, հմրէ մուղայիր հարէքէթ էթտիք-
 լէրինտէ՝ թէքտիր տախի էթտի. Օիրա՝ նիճէ քի
 քէնտի մէրհամէթինէ մէպնի՝ ինայէթ հտէր, քե-
 զա՝ ինսան անըն հմրինէ մուղայիր օլուր իսե, ատա-
 լէթինէ մէպնի տախի թէքտիր հտէր. Ղեդէօնուս
 պու միսիւլիւ ճէվապլէրի՝ անըն իթիգաթընըն քե-
 մալէթինի, վէ Ալահըն գուտրէթինէ ումուտ էթ-
 տիկինի պէյան էթմէկ ինչ, մէլայիք թէքրար ճէվապ
 հտէր քի, կիթ՝ պու գուվլէթ ինչ գուրթարասըն
 Խարայէլի. Ապին՝ Սանասէնին ճինսինն պիւյիւք-
 լէրինէ նագարէն՝ մէզպուր քէնտի սինսիլէսինն քիւ-
 ջիւք վէ հտնա վէ քէնտինտէն պիւյիւք գարնտաշ-
 լէրի օլտուղինի միւլահազա հտիւպ, պախուսուս
 միլլէթէ պաշ օլմաղէ քէնտինի լայիգ կեօրմէտիկին-
 տէն՝ նէ՞ ինչ գուրթարայըմ Խարայէլի տէտիքտէ,
 մէլայիք անըն թէվազիւ օլմասընէ պինայէն տէր

1 Ի՛նչ լօրո-թեամբէ քու պտո-ի, և իրի-նէս շիս-
 րայէլ. Պատա, Զ. 14:

քի՛ն Ալլահ սէնին իլէ տիր¹ .

Պու ճէվապըն իւզէրինէ՝ խըզմէթի Թաահուտ
էթմէկէ ըիզա օլտու խսէտէ , պէլքի ճէմահէթ քէն
տինէ իզաաթ էթմէզ տէյու՝ նիշան տիլէր . Ա է տա
խի՛ իբրամ գայտընտէ օլուպ ըիճա էտէր քի՛ ինայ
էթ էտիւպ կիթմէսին՝ քի գաամ Թէտարիք էտէ ,
զերա տահա անըն մէլայիք օլտուղինի պիլմէզ իտի .
Ա է կիտիւպ փօղաչա վէ խաշլամա էթ կէթիրտիկին
տէ , մէլայիքին էմր էթմէսի իլէ՝ էթի վէ փօղաչայը
գաշըն իւսթիւնէ գօյուպ , էթին սույունու տեօքէր
անէրին իւզէրինէ . Ա է չիւնքի մէլայիքին էլինտէ
ասա վար իտի , ասանըն ուճունու էթէ վէ փօղա
չայա սօգունտուլտուղի հալտէ , հիքմէթի պարի՛
հէման աթէշ զուհուր էտիւպ եազար անէրի , վէ
քէնտի կէօրիւնմէզ օլուր , Վեդէօն պու էլամէթի
կէօրիւնաճէ , անըն մէլայիք օլտուղինի անկլայուպ՝
էօլուրիւմ տէյու խսվֆ էտէր . վէ մէլայիք տահա
անտէ մէվճուտ օլմաղ իլէ՝ ճէվապ էտէր քի՛ , խսվֆ
էթմէ՝ էօլմէզսին . () Լ պապտէ մէզպուր միւսթէ
րիհ օլուպ՝ անտէ սեղան եափար Ալլահա .

Լաքին անըն փէտէրի Հոլաս՝ Բահաղ փուլթուն
խամինէ սեղան եափուպ՝ վէ էգրաֆընէ տախի ա
ղաճ տիքիւպ օ մահալի օրմանըգ էթմիշ օլմաղ իլէ ,
Ալլահ օ կէճէ Վեդէօնա էմր էտէր քի՛ էվմէլա
մէզքիւր սեղանը երգուպ վէ օրմանը գըրուպ՝ Ալ
լահա սեղան եափա . վէ փէտէրինին պէսլի էօքիւ
զիւնիւ վէ եէտի երլըգ պիր էօքիւզ տախի ալուպ՝
անըն իւզէրինտէ գուրպան էտէ . Ա է չիւնքի փէ
տէրի վէ էհալիլի մէմէքէթ Բահաղ փուլթա Թա
փըրըլէր իտի , անէր տուլմասըն տէյու խսվֆինտէն

¹ Լէ՝ տէ յիս (հիշատիկ), Տէր ընդ Տեղ . Պատու .
Զ . 16 .

նաշին՝ կէճէ վագթի քէնտի խրղմէթքեարէրինտէն
 օն իւջ ատէմ իլէ վարուպ՝ էմի օլտուղի իւղրէ իճ
 րա էտէր , Սապահ օլուպ էհալի մասալահաթը անկ
 լատըդտէ , ֆէհմ էտէրլէր .քի՝ Վեդէօն տըր անի
 էտէն . զիրա փուլթուն Նլլահ օլմատըղինի պիլմէկ
 իլէ՝ անէ սէճտէ գըլմաղ իտի . () էճիլտէն փէտէ
 րինտէն իսթէրլէր անի՝ .քի էօլտիւրէլէր . Սաքին ա
 նըն փէտէրի շէհիրտէ սեօզ սահիպի օլմաղ իլէ՝ ճէ
 վապ էտէր , .քի սին՝ մի Քահաղըն շէրիյաթընը կէօ
 րէճէքսինիզ . .քիմ .քի անէ քէտէր էթտի իսէ՝ սա
 պահա տէկին էօլտիւն . էկէր Նլլահ իսէ՝ .քէնտի սէ
 ղանընը երգանտան ինթիգամընը ալսըն . Պու ճէ
 վապ իլէ էհալիի թէսքին էտիւպ՝ Վեդէօնուն իս
 մինի Յերդուաղ չաղըրտը , քի Քահաղըն թէքտիր
 էտիճիսի տէմէք տիր .

Սէ օ վագթ տիւլման տախի՝ անլէրէ գարիպ
 Յեզրայէլ օլասը տէնիլէն մահալէ կէլմիլ օլմաղ ի
 լէ , Վեդէօն հադ գարաֆընտէն գուլվէթ քէսպ
 էտէրէք՝ ճէնկ պօռուսունու չալտըգտէ , Նթի
 էղէրին սինսիլէսի տախի՝ անըն արտըսըրա ղայ
 րէթ իւղրէ օլտու . զիրա Վեդէօն տախի օ սինսի
 լէտէն իտի . Պախուսուս .քի տիւլմանըն կէլտիկի
 էէր , Նսեքին՝ Օաբուղօնուն՝ վէ՝ Նէլիթաղիմին էյ
 ալէթլէրինէ գարիպ օլմաղ իլէ , անլէրէ ատէմ իը
 սալ էտիւպ՝ տէրհալ օթուղ իքի պին ատէմ ճէմ
 օլտուլէր .

Սէ շիւնքի Վեդէօն սաքէրէ պաշ օլտու , Նլլահ
 տէն նիլան տիլէյիւպ՝ տէր .քի , էափաղայը (գզաթ)
 կէճէ հալմանէ գօյուպ , էկէր էալընըղ անըն իւղէ
 լինէ շիյ ինէրէք՝ սայիր ճիւլմէ էէր գուրու գալըր
 իսէ , պիլըրիմ .քի՝ Նսրայէլ պէնիմ էլիմ իլէ իսէլաս

օլուր. վէ եամիաղայը դօր հարմանէ. չիքմէթի սլա,
րի օ կէճէ եաղմնուր կիսլի չիյ եալնըղ անըն իւզէ,
րինէ ինիւս՝ սայիր եէր գուրու գալաը. սապահ օ
լուսայ անի սըդտըղինտէ, պիր լէկէն սու չըդար. Ա
թէքրար՝ եամիաղա գուրու գալուս, սայիր ճիւղէ
եէրլէրէ չիյ ինէ տէյու տիլէկ էտիւս՝ օ կէճէ եէ
նէ եամիաղայը հարմանա գօտուղինտէ, հէր եէրէ
չիյ ինիւս՝ անըն իւզէրինէ ինմէզ.

Պու խուսուստէ՝ տէկիլ.քի իթիգաթընէ խելալ
վէքմէկ իլէ նիշան տիլէտի Վեդ-հօն, իլա՝ ճէմնէթ
ֆեհմ հթսին.քի եալնըղ Մլահըն գուտրէթի ի
լէ խելաս օլաճագ տըր Խարսյէլ. () էճիլտէն Մլ
լահ անէ տէր.քի՝ ասքէրին չօգ. տըր. խելվֆ էաէն
կէրի տէօնսիւն, քի Խարսյէլ.քիսլ ըլէնիւս տէմէ
սին.քի՝ քէնտի գուտրէթիմ՝ իլէ խելաս օլաուս՝,
() Լ սպապտէ ասքէրտէն իկիրմի իքի պին ատէմ՝ կի
տիւս՝ օն պին ատէմ՝ գալաը իսէտէ, Թէքրար տէր
քի՝ եհնէ չօգ. տըր. ինտիր անլէրի սու.քէնաղընէ,
քիմ.քի ավուճունա սու ալուս՝ քէլալ միսալի տի
լի իլէ սու իչէր իսէ՝ անլէրի սյըր. վէ քիմ.քի տիլ
իւսթիւնէ տիւշիւս սու իչէր իսէ, անլէրի պաշգա
այըր. Լճի օլաուղի իւզըն Վեդ-հօն իճր ս էտիւս,
տիլի իլէ ավուճունտան սու իչէնլէրին սայլսը իւչ
էիւզէ պալիղ օլաուգտէ, Մլահ տէր.քի՝ իւչ էիւզ
ատէմ իլէ խելաս էտէճէկիմ՝ Խարսյէլի, գուսուրու
կիթսին՝, Լամի թօգուղ պին եհտի էիւզ ատէմ
տախի կիտիւս՝ ֆեգագ իւչ էիւզ ատէմ գալաը.

1 Լ- ասէ Տէր Երեմիոն. Բաղն-է շըրտ... Գո-
նէ պարծիյի Դ վերայ իճ Իւրայէլ Լ ասիյե իէ յեւն իճ
Ժրիւսյ ղիւ. Դատա. Է. 3:

2 Լ- ասէ Տէր Երեմիոն. Երեւ Կարիւր արամբրտ՝ ԴԲ
Լ-Ժիւյի. շըւր՝ Ժրիւյի ղ յիւ. Դատա. Է. 7:

Սէ չիւնքի տիւշման զայեթ չօշլուգ իտի, Վեդեօն խէվֆ էթմէսին տէյու՝ օ կէճէ Ալաճ անէ տէր .քի, Սադիամըն օրտուսունէ վարուպ՝ նէ սեօյլէրլէր իսէ իշիթ, քի ճէսարէթ քէսպ էտէսին, () տախի քէնտի ուշաղը իլէ պիր Թագըրպ օրտույէ վարադըինտէ, Սադիամըլէրին պիրի բուէա կեօր միւշ օլուպ՝ րէֆիքինէ նագլ էտէր իտի, քի պիր առփա սօմոնու եռվարլանարագ կէլուպ՝ Սադիամըլէրին չատըրընէ վուրմաղ իլէ՝ անի երգաղ, Բէֆիքի ճէվապ էտէր .քի, դայրի շէյ տէկիլ տիր օ, իլա .քի Վեդեօնուն գըլըճը, Վեդեօն պու ճէվապը իշիտինճէ, սէճտէ գըլուպ՝ մէմնուն օլուր Ալաճտէն. Սէ տեօնիւպ կէլտիկինտէ, մէղքիւր իւջ եիւղ ատէմէ պիրէր պույնուղ պօուու, պիրէր մաշալ, վէ պիրէր տէսթի վէրիր .քի, մաշալալը տէսթի իշինտէ հըֆղ էտէլէր. Թէնպիճ տախի էտէր .քի՝ քէնտի նէ գարղ հարէքէթ էտէր իսէ, ճիւմլէսիտէ անըն կիպի էտէ :

Նագա՛ր գըլ պուրատէ Ալաճըն ինայէթինէ. զիւրա՝ կէճէ վագթի Վեդեօն տիւշմանըն իւզէրինէ վարուպ՝ եիւզէր ատէմ՝ օրտուսուն իւջ գարաֆընէ Թագսիմ պիրլէ, ճիւմլէսի պիրտէն իւճէ սէս իլէ, Ալաճըն վէ Վեդեօնուն գըլըճը տէյու նիտա էտէրլէր. Սէ Սադիամըլէր .քի՝ քէնտիլէրինին չօգլուղինէ ումուտ պիրլէ՝ գայկըսղ ույգույա տալ մըշէր իտի, ափանսըլ շամթա սէսինտէն ազիմ խէվֆ իլէ ույանտըլէրինտէ, Վեդեօնուն Թէրթիպի իւզըն՝ իւջ եիւղ ատէմ՝ տէրհալ տէսթիլէրի պիրի պիրինէ վուրուպ գըրարլէր. վէ մաշալալէր մէյտանէ չըգուպ՝ պօուուլարը տախի չալարագ. Ալաճըն վէ Վեդեօնուն գըլըճը տէյու՝ զայեթ հէյպէթլի սէս էթմէկ իլէ ճիւմլէսի զայ ագըլ շաշար, Վախուսուս .քի՝ մաշալալէրին շավգը էգրաֆէ

վերամաղ իլէ, հիւքմէթուլահ աղաճէրի վէ դաշ-
լէրի ատեմ զանն էտիււլ, կեօյա քի օրտուլէրինի
պի հիսապ ապեր գուշատմը կիպի ազիմ գարկա-
շալոգ իւզրէ հերքես պիրան էվվէլ գաջմագ ար-
զուսի իլէ պիրի պիրինի գըրմաղա պաշաւտըլէր ի-
սէտէ, Վեդէօն տախի իւջ էիւղ ատեմ իլէ էնք-
սէլէրինէ տիւշիււլ էլէ կէջէնի գըլըճտէն կէջիւրի:

Պալատէ մէդքիւր ասքեր՝ քի անլէրի Վեդէօն
կէրի չէվիւրմիշ իտի, տիւշմանըն գաջտըղինի տոյ-
տուգլէրինտէ, անլէր տախի վեշլէրինէ տիւշիււլ,
Էփրեմին ճինսինէ տախի խապեր էթմէկ իլէ, տիւշ-
մանըն ասքերինտէն էիւղ իկիրմի պէշ պին ատեմ
գըրտըգտէն մատէ՝ անլէրին պիւլիւքլէրինտէն իքի
քիմէսնէ տախի գաթլ էտիււլ՝ պաշաւընը կէթի-
րիւլէր Վեդէօնէ, քի անըն պիրինին իսմինէ (Օրէբ,
վէ օ պիրինին՝ Օէբ տէնիլիւր իտի:

Պիլհագիգա ինայէթի պարի՝ ազիմ ֆէթուհաթ
օլոււլ ճիւմէլ Խարայէլ շաղ օլտու իսէտէ, Էփրեմ Դ.Լ.
մին ճինսի Վեդէօնէ պէհանէ պուլոււլ, ճէնկէ
կիթտիկինտէ պիզէ նիջիւն խապեր էթմէտին տէյ-
ու՝ ասիլիք վէ իտտաա սուրէթի իլէ տաւաճը օլ-
տուլէր, Լաքին տէկիլ քի միլէթ զայրէթինտէ օ-
լարագ պու միսիլիւ ճէվապ էթտիլէր, իլլա քի
զիյատէ թալան էթմէք արզուսի իլէ, Լինճագ՝ Վե-
դէօն ալիմ վէ թէվաղիւ օլմաղ իլէ, նիզա հասըլ օլ-
մասըն տէյու՝ հալիմ ճէվապ իւզրէ անլէրէ շէրէֆ
վէրիււլ՝ Սագիամըն պիւլիւքլէրի (Օրէբի վէ Օէ-
բի գաթլ էթմէնիզ իլէ պէնտէն զիյատէ իշ կէգ-
րիււլ, սիզին պաշագ էթտիկինիզ պէնիմ պաղ պօզ-
մամտէն զայէթ չօդ էյի տիր, տէտիկի հալտէ¹, մէզ

¹ Այն յնսա . . . ո՞չ ապաշին լաւագոյն է ճառագող-
իւնիւր Եփրեմի, յան զիւրիսն Աբիէլիւրայ, Վատ. Ը. 2:

պուրէր թէսքին օլուպ դայրի ճեվապ էթմէզէր ,
 Սէլաքին Սադիամըն իբի փատիշահը Օհրէէ վէ
 Սաղմանա՝ օն պէշ պին առեմ իլէ Հորդանանըն գար
 շէ գարաֆընէ ֆիրար էթմիշ օլմաղ իլէ , միւրատ էւ
 տէր .քի անլէրի տախի էլէ կէշիքէ , Սնաադ նեվա
 լէսի թիւքենմիշ օլուպ՝ Սոկքովթ տենիլէն մահալէ
 կէլուպ էքմէք իսթէտիկինտէ , անըն պիւլիւքլէրի
 էքմէք վերմէտիքլէրինտէն մատէ , մէկէր սենին էլին
 տէմի տիր Օհրէէ վէ Սաղմանա տէյու զէվքէնիլը
 լէր . Ղադէօն կիւճէնիւպ ճեվապ էտէր .քի Օհ
 բէէի վէ Սաղմանայը Ալահ պանա թէսլիմ էթտի
 կինտէ՝ շեօլին չալըսը վէ թիքենի իլէ սիզի էօլտիւ
 րէյիմ . Քեղա Փանուէլ տենիլէն մահալէ վարուպ
 էքմէք իսթէր , անըն էհալիսի տախի բէտտի ճեվապ
 էտինճէ , անլէրէ տախի տէր .քի , սէլամէթ կէրի
 տեօտիւկիմտէ՝ երգայլմ Փանուէլին գուլէսինի .

Վիլհադիգա՝ պու պապտէ Ղադէօն քէնտի աւ
 քէրինին դայէթ եօրդուն վէ աճ օլտուղնի պիտի
 իսէտէ , Ալահըն ինայէթինէ ումուտ էտիւպ՝ տիւշ
 մանըն իւղէրինէ վարտըլնտէ , անլէրին օրտուսու
 նու պօղուպ՝ գութար Օհրէէի վէ Սաղմանայը , Սէ
 անտէն կէրի տեօտիւկինտէ , մէզբիւր Սոկքովթ
 էհալիսինտէն պիր ուշագ գութուպ՝ թասիհ էտէր
 մէմէքէթին պիւլիւքլէրինին իօմլէրինի , վէ շէհրէ
 վարտըգտէ՝ Օհրէէի վէ Սաղմանայը անլէրէ կիօւ
 թէրիւպ՝ շիտտէթի թիքէն իլէ իսքէնճէ էտէրէք
 եէթմիլ էէտի առեմ հէլաք էտէր անլէրտէն . Քե
 ղա մէզբիւր Փանուէլին պուրճունու երգուպ՝ ա
 նըն պիւլիւքլէրինի տախի գրրաը .

Սնաադ զանն էթմէ .քի՝ պու խուսուստէ դատ
 տարլըգ էթտի , զիրա անլէր խարայէլ միլլէթի օլուպ
 վէ Ղադէօն Ալահըն էմիլ իւղրէ անլէրի տիւշման
 էլինտէն իսէլաա էթմէք դայրէթինտէ , պախուսուս

քի ասքերի զայեթ եօրդուն վե հաճադայտ միւհ
Թաճ իբէն եքմէք վերմէմէք աղիմ՝ գապահաթ օլ
տուղինտէն պաշգա, Օ եքէէ վե Սաղմանա սէնին
էլինտէ՞ մի տիր տէյու՝ անի մէզագ եթաիլէր :

Պատեհու՝ Օ եքէէ վե Սաղմանայը տախի եօլ
տիւրեճէք օլտու խտտէ, մէզպուրլէր մուգատտեմ՝
անըն դարընտալէրինի թափօր տաղինտէ եօլտիւր
միւշ օլմալէրի իլէ, սիւալ ետէր քի նէլէտտէ տիր
լէր, վե նէ շէքիլտէ իտիլէր օ տտեմլէր՝ քի անլէրի
եօլտիւրտիւնիւղ, անլէր տախի՝ սանա պէնկղէրլէր
խտի տէյու իգրար եթաիլքտէ, ճէվապ ետէր քի
անլէր պէնիմ գարնտալմ խտի, եկէր անլէրի սաղ
պըրագմըլ օլտա խտինիղ՝ սիղի եօլտիւրմէզ իտիմ, վե
եմր ետէր օլտունէ քի մէզպուրլէրի եօլտիւրէ : Ըա
քին օլտու տահա չօճուգ օլտուղինտէն խէվթ եթ
մէկ իլէ՝ քէնտի գաթլ ետէր, Պու միսիլիւ ազիմ
Փեթուհաթ ինայէթի պարի Պեդէօնուն Եհտի ի
լէ իճրա օլմաղ իլէ, ճէմաեթ անի փատիշահ եթ
մէք արզուսինտէ օլուպ՝ եվլատտէն եվլատէ պիղէ
հիւքմ՝ եթ տէտիլէր իսէտէ՝ գապուլ եթմէլիւպ,
ճէվապ ետէր քի Ղլահ հիւքմ՝ եթսին սիղէ՝, Վէ
շիւնրի մէզքիւր Օ եքէէ վե Սաղմանայը գաթլ
եթաիլինտէ, անլէրին տէվէլէրինին պօյնունտէքի ալ
թուն հալգալէրտէն զայրի շէյ ալմնյուպ՝ ճէմի թա
լանը ասքերէ ինամ եթմիշ իտի, օ եճիլտէն տիլէր
քի եթաիլէրի թալանտէն պիրէր ալթուն քիւփի
վերէլէր քէնտինէ, Վիլվագի հէրքես պիրէր քիւ
փի վերտիլքտէն մատէ, զայրի չօգ զինեթ տախի
բիզա պիրլէ վերմէկ իլէ, անլէրտէն քահանայ լիպա
սը (Եփուտ) Եափուպ սագլար, քի Ղլահըն ինայ

1 Մէ ցնոսա Գիդէօն. ո՛ւ իլէեյի Էս յէլ. Է ո՛ւ իլէ
Էթէ յէլ ո՛րտի Է՛, այլ Տէր իլէեյի յէլ Դատ. Ը. 23.

էթի ունուտուլմասըն, Ֆիլհագիգա՝ Ալահա իւղ
զէթ օլսուն տէյուլ եամիտը անի, անճաղ՝ քէնտի էօլ
տիւքտէն սօնկրա՝ Ճէմաէթ անըն իլէ փութա թա
փընտը :

Պու ֆէթուհաթըն իւղերինէ Խարայէլ գըրգ սէ
նէ տիւշմանըն դուլումունտէն ազատ գալուպ Վե
դէօն տախի վէֆաթ էթտի :

Խպրէթ ալ Վեդէօնուն ֆազիլէթինտէն . զիրա
Խարայէլ Ճէմաէթինէ փատիշահ օլմաղէ քէնտինի
վէ էվլատէրինի մինասիպ կէօրմէյիւպ , տիւէր .քի՝
Ալահ հիւքմ էթտին անլէրէ , քի եալընըղ անըն
գուտրէթինէ ումնուտ պիրլէ տայիմա իգաաթ իւղ
րէ օլուպ՝ տիւշմանտէն ազատ գալալէր :

Ֆիլհագիգա՝ մէղպուր թէվազիւ գալպ օլմաղ
իլէ փատիշահ օլմատը իսէտէ , շէրէֆի փատիշահ
լէրտէն զնյատէ թարագգա պուլսու . զիրա .քիլի
հէր նէ գատար պիւյիւքլիւքտէն գաշար իսէ , օ գա
տար զնյատէ շէրէֆի արթար . մատամ .քի՝ քէնտի
պիւյիւքլիւկէ միւհթաճ օլմայուպ՝ պիւյիւքլիւք ա
նէ միւհթաճ օլմուշ սայըլը :

Ղիամանի շէրէֆ՝ ինսանըն կէօլէսինէ պէնկզէր
անտէն գաշսան՝ օ սէնտէն այրըմաղ . փէշինէ տիւշ
սէն՝ եէթիլէմէզսին , Շէրէֆ արայան՝ նասէզա տըր
շէրէֆէ . զիրա սէզամար օլանը՝ քէնտի արայուպ
պուլսուր . Սահիհ շէրէֆ տէկիլ .քի անէ վասըլ օլ
մագտէ գարար գըլսը , իլա .քի՝ անէ շայիսթէ օլ
մագտէ :

Ղիամանի պիւյիւքլիւկէ արզուքէշ օլմագ .քիպիր
լէրտէն , վէ .քիպիրլը՝ ահմագըլդտան հասըլ օլմաղ
իլէ , քէնտինի պիւյիւքլիւկէ լայըգ կէօրէն ահմագ
սայըլը , Նալինէ գանաաթ էթմէյիւպ՝ ալա մէր
թէպէյէ արզու էթմէք , հտնալըգ պէյանի տիր .զի
րա հտնա օլմասա՝ ալա օլմագ իսթէմէղ իտի , Շէ

րէֆ տիւէր իսէն՝ ֆաղիւթ իլէ , զերա ֆաղիւթ կիպի աղիմ շէրէֆ օլմաղ ինսանէ . պախուսուա մահ չուպ վէ թէֆաղիւ օլարագ՝ Ալլահըն գօրգուսու նու գալպինտէն իխրաճ էթմէ . քի Ալլահ սէնին ի լէ օլուպ՝ միւշէրրէֆ օլասըն ¹ .

ՍԻՒԱԼ 35.

Գեղեցն եօլտիւքտէն սանկրա՝ խորայել եկնէ փութա թափընաղմը :

Խ. Թափընաղ . զերա մէզպուր գըրգ սէնէ ճէ մատթէ հիւքմ էտիւպ՝ հէր վէճճ իլէ Ալլահըն ի գաաթընտէ օլմաղ իլէ , անյէր տախի՝ նահէմվար հա րաքէթէ մէյլ էթմէյէրէք՝ ասուտէյի հալ իւզըն օլ տուէր իսէտէ , անըն վէֆաթընտէն սօնկրա եէնէ փութա թափընուպ ֆէնա պուլտուէր ² .

Ֆիլհագիգա՝ պու տէֆա Ալլահ անյէրի փութ փէրէսթ էլի իլէ թէքտիր էթմէտի , անճագ՝ քէն տիւէրինին նաշէրի հարէքէթէրինէ մէպնի , պիրի պիւրինտէն թէքտիր օլտուէր . Օլորա Ղաեդ-ժօնուն եէթմիշ էվլատը վար իտի , անյէրտէն մատէ Աբի մէլէք նամինտէ պիր օլու տահա օլուպ , անըն վա լիտէսի խալայըգ օլմաղ իլէ , քէնտի տայիրէսինտէն այըրմը իտի անի , քի օ պիր էվլատիւրի իլէ քէնտի նէ վարիս օլմասըն . զերա էզ գատիմ օլա կէլմիշ ա տէթ իւզըն՝ խալայըգտէն թօղան էվլատ փէտէրի նէ վարիս օլմայուպ՝ վալիտէսինին իամի իլէ անըլըր իտի . Լամի Աբիմէլէքին վալիտէսի Սիկիմ տէնիլէն ԳԼԵ Թ :

1 Լ : « յո՞ հանգիւայ . էլիէ ո՛ւնի հեղ՝ և ՚ի խնարհս՝ և ո՛ր Դողայ ՚ի Բանիյ Էմոյ . Լսա . ԿԶ . 2 :

2 Լ : « Եղև իբրև Ռուսա Գեդեօն . Դարձան որդիսն Իւլայիլէ և պահնիւյան զհէպ Բահադիմայցն . Ղատ . Ը . 33 :

մէմէքէթտէն օլմաղ իլէ, Վեդեօն Էօլտիւքտէն սօնկրա օ մահալէ վարուպ, վալտէսինին սինսիլէ սինին վասիթէսի իլէ՝ պիր Թագրիպ Էհալլիսի քէն տինէ պէնտ Էտէրէք, իսթէր քի փատիշահ օլտուն, Սէ Էհալի սեօղ վէրիւպ, Բահաղ փութա կէլէն իրատտէն ագաէ տախի վէրիլլէր անէ. զիրա ու մուտ Էտէրլէր քի անըն էլի իլէ մէմէքէթլէրի զնա ատէ շերէֆ պուլուպ քէնտիլլէրի տախի սայէյի շահանտէ ազիմ փայէ վէ տէվէթ քէսպ Էտէլլէր.

Լաքին մէզպուր պիլիր քի գարնտաշլէրի հայաթտէ օլտուգաէ՝ րահաթ Էտէմէզ, օ Էճիլտէն աւ տըղի ագաէ իլէ պիր Թագրիմ հովարտա վէ զատտար ատէմ ճէլպ Էտէրէք, ափանսըզ գարնտաշլէրինին օլտուղի Էտէրէ վարուպ՝ հէփիսինի գութար, վէ պիր գաշիւղէրինտէ ալթմըլ Թօգուզունու Էօլտիւրիւպ՝ Փէգաթ քիւչիւք գարնտաշլէ Յովաթամ ֆիրար Էթմէկ իլէ՝ իսէլաս օլտու իսէտէ, տեօնիւպ Սիկիմէ կէլտիկինտէ՝ Էհալի փատիշահ Էտէր անի.

ԱԲԻ
ՔԷԷ՝

Փէհմէյլէ պուրատէ Խարայէլ ճէմաէթինին սէֆիլ հալինի. Վեդեօն քի անլէրի տիւշմանտէն իսէլաս Էտիւպ՝ ազիմ էյլիկ Էթտի, Սիկիմ Էհալիսինին տէսթիլիր օլմասը իլէ Վէիմէլէք անըն Էվատլէրինի գըրտըղինտէ, ճէմաէթտէն պիր քիմնէ իճրայի ա տալէթ զայրէթի իլէ անլէրէ տափաճը օլմատը. Փէգաթ մէզքիւր Յովաթամ պու միսիլիւ զատտար լըղէ Թահամմիւլ Էտէմէտիկինտէն, Վարիզին նամ տաղէ չըգուպ աղլար. Մէմէքէթ տախի անըն գաւրիպինտէ օլմաղ իլէ, Էհալի անտէ ճէմ օլմուշ իտի, Յովաթամ տաղըն իւղէրինտէ տուրուպ՝ Վեդեօն անլէրէ Էթտիկի էյլիկի, վէ անլէրին Էթտիլլէրի զատտարըղի, պախուսուա Վէիմէլէքի փատիշահ Էթմէլլէրի իլէ, սօնկրա պիրի պիրինտէն Թէքտիր օլաճագլէրինի Թէմիլ իլէ պէյան Էտիւպ՝ տէք

քի, աղաճէր քէնտիւերինէ փատիշահ նասայ եթմէք արզուսի իլէ, զէյթին՝ ինճիր՝ վէ իւղիւմ՝ աղաճընէ թէքլիֆ եթտիւեր քի փատիշահ օլտէր. լաքին ան լէր քէնտի մէյվէլերինի վէ շէրէֆլերինի թէրք է տիւպ՝ օտուկներէ փատիշահ օլմաղէ իրթիքեապ եթ մէտիլքլերի հալտէ, գարա չալըյա տէրլէր՝ քի կէլ փատիշահ օլ. վէ օ ճէվապ էտիւպ տէր քի, հա գիգաթ պէնի փատիշահ էտէրսէնիդ՝ կէլիւպ կէօլ կէմտէ հըֆղ օլլէն, էկէր քի չալտէն աթէշ զու հուր էտիւպ՝ եագմաղ իսէ Տիւրզիւ տաղըն եապան սէրլիլերինի (էղէւնափայտ), Պու մէնգըպէի սէօյ լէյիւպ՝ խէվֆինտէն նաշի տէրհալ ֆիրար էտէր.

Պուրատէ մէյվէլի աղաճէր՝ Վեդէօնու վէ անըն էվալտիլինի, չալը՝ Աբիմէլէքի պէյան էտէր, Օ ի րա մուգատտէմ փատիշահ օլ տէյուլ՝ Վեդէօնա թէքլիֆ եթտիլքլերինտէ՝ դապուլ էթմէտի, (նիճէ քի օթուղ տէօթ սիւալտէ դիքր օլտու.) անճագ՝ Աբիմէլէք չալը միսալի օլմաղ իլէ՝ փատիշահ օլուպ, պիր կիւն անտէն զուլմ՝ աթէշի զուհուրի իլէ քէն տի թահդի սայէսինտէ օլանը եագսա կէրէք.

Ֆիլհագիգա՝ զատտար Աբիմէլէք վէ անէ տէս թիկիր օլան Սիկիմ էհալիսի՝ զաղէպէ միւսթահագ օլմալերի իլէ, պի իդն Ալաճ մապէյնլերինտէ նիֆագ զուհուր էտիւպ¹ օ տէրէճէ էիւղ ճէվիլիլէր ան տէն, թա քի՝ սայիր էէրէ կիթտիկինտէ՝ էհալի տաղ պաշլերինտէ կիզէնիր, քի կէլմէլի օլուր իսէ՝ մէն էտէլէր, Ս է տալի կէճէն էօլճուլէրի՝ կէօյա անըն իդաաթընտէ տիլլէր տէու՝ սօյար խտիլէր.

Ագաա պուկէր՝ Աբիմէլէքի փատիշահ էթ

1 Եւ ատապէայ Ասպուսաճ ոգի լար ՚ի Ֆէշ Աբիմէլէ-
քայ և ՚ի Ֆէշ արանց Սիկիմայադ. և արհամարհեցին արք Սի-
կիմայադ զպուսն Աբիմէլէքայ. Դատա. Թ. 23:

տիբլերինէ զայնթ նառիմ օլուպ՝ անըն զուլուսին, տէն խէլաս օլմագ արզուսինտէ օլտուէր խտտէ, պու իշ մուծլագ պիր պիւյիւկէ միւհթաճ օլմաղ իլէ, Պաաղ նամինտէ պիր քիմէսնէ քէնտի գարըն տաշլերի իլէ Սիկիմէ կէլտիկինտէ՝ ումուտ էտէր, էր անըն էլի իլէ խէլաս օլաէր, Աէ պաղ պօզ մաղա չըգարդէրինտէ, էէյիւպ իշիւպ շաղըգ պիրլէ հօրա թէփերէք՝ Բահաղ փուծուն էվինէ վարուպ Աբիմէլէքէ լանէթ էտէրլէր:

Աէգըիւր Պաաղ տախի պու վէսիլէ իլէ փայէ վէ շերէֆ քէսպ էթմէկ արզուսինտէ օլուպ, Աբի մէլէք քիմ տիր քի՝ անէ գուլուգ էտէլիմ տէյու՝ քիպիրանէ տիւրլիւ ճէվապլէր սեօյլէր, քի ճէմա էթի քէնտինէ պէնտ էտէ, Աքին Աբիմէլէք սայրի մահալտէ օթուրուպ՝ անըն գարաֆընտէն նասպ օլան զապիթ, քի անըն իսմինէ Օլբուղ տէնիլիւ ի տի, էհալինին վէ Պաաղըն հարեքէթինի խապէր վէրիր Աբիմէլէքէ. օ տախի ասքէր իլէ անլերին իւ զէրինէ կէլտիքտէ, Պաաղ հասէպիլ իգթիզա է հալինին էօնիւնէ տիշիւպ ճէնկէ չըգար խտտէ, ա նիտէ պօզուլուպ՝ քէնտի գաշտըգտէն մատէ՝ էհալիտէն տախի չօգ ատէմ հէլաք օլտու, Աէ գարա ֆէյին թէքրար ճէնկ իւզրէ օլտուգտէ, Աբիմէլէք անլերի էէնէ գըրուպ՝ շէհրի տախի խարապ էտէր, Եհհրին գուլէսինտէ օլանլէր անի կէօրիւնճէ, Բահաղըն փուծխանէսինէ կիբիրլէր քի անտէ հըֆղ օլլէր. զիրա օրասը գալէ միսալի մէթին իտի:

Պատար Աբիմէլէք անլերի տախի թէլէֆ էթմէք արզուսի իլէ՝ պիր էիւք օտուն քէսիւպ էմր էսէր ասքէրինէ՝ քի անլէր տախի քէնտի կիպի է տէլէր. վէ օտունլերի փուծխանէնին էգրաֆընէ եր զուպ՝ անի էագարդինտէ, էր վէ նիսլան պին ատէմ էօլիւր անտէ:

Պատեհու՝ թանքէս տենիլէն մահալէ վարուպ զապթ հտէր անի, վէ անըն գուլէսի զայնթ մէթին օլմաղ իլէ՝ հհալի անտէ հըֆղ օլմուշ խտի. Սեզ պուր անի տախի եագմագ միւրատ հտիւպ՝ գուլէնին գավուսունէ եագլաշորգտէ, պիր տիշ հհլի եօգարտէն անըն պաշընէ տօղրու տէկիրմէն գաշը գըրըղը պրագմաղ իլէ գաֆասընը հզտի¹. Խպրէթ ալ Սեիմէլէքին սեֆիլ հալնտէն. զիրա տիշ հհլի եհտի իլէ գաշըն պրագըտըղինի պիլմէկ իլէ, թէրլ քէշտարինէ տէրլ քի՝ հօլտիւր պէնի քի գարը ելի իլէ հօլտիւ տեմէսինլեր. օ տախի գըլըճ իլէ հօլտիւրիւր:

Փեհմէյլէ Սլահըն ատալէթինի, Սեիմէլէք նիլ ճէ քի գաշ իւզէրինտէ գարնտաշլէրինի գըլըճ իլէ հօլտիւրտիւլ, քէնտի պաշը տախի գաշ իլէ հզիլիւպ՝ գըլըճ իլէ հօլտիւլ. Վեղա Սիկիմ հհալիսի՝ քէնտիլէրինէ շէրէֆ վէ հնֆա օլսուն տէյուլ. Սեիմէլէքի փատիշահ եթտիլէր իսէտէ, շէրէֆ եհլինէ նէտալ մէթ պուլուպ՝ մէմէլէքէթլէրի վէ քէնտիլէրի տախի թէլէֆ օլտուլէր:

Սեզքիւր Վաաղ տախի քէնտինի պէկէնմիլ՝ հատտինի պիլմէղ միւրայի սուրէթ իլէ հեօքիւմ սալ հիպի օլմագ իսթէր իքէն, ճէնէտէ պօղուլուպ ըէլ զալէթ պիրլէ աճէլէ գաջոր:

Նազար գըլ պուրատէ՝ քի նիճէ թէքմիլ օլտուլ Յուլաթամն մէնգըպէսի. զիրա՝ շալըյա թէշալիհ օլան մէրհամէթսիղ Սեիմէլէքտէն զատտարլըգ ալ թէշի զուհուր հտիւպ, եագուպ քիւլ եթտի քէն

¹ Եւ ընկէյ ին Պ Բեիդ Երիւնի Դ վերայ գըլէ խոյ նորա, ե մանրեայ զգագալին Աբիմէլէյա. Վատա. Թ. 33:

տինի, վէ Սիկիմ եհալեմինի¹, Աբիմէլէք ֆեգաթ
իւջ սէնէ Զէմանթէ հիւքմ հաիււլ՝ չօգլերինին վէ
քէնտինին թէլէֆինէ պատի օլարագ՝ Ալահա վէ
ինսանէ ատու օլտու :

ՍԻՒԱԼ 36.

Պատէհու քիմ օլտու հաքիմ Իսրայէլ ճէմանթինէ :

ԳԼԺԺ

ԹԻՂԶ՝ Ճ. Ասաքարըն ճինսինտէն (Դուլղա նամ քիմէս
Յայէր նէ իկիրմի իւջ սէնէ. պատէհու Պաղապղը (Յայեր՝
իկիրմի իքի սէնէ հիւքմ հաիււլ՝ վէֆաթ հտէրլէր՝

Ֆիհհադիգա՝ տիւշման պիր վագըթ Իսրայէլէ
քէտէր էթմէտի իսէտէ, անլէր քէտէրտէն խալի
գալտըգ՝ քէմիկէ գատէմ պատուլ՝ հգրաֆտէ
օլան միլլէթլէրին փութլէրինէ թափըըրլէր², Օլ
պապտէ Ալահ կիւճէնիււլ՝ Ամն փատիշահըն էլի
իլէ օն սէքիլ սէնէ անլէրի թէքտիր էթտիկինտէ,
թահամիւլ հտէմէյիււլ՝ թէքրար նիյաղ պիրլէ խէ
գա էթտիքլէրինի իգրար հտէրլէր³.

Ֆիհհադ էլլէ՝ պու անէ գատար Իսրայէլ խէգա
հաիււլ՝ թէօպէ տէտիկինտէ, Ալահ քէնտի պի
նիհայէթ մէրհամէթինէ մէպնի խէլաս հտէր իտի
անլէրի. անճագ՝ պու տէֆա ատալէթինէ մէպնի
ճէվապ հտէր. քի, տիւշման սիգէ սըգ լէթ վէրտիկին

1 Դարձյոյ Ասորոս շարիւն Աբիմէլէայ... և զա
Ֆնայն շարիւն Սիկիմայոյ Դարձյոյ Ասորոս Դ Գլուխ
նոյս. Դատա. Թ. 86 :

2 Յուսէլն Դրէիւն Իսրայէլէ ասնէլ շար ասալի
Տէսն. Դատա. Ժ. 6 :

3 Եւ աղաղիւնիւն Դրէիւն Իսրայէլէ աս Տէր՝ և ասն.
Ֆէլաք Ֆէլ լէ Դալաք շարիւն Դատա. Ժ. 10 :

տէ՝ սլանա նխաղ եթմէնիդ իլէ խէլաս եթտիմ սի
զի . լաքին՝ սիդ պէնի թէրք հտիււլ՝ անլերին փուլթ
լէրինէ գուլլուգ . եթտինիդ . իմտի պէն սիզի զայրի
գուրթարմամ, կիտին անլեր գուրթարսն . Ալլահն
պու միսիլիւ . քէլամլերինի իշիթտիքտէ, խէդա եթ
տիք՝ խէլաս էյլէ սիզի տէյու թէրքար նխաղ պիլլէ՝
քէնտիլերինի անրն րէյինէ իհալէ հտիււլ¹ փուլթ
րի տէֆ եթտիլեր իսէտէ, տիւլման կէլիււլ Պաղա
ադ տէնիլէն եհրտէ գուրար օրտուսունու . Խարայ
էլ տախի Մասեփա նամ մահալտէ ճէմ օլուր՝ քի
տիւլմանէ գարշը տուրա . Ալլէ լաքին օ տէրէճէ
ինգրադ պուլլուպ փերուշան հալէ կիրիֆթար օլ
մուշ իտիլեր, Թա՛քի քիմնէ գատոր օլամադ ապէ
րէ պաշ օլոււպ՝ ճէնկ իւղրէ օլմադէ, Պէլլէ՝ ճիւմ
լէսի եհք տիլ թաահուտ հտէրլեր՝ քի հփվէլա ճէն
կէ հարէքթ հտէն քիմ օլուր իսէ, անի ճէմահթէ
պաշ հտէլեր, լաքին եհնէ ճէստրէթ հտէն օլմադ .

() Կսնատէ Ալլէթայէ նամինտէ զայթ ճէսուր ԴԼ. ԺԱ՝
պիր քիմէնէ վար իտի, քի զաթը Պաղաադ էյա
լէթինտէ Մասեփա նամ մէմլէքթտէն օլոււպ, ա
նի գարնտաշլերի՝ փէտերլերինին վարիսթինէ վարիս
եթմէյերէք՝ շէհրլին պիւլիւլերլինին մարիֆէթի ի
լէ րէտտ եթմիլ իտիլեր, քի սէն փէտերլիմիզին հէ
լալ էվլատը տէկիլին տէյու . ()՝ տախի զարուրի
վարուպ Տուր տէնիլէն մահալտէ սաքին օլտու իսէ
տէ, վաֆիր հովարտա թայիֆէսի քէնտինէ պէնտ
հտէրէք, փուլթիւրէսթլերին էյալէթլերինտէն չա
փլլէթմէկ իլէ, անրն մէրտ վէ ճէնկէամլեր օլտու
ղի ճիւմլէյէ աշիքէար օլմուշ իտի . օ էճիլտէն պա

1 Ա. ասէն որդիսն Խարայէլէ յՏէր . Ֆէղա. արա՛ Դո
ւնէր Ֆէլ զաթէնայն, որ ինչ հաճոյ լոտի առաջի ք . Բայ
Տէր՝ Դայն ապրէյո՛ղ զՖէլյաաաւր յայսիկ . Վատ . Ժ . 15 :

լատե մեղքիւր Պաղատադըն պիւշիւքերի անըն եա
նընէ վարուայ՝ կէլ ասքերէ պաշ օլ, քի տիւշման
իլէ ճէնկ հտէլիմ տէյու մաթլուայ հտէրլէր :

Փիլվագի Յեփթայէ միլէթինինն սեւամէթի իւ
ջիւն խըզմէթտէն կէրի տուրմաղ օլտուղինի պէյան
եթտի իսէտէ՞, անլէրին զայեթ նաչար հալէ տիւ
շիւայ՝ մէճպուրիյէթլէրինտէն կէլմիշ օլտուգլէրի ա
շիքեար օլմաղ իլէ, հվմէլա գալլէ եթմէք իսթեր,
քի ինայեթի պարի տիւշման ֆեթհ օլտուգտէ՝ օլ
մայա քի եէնէ քէնտինի ըհտտ հտիւայ՝ թէքրար ըհ
զալէթ չէքէ : Սէզպուրլէր անըն մաթլուայի իւզ
րէ եհմին հտինճէ, կիտէր անլէր իլէ Սասեփա տէ
նիլէն մահալէ, քի ճէմաեթ անտէ ճէմ օլմուշ ի
տի : Սէ ճիւմլէսի անըն ֆիքրինի անկլատըգլէրի
հալտէ : Ալլահըն իսմինէ գալլէ հտիւայ հաքիմ նասսպ
հտէրլէր անի :

Յէիւ Խմտի Յեփթայէ ճէմաեթէ պաշ օլտուգտէ,
Բայէ եզ գատիմ շուռուլթ մէ ռուսում իւզրէ Ամոն փա
տիշահընէ խապէր հտէր, քի նէ ճիհեթտէն Խա
րայէլն իւզլէրինէ կէլմէք իսթեր : ()՝ տախի Խա
րայէլն ինգրաղ պուլտուղինի պիլմէկ իլէ, Յորդա
նան նէհրին հօթէ եազասընտէ՝ Սովսէսին վազթին
տէ Խսրայէլն զապթ եթտիկիլ մէմլէքէթլէրի զէճ
րէն մաթլուայ հտէր :

Լաքին՝ օ մահալէր սսյիր միլէթլէրին օլուայ՝ պա
խուսուա քի Ալլահըն հմրի իւզրէ Խսրայէլ անլէրի
ճէնկ իլէ՝ զապթ եթմիշ օլմաղ իլէ, Ամոնլուլէրին
հազգը օլմատըղինի պէյան եթտի իսէտէ, մէզպուր
իսքեաթ օլմաղ, օլ պապտէ Յեփթայէ շէրիյաթը
Ալլահըն ըէյինէ իհալէ հտէր¹ :

1 Դաւիթի Տէր որ Դաւիթըն է այսօր՝ Ի Ֆէշ որ
Դաւիթ Խսրայէլէ եւ Ի Ֆէշ որ Դաւիթն Ամոնայ. Դատ. ԺԱ. 27 :

Նազար էլէ պուրատէ Ալազըն ինայեթինէ . չիւնքի Յեփթայէ սալիհ պիր քիմէանէ խտի , պախուսուս քի Ալազըն գուարեթինէ ումուտ պիրլէ մասլահաթը անըն բէյինէ իհալէ հեթմէկ իլէ տիւշ մանը ֆեթհ հեթմէկէ իգթիզա հտէն գուվիթ վէլութֆ անէ ինայեթ օլուպ ¹ , Սմոնլուէրին իւզէրիւնէ վարտըտէ , պի իզն Ալազ ֆեթհ հտիւպ գըրար վէ գաշըրըր անլէրի . Սէ լաքին ճէնկէ վարմալը օլտուղինտէ՝ նիյեթ հեթմիշ խտի քի , ինայեթի իփուտա ֆեթուհաթ պուլուպ սեւամէթ հվինէ կէլ տիկի հալտէ , քիմ քի հվիլլա քէնտինէ գարըլ չըգար իսէ՝ անի Ալազա գուրպան հտէ . խմոի տիւշ ման ֆեթհ օլուպ ազլիմ մէսրուրիյեթ պիրլէ հվէ կէլինճէ , հվիլլա գըզը գարըլ չըգար , քի անտէն դայրի հվլատը եօգ խտի . մէզպուր անի կէօրտիւքտէ , ֆերեատ պիրլէ վայ տէյերէք եագասընը երթար . Պըզ՝ մատտէի տույտուգտէ , ըիզա պիրլէ ճէվապ հտէր քի՝ պէնիմ հագգըմտէ նիճէ նիյեթ հեթմին իսէ իճրա հլլէ . ֆեգաթ՝ չիւնքի տահա պիրիւ ի տիտիւր քի բէֆիկի օլան գըզէր իլէ իքի այ տաղլէրտէ կէզիւպ պիրիւլիկինի աղայէ . փետէրի տախի իզին վէրմէկ իլէ , իքի այ պիրիւլիկինի աղայուպ թէքրար կէլիւ .

Պուպապտէ ազլիզ քիթապըն նագլինէ նազարէն՝ պազըլէրի տէր քի՝ մէզքիւր գըզ տիւնեա հհլի օլմայուպ պիրիւ գալտը . վէ անըն պիրիւ գալմասը իլէ Յեփթայէնին նիյեթի իճրա օլտու . Օլրա Խալայէլ ճէմահեթինին պէյնիտէ՝ հվլատը օլմայան լաւնեթլի վէ հօլմիւշ կիպի տայըլըր խտի . օ հճիլտէն սէնէտէ տեօրթ կիւն գըզէր անըն պիրիւ գալմա

¹ Եւ ել ՚ի վերայ Յեթիւայեայ Կոփի Տեառն . Դատա , ԺԱ . 29 :

սընը ազլար խոխլէր :

ԳԼ. ԺԲ :

Վիլհելմ Գալիսի ինայէթի պարի տիւնման ֆէթհ օլտու խստէ , Լփրեմին ճինսի սէրքէշ վէ ֆէսա տէ պայիա . բիմնէլէր օլմաղ իլէ , Յորդանան նէհրին գարջը գարաֆընէ կէշիւպ , վէ ճիւմհիւր պիրլէ Յէփիթայէնին իւղէրինէ վարուպ , նիջիւն պիղէ խա պէր վէրմէտին . բի պիրտէ ճէնկէ կէլէխոք տէյու . անըն էվինի եագուպ . բէնտինի էօլտիւրէճէք օլտու լէր : Ալէ լաբին մէզպուրլէր տէկիլ . բի միլլէթ դայ . բէթի արզուսինտէ օլարագ . պու միսիլիւ հարէքէթ էթտիլէր , իլա . բի դամաի խամլէրինտէն նաշի . զիւրա էկէր ճէնկտէ պուլունսալէր խոի , բէնտիլէրի տախի թալան էտէր խոխլէր : (Նիճէ . բի օթուզ տեօրթ սիւալտէ զիւր օլտուղի մէնվալ իւղրէ , մու գատտէմ տախի թալան խուսուսինտէ Պեդէօնէ տավաճը օլտուլէր) : Ալէ Յէփիթայէ ճէվապ էտէր . բի , Լմնուլէր պիղէ սըգըլթը վէրտիլլէրինտէ , սիղէ շիքեայէթ էթտիմ . եարտըմ էթմէտինիզ . վէ խէլաս էտէն . բիմնէ օլմայուպ . վիւճուտիմի թէհլի . բէյէ գօտուամ , շիմտի նիջիւն իւղէրիմէ կէլտինիզ . Պու ճէվապ իլէ անլէրին հագսըղ օլտուղինի պէյ . ան էտէր . բի կէրի տեօնսիւնլէր . մէզպուրլէր ճէվապ իլէ խքեաթ օլմայընճա , գըլըճ իլէ խքեաթ էթմէկէ մէճպուր օլտուպ . գըրար անլէրի . լաբին էէնէ խսազ օլմայուպ . Պաղաագ . էհալիսի . բիմ տիր տէյու . ազըր ճէվապ էթտիլլէր : Յէփիթայէ տախի Պաղաագը օլմաղ իլէ կիւճէնիւպ . էմի էտէր առ . բէրինէ . բի անլէրին ճիւմէսինի գըրալէր :

Ալէ շիւնքի Յորդանան չայըն գարջը եագասըն տէ խոխլէր , կէշիւ եէրինտէ տախի ապէր պէրլէտիւր . բի , բիմնէ գաջուպ խէլաս օլմասըն , Ապաա . գաջան օլտու խստէ . էէնէ խէլաս պուլմատը . զիւրա չայըն . բէնտընէ վարուպ . գարջը եագայա կէշ

մէլն օլտուգէրինտէ, սիզտէ Եփրեմին ճինսինտէն՝ մի սինիզ տէյու սիւալ էտէրէր. մէզպուրէր իտէվֆէրինտէն նաչն տէկիլիզ տէյինճէ, լիսանէրինտէն ֆէրգ էթմէք իջինն նիշան իսթէյիւպ՝ տէֆաթէն շիպօլէն լուղէթինի սեօյլէտիրէր իտի անլէրէ, քի Խպրանիճէ պաշագ, վէ հայճա՝ հասկ տէմէք տիր. Լնճագ՝ Եփրեմին էյալէթինտէ՝ շ հարֆ իլէ քէլն մէ սեօյլէմէկէ լիսանէրի տէօնմէյիւպ՝ սիպօլէն տէրէր¹. Պու վէճճ իլէ Եփրեմին ճինսինտէն օլտուգէրի պէյան օլուպ՝ օ տէրէճէ գըրարէր անլէրի, թա քի՝ գըրգ իքի սինն ատէմ թէլէֆ օլտու անլէրտէն.

Խպրէթ ալ, մէզպուրէր գամաի խամլէրինտէն նաչն, պախուսուս քէնտիրէրինի պէկէնմիշ օլմաղ իլէ՝ ասիլիկէ եիւզ դութուպ, պիւյիւքէրինէ իգաւ աթ էթմէտիրէրի իջինն օ գատար ատէմ թէլէֆ օլտու :

Իմտի Նէփթայէ ալթը սէնէ հաքիմիք էտիւպ՝ վէֆաթ էթտիրտէն սօնկրա, թէթլէհէմիլ Եսեբօն Եէթօն նամ քիմէսնէ՝ էէտի սէնէ. Օաբուղօնլու Լչօն՝ օն Էլթն սէնէ, վէ Փարաթօնլու Լքդօն՝ սէքիզ սէնէ հլւքմ Աբդօն էտիւպ՝ վէֆաթ էտէրէր :

ՍԻՒԱԼ 37.

Պալատէ մէզքիւր հաքիմէրտէն սօնկրա՝ նիճէ օլտու Խարայէլն հալի :

Ճ. Դ Եյէթ սէֆիլ օլտու. Օ իրա անլէրին գէ մանինտէ ծիւշման ինգբաղ պուլուպ՝ Խսրայէլ պիր միւտտէթ րահաթ գալմաղ իլէ, էէնէ Լլահլն էմ րինէ մուղայիր հարէքէթէ մէյլ էթտի. Իմտի Լլահհ ԳԼԺԳ :

¹ Եւ ասեն ցնոսա. պո՛ւք մեղ նշան ինչ, և ասացէ՛ք հա՛սի հա՛սի. և ո՛չ յաջողեցան խօսիլ այնպէս. Գառաւ. Ժ. Բ. 6 :

կիւճէնիւսլ թէքրար փութ փերէսթլէրի գըրգ սէնէ մուսալլաթ հտէր անլէրին իւղէրինէ ¹ .

Խպրէթ ալ . Խարայէլ իդաաթտէն չըզ ընճէ՝ տիւշ ման զալիպ օլուր . զերա Ալլահ բուխսէթ վէրիր խոփ տիւշմանէ՝ քի անլէրին եհտի իլէ թէքրար հտէ Խարայէլի . Խմտի պու պապտէ գապահաթ տիւշմանըն տէկիլ խոփ . իլլա քի՝ Խարայէլն . զերա քէնտի ֆէյլլէլէրի իլէ թէքրար օլուր խոփլէր ² .

Պիլհագիգալ Ալլահ Խարայէլէ հաքիմ նասպ էթ տիկինտէ . քէնտի անըն իլէ պերապէր օլմաղ իլէ՝ տիւշման ալթ օլուր խոփ . լաքին օ հաքիմ հօլտիւքտէ . ճէմաէթ եհնէ ֆէյլլնի պօզուսլ՝ տահա զիյա տէ ֆէնա պուլուր խոփ ³ . Եիճէ քի պալատտէ մէզ քիւր հաքիմլէրտէն սօնկրա՝ շեղի քահանայ հաքիմ օլտու իսէտէ . ճէմաէթ իսլահի նէֆս օլմայուսլ էզ գատիմ առէթլէրի իւզըն քեօթիւ ֆէյլլէ սիւլիւք էթմէկ իլէ՝ տիւշմանըն զուլումու կիւն պէ կիւն թաւրագգա պուլապագ զայէթ վերուշան օլտուլէր . Սէ լաքին տիւշման քիպիրլէնիւսլ զանն էթմէսին քի՝ քէնտի գուվլէթի իլէ գատոր օլտու Խարայէլի թէքրարի էթմէկէ . օ էճիլտէն տիւշմանը տախի Ալլահ թէքրար էթմէք միւրատ հտէր . քի քէնտի գուտրէթի աշլքէար օլուսլ՝ տիւշման հատախնի թանըսըն . վէ Խարայէլ թէսէլլա օլտուն .

1 Լ՝- յաւելին որդի՛ն Խարայէլէ առնէլ լար առաջի Տէառն . և մագնէայ զնոսա Տէր Դ յէռա այլալգէայն՝ ման յառաւորն . Դատա . ԺԳ . 1 :

2 Ճանապարհէ չո և ֆնայչ չո արարին չէզ շայտ միւնայն . Լըրէմ . Դ . 18 :

3 Լ՝- յորթամ յարոյց նոյա Տէր Դաքաւորն . և էր Տէր ընդ Դաքաւորին . . . և լինէր իբրև մեռանէր Դաքաւորն , Դառնային մեռանգամ Էղծանիլ առաւել չան զնարս իւրէանց . Դատա . Բ . 18 :

Պուշտան գաթի նազար, տեկիլ քի մուգատ, տեմէրտէ օլտուղի կիպի ալէթի հարպ վէ ապէր իլէ, իլա քի էալընը Սամիստուն եհտի իլէ Խարայէլի խէլաս էտէճէք օլմաղ իլէ, անըն վալիտէսինէ ինսան շէքլինտէ մէլայիք կեօրիւնիւպ էվլատ միւթ տէսի վէրիւր, վէ թէնպիհ տախի էտէր, քի իլլիթ տէն կէրի տուրուպ նամա միւճիւպինճէ նափար սայրլան գաամ եհմէսին, վէ չոճուղուն պաշլ թրրաշ օլմասըն, Սեղպուրէ վարուպ էհլի Սանուէ նաղ էթտիքտէ, Սանուէ պու խապէրին Հադ գարա, ֆընտէն օլտուղինի պիլմէկ իլէ, Ալահա նիշաղ էտէր քի եհնէ իրսալ էտէ օ ատէմի, քի տիգաթ պիրլէ վուգուֆ օլուպ էմրէ մուղայիր իլ էթմէյէլէր, Սէլայիք թէքրար կէլիւպ մուգատտէմ վէրտիկի խապէրի անէ տախի սեյլէտիկինտէ, Սանուէ անըն մէլայիք օլտուղինի պիլմէյէրէք, պիր քէչի ուլաղը գաամ հաղըր էթմէք միւրատ էթտի իսէտէ, ճէվապ էտէր քի հաղըր էտէճէկին գաամը Ալահա գուր պան էթ, Սանուէ պու տէֆա անըն իսմինի սիւալ էտէր, քի վէրտիկի միւթտէ թէքմիլ օլտուղինտէ մէմնուն օլուպ իսմինի միւշէրէֆ էտէլէր, Սէլայիք տէր քի նէ սիւալ էտէրսին պէնիմ իսմիմ օ քի հիքմէթլի տիր¹, Սէ անտէ պիր գաշ վար իտի, հաղըր էթտիկի գաամը մէլայիքին էմրի իւղրէ անըն իւթիւնտէ Ալահա գուրպան սուստուղի հալտէ, հիքմէթուլահ հէման գաշտէն արէվ զուհուր էտիւպ կեյէ տուղրու չըգար, մէլայիք տախի անըն իլէ եիւքսէլիւպ կեօրիւնմէղ օլտու,

Սանուէ վէ էհլի պու միւճիւպաթը կեօրիւնճէ խէվֆլէրինտէն նաշի եիւղ իւթիւ եհրէ տիւշէրլէր.

¹ Օլէ հարցանէս զանաանէ իմի, և նա է սլանէլէ. Գատա, ԺԳ, 18:

պախուսուս՝ Մանուէ տէր .քի՛ էօլէճէկիզ , զիրա
 Ալահը կեօրտիւք ¹ , Ալէ լաքին էհլի անէ ումուտ
 վերերէք միւսթերի՛ճ օլտուն տէյու՝ ճէվապ էտէր ,
 .քի Ալահ պիղի էօլտիւրէճէք օլսա իտի , գուրպա
 նը գապուլ էտիւպ պու խապերլէրի պիղէ պէյան
 Սաֆիան էթմէղ իտի . Պատէհու Սամիսոն թօղուպ պիւյիւ
 տիւքտէ , Ալահ անի օրհնել էտիւպ՝ օ՛ տէրէճէ
 գուվլէթ ինայէթ օլուր անէ՝ .քի էմնալի սապըգաթ
 էթմէմիլ ² ,

Վէ չիւնքի անըն էէտի իլէ տիւշման թէքտիր օ
 ԳԼԺԴ՝ լաճագ իտի , օ՛ էճիլտէն կիտէր թաամաթա տէնիւ
 լէն մահալէ , վէ անտէ պիր փութփէրէսթ գըզը
 կեօրիւպ՝ իսթէր .քի անի .քէնտինէ գէվճէ ալա ,
 լաքին փութփէրէսթլէրտէն գըզ ալմագ Խարայէլ
 միլէթինէ եասագ օլմաղ իլէ , փէտէրի վէ վալտէ
 սի բիզա օլմաղլէր . զիրա պու իլին Հագ գարաֆըն
 տէն օլտուղինի պիլմէղ իտիլէր ³ , Վէ Սամիսոն մութ
 լագ մէգքիւրէ գըզը ալաճագ օլուպ՝ փէտէրի վէ
 վալտէսի իլէ տիւյիւն սեօհպէթի իլինն թաամա
 թայա կիտէր իրէն՝ պաղլէր արասընէ սափտը . վէ
 անտէ հէման պիր ասլան եավրուսու չաղըրարագ
 անէ գարը չըգտըղի հալտէ , Հագ գարաֆընտէն
 գուվլէթ .քէսպ էտիւպ՝ ասլանը աղղընտէն գու
 թուպ .քէչի ուլաղը կիպի երութտը . զիրա էլինտէ

1 Սահու Տեռանիյիմէ՝ զի ՂԱստուաթ Կիսաք . Ղաստա .
 ԺԳ . 22 :

2 Օնաւ կինն որդի , և իոլէայ զանաւն նորա Սամիսոն
 . . . և օրհնէայ զնա Տէր , և սիսաւ հոգի Տեռան շրջի
 լիդ նմ . Ղաստա . ԺԳ . 24 :

3 Հայր նորա և մայր նորա ո՛ւ գիտային իլէ ՚ի Տեռանէ
 է . Ղաստա . ԺԴ . 4 :

սիլահ էօգ իտի¹ : Այբին փետերինէ վէ վալտեսի-
նէ պէյան էթմէզ ասլանը էօլտիւրտիւկինի . վէ կիւ
տիւպ շուռութ իւզրէ մասլահաթա գարար վեր
տիքտէն սօնկրա՝ ավտեթ հտերլէր քէնտի եերլէրի-
նէ : Պատէհու՝ տիւլիւն էթմէկէ կիթտիքլէրինտէ ,
Սամիսոն ասլանը էօլտիւրտիւկի մահալէ վարուպ՝
կէօրիւր քի առլէր պալ եափմը՝ անըն աղզընտէ .
()՝ պալտէն ալուպ՝ եէյէրէք կիտէր փետերինէ վէ
վալտեսինէ տախի վերիւր . լաբին սեօյլէմէզ քի պա-
լը նէրէտէն ալտը : Աէ ()՝ ամնաթայա վարուպ՝ ա-
տէթի պէլտէ իւզրէ եէտի կիւն տիւլիւն հտերլէր .
Լյնճագ՝ անըն հարէքէթինէ նազարէն , էհալի խէվֆ
էթմէկ իլէ՝ օթուզ ատէմ՝ եանընէ րէֆիք գօրլէր .
Սամիսոն ասլանըն աղզընտաքի պալըն իւզերինէ
պիլմէճէ սեօյլէյիւպ՝ անլէրէ տէր քի , եէյիճիտէն
եէմէք չըգտը , գուվլէթիտէն գաթլը² : Աէ
գալլի գարար հտէր՝ քի եկէր եէտի կիւնէ տէ-
կին մէզքիւր պիլմէճէի թապիր հտերլէր իսէ ,
քէնտի անլէրէ օթուզ թագըմ՝ հսվապ վէրէ . եկէր
հտէմէզլէր իսէ , անլէր քէնտինէ օթուզ թագըմ՝
հսվապ վէրէլէր : Աւջ կիւն պէյնինտէ պիլմէճէնին
մէֆհումինի պուլամազ օլտուգլէրինտէ , անըն զէվ-
ճէսինէ իսլրամ հտերլէր քի մութլագ անտէն էօկ-
րէնիւպ՝ քէնտիլէրինէ խապէր վէրէ . եկէր վէրմէզ
իսէ , անի վէ անըն փետերինին էվինի եազաճագ օ-
լուրլէր : ()՝ տախի կեօնակէօն ֆէնտ իլէ աղիմ՝ սի-
թէմ՝ վէ միւրայի ճէվապ հտէրէք՝ վէ աղայարագ .

1 Յաջողեցաւ ՚ի վերայ նորա հոգի Տեառն . և ճեղ-
խեաց զնա իբրեւ զաւր յիւր յայտեաց . և ունիւ գոյր ՚ի յեռն
նորա . Դատա . ԺԴ . 6 :

2 Եւ ասէ յնոսա (Սամիսոն) . ՚ի կերէ եւ կերախուր ,
և ՚ի հլօրէ եւ չաղջր . Դատա . ԺԴ . 14 :

տեօրթ կիւն օ տերէճէ իպրամ իլէ Թաճիզ Էտէր
Սամփսոնու, Թաճի սեօյլէտիր պիլմէճէնին մէֆ
Հումինի:

Ապագամ պու խուսուստէ Սամփսոն Հէրնէ գաւ
տար տիգաթ պիրլէ՝ քիմնէյէ պէյան Էթմէսին տէյ
ու անէ Թէնպիհ Էթտի իսէտէ, մէզպուրէ մատտէյի
անկլայընճէ՝ Հէման անիտէ խապէր վէրիր Էհալլէյէ:
Ընկէր տախի պալտէն գաթլը, վէ տալանտէն գուվ
վէթլի նէ՝ վար տէյու՝ Սամփսոնէ Ճէվապ Էթտիք
լէրինտէ, անկլար քի զէվճէսի խապէր վէրտի. լա
քին գալլ Էթմիշ օլմաղ իլէ, պախուսուս՝ Ըլահ
տան գուվվէթ քէսպ Էթմէկ իլէ¹, կիտէր Ըսկաղոն
տէնիլէն մահալին Էհալլիսինտէն (քի անկէր տախի
փուլթիէրէսթ իտիլէր), օթուզ ատէմ Էօլտիւրիւպ
անկէրին Էսվապլէրինի վէրիր:

Ֆիհհմ էյլէ. Սամփսոն ասլանը ալթ Էթտի, լա
քին միւրապի տիշ Էհլլէյէ ալթ օլուպ՝ փէտէրինտէն
վէ վալխտէսինտէն կիզլէտիկի Էսրարը անէ պէյան
Էթտի, Ընճագ պու պապտէ տախի կիզլի Հիքմէթ
անկլանըր. զիրա չիւնքի փուլթիէրէսթլէրին Թէքտի
րիլէթինէ Թային օլմուշ իտի, պու մասլահաթ վէ
սիլէ օլտու անէ՝ քի անկէրտէն ինթիգամ ալա:

ՍԻՒԱԼ 38.

Նիճէ ինթիգամ ալըր Սամփսոն փուլթիէրէսթլէրտէն:

Ճ. Ալաւտէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզըն՝ զէվ
ճէսի անըն Էսրարընը փուլթիէրէսթլէրէ խապէր
վէրմէկ իլէ, հրալանուպ փէտէրինին Էվինէ կիթ
տիքտէ, գայնաթասը անըն զէվճէսինի տիւյլանտէ

1 Եւ յաշտէյաւ Դէրայ նորա հոգի Տէտան.
Դատաւ. ԺԴ. 19:

անէ ընթիւք օլան օթուղ ատէմին պիւրնէ վերիւս
էվէրիւ :

Պատէհու Սամիսոն պիր քէշի ուլաղը հետիյէ ԳԼԺԵ.
ալուպ՝ կէլիր քի էհլինին եանընէ վարա • վէ անըն
պաղգա ատէմէ վարուպ էվէնտիկինի տույունճէ,
ղայէթ կիւճէնիր • Սագաա՝ գայըն փետերի քիւ
շիւք գըղընը անէ վերմէլի օլտու իսէտէ՝ ըրղա օլմայ
ուպ տէր քի, պունտան պէօյէ սիղէ քէմլիք էտէր
խէմ՝ Թագսիրաթ պէնիմ տէկիլ տիր¹ :

Սէ ջիւնքի փութփերէսթլերտէն էօճ ալմագ իս
թէր խի, օ էճիլտէն՝ իւջ եիւղ Թիւքի դութուպ՝
գույրուգլերինտէն իքիսինի պիրիպիրինէ օղղար •
վէ իքի գույրուղուն օրթասընտէ պիր Թագըիպ մա
շալա պաղլայուպ՝ եագտըղնտէ, պըրագըր անլէրի
փութփերէսթլերին էքինլերինէ • () Լ պապտէ Թիւ
քիլէր աթէշտէն խէվի էտիւպ՝ գաշմագ արղուսին
տէ օլտուլէր իսէտէ, պիրիպիրինտէն պըրղամայուպ
վարտըգլերի էէր դութուշուր, Սագըթ տախի հար
ման գէմանի օլտուղնտէն՝ օ տէրէճէ աթէշ եայըն
տը, Թա քի էգրաֆտէ օլան ճիւմիէ էքինլէր եան
տըգտէն մատէ, պաղլէր վէ զէյթինլիքլէր տախի
եանմաղ իլէ զայէթ չօգ հասարաթ օլտու • Պու քէ
տէրէ սէպէպ Սամիսոնուն գայնաթասը օլտուղի
աշիքեար օլմաղ իլէ, փութփերէսթլեր անըն էվինի՝
գըղընը՝ վէ քէնտինի աթէշէ եագարլէր, քի Սամի
սոն անլէրին Թէքտիրիյէթինի իշիտիւպ՝ էօվէսի
Թէսըին օլա • լաքին մէզպուր պիր կեօնէ Թէսըին
օլմայուպ՝ անլերտէն զայէթ չօգ ատէմ Թէլէֆի էթ
տիքտէն սօնկրա, վարուպ սաքին օլուր Ետէմ մա
շարասը տէնիլէն մահալտէ :

¹ Սէ Սամիսոն • անպարս էմ էս Ժոանգումայն յայլաղգեայ •
էլի տըրիշ էս ընդ Դոսս շարո-իլէն • Պատա • ԺԵ • Ծ :

Վիլհալմի գա՝ օ հանառիկ Խորայեւ ճեմակեթի փութիկերէսթլերին թահգի հիւքմիւնտէ օլմաղ իլէ , բիմնէ ճեսարէթ ետեմէզ իտի անլերէ գարշը տուրմաղէ . ֆեգաթ եալընըզ Սամիսոն՝ կեօյա . բէն տի հհլնի ախերինէ վերտիքլերինէ պէտէլ հօճ ալմագ . գաստի իլէ՝ անլերէ աղլիմ . բէտէր էթտի իսէտէ , մեզպուրլերին գալպինէ օ տերէճէ գօրգու տիւշտիւ , թա՛քի՝ անըն մեզքիւր մաղարատէ օլտուղնի պիլիւպ՝ իւզերինէ վարմաղէ ճեսարէթ ետէմէտիքլերինտէն , բիւլլիլէթլի ճէմիլիէթ պիլլէ՝ Խորայեւն գօփրաղնէ կելիւպ մաթլուպ ետերլէր . բի Սամիսոնու պաղլայուպ . բէնտիլերինէ թէսլիմ էտէլէր . Իմտի Խորայեւ ճեմակեթի անլերտէն խէվֆէթմէկ իլէ , իւչ պին ատէմ իրսալ ետերլէր Սամիսոնուն օրտուղի մահալէ . բի պաղլայուպ թէսլիմ էտէլէր անի տիւշմանէ :

Կազար գըլ պուրատէ Խորայեւն սեֆիլ հալնէ . Սամիսոն միլէթինն խէլասը զայրէթինտէ , վէ միւլէթի հէր վէճհ իլէ անի հըֆզ էթմէկէ պօրճլու իբէն , տիւշմանէ թէսլիմ էթմէք իսթերլէր . Պէլի Սամիսոն՝ պի իզն Ալահ անլերտէն խէվֆէթմէզ , լաքին . բէնտի սէպէպինէ՝ միլէթինէ . բէտէր օլմասըն տէյու՝ ըիզա օլուր պաղլանմաղէ . ֆեգաթ եհմին վերտիլըր անլերէ՝ . բի հօլտիւրմէսինլէր . բէնտինի . Սէ իւչ գաթ իսի իլէ անի պաղլայուպ՝ կեօթիւրիւրլէր տիւշմանըն օրտուսունուն գարշըսընտէ պըրագըրլէր , վէ . բէնտիլերի ուզագտէն սէյիրճի օլուրլէր :

Սիւլահազա էլլէ . բի աճապ նէ՝ կէջէր իտի անտէ Սամիսոնուն ֆիլքրինտէն . զիրա տիւշման զայեթ չօգլուգ , վէ փիւր սիլահ . բէնտի եալընըզ՝ պախուսուս . բի էլլէրի պաղլը . միլէթի տախի սէյիրճի օլուպ՝ պիլ . բիմնէտէն իմտատ եօգ . Անճագ՝ զանն էթմէ . բի մէրտանէ Սամիսոն տիւշմանտէն գօրգուպ

գաթի ումնւտ օլտու, իլլա քի Ալլահն գուտրէ-
թինէ ումնւտ էտիււլ՝ պի խէւթ տուրուր խաի, Իմ
տի տիւշման անի պաղլը կեօրինճէ, շաղ օլուպ
ճիւմէսի պիրտէն նիտա էտէրէք իւղէրինէ եիւ-
րիւիւշ էթտիքլէրինտէ, Սամիսոն Ալլահտէն գուվ
վէթ քէսպ էտիււլ՝ տէրհալ գօլլէրինի սարսաղի
հալտէ, հիքմէթի խիւտա պաղուլէրինտէ օլան պաղ
աթէշէ տիւշմիւշ քէթէն միսալի էրիյիւպ սեօրիւլ
տիւ, Վիլհադիգա՝ պաղուլէրինտէքի պաղ սեօ
քիւլտիւ, լաքին էլնտէ սիւհ Եօգ իտի քի տիւշ
մանէ գարլը տուրուպ ճէնկ էտէ, Վիլամմա Ալլա-
հն գուտրէթի ինսանէ միւմքիւնսիւղ օլան եերտէ
պէյան օլմաղ իլէ, անտէ պիր մէքքէպ չէնէսի քէ-
միլի պուլտու, վէ անըն իլէ տիւշմանտէն պին ա-
տէմ էօլտիւրիւպ գուսուրու գաշաղղտէ, կեօյա
պիր իշ կեօրմէմիշ հիսապը աթար քէմիլի էլնտէն,

Սամիսոն պու միսիլիւ աղիմ՝ ճէնկ իւղրէ օլուպ
Եօրուլմաթը իսէտէ՝ դայէթ սուսաաթը, Սէ պու մի-
սիլիւ ֆէթուհաթ Ալլահն ինայէթի օլտուղինի
թագրիւր պիրլէ՝ սուսուղլուգտէն էօլիւպ տիւշման
էլնէ տիւշէճէկիմ տէյու նիտա էտինճէ, հիքմէթ
ուլլահ մէքքիւր չէնէ քէմիլինտէն սու չըգուպ ի
չէր, վէ օ եերին իամինի ջէնէ փուհաթը չաղլըրը՝
քի Ալլահն անտէ քէնաինէ էթտիլի ինայէթ ու-
նուտուլմայուպ, անըն գուտրէթի աղիմէլէրի պէյան
օլտուն:

Այտէհու՝ Փղշապի փութիւրէսթլէրին մէմէ ԴԼԺԶ:

1 Լ- յաշղէյա- Դի վերայ նորա հոգի Տեառն . . . Լ
հալէյան իսպանի Դի Բալիայ նորա . Դատա . ԺԵ . 14 :

2 Լ- Էբայ Տէր զծով ճնօպին, Լ ԷԼ Դի նմանէ Զո-ր,
Լ Էաթ . . . Վանս այնորիլ իղլայ զանուն նորա աթէ-ր
նուանէլ ճնօպի . Դատա . ԺԵ . 19 :

քեթի Վազա տէնիլէն մահալէ վարուպ՝ պիր տիշ
էհլինին էվինտէ գօնագ էթտիքտէ, էհալի անըն կէլ
տիկինի տուլուպ՝ գալէ գափուսուստէ կէճէ պէք
լէրլէր՝ քի տիշարը չըգտըղի հալտէ էօլտիւրէլէր,
Աէ Ամֆսոն եարը կէճէ վագթի անտէն կիթմէլի
օլուպ՝ մատտէի անկլայընճէ, տէրհալ գալէ գափու
սուսու՝ էշիկի՝ վէ սիւրկիւսիւ իլէ էհրինտէն գօփա
լուպ ումուղուհէ ալմաղ իլէ, տաղա կէօթիւրիւպ
պըրագըր անտէ ¹,

Պէհմ էյլէ, Ամֆսոն պիլիր իտի քի՝ փութփէ
րէսթլէր քէնտինէ տիւշման տըր, լաքին մախսուս
անլէրին մէմլէքէթինէ կիտէր՝ քի վէսիլէ պուլուսն
անլէրի թէքտիր էթմէկէ, պախուսուս՝ պէյան օլ
սուսն խարայէլին Ալլահըն գուսրէթի, քի օ մի
սիլիւ գուվլէթ քէրէմ էյլէտի,

Վատէհու՝ Սիլէկ տէնիլէն մէմլէքէթէ վարուպ՝
(քի օ մահալ տախի փութփէրէսթլէրին իտի,) անտէ
Վալիլա նամ պիր նիսայէ մուհապպէթ վէրտիքտէ,
փութփէրէսթլէրին պիւլիւքլէրի մէղպուրէյէ ագ
ճէ վատ էտէրլէր, քի Ամֆսոնտէ օլան գուվլէթին
սէպէպինի, վէ նէ սուրէթ իլէ գուվլէթտէն տիւ
շէճէկինի պիր թագրիպ ֆէնտ իլէ անկլայուպ՝ քէն
տիլէրինէ խապէր վէրէ, Օ իրա մէղպուրուսն օ տէ
րէճէ ազիմ գուվլէթ սահիպի օլմասը հէր հալ պիր
կիզլի էսրարէ միւհթաճ օլտուղնտէն, էվլէլա անըն
էսրարըն տուլմագ խթէրլէր քի՝ պատէհու իգթի
ղա էտէն հէր նէ իսէ, անէ տիգաթ էտէլէր, մա
տամ քի պաշգա սուրէթ իլէ անըն ալթ օլմայաճա
ղի ճիւմլէյէ ալիքէար կէօրիւնիւր իտի,

1 Թափեայ զարուսն քաղաքին հանրերի սեմուլն, և է
բարի զնոս հանրերի նգօսն, և էդ ի վերայ ոսաղ իւրոյ,
և էհան զնոս ի գլուխ լէրինն. Վատտ, Ժ, Զ, 3:

Իմոտի Վառլիւա տախի հիշելքեար վե դամաի օւ
մաղ իլէ . փուլթփերէսթլէրին մաթլուպի իւզրէ .
Սամփսոնէ սիւալ էտիւպ գուվլէթինին նէ վէճհ
իլէ Թէսքին օլաճաղլին տիլէտիկինտէ , ճէվապ էտեր
քի եէտի ճէտիտ քիրիշ իլէ պաղլանըր իսէմ , գուվ
վէթիմ կիտեր , Վէ չիւնքի էվտէ ատէմ կիզլէնմիշ
իտի , քի անըն էսրարինէ վուգուֆ օլտուգտէ գու
թալէր , Վառլիւա քիրիշ կէթիրտիւպ պաղլէր անի .
վէ ճէվապըր Թէճրիւպէ էթմէք իլիւն , սէնի գուլթ
մաղէ կէլտիլէր տէտիքտէ , Սամփսոն տէրհալ քիրիշ
լէրի իւստիւպիւ էմնալի էտիւպ գօփարըր . Վէհմ
էլէ . մէղպուրէ էվլէլա Թէքլիֆսիզ կիպի ըիճա
սուրէթի իլէ սիւալ էտեր իքէն , Սամփսոնուն ճէ
վապը խիւաֆ չըքընճէ , պէնի ալտաթտըն տէյու . սի
թէմ էթմէկէ պաշլատըղի հալտէ , տէք քի ճէտիտ
եէտի իփ իլէ պաղլանըր իսէմ , գուվլէթիմ կիտեր ,
Սնըն Թարիֆի իւզրէ Թէքրար պաղլայուպ սէնի
գուլթմաղէ կէլտիլէր տէյինճէ , եէնէ խիլէրի գօ
փարտը , Իմոտի մէղպուրէ նիչէ պիր ալտատուպ խի
լաֆ սեյլէրսին տէյու . Թէքրար իպրամ էթտիքտէ ,
տէք քի եէտի փերչէմիմի պէզ սաշաղլնա էօրիւպ
տիվարա մըխլար իսէն , գուվլէթիմ Թէսքին օլուր .
ղիրա Թըրաշ օլմագ անէ եասագ օլմաղ իլէ , սաշը
ղայէթ չօգ օլուպ եէտի հիսսէ Թագսիմ էթմիշ ի
տի փերչէմինի . () Ը պապտէ խային Վառլիւա անի
ույուտուպ Թարիֆի իւզրէ փերչէմինի տիվարա
մըխլար . վէ սէնին իւզլէրինէ կէլտիլէր տէյու խապէր
վէրինճէ , ույանուպ գօփարըր մըխլարը , Վէհմ էլլէ
պուրատէ ֆէսատէ պայիս ֆիթնէ մէղքլերէնին հա
րէքէթինի . զիրա հիշելքեար վէ միւրայի օլմասը ի
լէ , իւչ տէֆա տըր քի պէնի ալտատըրսըն տէյէրէք ,
օ կէճէ տիւրլիւ սիթէմ ճէվապլէր իլէ էօլիւմ մէր
Թէսքսինէ գատար զայէթ Թաճիզ վէ ըահաթսըղ

հտէր անի . (Ս) տախի նաչար գալուպ՝ պախուսուս
քի խաթրընը գըրմագ խթեմէյիւպ , վալիտէ բահ
մինտէն Ալահա նիյեթլի , վէ թըրաշ օլմագ քէնաի
նէ եասագ օլուպ , եկէր քի թըրաշ օլուր խսէ՝ գուվ
վէթի իւզէրինտէն գալցաճաղինի պէյան հտէր անէ .

Խիյանէթ Վալիլա , պու տէֆա անըն ճէվապը
նըն սահիհ օլտուղինի պիլիւպ՝ փութփեթէսթլերին
պիւլիւքլերինէ խապէր հտէր . վէ վատ էթաիքլերի
ադճէյի ալուպ՝ անի ույութտուգտէն սօնկրապէր
պէր կէթիրաիւպ սալէրինի թըրաշ էթաիլինճէ ,
Հագ գարաֆընտէն Սամիսոնէ վերիլէն գուվվէթ
րէֆ օլուր անտէն ¹ . (Ը) պապտէ դատտար Վալիլա՝
կեօյա ստոագաթքեար քիմնէ կիպի՝ փութփեթէսթ
լէր կէլոիլէր տէյու եէնէ խապէր վէրաիքտէ , Սամի
սոն քէնաի գուվվէթինին րէֆ օլտուղինի պիլմէյե
րէք՝ էվվէքի Հարէքէթ իւզրէ օլտու խտտէ , պիր
կեօնէ գատըր օլմատըղի Հալտէ , անիտէ գութուպ
կեօղլերինի օյարլէր . վէ Վազա տէնիլէն մահալէ
կեօթիւրիւպ՝ տէրղինճիլ տէկիրմէն ճէվիւրաիլէր
Հապըստէ ² .

Կազա՝ր գըլ մէղպուրուն Հալինէ , օ քի չօգ տէ
ֆա տիւշմանը թէքտիր էթտի , լաքին պու տէֆա
քէնաի թէքտիր օլտու . անճագ տէկիլ քի տիւշ
մանըն գուվվէթի իլէ , իլա քի՝ Հիւլէքեար նիսայէ
հարարընը պէյան էթմէսի իլէ , Վու պապտէ Սամի

1 Սեկնեյաւ ՚ի նմանէ զօրո-լիւն նորա . Վատա .
Ժ.Զ . 19 :

2 Օլարիւեաւ ՚ի սնոյ իւրմէ , և տնէ . ելից՝ և աբա-
րից յարեա միշն , և լօթմովեցից . և նա ո՛չ գիտէր թէ Տէր
Սեկնեյաւ ՚ի նմանէ : Եւ իսլան զնա այլապիսին , և Բրեյին
չալ նորա , և իջոացին զնա ՚ի Գաղա . և իսպելին զնա եր-
կաթի իսպանոս . և աղայր ՚ի րան Բանպին . Վատ . Ժ.Զ . 20 :

սոն ազիմ նէտամէթ իւզրէ օլտու իսէտէ, գաթի ումուտ օլմայուպ՝ կիւն պէ կիւն սաջը ուզանտըգտէ, պի խըն Ալլահ գուվէթի տախի Թարագգա պուլուր իտի:

Պատէհու փութփէրէսթէրին պիւյիւքէրի Պազոն փութուն էվինտէ գուրպան քէսէրէք եէյիւպ իշիւպ շաղ օլտուգտէ, Սամփսոնու տախի կէթիրիւպ, վէ պիր ուշագ անըն էլինտէն դութարագ օյնատուպ անի մէզագ էթտիքէրինտէն մատէ, տիւշմանըմը պուհ չալտէ կէօրտիւք տէյուլ Ճիւմէսի մէսրուրիյէթ պիրլէ փութտէն մէմնուն օլուրլէր: () Լ պապտէ Սամփսոն ուշաղէ սիւալ էտիւպ՝ էվին իրի Թէմէլ տիրէկինի էլի իլէ ֆէրգ էտէր՝ քի անլէրէ տայանէ: վէ Ալլահ նիյաղ պիրլէ, եւ գուտրէթքէանի սաշիպ Ալլահ, պու տէֆա տախի գուվէթ ինայէթ էյլէ գուլունէ, քի կէօղէրիմին չայիֆինի ալուպ՝ փութփէրէսթէր իլէ էօլէյիմ տէյուպ՝ սաղ էլի իլէ պիր տիրէկի սարսըպ, վէ տէրագէպ սօլ էլի իլէ օ պիր տիրէկի սարստըղի չալտէ, չիքմէթի պարի տիւրէքէր գըրըուպ՝ էվ երգըլըր¹: վէ անտէ էր վէ նիսման իւջ պին առէմ հէլուք օլուր: Ալգաա՝ անլէր իլէ քէնտի տախի էօլտիւ իսէտէ, սաղ իքէն պիր տէֆա օ գատար առէմ էօլտիւրմիւշ տէկիլ իտի, անլէրի քի՝ վէֆաթինտէ էօլտիւրտիւ: Պատէհու գարնտաղէրի անըն Թէնինի ալուպ՝ ազիմ շէրէֆ իլէ

1 Լ: աղաղակեաց Սամփսոն առ Տէր՝ և ասէ . Տէր՝ Տէր զօրո-
վեանց յիշեա՛ զեա, և զօրացո՛ զեա զայս ևս մի նոսագ՝
Ապոսա՛ծ . և խնդրեցից զվրէժխնդրո-
վեան իմ փոխանակ եր-
նոյնաց աչաց իմոց յայլազգեաց աստի . . . մեռցի անյն իմ
Ընդ այլազգիսս . և շարժեաց զօրո-
վեամբ . և անկաա Կոանն
ի վերայ ամենայն նախարարոցն,
և ի վերայ ամենայն ժող-
ովոյն որ ՚ի նմա . Ստատ . Ժ. Զ. 28 :

տէֆն էտէրլէր փէտէրինին մէջարինտէ .

Պու պապտէ զանն էթմէ քի Սամիսոն գաթի ումուտ պիրլէ էօլմէք իսթէտի , իլլա քի Հագ գաւաֆընտէն Խարայէլին խէլասընէ Թային օլմուշ օլմաղ իլէ , սոն սաաթընտէ տախի զայրէթտէ գուսուր էթմէյիււ , գուտրէթքեանի Ալլահա ումուտ վէ նիյաղ էտէրէք՝ Խարայէլին տիւշմանընտէն էօճ ալմագ տիլէր , Սէ Ալլահ անըն նիյաղընը գապուլ էտիււ քէլ էվլէլ գուվլէթ էհսան էթտի անէ , Խմտի մալիւմ քի էմրի հագ իւզըն էօլտիւ Սամիսոն . պախուսուս քի չօդ սէպէպ իլէ Սեսիհէ էօրինէկ օլտու .

Սամիսոն իկիրմի սէնէ հաքիմլըր էթտի իսէտէ , տէկիլ քի էալընըլ իլլա Հեղի քահանայապետ իլէ . զերա Հեղի տայիմա Սէլովտա տապանակըն իրզմէթինէ մէշղուլ օլոււլ տիւշմանէ գարջը ճէնկ իւզըն օլամատըղինտէն , էալընըլ Սամիսոն՝ Խարայէլին խէլասըր զայրէթինտէ օլուր իտի . Սէ օ տէրէճէ թէք տիր էթտի փութփէրէսթլէրի , Թա քի անըն վէֆաթինտէն սօնկրա տախի , խէվֆի գալպլէրինտէն չըգմաղ օլոււլ պիր վագըթ Խարայէլէ զուլմ էթմէտիլլէր . անձադ Խարայէլ էհնէ անլէրին Թահգի հիւքմիւնտէ իտի , Սամուէլ փէյղամպէրին հիւքիւմտարլըդ վագթթինէ տէկին .

ՍԻՒԱԼ 39.

Սամուէլ փէյղամպէր հանը՝ ճինտէն՝ վէ քիմի՝ն օղլու իտի .

ԳԼ. Ա. Ծ. **Պ** Էլինին ճինսինտէն՝ Էղկանա նամ քիմէս նէնին , Սէգքիւր Էղկանա՝ Արիմաթեմ տէնիլէն շէհրտէ սաքին օլոււլ իքի զէվճէսի վար իտի , պիլինին իմի Անա , օ պիրինին Փեհանա . լաքին Փեհանա էվլատ սահիպի , Անա պի վէլէտ օլմաղ իլէ , տայիմա գասապլէթ իւզըն օլուր , Էղկանա վագըթ

վագըթ զեվճեւերն իւն Սելովա կիտեր իտի գուր պան էթմէկէ. պիր տեֆա տախի կիտիււպ՝ եղգատիմ՝ ատեթերն իւզրէ զեվճեւերինէ գուրպան թագ սիմ էթտիկինտէ, Փենանանըն էվլատերինէ հիսսէ չըգարուպ՝ Մնայէ ֆեգաթ պիր հիսսէ վերտի. պու պապտէ Մնա զայէթ տիլ շիքեսթ իւզրէ աղայոււպ՝ եէմէք եէմէզ, Լզկանա անի թէսէլա էթմէք իս թէյիւպ՝ նիջլուն աղլարսըն, տեկիլ մի քի՝ պէն սա նա օն էվլատտէն էյի իմ՝ տեմէկ իւն¹ դաամ էթ տի իսէտէ, տաղի տեքուն պիրէ Մլահըն ինայէթի նէ ումուտ էտէրէք, կիտիւպ խորանըն գափուսուն տէ կեօլ եաշը՝ վէ շէտիտ աշգ իւն նիյաղա տուրուր. վէ նիյէթ էտէր քի՝ եկէր Մլահ քէնտինէ երքէք էվլատ քէրէմ էտէր իսէ, անի Մլահ հէտիյէ վէրէ, քի էօլիւմ վագթինէ տեկին անըն խըզմէթինէ թային օլարագ իշրէթ էթմէսին, վէ պաշը թըրաշ օլմասըն:

Կերէի Մլահ անըն նիյաղընը գապուլ էթտի, լա քին չիւքի սէս չըգարմայարագ՝ գալլինտէն տուա էտէր իտի. պախուսուս քի՝ պու հալ իւզրէ անտէ վաֆիր վագըթ տուրմաղ իւն, Շեղի քահանայ անի սէրիսօլ զանն էթտիքտէն մատէ, ուշաղի տախի թաղիր էտէր՝ քի սէրիսօլուղի թէրք էտիւպ սնտէն կիւ տէ, Իմտի Մնա՝ իշրէթ պիլմէզ վէ քեօթիւ ֆէյ իլտէ օլմայոււպ՝ Մլահ նիյաղ իւզրէ օլտուղինի պէյ ան էթտիքտէ, Շեղի ճէվապ էտէր քի՝ կիթ սէլա մէթ իւն, Մլահ թէքմիլ էթսին ճիւմիէ տիլէկինի². Օ՛լ պապտէ Մնա մէմուռնիյէթ պիրէ կիտիւպ՝ զայրի գասալէթ էթմէզ:

¹ Ո՛չ լաւ էմ էս իւն չառ զպան որբի. Ա. Թագ. Ա. 8:

² Եր նմա պապախանի շէղի՝ և տէ. Ե՛րբ Դ խաղաղըն իւն. և Աստուած Իսրայէլէ պաշէ իւն զամենայն ինքրորա ծըս ի. Ա. Թագ. Ա. 17:

Պատեհո՛ւ՝ Արիմաթեմէ՝ վարարգլէրինստէ՝ հա-
միլէ գալուսդ երբեք եվլատ Թօղուրտուղինստէ՝ իամի-
նի Սամուէլ չաղըրտը, Սէ անի պիւյիւտիւս սիւտ-
տէն՝ քէստիկինստէ՝ գուրպան վէ հէտիյէ իլէ Լըղկա-
նա վէ Աննա Սելուիւ վարուսդ վեշիկեշերինի Ալա-
հա սուստուգտէն մատէնիյէԹ եԹտիկի իւզըն Թէս-
լիմ հտէր Աննա Սամուէլի՝ Հեղի քահանայա , քի
հօմիւ օլտուգճէ խորանըն խըղմէԹինտէ օլա , վէ
տախի տուայէ տուրուսդ մէմնուն օլուր Ալահտան¹ ,
ԳԼ. Բ. Սէ Հեղի անլերի օրհնէլ հտիւսդ տուա հտէր , քի
Ալահա հօտիւնճ վէրտիքլերի եվլատէ մուգասպէ-
լէ՝ սայիր եվլատ վերէ . նիճէ քի իւջ երբեք վէ իւջ
գըղ եվլատ տախի Թօղար Աննատան² , Պէհճմ էյ-
լէ . Աննա եվլատ իսԹհտի՝ քի միլէԹի պէյնինտէ
միւշերէֆ օլա , լաքին անի Ալահա հէտիյէ վերմէ-
սի իլէ , տէկիլ քի եալընըղ միլէԹինտէն , իլա քի
Ալահտան տախի շերէֆ պուտուգտէն մատէ՝ պիր
եվլատէ պէտէլ ալԹը եվլատ ինայէԹ օլտու անէ ,
Իամի Սամուէլ խորանըն վէ Հեղի քահանայա
պէտին խըղմէԹինտէ՝ քէմալի մէրԹհպէ իղասաԹ
իւզըն կիւն պէ կիւն պիւյիւտիւքտէ , հէր վէճճ ի-
լէ Ալահա վէ ինսանա մագպուլ օլուսդ՝ ճիւմէյէ
անըն ՓաղիլէԹի աշիքէար օլտու , Անճագ Հեղի
ղայէԹ իխԹիւէար օլուսդ , անըն եվլատլերի Սիմի վէ
Փենէհէս , քի անլեր տախի քահանայ վէ խորանըն
խըղմէԹինտէ իտիլեր , նոմսէ մուղայիր վէ Ճիւմանի
սէֆայէ մէշղուլ . պախուսուս ալի ատէսդ Փէյլիտէ
օլմալերի իլէ՝ ճէմաէԹէ քեօԹիւ հմալ օլուր իտի-
լէր , Պէլի Հեղի անլերին նաշերի հարեքէԹլերինի

1 Հասարակեյաւ - սիրոյ իմ 'ի Տէր . Ա. Թադ . Բ. 1 .

2 Ան-լի ճնաւ - Եօնի , Է Բաղմաթիլն նոսաղէայ 'ի ճը-
նընդոյ . Ա. Թադ . Բ. 6 :

իշխուիւալ՝ նասիյհէթ վերտի իսէտէ, իսլահի նէֆս
օլմայուալ՝ ֆէհնալդգտէ թարագգա պուլուրլէր:

Վիւհադիգա մէզպուրլէր տապանակըն խըզմէ
թինէ նասէզա՝ վէ թէքտիրէ միւսթահագ, լաքին
շէղը թէքտիրէ էթմէզ իտի անլէրի: Ահ Վահ
քէնտի մէրհամէթինէ մէպնի մէլայիք եհտի իլէ ա
նէ իթապ հտիւալ պէյան հտէր, քի անըն սինսիլէ
սինտէն քահանալդգ ընֆ օլուալ՝ Վահըն ըրզասը
իւզըն սատագաթքէար օլանէ վէրիլէ, Ոփնի վէ Փե
նէհէս տախի իքիսի պիր կիւնտէ հօլէ: Օ իրա շէ
ղի հվլատլէրինին քեօթիւ հարէքէթլէրինի պիլիւալ
միւսահատէ էթմէսի իլէ, Վահըն խաթրընտէն զիւ
ատէ անլէրին խաթրընէ ըիպէթ էթմիշ օլտու: Աա
գաա պու իթապըն իւզլէրինէ լաղըմ իտի քի Ոփնի
վէ Փենէհէս թեօպէ տէյիւալ՝ քեօթիւ ամէլտէն
կէրի տուրալէր, լաքին անլէրտէ Վահըն գօրգու
սու վէ ինսանըն հիճապը օլմատըլինտէն՝ թեօպէյէ
կէլմէտիլէր: օ էճիլտէն պիր միւտտէթ փէյղամպէր
իբսալ էթմէզ Վահ Իսրայէլ ճէմաէթինէ¹:

Հագիգաթ՝ աղիմ ինայէթ իտի շէղըն վէ ա
նըն հվլատլէրինէ՝ քի Վահ մէլայիք եհտի իլէ ան
լէրի ալեահ էթմէք միւրատ էյլէտի: լաքին մէզ
պուրլէր պու ինայէթի թանըմատըլլէրինտէն, Սա
մուէլին էլի իլէ ալեահ էթմէք միւրատ հտէր, քի
իսլահի նէֆս օլուալ թէքտիրտէն խէլաս օլալէր: Աիւ
լի՝ Սամուէլ օ վագըթ տահա չօճուգ, շէղըն փիր
իլթիէար, վէ հվլատլէրի քահանայ, անճագ՝ նաշէ
րի հարէքէթտէ օլմալլէրի իլէ, չօճուգ եհտի իլէ ի
թապէ միւսթահագ օլտուլէր²: Օ իրա՝ շէղի քէն

¹ Լ. Բան Տէառն պարոտալան էր յառաքան յայնուի:
Լ. Ն. Գոյր Կեպիլ որ Գոշալիլ: Ա. Թադ. Գ. 1:

² Իսպառաճիկ, ծերոյ անխորհուրէնի՝ զմանուի Կը
լայ Դարաւոր խոյոյանէ:

տի եւերինստէ , վէ Սամուէլ տապանակըն օլտուղի
 ԳԼ. Գ. մահալտէ կէճէ ույգուտէ իբէն, Սամուէլ Սամուէլ
 տէյու՝ Ալլահ չաղըրըր անի : () տախի քէնտինի չա
 ղըրան Հեղի տիր զանն Կտէրէք՝ անըն Էանընէ վա
 րուպ , պէնի նի՛չիւն չաղըրտըն տէտիքտէ , ճէվապ
 Կտէր քի , սէնի չաղըրմատըմ . կիթ ույու , կիլիւպ
 ույգույա վարտըգտէ , Թէքրար՝ Սամուէլ Սամուէլ
 տէյու սէս զուհուր Կտինճէ , Էէնէ կիտէր՝ քի նի՛
 չիւն չաղըրտըն , Սէղպուր տախի՝ սէնի չաղըրմատըմ
 կիթ ույու տէտիկինտէ , կիտէր ույուր , Սէ Թէք
 րար՝ Սամուէլ Սամուէլ տէյու սէս կէլինճէ , Էէնէ
 կիտիւպ տէր քի նի՛չիւն չաղըրտըն . պու տէֆա Հե
 ղի ֆէհմ Կտէր՝ քի Ալլահ տըր անի չաղըրան . օ Է
 ճիլտէն Թէնպիհ Կտէր՝ քի պիր տահա չաղըրըր իսէ
 ճէվապ Կտէ քի՝ սեօյլէ Էա՝ սահիպ՝ քի իշիթսին
 գուլուն , Սամուէլ Թէքրար ույգույա վարուպ քէլ
 Էվիլէ սէս կէլտիքտէ , Հեղինին Թէնպիհի իւղրէ ,
 սեօյլէ Էա՝ սահիպ քի իշիթսին գուլուն տէյինճէ ¹ ,
 Ալլահ նիճէ քի մուգատտէմ մէլայիք Էհտի իլէ
 Հեղիէ պէյան Էթտի , քէզա Սամուէլ տախի պէյ
 ան Կտէր , անըն Էվլատլէրինի օ տէրէճէ շէտիտ զա
 ղէպ իլէ Թէքրար Կտէճէկինի , Թա՝ քի իշիտէնլէր
 խէվի պիրլէ հէյպէթտէ գալալէր ² . Սապահ օլ
 տուգտէ՝ Սամուէլ նագլ Էթմէկէ խէվի Էթտի իւ
 սէտէ , Հեղինին իպրամ Էթմէսի իլէ՝ կիղլէմէյիւպ
 նագլ Կտէր իշիթտիկինի . Սէ Հեղի Էմրի հագգա
 իգաաթ պիրլէ , նէ քի քէնտի ինտինտէ Էյի տիր՝

¹ Խօսեալ Տէր , լէ Լոնցէ ճառայ Կո . Ա . Թապ .
 Գ . 10 :

² Լոնցէ Տէր յՍամուէլ . ահա՛ Էս առնեմ լէան իմ
 Դ՞ձ Խոյայլէ . Դոյէն լէ առնայնի Դ Լոնցէ լէանս՝ Էլն
 լէայէն Էրիտէան ալանջ իւր . Ա . Թապ . Գ . 11 :

Ալլահ անի էյլէսին տէյու ճէվապ էտէր ¹ . լաքին եէնէ Թէքտիր էթմէզ էվատլէրինի . անէր տախի իսլահ օլմայուպ՝ կիւն պէ կիւն զիտտէ ըէօթիւլնէ կէ գատէմ պասար իտիլէր ² . Անճագ Սամուէլ Ալլա լահըն լու Թփունէ լայիգ օլուպ՝ անըն ֆազլէթի վէ իսմի զայէթ միւշէրրէֆ օլուր իտի Ճիւմլէ Խարայէլ միլլէթինին պէյնիտէ . Օ իրա Ալլահ անըն իլէ պէրապէր օլմազ իլէ . հէր ըէլամը իճրա օլարագ՝ սա տագաթ իւզըն Ալլահըն փէյղամպէրի օլտուղի աշի ըէար օլտու ³ .

Կազար էյլէ պուրատէ Խարայէլ ճէմաէթինին սէֆիլ ու փէրուշան հալի ըէֆիլէթինէ . զիրա Հէզի ըէահանանըն էվատլէրինին Թաքսիրաթը սէպէպի նէ . պալատէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզըն՝ վէրիլնէ ճէք զազէպին իճրասը խուսուսինտէ միուլ փէրէսթ ⁴ . Դ . Դ . լէր ճէմիլէթ իլէ Խարայէլին իւզէրինէ կէլտիլէրին տէ . անէր տախի ասքէր իրսալ էտիւպ՝ ճէնկ իւզըն օլտուլէր իսէտէ . Խարայէլին գարաֆը պօզուլուպ՝ տէօրթ պին ատէմլէրի գըրըլըր . Ահ ճէմաէթին իխ Թիեարլէրի տապանակը Սելուտան ալուպ օրտույա կէօթիւրիւրլէր՝ ըի անըն գուվլէթի իլէ տիւշմանը ֆէթհ էտէլէր . Հէզինին էվատլէրի Ովնի վէ Փէնհէհս տախի պէրապէր կիտէրլէր . Տապանակ օրտույա տախիլ օլտուգտա . Խարայէլ եէք տիլ իւճէ սէտա էտիւպ զայէթ մէսրուր օլտու . Անլէրին սէ

1 Եւ ասէ Հէզի . Տէր որ ինչ Բարի է առաջի էւր՝ ինչն արասցէ . Ա . Թապ . Գ . 18 :

2 Եւ Հէզի ծերացեալ էր յոյժ . Ե որդիք նորա երթային երթալով Ե լար էր ճանապարհ նոցա . Ա . Թապ . Գ . 21 :

3 Եւ գիտաց ամենայն Խարայէլ ի Դանայ մինչ ցբէրս ամբէն՝ ինչ հաւաքարի է Սամուէլ ի մարգարէն՝ Տէառն . Ա . Թապ . Գ . 20 :

տասընը վէ տապանակըն օրտույա կէտիկինի փութ
 փերէսթէր իշտիւայ՝ հվլէլա խէվֆ եթտիլէր իսէ
 տէ, սոնկրա պիրիպիրինէ ղայրէթ վէրիւայ՝ Թէքրար
 Ճէնկ եթտիլէրինտէ, Խարայէլտէն օթուղ պին ա
 տէմ գըրըլուայ՝ վէ շէղինին հվլատէրի Ուինի վէ
 Փենէհէս հօլիւայ գուսուրու Փիրար եթտիլէրտէն
 մատէ, տապանակը տախի ալուայ հսիր հտէրլէր,
 () Լ պապտէ՝ Փիրար հտէնլէրին պիրի եագասընը
 երութարագ, վէ պաշընա դօփրագ սերփերէք՝ Սե
 լովա կէլիւայ Խարայէլին պօղուլուղինի խապէր վէր
 տիկի հալտէ, Ճիւմիէ հհալի ազիմ եաս վէ գասա
 վէթ իւղրէ նիտա հտէր, շէղի տախի՝ Թօգսան սէ
 քիղ եաշընտա՝ կեօղէրի ալիլ՝ գափու հօնիւնտէ
 քիւրսիւտէ օթուրմուշ օլմաղ իլէ, շամաթա սեսի
 նի ալուայ՝ նէ տիր պու Փիղան տէյու՝ սիւալ եթ
 տիլտէ, օրտուտան գաջուայ կէլէն ատէմ անտէ հա
 ղըր օլուայ՝ Խարայէլին փերուշան հալ իւղրէ գաջ
 տըղինի, Ուինի վէ Փենէհէսին հօլտիւկինի պէյան հ
 տէր, շէղի Ճէվալայ եթմէյիւայ տիյնէր խտի, Թա՝ քի
 մասըհաթըն նիհայէթի նէրէտէ գարար գըլտըղինի
 անկլայա, Վէ նէ վագըթ իշիթտի քի՝ տապանակ
 տախի հսիր օլմուշ, հէման քիւրսիւտէն կէրի գա
 րաֆա տիւշէր, վէ պէլինին քէմիկի գըրըլուայ տէր
 ագէս հօլիւր¹, Փենէհէսին հհլի քի համիլէ խտի,
 մէզքիւր գարա խապէրի իշտինՃէ՝ ազըրըր գու
 թուայ երքէք հվլատ տօղուրտու իսէտէ, օ տախի
 անիտէ հօլիւայ, մագսուլին խամինի Վայ. քաբօթ չա
 ղըրըրէր, քի Խարայէլին շէրէֆի բէֆ օլտու տէ
 մէք տիր² :

1 Լ- եղև իբրև յիշեաց զտապանակն Աստուծոյ, անկա-
 շէղի յախտացն յեզս առ դրանն, և բեկա- ողն նորա՝ և թե-
 րաւ . Ա. թմաղ . Դ . 18 :

2 Լ- ասեն . Բարձեալ են Ժողովարայէլ . Ա. թմաղ .
 Դ . 22 :

Ֆիէհմ էյլէ , մուգատտէմէրտէ տապանակ իլէ ազիմ միւճիւղաթ օլուպ՝ տիւշման ֆիթհ օլուր ի տի . նէ հիբմէթ . քի՛ պու տէֆա տիւշման ֆիթհ օլ մատրդինտէն մատէ , տապանակ տախի տիւշման էլ լինէ կէջիւպ էսիր օլտու . թաաաճիւպ էթմէ . զերա պու պապտէ բուհանի խըզմէթտէ գուսուր էտէն լերին գապահաթընըն զիյատէ ազըր օլմասը տույու լուր : Ապգաա՛ կէէր Սոմէս վէ Ֆէսու կիպի ա զիզ . քիմնէլերին էլի իլէ տապանակ օրտույա կիտէ իտի . քէլ էվիլէլ միւճիւղաթ օլուպ՝ տիւշմանըն թէք տիր օլաճաղի տերքեար իտի , լաքին Սոմնի վէ Փենէհէհէս . անլէր . քի տապանակըն խըզմէթինտէ իտիլեր , ինայէթէ նասէղա օլմալերի իլէ , միւճիւղաթ գուվ վէթինի Ալահ մէն էթտի անլերին վազթինտէ . Պա խուսուս՝ ճէմնէթ տախի անլերին . քիօթիւ ֆէյիլլէլ ընի պիլտի իսէտէ , օ՛ անէ գատար պիր քիմնէ Ալ լահըն շէրէֆինի վէ իղզէթինի սազլայուպ՝ անլերէ տափաճըլըգ . էթմէտիքտէն մատէ , քէնտիլերի տախի էքսէրի նամասա մուղայիր հարէքէթէ սիւլիւք էթմէլերի իլին , տիւշմանէ ալթ օլտուլեր :

Իպրէթ ալ . էպրի նամաստա բուհանի խըզմէթտէ պուլուհանլեր՝ Ալահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթէ մէյլ էթմէլերի իլէ , թէքտիր օլտուլեր իսէ , ա ճապ նէ՛ գատար զիյատէ թէքտիրէ միւսթահազ օլ սալեր կէրէք էէնի նամաստա անլեր կիպի կիւհահ իշլէյէնլեր , Պու պապտէ տէմէ . քի՛ Ալահ նիջիւն էվ վէլա թէքտիր էթմէտի Սոմնի վէ Փենէհէսի . քի անլերին սէպէպինէ տապանակ տիւշման էլ լինէ տիւշմէյէ իտի . Պէլի Ալահըն կիզլի շէրէյաթընէ ազըր էրմէզ , անճագ պու խուսուստէ անլերի տերագէպ թէքտիր էթմէզ . քի , քէնտի սապըր՝ մէրհամէթի՛ առալէթի՛ վէ գուտրէթի պէյան օլուպ՝ անլերի թէքտիր էթտիկնտէ , հէր . քէս խէվի՛ պիրլէ իսլահի նէֆա

օլա՝ Նիճէ քի մէզպուրլէրին թեօպէ տէմէյիւայ՝
 թէքտիր օլմալէրի ճիւղմէյէ աղիմ իպրէթ օլտուղին
 տէն մատէ, անլէրին սէպէպինէ տապանակըն էսիր
 օլտուղինի իշտէնէր զայէթ հէյպէթտէ գալըր ի
 տիլէր, Վէզա փութփէրէսթլէր տապանակը ալ
 տըգ տէյուլ քիպիրլէնիւայ՝ վէ քէնտի փութլէրինէ
 ումուտ էթմէկ իլէ, էմնալի իշտիլմէմիշ զազէպ ի
 լէ թէքտիր օլտուլէր, քի Ղլահըն գուտրէթինի
 թանըյուպ պիր տահա Խարայէլէ զուլմ էթմէյէլէր:

Իպրէթ ալընլէր պուրատէ էվլատլէրինի չօճուգ
 լուգտէ թէրպիյէ էթմէյէնլէր, զիրա չօգ տէֆա ան
 լէրին խաթըրընէ ըիայէթէն ալլահը կիւճէնտիրմէկ
 իլէ, տէկիլ քի եալընըզ քէնտիլէրինին, իլլա քի էվ
 լատլէրինին տախի թէն վէ ճան իլէ թէքտիր օլմա
 լէրինէ պատի օլուրլէր, Ֆիլհազ իգա՝ գապիաթտէն
 տիր ինսանէ էվլատընը սէվմէք, լաքին պու մուհապ
 պէթին նէրէտէ գարար գըտըղինի պազըսը ֆէրգ
 էտէմէյիւայ՝ տիւշմանտէն զիյատէ քէտէր էտէր էվ
 լատընէ, Օիրա տիւշման հէր նէ գատար դատտար
 օլա՝ ֆէգաթ թէն իլէ էօլտիւրիւր, անճագ՝ էվլա
 տընը թէրպիյէսիզ պիւյիւտիւայ՝ կիւնահտէն հըֆզ
 էթմէյէն, ճան իլէ էօլտիւրիւր, Էվլատընը սէվէր
 իսէն, Ղլահըն գօրգուսուտէ պիւյիւթ անի, վէ
 կիւնահտէն հըֆզ էտիւայ՝ օգումագ եազմագ վէ
 ֆազիլէթ թարիքլէրինտէ թէրպիյէ էյլէ, զիրա է
 կէր եալընըզ ճիսմանի խուսուսլէրէ տիգաթ էտէր
 իսէն՝ հայվան տէրէճէսինէ ինէրսին, մատամ քի հայ
 վանլէր տախի քէնտի եալըրուլէրինի պէսլէյիւայ՝ քէ
 տէրտէն հըֆզ էտէրլէր, Պախուսուս՝ էկէր տիլէր
 իսէն քի էվլատըն էյի օլտուն, էվլէլա սէն էյի օլ,
 վէ քէօթիւ էմնալ օլմա էվլատընէ, զիրա օ՝ քի ա
 թատէն քէօթիւ կէօրիւր, կիւն պէ կիւն ֆէնալըզ
 տէ թարադգա պուլուր:

ՍՒՒԱԼ 40.

Տապանակըն սեպեպինե նե՝ գարզ զազեպ իլե թէքտիր օլտուլեր
փութփեթեթեր :

Ճ. **Ե**տիտ սանձըլը գապարձըգ եարասը իլե . Գ.Լ.Ե.
զերա՝ իւզէրլէրինտե օ տերեճէ եարա զուհուր եթ.
տի . թա քի սանձըսընա թահամիւլէ հտեմէյիւպ՝
զայեթ չօգ առեմ՝ հօլտիւ¹ . Պախուսուս՝ անլէրե
զկտտե ըհզալէթ օլա տէյու . պաշգա եհրլէրինտե
օլմայուպ՝ ֆեգաթ օթուրագլէրինտե (յերաստանս)
զուհուր հտեթ² . Սէ տախի անլէրին էյալէթինտե
պի հիսապ ֆարէ փէյտա օլուպ՝ նէպատաթլէրի եէ.
մէկ իլե , հեր նէ գատար թարլա պաղ վէ պահճէ
վար իսե , ճիւմլէսի խարապ օլտու . Պունտան գա.
թի նազար , չիւնքի տապանակը ալտըգլէրինտե կեօ
թիւրիւպ լճովտոս տէնիլէն շէհիրտե՝ Պագօն փու.
թուն եանընա գօտուլէր . կեօյա անըն գուվլէթի
վէ եարտըմը իլե ֆէթուհաթ եթմիլէր կիպի . Սէ
լաքին փութուն գուվլէթսիլ վէ քիմնէյե եարտըմ
հտեմէզ օլտուղի զահիրէ չըգմագ իչիւն , պի իզն
Լճաճ օ կէճէ Պագօն եիւզ իւսթիւ տապանա.
կըն հօնիւնտե եհր իւզէրինէ տիւշեր . Սապաճ զ
լունճա՝ փութխանէ շէխլէրի (քուրմ) թէքրար եէ.
րինտե տուրտուրուրլէր , Լթթէսի կէճէ եէնէ եհր
իւզէրի տապանակըն հօնիւնտե տիւշիւպ , վէ հեր
պիր փարչասը պիր գարաֆա տաղըլուպ , իբի պիլէկի
տախի գափու հշիկինէ տիւշմիւշ օլմաղ իլե , շէխլէր
անի կեօրտիւքտե՝ Պագօնէ իբրամէն եասագ ե.
տերլէր՝ քի իչէրի կիրէնլէր հշիկին իւզէրինէ պաւ
մայալէր .

¹ Լէ- Ելե շշու-ի թե՛ մահուա ՚ի չաղաքին . Ա. թաղ . Ե . 6 :

² Լէհուր յեփս զլէշմաթիս իւր . նախապինս յա-իթէնիյ արաղ
լէտս . Սաղմ . Հի . 66 :

Նազար էյլէ մէջպուրէրին համագաթըղինէ .
 զիրա Ղազ-օնուն իզգէթինի սագլամադ արզուսի-ի
 լէ պու միսիլիւ թէնպիհ էթտիլէր իսէտէ , տահա
 զիյատէ անըն բեզայէթինի՝ վէ տապանակըն գուվ
 վէթինի ալէմէ պէյան էթմէկէ սէպէպ օլտուլէր .
 մատամ .քի իշիտէն սիւալ էթտիլէր , տապանակըն
 հուզուրինտէ Ղազ-օնուն վարչալանտըղինի հերհալ
 տույաճագ իտի , Սագ-աս պու էլամէթ ազիմ թէք
 տիրիլէթ վէ զայէթ զիւլ իտի անլէրէ , լաքին մէզ
 պուրէր անտէն իպրէթ ալմատըգլէրինտէն մատէ ,
 իւզէրլէրինտէ փէյտա օլան եարալէրին տախի տա
 պանակըն սէպէպինէ զազէպ օլտուղինի ֆէհմ էթ
 մէզլէր , Օ իրա չիւնքի մէզքիւր եարա սայրի էյա
 լէթտէ զուհուր էթմէյիւպ՝ եալընը Ազովտոս վէ
 անըն նահեասընտէ զուհուր էթտի , քէզա՝ ֆարէ
 տախի պաշգա եէրտէ օլմայուպ՝ եալընը Ազովտոս
 գօփրաղինտէ փէյտա օլմաղ իլէ , շիւփհէյէ վարուպ
 մէշվէրէթ էտէրլէր , քի թէճրիպէ իշիւն տապանա
 կը սայիր եէրէ իրսալ էտէլէր , քի եկէր կիթտիկի
 եէրտէ տախի եարա վէ ֆարէ զուհուր էտէր իսէ ,
 զազէպ օլտուղինի անկլայալէր , () Լ պապտէ Ղէթ
 տէնիլէն շէհիրին սեօղ սահիպլէրի ճէսարէթ պիր
 լէ տապանակը ալուպ կէօթիւրտիւքլէրինտէ , հիք
 մէթուլահ անիտէ եարա վէ ֆարէ զուհուր էտէ
 րէք՝ պիւյիւք քիւլէք ճիւմլէսի եարալանտըգտան
 մատէ , պիր կէօնէ օթուրամայուպ մինասիպէթլի իս
 քէմլի եափարլէր՝ քի օթուրմաղէ գատըր օլալէր ,
 Պուլտան գաթի նազար՝ տապանակը նիշիւն կէթիր
 տինիզ տէյու՝ էհալի անլէրէ տալմաճը օլմաղ իլէ ,
 ազիմ նիզա հասը օլուր շէհիրտէ , Ֆիլահգիգա՝
 տապանակը կէթիրտիքլէրինէ չօգ նէտամէթ չէքտի
 լէր . անճագ զազէպին տախի հագ գարաֆընտան
 օլտուղինէ ինանմայուպ՝ թէքրար թէճրիպէ իշիւն

Մեկազուն տեսիլեն շեհիրէ իրսալ հտերէր, Սէլա քին Մեկազուն հհալիսի անի կեօթիւրտիւքէրի եհըլէրտէ՝ զազէսլ զուհուը հթտիկինի պիլմէկ իլէ, պիլզի գըրմաղա՞մը իրսալ հթտիկինի տէյու՝ Պեթ հհալիսինէ տափաճը օլուըլէր, Օ իրա պու սեպէսլ իլէ անլէրտէն զայէթ չօգ ատէմ՝ հօլտիւքտէն մատէ, հայաթտէ օլանլէրին տաթի ճիւմլէսիտէ եարալանուսլ՝ նիտալէրի կեօյէ չըգար իտի¹,

Վեհհմ էյլէ. մեզպուըլէր Խարայէլին Մլահընա հէր նէ գատար իթիգաթ հթմէզլէր իսէտէ, զուհուը հտէն զազէսլին հալինէ նազարէն, պեքքի տապանակըն սեպէսլինէ տիր պու զազէսլ տէյու՝ մապէյլէրինտէ կեհէկի կիպի շիւսհէ արիզ օլմաղ իլէ, անլէրին պիւյիւքէրի մեճպուըլիէթլէրինտէն ճհմ^{ԴԼ. Զ.} օլուսլ՝ անի քէնտի եհրինէ կեօնտէրմէկէ գարար վէրտիլէր. լաքին նէ վեճհ իլէ իրսալ հտէլէր տէյու, փութիանէ շէլլէրինէ սիւալ հտիւսլ անլէրին թէրթիպի իւզրէ՝ վիւճուտլէրինտէ զուհուը հտէն զազէսլին, վէ ֆարէ բեսմինտէ պէշէր գըթա ալթուն սուրէթ եափուսլ՝ հհտիյէ վէրիրլէր տապանակա, Օ իրա ջիւնքի Մզոլտոս՝ Վազա՝ Մեկազուն՝ Պեթ վէ Մեկարոն նամ պէշ մեմլէքէթ քէնտիլէրինին զապթընտէ իտի, անլէրին պեկլէրինին սայըսընա կեօրէ հհտիյէ թէրթիպ հտէրլէր, քի Փարաւօն կիպի թէքտիր օլմայալէր, Վեզա մեզքիւը շեհիրլէրին նահեասընտէ օլան գարիյէ վէ Ջիֆթլիք սաքինլէրի տաթի՝ անլէր կիպի հհտիյէ վէրիրլէր.

Սագասա՝ չէքտիլէրի զազէսլ տապանակըն սեպէպինէ օլտուղինի ֆեհմ հտէրէք պու միսիլլիւ թէրթիպ հթտիլէր իսէտէ, թէքրար թէճրիպէ ար

¹ Կենդանիքն որք ոչ էին Ռեւալ՝ հարան յերասպանս իւրեանց, Լ էլ աղաղակ բաղաւին յերկինս. Ա. թմազ. Ե. 12.

զուսինտե օլմաղ իլէ, պիր եհնի արապա եափուպ՝
 պոյունտուրուգ ավթընէ տախիլ օլմամը իլք ԹԳ
 զան իքի կէնճ ինէկ գօշարէր. անլէրին եամրուլէ
 ըրնի էվտէ մէգս էտէրէք, տապանակը վէ հէտիյէ
 լէրի արապայա գօյուպ՝ շէհիրտէն տիշարը պըքա
 գըրէր. քէնտի հալինէ. Սէղբիւր պէկլէր տախի
 կէրուտէն տիգաթ էտէրէր. քի, էկէր ինէկլէր էօն
 լէրինտէ եհտէն օլմայարագ, Խորայէլին գօփրաղի
 Լեթսամիւս տէնիլէն շէհիրին եօյունէ տօղըու, սա
 զա սօլա սամմայուպ՝ դապիաթլէրի իւղըէ կիտէրէր
 իսէ, անկլայալէր. քի՝ քէնտիլէրինէ օլան զաղէպ տա
 պանակըն սէպէպինէ տիր. Սէ էկէր պաշգա եօլա
 կիտիւպ, եախօտ եամրուլէրինին սէպէպինէ կէրի
 տէօնմէք արղուսինտէ օլուպ, վէ պոյունտուրուգ
 տէն խօշանմայուպ տօղըու կիթմէղլէր իսէ, պէյան
 օլտուն. քի հէվանըն Ֆէսատընտէն դապիաթ իւղըէ
 զուհուրաթ տըր չէքտիքլէրի իսքէնճէ.

Կաղար գըլ պուրատէ Լըսհըն գուտրէթինէ.
 զիրա ինէկլէր. քի տահա գօշուլմամը իտիլէր, Թէր
 պիյէ օլմուշ կիպի՝ էպէտի սաղա վէ սօլա սամմայ
 արագ, քէնտի հալլէրի իլէ պիր իղ իւղըէ կիտէրէք,
 Լեթսամիւսէ վարուպ՝ անտէ Սլսէ նամ. քիմէս
 նէնին Թարլատընէ տախիլ օլտուգլէրինտէ տուր
 տուլէր. Սագըթ տախի օրագ զէմանի օլմաղ իլէ,
 էհալիտէն Թարլատէ պուլունանիլէր տապանակըն
 կէլտիկինի կէօրտիւքլէրինտէ, զայթ Զաղ օլարագ
 գաղլէ կիտիւպ՝ անտէ պիր պիւյիւք գաշ նիշան տիք
 տիքտէն մատէ, արապայը գըրուպ՝ օտունու իլէ ի
 նէկլէրի գուրպան էտէրէր. քի անլէրի սայիր իըղ
 մէթէ գուլանմայալէր. Լնտէ Վէլտացիլէր տախի
 պուլունուպ՝ տապանակը վէ հէտիյէլէրի գօրլէր գա
 շըն իւղէրինէ. Վարատէ մէգքիւր պէկլէր. քի Լեթ
 սամիւսէ գատար կէլտիլէր, տապանակ Վէլտացիլ

ւերին զապօթնէ կէշտիկի հալտէ , իւզէրւերնտէքի
եարալէր անիտէ տէֆ օլմաղ իլէ , օ՛տնէ տէկին շէք ,
տիբլէրի իսքէնճէ տապանակըն սէպէպլինէ Ալլահ-
տան մախսուս զազէպ օլտուղինի պիլիւպ՝ տեօնէր
լէր Ասկաղոնա :

Ֆէհմ էլլէ փութփերէսթլէրին սէֆիլ հալինի .
զազէպ զուհուր էթտիբտէ՝ Խարայէլին Ալլահընըն
գուտրէթինի ֆէհմ էթմէյիւպ եհտի այ տիւրլիւ-
թէճրիպէլէրէ սիւլիւք էթմէկ իլէ՝ (զիրա տապանակ
անլէրին զապօթնտէ եհտի այ գալտը ,) մէմլէքէթ-
լէրի խարապ օլուպ հատտէն զկյատէ ինսան էօլտիւ .
պախուսուս քի հայաթտէ օլանլէրին տախի ահ ու
ֆիղանլէրի ասիւմանէ սէր շէքմէկ իլէ , հասեպիլ
իգթիզա Ալլահըն գուտրէթի թանըլարապ՝ տապա-
նակը ալտըշլէրինէ փիւշման օլուրլէր , Պուստան գա-
թի նազար , ազիմ ճէնէկ իլէ անի ալուպ հսիւր էթ-
տիք տէյու՝ մուգատտէմ նէ գատար քի շաղ օլտու-
լէր , հիքմէթուլլահ՝ սօնկրա օ՛ գատար միւքէտտէր
օլուպ տահա զկյատէ զազէպ զուհուր էթմէսին
տէյու՝ խէվֆլէրինտէն նաշի բիզա պիրլէ հէտիյէ վե-
րէրէք իրսալ էթտիլէր անի քէնտի մահալինէ :

Ֆիլվադի փութփերէսթլէր տապանակը Խարայ-
էլին էյալէթինէ իրսալ էթմէկ իլէ , զազէպտէն խե-
լաս օլտուլէր . վէ Աեթսամիւս էհալիսի անըն կեւ-
տիկինէ ազիմ շաղլըշ էթտի իսէտէ , լայիղի վէճհ
իւզրէ իզգէթինի սագլամատըգլէրի իշիւն , անլէր
տախի եշէտտի զազէպ իլէ թէքտիր օլտուլէր . Օլ-
րա՝ տապանակը էօրթիւսիւղ կէօրմէյէլէր տէյու
թէնպիհ վար իքէն , (իմառն . ' Ի . 20 .) Ճէզպուրլէր
ճէմլյէթ իլէ թէնպիհէ գարլը պի խէվֆ անի էօր-
թիւսիւղ կէօրտիւքլէրինտէն մատէ , տէրուսինտէ
հըֆղ օլան շէյլէր աճէպ անտէ մէվճըւտ մը՝ եախտ
տէկիլ մի տէյու աշուպ պագմալը օլտուգլէրինտէ :

համան տերհալ զազէպ զուհուր ետիւպ՝ էլլի պին
 եհթմիշ ատէմ էօլտիւ անլէրտէն¹ . Պու զազէպին
 իւզէրինէ տապանակըն խըզմէթինտէ օլմադէ խէվֆ
 էտիւպ² , անի սայիր եէրէ իրսալ էթմէք խթէրլէր .
 օ էճիլտէն Վարիաթարիմ տէնիլէն մէմլէքէթին է-
 հալիսինէ խապէր էտէրլէր .քի, կէլիւպ տապանակը
 կէօթիւրլէր . Պէլի օ վագըթ խորան Սելուտա օլ-
 մաղ իլէ՝ իգթիզա էտէր իտի .քի տապանակ Սելու-
 վա կիտէ , լաքին մէղպուրլէր անի կէօթիւրմէկէ ճէ-
 սարէթ էտէմէտիքլէրինտէն մատէ , մէզքիւր Վարի-
 աթարիմ քէնտիլէրինէ Սելուտան տահա եագըն օլ-
 մաղ իլէ , խէվֆլէրինտէն նաշի տերհալ անըն էհա-
 լիսինէ խապէր էտէրլէր .քի կէլիւպ տապանակը ալ-
 սընլէր . Վագաա՝ Նէթսամիւս էհալիսինէ զուհուր
 էտէն զազէպ ճիւմլէյէ պէյան իտի , անճագ՝ թագ-
 սիրաթ տալի անլէրին օլտուդի զահիրէ չըդմաղ իլէ ,
 Վարիաթարիմ էհալիսի խէվֆ էթմէտի տապանակը
 ԳԼ Է . կէօթիւրմէկէ . լաքին տէկիլ քի ճիւմհիւր վէ սէր-
 պէստլիք իլէ , իլլա .քի հիւսնիւ թէրթիպ իւզրէ , ա-
 զիմ իզգէթ վէ իբրամ պիրլէ ալուպ կէօթիւրիւրլէր
 Վարիաթարիմտէ Վմինադաբ նամ .քիմէսնէնին էվի-
 նէ , վէ մախսուս եէր վէ քահանայ թախսիս էտիւպ
 տապանակ գալտը անտէ իկիրմի սէնէ .

1 Օի գէսին շրապանակն Տէառն . Լ էհար Դ նոյանէ
 յիսռն հալար Լ էօլնասուռն այր . Ա . թագ . Զ . 18 .

2 Ո՛ր իսրայէլ շըթիւս տառն Տէառն Ասպուծոյ սրբոյ
 այսորիկ . Ա . թագ . Զ . 20 .

ՍՒՒԱԼ 41.

Հեղի եօլաիքտէն սանկրո՝ քիմ՝ օլտու Խարայէլէ հաքիմ.

Ճ. Սամուէլ. Օ իրա՝ անըն փաղիլէթի ճիւմլէ Սահուէլ Խարայէլին ինտիմտէ աշիքէար օլմաղ իլէ, պիլ իթ թիֆագ. անի հաքիմ էտէրլէր, Սէ մէզպուր հէր վէճհ իլէ Սլահըն էմրինի ճէմաէթէ թալիմ էթմէտէ պիր ան դուսուր էթմէզ. Պախուսուս քի տայիլ մա նիյաղէ մէշղուլ օլմասը իլէ, ճէմաէթ անտէն իպլ բէթ ալարադ, նոմոսա մուղայիր հարէքէթլէրի թէրք պիրլէ. քէմալն մէրթէպէ իսլահին նէֆո օլուպ՝ անըն վաթթիմտէ Սլահըն էմրինէ դարը հարէքէթ էթմէզլէր՝.

Նազար դըլ Սամուէլին իթիգաթընէ. զիրա հաքիմ՝ օլտու իսէ, տապանակ տիւշման էլնտէ էսիր իտի, լաքին անըն խէլասը իլին ասքէր ճէմ էտիւպ՝ տիւշմանըն իւզէրինէ վարմաղէ հարէքէթ էթմէզ. ֆէգաթ նիյաղէ վէ ճէմաէթին իսլահին տիգաթ էտէր. Օ իրա պիլն քի Խարայէլին կիւնահը սէպէ պինէ էսիր օլտու տապանակ. իմտի էկէր Խարայէլ թեօպէ տէյիւպ իգաաթ իւզրէ օլուր իսէ, Սլահ գատըր տըր պիլա ճէնկ խէլաս էթմէկէ. Սագաա՝ Խարայէլ քեօթիւ ֆէյլնի թէրք էթտիքտէ՝ Սլահ տալի աղիմ միւճիւղաթ իլէ խէլաս էթտի անի. նիճէ քի պալատէ զիքր օլտու.

Պատէհու Սասեփաթ տէնիլէն մահալէ ճէմ էտէր ճիւմլէ Խարայէլի, քի թէքրար Սլահըն էմրինի թէնպիհ էտիւպ՝ ճիւմլէսինտէն թագրիր ալա, քի պիր տահա նոմոսա մուղայիր իշտէ պուլուսմայալէր. վէ էկէր էհնէ Սլահըն կիւճէնտիրիլէր իսէ.

1 Ն. հայեցան ամենայն գրան Խարայէլէ շիթ Տէառն.
Ա. Թագ. է. 2.

Թեքտիր օլաճագլերինի աշիքեար հօրնէկ իլէ տախի անլերէ պէյան էթմէք իջիւն, սու չըգարտուպ եհրէ տեօքէր Ալլահըն հուզուրինտէ. Օ իրա նիճէ քի եհրէ տեօքիւլէն սու զայ օլուր, քէզա ճէմանէթ տախի Ալլահա գարշը հարէքէթ հտէր իսէ, տեօ քիւլէն սու կիպի զայ վէ թէլէֆ օլուր, Ֆիլհագի գա՝ ճէմանէթ պու հօրնէկտէն ազիմ իպրէթ ալուպ, ճիւմլէսի եհք տիլ թեօպէ տէյէրէք խէգա էթտիր լէրինի իգրար պիրլէ՝ օ կիւն օրուճ գուլթարլէր¹, Վ էլլաքին փու թփերէսթլէր իշիտիւպ՝ ճէնկ թերթիպի իլ չիւն ճէմ օլտուլէր տէյուլ՝ քիւլլիյէթլի ճէմիլէթ իլէ իւզէրլէրինէ կէլմէլի օլտուլէր, Վ էլ Խարայէլ անլէրին հարէքէթինի տույտուգտէ, խէվֆ պիրլէ Սա մուէլէ տէրլէր քի, տուատէն կերի տուրմայուպ Ալլահա նիյաղ էյլէ, քի խէլաս էթսին պիզի տիւշ մանտէն², (Ո)լ պասպտէ Սամուէլ գուրպան քէսիւպ տուա հտէր իքէն՝ տիւշման ափանսըզ կէլտիքտէ, հիքմէթուլլա՛հ հէման անիտէ ազիմ կէօյ կիւռիւլ թիւսիւ վէ տուման իլէ հէյպէթլի վէ շէտիտ գօր գուլու սէտալէր զուհուր էթմէկ իլէ, տիւշմանըն ապէրի պիրիպիրինէ կէչիւպ՝ շաշըրտըլէր քէնտիլէրինի, վէ տէրհալ գաջմաղէ եիւղ գուլթուտուգտէ, Խարայէլ հնքսէլէրինէ տիւշիւպ՝ զայէթ չօգ ատէմ հէլլաք հտէրլէր³, Վ էլ չիւնքի պու ֆէթուհաթ մախսուս Ալլահըն եարտըմը իլէ իճրա օլտու, անըն

1 Եւ հանին ջուր, և եհնէլ յերիլէր առաջի Տեառն. և զանէյին յառուր յայնիկ՝ և աւելն՝ Ռիշա առաջի Տեառն. Ա. թմադ. Է. 6 :

2 Եւ աւելն որդիսն Խարայէլի յՍամուէլ. Պի՛ Դադարէր ի գոլէլայ վասն Ռի առ Տէր Աստուած չո. Ա. թմադ. Է. 8 :

3 Որոգայ Տէր Ռեծաւ Բարբառով յառուր յայնիկ ի վերայ այլազգեայն. և շիռիւնյան և աւելան առաջի Խարայէլ. Ա. թմադ. Է. 10 :

քերէմի ունուտուլմասըն տէյուլ՝ Սամուէլ պիր դաշ նիշան տիքիւպ՝ Աբենեզէր (վէմ՝ օգնականի) չաղըրըր օ եերին խմինի, քի օ մահալէ գատար Ալլահըն Խարայէլէ եարտըմ էթտիկի պատիլ զէման պէյան օլաուն :

Փիլհագիգա՝ պու անէ տէկին զէբը օլանլէրտէն պէյան տըր քի, փութփիերէսթլէր՝ կէրէք Խարայէլին գըլըճը վէ կէրէք Ալլահըն զագէպի իլէ գըրըլուպ ինգըրազ պուլտուգտէ, պիր վագըթ րահաթ տուլուպ՝ թէբըրար գուլվիթ քէսպ էտինճէ, եհնէ Խարայէլէ քէտէր վէրիրլէր իտի, Ապին պու տէֆա ինայէթի պարի՝ Սամուէլին տուասը իլէ օ տերէճէ թէլէֆ օլուպ խէվֆ էտէրլէր, քի Սամուէլին զէմա նինտէ պիր տահա Խարայէլին իւզէրինէ կէլմէկէ ճէւ սարէթ էտէմէտիքլէրինտէն մատէ, մուգատտէմլէր տէ Խարայէլին էյալէթինտէն ճէպրէն զապթ էթ տիքլէրի եէրլէրի տախի եհնէ թէսլմ էտիւպ՝ խէլաս օլտու Խարայէլ տիւշմանըն էլինտէն :

Խպրէթ ալ Սամուէլին ֆագիլէթինտէն, վագաա՝ տիւշման ինգըրազ պուլուպ՝ Խարայէլ տախի քէօթիւ ֆէյլինտէն կէրի տուրտու իսէտէ, մէզպուըր եհնէ ճէմահէթ նասիյէթ վէրմէք զայրէթինտէ օլուըր ի տի տայիմա, Օ իրա վէգանի ասիյէսի օլան Արիմա թէմտէ սաքին օլուպ՝ անտէ սեղան ետիար՝ քի մա ֆիճէ Ալլահա տուա վէ իպատէթ էտէ, Վէ լա քին օլմայա քի ճէմահէթ եհնէ կիւնահա տիւշիւպ՝ Ալլահը թէբըրար կիւճէնտիրիրլէր տէյուլ, սհնէ պէ սհնէ մախսուս անլէրին հալինի անկլամագ՝ վէ Ալլահըն էմրինի տէֆաթէն վագ վէ իֆատէ էթմէք ի ճէւ շէհիր պէ շէհիր կէզիւպ, թէբըրար կէլըր իտի Արիմաթէմէ :

Պատէհու իթթիեարլանուպ՝ քէնտի իքի էվատը Գ.Լ.Ը. նը քի պիրինին իտի Յովէլ վէ օ պիրինին Աբիա իւ

տի . հարիմ նասպ էտեր ճեմակեթին իւզերինէ .
 Լաքին մէզպուրէր գամաի խամլէրինտէն նաշի՝ ա-
 տալէթ իւզրէ շերկաթ կեօրմէղ խտիւր . Ա է ճե-
 մակեթ անլէրին հարէքեթինտէն խօշանմայուպ՝ պիւ-
 իթթիֆադ Լըրմակեմէ կելիւպ Սամուէլէ տէր-
 լէր քի . սէն իխթիէար օլտոււն . էմլատլէրին սէնին
 Թարիդին իւզրէ կիթմէզլէր . իւզերիմիզէ սայիր միւ-
 լէթլէր կիպի փատիշահ նասպ էթ՝ քի պիզի խտարէ
 էթսին¹ . Ճեմակեթին պու միսիլիւ մակթուպի Սա-
 մուէլին ինտինտէ քեօթիւ սայլլաթ² . զիրա Լըւահ
 Խարայէլէ փատիշահ նասպ էթմէյուպ՝ մախսուս քէն-
 տի անլէրի խտարէ խտէր իքէն (Նէյ . Իմ . 46 .) իսթէր-
 լէր քի՝ սայիր միլլէթլէր կիպի ինսանըն Թահգի հիւք-
 միւնտէ օլալէր . Ա է լաքին շիւնքի պու խուսուստէ
 Ճիւմէսի եէք տիւ օլմուշ խտի . օ է ճիլտէն անլէրէ
 րէտտի ճեմապ էթմէյիւպ՝ մասլահաթը Լըւահըն
 րէյինէ իհալէ պիրլէ նիյազ էթտիքտէ՝ Լըւահ տէր
 քի . գապոււ էթ ճեմակեթին մակթուպինի . անլէր
 պու անէ գատար նիճէ քի պանա էթտիլէր . քէզա
 սանա տախի էօյլէ էտէրլէր . զիրա տէկիւլ քի սէնի
 րէտտ էթտիլէր՝ իլլա պէնի . քի անլէրէ փատիշահ-
 լլադ էթմէյիմ³ .

Լըւահըն պու միսիլիւ ճեմապլէրի ճիւմէլ Խա-
 րայէլ ճեմակեթինէ Թազիր օլտու իսէտէ . Սամուէլ

1 Եւ ասէն յնա . Դու ասադիլ ծերացար . և որդիք չո-
 ո՛ւն Գնան զճանապարհ չո . և որք՝ կոյո՛ր ՚ի վերայ Տեր Լա-
 գաոր Դադիւ շէշ որդիս և այլ ազգս . Ա . Թադ . Ը . 8 .

2 Չար Լոտեյաւ Բանն յաւ Սամուէլի . Ա . Թադ .
 Ը . 6 .

3 Եւ ասէ Տէր յՍամուէլ . Ը՛ր յայնի ծողլլէրէանդ
 . . . լի ու ելիւ շէշ անարգեյին , այլ լիս Տերծեյին վա-
 գաորէլ ՚ի վերայ նոյա . Ա . Թադ . Ը . 7 .

է տախի աղիմ թէսէլա օլտու . զիրա անլեր նիճէ .
 քի Ալազըն էյլիկինի թանըմայուպ՝ փութա թա,
 փընտըլեր , քեզա Սամուէլին էյլիկինի ունուտուպ՝
 փատիշահ իսթերլեր . անճագ փատիշահ մախսուս
 օլան թէքեալիֆի ֆիքիր էթմէզլեր , ()՝ էճիլտէն
 Ալազըն էմրի իւզըէ Սամուէլ անլերի ակեահ էթ-
 մէք իջին ճէվապ հտեր . քի , փատիշահ սիզին էվ-
 լատլերինիզի ճէպրի ալուպ՝ քէնտի խըզմէթինէ թայ-
 ին հտեր , միւլքիւնիւզիւ զապթ հտեր , վարիյէթիւ
 նիզտէն վէ մահսուլնիզտէն հօշիւր ալըր . սօնկրա
 շիքեայէթ էթտիկինիզտէ՝ Ալահ տիյնէմէզ սիզի .
 լաքին մէզպուրլեր պիր կեօնէ իսքեաթ օլմազլեր .

Պէլի օ՝ անէ տէկին փատիշահլերի եօգ իտի , լա-
 քին ինայէթի պարի՝ հէր վէճ՝ իլէ ճիւմլէ միլլէթ-
 լերտէն զեյատէ մեթէպեր վէ շէրէֆի իտիլեր . ֆէ-
 գաթ կիւնահէ միւպթէլա օլտուգլերինտէ՝ Ալահ
 կիւճէնիւպ փութփէրէսթլերի մուսալաթ հտեր ի-
 տի անլերին իւզերինէ , քի . քեթիւ ֆէյիլտէն կերի
 տուրուպ՝ թեօպէ տէյլեր . վէ թեօպէյէ կէլիւպ
 նիլազ էթտիլերի հալտէ , խէլաս հտեր իտի . նիճէ
 քի պու անէ տէկին զիր օլանլերտէն պէյան տըր .
 խմտի պու սուրէթտէ փատիշահ իսթէմէք լազըմ տէ-
 կիլ իտի , իլա . քի՝ տայիմա Ալազըն ըիզասընտէ պու-
 լունմագ . վէ լաքին անլեր . քէնտի թագսիրաթլերի
 նի տիւշիւնմէյիւպ՝ փատիշահ իսթէտիլեր , քի անըն
 գուվլէթի իլէ տիւշմանտէն խէլաս օլալեր¹ . Պա-
 տէհու Ալազըն պէյան էթմէսի իլէ , Սաուդ նամ
 քիմէսնէի փատիշահ նասպ հտեր Սամուէլ ճիւմլէ
 Խարայէլ ճէմաէթինին իւզերինէ .

¹ Ուլխաթիյա - Ժողովուրդն լիւլ Սահուէլի . և ասին յը-
 նա . . . Եղեյոս . և թէ իբրեւ զայլ ազգս . և Դապիւսյէ զիւլ
 Լադաւուրն թէր , և Ելլէ առաջի թէր , և պապերալիւսյի Ըն-
 պապերալիւսյի թէր . Ա . Թագ . Ը . 19 :

ՍԻՒԱԼ 42.

Թագաւ
 Լորդ Իւ
 Բայել :

Սաւուղ Խորայէլին հանկը ճինսինտէն՝ քիմին օղլու՝ վէ նէ՝
 հիւթթտէ ատէմ իտի :

Ճ. Բէնիամինին ճինսինտէն՝ Կիս նամինտէ պիր
 ԳԼ. Թ. Ճէսուր րէնչպէրին էվլատը. պոյլու պօսլու վէ կէօս
 տէրիշլի էյի պիր քիմնէ. քի Խորայէլ ճէմաէթին
 տէ անըն կիպի ատէմ Եօգ իտի. Փէտէրինին մէր
 քէպլէրի գայպ օլուպ՝ պիր խըղմէթքէար իլէ կի
 տէր մէրքէպ արամաղէ. վէ իւչ կիւն չօգ էէր կէ
 զիւպ պուլամաղ. Պատէհու՝ Սամուէլին օլտուղի
 մահալէ կէլտիքտէ, կէրի տեօմէք իսթէր՝ քի փէ
 տէրի էնտիշէյէ տիւչար օլմասըն. Լաքին խըղմէթ
 քէարը տէր քի, պուրատէ պիր փէյղամպէր վար՝ քի
 անըն ճէվապը լա շիւպհէ իճրա օլուր, անէ սիւալ
 էտէլիմ :

Պու ճէվապէ Սաւուղ րաղի օլմաղ իլէ, փէյղամ
 պէր նէրէտէ տիր տէյու սիւալ էտէր իքէն, Սամու
 էլ րասթ կէլիւպ՝ անէ տախի սիւալ էթտիկինտէ,
 ճէվապ էտէր քի, արատըղին փէյղամպէր պէն իմ.
 պու կիւն էյլէն Եանըմտէ, Եարըն իրսալ էտէրիմ
 սէնի. մէրքէպլէր իչիւն գասապէթ էթմէ՝ պուլուն
 տուէր. սէնին տիր Խորայէլին սալթանաթը վէ շէ
 րէֆի. Օ իրա անըն փատիշահ օլաճաղնի Լալահ
 պէյան էթտի Սամուէլէ. Լաքին Սաւուղ քիւչիւք
 ճինստէն օլմաղ իլէ, քէնտինի փատաշահլըլէ լայիգ
 կէօրմէյիւպ՝ նիչիւն պանա պու միսիլիւ ճէվապ է
 տէրսին տէտի իսէտէ, Սամուէլ անի էվինէ կէօ
 ԳԼ. Թ. Թիւրիւպ՝ օ կէճէ աղիմ իքրամ էտէր. Սէ սապահ
 օլունճա խըղմէթքէարը իլէրի կէօնտէրիւպ իքիսի Եա
 Սաւուղ լընըղ գալտըգտէ, Սաւուղուն պաշընա Եաղ տէօ
 քիւպ (օծէլ) պուս էտէր անի, վէ տէր քի իշտէ
 Լալահ սէնի փատիշահ էթտի քէնտի ճէմաէթինէ :

քի անլերի խելաս հտեսին տիւշմանտէն .

Ֆէհմ էյլէ . Սաւուղ փետերինին մերքեպլերինի արար իբէն՝ փատիշահ օլտու . անձագ զանն օլունմա սըն քի՝ բասթ կէլէ զուհուրաթ տըր պու իշ , իլլա քի Սլահըն մասսուս միւրատը ալլէսի իւզըն օլտու ղինէ տէլալէթ՝ Սամուէլ անէ տէր քի , պու կիւն կիթտիկինտէ՝ Հապէլին թիւրպէսինին հզրաֆըն տէ իքի ատեմ պուլասըն . վէ անլեր ղայթ աճէլէ գօշարագ սանա տէյլէր քի՝ մերքեպլեր պուլուն տու . Մտէն տախի կիտիւպ Վեբուլլա մէշէսի տէ նիլէն մահալէ վասըլ օլտուգտէ , իւջ ատեմ պուլասըն , քի անլերին պիրի՝ իւջ քէջի ուլաղը , պիրի՝ իւջ գապ էքմէք , վէ պիրի՝ պիր թուլում շերապ էիւք լէնմիլ օլուպ՝ խաթըր սիւալ հտերէք սանա իքի էք մէք վերէլէր , Սէ շէշիրէ կիրտիկինտէ , էօնլերինտէ ջալըր օլարագ փէյլամպերլէրէ բասթ կէլիւպ՝ սէն տախի պիլ լութֆու պարի անլեր իլէ փէյլամպերլէր էթսէն կերէք , Պու ալէմէթլէր զուհուր էթտիկին տէ , գուտրէթինէ կեօրէ իճրա էթ , զիւրա Սլահ սէնին իլէ տիր . Պատէհու Վաղգաղայա կիտիւպ՝ անտէ էէտի կիւն էյլէն , թա՛ քի պէն կէլիւպ Սլա հաս գուրպան հտէյիմ , վէ նէ հտէճէք իսէն՝ սանա պէյան հտէյիմ . Ֆիրլագի Սամուէլին պէյան էթտիկի մէնվալ իւզըն՝ մէգքիւր էլամէթլէր զուհուր էտիւպ , լութֆու պարի տախի ինայէթ օլտու Սաւուղա քի՝ քէնտինին փատիշահ օլտուղինի ֆէհմ հտիւպ՝ ումուր ու փատիշահլըգ թերթիպլերինի միւլահագա հտէ :

Սէ ջիւնքի բէնչպեր իտի , անըն փէյլամպերլէր էթտիկինտէ՝ հէր քէս թաաճիւպտէ գալուպ՝ մէկէր

¹ Խաղայ Դ Վերայ Էրա Կոգի Ասքուֆոյ , Ե Գալգալ քէտյա . Ա. Թագ . Ժ . 10 :

Սաւուղ փէյղամպէ՛ր մի տիր տէյուլ պիւրիպիւրինէ սեօյլէյերէք, պէյն իլ նաս մէշհուր մէսէլ օլտու պու ճէվապ ¹, ի աքին Սաւուղ քէնտինին փատիշահ օլտուղինի էպէտի քիմնէյէ իզհար էթմէղ, թա՛ քի Սամուէլ կէլիւպ իգթիզա էտէնի պէյան էտէ :

Պիլհազիգա՝ Ալլահըն էմրի իւզըէ Սաւուղու փատիշահ էթտի Սամուէլ, լաքին պու մասլահաթ ֆէգաթ իքիսինին մապէյնինտէ կիզլի օլմաղ իլէ, Սամուէլ միւրատ էտէր՝ քի անըն փատիշահըղէ լայ իգ օլտուղինի ճէմնէթին հուզուրինտէ տաթի սա պիթ էտէ, քի ճիւմիէսի իգաաթ էտէ : (՝) Ե՛ձիւ տէն Սասեփաթ տէնիլէն մահալէ ճէմ էտէր ճիւմ լէ Սարայէլի : վէ օն իքի ճինսին իսմինէ գուրա պըրագմաղ իլէ, Սաւուղուն իւզէրինտէ գարար գըլար փատիշահըգ : Սէ մէզպուր անտէ կիզէնմիշ օլուպ, Ալլահըն պէյան էթմէսի իլէ Սամուէլ անի պուլուպ՝ ճէմնէթին հուզուրինէ կէթիրտիկինտէ, ճիւմ լէսինտէն էիւքսէք վէ հէյպէթլի կեօրիւնիւր : (՝) Լ պապտէ ճէմնէթ անի թանըյուպ՝ եէքտիլ իգաաթ իւզըէ՝ սա՛ղ օլտուն փատիշահ (կեցցէ՛ արքայ) տէրլէր :

Սամուէլ անտէ թէքրար փատիշահըն ատէթինի ճէմնէթէ պէյան էտիւպ՝ գալէմէ ալըր, քի սօնկրա փատիշահ զուլմ էտէր տէյուլ թէշէքքի էթմէյէլէր, նիճէ քի մուգատտէմ պէյան էթմիշ իտի, Սաւ տէհու՝ Սամուէլին իզնի իլէ կիտէր հէր.քէս քէնտի եէրինէ, Սաւուղ տաթի կիտէր Վաբասա տէնիլէն մէմէքէթտէ փէտէրինին էվինէ, Սէ պաղը քեօթիւ քիմնէլէր, պու քիմ տիր քի պիզի խէլաս էտէ տէյիւպ՝ հէտիյէ տաթի կէթիրմէտիլէր իսէտէ, Սաւուղ անլէրին ճէվապլէրինի իշիթմէղ օլուպ ²,

1 Սան այնորիլէ եղէ յառաին, իլէ Ե Սառաւ ՚ի մարգարէն : Ա. թագ. Ժ. 12 :

2 Եւ որքի թանսի տէրին՝ իլէ ո՞ է սա, որ փիլիշէ

քէլ էվլէլ ընչպէր իկինէ մէշուլ օլտու, թա՛ քի հիւքմիւ շահանէ իճրասընէ մինասիպէթլի վագըթ զուհուր հտէ:

Նիճէ քի պիր այտան սօնկրա Ամօնլու փութիւնէ Գ. ԺԱ. ըէսթլէրին փատիշահը Նասա՛ Վաղաադ տէնիլէն գարաֆտէ (Յաբիս նամ՝ մէմլէքէթի գուշատըր. վէ հհալի անէ գարջը տուրմաղէ գատըր օլամայուպ տէրլէր. քի, գավլ էթ պիղիմ իլէ քի սանա գուլլուգ հտէլիմ. Նասա ճէվապ հտէր՝ քի հէկէր սաղ կեօղլէրինիզի չըգարըրսանըլ, սիզին իլէ գավլ հտէրիմ. Անլէր տախի եհտի կիւն մեօհլէթ իսթէրլէր. քի խաբայէլին էյալէթլէրինէ ատէմ իրսալ հտիւպ՝ հէկէր քէնտիլէրինի խէլաս հտէճէք քիմնէ օլմաղ իսէ՛ թէսլիմ՝ օլալէր:

Պիլհագիգա՛ պու թէքլիֆ թահամիւլտէն խաբիճ, լաքին մէզքիւր Նասա անլէրին նաջար հալինի պիլմէկ իլէ՛ պու միսիլիւ նաշէրի ճէվապ հտէր՝ քի խաբայէլ ճէմաեթինէ զիյատէ ըզալէթ օլա: Ահէ հէտի կիւնէ գատար իմօտտ պուլամայաճագլէրի աշլէքտար օլմաղ իլէ բուխսէթ վէրի: Խմտի (Յաբիս հհալիսի Սաւուղուլ փատիշահ օլտուղինի պիլէրէք, անէ ատէմ իրսալ հտէրլէր՝ քի տիւշմանտէն խէլաս հտէ քէնտիլէրինի: Լաքին չիւնքի Սաւուղ քէլ էվլէլ ընչպէր իկինէ մէշուլ օլմուշ իտի, օ՛ վագըթ տախի թարլատէ պուլունմաղ իլէ, մէզքիւր գարախապերի Վաղաա հհալիսի տուլուպ՝ ազլիմ՝ ֆիղան պիրլէ աղլարլէր: Ահէ Սաւուղ թարլատէն կէլտիքտէ մասլահաթը անկլայուպ՝ դայէթ հօվքէյէ չըգմաղ իլէ, պախուսուս քի Ալահտան գուլվլէթ քէսպ էթ:

Դէլ. և անարգեցին զնա՝ և ո՛չ բերին նմա պատարագս. Ինչ
նա էր իբրև խոռ. Ա. Թադ. Ժ. 27:

մէկ իլէ¹, իբի Էօքիւզ ալուպ փարալար. վէ անլէրին
հէր պիր փարչասընը Խարայէլին մէմէքէթլէրինէ իւ
սաւ Էտիւպ տէր .քի, քիմ.քի Սաւուղուն վէ Սա
մուէլին արաը սըրա ճէնկէ կէլմէզ իսէ, անըն Էօ
քիւզլէրին պէօյլէ Էթսինլէր, Մլաւ հ տախի ճէմա
Էթին գալպինէ գօրգու պըրագմաղ իլէ², ճիւմէսի
Էէք տիւ պիրիպիրինէ ղայրէթ վէրէրէք՝ ալթը կիւն
պէյնինտէ՝ ալթը Էիւզ Էէթմիշ պին ատէմ ճէմ օ
լուր, () Լ պապտէ Սաւուղ՝ (Յաբիա Էհալիսինէ խա
պէր Էտէր՝ քի Էարըն խէլաս օլուրսուկունուզ, Սէզ
պուրլէր պու խապէրի ալընճա, շազ օլտուլէր իսէ
տէ, տիւշման Խարայէլին ճէմ օլտուղլինի ֆէհմ Էթ
մէսին տէյու, կէօյա իմտատ պուլամսյուպ գաթի
ումնուտ օլմուշ կիպի՝ Վաասա խապէր վէրիրլէր, քի
Էարըն Թէսլիմ օլուրուզ սիզէ. նիճէ քի իսթէրսէ
նիզ Էօյլէ Էտին, Վաաս պու ճէվապ իլէ միւսթէ
րիհ օլուպ՝ Թէտարիքսիզ վէ պի խէվֆ իւզրէ իքէն,
Սաւուղ ափանսըլ անըն օրտուսուկունու պաստըղի
հալտէ, Խարայէլ օ տէրէճէ գըրար տիւշմանը, քի
գալանլէրին տախի իքիսի պիր Էէրտէ գալմայուպ
հէր պիրի պիր գարաֆէ անճագ տէ ֆիրար Էտէր.

Ֆէհմ էյլէ. պալատէ զէքը օլտուղի մէնվալ իւզ
րէ՝ Սաւուղ քէնտինի փատիշահլըղէ լայիգ կէօրմէ
տի, պախուսուս պագը քէօթիւ քիմէսնէլէր անըն
հագգընտէ՝ պու քիմ տիր քի պիզի խէլաս Էտէ
տէյու՝ անէ իթթիպար Էթմէտիլէր իսէտէ, ինայէ
թի պարի՝ անըն Էլի իլէ պու միսիլիւ ազիմ ֆէթու
հաթ իճրա օլտուգտէ, ճէմաԷթին պէյնինտէ իսմի

1 Լ- Խաղայ Կոգի Տէառն Դ Վէրայ Սաառաղայ .
Ա. Թապ. ԺԱ. 6.

2 Լ- անխառ տէ Տէառն Դ Վէրայ միւնայն Ժողովրդէանն
Իւրայէլէ. Ա. Թապ. ԺԱ. 7.

ղայեթ միւշերէք օլմաղ իլէ, անըն փատիշահ օլտողինի իսթէմէյէնլէրի հօլտիւրէճէք օլտուլէր. լաքին Սաւուղ անլէրին թագսիրաթընը անփ հտիււպ՝ քէնտի սէպէպլինէ իսթէմէղ. քի Խարայէլտէն պիր քիմնէ հօլէ, Սազասա պու պապտէ տախի՝ մէղ պուրուն մէրհամէթի զահիրէ չըգմաղ իլէ, ճիւմ լէսի խօյանուպ մէմուն օլուր անտէն:

Պատէհու Սամուէլ ճիւմլէ Խարայէլ ճէմանէթի իլէ Պաղգաղա նամ մահալէ վարուպ՝ անտէ թէքրար ճիւմլէսինին հուղուրինտէ Սաւուղուն պաշնա եաղ տեօքէրէք փատիշահ էտէր անի. վէ գուր պան քէսիւպ զայեթ մէսրուրիյէթ պիրլէ շաղ օլուրլէր:

Սաղար գըլ պուրատէ Սամուէլին Ֆաղիլէթինէ, չիւնքի օ անէ տէկին ճիւմլէ Խարայէլին իւզէրինէ հիւքմ հտիււպ՝ անլէրի խտարէ էտէր իտի. Սաւուղ քի փատիշահ օլտու, միլլէթին խտարէսի փատիշահ մախսուս օլմաղ իլէ՝ տիլէր քի վարուպ վէգանընտէ իգամէթ էտէ. Սաքին ճէմանէթ տահա անտէ մէվ ճուտ իքէն, քէնտինի թէգքիյէ էթմէք միւրատ էտիւպ, Սաւաղ վէ փատիշահ շահիտ գուլթարադ տէր քի, էկէր պիր քիմնէտէն շէյ ալուպ զուլմէթ տիմ իսէ, սեօյլէյին քի էտա էտէյիմ. Սէ ճէմանէթ անըն քիմնէյէ զուլմէթ մէտիկինի թագրիր էտիւպ՝ հէր վէճ իլէ սատագաթքէար օլտուղի զահիրէ չըգտըգտէ, թէքրար պասթի գատէմ պիրլէ Սաւաղ շահիտ գուլթուպ՝ փէտէրլէրինին պէմանինտէն պէրու Սաւաղն անլէրէ էթտիկի էյլիկի՝ վէ անլէրին էմրէ գարըլ հարէքէթէ մէյլ էթտիլլէրի իչիւն թէք տիր օլտուգլէրինի թարիֆ էտիւպ տէր քի, էկէր սիղ վէ փատիշահընղ Սաւահ գուլթուգ էտէրսէնիղ, Սաւահ սիղի թէքտիր էթմէղ. վէ էկէր անըն էմրինէ մուղայիր տուրուրսանըղ թէքտիր օլուրսու

ԳԼԺԲ

նուզ. Սէ լիսան իլէ սեօյլէտիկինի միւճիւղաթ իլէ տախի թաստիք էթմէք իսթէյիւս նիյազէ տուրուր, քի կեօյ կիւռիւլթիւսիւ վէ եաղմուր զուհուր էտէ, քի ճեմաէթ ֆէհմ էթսին քէնտիլէրի նին թագսիրաթընը, Վիլհագիգա՝ վագըթ տախի օրագ զէմանի իտի, քի օ էյամտէ Լըրուսաղէմ էյալէթինէ եաղմուր կէլմէզ. անճագ Սամուէլ տուայէ տուրունճէ, պի իզն Ալահ՝ հեման անիտէ ապիմ կեօյ կիւռիւլթիւսիւ վէ շիտտէթլի եաղմուր զուհուր էթմէկ իլէ¹, ճիւմլէսի խեվֆ էտիւսլ խեդա իլէտիկլէրինի իգրար պիրլէ, տուայէ տուր. քի էօլմէյէլիմ տէյուլ նիյազ էտէրլէր, Սամուէլ անլէրին թեօպէյէ կէլտիկինի կեօրիւնճէ, խեվֆ էթմէյին տէյուլ թէսեյլա էտիւսլ՝ թէքրար թէնպիհ էտէր. քի սատագաթ իւզըն Ալահ գուլլուգ էտէլէր՝ քի էօլմէյէլէր.

ԳԼԺԻ, Պալատէ զըբր օլտուղի մէնվալ՝ Սաւուղուն վաւտիյահ օլտուղի վագըթտէն օ անէ տէկին պիր սէնէ կէլմիլ օլմաղ իլէ, ազիղ քիթապտէ եազար՝ քի Սաւուղ վատիյահ օլտուգտէ պիր սէնէլիք իտի².

Պատէհուլ Սաւուղ ճեմաէթէ իզին վէրիւս հէր քէս եէրինէ կիթտիքտէ, քէնտի իքի պին ատէմիլէ ինէր Սաքմաս տէնիլէն մահալէ. վէ պին ատէմ տախի օղուլ Յոյնաթանըն մայինէթինէ թային էտէր, Անճագ՝ Պաքաս նամ մէմլէքէթին գարիպին տէ պիր գուլէ օ անէ գատար տիւլմանըն էլինտէ օլմաղ իլէ, Խարայէլէ դայէթ մազարաթ իտի. օ էճիլտէն Յոյնաթան ափանսըղ անի պասուսլ զապթ

1 Լ- Խարայ Սահ-էլ ա- Տէր, Լ էք Տէր յայն Լ անյիւս յառ-ը յայնի. Ա. թագ. ԺԲ. 18:

2 Որդի Կար-ըր Սահ-ը Դ լադա-որէլ ի-րոմ. Ա. թագ. ԺԳ. 1:

հտէր, վէ անտէ պուլունան ապէրի գըրար. Ալ
գաա՝ պուլ խուսուստէ ճիւմլէ Խարայէլ շաղ օլտու
խտէտէ, տիւշմանն տախի ըահաթ տուրմայաճաղի
աշիքէար օլմաղ իլէ, (Յոմաթան մէղքիւր գուլէյի
հըֆղ էթմէք իլին՝ պին ատէմ իլէ Պաքաատա
գալըր, Սաւուղ տախի եանընտէ օլան իքի պին ա
տէմ իլէ Պաղգաղայա կիտիւպ, Սամուէլէ վէ ճէ
մաէթէ խապէր հտէր՝ ըի անտէ ճէմ օլուպ Ալ
լահա գուրպան էթտիքտէն սօնկրա տիւշմանն իւ
զէրինէ վարալէր. զիրա օ վաղըթ տապանակ Պաղ
գաղատա խտի :

Լաքին տիւշման օթուղ պին ճէնկ արապասը,
ալթը պին աթըլ, վէ տէնիզին գումու կիպի դայէթ
քիւլլէյէթ լի ապէր իլէ կէլիւպ՝ Սաքմաս տէնիլէն
մահալտէ օրտու գուրտուղինտէ, ճէմաէթ խէվի
լէրինտէննաշի Սաւուղուն եանընէ կիտէմէյիւպ՝ մա
ղարալէրէ՝ գաշ գօվուգլէրինէ՝ վէ սուսուղ գույ
ուլէրէ կիրիւպ հըֆղ օլուրլէր. Պունտան գաթի
նազար՝ Սաւուղուն եանընտէ օլանլէր տախի ֆիրար
էթմէկէ պաշայընճա, կէրէք գօրգուսունտէն վէ կէ
րէք սապըրսըզըղինտէն՝ Սամուէլին կէլմէսինէ պէք
լէմէյիւպ, վէ տահա եհտինճի կիւն թէքմիլ օլմաղ
տէն գուրպան էթտի. Ալ լաքին՝ չիւնքի Սամուէլ
մուգատտէմ անէ թէնպիհ էթմիլ խտի, ըի Պաղ
գաղայա վարուպ՝ անտէ եհտի կիւն պէքլէյէ, թա
քի քէնտի կէլիւպ գուրպան հտէ, (նիճէ ըի պա
լատէ զիրը օլտու.) օ էճիլտէն Սամուէլ կէլմէղտէն
էվլէլ գուրպան էթմէք ազիմ գապահաթ խտի.
Աիճէ ըի գուրպան թէքմիլ օլտուղի հալտէ, Սա
մուէլ տախի կէլիւպ՝ նիլին Ալահըն եմրինէ մու
ղայիլ իլ էթտին տէյուլ իթապ հտէր, (Ալ պապտէ
Սաւուղ քէնտինի թէքմիլէ չըգարմագ իսթէյիւպ,
ճէմաէթ տաղըլըր՝ սէն կէլմէտին, վէ տիւշման իւ

զերինէ կէլի տէյուլ՝ պէհանէ եթտի իսէտէ մագւ պուլա կէլմէտի . Պախուսուս՝ պու ճէվապ իլէ . քէնտինի գապահաթսրղ պէլլէմիշ օլուպ թագսիւ ռաթընը արթըրտը . մատամ՝ քի էմիէ մուղայիր օլ տուղինի Սամուէլ քէնտինէ պէյան եթմիշ իքէն , գապահաթը եօգ կիպի տիւրլիւ պէհանէ էտէր .

Ֆէհմ էյլէ սապըրսըղ վէ թագսիրաթընը թաւ նըյուպ թեօպէ տէմէյէնին հալինի . զիրա Սաուլ զուն պու միսիլիւ հարէքէթինէ մէպնի՝ փատիշահ լըգ անտէն լէֆ պիրլէ՝ Ալլահըն ըրզասընտէ օլան . քիմէանէյէ վէրիլէ տէյուլ սիճիլ էտիւպ , տէրհալ ապիտէթ էտէր Սամուէլ քէնտի վէգանընէ .

ՍԻԻԱԼ 43 .

Սամուէլին իթապընէ գարը զայրի պիւ ճէվապ եթտի մի Սաուլ .

Ճ . **Ի**թմէտի , իլա քի զայրէթ իւզրէ օլուպ էհնէ կիտէր Ղադաայա՝ քի օղլու **Յ**ոմլաթման իլէ տիւլմանէ գարը տուրա . անձագ ապքերի տաղըմըշ օլուպ՝ էանընտէ ալթը եիւզ ատէմի գալտը իսէտէ , անլէրէ տախի սիլահ պուլուհմաղ . զիրա օ էանալէր տէ տիւլման զայլու օլմաղ իլէ , սիլահ էափմասընլէր տէյուլ ըուխսէթ վէրմէզլէր իտի Խսրայէլին էյալէ թինտէ տէմիրճիլըք էթմէկէ . թա՝ քի քէնչպէրլըք ալէթինէ վարընճէ՝ տիւլմանէ էափտըրմաղէ միւհ թաճ օլմուշ իտի Խսրայէլ . **()**՝ էճիլտէն ճէմաէթէ գըլըճ վէ մըզրագ պուլուհմայուպ՝ ֆէգաթ Սաուլ զա վէ **Յ**ոմլաթմանա պուլուհուր . **Ա**լէ ճէմաէթ ճէնկէ կիթմէլի օլտուգտէ , օգ՝ սափան՝ գաշ՝ սօփա՝ վէ լէնչպէր ալէթի իլէ մէճպուր օլուր իտի ճէնկ էթմէկէ . **Ա**լգաա պուլ խուսուստէ՝ ճէմաէթին զայէթ նաչար հալտէ օլտուղինի **Յ**ոմլաթման պիլտի իսէտէ , օ վագըթ տիւլման Խսրայէլին գօփրաղինտէ

եայրըուսպ՝ հզրաֆէ խարապ էթմէտէ օլմաղ իլէ՝
 Ալլահն գուտրէթինէ ումուտ էտէրէք, չօղլուգ վէ
 աղլըգ իլէ հըֆղ օլմագ՝ Ալլահն ինտինտէ լա ֆէրգ
 տիր տէյու թագրիր էտիւպ՝ թէրքէշինի թաշլյանէ ԳԼԺԴ,
 տէր քի, տիւշմանըն սէմթինէ վարալըմ, էկէր պիզի
 կէօրիւս կէրի տուրուն տէրլէր իսէ՝ կիթմէյէլիմ՝
 էկէր կէլին տէրլէր իսէ՝ կիտէլիմ¹։ Այու միսիլիւ
 թամ իթիգաթ իլէ փէտէրինտէն կիզլի՝ եիւղ իւս,
 թիւ փուսուտան կիտէրէք պիր տար պօղաղ մահալ
 տէն կէչմէլի օլտուգլէրինտէ, անտէ օլանլէր կէլին
 տէյինճէ, հէման մէյտանէ չըգուսպ տէրհալ օգ վէ
 դաշ իլէ իկիրմի ատէմ հէլլաք էտէրլէր անտէ, Տիւշ
 ման անի կէօրտիւքտէ, Խարայէլ պիզի պաստը տէյու
 ղայէթ խէվթ իւղըն պիրիպիրինէ կէչէրէք շամաթա
 էթմէկ իլէ, պախուսուս Ալլահ անլէրին գալպինէ
 գօրգու պըրագմաղ իլէ², աղիմ վէլլէլէ զուհուր
 էտէր մապէյնլէրինտէ։

Սէ չինքի Սաուուղ Պարաատէ օթուրուսպ՝ հզ
 րաֆէ կէօգճիւ թային էթմիլ իտի, տիւշմանըն կիւ
 ուիլթիւսիւսիւ կէօրիւս անէ խապէր վէրիլլէր. օ
 տախի քիմ տիր պիզտէն կիտէն տէյու՝ ապէրինի
 թէճէսսիւս էտիւսպ՝ Յոնաթան վէ անըն թէրքէշ
 տարի պուլունմատըղի հալտէ, Աքիա նամ քահա
 նանըն եէտի իլէ Ալլահ սիւալ էթմէք իսթէր. (զի
 րա օ վագըթ տապանակ ճէմաէթ իլէ պէրապէր ի

1 Եւսէ Յոնաթան յպարանին յիպարձակիրն իւր .
 Ե՛կ անյոյոս ՚ի կիրճս անլէլիպիդն այնոյիլ . Լիւեսս արասցէ
 Է՛կ Ռէշ Տէր . լի ուլիւլէ իպիր Տէառն ապրէյոյոյանէլ Բաշ
 Տօյ իմ սակառոս . Ա. թաղ . ԺԴ . 6 :

2 Եւս էլի իտուլիւսիւս յանդին . . . Եւ ապանիւնիս
 շարհուրէյան, Ե ոլ իսիւնն ալիպիլ . Ե Դըրէյոսս երիկ
 լիւ, Ե էլիս ան ՚ի Տէառնէ . Ա. թաղ . ԺԴ . 18 :

տի) • Սեղապուր տահա պու ճեփապը սեօյէր իբէն՝ տիւշմանըն օրտուսոււնտա շամաթա վէ կիւռիւլթիւ ղայէթ չօղալընճա , հէման .բէնտի տախի եանընտէ օլան ասքէր իլէ ճէնկ եէրինէ վարտըգտէ , տիւշման .բէնտինի շաշըրուպ՝ պիրիպիրինի գըրմաղա պաշար • մէզպուրէր վէրուշան հալ իւղըն իբէն՝ մուգատ տեմ գաշուպ սագլանան , վէ էթրաֆտէ օլան Խաւրայէլ ճէմաէթի տախի տէրհալ կէլիւպ Սաւուղոււն եանընտէ օն պին ատեմ ճէմ օլուր • () Լ պապտէ ճիւմլէսի եէք տիւ տիւշմանըն իւղէրինէ եիւրիւյիւշ էթտիբլէրինտէ , Սաւուղ ֆէթուհաթ արգուսի իւլէ՝ ասքէրին աճ օլտուղինի միւլահաղա էթմէյէրէք , լանէթ պիրլէ թէնպիհ էտէր , քի օ կիւն ագշամա գատար էքմէք եէմէյիւպ՝ ճէնկ իւղըն օլալէր , քի տիւշմանտէն էօճ ալա •

Սագաա՝ պու թէնպիհին իւղէրինէ տէկիլ քի էքմէք , իւլա քի՝ կէչտիբլէրի եէրտէ տախի ղայէթ չօգ կեօմէճ պալը կեօրիւպ (անլէրի .քի արըլար գօ վան հիսապը աղաճ գօլուգլէրինտէ եապիմը խտիլէր ,) էպէտի պիր քիմնէ ալուպ եէմէղ • ֆէգաթ ղայէթ աճ օլմալէրի իլէ թէչէք.քի սուրէթի իլէ (քրթմնջլուլ) կէչէր խտիլէր անտէն , Լնճագ Գովնաթան թէնպիհի իշիթմիշ օլմայուպ՝ մըղըաղըն ուճու իլէ պալտան ալուպ եէյինճէ , եօրկոււնլուղի տէֆ օլուպ՝ կեօղիւնիւ աշտը խստէ , ասքէրտէն պիրիԽաւուղոււն թէնպիհինի անէ խապէր վէրտիբտէ , վէտէրինին պու միսիլիւ թէնպիհինտէն խօշանմաղ • վէ տէր .քի՝ պէն պիր աղ պալ եէյիւպ կեօղիւմիւ .քի աշտըմ , էկէր ասքէր պու կիւն էթտիկի թալան տան եէսէ խտի , ղայէթ չօգ տիւշման գըրար խտի • Սէ օ կիւն ճէմաէթ ղայէթ եօրուլուպ՝ ագշամ օլ տուգտէ աճըղա թահամիւլ էտէմէյէրէք , թալան էթտիբլէրի հայվանաթտէն էօլտիւրիւպ՝ գանը իլէ

էէր խտիւէր . լաքին գանը իլէ էթ էէմէք՝ Ալլահըն
էմինէ մուղայիր օլմաղ իլէ , Սաւուղ ճէմաէթին
կիւնաճէ տիւշտիւկիւնիւ տույունճա՝ պիր պիւլիւք
գաշ կէթիրտիր . վէ էմն էտէր .քի անըն իւզէրինտէ
պօղազլայուպ՝ Թէքմիլ գանը ագտըգտան սօնկրա
էէյէլէր , Վէ օ գաշը Ալլահա սեղան էափար , քի օ
անէ տէկին սեղան էափմը տէկիլ խտի .

Ֆիհհագիգա՝ օ կիւն դայէթ չօգ տիւշման հէլլաք
էթտիլէր . լաքին՝ Սաւուղ անէ գանաաթ էթմէյ
իւպ , ճէմաէթէ տէր .քի՝ պու կէճէ կիտէլիմ՝ տիւշ
մանըն արտըսըրա , սոսպաճա գատար ճիւմլէսինի գը
րուպ Թալան էտէլիմ . Ճէմաէթ մասլահաթը անըն
րէյինէ իճալէ էթտի իսէտէ , քահանայ ճէվապ է
տէր .քի՝ Ալլահա սիւալ էտէլիմ . վէ սիւալ էթտիք
տէ , Ալլահ ճէվապ վէրմէղ , Իմտի Սաւուղ աճապ
քիմին կիւնաճը իջիւն Ալլահ կիւնէնիւպ ճէվապ
վէրմէտի տէյու , օ տէրէճէ Թէքիտ պիրլէ մէրամ
էտէր կիւնաճ իշլէյէնի պուլմաղէ , Թա .քի՝ քէնտիւ
նի վէ Հոմնաթանը տալի ճէմաէթին սըրասընէ տա
լիլ էտէրէք , գուրա պըրագուպ նիյաղ էտէր .քի ,
էկէր քէնտինտէ՝ էախօտ Հոմնաթանտէ իսէ գա
պահաթ , պէյան էտէ . էկէր ճէմաէթտէ իսէ , աֆ
էտէ , Վէ Թէքըր գուրա պըրագտըգլէրինտէ՝ ճէ
մաէթին գապահաթը օլմատըղի մալիւմ օլմաղ իլէ ,
Սաւուղ տէր .քի՝ պէնիմ իլէ Հոմնաթանէ գուրա
պըրագըն . գապահաթ քիմտէ իսէ էօլիւն օատէմ .
Վագաա՝ ճէմաէթ պու իլէ րիղա օլմատը , զիրա ան
լէրի ազիմ Թէճլիքէյէ պըրագմագ խտի , լաքին Սա
ւուղուլն իպրամ էթմէսի իլէ՝ Թէքըր գուրա պը
րագուպ , Թաքսիրաթ Հոմնաթանըն իւզէրինտէ գա
րար գըլտըղինտէ , էօլիւմէ պօրճու օլտու , վէ Սա
ւուղ նէ՝ էթտին տէյու սիւալ էթտիքտէ , ճէվապ
էտէր .քի՝ ճիւզի պալ էէմէկ իլէ շիմտի էօլէճէ

միմ¹ . Պէ՛լի Սաւուղ (Յոննաթաննն էօլտիւկիւնիւ
խաթմէղ , լաքին գապահաթ աննն իւզէրինտէ սա
պիթ օլմաղ իլէ՝ եհմին էտիւպ սիճիլ էտէր .քի էօլ
սիւն , Պոլ տէֆա տախի ճէմաեթ ըիպա օլմայուպ
աննն իլիւն Ալլահա նիյաղ էթմէկ իլէ էօլլումոնն
խէլաս օլտու (Յոննաթանն .

Պէ՛հմ էյլէ . Սաւուղ վէ (Յոննաթանն ֆէթու
հաթ զայրէթինտէ օլլապ՝ աքքէրէ ումոլտ էտէրէք ,
պիրի տէր .քի , էքմէք եհմէսին աքքէր՝ .քի պիրան էվ
վէլ տիւշմանը գըրսըն . օ պիրի տէր .քի եհսին , .քի
գուվլէթ .քէսպ էտիւպ՝ տիւշմանը գըրսըն . լաքին
ֆէթուհաթն իճրասը՝ եալլնըղ Ալլահըն բէլինէ մէ
նոլտ մասլահաթտէն օլմաղ իլէ , պոլ խոլսոլստէ
իքիսիտէ գուսոլր էթտի . Օ իրանիճէ .քի Սաւու
ղուն հագգընտէ եանըտը տէյու եազար ազիղ .քի
թապ² , .քէղա (Յոննաթաննն գապահաթը գուրա
իլէ պէյան օլտու . Սաքին տէկիլ .քի եհմէք սէպէ
պինէ , զիւրա թէնպիհի տոլլամազտան էվլէլ եէյիւպ
թէնպիհ օլտուղնի իլիտինճէ զայրի եհմէտի , իլլա
քի՝ փէտէրիննն էմըինէ գարըլ ճէվապ էտիւպ՝ անի
աքքէրին պէյնինտէ լիսանէ կէթիլմիլ օլմաղ իլէ . Պա
խոլսոլս՝ ջիւնքի աքքէր Սաւուղուն պոլ թէնպի
հինտէն խօլանմատը , գապիլ .քի (Յոննաթաննն ճէ
վապինտէն տախի բոլխսէթ պոլլարագ՝ օ կիւն ագ
շամ օլտուգտա նոմոսա մոլղայիր գանըլ էթ եհմէ
կէ ճէսարէթ էթմիլ օլալէր . Սաքէթ ալ . Սաւուղ

1 Ան Սաւուղ Եօննաթանն . պապմա՝ ինչ ղէնէ ա
բարէր : Եւ պապմայ նմա Եօննաթանն՝ և աւէ . Ճաշալիլ
Ճաշալիլ . . . սալիս . Բի . Բիլ . և ահա Բիւսանիլի՝ Ես .
Ա . Թապ . ԺԴ . 43 :

2 Ան Սաւուղ անգիպայա անգիպոլիւն յաւո
յայնիլ . Ա . Թապ . ԺԴ . 24 :

մասլահաթը հզորափը իլէ միւլահազա եթմէյերէք ,
լանէթ պիրլէ հմր եթմէսի իլէ՝ օղլու Յոշնաթանը
հօլլամ տէրէճէսի թէհլիքէյէ տիւշիւրտիւ . վէ տիւշ
մանը տիւլ . քէսէ գըրմագ իսթէր իքէն գաշըրտը . զի
րա Մլահտան ճէվապ ալմայընճէ , տիւշմանըն իւ
ղէրինէ վարմաղէ ճէսարէթ հտէմէյիւպ՝ կիտէր
քէնտի եերինէ :

Պատէհու Սամուէլ Մլահըն հմրի իլէ Սաւու ԴԼԺԾ՝
դա տէր քի , կիթ Մմաղէկի վուր . անլերտէն ինսան
վէ հայվան սաղ պըրագմայուպ՝ ճիւմլէ մալ վէ մէս
քեանլերինի տախի թէլէֆ եթ . Սիրա Խարայէլ
Սըրըտան չըգուպ Կըռսաղէմ էյալէթինէ կէլիը
իքէն , չէօլտէ Մմաղէկին ճինսի պի դայրի հագգըն
ճէնկէ չըգմըլ օլմաղ իլէ , Մլահ սիճիլ եթտի ան
լէրի տիւլ . քէսէ հէլաք եթմէկէ . (սիճէ քի զիքը
օլտու իւշիւնճիւ տէհլին էլլի եհտի սիւալինտէ) .
Փիլհագիգա՝ օ վագըթտէն Սաւուղուն զէմանինէ
կէլինճէ՝ տէօրթ եիւղ սէնէ մըգտարի կէջմիշ խտի .
վէ Մլահ օ դատար միւտտէթ սապը հտիւպ՝ ան
լէրի թէքտիր եթմէտի իսէտէ , մէզպուրլէր տախի
պիր կէօնէ իսլահ օլմայուպ , կիւն պէ կիւն ֆէնաւ
ըգտա թարագգա պուլարագ , կիւնահ էօլջիւլէրի
տօլտուղի հալտէ , միւրատ հտէր՝ քի մոզատտէմ
օլան սիճիլ Սաւուղուն եհտի իլէ իճրա օլուպ հագ
եերինի պուլա :

Վէ լաքին Վինէլի տէսիլէն ճինս , քի անլեր Խա
րայէլէ էյլիք վէ մէրհամէթ եթմիշ խտիլէր չէօլտէ ,
Մմաղէկէ սինօրտաշ օլմալէրի իլէ պիր դարաֆա սա
վուշալէր տէյու , կիզլի խապէր վէրիր Սաւուղ ան
լէրէ , քի Մմաղէկի վուրտուղինտէ քէնտիլերինէ քե
տէր օլմաըն , մէզպուրլէր մասլահաթը տույունճա ,
քիմնէյէ սըր վէրմէյիւպ սավուշուրլէր , Նազար էյ
լէ Մլահըն առալէթինէ . զիրա Խարայէլէ քէմլիք է

տէնէր հէլաք օլուպ, էյլէք էտէնէր քէտէրտէն խէլաս օլուրլէր :

Իմտի Սաւուղ տեօրթ էիւղ օթուղ պին առէմ ճէմ էտիւպ, ափանսըղ Մաղէկին գօփրաղինէ վաւրուպ՝ էր վէ նիսվան՝ պիւլիւք քիւչիւք ճիւմէսինի գըրուր խէտէ, Մաղէկին փատիշահընր, քի անըն խմինէ Մգագ տէնիլը խտի, սաղ գութուպ էօլ տիւրմէղ, Քէղա անլէրին հայվանաթլէրինին զայիֆ վէ իլէ էարամաղ օլանլէրինի գըրուպ՝ էյիլէրինի գըրմաղ. էչէալէրին տախի քեօթիւլէրինի թէլէֆ էտիւպ՝ էյիլէրինի սագլար, Վէ լաքին՝ չիւնքի անլէրին ճիւմէսինի գըրուպ՝ թէլէֆ էյլէյէ տէյու Մլաւահ էմր էթմիշ խտի, Սաւուղ մէղքիւր Մգագ փաւտիշահը էօլտիւրմէտիկինտէ ազիւմ թագսիրաթ սաւհիպի օլտու :

Պունտան գաթի նազար, կեօյա քէնտի գուվլէթի իլէ ֆէթուհաթ էթմիշ կիպի քիպիրլէնէրէք՝ հօւգանըն գօփրաղինտէ օլան Վարմէլուս նամտաղէ կէլտիքտէ՝ քէնտի խմինէ նիշան տիլիւպ¹, կիտէր Վաղգաղայա, Մէղպուրուն պու միսիլիւ հարէք քէթի էմրէ մուղայիր օլմաղ իլէ՝ Մլաւ հիւճէնիւպ Սամուէլէ պէյան էտէր անի փատիշահըգտան րէտտ էտէճէկինի, Վէ Սամուէլ գասալէթ իւղրէ օ կէճէ սապահա տէկին Մլաւահ նիյաղ էտիւպ՝ Սաւուղու թեօպէյէ տալէթ էթմէք ումուտու իլէ, էր քէն Վաղգաղայա վարըր՝ քի անտէ Սաւուղ թաւան էթտիկի հայվանլէրտէն գուրպան էտէր խտի, Պախուսուս քի՝ Սամուէլ տահա ճէվապ էթմէղ տէն, կեօյա իրզմէթտէ գուսուր էթմէմիշ հիսապը, քիպիրանէ սուրէթ իլէ տէր քի, Մլաւահ նէ քի էմր էթտի խէ թէքմիլ էթտիւմ :

1 Ելի Սաւուղ ի խիւլիւս՝ Է խիւլիւս իւր յեւն. Ա. Թագ. ԺԵ. 12 :

Սամուէլ Հայվանլերին սէսինի իշխուիւպ՝ պու նէ սէս տիր տէտիկինտէ, Ճէվապ հտէր քի Ճէմահթ կէթիրտի անլերի քի գուերպան հտէլեր, Պու Ճէվապ իլէ Սաուդ քէնտինի գապահաթսըդ պէլ, լէմիշ օլտու իսէտէ, անըն թազսիրաթը աշլըքաբ օլմադ իլէ, Սամուէլ տէր քի սէն քիւջիւք Ճինս տէն իքէն՝ Ալաճ սէնի փատիշահ հտիւպ խըզմէթէ թային էթտի, նիջիւն հմրինի տիյնէմէտին, վէ թաւան հտիւպ քեօթիւլիւք էթտին, Սէզպուր թեօպէ տեմէյիւպ՝ Ալաճըն հմրինի թէքմիլ էթտիմ, վէ Հայվանլերի Ճէմահթ կէթիրտի գուերպան էթմէկէ տէյու թէքքաբ հօզը հտինՃէ, Սամուէլ Ճէվապ հտէր քի, Ալաճըն նուֆուսուսու տիյնէյուպ իգաւաթ էթմէք՝ գուերպան էթմէքտէն զիյատէ մագպուլ տըր, սէն քի Ալաճըն քէլամընը ըհտտ էթտին, Ալաճ ըհտտ էթտին սէնի փատիշահլըգտէն¹, Պու Ճէվապըն իւզէրինէ զարուրի թեօպէ տէտի իսէտէ, էէնէ քէնտինի թէմիզէ չըգարմագ արզուսի իլէ, Ճէմահթտէն գօրգտում տէյու պէհանէ էթտիք տէն մատէ՝ միւրայի սուրէթ իլէ աֆ տիլէյէրէք, իսթէր քի Սամուէլ իլէ կիտիւպ Ալաճա սէհտէ գըլա, Սէ Սամուէլ անըն իլէ կիթմէք իսթէմէյիւպ կէրի տեօնմէլի օլտուգտէ, քէրաքէսինին փէշինէ էլ ուզատուպ կիթմէսին տէյու չէքիւպ երութընՃէ՝ Սամուէլ տէր քի, Ալաճ պու կիւն սէնին փատիշահլըղինի երութուպ, սէնտէն էյիսինէ վէրէ, մէզպուր թէքքաբ թեօպէ տէյիւպ տիլեր քի Սամուէլ քէնտի իլէ կիտէ, Ալաքին տէկիլ քի էթտիկինտէն

1 | Ասէ ունիւրու-իւն խան զըն ընդիր, և հնաւ-
 զանդու-իւն խան զճարպ խոյոյ . . . արհամարհեյեր զճա-
 Տեառն, արհամարհեյեր զճէլ Տէր՝ լիւնիւ լիւգաւոր Դէ-
 բայ Խոյեյիլ . Ա. թագ . ԺԵ . 22 :

փիւշման օլուպ՝ Ալահըն խաթրը իջին թեօպէ տէտի , իլլա .քի Սամուէլ ճէմաէթին հուղուրինտէ .քէնտինէ շէրէֆ վէրէ .քի իթիպարինէ նօգսան կէլ մէսին :

Նազար գըլ Սաւուղուն սէֆիլ հալինէ . զիրա Ալահըն նազարընտէն տիւշմէկ իլէ , փատիշահըղի սայրլիյէ վէրիլէ տէյուլ սիճիլ օլմուշ իքէն , ինսանլէրին ինտինտէ շէրէֆ՝ վէ իթիպար պուլմաղէ արզուէտէր . իշտէ պեօյլէ տիր .քիպիր ատէմին հալի , Խպրէթ ալ . նէրէտէ .քի էմրի հագգա մուղայիր հարէքէթ օլուր , հէրհալ անտէ տէվլէթ զայ օլուր , Պէլի՝ պու տէֆա Սամուէլ կիտէր անըն իլէ , ան ճագ տէկիլ .քի անէ շէրէֆ օլուն տէյուլ , իլլա .քի՝ Ամաղէկին փատիշահը Ագագը էօլտիւրիւպ՝ Ալահըն էմրի իճրա օլուն . զիրա անի հուղուրինէ կէթիրտիւպ էօլտիւրտիւքտէն սօնկրա , հէման ալտէթ էթտի վէդանընէ . Սաւուղ տախի կիթտի .քէնտի մահալի Ղաբասայա . վէ Սամուէլ վէֆաթինէ տէկին պիր տահա Սաւուղու կէօրմէտի :

Խպրէթ ալընլէր պուրատէ Ալահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ էտէնլէր . զիրա Սաւուղ էմրէ գար շը ճէսարէթ էթմէսի իլէ , փատիշահըղի սապիթ գալմայուպ՝ .քէնտի Ճինսինի տախի մահրում էթտի փատիշահըգ տէվլէթինտէն . նիճէ .քի պուն տան պեօյլէ պէյան օլուր :

ՍԻՒԱԼ 44.

Պատէհու Սաւուղուն հալի նիճէ օլուն :

Ճ. Պայէթ սէֆիլ օլտու . Օլրա՝ .քէնտի ագ . Գ.Լ.Ժ.Զ. լընը պէկէմիչ , .քիպիր վէ ինատճը , տօղրու գալպ իլէ թեօպէ տէմէտիկինտէն՝ Ալահ անի ըէտտ էթտի , Պէլի՝ Սամուէլ անըն իջին էաս գու թուպ նիլ :

աղ էթտի իսէտէ, Ալլահ անէ տէր .քի նիջէյէտէք Սաւուղ իջիւն եաս էտէրսին, պէն անի բէտտ էթ տիմ¹, սէնի իրսալ էտէյիմ Աէթլէհէմտէ Հէսսէյէ, քի անըն էվլատլէրինտէն Հանկըսընը պէյան էտէր ի սէմ, փատիշահ էտէսին, Աէ Սամուէլ նիճէ կի տէյիմ² Սաւուղ տուլար իսէ պէնի էօլտիւրիւր տէ տիկինտէ, ճէվապ էտէր .քի պիր տանա ալուպ գուր պան սէպէպի իլէ կիթ. վէ Հէսսէյի տախի գուրպա, նէ տավէթ էթ. Ալլաքա՝ Սամուէլ հէր վէճհ իլէ իգաաթտա պի գուսուր, վէ պիլիւր .քի Ալլահ գա տըր տըր Սաւուղուն շէրրինտէն .քէնտինի հըֆը էթ մէկէ, լաքին խուսուսի մասլահաթ հազգընտէ ին սանճա իգթիլա էտէն հէր նէ իսէ, անի տախի էգ ըաֆը իլէ միւլահաղա էթմէք վաճիպէյի զիմմէթ օլ տուղի աշիքէար օլմաղ իլէ, Սաւուղտէն խէվֆ էթ տիկինի թագրիր էտէր. մէզպուրուն գալպի միւս թէրիհ օլտուն տէյուլ Ալլահ տախի ինսանէ ճայիզ օլան թէրթիպի պէյան էթտիկի հալտէ, էմի օլտուղի մէնվալ իւզընէ պի խէվֆ կիտէր Աէթլէհէմտէ. Ֆիխամմա Սաւուղ .քի փատիշահ օլտու, անտէն սօնկրա Սամուէլ տայմա էվլնտէ սաքին օլուպ՝ ա զիմ մասլահաթ զուհուր էթմէտիքճէ՝ սայիր եէրէ կիթմէզ օլմաղ իլէ, Աէթլէհէմին իսթիւարլէրի ա նի կէօրտիւքտէ խէվֆ էտէրլէր, քի օլմայա .քէտէր լի զուհուրաթ սէպէպլնէ կէլիլ օլա. վէ սիւալ է տիւպ², գուրպան իջիւն կէլտիկինի անկլայընճա՝ միւսթէրիհ օլուրլէր. Աէ գուրպան էթտիկինտէ,

1 Ա. տէ Տէր յՍամուէլ. Ֆինէ յէրէ սոգ աւ հոս ՚ի վէրայ Սամուէլայ. ե իս անարգէյի զնա՝ զիւգաւուրէլ ՚ի վէրայ Իւրայէլէ. Ա. թադ. Ժ. Զ. 1:

2 Ա. տէն՝ խաղաղութիւն իյէ հոպր չո փասանօղր. Ա. թադ. Ժ. Զ. 4:

մեղքիւր Յեանի վե անըն հվատէրինի տախի տալեթ հտէր .

Պատեհու՝ Յեսենին հվինէ կիտիւպ՝ սըրբան ալեյան հտէր անէ Մլահըն հմրինի . վե Յեսսէ պիւլիւք օղլունու Սամուէլին հուզուրինէ կեթիրտիկին տէ , անըն ջեհրեսինէ վե կեսուտէրիլինէ պագուպ՝ զանն հտէր . քի օ տըր փատիլահլըղա շայխտէ . լա . քին Մլահ ինստըն գալպինէ նազար էթմէկ իլէ՝ անի լայիգ կեօրմէյիւպ՝ տէր . քի , անըն կեսուտէրիլինէ պագուպ¹ , Պատեհու իքինճի՝ իւջիւնճիւ՝ վե սօնկրա եհտի հվատընը տախի կեթիրտի իսէտէ , Սամուէլ տէր . քի Մլահ պունւարըն պիրինի լայիգ կեօրմէտի , զայրի օղլուն եօգ մը , Սեգպուրուն պիր օղլու տախի օլմաղ իլէ , քի անըն իսմի Վաւիթ իտի , ճեվասը հտէր . քի , պիր քիւջիւք տահա վար՝ քի գօյուն կիւ տէր , Սամուէլին հմրի իլէ անի տախի կեթիրտիկին տէ , Մլահ Սամուէլէ տէր . քի՝ գալգ ետղա (օծ) Վաւիթի² . Սամուէլ անըն պաշընա ետղ տեօքտիւ կի հալտէ , չաղ գարաֆընտէն օ տէրէճէ լուծֆ ինայեթ օլուր անէ³ , Թա . քի ումուրի փատիլահլըղէ իգթիլա հտէն խուսուսլէրտէ . քեմալէթէ վասըլ օլ տուգտէն մատէ , փեյղամպերլիք հտիւպ՝ պաշար զէպուր (սաղմոս) սեօլէմէկէ .

Պեհհմէյէ . Վաւիթ փետէրինին գօյունլէրինի կիւտիւպ ջօպանլըգ հտէր իքէն՝ Թեվաղիւ գալպ վե

1 Օ.ի մարդ հայի յերէսս , և Աստուած հայի ՚ի սիւրբ . Ա. թմադ . Ժ. Զ . 7 :

2 Մաաթեայ և եւթ զնա . և նա էր իարտիր , և ալօ գիւշիցի . և Բարուդ պիւլեմաթ Տեառն : և առէ Տէր յԱմոնէլ . արի՛ օծ ՂԴաւիթ , զէ Դա է Բարի . Ա. թմադ . Ժ. Զ . 12 :

3 Եւ իաւայ հոգի Տեառն ՚ի վերայ Դաւիթի յօրէյսնմանէ՝ և առ յապա . Ա. թմադ . Ժ. Զ . 13 :

իդ-աաթ իւզորէ օլմաղ իլէ՝ պիւ լութֆու պարի փիւր
զկյա օլտու . լաքին Սաւուղ հմրէ մուղայիւ հարէ,
քէթ իւզորէ օլտուղինտէն՝ ինայէթ օլան լութֆ իւ
զէրինտէն ընֆ պիրլէ . մէճնունիյէթ իլլէթինէ կիւ
րիֆթար օլարագ՝ շէյթան պաշար անի ըահաթսըզ
էթմէկէ ¹ . ()՝ էճիլտէն թէվապիլէրի տէրլէր քի
պիր ատէմ կէթիրէլմ, քի սանթուռ չալուպ սէնի
ըահաթլանտըրսըն . մէղպուր տախի ըիզա օլտուգտէ,
անլէրտէն պիրի Վաւիթին հագգընտէ էյի սան,
թուռ չալար՝ զէպուր օգուր՝ ալմ վէ հիւսնէ մա
լլք պիր քիմնէ տիր տէյու մէտհ էթտիկինտէ . տէր
հաւ ճէսսէյէ խապէր էտէր՝ քի օղլու Վաւիթի իր
սալ էտէ . օ տախի հէտիյէ իլէ իրսալ էթտի . Սա
ւուղ անտէն զայէթ խօչանարագ քէնտի խըզմէթի
նէ թային էտէր . վէ իլլէթի զուհուրինտէ Վաւիթ
սանթուռ չալուպ՝ խօշ ալաղ իլէ զէպուր օգույա
րագ՝ ըահաթ օլուր իտի Սաւուղ . Վաւիթ պու
մէնվալ իւզորէ պիր վագըթ անըն եանընտէ գալար ի
սէտէ . սօնկրա պըրլուպ՝ եէնէ մէշուլ օլուր գօյուն
կիւտմէկէ .

Պատէհու՝ տիւշման քիւլլէթլի աքէր իլէ Խա ԴԼԺԿ .
ըայէլին դօփրաղինէ կէլիւպ՝ պիր տաղըն իւզէրինտէ
օրտու գուրար . Սաւուղ տախի անէ գարշը վէ գա
րիպ օլան տաղտէ գուրար օրտուսունու . վէ իքի տա
ղըն մապէյնի տէրէ օլմաղ իլէ . գարաֆէյին պիրիպի
րինէ պագար իտի . լաքին մուհարէպէ էթմէյէրէք՝
վագըթ վագըթ ճէնկ հարէքէթի կէօստէրիւպ՝ եէ
նէ օրտուլէրինէ կէլի իտիլէր . Տիւշմանըն գարա
ֆընտէն Վողիաթ նամինտէ՝ ալթը արշըն պիր գա
լըշ պօյինտէ զայէթ հէյպէթլի վէ զըուգ կէլինմիչ

¹ Եւ հոգի Տեառն Քերայա ՚ի Սաւուղայ . Է իէշ
Դէր շա այս էար ՚ի Տեառնէ . Ա. թադ . ԺԶ . 14 :

մէրտանէ պիր .բիմէսնէ , գալգան վէ մըզըաղ իլէ
 Խարայէլին գարաֆընէ տօղըու եագըն կէլիւպ՝ .բի
 պիրանէ սուրէթ իլէ տէր .բի , նի՛չիւն չըգարաընը
 ճէնկէ . սիզտէն պիր ատէմ կէլսին պանա . էկէր
 օ պէնի ալթ էտէր իսէ , պիղ գուլ օլալըմ սիղէ . է
 կէր պէն անի ալթ էտէր իսէմ , սիղ գուլ օլուն պի
 զէ . Պու պապտէ մէզպուր .բէնտի գուվլէթինէ
 կիւվէնէրէք օ տէրէճէ .բիպիրլէնիր , Թա .բի՝ Խա
 րայէլ ճէմաէթինին գարաֆընտէն պիր .բիմնէ գար
 շը չըգամաղ . վէ էկէր չըգան օլտա տախի , լա շիւպ
 հէ անի էօլտիւրմէք ումուտինտէ օլմաղ իլէ Խարայ
 էլէ զիյատէ զիւլ օլտուն տէյու՝ Թէքրար տէր .բի ,
 իշտէ պէն պու կիւն ըէզիլ էթտիմ՝ Խարայէլին օր
 տուսունու . պիր ատէմ վէրին իբիմիղ ճէնկէ էտէ
 լիմ՝ . Պու միսիլիւ ճէվապ իլէ Խարայէլէ զիյատէ
 գօրգու վէրմէք իսթէտի . Ֆիլհագիգա՝ Սաւուղ
 վէ ճիւմէ Խարայէլ ճէմաէթի մէզպուրուն ճէվապ
 լէրինի իշտինճէ , դայէթ խէվի էտէրլէր . զիրա ա
 նըն իլէ ճէնկէ էթմէկէ .բիմնէ ճէսարէթ էտէմէզ .
 ()՝ էճիլտէն՝ Պողիաթ գըրգ կիւն սապահ ագշամ
 մէյտանէ չըգուպ պու ճէվապը սեօյլէր , բի Խարայ
 էլ միլէթինէ զիւլ վէ ըէզալէթ օլա .

Վէ չիւքի Պաւիթին իւջ գարնտաշը տախի
 Սաւուղ իլէ օրտուտա իտիլէր , Պաւիթ փէտէրիւ
 նին էմրի իլէ անլէրէ նէվալէ կէօթիւրիւպ՝ գարըն
 տաշլէրինի սիւալ էտէր իբէն , Պողիաթ էէնէ չը
 գուպ պալատէ զիբը օլտուղի մէնվալ իւղրէ սեօյ
 լէր . Պաւիթ անըն էթտիկի ճէվապլէրի իշտինճէ ,
 Փիբըինէ գօր .բի անի էօլտիւրէ . ()Լ պապտէ՝ ճէ

1 Եւ տէ յալազիլն . տհաւաթիլ էս նախաբէյի զճա
 խօրք Իսրայէլէ յաւաւր յայսիլ . գո՛ւ՝ այր մի , և էս և նա
 Ռիմմարթիւյոսի էրիոթիւն . Ա . Թաղ . Ժէ . 10 :

մահէթ տախի խէվֆ իւզրէ գաջուս պիրիպիրինէ տէրլէր քի, պու ատէմի քիմ քի հօլտիւրիւր իսէ, փատիշահ անէ գըզընը վէրիւս պինսիլէսի իլէ ազիմ փայէյէ վասլ հտէր, Պու Տէվապը Ղաւիթ իշի տիւս պնն սահիօ օլտուղինի պիլտի իսէտէ, հգ ըաֆտէ օլանլէրէ տախի տէր քի, պու ատէմի հօլ տիւրէնէ փատիշահ նէ ինամ հտէր, անլէր տախի զիբը օլտուղի մէնվալ ինամ օլաճաղինի սեօյլէր ի քէն, Ղաւիթին պիւլիւք գարնտաշը Լզիաք կէ լիւս պնտէ օլան ատէմլէր իլէ անն սեօզպէթ էթ տիկինի իշիտինճէ, գօյուլնլէրի չեօլտէ քիմէ պըրա գուս կէտին պուրայա տէյու զայէթ կիւճէնէրէթ Թազիւր հտէր, Ղաւիթ տախի նէ էթտիմ, սատէ սեօզպէթ տիր տէյէրէք¹, սավուշուր անտէն, լա քին մուգատտէմ էթտիկի Տէվապը Թէրք էթմէյ իւս պայիրլէրինէ տախի սեօյլէր:

Պու պապտէ զանն էթմէ քի շէրէֆ Եախօտ մալ արդուսինտէ օլարագ պու միսիլիւ Տէվապ հտէր իտի Ղաւիթ, իլա քի Լալահըն իամի շէրիֆինին վէ միլէթինին զայրէթինտէ օլմաղ իլէ, քի փատիշահըն մալիւմի օլուս պնն հմրի իլէ հօլտիւրէ Ղաղիաթը:

Վագաա տիլտէն տիլէ Ղաւիթին Տէվապընը Սաւուղ իշիտիւս պնի հուզուրինէ կէթիրտիքտէ, Ղաւիթ տէր քի էլէմ չէքմէ, գուլուն կիտիւս Տէնկ էթսին օ փութիէրէսթ իլէ, Լաքին օ վագըթ անճագ իկիրմի Եաշ մըգտարինտէ օլմաղ իլէ Սաւուղ տէր քի, անն իլէ Տէնկ էթմէկէ պէլքի գա տըր օլամասըն, զիբա սէն տահա չօճուգսուն, Ղաւիթ Տէվապ հտէր քի, գուլուն ասլան վէ այը հօլ տիւրիւր, անլէրին պիրի կիպի օլսուն օ փութիէրէսթ

¹ Եւ ասէ Դաւիթ Լապր զէն արարի, ո՞չ ապաշէն Բան իշէն, Ա. Թագ. Ժէ. 29:

տախի. Ալլահ, քի պէնի ասլանըն վէ այընըն էլինտէն խէլաս էթտի, անըն էլինտէն տախի խէլաս էթսին¹. Պիլլադի՝ Ղաալիթին սիւրիւսիւնտէն՝ ասլան եախասայը՝ գոյուն ալտըլինտէ արտըսըրա վարուպ էօլտիււրիւր իտի անի:

Իմոն Սաւուդ անըն Ճէսարէթինէ նազարէն՝ կիթ Ալլահ սէնին իլէ օլուուն տէտի խէտտէ, քէնտի զըր գընը կիստիրիւպ՝ գըլըճընը տախի վէրիւր անէ. Ալլա քին՝ Ղաալիթ զըրգ կիլմէկէ ալըշմը օլմայուպ՝ կիւ տէր իքէն իքի տէֆա սիւրջտիկի հալտէ, պուսլար իլէ կիտէմէմ տէյու՝ զըրգը վէ գըլըճը պըրագուպ՝ ալըր էլինէ չօպան տէյնէկինի. վէ տէրէտէն պէշ էիւվարլակ դաշ ալուպ գօր չանթասընա, սափանը տախի էլինտէ². Ղադըրաթէ եագըն վարտըգտէ, մէզ պուր տախի էօնիւնտէ գալգանընը թաշլյան պիր աւտէմ իլէ իլէրի կէլիւպ՝ Ղաալիթէ պագար քի զայ էթ հիւսնէ մալիք կէնճ ուշագ, էլինտէ տէյնէկ վէ սափան, վէ պէլինտէ չանթա. անի ատէմ էէրինէ գօմազ. Սախուսուս զայէթ քիպիր օլմաղ իլէ՝ աւնըն իլէ Ճէնկ էթմէկի քէնտինէ զիււ սայարագ՝ անտէ օթուրուպ տէր քի, քէլփ մի իմ պէն՝ քի տէյնէկ վէ գաշ իլէ կէլիւսին իւզէրիմէ. Պիլլադիգա՝

1 Եւ ասէ Ղաալիթ յՍաւուդ... զաւիւծ և զարջ սափալէր ծառայ չո. և Ելիյի պլադգին անլիւտա իբրև զմէի նոյանէն... Տէր Ասփոսած՝ որ ապրեցոյց զէսի յիթապառաճում, և ի յիթապ արջոյն, նոյն ապրեցոսոյց զէսի յիթապ պլադգոյն. Ա. թադ. Ժ. 54:

2 Իսա զոռպն իւր ի յիթին իւրոմ. և ընդրեայ իւր կիւզ քարինս ուղիս ի կէղեղապէն, և եր զնսա ի կոլուա կան ճախալին՝ յի սովը եր զսարն ծողմէլ. և զպարսն ի յիթին իւրոմ. Ա. թադ. Ժ. 40:

տախի. Ալլահ. քի պէնի ասլանըն վէ այընըն էլինտէն խէլաս էթտի, անըն էլինտէն տախի խէլաս էթսին¹. Պիլվադի՝ Ղաւիթին սիւրիւսիւնտէն՝ ասլան եախստ այը՝ գոյուն ալտըղնտէ արտըսըրա վարուպ էօլտիււրիւր իտի անի:

Իմտի Սաւուղ անըն ճէսարէթինէ նազարէն՝ կիթ Ալլահ սէնին իլէ օլսուն տէտի իսէտէ, քէնտի գըր գըր կիտիւրիւպ՝ գըլըճընը տախի վէրիւր անէ. Ալլա քին՝ Ղաւիթ գըրգ կիլմէկէ ալըշմըլ օլմայուպ՝ կիւ տէր իքէն իքի տէֆա սիւրջտիկի հալտէ, պունլար իլէ կիտէմէմ տէյուլ՝ գըրգը վէ գըլըճը պըրագուպ՝ ալըր էլինէ չօպան տէյնէկինի. վէ տէրէտէն պէշ էիւվարլակ դաշ ալուպ գօր չանթասընա, սափանը տախի էլինտէ². Ղաղիլաթէ եագըն վարտըգտէ, մէզ պուր տախի էօնիւնտէ գալգանընը թաշլյան պիր ա տէմ իլէ իլէրի կէլիւպ՝ Ղաւիթէ պագար քի զայ էթ հիւսնէ մալիւր կէնճ ուշագ, էլինտէ տէյնէկ վէ սափան, վէ պէլինտէ չանթա. անի տտէմ էէրինէ գօմազ. Պախուսուս զայէթ քիպիր օլմաղ իլէ՝ ա նըն իլէ ճէնէկ էթմէկի քէնտինէ զիւլ սայարագ՝ ան տէ օթուրուպ տէր քի, քէլվի մի իմ պէն՝ քի տէյնէկ վէ դաշ իլէ կէլիւսին իւզէրիմէ. Պիլհագիդա՝

1 Լա ասէ Դաւիթ յՍաւուղ... զաւի-ծ և զարջ սա-
փակէր ծառայ չո. և եղեյի այլադգին անլիթադ իբրև զի
ի նոյանէն... Տէր Աստուած՝ որ ապրեցոյց զիս ՚ի յեռայ
աւի-ծոն, և ՚ի յեռայ արջոյն, նոյն ապրեցոսցէ զիս ՚ի
յեռայ այլադգոյն. Ա. թմադ. ԺԷ. 34:

2 Լաւս զգոսն իւր ՚ի յեռին իւրոմ. և ընարեայ իւր
կինգ քարին ողորկս ՚ի հեղեղափէն, և եր զնոսա ՚ի հովաւ
կան ճախղին՝ յի սովըր էր զքարն ծողովէլ. և զպարն ՚ի յե-
ռին իւրոմ. Ա. թմադ. ԺԷ. 40:

Թանճամայուպ՝ Աբեններէ տէր քի, քիմին օղու տըր պու ուշադ. օ տախի վուգուֆ տէկիլ իմ տէյն ինճէ. քէնտի սիւալ հտէր. Վաւիթ ճէվապ հտէր քի Քեթլէհէմլի Յեսսէ գուլունուն, Վիհագիգա Վաւիթ մուգատտէմ պիր վագըթ Սաւուղուն եաւընտա գալմըշ իտի, նիճէ քի պալատէ զիբը օլտու. լաքին մէզսյուր օլ գէմանլէրտէ մէճնունիյէթ իլլէթինէ կիրիֆթար օլմաղ իլլէ, Վաւիթին շէքլի ֆիքրինտէ գալմայուպ՝ էպէտի անի կեօրմէմիշ կիպի. քի մին օղուսուն տէյու սիւալ հտէր իտի:

Պատէհու Վոդիաթըն պաշըր Լըրուսաղէմէ կեօթիւրիւր Վաւիթ. վէ սըրըգ իւգէրինէ գօյուպ՝ տիքէր անի, քի տիւշման կեօրիւպ խէվֆ հտէ, Սաւուղ տախի Վաւիթի քէնտի եանընտա սագւայուպ՝ պըրագմաղ քի փէտէրինին էվինէ կիտէ. Քէհագա Սաւուղուն օղու Յոմնաթան՝ Վաւիթէ զայէթ մուհապպէթ վէրիւպ գալլէ հտէր քի վիւճուտի կիպի անի սէվէ. օ էճիլտէն քէնտի մալիւթէսինի վէ սիլաշլէրինի հէտիյէ վէրիւր անէ. Խապէթի պարի տիւշման քի ֆէթհ օլտու, Սաւուղ տախի քէնտի եերինէ կիթմէլի օլուպ՝ կէշտիքլէրի մահալլէրտէն նիսվան գալիֆէսի սիւրիւ պէ սիւրիւ գարշը չըգուպ՝ զայէթ շաղ օլարագ չալկը իլլէ պէյիթ սեյլէյիւպ՝ Սաւուղու վէ Վաւիթի մէտհ հտէրլէր. լաքին հէր պէյիթին նիհայէթինտէ տէրլէր քի, Սաւուղ պին վուրտու, Վաւիթ օն պին ¹:

Բուհանի ֆիքլը իւգրէ Վոդիաթ շէյթանէ, Վաւիթ՝ Սեսիհ էֆէնտիմիղէ էօրնէկ անկանըր. Օլրա՝ նիճէ քի Վոդիաթ ճիւմլէ Խարայէլ ճէմաւ էթինի զիլրի տէսթինէ ալուպ հսիր էթմէք արզու:

1 'Լոսագիէն խապէթի' և տէին. Եհար Սաւուղ զհալար՝ և Դաւիթ շէիւր. Ա. Թագ, ԺԸ, 7:

սինտէ՝ օլարագ, պիր ատեմ իսթէր իտի . քի անըն իլէ
ճէնկէ Էտե . վէ . քիմնէ անէ գարը չըգմաղէ գատոր
օլամատորլի հալտե , ինայէթի պարի եալընըզ Վա-
ւիթ անի հէլաք Էթմէկ իլէ՝ խէլաս Էթտի Իսրայէլ
միլէթինի , քէզա շէյթան գրախտտէ Վաւը կիւ-
նահա տիւշիւրմէսի իլէ՝ ճիւմլէ ինսանլէրի զիլրի տէս
թիննէ ալուպ Էսիր Էթմիշ իտի . վէ պիր . քիմնէ անի
ալթ Էթմէկէ գատոր օլամատորլի հալտե , Վաւիթին
ճինսինտէն Սէսիհ Էֆէնտիմիլ . քէնտի ինայէթիննէ
մէպնի ինսանլէրին գարաֆընտէն անըն իլէ եալընըզ
ճէնկէ Էտիւպ ֆէթհ Էթմէկ իլէ , խէլաս Էթտի ին-
սան գապիաթընը շէյթանըն Էլինտէն ¹ .

ՍԻՒԱԼ 45 .

Մէգքիւր ֆէթուհաթ քի Վաւիթին եկտի իլէ իճրա օլտու :

Սաւուղ անէ իզգէթ Էթտի մի :

Ճ . Իթմէտի . Օ իրա Սաւուղ պին վուրտու ,
Վաւիթ՝ օն պին տէյու անէ զիյատէ շէրէֆ մէրտիք ,
լէրիննէ կիւճէնիւպ իզգէթ Էթմէտիկինտէն մատէ ,
անըն ալիմ վէ ճէսուր օլտուղիննէ հաստէտէտիւպ տէր
քի , նէ՞ Էքսիլ տիր անէ , իլլա . քի մատիշահլըզ ² .

Վազար գըլ պուրատէ Սաւուղուն քէօթիւ ֆէյ-
լիննէ . զիլնա՝ Վաւիթ անըն Էմրի իլէ Վոզլաթըն իւ-
զէրիննէ կիթմէսի իլէ՝ անէ օլան շէրէֆ . քէնտիննէ րա-
ճի օլուպ , ճիւմլէսինտէն զիյատէ անի միւշէրրէֆ

1 Հայեցայ՝ և ոչ ոք էր որ օգնէր . զմասն ածի՝ և ոչ
ոք էր որ ի իկիոնս հասանէր . իրիկեայ շնոս Բաղաւ իմ ,
և սրբագործիւն իմ միայն զգեմ իալա . Լոսայ . ԿԳ . Ծ .

2 Օչարեցաւ Սաւուղ . . . և ասէ . Դաւիթ ետն
ղէիւրս , և ինչ ետն զհազարս . և արբ զի՛նչ պախս է նմա՝
Բայ Էլի Բագաւորոնիւն . Ա . Թագ . ԺԸ . Ծ :

Եթմէկէ պօրճու իբէն, անըն շերէֆինէ հասէտ Է
տիւպ կիւճէնմէկ իլէ, քէնտինին էյլիք պիլմէզ՝ ա-
տալէթէ մուղայիր՝ պախուսուս քի ահմագ օլտու-
ղինի պէյան Էթտի, մատամ քի հասէտլիք՝ քիպիր-
լիքտէն, վէ քիպիրլիք՝ ահմագ լիգ տան հասը օլուր,
Վ ագաա հեր հասէտ քիպիր, վէ հեր քիպիր՝ ահ-
մագ սայըլը, զիրա ահմագ օլմասա՝ քիպիրլէնմէզ,
քիպիր օլմասա՝ հասէտլիք Էթմէզ:

Իպրէթ ալ Սաուդուն սէֆիլ հալինտէն, վէ
քիմնէյէ հասէտ Էթմէ, զիրա մէզպուր հասէտ իւզ-
րէ օլտուգտէ, պի իղն Ալա հերթէսի կիւն մէճնուն
իլլէթի Թէքթար զուհուր Էտէր¹, վէ Վաւիթ Էհնէ
սատաղ-աթ պիրլէ հուզուրինտէ սանթուռ ջալար իւ-
տի քի ըահաթ օլա, Սաքին մէզպուրուն Էլինտէ
խըշտ (գէղարգ) օլմաղ իլէ, անըն Էօլիւմիւնէ գաստ
Էտէրէք աթար իրըշտը՝ քի անի տիվարէ մըխլայուպ
Էօլտիւրէ, Վաւիթ սամուշուպ քէտէր օլմայընճէ,
պէլքի իլլէթինին հիւքմիւնտէն տիր տէյու՝ Էհնէ
տուրուր գարշըսընտա, զիրա Վաւիթին գալպի փաք
օլմաղ իլէ՝ անտէն քէմլիք մամիւլ Էթմէզ իտի, Ան-
ճագ Սաուդուն ֆիքրի ֆէսատ օլուպ՝ տիգաթ
պիրլէ Թէքթար աթար իրըշտը՝ քի ըասթ կէթիրիւպ
մութլագ Էօլտիւրէ, Վու տէֆա տախի սամուշուպ
պի քէտէր քալտըլի հուտէ, ֆէհմ Էտէր քի Ան-
լա հտըր անի հըֆիլ Էտէն, օ Էճիլտէն Վաւիթտէն
խէմֆ Էտիւպ Էանընտէն պըրըր, Սաքին Էհնէ ֆէ-
սատտէն իտի օլմայուպ՝ պին պաշը Էտէր անի, քի
ճէնկտէ տիւլման Էլինտէն Էօլիւպ՝ քէնտի անէ Է-
ուզաթ մըշ օլմասըն²:

1 Ի՝ Էլէ Դիվէն անդը՝ Է Էտրա Եյ լար յԱ-
տաճոյ Դիվէյ Սաուդուպ. Ա. Թագ. ԺԸ. 10:

2 Իշիտա Սաուդ յիլիտայ Դաւիթ. Վէ Տէր Էր Էն

Պաւելիթ արին պաշը օլուն՝ Զէ, ինայէթի պարի կիթ
տիկի եկրտէ ֆէթուհաթ հտիւայ՝ Զէմաեթին պէյ
նինտէ կիւն պէ կիւն զիյատէ միւշէրրէֆ օլմադ իլէ,
Սաւուղ հիլէսինտէն նաշի Սեբուք նամ պիւյիւք
գըզընը անէ վերմէք իսթէր, քի հմնիյէթ հտիւայ
տայիմա Զէնկ իւզըն օլարագ պիւր կիւն թէլէֆ օլմ¹,
Փիլհագիգա՝ Պաւելիթ թէվազիւ գալպ օլմադ իլէ,
պէն քիմ իմ քի՝ փատիլահէ տամատ օլարմ տէտի
իսէտէ, Սաւուղ կիւն թային հտէր քի գըզընը անէ
վէրէ. Պաւելիթ տախի ըիզա օլուր, լըբին տիւլիւն
վագ թի կէլտիքտէ, վատինտէ տուրմայուպ սայիր ա
տէմէ վէրիւր օ գըզը, Սագաա պու խուսուստա
Պաւելիթին գալպի զայէթ գըրըտը, անձագ՝ Սա
ւուղա տահա զիյատէ զիւլ օլուպ անըն խլաֆը վէ
ղատտարըղի զահիրէ չըգաը, Օիրա՝ Պաղիաթը
հօլտիւրմէսի իջիւն մուգատտէմ՝ գըզընը անէ վատ
էթմիլ օլուպ, պու տէֆա թէքրար վատ հտիւայ Զէ,
վապընը կէրի ալմագ՝ անըն իամինէ զիւլ վէ առալէ,
թէ մուզայիր խտի, վէ լաքին օ քի Սլուհտան գօրգ
մազ, ինսանէ տախի զատըր էթմէկէ հիճապ էթմէզ,
Կաղաւր գըլ պուրատէ Սաւուղուն ֆէստտ ֆիք
րինէ, օ քի պիւյիւք գըզընըն սէպէպինէ Պաւելիթի
ալտատուպ անըն գալպինի գըրըր, պու տէֆա Սեզ
քող նամ քիւլէք գըզընըն սէպէպինէ անի ազիմ
թէհիքէյէ պըրագ մալէ սիւլիւք էթտի, Օիրա՝
Սեզքողուն մուհապալէթի Պաւելիթտէ օլտուղիի
ֆէհմ հտիւայ տէր քի, քիւլէք գըզըմը սանա վէ
րէյիմ, լաքին՝ Պաւելիթ անըն հիլէսինի պլմէկ իլէ

նմ . . . Լ ի Բայ արար զնա Սաւուղ յիւրի, Լ Խոյն
զնա իւր Կաղարապէր. Ա. թադ. ԺԸ. 12.

¹ Քանզէ ասայ Սաւուղ յիւրի յիւրի իմ ի նա. այլ
Ելէյի ի նա յիւր այլապէս. Ա. թադ. ԺԸ. 17.

Ճեվապ վերմէզ, Սաւուղ քէնտի Թեվապիւրիւնին
էլի իլէ անի իսքեաթ էթմէք միւրատ էթտի իսէտէ,
Պաւիթ Ճեվապ էտէր քի, մէկէր գօլայ մը տըր
փատիշահէ տամատ օլմագ, պէն պոյաղը ֆագիւր
քիմնէյիմ:

Սեղպուրէր Պաւիթին ֆիքրինի Սաւուղա պէյ-
ան էթտիքիւրիւնտէ՝ տէր քի, սեօյլէյին անէ՝ քի փա-
տիշահ փէշկէշ իսթէմէզ, իլլա քի էօճ ալմագ իսիւն
տիւշմանտէն էիւղ ատէմ էօլտիւրիւպ՝ անիւրին սիւն
նէթսիղ նիշանէրինի իսթէր, քի էօլտիւրտիկի ա-
տէմէրին փութփէրէսթ միլլէթինտէն օլտուգլէրի
պէյան օլտուն: Ֆիլհագիգա՝ Սաւուղուն պու մի-
սիլլիւ Ճեվապը զահիրտէ տիւշմանտէն էօճ ալմագ
արզուսինտէ անկլանըր, անճագ մէզպուրուն ֆիք-
րի Պաւիթի տիւշման էլի իլէ էօլտիւրմէք իտի¹:

Օ իրա էթտիկի Թէքլիֆ Ճէնկ շուսութինէ՝ վէ
էօթէտէն պէրու օլա կէլմիշ ատէթէ մուղայիր վէ
Թահամիլտէն խարիճ օլմաղ իլէ, տիւշմանըն էէք
տիլ պիրլէ Պաւիթին իւղէրինէ հիւճմ էտէճէկի
տէրքեար իտի: Ֆիհամմա՝ Պաւիթ անի հիճապ ալ-
թընա պըրագմագ արզուսի իլէ, պու գալմէ բաղի
օլուր, վէ Ալլահ ումուտ պիրլէ վարուպ՝ տիւշ-
մանտէն էիւղ ատէմ էօլտիւրիւպ՝ մաթլուպինի իճ-
րա էթտիքտէ, Սաւուղ մէճպուրիլէթինտէն գըզը-
նը վէրտի անէ: Ֆիլհագիգա՝ Պաւիթ տամատ օլ-
տու փատիշահէ, լաքին իքի տէֆա վիլաճուտինի էօ-
լիւմ տէրէճէսի Թէհլիքէյէ գօտու: պիրի Վողիա-
թը էօլտիւրտիկիւնտէ: օ պիրի՝ մէզքիւր նաշէրի Թէք-
լիֆին իճրասընտէ, նիճէ քի Սաւուղ տախի իքի սէ-
պէպ իլէ պանա տամատ օլասընտէյու սեօյլէտի անէ²:

1 Եւ անի Սաւուղ գայ շնա նմա ինտիլէան, և ելէյի
նմա ի գայլիտիլէան: Ա. Թագ. ԺԸ. 21:

2 Եւ անի Սաւուղ յԴաւիթ. երկոյնմէ, փեսայայի

ՍԻՒԱԼ 46.

Սաւուղ թի Ղաւիթի քենտինե տամատ եթտի : պատեհու
եկնե տիւշմանդդ եթտի մի անե :

Ճ. **Լ**եթտի . Օ իրա՝ չիւնքի անե տիւշման ի
տի¹ , պալատե զիբր օլտուղն մէնլալ իւղրե տիւշ
մանլըգ . գաստի իլե անի քենտինե տամատ հտեր . քի
տայիմա ճէնե իւղրե օլարագ փութփերեսթլերին
եհտի իլե պիր կիւն ճէնկտե թելեֆ օլա . **Լ**աքին
Ղաւիթ տիւշմանըն իւղերինե վարտըգտե , ինայե
թի պարի տայիմա ֆեթուհաթ պուլուպ պի քե
տեր գալտըղինտե , պախուսուս անըն ֆաղելեթի իւ
մի վե ումուրու խարիշիյե խուսուսլերինտե զայեթ
միւտեպպիլը վե թերթիպ սահիպի օլտուղն զահի
րե չըգուպ ճիւմլե Խարայել ճէմաեթի անե հիւս
նիւ նազար պիրլե մուհապպեթ հտիւպ՝ հեր վեճ
իլե իամի միւշերրեֆ օլտուղինտե² , Սաւուղ գալ
պինտեքի կիղլն տիւշմանլըղի աշիքեար հտերեք , **Յ**ով
նաթանա վե թեվապիլերինե պեյան հտեր անի հօլ
տիւրեճեկինի . **Վ**իլամմա **Յ**ովնաթան **Լ**ալահտան Գ.Լ.Թ.
գօրգար , վե զայեթ սատագաթքեար օլտուղինտեն ,
փետերիմ սենի հօլտիւրմէք իսթեր , հըֆղ եթ . քեն
տինի տեյու **Ղ**աւիթե խապեր վերտի իսետե , եր
թեսի կիւն Սաւուղուն պիր խօշ վազթինի պուլուպ ,
Ղաւիթին հագգըտա էյի ճեվապլեր եթմէկ իլե՝

Դո- ինչ այսօր . Ա. թագ . ԺԸ . 21 :

1 **Յ**աւել ևս անաթել ՚ի Դաւիթ . և իղև Սաւուղ
Լիւնաթ-Լիւնաթ ընդ Դաւիթ զամենայն առաքա . Ա. թագ .
ԺԸ . 29 :

2 **Լ**ա խելամուպ էր Դաւիթ չան զամենայն ճառայն
Սաւուղայ . և պապուեյաւ անուն նորա յոյժ . Ա. թագ .
ԺԸ . 30 :

մէջադուրուն հօլքէսի թէսքին օլարագ, հօլտիւրմէմ տէյու, եհմին իլէ գաթի ճէվապ հտէր, Յոմաւ թան պու ճէվապէ հմնիյէթ հտէրէք, Ղաւիթէ խապէր վէրիւպ կեթիւրիւր անի Սաւուղուն եա նընէ. օ տախի մնահապպէթ պիրլէ գապուլ էթտի կինտէ, եվլէլէրի մէնվալ իւզըն գալոր Ղաւիթ ա նընէ եանընտէ:

Սէ լաքին՝ եհնէ տիւշման զուհուր էթտիկի հաւ տէ, Ղաւիթ անլէրին իւզէրինէ վարուպ՝ ինայէթի պարի ֆէթուհաթ հտինճէ, Սաւուղ խօլանմայուպ եհնէ հասէտ էթմէսի իլէ, թէքրար մէճնուն իլէթի կէլիւր իւզէրինէ: Սէ Ղաւիթ քէլ էվլէլ ա նընէ գարլըսընտէ սանթուռ չալար իքէն, հօլտիւրմէք գաստի իլէ եհնէ խըշոր աթար, Պու տէֆա տա խի սավուշուպ խէլաս օլունճա, կիտէր էվլինէ, (Ղ) Լ պապտէ Սաւուղ զայէթ հըրուանարագ ապէր թայ ին էտիւպ՝ օ կէճէ Ղաւիթին էվլինի պէրլէտիր քի գաշմասըն. զիրա ֆիրրինէ գամուշ խտի քի սապահ օլուուգտա մութլագ հօլտիւրէ, Պէլի Ղաւիթ է վէ կիթտիկինտէ տէրհալ էվի պասուրըուպ անի գութմաղէ գատոր խտի, անճագ Ալաս Ղաւիթի հըթղ հտէճէք օլմաղ իլէ, գարար վէրիւր քի հրթէ սի կիւնիւ գութուպ հօլտիւրէ, Ֆիլհագիգա՝ պու սուրէթ իլէ Ղաւիթ ֆիրար հտէճէք վագըթ պուլ լուպ խէլաս օլուու. նիճէ քի անըն զէվճէսի Սեղը քող փէնճիրէտէն գաշըրըր անի. վէ գաշորըլի մա լիւմ օլմասըն տէյու, ատէմ՝ պօինտէ գուգլա (պու ճուճապատանը) եախուպ՝ եաթագ իւզէրինէ գօր. վէ կեօյէ Ղաւիթ անտէ խասթէ եաթմշը կիպի հօրթէր անի, Սապահ օլուուգտէ Սաւուղ ատէմ իրաւ էտէր քի Ղաւիթի կէթիրէլէր, լաքին խաս թա տըր տէտիքլէրինտէ, հմը հտէր քի եաթաղը իլէ կէթիրին. վէ եաթագտէ պուլունմայուպ գաշ

տըղի մալիմ՝ օլունճա, զագէպ սուրէթի իլէ Սեղ-
քողա տէր. քի նիլինն պէնի ալտատուպ տիւշմանը
մը գաջորուն. մէլպուրէ գապահաթը Ղաւիթին
իւզէրինէ աթուպ, պըրագմասամ պէնի Էօլտիւրէ-
Ճէկ իտի տէտիկինտէ, զայրի Ճէվապ Էթմէզանէ.

Սէ չիւնքի՝ Սամուէլ Սրիմաթէմտէ սաքին օ-
լուր իտի, Ղաւիթ անըն Էանընէ վարուպ՝ Սաւու-
ղուն հարէքէթինի անէ պէյան Էթտիւրտէ, օ տախի
ալուպ անի կիտէր՝ Սաւաթ հաւամա տէնիլէն Էէրէ.

Օ իրա անտէ մէշհուր մէքէթպ օլուպ՝ չօգ թա-
լիպէր իլմ թահսիլ Էտէր իտիլէր. անլէրին տախի
պիւյիւկիւ Սամուէլ օլմաղ իլէ, Ղաւիթի օրայա
կեօթիւրիւր՝ քի Սաւուղուն շէրրինտէն հըֆզ Է-
տէ. Սաղար գըլ պուրատէ Սաւուղուն սէֆիլ հա-
լինէ. զիրա Ղաւիթին՝ Սաւաթ հաւամատա օլտու-
ղինի տույունճէ, աքէր իրսալ Էտէր՝ քի անի գու-
թուպ կէթիրէլէր. Սեղպուրէր վարուպ անտէ
փէյղամպէր Ճէմիլէթինի վէ Սամուէլի կեօթիւրէր,
քի փէյղամպէրլիք Էտէր իտիլէր. քէնտիլէրի տախի
Սլահն լհամ Էթմէսի իլէ փէյղամպէրլիք Էտիւպ՝
վէ նէ սէպէպտէն կէլտիքլէրինի ունուտուպ՝ Ղա-
ւիթէ պիր Ճէվապ Էթմէյէրէք գալըրլէր անտէ.

Սաւուղ թէքրար աքէր իրսալ Էտէր. լաքին անլէր
տախի փէյղամպէրլիք Էտիւպ՝ անտէ գալընճա, սալ-
րիլէրինի իրսալ Էտէր. պունլար տախի Էվիլէլէրլէր
կիպի օլուպ՝ կէրի տեօնմէտիքլէրի հալտէ, զայէթ
հըրսլանուպ քէնտի կիթտի իսէտէ, մահալ Էէրինէ
վարմաղտէն՝ հիլմէթի պարի Էօլ իւզէրինտէ անէ
տախի իլհամ օլուպ պալար փէյղամպէրլիկէ. թա-
քի Ղաւիթին օլտուղի Էէրէ տախիլ օլտուգտէ,
քէնտինտէն պի խապէր Էսվապընը չըգաթուպ՝ իւ-
րեան տիւշէր գալըր պիւթիւն կիւն վէ պիւթիւն
կէճէ. անի կեօթէնլէր թաաճիւպ պիրլէ տէրլէր. քի

մէկէն Սաւուղ տախի փեյղամպէր մի տիր (նիճէ քի գըրգ իքի սիււալտէ զիքը օլտուղի մէնվալ իւզըն՝ մուգատտէմ տախի պու ճէվապը սեօյլէտիլէր) :

Ֆիէհմ էյլէ Սաւուղուն սեֆիլ հալնի . օ քի Վաւիթի պուլուպ՝ մութլագ անի էօլտիւրմէք արզոււ անտէ իքէն , քէնտիւնի գայպ էտէրէք՝ փերուշան հալ իւզըն տիվանէ հիյէթի քէսպ էթտի :

Վալատէ մէզքիւր փեյղամպէրիք էտէնլերին հագգընտէ շեօյլէ անկլանըր քի , պունլէր մէքթէպ տէ իլիմ թահսիլ էթմիշ օլուպ՝ հէր պիրի պիրէր կեօնէ պուլուշ իլէ Ղլահըն իսմիւնի վէ մէճա ու սալթանաթընը միւշէրրէֆ էտէր իտիլէր , Վազէն տախի Ղլահտան իլհամ օլարագ՝ փեյղամպէր միւ սալի զայիպտէն իսապէր վէրիւպ՝ սօնկրա զուհուր էտէճէք մատտէլէրի պէյսն էթմէկ իլէ ազիզ քիլ թապ անլերի փեյղամպէր էվլատը (օրգիք մարգալ րէից) իսմի իլէ անար չօգ էէրտէ : Լպքին Վաւիթի դութմաղա կիտէնլէր վէ Սաւուղ իլմէ վուգուֆ օլմայուպ էալընըզ Ղլահըն իլհամը իլէ անլէր կիպի փեյղամպէրիք էտիւպ՝ Վաւիթի ունուտ մալէրի , անըն գապահաթսըզ օլտուղինէ նիշան իտի :

ԳԼ Ի . Սաւուղ մէզքիւր փերուշան հալ իւզըն իքէն , Վաւիթ անտէն ֆիրար էտէրէք Վաբապայ կէլիւպ Յոմլաթանա տէր քի , նէ՞ քէտէր էթտիմ փէտէլ րինէ քի պէնի էօլտիւրմէք իսթէր . օ տախի իսէվֆ էթմէ՝ փէտէրիմ պանա սեօյլէմէտէն իշ էթմէզ տէյու անի թէսէլլա էթտի իսէտէ , միւսթէրիհ օլմայուպ տէր քի , սանա սեօյլէմէտէն էօլտիւրիւր : Սէ Յոմլաթան ջիւնքի Վաւիթէ զայէթ սատըգ իտի , անըն սէլամէթի արզուսինտէ օլարագ՝ նէ՞ կեօնէ տիլէր իսէն էօյլէ էտէյիմ տէտիքտէ , Վաւիթ ճէվապ էտէր քի , էարըն այ պաշը տըր , Սաւուղ իլէ գաամմ օթուրմայուպ՝ թարլատա կիզէնէյիմ

իւջ կիւն, պէսի սիւալ էթտիկինտէ սեօյլէ քի լսեթ
լէհէմէ գոււրպան էթմէկէ կիթտի . եկէր էյի տիր
տէր իսէ, սէլամէթ օլուր գոււլունա . վէ եկէր կիւ
ճէնիւսէ հօլքէ իլէ ճէվապ էտէր իսէ, պիւ քի
քեօթիւլիւք էտէճէկ տիր պանա . եկէր գոււլուն
տա թագսիրաթ վար իսէ, սէն էօլտիւր, փէտէրինէ
կէօթիւլմէ .

Այգաա՝ Վաւիթին էօլում տէրէճէսի մուխա
թարատէ օլտուղինէ (Յոնթաթան զայէթ միւքէտ
տէր օլուս) եէմին իլէ թաահուտ էտէր քի փէտէ
րինին ֆիբրինի անկայուս խապէր վէրէ . () էճիւ
տէն Վաւիթին մաթլուպու իւզրէ շէհրտէն տի
շարը թարլայա վարուս անտէ պիր դաշ պէյան է
տէր, քի Վաւիթ անըն ալթընտէ կիղէնէ, թա քի
անէ խապէր վէրէ . Պու էսրարը քիմնէ տույմասըն
տէյու՝ վէրէճէկի խապէրի տաթի պիր նիշան իլէ
պէյան էթմէք իսթէյուս գարար վէրիր, քի օ մա
հալէ պիր ջօճուգ իլէ կէլիւս օգ իլէ նիշան աթա .
Ա է ջօճուգ աթլան օգլէրի տէվլիւմէկէ կիթտի
կինտէ, եկէր սէնին պու դարաֆընտա տըր օգ տէյու
սեօյլէր իսէ, խէվֆ էթմէյուս կէլին . վէ եկէր սէ
նին էօթէ դարաֆընտա տըր տէրիսէ, տուրմայուս
կիթսին . Պունտան գաթի նազար՝ անըն փատիշահ
օլաճաղինի ֆէհմ էտիւս զայէթ խօշանտըղինտէն,
տիլէր քի ինայէթ պիրլէ քէնտինի ֆիբրիտէն իւ
րաճ էթմէսին . Ա է եկէր օ վագթէ տէկին էօլուր
իսէ, էվատուրինի ունութմայուս հիւսնիւ նազա
րընր պիրան անլէրին իւզէրինտէն տիրիլ էթմէյէ .
վէ տայիմա մուհապպէթ իւզրէ դալալէր տէյու
եէմին վէրտիրիր . Պու պապտէ մէզպուրէրին զայ
էթ սատագաթ իւզրէ պիրիպիրէրինէ էմնիյէթ
էթմիւլ օլտուգլէրի զահրէ չըգտը . զիրա նիճէ քի
Վաւիթ (Յոնթաթանա գալպի գուվլէթ էտէրէք)

քենտի սելամէթի խոստովանտէ անտէն խապէր աւ մագ իսթէտի, քէգա Յոմլաթան քենտինի վէ էվլատլէրինի Ղաւիթին հիմմէթինէ իհալէ էտէր:

Պատէհու Ղաւիթ կիտէր Բէթլէհէմէ, նիճէ քի Յոմլաթանտէն մաթլուպ էթտի. վէ թային էթտիքլէրի վազըթ կէլիւպ կիզլէնիր իտի մէգքիւր դաշըն ալթընտէ, քի Յոմլաթան քենտինէ խապէր վէրէ:

Պիամմա՝ պալատէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզըրէ՝ Սաւուղ քի տիվանէ միսալի իւրէան էաթմըր իտի, այըլուպ Ղաբաայա կէլիւ. վէ էրթէսի կիւն այ պաշը օլմաղ իլէ, ատէթլէրի իւզըրէ անըն իլէ Յոմլաթան՝ Լբեններ վէ տահա սայիր պինպաշըլէր դաամա օթուրտուգլէրինտէ Ղաւիթին եերի պօշ գալտը իսէտէ, օ կիւն Սաւուղ պիր ճէվապ էթմէզ, Լքինճի կիւն եէնէ դաամ վազթի օլուպ՝ Ղաւիթ անտէ պուլունմայընճա, նիլիւն պու կիւն Յեսսէնին օղլու սօֆրայա կէլմէտի տէյու՝ Յոմլաթանա սիւալ էթտի. օ տախի ճէվապ էտէր քի, Բէթլէհէմտէ գարնտաշլէրինին դուրպանը օլմաղ իլէ՝ իզլին ալուպ կիթտի, Սաւուղ պու ճէվապը իշիտինճէ, դայէթ կիւճէնիւպ թալէյի լիսան պիրլէ՝ Յեսսէնին օղլու սաղ օլտուգճա սէնին վատիւ շահըղին սապիթ օլմաղ. շիմի ատէմ իրսալ էտիւպ գոլթ սնի, զիրա էօլիւմէ միւսթահագ տըր տէյու՝ գաթի ճէվապ էթտի:

Փէհմ էյլէ. Սաւուղ օ տէրէճէ ատու էքպէր օլմուշ իտի Ղաւիթէ, քի անըն իամինի անմաղէ խօշ լանմայուպ՝ Յեսսէնին օղլու տէր, Սագաա՝ պու միսիլիւ նաշերի ճէվապլէրտէն Յոմլաթանըն գալ պի դայէթ միւնքէսիր օլտու իսէտէ, կէրէք Սաւուղու կիւնահտէն հըֆղ էթմէք, վէ կէրէք Ղաւիթի խէլաս էթմէք դայրէթինտէ օլուպ՝ թէվաղիւ

սուրբէթ իլէ տէր քի, նիճիւն էօլսիւն, նէ՞ Էթտի.
 () Լ պապտէ Սաւուղ Թէքրար հըրսլանարագ՝ խըշ-
 տը գալտըրըր քի անի վուրուպ էօլտիւրէ. վէ Յոլ-
 նաթան էօլքէ իլէ տէրհալ սօփրատէն գալքուպ
 տիշարը չըգտըգտէն մատէ՝ օ տէրէճէ գալպի գը-
 ըըըր, Թա՛ քի օ կիւն դաամ էթմէղ, Վէ սապահ
 օլտուգտէ՝ պիր չօճուգ իլէ Վաւիթին կիզլէնտիկի
 մահալէ վարուպ, վէ պալատէ զիւր օլտուղի մէն
 վալ իւզըն օգ աթուպ՝ չօճուգ օգլարը ալմաղա
 կիթտիկինտէ՝ արտըսըրա իւճէ սէս իլէ չաղըրըր քի,
 օգ սէնին էօթէ Էանընտա սըր. Թէղ էյլէ՝ չափըգ-
 օլ, վէ տուրմայասըն, Վաւիթ քի անտէ հաղըր ի-
 տի, պու ճէվապը իշտինճէ՝ անկար քի օ մահալ-
 տէն տախի քէնտինէ ֆիրար էթմէք իճապ էտէր.
 զիրա զահիրէ չըգտը Սաւուղըն քէօթիւլիւքտէ
 սապիթ գալմըշ օլտուղի, Մէգքիւր չօճուգ մաս-
 լահաթա վուգուֆ օլմայարագ՝ Յոլնաթան անի շէ-
 հիրէ իրսալ էթտիքտէ, Վաւիթ կիզլէնտիկի Էէր-
 տէն չըգուպ՝ զայէթ մէմնունիյէթ պիրլէ իւշ տէ-
 ֆա Թէմէննա էտէր անէ. վէ սղայարագ պիրիպի-
 ըինի պուս էտէրլէր, Վէ նիճէ քի մուգատտէմ
 Յոլնաթան տիլէկ էթմիշ իտի Վաւիթտէն՝ քի
 տայիմա մուհապպէթ իւզըն գալալէր, պու տէֆա
 Թէքրար անի սապիթ էտիւպ, վէ Մլահ շահիտ
 գութուպ, կիթ՝ Մլահ սէլամէթ վէրսին տէմէկ
 իլէ՝ Վաւիթ անտէն կիտէր, քի Սաւուղըն շէր-
 ընտէն հըֆղ օլա. Յոլնաթան տախի կէլիր Վա-
 ւապա :

ՍԻՒԱԼ 47.

Դաւիթ Յովնաթանտան այրըտըգտէ ներքէ կիթտի .

Ը. Եւ յոմբա տէնիլէն մէմէքէթէ , քի անտէն
 ԳԼԻԱՒ փութփէրէսթլէրին գօլրաղլնէ ֆիրար հտէ . զիրար
 օ վազըթ տապանակ վէ խորան անտէ օլմաղ իլէ՝
 էվվէլա օրայա կիթմէկէ արզու հտէր , քի լ՝քիմե-
 լէք քահանայապետին էլի իլէ լ՝լահա սիւալ է-
 տիւպ անըն հմրի իւզըն հարաքէթ հտէ , լ՝քիմե-
 լէք անի սիլահսըղ վէ եալընըղ կեօրտիւքտէ , խէվֆ
 պիրլէ՝ նիլին քիմնէ եօգ սէնին իլէ տէյու սիւալ
 հտինձէ , կեօյա փատիշահըն հմրի իլէ կիզլի խըղմե-
 թէ թային օլուպ՝ ատէմէրինի պաշգա եէրտէ պը-
 րագմը կիպի ճէվապ հտէր , քի Սաուդուլն շէրրին
 տէն գաշտըղի զահիրէ չըգմասըն , Պախուսուս քի՝
 կեօյա զայթէթ աճէլէ չըգմըշ օլմաղ իլէ՝ էքմէք վէ
 սիլահ տախի ալմըշ օլմայուպ , պէշ էքմէք վէ սիլահ
 իսթէր անտէն , Սաքին սեղանըն իւզէրինէ գօնու-
 լան էքմէքլէրտէն զայրի օ կիւն էքմէք պուլունմազ
 անտէ , քի անի տախի եալընըղ քահանայէր եէր ի-
 տի (նիձէ քի տէնիլտի օն պիր սիւալտէ) . վէ Պա-
 ւիթ իւջ կիւնտէն պերի ուշագլար փաք տըր տէ-
 տիկինտէ՝ վերիր սեղանըն էքմէկինտէն , պունտան
 գաթի նազար , Պաւիթ Պողիաթը եօլտիւրտիւ-
 կինտէ անըն գըլըճընը խորանա հէտիյէ էթմիշ օլ-
 մաղ իլէ , անի տախի վերիր , Սէ լաքին Սաուդուլն
 իմրահօռու Պօպէկ սիւրեանի նամ՝ քիմէսնէ , օ քի
 գութարագը իտի , օրայա գուրպան էթմէկէ կէլիշ
 օլուպ , լ՝քիմելէքին Պաւիթէ էքմէք վէ գըլըճ
 վերտիկինի կեօրիւք .

Պատէհու Պաւիթ անտէն կէլիւր ատէմէրինին
 օլտուղի եէրէ , վէ ալտըղի էքմէքտէն անլէրէ տա-
 խի վերիւպ՝ քէնտի եալընըղ կիտէր փութփէրէսթ

դօփրաղնոտ Վեթ տենիլէն շէհրին փատիշահը
 Լիքուսուն եանընա, ըի պիր վագըթ անտէ հըֆդ
 օլա, Լիքուս անէ իթիպար եթտի իսէտէ, թէվա
 պիլէրի անի թանըյոււ պտէրէր ըի, պու տէկիլ մի
 Պաւիթ, ըի անըն հագգընտէ ճէմսէթ տէր իտի
 ըի, Սաուդ պին վուրտու Պաւիթ օն պին, Պու
 ճէվապը Պաւիթ իշտիււ պտէր, պախուսուն շինքի
 մէգքիւր Պողիաթ Վեթ շէհրինտէն իտի, օլմայա
 ըի անըն սէպէպինէ քէնտինի եօլտիւրէր տէյու
 խէվթէ տիււ պաշար տիվանէ միսիլիւ հարէքէթ
 իլէ եիւղ իւթիւ կիտէրէք վէ սայլապընը ագը
 տարագ, շէհրին գափուսունտա օյնամաղէ, ըի տիւ
 վանէ տիր տէյու գոխունէր քէնտինի, Սագատ
 Լիքուս Պաւիթի օ հալտէ կեօրիւնճէ, մէկէր տիւ
 վանէյէ հասրէթ միլիմ, նիջիւն եանըմա կէթիրտիւ
 նիղ անի, պիր տահա կիրմէսին իլէրի տէտիքտէ,
 Պաւիթ պի քէտէր անտէն խշլաս օլոււ պ, կէլը
 լեթլէհէմէ գարիպ Պողղում տենիլէն մաղարայէ,
 Պաւիթին կէլտիկինի փէտէրի վալիտէսի վէ գաւ ԳԼԻԲԻ
 րընտաշէրի իշտիււ կէլիւրէր անըն եանընա, Սէ
 տախի հալինտէն աճիզ մէսյուն վէ տէրտ ու պէ
 լայէ կիրիթթար օլմուշ քիմնէրէր տէօրթ եիւղ ա
 տէմ քէնտի բիղալէրի իլէ կէլիւ պ ինթիսապ էտէր
 լէր անէ, Պէլի Պաւիթին եանընտէ տէօրթ եիւղ
 ատէմ ճէմ օլոււ պ անլէրէ պաշ օլտու, լաքին քէն
 տի սէպէպինէ օլմայա ըի փէտէրինէ վէ վալիտէ
 սինէ Սաուդ քէտէր էտէ տէյու, ալոււ անլէրի
 կեօթիւրիւր Յորդանան ջայըն գարը եագասընա,
 վէ անտէ Սովաբ փատիշահը Սաասա բիճա էտէր,
 ըի փէտէրի վէ վալիտէսի պիր վագըթ անտէ գաւ
 սըլէր, թա ըի Սլահ քէնտինէ ինայէթ էտէ, Վիլ
 վագի Պաւիթ փութփէրէսթ դօփրաղնա կիթտի
 իսէտէ, գաթի ումուտ օլմայոււ պ Սլահըն եարտը

մընա ումուտ էթմէկ իլէ, Ղադ փէյղամպէր Ալլա
հըն էմիրի իլէ կէլիւպ անէ տէր. քի, պուրատա օ
թուրմա. գալգ կիթ էթուգանըն դօփրաղինէ. օ տա
խի տէրհալ կէլիր էթուգանըն էյալէթինտէ Սարիթ
տէնիլէն մէմլէքէթէ.

Պէհմ էյլէ, Սաւուղ Ղաւիթի արար. քի էօւ
տիւրէ, վէ Ղաւիթ անըն շէրրինտէն տիյարը ախէ
քէ ֆիրար էտէր. լաքին Ղաւիթին ֆաղիլէթի վէ
Սաւուղուն. քեօթիւլիւկիւ ալէմէ պէյան օլտուն
տէյու, Ալլահ Ղաւիթէ էմիր էտէր. քի Սաւուղուն
գօփրաղինէ կէլէ. Պէլի Ղաւիթին ֆիքրի Սաւու
ղա. քէտէր էթմէք տէկիլ իտի, իլա. քէնտինի ան
տէն հըֆղ էթմէք. լաքին Սաւուղ ֆէսատ ֆիքիր
իւզրէ օլտուղինտէն, անըն կէլտիկինի իշտինճէ,
պէլքի ասքէր ճէմ էտէրէք. քէնտի իւզէրինէ կէ
լիր տէյու շիւպհէյէ վարուպ. թէվապիլէրինէ թա
զիր սուրէթի իլէ գահրէն վէ. քէննահու օլարագ
տէր. քի, էթեստէնին օղլու սիզէ թարլա՝ պաղ՝ վէ
փայէ վէրիր. գիրա սիղ պանա մուղսյիր թթիֆագ
էտիւպ՝ սիզտէն պէնի. քիմնէ աճըմագ. էթմաթա
նըն Ղաւիթ իլէ էէք տիւ օլտուղինի խապէր վէր
մէզ, քի օ խըմէթքէարըմը տիւլման էթտի պա
նա. Սէգպուր պու միսիլիւ ճէվապ էտէր իքէն,
պալատէ մէգքիւր Ղոմլէկ սիւրեանի Ա. քիմլէք
քահանայապետին Ղաւիթէ էքմէք վէ Ղողխաթըն
գըլլալը վէրիւպ՝ անըն իլին Ալլահ սիւալ էթ
տիլինի խապէր վէրալիքտէ, տէրհալ ատէմ իրսալ
էտէրէք. Ա. քիմլէքի վէ անըն իլէ օլան ճիւմլէ. քա
հանալէրի կէթիրտիր. Սէ հըրա իլէ, նէ՛ տիր. քի սիզ
էթեստէնին օղլու իլէ թթիֆագ էտէրէք՝ անէ էք
մէք վէ գըլլալ վէրիւպ՝ Ալլահ սիւալ էտէրսինիզ
տէյինճէ, Ա. քիմլէք Սաւուղ իլէ Ղաւիթին մա
պէյինտէ օլան նիֆագտէն պի խապէր օլմաղ իլէ.

գաթի ճեմապէտիւպ՝ հաշաքի գուլուն փատիշա
հէ մուղայիւ հարեքեթ հտե, իլաքի՝ Ղաւիթի
փատիշահէ սատրգ վէ տամատ վէ անըն խղզմէթին
տե պիլերիմ՝ վէ հպետի մասլահաթա ալեհա հտե
կիլիմ տէյուլ՝ քէնտիսին թագսիրաթը օլմատըղինի
պէյան հեթտի իսէտե, իսքեաթ օլմայուպ՝ շաթը
լէրինե հմը հտէր քի, Աքիմէքէ վէ անըն իլէ զ
լան քահանալէրի հօլտիւրէլէր:

Նաղար գըլ՝ հասետլէք քիպիրլէքտէն հասըլ օլ
մաղ իլէ, օ գատար զիյատե գափատըր ինսանը
Ֆիքրինի, թաքի խայրի՝ շէրրի տիւշմանը վէ տօւ
տու Ֆերգ հեթմէկէ գատըր օլամաղ, նիճէքի Սա
ւուղ հասետ իւղրէ հարեքեթէ միւպթէլա օլմասը
իլէ, հմը հտէր քի քահանալէրի հօլտիւրէլէր, Սա
քին մէղպուրէրին հպետի թագսիրաթը օլմատըղ
ալիքեար օլուպ՝ շաթըլէր էլ գալտըրմատըղլէրի
հալտե, մէղքիւր սիւրեանի գամաղ Ղալմէկէ հմը
հտիւպ՝ օ կիւն իւշ էիւղ պէշ քահանայ հօլտիւ
րիւր, քի անլէրին ճիւմէսիտե խորանըն խղզմէթինե
թային խիլէր:

Պաւտան գաթի նաղար՝ օ տէրէճէ հըրսլանուպ
հեթտիկինի պիլմէղ խտի քի, քահանալէրի գըրմաղ
իլէ թէսէլա օլմայուպ, անլէրին մէմէքէթի Նոմ
բա տէնիլէն մահալին տախի հհալիսինի էր վէ նիս
վան, պիւյիւք քիւշիւք, սիւտ հմէն ճօճուղէ վարըն
ճա, վէ անլէրին ճիւմէ հայվանաթլէրինի տիւքէ
սէ գըլլճտան կէջիրտի. Ֆէգաթ՝ Աքիմէքէին օղլու
Աբիաթար խէլաս օլուպ՝ կիտէր Ղաւիթէ նաղ
հտէր Սաւուղուն հեթտիկի զատտարըղի. վէ Ղա
ւիթ անի թէսէլա հտիւպ սագլար եանընտե, Ֆիլ
հագիգա պու պապտե Ղաւիթին էիւրէկի զայեթ
աճըրը քահանալէրին վէ Նոմբա հհալիսինին իւ
ղէրինե, վէ պիլտի քի մէղքիւր Ղալմէկ սիւրեանի

նին խապէր վերմէսինտէն իճապ էթտի պու քէտէր, Գ. Ի. Գ. Պատէհու. Պաւիթ տույար քի փութփէրէսթլէր Կէիլա տէնիլէն մէմլէքէթին իւղէրինէ կէլիւպ՝ էհալի իլէ ճէնկ իւղրէ տիրլէր. միւրատ էտէր քի վարուպ անլէրի խէլաս էտէ. Սքին օ մահալ տիւշ մանէ սինօրտաշ օլմաղ իլէ, ապէրի խէվֆ էթտիքտէ, մէղքիւր Աբիաթար քահանանըն էլի իլէ Ալալահա սիւալ էտիւպ, անըն էմրի իւղրէ տէրհալ վարուպ՝ ջօգ ատէմ՝ գըրար տիւշմանտէն. վէ գալանը գաշտը խէտէ՝ անլէրին հայվանաթլէրինի տալ խի զապթ էտէրէք մէմլէքէթի գուլթարուպ անտէ սաքին օլուր.

Իպրէթ ալ Պաւիթին Փաղիլէթինտէն. Սաւուղ անի էօլտիւրմէք արզուսինտէ, լաքին Պաւիթ միլլէթ զայրէթի իլէ Սաւուղուն մէմլէքէթի նի տիւշմանտէն խէլաս էթտի. Ֆիլհագիգա՝ պու պապտէ պօրճ խտի Սաւուղա քի տիւշմանլըլի Թէրք պիրլէ՝ Պաւիթտէն մէմնուն օլա, մատամ՝ քի վիւշառտինի Թէհլիքէյէ գօյուպ տիւշմանըն իւղէրինէ վարար. անճագ մէղպուր հաստիւնտէն նաշի, նիճէ քի մուգատտէմ՝ քէզա պու տէֆա տախի Պաւիթին էյլիկինի Թանըյամաղ օլտու.

ՍԻՒԱԼ 48.

Դաւիթին ներետէ օլտուղինի Սաւուղ տույուպ՝ անըն փէլինէ տիւշտի՝ մի.

ճ. Տիւշտիւ. Օլրա՝ անըն Կէիլատա Թէմէք քիւն էթտիկինի իլիթտիքտէ, էմր էտէր ապէրինէ՝ քի մէմլէքէթի գուշատուպ անի գուլթալէր, Պաւիթ մասլահաթը տույուպ, պախուսուս քի Աբիաթարըն էլի իլէ Ալահա սիւալ էտիւպ՝ Սաւուղուն մէմլէքէթի գուշատաճաղինի, վէ էհալի տա

խի խեղճինտէն նաշի քէնտինի անէ Թէսլիմ էտէ, ճէկինի պիտիբտէ՝ քէնտի սէպէպինէ քիմսէյէ քէտէր օլմասըն տէյու՝ անտէն գալգուպ կիտէր ասէր մահալէ՝ Վիլվագլի՝ Ղաւիթին կիլլատան կիթտի կինի Սաւուղ իշիտիւպ անըն իւղէրինէ վարմատը ի սէտէ, էէնէ բահաթ տուրմայուպ՝ անի էլէ կէջիւ մէք արզուսինտէ օլուր իտի՝

Պատէհու Ղաւիթ քէնտի տտէմէրի իլէ Օլիփ տէնիլէն մէմէքէթին չեօլիւնէ կէլիւպ՝ անտէ գաւրանլըգ տաղ (Սաւլ լէաուն) նամ մահալտէ մաղարէ տէրուսինտէ սաքին օլուր՝ Օլրա օ սէմթ օրման վէ դայէթ աղաճլըգ օլուպ, պախուսուս անտէ մաղարալէր չօգ պուլունմաղ իլէ՝ իգթիզայի հաճէթտէ անլէրտէ հըֆղ օլա, Սէ չիւնքի (նիճէ քի գըրգ ալթը սիւալտէ զիբր օլտու), Յոմլաթան տայիմա մուհապպէթ իւղրէ գալմաղէ Ղաւիթ իլէ գալլէ էթմիշ իտի, անըն մէզքիւր մաղարատէ օլ տուղինի տույտուգտէ, Սաւուղտէն կիղի եանընէ վարուպ՝ մուգատտէմ էթտիբլէրի գալլի Թէքրար սապիթ էտէրէք՝ խեղճ էթմէ, փէտէրիմ սէնի պուլամաղ, վէ սէն փատիշահ օլուպ, պէն սանա իբին ճի օլալըմ տէյու¹, ումուտ վէրիւպ կիտէր, Յօլ նաթանըն պու միսիլիւ հարէքէթի Սաւուղուն լէյլինէ մուղայիր իսէտէ, Սլահըն էմլինէ մուվաֆըգ օլմաղ իլէ՝ խեղճ էթմէյիւպ կիտէր Ղաւիթին եանընա, Օլրա՝ Սաւուղուն քեօթիւ Ֆէյլինէ վէ Ղաւիթին ֆաղիլէթինէ նազարէն՝ անկար քի փատիւ շահլըգ Սաւուղտան լէֆ օլուպ՝ Ղաւիթէ վէրիւ սէ կէրէք՝

1 Եւստի Ենա (Յոմլաթան) մի՛ երկնէր, զի ոչ գոյնէ շէյլիւն Սաւուղայ Կօր իմոյ, և Գոս իսփառորէսյե՝ Ի Ֆէյլայ Իսթայիլէ, և Իս Իլէյ Կո երկրորդ. Ա. Թագ. ԻԳ. 17:

Վազար գըլ պուրատե Յոննաթանըն սատագաթընէ . Սաւուղ ատայէթէ մուղայիր օլարագ . Վաւիթէ նէ գատար քի զնյատե հասեա պիրլէ տիւշման օլտու , Յոննաթան ատայէթ իւզըրէ՝ Վաւիթէ օ գատար զնյատե մուհապպէթ վերտի . Սաւուղ Վաւիթի էօլտիւրմէք իսթէր քի փատիշահ օլմաւսըն , Յոննաթան անէ տէսթիկիր օլուր քի փատիշահ օլտուն , Վաւիթին փէտէրի պայաղը պիր քի մէմնէ օլուպ , Յոննաթան փատիշահ էվատը իքէն , փատիշահըղի Վաւիթէ մինասիպ կէօրիւպ՝ քէնտի անըն զնյիր տէսթիստե օլմաղէ արզու էտէր . Վիլհհադիգա՝ Յոննաթան վէֆաթ էտիւպ՝ Վաւիթին փատիշահ օլտուղնի կէօրմէտի իսէտե , անըն մուհապպէթի Վաւիթին գալլինտէն պիր ան իխրաճ օլմատը՝ :

Իմտի պալատե մէզքիւր Օլիփ շէհիրին էհալիսի Վաւիթին քէնտիլէրինէ գալիպ մահալտե կիղլէնտիկինի պիլմէկ իլէ՝ օլմայա քի Սաւուղ տուլուպ (գըրգ էէտի սիււալտե զէքր օլտուղի մէնվալ իւզըրէ)՝ Վոմբա էհալիսինէ էթտիկի կիպի քէնտիլէրի նէ տախի էտէ տէյու , Վաւիթին օլտուղի էէրի Սաւուղա խապէր վէրիւրէր . պախուսուս՝ թաահուտ էտէրլէր քի Սաւուղ կէլի իսէ , քէնտիլէրի տախի անըն իլէ օլուպ՝ Վաւիթի դուլթալէր . Վիլհհադիգա՝ Սաւուղ պու խապէրտէն զայէթ խօլանմաղ իլէ , տիգաթ պիրլէ թէճէսսիւս էտիւպ՝ պանաթէքրար խապէր վէրին տէտի իսէտե , հէման քէնտի տախի ապէր իլէ վարմալը օլտուգտե , Վաւիթ տուլուպ ինէր Սաօն շէօլիւնիւն գայաւը տէնիլէն

1 Յա՛ - է ինչ ՚ի վերայ չո եղբայր իմ Յոննաթան . գիւշեկայար ինչ յոյթ . շարմանալէ եղև սէր չո ինչ չան զեբէ խաննոյ , Բ . իւագ . Ա . 26 :

մահալէ . () Լ պապտէ՝ Սաւուղ անըն լիւնէ տիւ
շէրէք հգրաֆընը գուշատուպ՝ հէման գուծմագ-
տերէ Զէսինէ եագլաշնաւ , հիքմէթուլահ անիտէ
Սաւուղա խապէր կէլիր քի , սէնին դօփրաղիէ
տիւշման կէլիւպ՝ մէմէքէթի խալապ կէթմէք իւզ-
րէ տիր . էյլէնմէ թէղ եթիշ , Սէզպուր պու խա-
պէրի իշիտինաճէ՝ Պաւլթի թէրք էտիւպ տէրհալ
կէրի տեօնէր , քի տիւշմանը իխրաճ էտէ քէնտի
էյալէթինտէն , ինպէթի խիւտա՝ պու սուրէթ իլէ
Պաւլթի խէլաս օլտու Սաւուղուն շէրքինտէն ,

Յիէհմ էյլէ պուրատա Մալահըն կիղլի շէրլյա-
թընը . զիրա պու տէֆա Պաւլթի օ տէրէ Զէն նաշար
հալէ տիւշտիւ քի՝ ինսանա միւլահազա օլտու
տուգտա՝ խէլաս սուրէթի էպէտի կէօրիւնմէղ իւ-
տի . անապ՝ Մալահ քէնտի գուտրէթինի ինսանէ
միւմքինսիղ օլտն եերտէ պէյան էթմէկ իլէ , Սա-
ւուղ քէտէրլի խապէր ալարագ Պաւլթիտէն այ-
րըլուպ անիտէ կէրի տեօնտիւ . () Է Զիլտէն մէղ-
քիւր մահալ այրըմըն՝ եախօտ այրըմըն գայա անը-
տը¹ . զիրա Սաւուղ անտէ Պաւլթի գուշատմըն
իքէն՝ այրըլուպ կիթտի . լալին տէկիլ քի քէնտի
գապիաթը իլէ , իլլա քի Մալահ Պաւլթի անըն է-
լինտէն հըֆղ էտէ Զէք օլմաղ իլէ . նիճէ քի պու
խուսուստէ Պաւլթի մէմուլիյէթ պիլլէ Մալահըն
քէնտինէ էթտիկի ինպէթի թագրիլ էտէր² , Պա-
տէհու Պաւլթի կիտիւպ սաքին օլտըր Պագդա տէ-
նիլէն մահալին շէօլիւնտէ՝ պիլ մաղարատէ .

Իմտի Սաւուղ տիւշմանը քէնտի դօփրաղինտէն

1 Սալահ այնորիլ իշիյաա Գիլիս այն Վիմ Բաթմէնաւ .
Ա . թագ . ԻԳ . 28 :

2 Ի Վիմ Բաթմէնաւ այնորիլ Վի . Ե այն Բաթմէնաւ Էն-
գիլիս իմ ի Վիլայ իշիյաա իմոյ . Սաղմ . ԻԶ . 6 :

խնրաճ էթտի իսէտէ, Վաւիթին պի .քէտէր խէ
լաս օլտուղի .քէնտինէ դայէթ տաղի տէրուն օլուպ,
անըն Վադդա չէօլիւնտէ օլտուղինի իշխտինճէ, իւջ
պին ատէմ իլէ օ դարաֆա վարըր .քի՝ անի մուծ
լագ էօլտուրէ, Վէ լաքին օ էյալէթէրտէ տախի
եարըն գայա տաղ վէ մաղարալէր չօգ օլմաղ իլէ,
աճապ նէրէտէ կիզլէնմիշ տիր տէյու աբար իքէն,
Վաւիթին կիզլէնտիկի մաղարայէ կիրիւր՝ .քի անտէ
րահաթլանա, Սաքին անըն գափուսու .քիւչիւք,
իչէրիսի դայէթ կէնիշ, պախուսուս գարանլըգ օ
լուպ՝ .քէնտի պտընլըգտան իշէրի կիրինճէ, ֆէրգ
էտէմէղ անտէ ատէմ օլտուղինի, անճագ՝ Վա
ւիթ վէ անըն ասքէրի իչէրտէ գարանլըգ էէրտէ
օլմաղ իլէ՝ Սաւուղուն գափուտէն իչէրի եալնըղ
կիրտիկինի կեօրիւպ թանըրէր, Մէզպուր անտէ
էյլէնմէլի օլտուգտէ, Վաւիթին առքէրի անի էօլ
տիւրմէք իսթէտի իսէտէ, Վաւիթ րազի օլմաղ .քի
անէ էլ գալտըրալէր, ֆէգաթ .քէնտի սատագա
թը զահիր օլտուն տէյու՝ պիր թագրիւպ վարուպ ա
նըն մալութէսինին փէշինի .քէսէր, անճագ պու իշ
տախի Սաւուղա զիւլ օլմաղ իլէ, փիւշման օլուր
.քէստիկինէ¹, զիրա՝ տէկիլ .քի անէ .քէտէր էթ
մէք իսթէր իտի, իլա .քի անըն շէրրինտէն հըքզ
օլմագ,

Պատէհու՝ Սաւուղ մաղարատան չըգուպ կիթ
մէլի օլունճա, Վաւիթ տախի Սլահա ումուտ է
տէրէք անըն արտըսըրա չըգուպ իւճէ սէս իլէ, եա
պէնիմ սահիւպ փատիշահըմ տէյու չաղըրտը, Սա
ւուղ իշխտիւպ կէրի պագտըղի հալտէ, հէման էիւղ
իւսթիւ եէրէ գափանարագ թէմէննա էտիւպ տէր

¹ Է՝ Էլէ յեպ պիւրիլ՝ Ղըջայոյ Ղաւիթի սիրանիւր.
է՝ Էհապ զափոսն լօրիլ նորա, Ա. Թագ. ԻԴ. 6:

քի, նիչիւն եւ սեօղիւ ինչ պէնի տիւշման պիւլէր սին. պու կիւն Ալաճ պանա թէսլիմ էթտի սէնի, իշտէ էթէկինին փարչասը՝ քի անի քէստիմ, լաքին փատիլաճ օլման ինչ էօլտիւրմէտիմ սէնի. պիւ. քի սանա քէօթիւլիւք վէ խէդա էթմէտիմ, անճադ սէն էօլտիւրմէք իսթէրսին պէնի, Պախուսուս քի Սաւուղուն տէրէճէսինէ նազարէն, քէնտինի կէօյա էօլմիւշ քէլի վէ փիրէ փայէսինտէ գուտրէթսիզ պիւլէյիւպ մասլաճաթը Ալաճըն րէյինէ իճալէ ե տէր. քի Ալաճ կէօրսին մապէյնլէրինտէ օլան շէ րիյաթը¹ :

Վիշագիգա Ղաւիթին ճէվապլէրինին հէր պիւ րի շիտտէթի օգ միսալի Սաւուղուն գալպինէ թէ էսիր էթմէկ ինչ՝ ճէվապ էտէր քի, ես պէնիմ օղ լում Ղաւիթ՝ պու սէս սէնի՞ն մի տիր² : Պէլի Սաւուղ օ անէ տէկին Ղաւիթէ հէր նէ գատար քէմլիք էթտի իսէտէ, պու տէֆա անըն էյլիկի վէ սատագաթը ղայէթ զահիրէ չըգմը օլմաղ ինչ, իւ ճէ սէս ինչ աղայուպ, սէն պէնտէն սալիճ սին. զիւ րա պէն սանա քէմլիք էթտիմ, սէն պանա էյլիք էթտին. օ քի տիւշմանընէ տար կիւնտէ էյլիք ե տէր, մուգապէլէսինի Ալաճտան ալըր տէյու թագ րիր էտէր³ : Պուռտան գաթի նազար, քէնտի ֆէյ-

1 Եւ ասէ Ղաւիթ յՍաւուղ... Եղեյի Տէր Դապառը Ե իրաւարար ընդիւ Ե ընդ չիւ. Ա. թագ. ԻԴ. 10 :

2 Ասէ Սաւուղ. այդ չո՞յն իյէ ո՛ր Դաւիթ իմ Ղաւիթ. Ե ամբար յ Սաւուղ լէյն իւր Ե Ելայ. Ա. թագ. ԻԴ. 17 :

3 Եւ ասէ Սաւուղ յՂաւիթ. Դոս արդար ես չան զիւ. շէ Դոս հապոռայի ինչ Բարիս, Ե ես հապոռայի չիւ լարիս... շէ որպէս Գաւնի ոչ զլէշնաթիս իւր ՚ի նէղալիէան, Ե արշակիյէ զիւ... Ե Տէր հապոռայէ նմա Բարիս. Ա. թագ. ԻԴ. 18 :

լինէ մէ Վաւիթին ֆազլիէթինէ նազարէն, անքն փատիլահ օլաճաղինի ֆէհմէթ մէկ իլէ, եւմին մէր տիրիւր. քի փատիլահ օլտուղինտէ, քէնտի էվլատիւրինի գըրմասըն, Վաւիթ տախի անքն մաթլուպի իւզընէ եւմին էտէր:

Փէհմէթ էյլէ, Սաւուղ Վաւիթի նէֆտանիյէթաի պէլլէյիւպ՝ եւմին մէրտիրիւր անէ. սիլի՝ Վաւիթ նէֆտանիյէթտէն խալի օլմաղ իլէ՝ նիճէ. քի Սաւուղա քէտէր էթմէտի, քէղա անքն էվլատիւրինէ տալիս քէտէր էթմէյէճէկի ալիքէար իտի, անճագ միւսթէրիհ օլտուն տէյու՝ եւմին էտէր. քի տիւշ մանլըղի թէրք էտէ:

Իպրէթ ալ. Վաւիթ ալէթի հարպ իլէ ճէնկ է տիւպ՝ Սաւուղու ալթ էթմէտի խէտէ, քէմիկէ պէտէլ էյլէր էթմէտի իլէ՝ օ տէրէճէ ֆէթուհաթ էթմիլ օլտու, թա քի՝ Սաւուղ մէճպուրիյէթին տէն անէ հագ մէրիւպ ազլատը. Վախուսուս քի՝ իւշ պին ատէմ իլէ տաղլէրէ տիւշիւպ՝ անի էօլ տիրմէք արզուսինտէ իքէն, պուլտուղինտէ թէրք էտիւպ՝ նէտամէթ պիրլէ տեօնիւպ կիթտի քէնտի եւրինէ. Վաւիթ տախի անտէն կիտիւպ Սասարա տէնիլէն մահալտէ սաքին օլտու, գիրա Սաւուղուն ֆէյլինի պիլմէկ իլէ՝ անտէն հըֆղ օլմագ. իսթէր իլ ԳԼԻԵ. տի. (՝) էսնատէ պալատէ մէզբիւր Սամուէլ փէյղամպէր մէֆտի էտիւպ՝ տէ ֆս էտէրլէր անի Միլ մաթեմտէ. մէ ճիւմէ Իսրայէլ ճէմաթ թի ատէթլէրի իւզընէ անքն իչիւն եաս գութար:

Պատէհու Վաւիթ կէլի Սաօն չէօլիւ տէնիլէն եւրէ, մէ անտէ՝ Կալաղ նամինտէ մալտար պիր ա տէմ վար իտի, քի մէզպուրուն իւշ պին գօյունու վէ պին քէչի ի օլուպ՝ ճուգանքն գօլի աղինտէ էօլիւ տէնիլէն (մեռեալ ծով) գարիպ՝ Վարմէլուս նամ տաղտէ անքն չօպանլէրի օթլատըր իտիլէր:

Սէզբիւր տաղ Ղաւիթին օլտուղի մահալէ տա-
խի գարիպ օլմաղ իլէ՝ անըն սիւրիւլէրինի տիւշման-
տէն հըֆղ էտէր իտի, Ղաւիթ իշիտիր քի՝ Վա-
բաղ քէնտի գօյունլէրինի գըրփար, վէ ատէթ օլ-
տուղի իւզըն՝ գօյուն գըրփաճագ վագըթ էէյիւպ
իշիւպ մէսրուրիյէթ կիւնլէրի օլմաղ իլէ, օն ատէմ
իրսալ էտիւպ մուհապպէթ իւզըն հալ խաթըր սիւ-
ւալ էտէրէք տէր քի, ջիւնքի շաղըգ կիւնլէրի տիր՝
տօսթլուղէ պինտէն նէ՝ քի միւրատ էտէր իսէ, քէն-
տի գուլլէրինէ վէ օղլու Ղաւիթէ վէրէ, Սէզ-
պուրլէր վարուպ թէվաղիւ սուրէթ վէ հալիմ ճէ-
վապլէր իլէ Ղաւիթին թէնպիհի իւզըն՝ Վաբա-
ղա սէօյլէյիւպ, վէ անըն սիւրիւլէրինի պի քէտէր
հըֆղ էթտիլլէրինի տախի պէյան էթտիլլէր իսէտէ,
Վաբաղ ինսանիյէթլիքտէն պի խապէր, նատան վէ
ղայէթ քէօթիւ պիր քիմնէ օլմաղ իլէ՝ ճէվապ է-
տէր քի, Ղաւիթ քիմ, Յեսսէնին օղլու քիմ, պու-
վագըթտէ աղալլէրինտէն գաջկըն խըզմէթ քէտըրլէր
ջօղալմը՝ մէկէր պէնիմ ատէմլէրիմէ հաղըրլատըրլմ
էքմէկի շէրապը վէ էթի՝ պիլմէտիկիմ ատէմլէրէ՝ մի
վէրէճէկիմ, Սէզբիւր օն ատէմ՝ Վաբաղըն պու-
միսիլիւ միմասիպէթսիղ ճէվապընը իշիթտիքտէ,
կիւճէնիւպ ղայրի պիր ճէվապ էթմէյէրէք կէլիւ-
լէր Ղաւիթէ նագլ էտէրլէր:

Ֆիլվագի Ղաւիթ քիմնէյէ քէտէր էթմէք իս-
թէմէզ, վէ քէմլիկէ պէտէլ էյլիք էտէր. լաբին
Վաբաղըն ճէվապլէրինէ թահամմիւլ էտէմէյիւպ՝
տէրհալ տէօրթ էիւզ ատէմ իլէ կիտէր, քի անի
վէ անըն ճիւմլէ քիւլթէթինի քէլփինէ վարընճա
գըլլճտէն կէչիքի, Սնճագ՝ Վաբաղ հէր նէ գա-
տար քէօթիւ իսէ, անըն էհլի Սքիգետ օ գատար
էյի՝ ալիմ՝ միւտէպպիյը՝ վէ խանէ տան խաթուն օլ-
մաղ իլէ՝ մէզպուրուն նաչէրի հարէքէթինի խըզ-

մէթքեարլէրտէն պիրի անէ նազլ էթտիբտէ, հէման տերագէպ Վաբաղտէն կիղլի՝ իբի եիւզ եքմէք՝ պէշ գոյուն փիշմիշ՝ շերապ՝ վէ տախի սայիր եէյէճէք մէքքեպէ եիւքլէտէրէք Վաւիթէ իրսալ էտիւպ՝ քէնտի տախի անըն արտոսըրա մէքքեպ իլէ կիտէր, Եօլտա Վաւիթէ բասթ կէլտիբտէ՝ հայվանտէն ինիւպ հէման եէր իւզէրի թէմէննա պիրլէ խաբի փայինէ տիւշէրէք, վէ դայէթ գալպի միւն, քէսիյը օլարագ՝ թէվազիւ սուրէթ իլէ նիյազ էտիւպ տէր քի, խալայըղինէ կիւշ էյլէ էֆէնտիմ, թագսիրաթ պէնիմ տիր, քի իրսալ էթտիկին աւտէմլէրին կէլտիկինտէ՝ անտէ պուլունմատըմ, Վաբաղ իչիւն կիւճէնմէ, զիրա օ դայէթ ֆէնա վէ քէնտինի պիլմէզ, անըն սէպէպինէ գան էթմէյէսին տէյու, Ալլահ իրսալ էթտի խալայըղինի, գապուլ էթ հէտիյէմի, տիւշմանըն Վաբաղ կիպի օլսուն, վէ Ալլահ սէնի տիւշման շերբինտէն հըֆզ էտիւպ՝ սանա քիմնէ քէտէր էթմէսին, վէ սէնտէ քէօթիւլիւք պուլունմատըն, պախուսուս՝ անըն փատիշահ օլաճաղլինի պէյան էտէրէք՝ տիլէր քի, քէնտինի տախի ֆիբիրտէն իխրաճ էթմէսին, Վաւիթ պու միսիլիւ ճէվապլէրի իշտինճէ՝ տէկիլ քի եալընըզ էօվքէսի թէսքին օլտու, իլլա քի՝ Վաբաղ կիպի քէօթիւլ ատէմին սէպէպինէ՝ էօվքէյէ չըգտըղինէ տախի խօլանմայուպ մէմնուն օլուր Ալլահտան, քի քէնտինի վէպալտէն հըֆզ էթտի, Վէ մէզքիւրէնին կէթիրտիկի հէտիյէի գապուլ էթտիբտէն մատէ, անի մէտհ էտէրէք՝ կիթ սէլամէթ իլէ տէյիւպ, դայէթ ֆէրահլէթ պիրլէ ավտէթ էտէր քէնտի եէրինէ, մատամ քի՝ ազիմ խէզա վէ թէհլէքտէն խէլաս օլտու, Աբիգէա տախի տէօնիւպ էվէ կիթտիկինտէ, օ կէճէ Վաբաղա պիր ճէվապ էթմէզ, զիրա մէզպուր փատիշահ տավէթի կիպի ազիմ զէյ

աֆէթ էտիււյ՝ զայնէթ սէրխօշ իտի, Սապահ օլոււյ
այլըտըղնտէ, մասլահաթը նագլ էտինճէ, խէվֆին
տէն նաշի՝ եիւրէկի դաշ կիպի օլոււյ՝ օն կիւնտէն
սօնկրա էօլտիւ, Պաւիթ անըն էօլտիւկինի իշիթ տիք
տէ՝ մէմնուն օլուր Սլահտան, քի հագգանիյէթ
պիրլէ իճրա էթտի չէրիյաթը, Պատէհուն՝ շուսութ
իւզըէ՝ Սբիգէայա ատէմ իրսալ էտէրէք, անի քէն
տինէ զէվճէ էթտի,

ՍԻՒԱԼ 49.

Սաւուղ թէրրար տիւշմանդդ էթտի մի Դաւիթէ :

Ճ. Ղաթտի, Ֆիլիհագիգա՝ պալատէ զիբր օլտու
ղի մէնվալ իւզըէ, Սաւուղ քէնտի քեօթիւլիւկինի
վէ Պաւիթին սալիհ օլտուղինի աշիքէար իգրար
էթտի խէտէ, եէնէ իսլահի նէֆս օլմայոււյ, վէ օ
անէ տէկին մէրամընը իճրա էթմէկէ դատըր օլամա
տըղինտէն ճանը սըգըլոււյ, կէօյա էօճ ալմագ գաս
տի իլէ՝ անըն զէվճէսի Սեղքոզը սայիր ատէմէ վէր
տի, Սագասա՝ պու մասլահաթ Սաւուղա վէ անըն
գըզընա զայնէթ զիւլ վէ բէզալէթ իտի, լաքին մէզ
պուր տիւշմանըղինի իճրա էթմէք իշիւն՝ բէզալէ
թի գապուլ էտէր,

Պաւիթ տախի թէրրար կէլիւ Օլի տէնիլէն
մէմէքէթին չեօլիւնտէ՝ Իքեղատ նամ մահալին
պայըրընտէ սաքին օլուր, Սէ լաքին Օլի շէհիւ ԳԼԻԶ,
րին էհալիսի, նիճէ քի մուգատտէմ՝ քէզա պու
տէֆա Սաւուղտան խէվֆ էտիււյ՝ խապեր վէրիւ
լէր անէ Պաւիթին կէլտիկինի, () տախի տէրհալ
իւշ պին ատէմ իլէ գալգոււյ՝ Պաւիթին օլտուղի
եէրէ գարիպ պիր մահալտէ գուրար օրտուսունու,
Պաւիթ տուլոււյ՝ կիզլի վարըր Սաւուղուն չատը
րընըն եէրինի պէլէր, վէ օ կէճէ պիր ատէմ իլէ

օրտույն վարուպ' պիր Թագրիպ անըն չատրորնա
եագլաչըր . քի մէղպուր ույգուտե , պաշը ուճուն
տա մըզրաղը եհրե սաիլը , վէ սու տեսթիսի օլուպ ,
սէրասքերի Մըհեններ վէ անըն ասքերի տախի եգ-
րափընտե ույուր խիլեր . () Լ պապտե Պաւլիթին
րէֆիկի խթէր . քի հէման անտե Սաուղու հօլտիւ-
րէ , լաքին Պաւլիթ տէր . քի՝ վուրմա . զիրա Մըա-
հըն փատիշահ նասպ եթտիկինէ . քիմ գատորորը
եւ ուղատուպ մաղփիրէթ պուլմաղէ , իլա . քի՝ Մըա-
թէրպլէ եթսին անի , եճէլի իլէ՝ եալսու ճհնկտե
հօլրան . հաշա . քի՝ պէն փատիշահէ եւ ուղատայրմ .
Պատեհու՝ Սաուղուն պաշը ուճունտէն մըզրաղը
վէ սու տեսթիսինի ալուպ կիտերլեր ,

Սագաա՝ պու խուսուստե չօդ ճէսարէթ խաի
Պաւլիթին եթտիկի . զիրա իւջ պին ատեմին մապէյ-
նինէ կիրիւպ՝ Սաուղուն չատրորնտե . քէնտի րէ-
ֆիկի իլէ վաֆիր միւճատելէ եթմէք ազիմ՝ Թէհլի
քէ խաի . լաքին զանն եթմէ . քի պու Թէհլիքէյի
տիւշիւնմէտի , իլա . քի՝ Մըահըն գուարէթինէ վէ
ատալէթինէ ումուտ եթմէկ իլէ պի խեմփ կիտեր .
անճագ . տէկիլ . քի խասմինէ . քէտեր եթմէք արզու-
սինտե օլարագ , իլա . քի՝ . քէնտի սատագաթընը անէ
պէյան եթմէք իլին . Սիճէ . քի ինայէթի պարի՝
օ գատար ճէմլէթտէն պիր . քիմնէ ույանուպ անըն
կէլիւպ կիթտիկինի տույամաղ . զիրա անըն ֆաղի-
լէթի վէ Սաուղուն . քեթիւլիւկի ալէմէ պէյան
օլուն տէյու՝ հագ գարափընտէն ճիւմլէսինին իւ-
զէրինէ աղըր ույգու վէ ույուշուգլուգ զուհուր
եթտի՝ .

Պունտան գաթի նազար՝ օրտուտէն տիշարը չը-

1 Վահէ Լեբրո-Լիւն Դ Տեռնէ տիւս Դ Վերայ
նոյս . Ա . Թագ . Ի . Զ . 12 :

գընճէ, պիր եիւքսէք եէրտէ տուրուպ՝ ասքերէ սէս
էտէր քի՝ ույանսընլար . վէ տախի Աբեններին իս
մինի վերիւպ՝ նիջիւն ճէվապ վէրմէզսին տէտիքտէ,
Աբեններ ույանուպ քէնտինի չաղըրան քիմ տիր
տէյու սիւալ էտինճէ, Վաւիթ անէ թաղիր պիրլէ
տէր քի, սէնին կիպի մէրտանէ քիմ վար Սարայէլ
ճէմսէթինտէ . նիջիւն փատիշահընը հըլիզ էթմէզ
սին, զիրա պիրի կիրտի ասքերին իջինէ՝ քի փատի
շահը էօլտիւրէ . էյի տէկիլ տիր էթտիկին . Ալա
հա մալիւմ տիր քի, սիզ էօլիւմէ միւսթահագսը
նըզ . իշտէ պէնիմ եանըմտա տըր մըզրագ, վէ սու
տէսթիսի քի անէր փատիշահըն պաշը ուճունտէ
խտիւր, Վաւիթ պու ճէվապլէրի էտէր իքէն՝ Սա
ւուզ տախի ույանուպ պագար քի, մըզրագ վէ սու
տէսթիսի եօգ, վէ Վաւիթին սէսինի իշտիւպ տէր
քի, եա՛ պէնիմ օղլում Վաւիթ, պու սէս սէնի՞ն
մի տիր .

Նազար գըլ Սաւուզուն հիյէսինէ . օրտու գաւ
տըրմըլ Վաւիթին իւզերինէ՝ անի էօլտիւրմէք իս
թէր, քէնտի ֆուրսատը անըն էլինէ կէջիւպ՝ քէտէր
էթմէյինճէ, էվլատ փայէսինէ գօր անի . Վաւիթ
տախի սէնին գուլունում տէտիքտէն մատէ, ղայէթ
տաղի տէրուն վէ թէվաղիւ գալպ իլէ թէքբար ճէ
վապ էտէր քի, եա՛ պէնիմ սահիպիմ նէ՞ տիր քի
գուլունուն փէշինէ տիւշմիւշսին . նէ՞ խէգա էթ
տիմ . էկէր սէնի Ալահ իրսալ էթմիշ իսէ պէնիմ
իւզերիմէ, գուրպանըն օլայում, վէ էկէր ինսան թահ
ըիքի իսէ, լանէթ անլէրէ, քի պէնի Սարայէլին դօփ
րաղինտէն մահրում էտիւպ՝ փութփէրէսթէր իջի
նէ կիթ տէրլէր, Անճագ պիլ քի՝ պէնիմ գանըմըն
եէրէ տէօթիւլտիւկինէ Ալահ ըիզա տէկիլ տիր .
սէն Սարայէլ փատիշահը՝ պէնիմ ալէյիմտէ օլման
իլէ, ելւթըճը գուլուն էլինտէն գարկա կիպի տաղ

լերէ գաչարըմ¹ . Սաւուղ պու միտիլիւ ճէվապլէ-
րի իշիթտիքտէ , Վաւիթէ հէր նէ գատար տիւշ-
ման իսէտէ , հագ անըն եւտինտէ օլտուղինի պիւ
լիւպ² վէ անէ գարշը զայրի պիր ճէվապ պուււմայ-
ուպ³ մէճպուրիյէթինտէն թեօպէ տէր . Վախու-
սուս քի թագսիրաթընը իգրար պիրլէ , կէլ օղլում⁴
սանա քեօթիւլիւք էթմէմ տէյու⁵ գաթի ճէվապ
էտէր⁶ . Լաքին Վաւիթ էմնիյէթինի անտէն գաթ
էթմիշ օլմաղ իլէ⁷ տէր քի , կէլսին պիր ատէմ⁸ փա-
տիշահըն մըզրաղընը վէ սու տէսթիսինի ալըն . Աւ-
լահ հէրքէսին փէյլինէ կէօրէ վէրսին . պէն նիճէ
քի սանա էթտիմ⁹ , Ալահ տախի պանա էօյլէ է-
տիւպ¹⁰ խէլաս էթսին պէնի սըգլէթտէն . () Լպապ-
տէ Սաւուղ անէ տուա էթտի իսէտէ¹¹ , Վաւիթ
հէման անտէն սավուշուր կիտէր . Սաւուղ տախի
անըն փէշինէ տիւշմէյիւպ¹² կիտէր քէնտի եւերինէ ,

ՍԻՒԱԼ 50 .

Պարտաէ զէր օլտուղի մէնիպ իւղրէ Սաւուղ քի թեօպէ տէտի ,
պտտէհու Դաւիթ եէնէ անըն գօփրաղինտէ տաքին օլտու մը ,

ճ . () Ըմատը . զիրա թէճրիպէ օյանը թէքրար
ԴԼ . Իէ . թէճրիպէ էթմէք շէրի օլմատըղինտէն , միւրատ է-
տէր քի փութփէրէսթ գօփրաղինէ վարուպ¹ Սա-
ւուղուէն շէրրինտէն հըֆղ օլա . Վագաա² գըրգ-

1 Լ- ասէ Սաւուղ . Ֆէլայ , Դալիլ³ րէԷալ իմ
Դաւիթ , զէ ուլինէ արարիյ ճէլ լար , Դիւանալ զէ պապու-
իւն է անին իմ առաջի ալայ յոյ . Լ էս յայսմ առաւ Ժա-
մանիկ զբալինդիւր Լ յանյաւոր էմ յոյԺ . Ա . թիագ . Ի . Զ . 21 :

2 Լ- ասէ Սաւուղ յԴաւիթ . օրհնէալ էս Դաւ ո՛ր
Դէալ իմ Դաւիթ . Լ առնէլիլ արասլես , Լ զօրանալիլ զԵ-
րասլիս . Ա . թիագ . Ի . Զ . 23 :

էհտի սիււալտէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզրէ՝ անըն տեօթ եիւզ ատէմի վար իտի, լաքին սօնկրա զայլ էթ մէրտանէ ճէնկճի վէ ասլան միսալի ճէսուր իւքի եիւզ ատէմ տախի կէլիւլայ՝ Եանընտէ ալթը եիւզ ատէմի օլտու, նիճէքի պէյան տըր. Ա. Ս. Կ. Ժ. Բ. Մ. Ն. Զ. Է. Ը. Թ. Պաւուղուն հալինէ նազարէն, Իսրայէլին էյալէթինտէ տուրտուգճէ, մուխաթարատէն խալի օլմայաճաղի զահիր օլմաղ իլէ, մէզքիւր ալթը եիւզ ատէմի անլէրին էհլի էյալէթինի վէքէն տի ճիւմլէքիւլթինի ալուլ կիտէր Վէթ տէն նիլէն մէմլէքէթէ՝ փութփէրէսթ փատիշահը Մ. Ն. քուսուն Եանընէ. նիճէքի մուգատտէմ տախի աւըն Եանընէ կիթմիշ իտի, Օ. Իրա Մ. քուս իլէ. Պաւուղուն պէյնիտէ տայիմա խուսումէթ օլմաղ իլէ, Պաւուղ գատըր տէկիլ իտի անտէ Վաւիթէքէտէր էթմէկէ, Ֆիլհագիգա՝ Վաւիթէքի Մ. քուսուն Եանընէ ֆիրար էթտի, Պաւուղ տախի աւի արամաղ օլտու, Մ. քուս պու տէֆա Վաւիթէտէն զայէթ խօշանուլքէնտի օթուրտուղի շէհիր տէ իզգէթ պիրլէ անէ Եէր թախսիա էթտիքտէ, Վաւիթէ Եօզր էտէրքի՝ փատիշահըն օլտուղի շէհիրտէ օթումմագ մինասիալ օլմայուլ՝ պաշգա մա հալ վէրէ, քի անտէ պըրճաքէնտի թագըմը իլէ սաքին օլա, () տախի Վաւիթէ տայիմաքէնտի զիլրի տէսթինտէ գալարագ՝ Իսրայէլին դօփրաղինէ կէջ մէսին տէյու. Սիկիլակ տէնիլէն մէմլէքէթի պէր վէճհի մալլէքանէ վէրիւր անէ. քի պու Եէր զաթը Իսրայէլին օլուլ՝ փութփէրէսթէր զապթ էթմիշ իտի անի, լաքին Եէնէ Իսրայէլ ճէմաէթի սաքին օլուր իտի անտէ.

Վաւիթէնէ գատարքի Սիկիլակտէ իտի՝ տայիմա Իսրայէլ միլլէթինին զայրէթինտէ օլմաղ իլէ, վագըթ վագըթ վարուլ չէօլ վէ շէհիրլէրտէն տի

շարը ետրլէրտէ պուլտուղի փութփերէսթլէրի գը-
րուպ՝ թալան հտէր . Պէլի Մնքուսուն հիւքմիւն
տէն խարիճ՝ սայիր աշրէթին գարաֆընէ կիտէր ի
տի . լաքին մէզպուր տախի փութփերէսթ օլմաղ
իլէ , պու կիւն հանկը սեմթէ կիթտինիզ տէյու
սիւալ էթտիկինտէ , մէճհուլ ճէվապ իլէ՝ Խարայ-
էլին գըպլէ գարաֆընէ կիթտիք տէյու խապէր վէ-
րիւր . քի կիւճէնմէսին . Սագաա՝ կիթտիկի ետրլէր
Խարայէլին գըպլէ գարաֆըն օլմաղ իլէ Մնքուս ֆէհմ
էթմէզ . քի Պաւիթ փութփերէսթլէրի գըրար . զիւ
րա հէր վէճհ իլէ էմնիյէթի վար իտի անէ . Նիճէ
քի ճիւմէ փութփերէսթ աշրէթլէրի եէք տիլ Խա-
րայէլին իւզէրինէ ճէնկէ գալգուպ՝ Միկ տէնիլ
լէն ետրտէ օրտու գուրտուգլէրինտէ , իսթէր . քի
Պաւիթի տախի քէնտի իլէ ճէնկէ . կեօթիւրէ .
Պաւիթ պու խուսուստէ ըիզա սուրէթի կեօստէր
տի իսէտէ , գալպինտէն աղիմ էնտիշէյէ տիւշար օլ-
տու . զիւրա կիթմէսէ , մէզպուրուն ֆիքրի թաղլիթ
օլուպ՝ էմնիյէթինի գալտըրաճաղի կիթսէ՝ միլլէթի
նէ տիւշմանլըգ էթմիլ օլաճաղի աշիքէար օլմաղ ի
լէ , իքի գըլըճ արասընտէ գալտը . Սէ նիհայէթ
մասլահաթը Մլահըն ինայէթինէ իհալէ էտիւպ՝
Մնքուս իլէ փութփերէսթլէրին ճէմ օլտուգլէրի
մահալէ վարտըգտէ , սայիր աշրէթին պիւլիւքլէրի
անի կեօրիւնճէ , պու . քիմ տիր տէյու Մնքուսս
սիւալ էտէրլէր . Մէզպուր տախի անըն . քիմ օլ-
տուղինի՝ վէ պիր վագըթտէն պէրու քէնտի եա-
նընտէ օլուպ՝ անտէն քէտէրլի իշ կեօրմէտիկինի
պէյան էտէր . լաքին անլէր խօշանմայուպ տէրլէր
քի , կերի չէվլը . քի պիղիմ իլէ ճէնկէ կէլմէ-
սին . Օրա՝ Սաւուղա խօշ . քիշի օլմագ իշիւն՝ քէն
տիլէրինէ տիւշմանլըգ էտէր տէյու շիւփհէյէ վա-
րըլէր , Պախուսուս՝ անտէն խէվֆ էթմէկ իլէ տէր

ՊԼ. ԻԸ.

ԻԹ. Լ.

լէր .քի , պու օ Ղաւիթ տէկիլ մի տիր , քի անըն
հագգընտէ տէտիլէր .քի՝ Սաւուղ պին վուրտու ,
Ղաւիթ օն պին :

Պիւհադիգա՝ Մըքուս Ղաւիթ տէն խիյանէթ լիք
մամուլ էթմէղ , լաքին անըն սէպէպինէ պաշգալէ
րի իլէ մուղայիր օլմագ տախի իսթէմէյիւպ , հալիմ
ճէվապլէր իլէ տէր .քի , սէն՝ սալիհ վէ պանա մագ
պուլսուն . անճագ անլէր .քի սէնին կէլտիկինի իս
թէմէղլէր , կիթ եհրինէ սէլամէթ իլէ , Ղաւիթ
պու ճէվապլ իշիտինճէ , գալպինտէն ղայէթ խօշ
լանտը իսէտէ , մէղպուր պաշգա Փիքիրէ զահիպ
օլմասըն տէյու՝ կէրի տեօնմէք իսթէմէղ , Մըքուս
թէքրար ճէվապ էտէր .քի , պէնիմ ինտիմտէ սէն
Մլահըն մէլայիքի կիպի սին , լաքին չիւնքի կէլմէ
սին տէտիլէր , ալ ատէմլէրինի էրքէն կիթ . օլ պապ
տէ Ղաւիթ Մլահտան մէմուլն օլարագ , ազիմ
շաղլէգ պիրլէ տեօնէր կէրի , Պիամմա՝ պու շաղ
լէգ չօգ սիւրմէյուպ գասալէթէ թէպտիլ օլտու .
զիրա իւչիւնճիւ կիւն Սիկիլակէ կէլտիքտէ՝ կեօ
րիւր .քի տիւշման կէլիւպ անի թալան էթտիքտէն
մատէ , եագուպ խարապ էթմիշ . վէ ճիւմլէ անտէ
պուլունանլէրի էսիր էտիւպ կեօթիւրմիւշ , Պու
խուսուստէ Ղաւիթ վէ անըն ասքէրի օ տէրէճէ
միւքէտտէր օլուպ աղլարլէր , թա՛ քի վիւճուտլէ
րինտէ թագաթ գալմաղ , Պէլի՝ Ղաւիթ ճիւմլէ
սինտէն զիյատէ .քէտէր էթտի իսէտէ , ասքէրին տա
խի ճանը ղայէթ եանմըշ օլմաղ իլէ՝ նիջիւն մէմլէ
քէթին հըֆզընա տիգաթ էթմէտի տէյու՝ անի
թալամագ իսթէրլէր , Մնճագ մէղպուր՝ նիճէ .քի
տայիմա , քէղա պու տէֆա իթիգաթընա խէլալ
կէթիւրմէյէրէք , Մքիաթար քահանանըն էլի իլէ Մլ
լահա սիւալ էտիւպ¹ , անըն էմիլի իլէ տիւշմանըն

¹ Լէ չօրայա Ղաւիթ ՚ի Տէր Աստուծոյ Իւր .
Բ

փեշինէ տիւշմէլի օրտու .

Սէ շիւնքի ալթը եիւղ ատէմի վար իտի , իբի
 եիւղ ատէմ պըրագըր .քի միւհիւմաթլէրի հըֆը
 ետէլէր . պախուսուս .քի լանլէր զայէթ եօրղուն ,
 վէ կիտէճէք Թագաթլէրի տախի օլմատըղինտէն
 տեօրթ եիւղ ատէմ իլէ կիտիւպ՝ դօնագ էթտիք
 լէրի եէրտէ Սըսըրը պիր ատէմ պուլուրլէր , քի
 մէզօղուր իւջ կիւնտէն պէրու աճ սուսուղ՝ հօլիւմ
 հիւթի իլէ տիւշիւպ գալմըշ իտի . Սէրհամէթէն
 եէյէճէք վէ սու վէրուպ՝ քիմին տէյու Պաւիթ
 սիւալ էթտիկինտէ , Թագրիր հտէր Սիկիլակը եա
 գուպ Թալան էթտիքլէրինի . զերա՝ Սմաղէկի պիր
 քիմնէնին .քեօլէսի օլուպ՝ աղասը իլէ պէրապէր
 կէլմիշ իտի . վէ զայէթ եօռուլուպ եիւրէյէճէք
 հալի գալմատըղինտէն՝ աղասը պըրագմըշ իտի անի
 եօլտա . Պաւիթ անէ տէր .քի , կեօստէր պիղէ չա
 փըլ հտէնլէրին եէրինի . օ՛ տախի եէմին էթ .քի պէ
 նի հօլտիւրմէյէսին վէ աղամա վէրմէյէսին տէտիք
 տէ , եէմին հտէր . ()՝ արալըգ Սանասէնին ճինսին
 տէն տեօրթ մէրտանէ վէ ճէսուր պեօլիւք պաշը , քի
 անլէր Սաւուղուն եանընտէն այրըլմըշ իտիլէր , քէն
 տի ըէֆիգլէրի իլէ կէլիլլէր , Ա . Ս . Գ . ԺԲ . 20 .
 Պաւիթ անլէրի տախի ալուպ՝ չափըլ հտէնլէրին օլ
 տուղի եէրէ վարադլէրինտէ , կեօրիւրլէր .քի ճիւմ
 լէսի պի խէվֆ գայիլը՝ը վէ տաղը՝ըգ օթուրմուշ
 եէյիւպ իշիւպ շաղըգ իւղը տիլլէր , հէման տէ
 բագէպ վուրուրլէր անլէրի . Սէ սապահտան ագ
 շամա՝ վէ հրթէսի կիւնէ գատար ճէնկ իւղը օ
 լարագ , անլէրտէն անճագ .քի տեօրթ եիւղ ատէմ
 տէվէլէրէ պինիւպ գաչտը խէտէ , գուսուրինի գը
 րուպ՝ հէրնէ .քի Սիկիլակտան Թալան վէ հսիր էթ

միջէր իսէ, պի նօգսան ճիւմէսինի խելաս եթտիք, լէրինտէն մատէ : սայիր մէմէքէթլէրտէն եթտիք, լէրի թալան տախի անլէրին եանընտէ մէվճուտ օլ, մաղ իլէ՝ անլէրիտէ ալըր Պաւլիթ : վէ հայլանաթ սիւրիւլէրինի էօնիւնէ գաթուպ կէրի տեօստիւկին, տէ : պու թալան Պաւլիթին տիր տէյու՝ ճեմաեթ ազիմ՝ շաղլըէ պիրլէ միւլէրրէֆ էտէր անի¹ :

Պալատէ մէղքիւր իքի եիւղ ատեմ՝ քի միւհիււ մաթը պէքլէր իտիլէր, աքքէրտէն պաղը քեօթիւ քիմնէլէր եթտիրլէրի թալանտէն անլէրէ հիսսէ ջըդարմագ իսթէմէղլէր : լաքին անլէրին տախի թալանէ հիսսէտար օլմալէրի շէրան իճապ եթմէկ իլէ, Պաւլիթ անլէրէ հիսսէ վէրտիրիւպ՝ Խարայէլ ճէմաեթինին պէյնինտէ պու շոււուութ տայիմա սա պիթ գալոր, () լ պապտէ Պաւլիթ ազիմ՝ մէսրու, ըիյէթ պիրլէ Սիկիլակէ կէլտէքտէ, եթտիկի թալանտէն քէնտի միւհիպլէրինէ՝ անլէր քի սայիր մէմէքէթլէրտէ սաքին օլուր իտիլէր, լալըղի վէճհիւղլէ տուա վէ մուհապպէթ նիշանի օլարագ՝ հէտիյէ իրսալ էտէր, քի անլէր տախի շաղ ու մէսրուր օլալէր :

ՍԻՒԱԼ 51.

Պաւլիթ քի Սիկիլակտէ ազիմ՝ շէրէֆ քէսպ էտիւպ շաղ օլուր :

Սաւուղ օ վաղըթ նէ՝ հալտէ իտի :

Ը. Պայէթ սէֆիլ ու փէրուշան հալտէ :

Ֆէհիլէ Լաւհըն առալէթինի. Սաւուղ Պաւլիթի էօլտիւրմէք իսթէր, վէ Պաւլիթ անըն շէրլինտէն ֆիրար էտէր. լաքին կիթտիկի եէրտէ ի

1 Լաւ Դաւիթ զամենայն հօքս և զանբէայս, և քան ի նորմալէ աւարին, և աւարին անոան ինչէր՝ ինէ այս աւար Դաւիթ է. Ա. թագ. Լ. 20 :

նայեթի պարի շաղ ու մէսրուր իւզրէ, Սաւուղ Թահգի շահանտէ Զիւմլէ Խարայէլէ հիւքմէտէր իքէն՝ աղիմ էնտիշէյէ վէ գասավէթէ կիրիֆթար օլարագ պի հուզուր :

Սաաճիւպ էթմէ . զերա քէմալի մերթէպէ Ալլահըն իդաաթընտէ օլան ներէտէ օլսա շէրէֆ պուլուպ շաղ օլուր . իդաաթտէ գուսուր էտէն փատիշահ տախի օլսա՝ գասավէթտէն վէ քէտէր տէն խալի օլմաղ . Օյրա՝ (նիճէ քի էլլի սիւալ տէ զիբր օլտուր) փութփէրէսթլէր Խարայէլին իւզերինէ Զէնկէ կելիւպ՝ Ափէկ նամ մահալտէ օլ տու գուրմուշ իտիլէր , անտէն գալգուպ կելիլէր Սովման տէնիլէն եերէ :

Սաւուղըն օրտուսու տախի Այէնգուլ տէնիլէն եերտէ իքէն , Վեղբուէ նամ տաղէ օրտույու գալտըրտը իսէտէ , տիւշմանըն չօգլուղինէ նազարէն խէվֆ էտիւպ , պիր կէօնէ ֆիբրի րահաթ օլմաղ . պախուսուս ասքերին տախի չօգլէրի անտէն այրըւպ՝ Վաւիթին եանընա կիթմէկ իլէ , զայէթ ինգրաղ պուլտու , Պունտան գաթի նազար , (գըրգ ետի սիւալտէ պէյան օլտուղի մէնվալ իւզրէ) մուգատտէմ քահանալէրի գըրմըշ օլմաղ իլէ , եանընտա քահանայ պուլունմաղ քի՝ անըն ետի իլէ Ալլահա սիւալ էտէ : վէ հէր վէճհ իլէ նաչար գալուպ քէնտի սիւալ էթտիքտէ , Ալլահ Զէվապ վէր մէտիկինտէն մատէ , փէյղամպէր ետի՝ եախօթ էլլամէթ իլէ , վէ րույատէ տախի պիր շէյ պէյան էթմէղ . Սագաա՝ պու պապտէ Սաւուղ պիլտի քի Ալլահ քէնտինէ կիւճէնաիշ օլտուղինտէն Զէվապ վէրմէտի , Թեօպէ տէյուպ կիւնահընէ մաղֆիրէթ տիլէյէճէք եերինէ , տահա զիյատէ ֆէնա պուլտու . Օյրա՝ սիհիրպաղլըգ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր օլմաղ իլէ , մուգատտէմ քէնտի էօլտիւրմիւշ

իտի սիհիրազներն . պու տեֆա Ալահտէն ճեվապ
ալմայընճէ , անլէրտէն իմնոատ ումարագ պիւլիւճիւ
գարը արար . վէ թէճէսսիւս էտիւպ էերինի խա
պէր ալտըղնտէ , թէպտիլ ի ճամն՝ իբի խըզմէթ
քեար իլէ կէճէ վագթի մէզպուրէնին էլլինէ կի
տէր , քի անըն էլի իլէ Սամուէլի կէթիրտիւպ քէն
տի սէլամէթի խուսուսինտէ անէ սիւալ էտէ . զի
րա Սամուէլ վէֆաթ էթմիշ իտի , Ֆիլվագի՝ մէզ
պուրէ անըն քիմ՝ օլտուղնի թանըմայուպ՝ փատի
շահտէն խէվիֆ էտէրիմ տէտի իսէտէ , էէմին է
տիւպ տէր քի՝ գօրգմա . պու խուսուստէ սանա
քէտէր օլմազ , Վարը պիւլիւճիւլիւք հիլէսինէ
պաշլատըղի հալտէ , հիքմէթուլահ՝ Սամուէլ կեօ
րիւնիւպ՝ սիճէ քի հայաթինտէ՝ Ալահըն էմրի իւզ
րէ փատիշահըգ անտէն ալընուպ՝ սայլրէ վէրիլէ
տէյու սիճիլ էթմիշ իտի , պու տեֆա թէքրար ա
նի թէքիտ էթտիքտէն մատէ , էրթէսի կիւն քէն
տի վէ էվլատլէրի ճէնկտէ էօլիւպ՝ Խարայէլին օլ
տուսունուն տախի տիւշմանըն էլլինէ կէչէճէկինի
պէյան էտէր , քի կեօղ էաշը վէ տօղրու գալպ ի
լէ թեօպէ տէյէ , Խաբին՝ մէզպուր էէնէ էթտի
կինտէն փիւշման օլմազ . իլա քի էօլէճէկինի իշի
տինճէ , խէվիֆնտէն նաշի ալագ իւսթիւ տուրա
ճագ հալի գալմայուպ տիւշէր , Սէ ջիւնքի իլէրի
սի կիւնտէն պէրու դաամ էթմիշ տէկիլ իտի , օ է
ճիլտէն պիւլիւճիւ գարը էէմէք հազըրլայուպ՝ խըզ
մէթքեարլէրինին տախի իպրամ էթմէսի իլէ , գա
ամ էտիւպ կիտէր օրտույա .

Պու պապտէ ազիզ քիթապըն նագլինէ նագա
րէն , պազըսը տէր քի՝ շէյթան գուլվիլթի իլէ կեօ
րիւնմէտի Սամուէլ . զիրա ջիւնքի շէյթան հիլէքեար
վէ նէ տիւրլիւ շէքիլ իլէ իսթէսէ կեօրիւնիւր , օլ
մայա քի խիլաֆի ինհա շէքիլ վէ ճէվապ իլէ՝ մու

գատտեմ Սամուէլին սեօյլէտիկինէ մուղայիր ճէվապ հոտէ տէյու, պիւլիւճիւ գալը տահա սիհիւ պաղ թերթիպինի իճրա եթմէզտէն, Ալահըն եմլի իլէ կէօթիւնտիւ. մատամ .քի շէյթան գատորր տէկիլ տիր հօլմիւշ ատէմին լուհինի օլտուղի եեր տէն չըգարմաղէ, եախօտ միւլթեքպէլտէ զուհուր հոտէճէք մասլահաթլէրի՝ անլէր .քի ինսանըն ըէյինէ մէնուտ մէվատտէն տիր՝ պէյան եթմէկէ. Ալէ պաղըսը տախի մուղայիրինի սապիթ եթմէք իսթեր. իմտի պու խուսուստէ շէրհ .քիթապլէրինէ նազար օլունա :

Փէհմէյէ, Սաւուղ մուգատտեմ Ալահըն եմլինէ գարըն հարեքէթ եթտիկինէ պէտէլ, փատիւ շահըգ անտէն ըէֆ օլաճագ իտի. անճագ պու տէֆա շէյթանէ ումուտ հոտէրէք պիւլիւճիւլէ կիթմէսի իլէ՝ զաղէպի թարագգա պուլտու. զիրա՝ քէնտի վէ եվլատլէրի ճէնկտէ հօլիւպ՝ անըն սէպէպիւնէ Խարայէլին օլտուսու տախի թէլէֆ օլա տէյու սիճիլ օլտու :

Խարէթ ալընլէր պիւլիւճիւլէ վէ պագըճըյա կիտիւպ՝ անլէրտէն իմտատ արայանլէր, Ալիւր Ալահըն թէրք հտիւպ, շէյթանէ թափընմագ տոր, Շէյթան՝ ինսանէ տիւշման վէ եալանճը, տիւշման տէն տօսթլուգ՝ եալանճըտան սահիհ ճէվապ ումմագ՝ զայէթ համագաթլըգ տոր, Պազէն պիւլիւճիւլէրին խապէր վէրտիկի իւզրէ մասլահաթ իճրա օլտա տախի, անլէրին ճէվապընէ ամէլ հտիւպ ի նանմագ խէգա տոր, Ալիւր՝ տէկիլ .քի անլէրին գուվլէթի վէ մարիֆէթի իլէ իճրա օլուր, իլա .քի՝ մասլահաթըն հալինէ նազարէն, գապիաթը իլէ հօլլէ օլաճաղինի՝ իլին կէլիլինտէն շէյթան ֆէհմէթմէկ իլէ, .քէնտի ֆէսատինէ ըէֆիգ օլան պիւլիւճիւլէն ֆիքրինէ թէհսիր հոտէր, .քի ինսանլէրի

ալտառուայ քէնտինէ պէնտ հտէ . վէ պու սուրէթ իլէ Ալաշըն իգաաթընտէն չըգարուայ քէնտի կիպի ասի հտէ :

Սիւլահազա էյլէ պու պապտէ Սաւուղուն սէ ֆիլ հալինի . զիրա էրթեսի կիւն ճէնկտէ հօլէճէ կինի գաթի ճէվապ իլէ Սամուէլտէն քի իշիթտի . օ կէճէ օրտույա վարուայ սապահա գատար Ալահ իլէ պարըշաճագ վագըթ վար իքէն՝ նիյաղ պիրլէ մաղֆիրէթ տիլէմէյիւպ , ֆեգաթ ճէնկ թերթի պինէ տիգաթ հտէր : Ա է սապահ օլուպ՝ գարա ԳԼ ԼԱ՝ ֆէյին ճէնկ իւղըն օլտուգլէրինտէ , Խարայէլ գաջ Ա՝ ՄՆա՝ մաղէ եիւղ գուլթուպ , տիւլման անէրի գըրմաղ ԳԼ Ժ՝ իլէ , Սաւուղուն իւջ օղլու (Յոյնաթան՝ Ամինագաթ՝ վէ Սէլքիսաւէ տախի ճէնկտէ հօլտիւլէր : Սաւուղ տախի հօլիւմ հիլէթի եարալանտըտէ , թերքէշտարինտէն զայրի եանընտէ քիմնէ պուլուն մայուպ , անէ տէր քի , չէք գըլըճընը՝ հօլտիւր պէնի , քի տիւլման պանա կզիլէթ հթմէսին . ֆիհա գիգա՝ մէզպուր անի հօլտիւրմէկէ խէվֆ հթտի ի սէտէ : Սաւուղ քէնտի գըլըճընըն իւղէրինէ տիւլ շիւպ՝ անիտէ զայէթ սէֆիլ հալ իւղըն հօլտիւ . մէղըիւր թերքէշտար անի կեօրիւնճէ , օ տախի հէման քէնտի գըլըճընըն իւղէրինէ տիւլիւպ հօլիւր : Ա է հգրաֆ մէմլէքէթլէրտէ օլան Խարայէլ ճէմա հթի պու միսիլիւ ուգուպէթի իշիտիւպ՝ խէվֆլէրինտէն նաշի ֆիրար հթմէկ իլէ , տիւլման անլէրին մէմլէքէթլէրինի զապթ հտիւպ՝ սաքին օլուր անլէրտէ : Պուստան գաթի նազար՝ ճէնկտէ հօլէնլէրի սօյմագ իջիւն , տիւլման էրթեսի կիւն կէլիւպ՝ Սաւուղուն վէ անըն հվատլէրինին թէրինի պուլտուգլէրինտէ , քէնտի էյալէթլէրինէ միւ Ժտէճի իրաալ հտէրլէր . վէ կէոյա քի փուլթլէրինին եարուա մը իլէ ֆէթուհաթ հթմիլէր կիպի Սաւուղուն

պաշնը քէսիւպ Վազոն փութուն, վէ սիւահընը
Մատարովք փութուն էվինէ գօտուգտէն մատէ,
Թէնլէրինի տախի Քեթսան տէնիլէն մէմլէքէթին
պէտէնինտէն ասարլէր, քի Նարայէլէ ընզալէթ օլա,

Վէ չիւնքի Սաւուղ մոլգատտէմ (Յաբիս նամ
մէմլէքէթի Մոն փատիշահը՝ Նասսըն էլինտէն խէ-
լաս էթմիլ իտի, (նիճէ քի զիբը օլտու գըրգ իբի
սիւալտէ,) անէ պէտէլ՝ էհալիտէն ճէսուր քիմ
սէլէր կէճէ վազթի վարուպ Սաւուղուն վէ ա-
նըն էվլատլէրինին Թէնինի պէտէնտէն ալուպ կէ-
թիրիրլէր. վէ տէֆն էտիւպ՝ էհտի կիւն էաս գու-
թարլէր:

Նազար էյլէ՝ քի նէ գատար ազիմ՝ Թէհլէքէ տիր
ինսանէ տիւնէա պիւլիւքլիւկի. Սաւուղ ընչպէր
իբէն, Թէվազիւ գալպ իլէ՝ քէնտինի փատիշահլըղէ
լայիգ կէօրմէտի. վէ լաբին փատիշահ օլուպ՝ գուվ
վէթ քէսպ էթտիկինտէ, քիպիրլէք վէ դուրուրիյ
էթ փէյտա էտէրէք՝ Մլահըն էմրինէ մոլղայիր հա-
րէքէթ էթմէսի իլէ, քէնտի էշէտտի ղազէպ իլէ
Թէլէֆ օլտուգտէն մատէ, էվլատլէրինին վէ չօգ-
լէրինին տախի Թէլէֆինէ պատի օլտու:

Պէհմէյլէ սուրատէ Մլահըն ատալէթինի. ճէ-
մատէթ փատիշահ իսթէտի Սամուէլտէն՝ քի անըն
էհտի իլէ տիւշմանտէն հըֆղ օլալէր, (նիճէ քի
գըրգ պիր սիւալտէ զիբը օլտու.) Մլահ կիւճէ
նիւպ՝ Սաւուղու փատիշահ նասպ էթտի¹. լաբին
մէզպուր իգաաթտէն չըգընճէ, անըն սէպէպինէ
քէնտիլէրի տախի Թէքտիր օլտու. մատամ քի Մլ-
լահըն գուտրէթինէ ումուտ էթմէյիւպ՝ ինսանէ

1 Ո՞ր է լափաւորն քո... զորմէ ասացերն, ինչ քո՛ւր
ինչ լափաւոր և իշխան: և ետո՞ւ խեղ լափաւոր Բարիդ-
լէամբ իմով. և հարձեցի սրփփոմ-լէամբ իմով. Ովսէ. ԺԳ. 10:

ուսման եթտիւնք :

Ֆիւճագիգա՝ Սաւուղ իբի սենէ փատիշահլըգ
եթտի տեյու եազար. Ա. թագ. Ժ.Գ. 1 աքին. Վարդ.
Ժ.Գ. 21. գըրգ սենէ եազըլը օլմաղ ին՝, պու խու
սուստէ շերհ քիթապլերինէ նազար օլունա :

ՍԻՒԱԼ 52.

Սաւուղուն հօլտիւկինի Ղաւիթ իշխոնաճէ խօշանուպ շաղ օլտու մը :

Ճ. Օլմատը. պախուսուս քի զայեթ գասա ԳԼ Ա.
վէթ հտիւպ աղլատը. Օլրա չիւնքի պալատէ
գիբը օլտուղն մէնվալ իւզըն՝ Ղաւիթ Սիկիլալը
թալան հտէնլերին իւզէրինէ վարտըղի կիւն, Սա
ւուղ ճէնկտէ հօլտիւ. վէ Մմաղէկին ճինսինտէն
պիր ատեմ անըն թաճընը վէ պազուսինտէ օլան պի
լէզիկինի (քի անի զինէթ իջիւն փատիշահլեր թա
շըր իտիւն), պիր թագրիւպ ալըր. վէ կեօյա Ղաւ
իթ Սաւուղուն հօլտիւկինտէն խօշանուպ քէն
տինէ չօգ ինամ հտէր տեյու, իբինճի կիւն Սիկի
լակէ կէլիւպ Սաւուղուն վէ Յոլնաթանըն ճէնկ
տէ հօլտիւկինի խապէր վերտի. Վէ լաքին հիւլէ
սինտէն նաշի ազիմ գասալէթէ կիրիթթար օլմուշ
կիպի հսվապընը երութուպ՝ պաշնա դօփրագ սէր
փէր, քի խիլաֆը զահիրէ չըգմասըն, Ղաւիթ ա
նըն ներէտէն կէլտիկինի, վէ Սաւուղուն նէ դարզ
հօլտիւկինի սիւալ եթտիկինտէ, ճէվապ հտէր քի,
Ղաղըուէ տաղինտէ բասթ կէլտիմ՝ քի Սաւուղ
մըզըրաղընըն իւզէրինէ տիւշմիւշ. վէ տիւշման տախի
անըն հօլրաֆընը գուշատմըն օլուպ՝ գուլունու կեօ
րիւնճէ հօլտիւր պէնի տէտի. վէ զայրի եաշսյաճագ
հալը օլմատըղինտէն՝ անի հօլտիւրիւպ թաճընը վէ
պիլէզիկինի ալուպ կէթիրտիմ սէն էֆէնտիմէ :

Փէհմ էյլէ. Սաւուղ քէնտի քէնտինի հօլտիւր

տիւ , նիճէ .քի պալատե զիբր օլտու . լաքին մէզ
քիւր Վմադէկլի՝ Վաւիթի խօշ քիշի օլմագ ար
զուսի իլէ՝ անի պէն էօլտիւրտիւմ տէյու թագրի
էտինճէ , շէրան էօլիւմէ պօրճլու օլմադ իլէ , Վա
ւիթ տէր .քի , նիճէ գօրգմատուն փատիշահէ էլու
զաթմադա . գանըն սէնին պօյնունէ , զիրա աղզըն ի
լէ իգրար էթտին փատիշահը էօլտիւրտիկինի . վէ
մէզպուր ճէվապէ գատըր օլամայուպ՝ անխտէ հէւ
լաք էթտիրիւր անի .

Իպրէթ ալ . պու սէֆիլ Վմադէկլի՝ Վաւիթի
ալտատուպ , անտէն ագշէ ալմագ , եախօտ անըն փա
տիշահ օլտուղինտէ՝ փայէ վէ շէրէֆ .քեսպ էթմէք
արզուսինտէ իքէն , էօմրիւնիւ թէլէֆ էթմէկէ սէ
պէպ օլտու . իշտէ պէօյլէ տիր միւրայի վէ եալան
ճը ատէմլէրին հալի . Ֆիլհագիգա՝ մէզպուր հէր
նէ գատար խիւաֆ սէօյլէտի իսէտէ , Սաւուղուն
վէ Յոմլաթանըն ճէնկտէ էօլտիւկի սահիհ օլմադ
իլէ , Վաւիթ վէ անըն իլէ օլանլէրին ճիւմլէսի ա
ղիմ՝ գասալէթ իւզըն աղլայուպ՝ վէ հալապլէրին
եըւթուպ , օ կիւն ագչամա տէկին օրուճ գութա
րագ եաս էտէրլէր . պունտան գաթի նազար՝ տէս
թան միսալի թարիս սէօյլէյէրէք մէտհ էտէր Սա
ւուղու վէ Յոմլաթանը Վաւիթ , նիճէ .քի պէյան
տըր աղիղ .քիթապտէ .

Ֆիհհմ էյլէ պուրատէ Վաւիթին ֆաղիլէթինի .
խասմինին էօլտիւկիւնի իշլէթտիլտէ , եաս ու մա
թէմ իւզըն աղլայուպ օրուճ գութտուգտէն մա
տէ , իամինի դայէթ միւշէրրէֆ էտէրէք մէտհ էտէր
անի . Սէնին խասմին տախի միւքէտտէր օլտուգտէ ,
եախօտ էօլտիւքտէ , շազ օլմա՝ .քի անըն կիպի եա
յըլուպ ինդաքեար օլմայասըն . զիրա ախէրինէ .քէ
տէր էտէն , քէնտինէ .քէտէր էթմիլ օլուր ¹ . լաքին

1 Բար աստիլին , չար՝ խորհողին է չար :

քէնտի քէնտինէ քէտէր էթմէք գապիաթէ մուղայ, Թագա-
իր օլմաղ իլէ, ինսան եանըլմատըգա, խեղա էտէ, Լորթ Խ-
մէղ, Լամոխ էկէր եանըլուպ խեղա էթտին իսէ, Լայէլ,
տողրու գալպ իլէ տէրհալ Թեօպէյէ կէլ, քի Թէք-
տիր օլմայասըն, պախուսուս սանա քէմլիք էտէնին
գապահաթընը աֆ էյլէ քի, սէնին գապահաթըն
տախի աֆ օլտուն, մատամ քի խասմինին Թագսի-
րաթընը աֆ էթմէյէն, քէնտի կիւնահընէ մաղֆի-
րէթ պուլամաղ¹ :

Վէ չիւնքի Վաւիթ Սաուուղուն շէրրինստէն հըֆղ
օլմագ իչիւն՝ մէգքիւր Սիկիլակտէ սաքին օլուր ի-
տի, անըն էօլտիւկինի պիլիւպ Լարայէլին էյալէթինէ
կէլմէք արղուսինտէ օլտու իսէ տէ, քէնտի րէյի ի ԳԼԲ,
լէ հարէքէթ էթմիշ օլմասըն տէյու, քահանայ եէ-
տի իլէ Վլահա սիւալ էտիւպ՝ անըն էմրի իւղրէ
Քեբրօնէ կէտիքտէ, Յուգանըն ճինսինին պիւյ-
իւքլէրի պիլ իթթիֆագ փատիշահ էտէրլէր անի, Դուիթ

Պէլ (գըրգ տեօրթ սիւալտէ զիքր օլտուղի մէն
վալ իւղրէ) անըն ճիւմլէ Լարայէլ ճէմաէթինին իւ-
ղէրինէ փատիշահ օլաճաղինէ տէլալէթ՝ Սամուէլ
մուգատտէմ Քէթլէհէմտէ սըրրան պաշլինէ եաղ
տեօքմիւշ իտի, պու տէֆա Քեբրօնտէ աշիքեար
փատիշահ օլուր, անճագ տէկիլ քի ճիւմլէ Լարայ-
էլին, իլա քի եալընըզ Յուգանըն ճինսինին իւղէ-
րինէ :

Վէ նիճէ քի էլլի պիր սիւալտէ պէյան տըր,
Յաբիս էհալիսի քի Սաուուղու վէ անըն էվատլէ-
րին տէֆն էթմիշ իտիլէր, Վաւիթէ նագլ էթ-
տիքլէրինտէ, զայէթ խօլանմաղ իլէ անլէրին պիւյ-
իւկինէ ատէմ իրսալ էտիւպ՝ մէմուուն օլարագ-

¹ Որ վէթիւնդիւլ իստի, ի Տեառնէ գոյէ շիթիթիւլ-
րոմիւն, և միլ չորա պահելու պահեսցի, Սիրաք, ԻԸ:

տուա հտէր, վէ տախի Յոգանըն ճինսինն իւզէ-
րինէ քէնտինն փատիշահ օլտուղիննի պիլտիրիւպ՝
Սաւուղա էթտիրքլերի էյլիկէ պէտէլ անլերէ էյլիք
հտէճէկիննի վատ հտէր .

Տիրհագիգա՝ Խարայէլ ճէմաէթի հէր վէճէ ի-
լէ Վաւիթտէն մէմնուն օլմաղ իլէ՝ անըն փատի-
շահ օլտուղինէ ճիւմլէսիննն րիզա օլաճաղի մալիւմ
իտի . լաքին Սաւուղուն սէրասքերի Աբեննէր, չիւն
քի Վաւիթէ մուղայիր իտի, վէ Խարայէլն ասքերի
տախի անըն հիւքմիւնտէ, պախուսուս քի Սաւու-
ղուն փէտէրիննն գարնտաշը էվլատը օլմաղ իլէ .
ագրապալըգ զայրէթինտէ օլարագ՝ Սաւուղուն օղ-
լու Յեքուսթէյի ալուպ կեօթիւրիւր Յորգանան
չայըն գարշը էագասընտէ՝ Վաղաագ էյալէթինտէ

Յէ օրտույա . վէ անտէ պուլունան ճէմաէթին իւզէ-
րինէ փատիշահ նասպ էթտիրքտէն մատէ, կիւն պէ
կիւն սայիր մահալէրտէ օլան ճէմաէթի տախի կեօ-
նակեօն հիլէ վէ միւրայի սուրէթ իլէ ճէլպ հտէ-
րէք, Խարայէլն օն պիր ճինսինն անըն Թահգի հիւք-
միւնէ տախիլ էթտիրտի .

Ֆիէհմ էյլէ . նիճէ քի մուգատտէմ Սամուէլ
Ալահըն էմրի իւզրէ Սաւուղա զագէպ օլարագ՝ պէյ-
ան էթմիշ իտի քի անտէն փատիշահլըգ ալընուպ՝
Խարայէլ իքի պեօլիւնէ . (Ա . ԹԱԳ . ԺԵ . 28) . վա-
գաա՝ պու սուրէթ իլէ Թէքմիլ օլտու անըն ճէվա-
պը . զիրա Վաւիթ՝ Յոգա փատիշահը, վէ Յե-
քուսթէ Խարայէլ փատիշահը օլմաղ իլէ, ճէմաէթ
իքի պեօլիւք օլտու . լաքին պիր միլլէթտէ իքի փա-
տիշահ օլունճա, անըն քէտէրտէն խալի օլմայաճաղի
մալիւմ . Նիճէ քի մէզքիւր Աբեննէր՝ Վաբաւօն
նամ մահալէ կիտէր . Վաւիթին սէրասքերի Յովաբ
տախի խըղմէթէ կիթմէլի օլմաղ իլէ, Վաբաւօնուն
ճէշմէսինտէ պիրիպիրինէ ըասթ կէլիւպ՝ գարշը պէ

գարշը օթուրուրէր . Սէ տիւշմանլը սուրէթի կեօստէրմէյիւպ , հալ խաթըր սիւալ էթտիքտէն սօնկրա , Աբեննէրին ֆիքրի ֆէսատ օլմաղ իլէ՝ իքի գարաֆըն ատէմէրինտէն գալգուպ՝ Ճէնկ Թալիմի էթսինլէր տէյուլ Յովաբա սեօյլէտիկինտէն , օ տախի րիզա օլունճա , օն իքիշէր ատէմ՝ մէյտանէ չըգուպ՝ Ճէնկ Թալիմի էտէրլէր , քի ՃէնկՃիլիք խուսուսին տէ օլան քէմալէթլէրի պէյան օլա , Սաքին պիրիւ պիրինէ էմնիյէթլէրի օլմատըղինտէն , հէր պիրի՝ պիր էլի իլէ րէֆիկինին փէրքէմինտէն դութուպ , վէ օ պիր էլի իլէ գըլըճը պեօյրինէ սօգմաղ իլէ , հէման անիտէ մէղպուրլէր տիւշիւպ էօլուրլէր . քի օ եէրին իսմի Փէնտ մահալի չաղըրըտը¹ , Օիրա՝ անտէ կեօյա . քի եէք տիկերէ ֆէնտ էթմէք արզուսի իլէ , իկիրմի տեօրթ ատէմ՝ էօլտիւ :

Պունտան գաթի նաղար , գարաֆէյինին տիւշմանլըի զահիրէ չըգուպ՝ Ճէնկ իւղրէ օլտուգլէրին տէ , Աբեննէրին գարաֆը ալթ օլուպ ֆիրար էտէր . քէնտի տախի գաշմագ իւղրէ օլտուգտէ , Յովաբըն գարնտաղը Ասայէլ եաղը Ճահիլ վէ զայէթ այաղընէ չէվիք , մէրտիք զայրէթի իլէ՝ անըն փէշնէ տիւշէր , քի էօլտիւրիւպ սիւահընը ալա , Աբեննէր՝ Յովաբըն խաթըրնէ րիայէթէն , անի էօլտիւրմէք իսթէմէյիւպ՝ տէր . քի , ասքէրտէն պաղգա ատէմ՝ դութ , անըն սիւահընը ալ . ֆիլհագիդա՝ ուղագ տուր պէն տէն՝ քի սէնի էօլտիւրմէյիմ տէյուլ՝ տէֆաթէն սեօյլէտի իսէտէ , մէղպուր կերի տէօնմէղ . Իմտի Աբեննէր նաղար գալուպ՝ մըղրաղ իլէ վուրտուգտէ՝ հէման անիտէ Ասայէլ էօլտիւ . Սէ քէնտի ֆիրար էտէրէք՝ վարուպ ասքէրի իլէ պիր Թէփէ իւ

¹ Եւ ինչոյս անոն րիշոյն այնորի վճալ Կապուս , որ է Դաբաթն . Բ . Թագ . Բ . 10 :

գէրինտէ տուրուր, Սէ Յովաբ, քի անլերին փեշինէ տիւշերէք պուտուղինի գըրար խտի, մաղրուպ վագթի մէզքիւր թէփեյէ եագլաշմալը օլտուգտէ, Մաքննէր չաղըրուպ տէր քի, Ճիւմէսինի գըրաճագ մըսըն, պիլմէզ միսին քի նիհայէթի ֆէնայէ վարըր. քիֆայէթ եթմէզ մի, նիջեյտէք թէնպիհ եթմէզ սին ճէմաէթէ՝ քի ել չէքսինլէր դարնտաշլէրին տէն¹. Յովաբ անըն պու միսիլիւ ճէվապլէրինի իշտինճէ՝ հօլքէսի թէսքին պիրլէ, եէմին հտիւպ տէր քի, եկէր սէն սեօյլէմիշ օլմասան խտի, սապահ եէնէ հէրքէս քէնտի գարնտաշլէրինին հնքսէսինէ տիւշէր խտի, Սագասա՝ Յովաբ տախի իսթէմէզ ի տի քի ապէր պիրիպիրինի գըրա, մատամ քի պիր միլլէթ խտիլէր, լաքին Մաքննէրին հարէքէթինէ դայէթ հըրսլանմաղ իլէ, րուխսէթ վէրտի ապէրլէնէ քի գըրսընլէր անլերի. Սէզպուր ալթ օլուպ թէվաղիւ սուրէթ կէօստէրինճէ, Յովաբ տէրհալ իշարէթ պուռուսու չալորըմաղ իլէ, դարաֆէյին պիրիպիրինտէն պըրըուպ՝ հէրքէս եէրինէ կիթտի իսէտէ, օ կիւն մէզքիւր Մսայէլտէն մատէ՝ Յովաբըն ապէրինտէն օն թօգուղ ատէմ, Մաքննէրին ապէրինտէն իւջ եիւղ ալթմըշ ատէմ հօլտիւ. Մսայէլն տախի դալորըրուպ տէֆն հտէրլէր լեթլէհէմտէ՝ փէտէրինին մէզարինտէ:

1 Կրէայ Աբեհներ շՅովաբ և ասէ. Պի լիէ իսպա՞ռոսպիյէ սոր. Կամ լիէ ո՞չ Գիպիյես զի Դառնո-լիւն լիէ լաիճանն. Պիւն յե՞րբ ո՞չ ասիյես Ժողովրդէանն Դառնալի հէոոյ եղբարյ իւրեանց. Բ. Թագ. Բ. 26:

ՍԻՒԱԼ 53.

Դաւիթ վէ Յերուսթէ, օրտու գալորբուս պիւրպիւրի եւ ճնկ
էթտիլէր մի :

Ճ. **Ա**թմէտիլէր, **Ա**պին պալատէ զիբր օլտու Դ. Գ. զի մէնվալ իւզրէ՝ մապէյնլէրինտէ տայիմա նիֆագ-
վէ տիւշմանլը Էքսիբ օլմատը. պալտուսուս դարա-
ֆէյին քէնտինէ մէթանէթ վէրմէտէ օլմաղ իլէ, հէր
պար ճէնկ թէտարիբի իւզրէ իտիլէր, **Ա**նճագ **Գ**ա-
ւիթին դարաֆը կիւն պէ կիւն գուվլէթ քէսպ է-
տիւս, **Հ**էբուսթէնին դարաֆը ինդրաղ պուլուր
իտի¹, **Պ**ունտան դաթի նազար, ումուրի փատի-
շահլըղէ **Հ**էբուսթէնին գուտրէթի էրմէտիկինտէն,
հէր վէճհ իլէ ճէմահէթին իտարէսի **Ա**բեննէրին է-
լինտէ օլմաղ իլէ՝ օ տէրէճէ սէրպէսթլէնիր, **Թ**ա-
քի **Ս**աուղուս **Ա**հսփա նամ օտալըղ իլէ պի փէր-
վա նաշէրի հուգուգ փէյտա էտէր, **Ա**է **Հ**էբուս-
թէ՝ նիլիւն պէօյլէ նահէմվար հարէքէթ էտէր ին
տէյու՝ անէ **Թ**աղիբ էթտիկինտէ, զայէթ կիւճէ-
նիւս պէն քէլի պաշը մըլըմ, սէնին փէտէրինին օ-
ճաղինէ մէրհամէթ էտիւս **Գ**աւիթէ **Թ**էսլիմ օլ-
մատըմ. սէն պիր տիշէհլի իլիւն պէնտէն էօճալ-
մագ իստէրսին տէյու՝ անի գապահամլը էթտիբ-
տէն մատէ, կէօյա քէնտի էյլիկինի **Թ**անըմաղ օլ-
տուղինտէն՝ էէմին էտէր քի, անըն փատիշահլըղինի
գալտըրուս **Ճ**իւմլէ **Ի**սրայէլի **Գ**աւիթին հիւքմիւ-
նէ տախիլ էտէ. **Ս**էզպուրուն պու միսիլիւ ճէ-
վապլէրի շէտիտ օգ միսալի **Հ**էբուսթէնին գալպի-
նի էարալատը իսէտէ, խէվֆինտէն նաշի ճէվապէ

1 Լէ էր պապիւրալմ սասպիլի ՚ի Ֆէլ Գանն Սաուուղայ՝ Լ
՚ի Ֆէլ Գանն Դաւիթ. Լ Գոանն Դաւիթի Էրէայը Լ Ղօրանայը
Լ Գոանն Սաուուղայ Էրէայը Լ Գիւրանայը. Բ. Թագ. Գ. 1:

գատորը օլամատը . Աբեններն օ անէ տեկին Յեբուս
թէյէ հէր նէ մըգտար . քի էյլէք էթմիշ իտի , պու
պապտէ ճիւմէսինի թէլէֆ էթտի . մատամ քի
էթտիկի էյլէկի քիպիրանէ սուրէթ իլէ միննէթ է
տէրէք՝ անըն եիւզեւնէ վուրտու . Պախուսուս քի
գապահաթը աշիքեար իքէն , կէօյա էպէտի թագ
սիրաթը եօգ կիպի՝ պի խէվֆ վէ պի փերվա գար
շըլըգ վէրտիկինտէ՝ ատալէթէ մուղայիր , վէ անըն
փատիշահլըղինի գալորըմաղէ եէմին էթտիկինտէ՝
ղայէթ հագիգաթսըղ օլտուղի զահիրէ չըգտը . զի
րա սատըգ տօսթ օ տուր քի՝ միւհիպի քէնտինի
կիւճէնտիրսէ տախի՝ անըն քէտերինէ պատի օլմաղ .

Սագաա՝ Աբեններին հարեքէթինտէն աշիքեար
կեօրինսիւր , քի քէնտի մէրամընը իճրա էթմէք աւ
ղուսինտէ օլմաղ իլէ՝ Յեբուսթէյի փատիշահ էթ
տի , քի իսիմ՝ անըն օլուպ՝ հիւքմ քէնտինին օլուսն .
Յեբուսթէ տախի տերէճէտէն խարիճ անէ բուխ
սէթ վէրմէկ իլէ , խըզմէթքեար պաշլատը աղասը
նըն իւզերինէ հիւքմ էթմէկէ .

Իպրէթ ալ Յեբուսթէնին հալինտէն . խըզմէթ
քեարըն հէր նէ գատար սատըգ վէ իւշկիւզար ի
սէտէ , հատտէն պիրուն բուխսէթ վէրմէ , քի տէ
րէճէսինի գայպ էտերէք Ֆէսատէ պատի օլմասըն .
պախուսուս՝ տույմասըն քի աղասը քէնտինէ միւհ
թաճ տըր . զիրա աղա հէր վէճէ իլէ խըզմէթքեա
րընէ մէճպուրիյէթ կեօսթերիր իսէ , զայէթ կիւճ
օլուր անըն իտարէսի . Քէզա չօգ հիւքիւմոար քի
մէսնէլէր քէնտի խըզմէթլէրինէ թային էթտիլէ
րի թէվապիլէրինէ զիյատէ սերպէսթլըք վէրմէկ ի
լէ , անլէրին նահէմվար հարեքէթէ մէյլ էթմէլէ
րինէ սէպէպ օլարագ՝ քէնտիլէրի տախի լիսանէ կէ
լիրլէր . մատամ քի օ միսիլլիւ քեօթիւ ատէմ Ա
լահըն գօրգուսուսուս միւլահագա էթմէյիւպ քէն

տի պիւշիւկիւնտէն խէվֆէ տէր , անտէն տախի
ֆուրսադ պուլտուղի հալտէ՝ կիւն պէ կիւն օ տէ
րէճէ ֆէնայէ գատեմ պասար , Թա՛քի իգաաթ
տէն չըգուպ՝ զէճրէն աղասընէ տիւշման օլուր , քի
թէքտիրտէն խէլաս օլտուն , Նիճէ քի Աբէննէր
է՛նբուսթէյէ կիւճէնիւպ՝ ասիլիկէ եիւզ դութ
տուղինտէ , տիւշմանլըգ գասար իլէ անէ զէճրէն
օլարագ՝ հէման Ղաւիթէ խապէր հտէր քի , քէն
տի իլէ գապլէ եթսին՝ քի ճիւմլէ Խարայէլի անըն
հիւքմիւնէ տախիլ հտէ , Ղաւիթ տախի ըրդա օ
լուր անըն իլէ գապլէ եթմէկէ . լաքին շու շարթ իւ
լէ՛քի հէկէր քէնտի հհլի Սեղքողու՝ անի քի Սա
ւուզ պաշգա ատեմէ վէրմիշ իտի (նիճէ քի զիքր
օլտու գըրգ Թօգուզ սիւալտէ) , ալուպ պէրապէր
կէթիլիլ իսէ , Պու պապտէ Աբէննէր իլէ մէշվէ
րէթ իւզրէ օլտուղի զահրէ չըգմասըն տէյու , էն
բուսթէյէ տախի խապէր հտէր՝ քի Սեղքողը քէն
տինէ իրսալ հտէ , Սագաա՝ է՛նբուսթէ պու խա
պէրտէն խօղանմատը իսէտէ , խէվֆինտէն նաշի
տէրագէպ Աբէննէրի կեօնտէրիւպ՝ ալըր անի օ
լտուղի եհրտէն , վէ իրսալ հտէր Ղաւիթէ :

Պատէհու Աբէննէր նիճէ քի Թաահուտ եթ
տի՝ ճիւմլէ Խարայէլ ճէմաեթինին իխթիեարլէրի
իլէ կիզլի սեօյէշիւպ , անլէր տախի Ղաւիթին
Թահգի հիւքմիւնէ տախիլ օլմաղէ ըրդա սուրէթի
կեօստէրտիլքլէրինտէ , իկիրմի ատեմ՝ իլէ Քէբրօնէ
կիտիւպ՝ ճէմաեթին ֆիքրինի Ղաւիթէ պէյան է
տէր , ()՝ տախի զայէթ շազլըգ պիլլէ անլէրէ զիւ
աֆէթ եթտիքտէն սօնկրա , Աբէննէր կիտէր քի
Ղաւիթին ճէվապընը ճէմաեթէ տույ էտիւպ՝
մասընհաթը իճրա հտէ , Սէլաքին օ վագըթ է՛ն
գանըն գօփրաղինէ չափըլճը կիլմիշ օլուպ՝ է՛նվաբ
անլէրին իւզլէրինէ կիթմիշ իտի . օ արալըգ չօգ Թա

լան իլէ տեօնէր Վէրբօնէ . վէ Ղբեննէրին կելլուպ
Պաւիթ իլէ կիզլի սեօհպէթ էթտիկինի տույտուգ-
տէ , Պաւիթէ տէր քի , նիճիւն սէլամէթ պըրագ-
տըն Ղբեննէրի . պիլմէ՞ղ միսին անըն . քեօթիւլիւկի
նի . սէնի ալտաթմաղէ վէ չաշուտուղէ կէլտի , Պա-
ւիթ անէ գարըլըգ ճէվապ վէրմէղ . զիրա պիլըր
իտի . քի Ղբեննէրտէն էօճ ալմագ իսթէր՝ գարըն
տաշը Ղսայէլի էօլտիւրտիկի իչիւն , Սէ Յօվաբ տի-
շարը չըգտըղինտէ , Պաւիթտէն կիզլի տէրհալա-
տէմ իրսալ էտիւպ , Ղբեննէրի էօլտան կերի չէ-
վերտի . վէ մէզպուր քէնտինի իսթէյէն Պաւիթ
տիր տէյուլ՝ սաֆ տէրուն պիրլէ տեօնիւպ կէլինճէ ,
Յօվաբ անի պիր դարաֆա ալուպ՝ կէօյա իգթիզա-
լը ճէվապ էտէճէք կիտի՝ էանընա էագլաշտըղի
հալտէ , պէօյրիւնէ գըլըճ իլէ վուրուպ էօլտիւր-
տիւ . Ղբեննէրին էօլտիւկինի Պաւիթ իչիտինճէ ,
պէն վէ պէնիմ ճինսիմ անըն գանընէ էպէտի պօրճ-
լու օլմայուպ , Յօվաբ վէ անըն սինսիլէսի պօրճլու
օլտուն . անէրտէն ճէնապէթ իլէթի՝ ույուղ՝ տի-
լէնճի , գըլըճտան վէ աճլըգտան էօլէն էքսիք օլ-
մասըն տէյուլ պէթտուա էտէր , Պունտան գաթի
նաղար , էօլէճէկի զէման վասիյէթ էտէր օղլու Սո-
ղամնէ քի՝ Յօվաբը էօլտիւրէ , նիճէ քի պէյան
տըր . Կ . Թագ . Բ . 5 .

Պու պապտէ տէմէ քի , Պաւիթ նիճիւն Յօ-
վաբը էօլտիւրմէյուպ՝ Սողօմնէ իհալէ էթտի . պէ-
լի մէզպուր գաթլէ վաճիպ իտի , զիրա ճէնկտէ
էօլէն ատէմին գանը իլիւն՝ պարըլըգ վագթինտէ
ֆէնտ իլէ էօճ ալտը . լաբին վագթի հալէ նաղա-
րէն , օլմայա քի պու սէպէպտէն ճէմաէթ իլէ քէն-
տի պէյինտէ նիֆագ զուհուր էտիւպ՝ սօնու ֆէ-
նայէ վարա տէյուլ քէնտի էօլտիւրմէտի իսէտէ ,
Ղբեննէրին էօլտիւկինէ գալպի զայէթ միւնքէսիյը

օլմաղ իլէ՝ եսս դութուպ հսվապընը երութար .
 (Յովաբա վէ անըն իլէ օլմն ճհմաեթէ էմը հտէր
 քի , անլըր տախի հսվապլէրինի երութուպ՝ չուլ
 կիլինէրէք եսս դութալէր . Սէ ճիւմլէսի հօլիւ
 նիւն արտըսըրա կիտիւպ՝ Վեբըրօտէ տէֆն էթ
 տիքլէրինտէ , Վեբննէրին իւզէրինէ տէսթան սեօյ
 լէյիւպ աղլար . պախուսուս քի ագչամա տահա վա
 դըթ չօգ օլուպ՝ ճհմաեթ էէմէք կէթիրտիկինտէ ,
 կիւն պաթմայընճա պիր շէյ էէմէմ տէյուլ էէմին
 հտէր . Վիլհապ իգա՝ օ կիւն Վաւիթին օրուճ դութ
 մասը իլէ , Վեբննէրին հօլմէսինէ անըն իլհապ օլ
 մատըլի զահիրէ չըգուպ , ճիւմլէսի խօշանտը . զի
 րա օ անէ տէկին հէրքէս զանն հտէր խտի քի Վա
 ւիթին էմլի վէ թահրիքի իւզըն (Յովաբ հօլտիւր
 տիւ Վեբննէրի .

Վէհմէյլէ պուրատա (Յեբուսթէնին սէֆիլհա ԴԼ Դ)
 լինի , օ քի մուգատտէմ ինգրաղ պուլմագ իւզըն
 խտի , Վեբննէր հօլիւնճէ՝ հէր վէճհ իլէ գաթի ու
 մուտ օլարագ շաշուպ գալտը . մատամ քի Վեբն
 նէր խտի ումուրի փատիլահլըլի խտարէ հտէն . Պա
 խուսուս՝ շիւնքի ճհմաեթին իթթիեարլէրի Վաւի
 թին թահգի հիւքիւնէ տախիլ օլմագ արղուսի իլէ
 Վեբննէրէ սեօյ վէրմիլ խտիլէր , (նիճէ քի պալա
 տէ զիքր օլտու .) մէգպուր հօլիւպ՝ պիր վագըթ
 մասլահաթ կէրի գալտըգտէ , (Յեբուսթէնին իթի
 պարը պէօլիւք պաշլլէրինտէն իքի գարնատաշ Քա
 անա վէ Ուեբաբ նամ քեօթիւ քիմէսնէլէր անի
 հօլտիւրմէք իսթերլէր , քի Վաւիթի խօշ քիլի կեօ
 րիւնիւպ՝ ագչէ վէ փայէ քէսպ հտէլէր . Օիրա
 Սաուղու ճինսինտէն (Յեբուսթէտէն զայրի քիմ
 սէ հօգ խտի քի անըն փատիլահլըլինէ վարիս օլա .
 Պէլի Սեմիլիբուսթէ նամինտէ (Յովաթանըն պիր
 օլլու վար խտի , լաքին Սաուղու հօլտիւկի վագըթ

պէշ եաշընտէ օլուպ՝ սիւտանասը անի տիւշմանտէն
 գաշըրըր իբէն՝ տիւշիւպ թօփալ օլմալ իլէ՝ փատիւ
 շահլըղէ մինասիպ տէկիլ իտի՝ Սէգքիւր պեօլէք
 պաշըլէր պիր կիւն հօյլէն վագթի սարայա վարըրլէր՝
 քի ճեբուսթէ օտասընտէ ուլուր իտի՝ օտա գաւ
 փուսուկտաքի պէքճի տախի ուլգուլա տալմըլ օլ
 մաղ իլէ՝ հէման վարուպ եաթտըղի եհրտէ քէսեր
 լէր անըն պաշընըր՝ Սէ ազիմ շաղըգ պիրլէ Վեբ
 րօնէ կիտիւպ՝ Վաւիթէ տէրլէր քի՝ իշտէ սէնին
 տիւշմանըն Սաուղուկն օլու ճեբուսթէնին պաշը
 օ քի սէնի հօլտիւրմէք իսթէր իտի՝ Վաւիթ մաս
 լահաթը անկլայընճա՝ եհմին իլէ ճէվապ հտէր քի՝
 Սաուղուկն հօլտիւկինի նագլ հտէն զանն հտէր ի
 տի քի՝ պանա միւթտէ վէրիր՝ լաքին միւթտէլը
 վէրէճէք եհրինէ՝ անի հօլտիւրտիւմ՝ խմտի սիգ
 տախի ֆէնա քիմսէլէր՝ գապահաթսըղ ատէմի եա
 թաղինտէ հօլտիւրտիւնիւղ՝ անըն գանընը սիգտէն
 իսթէյիմ տէյէրէք՝ մէզպուրլէրի գաթլ հթտիբտէն
 մատէ՝ ալէմէ իպրէթ օլտուն տէյու՝ անլէրին ելէ
 րինի վէ ալագլէրինի քէսիւպ՝ շէհիրին իշինտէ ա
 սարլէր՝ վէ ճեբուսթէնին պաշընը Վեբնէրին մէ
 զարընտէ տէֆն հտէրլէր՝

Վիլհապիգա՝ պու պապտէ Վաւիթ տէկիլ քի
 եալընըզ քէնտինի ճէմաեթին լիսանընաէն հըֆզ
 եթտի՝ իլա ճէմաեթի տախի խեգատէն խէլաս եթ
 տի՝ զիրա ճեբուսթէնին պու գարզ հօլտիւկինի ի
 շիտէն՝ հէրհալ Վաւիթին թահրիբի տիր տէյու՝ ա
 նի զէմմ հտէճէք իտի՝ անճագ օ զատտարլէրի ա
 նիտէ հէլաք հտինճէ՝ անըն պու իշտէն խապէրի օլ
 մատըղի զահրէ չըգուպ՝ ճիւմլէ Վարայէլ ճէմաե
 թին գալպի միւսթէրիհ օլտու՝ Պէլի Վաւիթ իս
 թէր իտի քի ճիւմլէ Վարայէլէ հիւքմ հտէ՝ քի ա
 սուտէ հալ իւզրէ իտարէ օլալէր՝ լաքին տէկիլ քի

ղատատարլըգ պիրլէ, իլլա .բի Վլլահըն միւրատը ալիյէսի իլէ :

ՍԻՒԱԼ 54.

Յեբուսթէ գա՛լ սէնէ փատիշահըգ էթտի :

Ճ. Ետի սէնէ. Օ իրա էլի իբի սիւալտէ պէյ, ան օլտուղի մէնվալ իւզրէ, էվվէլա՝ Վաղաադ գալ րափընտէքի ճէմաէթ իգաաթ էտէր անէ, վէ սոնկ րա պիրիպիրինէ էմսալ օլարագ, անճագ տա պէշ սէնէյէ տէկին՝ օն պիր ճինս անըն հիւքմիւնէ տախիլ օլտու. պատէհու՝ իբի սէնէ տահա փատիշահըգ էթմէսի իլէ, ազիլ .բիթապ եազար .բի, իբի սէնէ փատիշահըգ էթտի. Բ. Թագ. Բ. 10.

Վ է շիւնքի ճիւմէ Խարայէլ ճէմաէթի Վաւիլ Գ. Ե. Եթին Թահգի հիւքմիւնէ տախիլ օլմագ արզուսինտէ Ա. Մնա. իտի, Յեբուսթէ էօլիւնճէ՝ օն պիր ճինսին սեօզ ԺԱ սահիպլէրի պիլ իթթիֆագ .բիւլլիյէթլի ճէմիյէթ մինչև վէ ասքեր իլէ կէլիլէր Բեբրօնէ, .բի Սաուդուն Ժ. Զ. փատիշահըղինի Վաւիթին իւզէրինէ թէվճիհ պիրլէ, իբի հիսսէ օլան ճէմաէթ պիր փատիշահըն հիւքմիւնէ տախիլ օլարագ՝ մապէյնլէրինտէ օլան նիֆագ գալգսըն, .բի ճիւմէսի պիր վիւճուտ կիպի եէքտիլ օլուպ, տիւշմանէ գարշը տուրմաղէ գատոր օլալէր. Վ ագաա մէզպուրլէր օ տէրէճէ աշգ վէ մուհապ պէթ իլէ հարէքէթ էտէրլէր .բի, հէր ճինս գատոր օլա պիլտիկի գատար ճէսուր վէ մէրտանէ ասքեր իլէ կէլիւպ՝ ճիւմէսինին եէքիւնի իւջ էիւզ գըրգ պիր պին նէֆէրէ գատար պալիլ օլտու. նիճէ .բի պէյան տոր Ա. Ս. Զ. Ժ. Զ. 23, () Լ պապտէ Վաւիթ զայէթ շաղ օլուպ գալլ էտէր անլէր իլէ, .բի տալիմա իգաաթտէ օլալէր. քէնտի տախի Վլլահըն էմրի իւզրէ փատիշահըգ էտիւպ՝ անլէրի տիւշման.

տէն խելաս եթմէկէ զայրեթ հտէ . Պու գալէ
 ճիւմլէսի ըիզա օլտուգտէ , ազիմ մէճտ ու սալթա
 նաթ իլէ փատիշահ հտերլէր անի ճիւմլէ Խարայե
 լին իւզերինն . ()' . քի եհտի սէնէտէն պէրու եա
 լընըզ Յուգանըն ճինսինէ հիւքմ եթմէկ իլէ Յու
 գա փատիշահը չազըըլըր իտի , պու տէֆա ճիւմլէ
 Խարայէլ անըն հիւքմիւնէ տախիլ օլմաղ իլէ , Խարայ
 էլ փատիշահը չազըըլտը , Պալատէ մէզքիւր ճէմլյ
 էթ իւչ կիւն Քեբըօնտէ գալուպ՝ կէրէք Յուգա
 նըն ճինսի վէ կէրէք սայիր ճինսլէր իգթիզա հտէն
 մաքիւլէթի կէթիրմէկ իլէ , ազիմ շաղըգ պիրլէ եէյ
 իւպ իչիւպ դայէթ մէսրուր օլտուլէր :

Ս հիւնքի Երուսաղէմտէ Սիօն տաղինտէ պիր մէ
 թին գալէ եզ գատիմ Յեբուսիւ տէնիլէն փութ
 փերէսթլէրին զապթընտէ օլմաղ իլէ , Երուսաղէմ
 տէ սաքին օլան ճէմաէթէ ազիմ մազարաթ իտի .
 Պաւլիթ ճիւմլէ Խարայէլէ փատիշահ օլուճա՝ Ե
 րուսաղէմէ կելիւպ փութ փերէսթլէրէ խապէր ե
 տէր . քի , գալէյի թէսլիմ հտէլէր , Լաքին անլէր
 գալէնին զայէթ մէթին օլտուղինէ ումուտ հտէ
 ըէք , քեօրլար վէ թօփալլար գարը տուրուպ՝ Պա
 ւլիթ պուրայա կիրմէսին տէտիլէր տէյու՝ խապէր
 վէրիլէր¹ . Պու ճէվապ իլէ Պաւլիթի մէզագա
 ալմըշ օլտուլէր . կէօյա տէմէք իսթերլէր . քի , պիզ
 գալէ թէսլիմ եթմէյիզ , ճէնկ եթմէլի տախի օլ
 սան , գալէտէ պուլունան . քեօր վէ թօփալ . քիմնէ
 լէր . քիֆայէթ հտէր սանա գարը տուրմաղէ :

Վիրվագի մէզպուրլէր օ տերէճէ . քիպիրլէնիլ
 լէր , թա . քի՝ ճէնկեալէր օլանլէր պի խէվթ վէ

1 Եւստայան Պաւլի՝ իլէ ո՛չ հոյնա Դոսայար .
 քանիլ ընդդէմ Դարձան իյոյք և իսղ՝ և ասին . Պի՛ հոյն
 այար Պաւլի՝ . Բ . թաղ . Ե . 6 :

գայկըսըղ օլուպը՝ նէ գատար ալիլ Էախօտ Էէք չէ շիմ վէ Թօփալ վար իսէ անտէ , գալէ պէտէնինին իւղէրինէ չըգարրըլէր , քի Պաւիթին ապէրի անէ Էագլաշմալը օլտուգտէ , Էագարտան գաշ պըրա գուպ գաջըրալէր , զերա սուրէթի Խիէք իլէ անի ֆէթհ էթմէք գապիլսիղ կեօրիւնիւպ ֆէգաթ պէ տէնէ չըգմաղա միւհէթաճ իտի , () Էճիլտէն Պաւ Էիթ քէնտի ապէրինէ վատ էտէր քի , Էվիլէա քիմ քի պէտէնէ չըգուպ անլէրի վուրուր իսէ , անէ փայէ վէրիւպ սէրապէր էտէ , () Լպապտէ Յո վաք վէ անէ պագարագ սայիրլէրի տախի հէման պէտէնին իւղէրինէ չըգմաղ իլէ , տիւշմանը գըրուպ գալէյի զապթ էտէրլէր ,

Խնայէթի պարի տիւշման ֆէթհ օլտուգտէ , Սիօն տաղընըն Էգրաֆընէ հիսար չէգիւպ Էվ Էա փար Պաւիթ , վէ անտէ Թէմէքքիւն էթմէկ իլէ Պաւիթին մէմլէքէթի (քաղաք Պաւիթ) չաղըրըտը օ մահալ , Սէ Սլահ անըն իլէ պէրապէր օլուպ կիւն պէ կիւն զիյատէ գուվիլէթ քէսպ Է տէրէք իսմի զայէթ շէրէֆ պուլտուգտէ ¹ , Տիւրոս նամ մէմլէքէթին փատիշահը Քիրամ մուհապպէթ վէ տօթլուգ արզուսի իլէ ատէմ իրսալ էտէր ա նէ , պուստան գաթի նազար , մէզպուրուն Էյալէթինտէ պինայէ միւթալիք նըղգ զայէթ չօգ պուլունմաղ իլէ , Պաւիթին պինա Էափորըլնի իշլտին ճէ՝ իգթիզա էտէն նըղգը տախի վատ էտէր , Պու խուսուստի Պաւիթ տախի մէմնունիյէթ պիրլէ զայէթ խօշանուպ րիզս օլտուղնտէ , քիւլլիյէթլի քէրէստէ՝ գաշ տիւրկէր վէ դաշճը իրսալ էտիւպ անլէր իլէ Էափար Պաւիթ քէնտի Էվինի ,

¹ Լըրլալլ Էրլայր Դաւիթ , Է Ֆէմայր . Է Տէր Թէնալլ Էր Ընդ նմա . Բ . Թագ . Է . 10 :

Վիսամնա՝ Սիօն տաղընը զապթ էտիւայ՝ Լըրուսաղէմէ տախի մէթանէթ վէրմէք իւզըրէ օլտուղի հալտէ, տիւշման քիւլլիյէթլի ասքեր իլէ անըն իւզերինէ հիւճմ պիրլէ քէսքին խիտէր եայլասը՝ տէնիլէն մահալտէ ճէմ օլուրլէր, Օլ պապտէ Պաւիթ Լաւաշըն էմրի իլէ անլէրի պասուպ օ տէրէ ճէ գըրար, Թա քի փութլէրինի տախի պըրագուպ գաչտըգլէրինտէ՝ էմր էտէր քի փութլէրի եագուպ զայ էտէլէր:

Պու ճէնկտէ Պաւիթ՝ Թէշնէ (Ժարաւի) օլուպ Բեթլէհէմին գափուսու էօնիւնտէքի գույուսուն սույունա արզու էթմէկ իլէ², անըն ասքէրինտէն իւջ մէրտանէ քիմնէ՝ քէնտի վիւճուտլէրի նի էօլիւմ տէրէճէսի Թէհլէքէյէ գօյարագ, էլլէրինտէ գըլըճ տիւշմանըն մապէյնինտէն կէչիւպ՝ վարըրլէր մէգքիւր գույուտան սու կէթիրիրլէր: Իւլ քին՝ չիւնքի տիւշման Բեթլէհէմտէ իտի, մէզ պուրլէրին կէթիրտիքլէրի սու՝ անլէրին գանը փաշասը օլտուղինտէն, Պաւիթ անի իլմէյիւպ՝ Լաւաշա հէտիյէ սունարագ էէրէ սերփէր³:

Տիւշման Թէքրար ճէմ օլուպ կէլտիքտէ՝ Պաւիթ եէնէ Լաւաշա սիւալ էտէր. զիրա տայիմա աւըն եարտըմընա ումնուտ էտէր իտի, Սէ չիւնքի օ մահալտէ արմուտ աղաճլէրի վէ օրմանըգ վար իտի, Լաւաշ պու տէֆա ճէվապ էտէր քի տիւշ

1 Լ- այլադգի՛սն էլի՛ն և հասի՛ն, և խանէյան ՚ի հալլէփս փէփանայն. Բ. Թադ. Ե. 18:

2 Տանիայա-Ղաւիլ՝ և ասէ. ո՛ր արբո-յանէր ինչ ջո-ր ՚ի ջրհորոյն Բեթլղահէփ, որ աս-րբանէ. Ա. Սնայ. ԺԱ. 17:

3 Լ- նո-րիւ-յ զայն Տեառն. և ասէ՝ չաւի՛լ լէյի ինչ Աստո-ած ասնէլ զբանդ զայդ, էլի՛ն զարիւն արանդդ այդոյի՛լ արբիյ. Ա. Սնայ. ԺԱ. 18:

մանէ դարչը կիթմէ, իլլա կէրի տէօն օրմանըն էրբ
սէ դարաֆընէ. վէ ըիւղկեար զուհուր էթմէտէն՝
արմուտ աղաճէրինին տալէրինին սէսինի իշխտիր իւ
սէն՝ օ՝ զէման կիթ տիւշմանըն իւղէրինէ. զիրա Աւ
լահ օ՝ վազիթ սէնին էօնիւնտէն կիտէր անլէրի ճէնկ
տէ գըրմաղէ :

Ֆիլհազիգա՝ հէր նէ սուրէթ իլէ օլսա, Աւ
լահ դատոր իտի.քի տիւշմանը թէքտիր էտէ. վէ
լարին պու պապտէ Վաւիթէ ճէնկ ուսուլի թա
լիմ էտէր՝.քի ինսան տախի քէնտինէ պօրճ օլան
միւլահազայը թէրը էթմէյիւպ՝ հանկը դարաֆտէն
ատան եօլ իլէ դապիլ իսէ տիւշմանը ֆէթհ էթ
մէք, անէ տիգաթ էտէ. Պախուսուս.քի ֆէթու
հաթըն իճրասը եալընը Աւլահըն ըշյինէ մէնուտ
օլտուղի պէյան օլսա. Վազաա՝ էմը օլտուղի մէն
վալ իւղըն Վաւիթ տիւշմանըն իւղէրինէ վարուպ՝
Վաբաւօնտան Վաղէրա տէնիլէն մահալէ վարըն
ճա՝ գըրար անլէրի. Պունտան դաթի նազար՝ Աւ
լահ տիւշմանըն գալլինէ գօրգու պըրադմաղ իլէ¹,
Վաւիթին իսմի հէր եէրտէ շէրէֆ պուլտու :

Վէ շիւնքի, օ՝ անէ տէկին տապանակ Վարիաթա
րիմ տէնիլէն շէհիրտէ Ամնադաբըն էվինտէ իտի, Գ. 1, 2,
(նիճէ.քի զիրը օլտու գըրգ սիւալտէ.) Վաւիթ
անի Երուսաղէմէ կէթիրիւպ՝.քէնտի էվինտէ հըֆղ
էթմէք միւրատ էթմէկ իլէ, պին պաշը՝ եիւղ պա
շը՝ վէ ճիւմլէ սեօղ էրլէրի իլէ մէշվէրէթ էտիւպ
անլէր տախի ըրդա օլտուգլէրի հալտէ, ճիւմլէ Խա
րայէլ ճէմաէթինէ տախի խապէր էտէրէք, եէթ
միլ պին ատէմ իլէ վարըրլէր Ամնադաբըն էվին
տէն տապանակը ալուպ՝ պիր ճէտիտ արապա իւ

1 Եւ իշն անուան Դաւիթ յամենայն իրիլի. Ե Տէր Էր
լէրիլ-նիւրա Դ վէրայ ամենայն աղգայ, Բ. Ս՝ նոց. ԺԴ. 17:

զէրինէ գօրէր, Վահանայէր տապանակըն էօնիւն տէն, Վաւիթ վէ Ծէմանէթ տախի ազիմ շաղլըգ իւզրէ վէ տիւրլիւ չալըրէր իլէ զէպուր օգուլուպ շէնլիք հտէրէք վէ օնայարագ կիտէր իտիլէր, Ֆիւ ամմա՝ Վիհնագաբըն հարմանընէ կէլինճէ, անըն օղլ լու Ողա՝ քի արապանըն էանընտան կիտէր իտի, Թօսուկէր արապայը պիր դարաֆա էյմէլի օլտուգ տէ, տապանակ տիւշմէսին տէյու՝ էլինի ու զատուպ անի դութունճէ, հիքմէթուլա՝ հէման անիտէ տիւշիւպ էօլիւր, զիրա սէրպէսթիկ իլէ տապանակ էլ ուզատուպ դութուղինէ Վլա՝ կիւճէն տի, Ֆիլհագիգա՝ պու զազէպին իւզէրինէ Ծէմա էթ զայէթ խէվֆ պիրլէ հէյալէթտէ գալոր իսէ տէ, Վաւիթ տախի օ տէրէճէ խէվֆ հտէր քի, անի քէնտի էվինէ կէօթիւրմէկէ Ծէսարէթ հտէլ մէյիւպ, Էրուսաղէմէ գարիպ Վբեդդար նամ քի մէսնէնին էվինէ իրսալ հտէր, վէ անտէ իւջ այ գալոր տապանակ, Լաքին հիքմէթ պու քի՝ մէզ քիւր Ողա անի դութմասը իլէ էօլտիւ, վէ Վբեդդար էվինէ արմասը իլէ ինայէթէ լայիգ օլուպ մահսուլի զայէթ պէրէքէթլի օլարագ տէվլէթի արթոր՝, Խօշճա միւլահազա էթսինլէր պուրատէ բուհանի խըզմէթէ Թային օլանլէր, զիրա գուսուր հտէնէ տէրհալ զազէպ վէրիլիւպ՝ Վլահըն իզզէ Թինի սագլայանէ օրհնութիւն քէրէմ օլտու,

Տապանակըն սէպէպինէ մէզքիւր Վբեդդարա օլան քէրէմի Վաւիթ իլիտինճէ, անի քէնտի էվինէ կէթիւրմէք իսթէյիւպ՝ քէլ էվլէլ Ճիւմէ Խալայէլէ իսպէր հտէր, քահանայէր վէ Ծէմանէթ պիլ իթթիֆագ ազիմ զինէթ վէ շաղլըգ պիրլէ՝

տապանակը Մեղգդարն է վինտէն գալորդմալը օւտուգտէ, Վաւիթ քահանայէրէ էմր հտէր քի, Սովսէսին Թէնպիհի իւզրէ անի օմուզլէրինէ ալուպ կեօթիւրէլէր, քի մէգքիւր Սզայա օլան զազէպ պաշգաստնա տախի զուհուր էթմէյէ. Վէ քէնտի զայէթ մէսրուր օլմաղ իլէ՝ հսվապընըն իւզլէրինէ փեմպէզար կեօմլէկ կիւլիւպ՝ սանթուռ չալարագ վէ զէպուր օգուլուպ՝ օյնայարագ կիտէր իտի աւնըն հօնիւնտէն. Վէզա՝ քահանայէր սըրա պէ սըրա, վէ ճիւմլէ Խսրայէլ չալը վէ զայէթ շէնլը իլէ կէթիլիլըն տապանակը Սիօն տաղընտէ Վաւիթին էվինէ, քի անըն իշիւն մախսուա պինա եափմը իտի, Վէ տախի գուրպան քէսիւպ՝ Ալազըն իսմինէ ճէմանթէ տուա էթտիլքտէն սօնլըա, էր վէ նիսվան՝ հէր պիր ատէմէ պիր էքմէք, պիր փալչա քիւլպաստը վէ պեօրէկ վէրիւպ՝ ճիւմլէ Խսրայէլ շաղ ու մէսրուր օլտու. պատէհու հէրքէս կիթտի քէնտի եէրինէ, Վէ անտէ Վէլտաղիլէրի Թային հտէր Վաւիթ քի տապանակըն հօնիւնտէ զէպուր օգուլուպ՝ տուայա մէշլուլ օլալէր տայիմա. վէ Աւլազտան մէմնուլն օլուպ՝ անըն պիւլիւքլիւկինի վէ Խսրայէլէ էթտիկի քէրէմի վէ ինայէթի իթիրաֆ հտէրէք, անըն միւպարէք իսմի շէրէֆինի միւշէրէք հտէլէր. Վէ տախի Սովսէսին Թէնպիհ էթտիկի մէնվալ իւզրէ՝ ստապահ ազչամ մեօթատ օլան գուրպանը Ալազա սունալէր, նիճէ քի պէյան տըր Ա. Սիւյ. Ժ. Զ.

Ֆէհմ էյլէ. օ. քի ֆաղիլէթ իշլէմէղ, ֆաղիլէթ իշլէյէնէ հէրհալ պէհանէ պուլուր, նիճէ քի Վաւիթին զէվլճէսի Սեղքող՝ տապանակըն հօնիւնտէ չալը իլէ օյնայարագ Վաւիթին կիթտիկինի փէն ճիլէտէն կեօրիւպ՝ ֆիլըրինտէն անի մէզագ էթտի. Պատէհու Վաւիթ էվէ կէլինճէ, կէյա փատիւ

շահա եագրմազ հարեքեթ եթմիշ կիպի, պու կիւն
 ճարիյէլէրինին վէ խըզմէթքեարլէրինին հօնիւնտէ
 նէ՝ գատար զիյատէ միւշէրրէֆ օլմուշ իտին տէյու
 աշիքեար զէֆըլէնտիկինտէ, Ղաւիթ Ճէվապ է
 տէր .քի՝ Ալահըն հօնիւնտէ օյնայըմ. միւպարէք
 օլտուն անըն իսմի, .քի սէնին փետէրինտէն զիյատէ
 պէնի Խսրայէլէ փատիշահ եթտի. սէնին ինտինտէ
 մագպուլ տէկիլ իսէմ տախի, Ալահըն հուզուրին
 տէ տահա զիյատէ օյնայուպ շաղ օլուրում. Ֆիշ
 վագի՝ Ղաւիթին Ճէվապլէրի Սեղքողա զայեթ
 աղըր սայըլաղ իսէտէ, Ալահ տախի անէ կիւճէն
 տիկինտէն էվլատ վէրմէյիւպ՝ պիւլա վէլէտ էօլտիւ
 մէզպուրէ :

ՍԻՒԱԼ 55.

Տապանակ նէ՝ գատար վագըթ գալոր Ղաւիթին էվինտէ :

Ճ. Սողոմօնուն էլի իլէ Երուսաղէմտէ Տաճա
 րըն եափըլմասընէ գատար. Ֆիշհագիգա՝ Ղաւիթ
 միւրատ եթտի տապանակ իշին մախսուս տաճար
 եափմաղէ. զերա օ՝ անէ տէկին տապանակա եէր
 ԳԼ. է. Թախսիս օլմայուպ՝ Ճէմաեթ իսթէտիկի մահալէ չա
 Ա. Մնա. տըր իլէ կեօթիւրիւր իտի անի, Պու խուսուստէ
 Ժ. է. Ղաւիթ .քէնտի ֆիքրինի Նաթան փէյղամպէրէ
 տույ եթտիքտէ, մէզպուր ըրզա օլտու իսէտէ, Ալ
 լահ օ՝ կէճէ Նաթանա տէր .քի՝ կիթ պէնիմ գու
 լում Ղաւիթէ սեօյլէ, պանա էվ եափմասըն, իւ
 լա՝ .քէնտի էօլտիւքտէն սօնկրա՝ օղու եափսըն, Օ
 իւրա չիւնքի Ղաւիթ տայիմա Ճէնկ իւզըէ օլաբագ
 չօգ գան տեօքմիւշ իտի, օ՝ էճիլտէն անըն եէտի ի
 լէ տաճարըն եափըլմասընէ բազի օլմասը, Պէլա
 .քին անըն պու միտիլիւ խըզմէթէ արզուքէշ օլ
 տուղի մագպուլա կէշմէկ իլէ, վատ էտէր .քի ա

նի տիւշմանտէն հըփզ պիւրլէ՝ ղայեթ միւշէրրէփ , պախուսուս անըն վէ հվաւորլինին փատիշահըղինի քէնտի հուզուրինտէ հպէտի գարար հտէ .

Նաթան կէլիւպ Ալլահըն հմրինի Վաւիթէ խա պէր վէրտիբտէ , ղայեթ մէսրուրիյեթ իւզըէ տա պանակըն հօնիւնէ վարուպ՝ շէտիտ աշգ իլէ Ալլահ տան մէմնուսն օլարագ , թագըրիբ հտէր անըն ինայէթ ինի վէ գուտրեթինի . պախուսուս թհվազիւ գալպ իլէ նիյաղ հտէր , քի տայիմա քէրէմինի տիրիղ էթ մէսին քէնտիինն վէ հվաւորըն իւզէրինտէն . նիճէ քի պէյան տըր ազիղ քիթապտէ .

Սէ չիւքի՝ Ալլահըն Խարայէլէ վատ էթտիկի գօիրագտէն պազը մէմլէքէթլերի տիւշման քէնտի գապթընէ կէչըմիշ իտի , Վաւիթ անլերի ալմագ իւ թէյիւպ ¹ , Սովաբըլ տէնիլէն տիւշմանըն իւզէրինէ Գ.Լ.Ը . վարուպ անլերի վուրտուգտէ , հսիր օլանլերին նըս Ա. Մ^ա : Փընը հօլտիւրիճէք , վէ նըսփընը սաղ պըրագաճագ ԺԸ : օլմաղ իլէ , եաթըրըր անլերի եէր իւղէրինէ . հօլիւ մէ եախօտ եաշամաղէ հանկըսը լայիգ տիր տէյու գուրա պըրագուպ , վէ թարլա հօլէր հիսապը իմի իլէ հօլլիւպ՝ հօլիւմէ միւսթահագ օլանլերի հէշտ տի իսքէնճէ իլէ հօլտիւրիւր . եաշամաղէ միւսթա հագ օլանլերի հօլտիւրմէյիւպ խարաճկիւղար գուլ հտէր . վէ անլերի եաթըրտըղի եէր իքիշէր իմի պօյի կէլիւ ² . Օ իրա Աբրահամա վատ օլան եէրլերի , Յեսու Ալլահըն հմրի իւզըէ Խարայէլին օն իքի ճին սինին իսմինէ գուրա պըրագուպ թագսիմ էթմէկ իլէ , օ մալէր Խարայէլին միւլէբիւ օլմուշ իտի .

1 Խա-Դա-իլ ղլափո-յեալն 'ի յե-այ այլազգեայն . Բ . Թագ . Ը . 1 :

2 Ն- էլէն էրիո- պարանքն սպաննէլոյ , և էրիո- պարանքն սպրեյո-յանէլոյ . Բ . Թագ . Ը . 2 :

Յէ՛ . ԺԼ. տիւշման ճէպրէն անլէրի զապթ եթմիշ
օլմաղ իլէ, Ղաւիթ օ մահալէրի ալտողլնտէ՝ տիւշ-
մանը իփ իլէ հօլլիւպ հօլլիւրտիւ . Օ իրա Ալա-
հըն Խարայէլէ հօլլիւ իլէ վէրտիկի եհրի, անլէր պի
ղայրի հադըն զապթ եթմիշ իտիլէր .

Քէզա Ալահըն վատի իւզը՝ Սուրատ չայը
(տիւրդիւ տաղը դարափընտէն) Խարայէլ դօփրա-
ղինէ սինօր օլմաղ իլէ, Յէ՛ . Ա. Կ, Ղաւիթ օ մա-
հալէ տեկին կիթմէլի օլտուգտէ, Սուբ տէնիլէն
էյալէթին փատիշահը՝ Ագրազարը վուրուպ գըրար .
վէ անըն մէմլէքէթլէրինտէն չօգ պագըր ալըր . քի
Սողոմօն տաճարը եափտըղինտէ, անլէրտէն եափտը
պագըր հափուղլէրի՝ տիրեկլէրի՝ վէ սայիր լէվազի-
մէթլէրի . Ա է Համ էյալէթինտէ օլան Սիւրեանի
փատիշահը՝ Ագրազարըն իմտաւընէ կէմիշ օլտու-
ղինտէն, անի տախի գըրուպ՝ Սիւրեանիլէրի վերկի
ալթընէ տախիլ եթտիքտէն մատէ, Համա գարչը
պիր սէհրաթ եափուպ՝ անտէ ասքէր սագլար . քի
օլմայա տիւշման Խարայէլին դօփրաղինէ կիրիւպ հա-
սարաթ էտէ .

Ղաւիթին հարաքէթինէ նազարէն՝ Խարայէլին
էյալէթինէ սինօրտաշ օլան սայիր միլլէթլէրին փա-
տիշահլէրի զայէթ խէվֆ իւզըն օլտուլէր . զիրա իւ
նայէթի պարի՝ քիմին իլէ ճէնկ էտէր իսէ, ֆէթու-
հաթ պուլուր իտի, Լըմաթ համ էյալէթ տախի Խա-
րայէլէ սինօրտաշ օլմաղ իլէ, անըն փատիշահը թու-
վու՝ խէվֆինտէն նաշի Ղաւիթ իլէ տօսթ օլմագ-
իսթէյիւպ, քէնտի օղլու իլէ չօգ ալթուէն կիւմիւշ՝
վէ պագըր թագըմլէր հէտիյէ իրսալ էտէրէք, մէմ-
նուն օլուր մէզքիւր Ագրազարը գըրտըղի իչիւն,
զիրա թուվույա տիւշման իտի . վէ Ղաւիթ անըն
հէտիյէսինի գապուլ էտիւպ՝ միւհապպէթ իւզըն
օլուրլէր .

Վազար էլլէ պուրատե Պաւիթին սատագաւ
 Թինէ . զերա զերբ օլտուղի մէնվալ տիւնն իլէ
 ճէնկ ետերէք զայեթ մէշղուլլեթ իւզրէ օլտուլ
 սէտէ . քէնտի սատըգ միւհիւսի Յոնթաթանը տա-
 խի ֆիքրինտէն իխրաճ էթմէյուպ Սաւուղուն էթ-
 պայիլերտէն Սիբա նամ քիմէանէյէ սիւալ էտէր .
 քի Սաւուղուն դարաֆընտէն քիմնէ գալմը վար ԳԼԹ .
 իսէ . Յոնթաթանըն խաթըր իջին անէ ինայեթ վէ
 իզգէթ էտէ . Վէ ջիւնքի Յոնթաթանըն Սեմիիլ
 բոսթէ նամինտէ իքի այաղը Թօփալ պիր օղլու վար
 իտի (նիճէ քի էլլի իւջ սիւալտէ զերբ օլտու) .
 անըն խապերինի ալտըգտէ Տուղուրինէ կէթիրիւպ
 Թէսէլա էթտիքտէն սօնկրա . Սաւուղուն միւլքիւ
 օլան Թարլալերի . վէ տախի հէր նէսի քի վար իսէ
 անէ ինամ էտիւպ Թէնալիհ էտէր . քի տայիմա քէն-
 տի սօֆրասընտէ գաամ էտէ . Վաքին մէշղուրուն
 Սիբա նամինտէ պիր քիւջիւք էվլատը օլմաղ իլէ .
 կէրէք ճօճուղուն վէ կէրէք Թարլալերին իտարէսի
 նէ մէշքիւք Սիբայը Թային էտէր . քի Սեմիիլբոս
 Թէ տայիմա Լըրուսաղէմտէ գալուպ ըահաթ էտէ .

Պէհմ էլլէ . նիճէ քի Յոնթաթան Պաւիթին
 տար կիւնիւնտէ անի Թէսէլա էթտի . քէզա Վա-
 ւիթ անըն մուհապպէթինի ֆիքրինտէն իխրաճ էթ-
 մէյիւպ օղլունու էվլատ փայէսինտէ իզգէթ պիրլէ
 տայիմա էանընտէ սագլար . Օիրա ֆագիլէթլի վէ
 սատագաթքեար օլմաղ իլէ . սըգլէթ վագթինտէ
 քէնտինէ տօթլուգ էտէնլերի ունուԹմայուպ ան-
 լերէ էլլիք էտէր իտի . Նիճէ քի Մմն փատիշահը
 Նասս անըն փէտերինի վէ վալիտէսինի Սաւու-
 ղուն շերրինտէն հըֆղ էթմէք իջին . պիր վագըթ
 էանընտէ սագլայուպ տօթլուգ էթմիլ օլմաղ իլէ
 (նիճէ քի գըրգ ետտի սիւալտէ պէյան տըր) . Նա-
 սս էօլիւպ օղլու Մնն փատիշահ օլտուգտէ . Վա-

ԳԼԺ. Էիթ մախսուս քէնտի իթիպարը թէվապիլէրինի
Ա. Գնա. իրսալ հտէր, քի անի թէսէլա հտիւս փատիշահ
ԺԺ. օլտուղինի տախի թէպրիք հտէ. Աքին անըն ըն
Ճալէրի Ղաւիթին դարաֆընտէն կէլէնլէրի կէզ
րիւնճէ, չաշուտուղա կէլտիլէր տէյու իլկիլէ վար
մաղ իլէ, անլէրին սագալէրինի թըրաշ հտիւս, հս
վապիլէրինի տախի եարը պէլտէն աշաղայէ գատար
քէսէրլէր. Մէզպուրլէր պու միսիլիւ բէզալէթ
իլէ տեօնիւս Երիքովա կէլտիլէրինտէ, Ղաւիթ
իլտիւս անլէրէ խապէր հտէր, քի սագալէրի պիւ
թինճէ Երիքովտէ օթուրուս պատէհու կէլտիլէր
Երուսաղէմէ.

Ֆիամմա պու դարղ մասլահաթըն նիհայէթի
Ճէնկտէ դարար գըլաճաղի աշիքէար օլմաղ իլէ,
Լճնլուլէր տէրհալ պալատէ մէզքիւր Սիւրեանի
փատիշահը Լճրազարա՝ վէ սայիրլէրինէ քիւլիւ
էթլի ագչէ վատ հտիւս, Ճէսիմ ապէր Ճէմ հ
տէրլէր, Ղաւիթ անլէրին հարէքէթինի իլտինճէ,
քէնտի սերասքէրի Յովաբը չօգ ապէր իլէ անլէրէ
դարը իրսալ հտիւս՝ դարաֆէյին Ճէնկ իւզրէ օլ
տուգտէ, Յովաբըն ապէրի զալիպէ օլմաղ իլէ
Սիւրեանիլէր գաշարլէր.

Լճնլին գաշտըղինի Լճնլուլէր կէօրիւնճէ, ֆիւ
րար հտիւս շէհիւրէ կիրիլլէր քի Խարայէլին գըլ
Ճընտէն հըֆղ օլալէր, Սէ չիւնքի տիւշման գըրը
լուս ֆիրար էթտի, օ հճիլտէն Յովաբ տախի ալ
տէթ հտիւս կէլիւ Երուսաղէմէ.

Սէ Լաքին մէզքիւր Լճրազար, անի քի մու
գատտէմ Ղաւիթ թէքտիր հտիւս՝ վէրկի ալթը
նէ տախիլ էթմիշ իտի, պու տէֆա տախի ալթ օլ
տու իսէտէ, Էէնէ րահաթ տուրմնյուս սայիր Սիւ
րեանիլէրի Ճէմ հտէր քի Խարայէլին իւզէրինէ կէ
լէ, Ղաւիթ մասլահաթը տույունճա՝ Ճիւմլէ Խա

բայելի ճեմ հտիւսլ՝ վէ . քէնտի պիւլ նէֆա Յօրդաւ
 նան չայլնը կէչիւսլ ճէնկէ եթտիքտէ , ինայէթի խիւ
 տա՝ անլէրի գըրուսլ ճէմի միւհլւմաթլէրինի ալըր ,
 Վագաա՝ պու տէֆա Վիւրեանիլէր օ տէրէճէ
 թէքտիր օլտուլէր . քի , պիր տահա Վմօնլուլէրին
 եարտըմնա կէլմէկէ խէվֆ եթտիքլէրինտէն մաւ
 տէ , քէնտիլէրի տախի Վաւիթէ թէսլիմ օլուսլ
 տայիմա իգաաթ իւղրէ օլմաղէ դաահու թէտէրլէր :

ՍԻՒԱԼ 56 .

Ղաւիթ միւտտէթի վատիւաշլղլնտէ . քէտէր կիօրիւսլ դատաթլթ
 իւղրէ օլտմմա :

Ճ. Օլտու . ֆիլվագի՝ տիւշմանլէրինին իւղէրլ
 նէ հէր նէ մըգտար դալիսլ օլտու խէտէ , տիւնեա
 տէ ինսանէ տայիմա պիքէտէր դալմագ միւմքինսիզ
 օլմաղ իլէ , պիր տէֆա քէնտի տախի նէֆսինէ ալթ
 օլուսլ՝ կիւնահա տիւշմէսի իլէ , չօգ վագըթ կէօղ
 եաշը իլէ աղայուսլ գաաալթ եթտիքտէն մատէ ,
 էքի էվատընըն նաշէրի հարէքէթի սէպէպլնէ աղիմ
 . քէտէրէ կիրիֆթար օլտու : Օիրա՝ (նիճէ . քի պաւ
 լատէ զիքր օլտու ,) Յովաբ Վիւրեանիլէրի ֆէթհ
 եթտիքտէ՝ Վմօնլուլէր տէրուսի շէհրէ ֆիրար եթ
 մէկ իլէ , քէմալի մէրթէպէ թէքտիր օլմատըլէր :
 () Էճիլտէն էրթէսի սէնէ թէքըար անլէրին իւղէ ԳԼԺԱ.
 րինէ Յովաբ իլէ ապէր իրսալ էտէր , քի Խարայէ Ե.Ս.Նաւի
 լէ եթտիքլէրի բէզալթէ կէօրէ՝ Էշէտտի դաղէսլ
 իլէ թէքտիր էտէ անլէրի . քի պիր տահա Խարայէ
 լէ գարշը տուրմայալէր :

Վէ . քէնտի լըրուսաղէմտէ գալուսլ պիր կիւն ուլ
 գուտան գալգտըլնտէ՝ սարայընըն սութուֆուր
 տէ (տանիք) կէղէր իտի , Ֆիւամմա՝ Ուրիա նամ . քի
 մէսնէնին զէվճէսի Լեւրսաբէ տախի օ վագըթ . քէն

տի հվինին սութուփու իւզերինտէ եայգանմաղ իւ
լէ՝ Պաւլիթ անի կեօրիւնճէ, հէման կէթիրտիւպ
անըն իլէ կիւնաճ իշլեր. զիրա Ուրիա Յովաբ իլէ
Ճէնկէ կիթմիշ խտի, Սէ Բերսաբէ համիլէ գալ
տըղինի Պաւլիթէ խապէր վերինճէ, տերագէպ Յո
վաբա տտեմ իրսալ հտիւպ՝ Ուրիայը Երուսաղէմէ
կէթիրտիւր, քի հվինէ կիտիւպ հճիլ իլէ եաթա՝ քի
մասլահաթ զահիրէ չըգմայա, Ուրիա կէլտիքտէ՝ Պաւ
լիթ անի կեօյա Ճէնկտէն խապէր ալմագ սէպէպի
իլէ կէթիրտմիշ կիպի, օրտոււնուն հալինի սիւալ կէթ
տիքտէն սօնկրա, կիթ հվինէ ըահաթլան տէյիւպ
տրտըսըրա հէտիլէ տախի իրսալ հտէր, Լաբին Ու
րիա սափտէրուն վէ միլէթինէ սատըգ օլմաղ իլէ,
իքի կէճէ Երուսաղէմտէ գալուպ հվինէ կիթմէղ.
Պէլի Պաւլիթ տէֆաթէն հվինէ կիթ տէտի իսէ
տէ, եհմին հտիւպ՝ տապանակ վէ Լսրայէլ տիշար
տէ չատըր ալթընտէ սաբին օլուր իքէն, իլճէ հ
վմէ կիտիւպ ըահաթ հտէյիմ տէյու՝ հճինին եա
նընա կիթմէտիկի հալտէ, Պաւլիթ նաչար գալուպ
քեաղըտ եազար Յովաբա, քի անի Ճէնկին շիտ
տէթլի մահալինէ Թային կէթմէկ իլէ հօլէ. եազտը
ղը քեաղըտը տախի Ուրիանըն էլի իլէ իրսալ հտէր.
Լաբէթ ալ վէ տայիմա իհթիրաղ էյլէ քի շէհ
վէթ արզուսի գալպինէ տիւշիւպ՝ կիւնահըն իլք
տէրէճէսինէ գատեմ պասմայասըն. զիրա քեօթիւ
տմէլ զինճիլ միապի պիրի պիրինէ մարպութ օլմաղ
իլէ, ինսանըն պիր կիւնահտէն օ պիր կիւնահէ տիւշ
մէսինէ սէպէպ օլուր, Ֆիլհագիգա՝ Ուրիայը հօլ
տիւրմէք Պաւլիթին ֆիքրինտէն կէջմիշ տէկիլ ի
տի. անճագ՝ անըն ըրզընէ կէջինճէ, հօլլամինէ տա
խի գաստ հտէր՝ քի լիսանէ կէլմէսին, Սագաա հմր
օլտուղի իւզընէ՝ Յովաբ մասլահաթը իճրա կէթմէկ
իլէ Ուրիա հօլտիւ,

Վէ լտքին անըն իլէ տաճա չօգ ապքեր Էօլիւր .
 զիրա Ուրիա մուծլագ Զէնկտէ Էօլիւն տեյու .
 պու տէֆա Թերթիպսիղ Հարեքէթ Էթտի Յօվաւ .
 Վէ ապքերտէն չօգ ատէմ Թէլէֆ օլտուղինի Վաւ
 Էթ տուլուպ Յօվաւա կիւճէնմէլի օլտու իսէտէ ,
 անէր իլէ Ուրիանըն տալի Էօլիւկէլինի իշտինճէ ,
 Էօլքէսի Թէսքին օլուր , Բերսաբէ Ուրիանըն Էօլ
 տիկինէ Էաա դուծուպ գասալէթ կիւնլէրի կէջ
 տիքտէն սօնկրա , ՎաւԷթ անի քէնտինէ զէվճէ Է
 տեր , վէ կիւնաճ իլէ Հասըլ օլան Էվլատ տալի Թօղար ,

Վաղար Էլլէ Մլաճըն ինայէթինէ . զիրա Վաւ
 Էթ պու խուսուստէ Էշէտտի զաղէպէ միւսթա
 Հագ օլտու իսէտէ , Մլաճ մէրՀամէթ քէանի օլմաղ ԳԼ ԺԲ .
 իլէ Վաթան փէյղամպէրի իրսալ Էտէր անէ , քի
 Թագսիրաթընը Թանըլուպ Թեօպէ տէյէ , Վէ Վա
 Թան կէլիւպ Թէմսիլ իլէ տէր քի , Պիր շէՀիրտէ իբի
 ատէմ վար իտի , պիրի տէվլէթլի պիրի Փագիր .
 տէվլէթլինին զայէթ չօգ գօյուն վէ ինէկ սիւրիւլէրի
 օլուպ Փագիրին Փէգաթ պիր քիւջիւք գուզուսու
 վար իտի . քի անի գըղը կիպի սէվիւպ անըն իլէ
 իտարէ օլուր իքէն , տէվլէթլիյէ միսաֆիր կէլտիկին
 տէ , քէնտի սիւրիւլէրինի Էսիրկէյիւպ Փագիրին
 գուզուսունու ալուպ միսաֆիրէ իբրամ Էթտի .
 ՎաւԷթ պու Թէմսիլին քէնտի իւզէրինէ օլտուղի
 նի ՓէՀմ Էթմէյիւպ Հէման Թաճվիլէ կէլիւր . վէ
 Էէմին Էտէրէք , քիմ քի անի Էթմիշ իսէ Էօլիւմէ
 միւսթաճագ տըր . Էէտի գաթ Թէճրիմ օլտուն ,
 զիրա Փագիրի Էսիրկէմէտի տեյու սիճիլ Էթտի .

Վաթան պու Թագրիրի ալտըգտէ , Զէվապ Է
 տէր քի , սէն սին օ ատէմ . Մլաճ սէնի փատիճաճ
 Էտիւպ Սաուղըն Էլինտէն իտլաս Էթտի . անըն
 տէվլէթլինի վէ Խսրայէլի սանա վէրտի . Էկէր առ
 լէր աղ իսէ , պիր օ գատար տաճա վէրիւր . նիջիւն

Ալլահըն էմիրինի ընտանիքին, վե Ուրխայը Ամեն
լուսինին գըլըճը իլե էօլտիւրիւպ՝ անըն էհլինի աւտըն,

Նաթան պու միսիլիւ ճէվապլեր իլե Ղաւի
թին գապահաթըլ օլտուղինի պէյան էթտիքտէն
մատէ, թագսիրաթընա պէտէլ՝ անէ վերիլէճէք
ղաղէպի տախի իսմի ըհամի իլե խապէր վերիւպ տէր
քի, սէնին օճաղինտէն գըլըճ էպէտի ուղագ օլմա
սըն. քեօթիւլիւկի սէնին էվլինտէն վերէյիմ՝ սանա.
սէն քի կիղլի էթտին, պէն սանա աշիքէար էտէլիմ¹.
Ֆէհմ էյլէ. զուհուր էտէճէք զաղէպին իսմինի վե
գարզընը պէյան էտէր քի, իճլա օլտուղինտէ ըսսթ
կէլէ զուհուրաթ զանն օլունմասըն. իլա քի Ալլահ
տան մախսուս զաղէպ օլտուղի աշիքէար օլուպ՝ հէր
քէս անտէն իպրէթ ալարագ՝ քեօթիւ իշէ սիւլիւք
էթմէսին.

Նազար գըլ պուրատա Ղաւիթին հալինէ. զը
րա Նաթանըն ճէվապլերինին հէր պիրի շէտիտ օգ
միսալի անըն գալպինէ թէհսիր էթմէկ իլէ՝ էիւրէկի
գանէ պուլանըր. պախուսուս Ալլահտան գօրգար,
մահճուպ վե հագգը գապուլ էտէր օլմաղ իլէ՝
քէնտի գապահաթըլ տույտուգտէ, հիճապինտէն
նաշի նութգու գութուլուպ՝ ճէվապէ գատըր օ
լամաղ.

Ղաւիթ ալիշան պիր փատիշահ, զայէթ ալիմ,
վե հէր վեճհ իլէ հագըր ճէվապ, նէհ հիքմէթ քի
պու տէֆա ճէվապ էտէմէղ օլտու. իճաաճիւպ
էթմէ. զըրա քիշինին գապահաթը քէնտինի լալ

1 Եւ արդ՝ զի՝ Էնոսայի սուր ՚ի Գանէ Դոմէ Դինէ
յյաւիթիան . . . Եւ յարոյցի ՚ի վերայ Դո Լարիս ՚ի Գանէ
Դոմէ . . . Դոս արարէր զայդ ՚ի Ժաճոմի. Եւ Եւ արարից
զբանդ զայդ յանդիման ամենայն Իսրայէլէ, Եւ ստաջի ա
րեգալիան յայտրիլ. Բ. թագ. ԺԲ. 10.

(Համբ) հտէր, Պաւլիթին չեշմի կիւղէլ իտի տէյու-
 քիթապտէ մէտհօ օլունուր, լաքին եապանճը տիշ-
 եհլինէ պիր նահէմլարէ նազար էթմէսի իլէ, կիւ-
 նահ տունմանը նիզուլ հտիւպ, զայէթ չիլքին օլտու,
 Տիւշման գատոր օլամատը անըն թէնինէ օգ վու-
 բուպ եարալամաղա, անճագ՝ քէնտի կեօզլէրի պիր
 քէմ նազար իլէ՝ անըն բուհինի զէհիրլի օգ իլէ եա-
 լալատը, Պաւլիթ՝ չօգ տէֆա տիւշմանըն մալինի
 թալան հտէր իտի, պու տէֆա քէնտի կեօզլէրի ա-
 նըն ֆազիլէթինի թալան էթտի, Պաւլիթ՝ տայիմա
 զէպուր սեօյլէյերէք՝ Ալլահըն մէճափնտէ օլուր ի-
 քէն, նէ՞ հիքմէթ քի անըն հմրինէ մուղայիր հարէ-
 քէթ էթտի, Պաւլիթ՝ սանթուռ չալարագ Սա-
 ւուղուն իլլէթինի թէսքին հտէր իտի, անճագ՝ պի
 զայրի հագգըն Աւրիա ճէնկտէ հօլսիւն տէյու սի-
 ճիլ եաղմաղ իլէ, ճանսէօլիւմիւ կիւնահ իլլէթինէ
 օղրատը, Պաւլիթ՝ տայիմա աւտալէթ շէրիյաթը իւզ-
 բէ հիւքմ հտէր իտի, նէ ճիհէթտէն զատտարլըգ-
 պիրլէ հմր հտէր քի Աւրիա հօլէ, Պաւլիթ՝ ճիւմ
 լէյէ ֆազիլէթ հօրնէկի օլուր իքէն, նէ՞ աճայիպ քի
 ալէմէ քէթթիւ հմալ օլաճագ իշ էթտի, Պաւլիթ՝
 քէնտի տիւշմանը Սաւուղուն ֆուրսագընը պու-
 լուպ՝ անի հօլտիւրմէտիկինտէն մատէ, մալիւթէսի-
 նին տախի փէշինի քէստիկինէ փիւշման օլտու, նէ՞
 սէպէպ իլլէ պու տէֆա քէնտինէ տօսթ վէ սատըգ-
 օլան Աւրիանըն գանընա կիրտի, Պաւլիթին գըլլճը՝
 Ալլահըն եարալամը իլլէ տայիմա տիւշմանըն իւզէրին
 տէ իտի, նէ՞ վէճիլ իլլէ սիճիլ օլտու քի Ալլահըն զա-
 զէպ գըլլճը անըն հմլինտէն հպէտի ուղագ օլմասըն,
 Թաաաճիւպ էթմէ, ինսանըն հալի պու տիւնեատէ
 պէօյլէ տիր, զիրա նէ՞ գատար քի ճան թէնտէ տիր,
 վէ թէն ճան իլլէ զինտէ (կենդանի) տիր, ինսան
 թէհլիքէտէն խալի օլամալ,

Լշխմտի եւս ատէմ, հէր քիմ իսէն՝ խօշնա միւլ
լահազա էյլէ հէր տէմ. կիւլէնմէ փաղիլէթինէ՝
իլլինէ՝ վէ պիւլիւքըւկինէ. իլլա խեվփ էյլէ քի
տիւլմէյէսին շէլթանըն տուղաղինէ, Ալլահըն գօր
գուսունու իխրաճ էթմէ գալպինտէն, քի հըթզ
էթսին սէնի հէր պէլատէն, Հըթզ էյլէ կեօղիւնիւ.
պագմա էլին ըրզընա. Պաւիթ՝ պիր տէֆա եապան
ճը տիշ էհլինէ պագմաղ իլէ՝ շէհվէթ նարի գալ
պինէ տիւշիւպ՝ միւտտէթի էօմրիւնտէ ահ ու ֆիւ
ղան պիրլէ տայիմա Ալլահա նիյաղ էտիւպ¹, կեօղ
եաղը տեօքէր իտի, քի անի սէօնտիւրէ², Սէն տա
խի եանըլուպ՝ խեգա էթտին իսէ, Ալլահըն իզգէ
թինի սագլայարագ տօղրու գալպ իլէ տէրհալ
թեօպէ տէյիւպ՝ ֆիղան իլէ աղլա, քի մաղֆիրէթ
պուլասըն:

Պիւհագիգա՝ Ալլահ քէնտի պի նիհայէթ մէր
համէթինէ մէպնի՝ կիւնահ քեպըր թեօպէյէ տալէթ
էտէր. լաքին ինսանէ տախի պօրճ տըր, քի քէնտի
կիւնահընը թանըյուպ՝ թեօպէ տէյէ, քի մաղֆիւ
րէթէ լայիգ օլա, Նիճէ քի Պաւիթ՝ Վաթանըն
ճէվապլէրինի իշիտինճէ՝ հէման անիտէ շէտիտ նէ
տամէթ պիրլէ էթտիկինտէն փիւշման օլուպ՝ թեօ
պէ տէտի³, Նաղալ գըլ պուրատէ՝ քի Ալլահա
նէ գատար զիյատէ մագպուլ տըր թօղըրու գալպ
վէ թամ իթիգաթ իլէ թեօպէ տէյուպ՝ կիւնահ
տէն փիւշման օլմագ. զիրա Պաւիթին լիսանընտէն
թեօպէ սէսի չըգուպ՝ Վաթանըն կիւշինէ վասըլ օ

1 Ողբեա ինչ Ասպուտ ըսք Ֆէթի ողբոն-թեան
սոմ. Սաղ. Ճ. 1:

2 Արասուտ-օք իմով շանիղին իմ լայի. Սաղ. Զ. 1:

3 Անէ Ղաւիլի ցՆաթեան. Ֆէղայ Տեառն. Բ. Թաղ. .
Ժ. Բ. 13:

ընադ. տերադէպ Ալահըն ինճամ էթմէսի իլէ՝ ճէվապ Էտէր .քի, Ալահ անփ էթտի սէնին կիւնահընը, (զագէպ իլէ) Էօլմէյէսին ¹ :

Պէլի՝ Վաւիթ Թեօպէ տէյիւպ կիւնահընէ մաղփիրէթ պուլմասը իլէ ախրէթին պի նիհայէթ զազէպինտէն խէլաս օլտու, լաքին ինսան Թագսիրաւ Թընա պէտէլ պու տիւնեատէ ճէզա շէքմէկէ պօրճլու օլմաղ իլէ, պախուսուս՝ Ուրիա Էօլտիւքտէն սօնկրա տէրհալ անըն զէվճէսինի ալտըգտա, մասլահաթ Վաւիթին Թէրթիպի իւզրէ օլտուղի զաշիրէ չըգուպ՝ իլաթիլալէ պայիս ազիմ պիր մէվատ օլմաղ իլէ՝ կիւնահ իլէ հասըլ օլան չոճուղին Էօլէճէկինի խապէր վէրիր՝ Նաթան, .քի դապիաթ իւզրէ զուհուրաթ դանն օլունմասըն անըն Էօլմէսի . իլաքի Վաւիթին կիւնահընա պէտէլ մախսուսիյէ զազէպ օլտուղի պէյանի իլէ՝ իշիտէնլէր Ալահըն իսմինի վէ առալէթինի մէտհ Էտիւպ՝ անըն շէրիյաւ Թընտէն խէվփ պիրլէ .քեօթիւ ֆէյիլտէն կէրի տուրալէր, Օիրա՝ Վաւիթին պու հարէքէթի սէպէպինէ փուլթիէրէսթլէր՝ Ալահըն առալէթինէ գարշը, կեօյա .քի հագգանիյէթ իւզրէ շէրիյաթ էթմէզ տէյու ճէվապ Էտէրէք՝ անըն միւպարէք իսմի շէրիֆինի լիսանէ ալմըլ օլտուլէր. օ Էճիլտէն Նաթան տէր .քի, պու հարէքէթին իլէ Ալահըն տիւշմանլէրինի Թահրիք էթտին ² :

Պու պապտէ խօշա միւլահազա էթսինլէր բուհանի վէ ճիւմանի հիւքիւմնարլէր, .քի նէ՞ գատար

1 Եւստի Եւստիան Երաւիլ . Ե Տէր անդոյց զէւ ԸԷ Դիւ չո, Ե Դի՝ Դիւոյիս . Բ . Թագ . ԺԲ . 13 :

2 Իւյց Կանիլ լայրադոյանիլ լայրադոյէր զէնիս Դի Տէառն Բանիւն այնոիլ, որդիս չո որ ճնանիլց է Էիլ ճահու Դիւոյի . Բ . Թագ . ԺԲ . 14 :

պիւշիւք կիւնահ տրր ալեմէ խելալ վերմէք։ Վասն
վէ փէսիփայէ ատեմին գապահաթը աղըր օլտա տա
խի բիմնէ անըն ֆէյլինէ տիգաթ էտիւպ իխթիւա
լէ վարմաղ։ Հիւքմ սահիպի օլտա ճիւղի թագսիւ
րաթ էթսէ, ալեմէ չօգ խելալ վերիւր։ զիրա ճէ
մաթ տայիմա բէնտի պիւշիւկինէ պէնկզէմէք ալ
զուսինտէ օլմաղ իլէ, անտէ ճիւղի գուսուրաթ
կեօրսէ, հէրհալ անի լիսանէ ալուպ զէմմ էտէր,
եախօտ անէ մէյլ էտէր։ պախուսուս քի տահա զիյ
ատէ ֆէնայէ գատէմ պասար, Հէրքէս եալընդ
բէնտի թագսիրաթը սէպէպինէ թէքտիր օլուր։
Հիւքմ սահիպլէրի զիւրի տեսթլէրինտէ օլանլէրէ
քեօթիւ էմալ օլմալէրի իլէ՝ անլէրին թագսիրա
թը սէպէպինէ տախի թէքտիր օլսալէր կէրէք։ Վա
տի պու սուրէթտէ՝ վէ հէր վէճհ իլէ պօրճու
տըրլէր քի նահէմվար հարէքէթլէրի թէրք էտիւպ
ճիւմլէյէ ֆաղիլէթ էօրնէկի՝ օլալէր։ զիրա գարզը
ախէր իլէ՝ թէքտիրլէթտէն խելա օլմագ անլէրէ
միւմքին տէկիլ, Վիճէ քի Վաւիթ՝ պիր տէֆա
իխթիւալէ պատի հարէքէթտէ պուլուստու խէ
տէ, պատէհու տօղրու գալպ իլէ թեօպէ տէյիւպ,
վէ տայիմա կեօղ եալը տեօքիւպ՝ վէֆաթընէ տէ
կին պիրան գուսուր էթմէյերէք ճիւմլէյէ ֆաղի
լէթ էօրնէկի օլտու։

Ֆիլհագիգա՝ Վաւիթին եանըուպ խէգա էթ
մէսի վէ թեօպէ տէյիւպ մաղֆիրէթ պուլմասը
ճիւմլէ ինսանլէրէ աղիմ իպրէթ տիր։ Օիրա ֆա
ղիլէթլի ատէմ անըն եանըլտըղլինի միւլահագա ե
տիւպ խէվֆ էտէր քի եանըլմասըն, բէզա եանը
լուպ խէգա էտէն անըն մաղֆիրէթ պուլտուղինի
ֆիքըր էթմէկ իլէ՝ Վաւհըն ինայէթինտէն գաթի
ումուտ օլմայարագ թեօպէ տէյիւպ մաղֆիրէթէ
լայիգ օլուր։ Վէ Լաքին օլմայա քի մաղֆիրէթ ու

մոռտի իլէ կիւնահ իշլէյեսին . զերա Ալլահըն մէր
համէթի զայեթ չօգ տըր , թեօպէ տէյեսին թագ-
սիրաթընը հերհալ աֆ հտէր տէյերէք խեղա է-
տէն , անըն մէրհամէթինի կիւնահ ալէթի էթմիշ
սայըլըր , օ էճ'իլտէն մաղֆիրէթէ նասեղա օլըր¹ .
Պէլի Ալլահըն մէրհամէթինէ էօշիւ վէ գարար
օլմաղ . լաքին ատալէթինէ տախի էօշիւ վէ գա-
րար օլմատըղինտէն , էալընըղ մէրհամէթինէ ումոռտ
հտիւպ' պիլէրէք . քեօթիւլիւկէ մէյլ էտէն հերհալ
ատալէթինտէն թէքտիր օլըր . Եթին հալ պու . քի
չօգլէրի անըն մէրհամէթինի ֆիրէր հտիւպ' ատալէ-
թինի տիւշիւնմէտիլէրինտէն թէքտիր օլըրլէր .
Պախուսուս . քի մէլուն շէյթան տախի Ալլահ մէր
համէթի տիր խեվֆ էթմէ տէյու ագլը հըմէյն
քիմէսնէյէ ֆիթ վէրիր' . քի կիւնահա տիւշիւրէ , պա-
տէհու ատալէթի տիր' աֆ էթմէղ տէյու գօրգու
վէրիր . քի Ալլահըն ինայէթինտէն գաթի ումոռտ
հտէրէք . քեսաի կիպի ճէհհննէմիլը հտէ . Խամի է-
կեր թէքտիր օլմաղ . իսթէմէղ իսէն , էվվէլա Ալլա-
հըն ատալէթինի միւլահաղա հտէրէք խեվֆ էյլէ
քի խեղա էթմէյէթին . վէ էկէր էանըլուպ կիւնա-
հա տիւշէր իսէն , մէրհամէթինի միւլահաղա պիրլէ
թեօպէյէ կէլ' . քի Պաւիթ կիպի մաղֆիրէթ պու-
լասըն :

Պատէհու մէգքիւր չօճուգ խասգէ օլտուղին
տէ' Պաւիթ անըն իշին օլուճ գութուպ գասա-
վէթ պիրլէ էեր իւզէրինէ գափանարագ' Ալլահ
նիյաղ հտէր . իըզմէթըհարլէրի անի գալտըրմագ իս-
թէտիլըրլինտէ' գալգմաղ , վէ գաամ' տախի էթ-
մէղ . Էքտինճի կիւն չօճուգ էօլտիւքտէ , մէզպուր-
լէր անէ խասքեր վէրմէկէ խեվֆ էթտիլէր իսէտէ :

¹ Բայ տալիս . որ յոստի միւլանէ , անյոյն իրնիլ :
Բ

անլերին հարեքեթինտէն ջօճուղին հօլտիւկինի տույ՝
ունճա՝ գալգոււ պէայգանըր, վէ հսվապընը տէկի
շիւպ՝ տապանակըն հօնիւնէ վարըր մէ մնունիյէթ
պիրլէ Ալլահա սէճտէ գըլար, վէ կէլիւպ դաամ
հտէր, Պաւիթին պու հարեքեթինէ խըզմէթքեար
լէր Թաաճուպ հտիւպ՝ սէպէպինի սիւալ էթտիք
լէրինտէ, ճէվապ հտէր քի՝ ջօճուգ սաղ իքէն աղ
լէր իտիմ՝ քի Ալլահ ինայէթ հտիւպ հօլմէսին.
լաքին հօլտիւքտէն սօնկրա նիշիւն հաս դու Թայըմ.
մէկէր գատըր մըլըմ անի կէրի չէվիրմէկէ. օ պա
նա տեօմէզ, պէն անէ կիտէճէկիմ: Պաւիթ պու
ճէվապ իլէ Ալլահըն բէյինէ բիզա օլուպ՝ քէնտի
Թէսէլլա օլտուգտէն մատէ՝ Աերսաբէի տախի Թէ
սէլլա հտէր:

Պատէհու Աերսաբէ համիլէ գալուպ՝ երբէք էվ
լատ Թօղուրտուքտէ՝ անըն իամինի Սոդամօն չաղըրըր
Պաւիթ. Վէ Ալլահ Սոդամօնու սէվիւպ, Սա
Թանըն էլի իլէ Յեգէգի չաղըրըր անըն իամինի.
քի Ալլահա սէվկիւլիւ տէմէք տիր:

ՍԻՒԱԼ 57.

Պաւիթին սերաքերի Յովար՝ քի Ամնդուլէրին իւղերինէ կիթմիւ Է
տի, նէ՝ գատար վազըթ գալտը անտէ:

Ճ. Պիր սէնէ մըգտարի. Օլրա՝ (էլի ալթը
սիւալտէ զիբը օլտուղի մէնվալ իւղըր) Յովար Ա
մօն էյալէթինի խարապ հտիւպ զապթ էթտիկին
տէ, անըն վատիչահը ճիւմլէ ասքերի իլէ Սաբաթ
տէնիլէն մէմլէքէթէ կիրիւպ հըֆը օլտու. վէ օ
մահալ զայէթ մէթին՝ անտէ ասքէր վէ սու ջօգ օ
լուպ՝ հգրաֆը տախի խէնտէկ վէ սու իլէ գուշաւ
տըմըլ օլմաղ իլէ, զայէթ կիւճ իտի անըն ֆէթհ
օլմասը. նիճէ քի՝ անի Սու չէհրի իամի իլէ անար

քիթապ¹ . օ էճիլտէն օ գատար միւտտէթ գալտը
անտէ . Ս է կիւն պէ կիւն մէմէքէթին հիսարինէ
եազլաշուպ² ֆէթհ էտէճէք մէրքէզի մուհասերե
էտինճէ . Պաւիթէ խապէր էտէր³ . քի պիլ նէֆս
քէնտի կէլէ օրտույա . քի մէմէքէթ ալընտըգտէ⁴
իսիմ վէ շէրէֆ անըն օլա . () Լ պապտէ Պաւիթ
քիւլլիյէթլի ասքէր իլէ վարուպ անի ֆէթհ էտէր .
վէ անըն փատիշահընըն թաճընը⁵ օ քի ալթուն վէ
զիգըմէթ միւճէվհէր իլէ տօնանմը իտի ալըր . Ս է
տախի զայէթ չօգ թալան էթտիքտէն մատէ . տիւշ
մանը⁶ թուղա եափտըգլէրի մահալտէ եէր իւզէ
րինէ եաթըրուպ . տէմիր թէքէրլէքլի տիւվէն⁷ հար
ման չէվլիրի կիպի անլէրին իւզէրլէրինտէ կէզտիւ
րիր . Լաքին տիւվէնին եդըաֆընտէ վէ ալթընտէ
տէմիր չէնկէլ . քէսկին քէսէր . վէ տէստէրէ միսիւ
լիւ տիւրլիւ իսկէնճէ ալթլէրի օլուպ⁸ զայէթ չէ
տիտ սիյասէթ իլէ հէլլաք էտէր անլէրի . պու տիւր
լիւ էտէր իտի ճիւմէ Վմանլուլէրին մէմէքէթլէ
րինտէ . պատէհու ազիմ շաղըգ պիրլէ կէլըր Լ
րուսաղէմէ .

Մնճագ⁹ զանն էթմէ քի պու պապտէ զատ
տարլըգ էթտի . վազաա ատէթտէն խարիճ ի
տի մէզքիւր զազէպ . Լաքին անլէր քի¹⁰ պի զայրի
հազգըն Պաւիթին ատէմէրինէ ատէթտէն խա
րիճ րէզալէթ էթտիքլէրինտէն մատէ . Սիւրէանիւ
լէրի տախի անըն իւզէրինէ հիւճմ էթտիրմիշ օլմա
լէրի իլէ . իճապ էթտի անլէրի եշտտի զազէպ իւ
լէ հէլլաք էթմէք . քի սայիրլէրի իպրէթ ալուպ¹¹
նաշէրի հարէքէթ էթմէյէլէր .

1 Մաաթայ Յովսէ Կրէշապիս առ Դաւիթ և ասէ .
պապերալէյայ ընդ Ռաբաթայ , և հասի յառնուլ զբաշա
շէն ջըն . Բ . թիւագ . ԺԲ . 27 .

Սագաա՝ Վաւիթ տիւշմանընը Թէքտիր Էթմէկ
 իւէ շաղ օլտու, վէ լաբին Ճիսմանի շաղլըգ ինսանէ
 պագի օլմատըղինտէն, իւք օղլու Ղմօնուն ֆըսգը
 ֆէսատ հարէքէթի սէպէպինէ, աղիմ գասալէթէ
 Կիրիֆթար օլարագ աղլատը, Օխրա՝ մէգըիւր Ղմօն
 Ղախտըղմուն գըղ գարնտաշնէ (քի անըն իսմի Թաւ
 մար՝ վէ դայէթ հիւսիւնտար իտի), նահէմվարէ ֆիւ
 քիր իւղըն մուհապպէթ Էթտի իսէտէ, պու միւ
 սիլիւ քեօթիւ վէ մէքրուհ իշին՝ ինսանէ Էագըշ
 մաղ վէ դայէթ աղըր օլտուղի աշիքէար օլմաղ իւէ,
 մէրամինի իճրա Էթմէկէ Ճէսարէթ Էտէմէտիկին
 տէն, կիւն պէ կիւն միւճուտի զայիֆլէնմէկէ Էիւղ
 դութար:

Մէզպուրուն պու հալինի Վաւիթին գարնտա
 շնըն օղլու Յօնագաը նամ ֆէրզանէ քիմէսնէ, քի
 անըն րէֆիկի իտի, սիւալ Էտիւպ մասլահաթը անկ
 լատըգտէ, ֆէսատէ պայիս օլարագ տէր քի, խաւ
 գէ օլ. փէտէրին կէլիքտէ, տիւէ քի Թաւմարը
 իրսալ Էտէ՝ քի Էհմէք փիշիրիւպ Էհտիրսին սանա,
 Վիլհապիգա զիքր օլտուղի մէնվալ իւղըն՝ կէօյա
 խասդէ օլմուշ կիպի Էաթաղըղինտէ, Վաւիթ իշիւ
 տիւպ Էանընէ կէլինճէ, Թաւմարը իրսալ Էթ տէյ
 ու նիյաղ Էտէր. օ տաիի Թաւմարա խապէր Էտէր
 քի Ղմօնուն Էմլնէ կիտէ, վէ անէ Էհմէք փիշիրիւպ
 Էհտիրէ, Մէզպուրէ կէլիւպ՝ վէ անըն մաթլուպի
 իւղըն հուղուրինտէ գաամ փիշիրիւպ սունտուղին
 տէ Էհմէզ. վէ Էանընտէ օլան ստէմլէրի տիշարը
 չըգարտըգտէն սօնկրա՝ Թաւմարա տէր քի օտայա
 կեօթիւր Էհմէկի, քի սէնին Էլինտէն Էէյիմ. օ տա
 խի կեօթիւրիւպ Էհտիրէճէք օլտուղի հալտէ, պի
 Էտէպ Ղմօն քէնտի ֆէսատ ֆէյլինի իճրա Էթմէք
 աղըլսինտէ օլտու. լաբին Թաւմար՝ ջիւնքի ըրդ
 Էհլի վէ պիքիր իտի, պու միսիլիւ քեօթիւ իշ Էթ

մէ տեյու՛ւ դայեթ չօգ նիյազ էթտի իսէտէ , պիր
կէօնէ իսլահ օլմայոււյ՝ քեօթիւ ֆէյլնի գահրէն
վէ ճէպրէն իճրա էթտիքտէն սօնկրա , մուհապպէ
թի տիւշմանլղէ թէպտիլ էտէրէք , բէզալէթ պիր
է տէրհալ էվլնտէն իսրաճ էտէր անի . մատամ . քի
պու միսիլիւ մուհապպէթին սօնու տիւշմանլղտէ
գարար գըլար :

Ֆէհմ էյլէ . մէզպուր մուգատտէմ նաշէրի աշգ
իւզրէ օլմալ իլէ , գապահաթը նէ գատար քի աղըր
իտի , արգուսինէ վասըլ օլոււյ՝ էվլնտէն անի իսրաճ
էթտիկինտէ , քեօթիւլիւկի օ գատար զիյատէ թա
րագգա պուլտու . նիճէ քի մահճոււյ Ռամարըն
տախի պիրիլիկի թէլէֆ օլտուղի քէնտինէ հէր նէ
մըգտար կիւճ կէլտի իսէտէ , Մմօնուն էվլնտէն բէ
զալէթ պիրէ իսրաճ օլմասը՝ տահա զիյատէ կիւճ
վէ աղըր կէլտիկինտէն՝ ահ ու ֆիղան իւզրէ պաշը
նա քիւլ սէրսիէր , պիրիլիկինէ նիշան օլան իւզէրին
տէքի ճիէքլի էսվապը երւթար , վէ իբի էլնի պա
շնա գօյոււյ՝ էօլիւմ տէրէճէսի գասապէթ պիրէ
միւքէտտէր օլարագ վէ աղայարագ կիտէր Մբիսու
ղոմուն էվլնէ . մէզպուր մասլահաթը տուլտուգտէ ,
թէնպիհ էտէր քի քիմսէյէ սեօյլէմէսին . Ֆիլհա
գիգա՝ Մբիսողոմ պուլ խուսուստէ Մմօնա դայէթ
կիւճէնտի իսէտէ , Պաւիթ հէրհալ անի թէքտիր
էտէր տեյու՛ւ պիր ճէվապ էթմէղ , Պէլի Պաւիթ
Մմօնուն էթտիկի քեօթիւլիկի իշտիւպ էօվքէյէ
կէլտի , լաքին խաթըր գըրըմասըն տեյու՛ւ անէ թա
զիր տախի էթմէտի . զիրա իլք էվատըր օլտուղի իւ
շիւն չօգ սէվէր իտի անի . Վէ իւջ սէնէ մապէյն
կէջիււյ՝ Պաւիթ միւսահատէ էտինճէ , Մբիսողոմ
հըրսլանոււյ միսասիպէթլի վադըթ արար քի Մմ
նու էօլտիւրէ :

Պատէհու գօյունէրինի գըրփմաղէ կիտէճէք օ

լուսւյ՝ Պաւլիթի տալէթ հտէր՝ քի զլյաֆէթ հտէ .
մէզպուր կիթ մէք իսթ հմէտիկինտէ , Նհիվապ հտէր
քի սէն կէլմէզ իսէն , պարե պիրատէրիմ Վմոն կէլ
սին , Պաւլիթ անէ տախի բազի օլմազ . լաքին թէք
բար իպրամ հտինճէ , Վմոնու վէ օ պիր հվատլէ
րինի տախի իրսալ հտէր . Նբիսողոմ անլէրէ փա
տիլաճ տալէթի կիպի աղիմ զլյաֆէթ հթտի իսէ
տէ , մուգատտէմ քէնտի թհվապիլէրինէ թհնպիճ
հթմիլ օլմազ իլէ , Վմոն մէճիտտէ շազ օլմազ իւզ
րէ իքէն՝ վուրուէն տէյուէ հմր հտինճէ , անի վուրուպ
հօլտիւրտիւքլէրինտէ , օ պիր գարնտալէրի հէման
գաթըրլէրինէ պինիւպ գաշարլէր . Պաւլիթ պու
միսիլիւ ուգուպէթի տույուէնճէ , հվատլէրինին
հէփիսի հօլտիւ տէյուէ հսվապընը երութուպ՝ եեր
իւզլէրինէ տիւլէր . քէզա անըն թհվապիլէրի հս
վապլէրինի երութարլէր . Վաքին պարատէ մէզքիւր
Ֆօնազաք՝ մուգատտէմ մասլաճաթէ ալեհաճ օլ
մազ իլէ , եալընը Վմոն տըր հօլէն տէյուէ սեօյլէր
իքէն , Պաւլիթին օ պիր հվատլէրի կէլիւպ իւճէ
սէս իլէ աղլատըլէրինտէ , Պաւլիթ վէ ճիւմլէ
թհվապիլէրի զայէթ չօգ աղլարլէր . Վէ Նբիսողոմ
ֆիրար հտէր Ֆորգանան չայըն գարըն եազասընտէ՝
վալիտէսինին փէտէրի Պեսուր էյալէթինին փատիւ
շահը Թողմէլմին եանընէ .

Ֆիլհադիգա՝ Նբիսողոմուէն Վմոնա զայէթ կիւ
ճէնմիլ օլտուղի մալիւմ խտի . լաքին իւչ սէնէ զար
ֆընտէ զինճար տիւլմանլըգ սուրէթի իղճար հթ
մէտիկինտէն , պէլքի հօլքէսի թհսքին օլտու տէյուէ
Պաւլիթ հմիլէթ հտիւպ Վմոնու անըն տալէթինէ
իրսալ հթտի . Վմոն տախի պու ֆիքրէք զասիպ օ
լուսւյ՝ իճթիրազ հթմէյէրէք պի խէվթ կիթտի . Ֆիլ
ամմա՝ Նբիսողոմուէն հօլքէսի օ գատար միւտտէթ
պէյինտէ թհսքին օլմատըլինտէն մատէ , Թամարը

տայիմա քէնտի եմնտե ան ու ֆիղան իւղրե կեօլ
մէկ իլէ, կիւն պէ կիւն ղէյատե թարագգա պուլուր
խտի, Պախուսուս Մմնուն եթտիկի քեօթիւլիւք աւ
շիքեար իքէն, Պաւիթ անէ իթապ եթմէղ, Մմն
տախի եպէտի փիւշմանլըգ սուրէթի պէյան եթմէյ
իւպ՝ գապահաթսրղ կիպի սէրպէսթ կէզէր, Սա
գաա՝ եկէր Պաւիթ Մմնու աղ վէ չօգ թէքտիր
եթմիլ օլսա խտի, գապիւլ քի անըն Եօլիւմիւնէ գաստ
եթմէղ խտի Մբխտղոմ, Օլորա անէրին քէտէրի
նէ պատի օլարագ՝ ղազէպէ միւսթահագ օլանը շէ
րի միւճիւպինճէ թէքտիր եթմէղ իսէ ղապիթ,
միւքէտտէր օլան ֆուրսագ պուլուղի հալտէ, նա
շէրի հարեքէթ իլէ ինթիգամ ալըր անտէն:

Պու պապտէ ղայէթ տիգաթ պիրլէ նազար գըլ
Մլահըն ատալէթինէ. ղիւա պու սուրէթ իլէ տէ
կիւլ քի Եալընրղ ղատտար Մմն պէլասընը պուլ
տու, իլա քի (Ելի ալթը սիւալտէ ղէքը օլտուղի
մէնվալ իւղրե) գըլըճ Պաւիթին եմնտէն չըգուպ
անըն օղլունու Եօլտիւրմէսի իլէ, Սաթանըն սիճի
լի իճրա օլուպ՝ Պաւիթ ան ու ֆիղան պիրլէ աղ
լատը, լաքին ղանն եթմէ քի պու գատար աղլա
մաղ իլէ թէքմիլ օլտու սիճիլ օլան ղազէպ, իլա
քի պիր կիւն Մբխտղոմու տախի աղլասա կէրէք:

Խպրէթ ալ Մմնուն սէֆիլ հալինտէն, Իէֆսի
նէ ույմա, շէճլէթ նարի գալպինէ տիւշէր իսէ,
սէպէպլինտէն ֆիրար էյլէ քի Եանմայասըն, Պա
խուսուս քի Մլահըն գօրգուսունու վէ ինսանըն
հիճապընը ֆիքրինտէն իխրաճ եթմէ, Փըսգը ֆէ
սատ արղուսի եմլէլա խօշ կէլիր իսէտէ, սօնկրաքի
զուհուր Ետէճէք րէգալէթի վէ քէտէրի միւլահա
ղա էյլէ. մատամ քի ճիսմանի սէֆա ղայէթ թէղ
կէշիւպ՝ ղազէպի վէ նէտամէթի տի նիհայէթ սիւ
րէր, Պեսատէ պատի Եօկիւտ վէրէն օլտուգտէ:

զինհար տիյնէմէ . օ միսիլիւ ատեմ՝ եկեր տօսթ իւսէ՝ անի տիւշման պէլէ . ալիմ իսէ՝ ահմագ պէլէ . զիրա սատրգ տօսթ վէ սահիհ ալիմ օ տըր . քի՝ տօսթօւնու խեղատէն հըֆղ եթմէկէ զայրեթ ետէր . նիճէ . քի պալատէ մէգքիւր Յօնագաւը , Ամօնուն տօսթու վէ ալիմ իտի¹ , լաքին անի կիւնահտէն հսիրկէմէյիւպ՝ փեսատէ պատի հարեքեթ եթահրիք եթմէսի իլէ , տիւշմանլըգ վէ ահմագլըգ եթմիշ օլտու , կեօյա աթէշէ եաղ տեօքտիւ :

Ալագաա՝ Ամօն չօգ վագըթ քեօթիւ ֆիքիրիւզըրէ օլտու իսէտէ , տիւրլիւ միւլահագա սէպէպի իլէ՝ իճրասընէ ճէսարեթ ետէմէղ իտի . մէգպուրուն թահրիքինտէն՝ փէնտ վէ հիլէ սուրեթի թալիմ հտիւպ՝ ֆիքրինէ գօտուղի քեօթիւ լիկիւ իճրա եթտիքտէ , քիշի րէֆիկինտէն ազար տէյու՝ պէյնիլնաս սեօյէնէն վագըթ սեօհպէթ , անտէ գարար գըլտը , Ֆիլհագիգա՝ Յօնագաւը ալիմ օլմաղ իլէ՝ գատոր իտի սատագաթ պիրլէ նասիյհէթ վէրեքէք քեօթիւ ֆէյիլտէն Ամօնու մէն եթմէկէ . լաքին գալպինտէ Ալահըն գօրգուսու օլմայուպ՝ փէսատէ պատի հօկիւտ մէրմէկ իլէ , անըն հօլիւմիւնէ սէպէպ օլտու , Ալու միսիլիւ ալիմ , տէկիլէքի եալընըգ քէնտինէ , իլլա . քի տօսթունէ տախի քէտէր վէրիւր , Իլիմտարլըգ՝ ֆագիլէթ իլէ րէֆիգ օլմաղ իսէ , ազիմ թէհլիքէ տիր ինսանէ . Ալիմ օ տըր . քի՝ Ալահըն գօրգուսունու պիրան գալպինտէն իխրաճ եթմէյուպ՝ Ճիւմէյէ ֆագիլէթ հօրնէկի օլա . Իւլմինի եալընըգ Ճիւմանի խուսուսլէրէ սարֆ հտիւպ՝ րուհանի թարիգլէրտէն կէրի տուրան՝ քիթապ եիւքլէնմիշ գաթըրա պէնկզէր¹ :

1 Եւ եր ընկեր Ամօնայ եւ անոն նորա Յօնագաւը ... այր իմաստուն յոյժ . Բ . Թագ . ԺԳ . 3 :

ՍԻՒԱԼ 58.

Պատահեց զիբր օլտուղի մէնիպ իւղրէ՝ Աբխաղովմ քի Գետուրա ֆիւրայ եթտի , նէ՝ դատար վաղիթ դալոր անտէ :

Ճ. ԴԱԶ սէնէ, թա՛քի Վաւիթին հօվքէսի թէսքին օլտու : Պիլճագիգա՝ պու պապտէ Վաւիթ հէր նէ գատար զիյատէ թաճվիրէ կէլիւպ՝ Աբխաղովմ կիւճհնտի իսէտէ , օլմայա քի Ամօնու աղլար իքէն՝ անի տախի աղլայէ տէյու , թէքտիրիյէ թինէ հարէքէթ եթմէզ . վէ իւճ սէնէտէն սօնկրա հօվքէսինին թէսքին օլտուղինի Յովաբ տույուն ճէ , պիր թագրիպ Աբխաղովմովմ Դըրուսաղէմէ կէ ԳԼԺԴ, թիրմէք իսթէր , քի անէ խօշ քիշի օլա , Աքին Վաւիթէ ըիճա եթմէկէ քէնտի ճէսարէթ հտէմէյիւպ՝ պիր ալիմ տիշ հէլի իրսալ հտէր՝ քի անըն ետտի իլէ իղին ալա . վէ նէ սուրէթ իլէ Վաւիթի իսքէաթ հտէճէկինի տախի անէ թալիմ եթմէկ իլէ , մէզ պուրէ եաս հավապը կիլինիւպ՝ գասավէթլի կիպի աղլայարագ Վաւիթին հուզուրինէ վարտգտէ , եէրէ գափանուպ՝ խէլաս եթ պէնի տէյու ֆիղան իլէ տէր քի , իքի օղլում վար իտի , թարլատէ նիզա հտէրէք պիրի հօլտիւրտիւ օ՛ պիրինի . շիմտի միլէ թիմ տէր քի , վէր անի՝ քի գարնտաշընէ պէտէլ հօլտիւրէյիմ , Վաւիթ անըն ֆիղանընէ նազարէն՝ կիթ հվինէ , պէն թէնպիհ հտէրիմ տէտի իսէտէ , հվատորմը հօլտիւրմէսինլէր տէյու տէ ֆաթէն ըիճա եթտիքտէ , հվատորնըն գըլընա խէգա կէլմէզ տէյու՝ Վաւիթ եէմին հտէր , Մհզպուրէ պու ճէվա պը ալտըգտէ , ալէքէար հտէր Աբխաղովմ իլիւն ըիճայէ կէլտիկինի , () Լ պապտէ Վաւիթ՝ Յովաբ մը իրսալ եթտի սէնի տէյու սիւալ հտէրէք , անըն թէր թիպի իլէ կէլտիկինի տույունճէ , չազըրուպ անէ տէր քի , ըիճանը գապուլ եթտիմ , կիթ կէթիր

Լաբիսողոմոն, օ տախի թէմէննա ետիւպ զայեթ մէմ
նուն օլուր, Սէ Ղաեսուրա կիտիւպ Լաբիսողոմոն
կէթիրտիկինտէ, Ղաւիթ անի հուզուրինէ չըգարւ
մայուպ՝ էմր էտէր քի էվինտէ օթուրսուն, Պէլի՝
Լաբիսողոմոն կէլտիկինէ Ղաւիթ բիզա օլտու, լա
քին՝ Թագսիրաթընէ պէտէլ պիր միւտտէթ տախի
թէրպիյէ օլտուն տէյու՝ Եիւզիւնիւ կեստէրմէզ ա
նէ, Սէ Լաբիսողոմ կեօյա մահպուստէ մէքս օլ
մուշ հիսապը Երուսաղէմտէ իբի սէնէ օթուրուպ՝
Ղաւիթին Եիւզիւնիւ կեօրմէտի,

Պատէ հու տիշարը չըգուպ սէրպէստ կէզմէք իս
թէտիկինտէ, Յովաբը չաղըրտըր, քի անըն եէտի
իլէ Ղաւիթտէն իզին ալա, լաքին մէզպուր կիթ
մէզ, վէ թէքրար խապէր էտիւպ եէնէ կիթմէյին
Ճէ, խըզմէթէարլէրինէ թէնպիհ էտիւպ՝ անըն ար
փա Թարլասընը Եագտըրըր, քի պէլքի պու վէսիլէ
իլէ կէլէ, Սագաա՝ պու տէֆա Յովաբ Լաբիսո
ղոմոն Եանընէ կիտիւպ՝ նիջիւն խըզմէթէարլէրին
պէնիմ Թարլամը Եագտըլէր տէտի իսէտէ, Թար
լանըն Եանտըղինտէն կեօյա էպէտի խապէրի Եօգ
կիպի տէր քի, սէնի փատիշահա իրսալ էթմէք սէ
պէպի իլէ չաղըրտըմ՝ քի նիջիւն կէլտիմ Ղաեսուր
տէն, փատիշահըն Եիւզիւնիւ կեօրմէտիքտէն սանկ
րա՝ անտէ օլտամ տահա էյի իտի, գապահաթըմ
վար իսէ էօլտիւր պէնի, Սէ Յովաբ Ղաւիթէ խա
պէր վէրտիքտէ, անըն տախի Լաբիսողոմա մուհապ
պէթի օլմաղ իլէ, հէման չաղըրըր անի, վէ մէզ
պուր կէլիւպ թէվագիւ սուրէթ իլէ թէմէննա էթ
տիկինտէ, Ղաւիթ անըն գապահաթընը աֆ է
տիւպ՝ պուս էտէր անի,

ՍՒՒԱԼ 59.

Աբխազում թագափրամընէ մագֆիրէթ պուրայ՝ Երուսաղէմոն ալը
պէտտ կեղտիկնտէ իդաաթ իւզըն գալըմը՝

Ճ. Պալմատը. Պիւհագիգա՝ Աբխազում զայ
էթ հիւսիւնտար, պաշնտան ալաղնէ տեկին նէ
տիրսիզ, Լսրայէլ ճեմաէթինտէ անէ մանէնտ եա
գըշըգըլը քիմնէ եօգ իտի, փերչէմի սըրմա թէլի հիւ
սապը ալթուն գըյմէթինտէ. լաքին զայէթ քիպիր,
տէրունի չիրբին, գալպի ֆէսատ, ֆիքրի հիյէ, բէյի
քեօթիւ վէ իդաաթսըզ օլտուղինտէն մատէ, քէն
տի հիւսնիւնէ նազարէն օ տէրէճէ զուրուրիյէթ
քէսպ էտէր, Թա՝ քի փէտէրինի Թախթի շահանէ
տէն իրաաճ պիրլէ փատիշահ օլմագ իսթեր. օ է
ճիլտէն փատիշահէ լայիգ սալթանաթ Թէտարիքին
տէ օլարադ գօջուլէր եափուպ՝ Թէվապլէր փէյտտ
էտէր. Պախուսուս՝ Պաւթիթին եանընէ շերիյաթէ
կէլէնլէրէ գարըլ չըգուպ, նէրէտէն՝ վէ նի՛չիւն կէլ
տիքլէրինի սիւալ էտիւպ տէր քի, հագ սէնին է
լնտէ տիր. լաքին փատիշահըն դարաֆընտէն սէ
նին տաւանը տիյնէյէճէր ատէմ եօգ՝ քի ատալէթ
իւզըն շերիյաթ կէօրէ, Պու միսիլիւ ճէվապլէր
իլէ անլէրին գալպինի ճէլպ էտէրէք՝ քիմ շերիյ
աթճը էտէր պէնի՝ քի ճիւմլէսինին տաւասընը հա
գանիյէթ պիրլէ կէօրէիտիմ տէյու աճըր անլէրի.
Վէ տախի եանընէ պիր ատէմ եագլաշմալը օլտուգ
տէ, փէտէր միսալի գուճագլայուպ՝ մուհապպէթ
իւզըն պուս էտէր.

Տէօրթ սէնէ զարֆընտէ միւրայի շէքիլ գագըլ
տիլ վէ կիւլէր եիւզ իլէ ճիւմլէսինի քէնտինէ
պէնտ էթտիքտէն սօնկրա, Պաւթիթէ տէր քի, կիւ
տէյիմ Վէրբօնտէ գուրպան էտէյիմ. զիրա Պէ
սուրտէ իքէն նիյէթ էթտիմ քի, էկէր Ալլահ պէ

նի Երուսաղէմէ կէթիրտիր իսէ, Վերբօնտէ Լաւ
հա սէճտէ գլայլմ, Ղաւիթ անըն ճէվապլնէ ի
թիմատ էտէրէք իղին վէրիր. մէզպուր պու ըուխ
սէթի ալորգտէ, քէնտի թէվապիլէրինտէն մատէ
իրի եիւզ ատէմ տախի տալէթ էտէր. քի անլէր
մասլահաթտէն պի խապէր օլարագ՝ սաֆտէրուն
գալպ իլէ կիտէր իտիլէր, Պու միսիլիւ սալթանաթ
իլէ Վերբօնտէ վարուպ գուրպան էտէր:

Լաբին թակուա տէնիլէն մէմլէքէթտէն Ղա
ւիթին տայիրէսինտէ մէշվէրէթ տախիլ Լաբիտ
փէլ նամինտէ զայէթ ալմ միւտէպպիլը՝ ումուրտի
տէ՝ ֆէրզանէ վէ հէր վէճհ իլէ իշ անկլար պիր ա
տէմ, օ՝ քի մուգատտէմ Ղաւիթէ սատրգ իտի,
լաբին էլի ալթը սիւալտէ զիր օլան Ուրիանըն զէվ
ճէսի Բերսաբէնին սէպէպինէ Ղաւիթէ տիւշման
օլուպ՝ ինթիգամ ալմագ արզուսինտէ իտի. զիրա
Բերսաբէ՝ Եղիաբ նամ քիմէսնէնին գըզը, վէ Եղի
աբ տախի Լաբիտիլէն օլու իտի. նիճէ քի պէյ
ան տըր. Բ. թագ, Ի. 54, ()՝ էճիլտէն Լաբիտ
ղոմ անի տախի կէթիրտիր քէնտի եանընէ, քի ա
նըն իլէ մէշվէրէթ էտէ, Վ է ճիւմլէ Խարայէլին ճին
սինէ ատէմ իրսալ էտիւպ՝ թէնպիհ էտէր քի, պօ
ուու սէսինի իշտինճէ՝ Լաբիտղոմ փատիշահ օլտու
տէյու պիրիպիրինէ խապէր վէրէլէր, Վագաա
պու վէճհ իւզրէ հէր մահալէ ատէմ իրսալ էտէ
րէք՝ պօուու ճալորրմաղ իլէ, հէման աղ վագըթ
մապէյնինտէ անըն փատիշահ օլտուղի պէյան օլուպ
զայէթ չօգ ճէմաէթ պիրիքիր Վերբօնտէ:

Փէհմ էյլէ պուրատէ Ղաւիթին ֆազիլէթի
նէ. զիրա Լաբիտղոմուն հարէքէթինի վէ ճէմաէ
թին գալլի անէ մէյիլի օլտուղինի տույտուգտէ,
էթպայիլէրինէ տէր քի, գաջալմ Լաբիտղոմուն
եիւղիւնտէն, քի օլմայա ափանսըղ կէլիւպ՝ պիզէ

քեօթիւ լիւք էտէ վէ մէմէքէթի վուրա¹ . Պու պապտէ Վաւիթ քէնտինի Նլազըն բէյնէ իհալէ էթտիքտէն մատէ , Նրուսաղէմի վէ անըն էհալիսի նի տախի քէտէրտէն հըֆղ էթմիշ օլտու . զիրա Նրուսաղէմտէ գալսա խտի , Նբիսողոմուն կէտիկին տէ ճէնկ իւզրէ օլուպ ճէմաէթ հէրհալ պիրիպիւրինի գըրաճագ խտի . օ էճիտէն էվնի պէքլէմէ կէ տախի ասքէր թային էթմէյիւպ , ֆէգաթ քէն տի օտալըգլէրինտէն օն նիսա պէքճի պրագուպ ճէմի քիւլֆէթինի վէ եանընտէ օլան ասքէրինի ալուպ ֆիրար էտէր :

() Էնատէ Վեթ մէմէքէթինտէն Նթթի նամ քիմէսնէ քի անըն ալթը էիւզ ատէմի օլուպ միսա ֆիրէթէն Նրուսաղէմտէ սաքին օլուր խտի , Վաւիթ քի Նրուսաղէմտէն չըգտը , օ տախի ասքէրիւ նի ալուպ պէրապէր կիթտիկինտէ , Վաւիթ անէ տէր քի , սէն նիջիւն կէլիւսին պիզիմ իլէ , պէն նէրէյէ կիտէճէկիմի պիլմէմ . տէօն փատիշահ իլէ սաքին օլ շէհիրտէ . սէն միսաֆիր ատէմ սին , պէնիմ սէպէպիմէ տէտիրկին օլմա , Վէ լաքին մէզ պուր սատագաթքէար օլմաղ իլէ , էէմին էտիւպ էօլմէտէ վէ եաշամատէ սէն էֆէնտիմ նէրէտէ իւսէն , գուլուն տախի անտէ օլտուն տէյիւպ այրըմաղ անտէն . Պախուսուս քի Նրուսաղէմ էհալիսի իւճէ սէս իլէ աղլատըգտէն մատէ , Սագովկ քահանայ վէ Նբիաթար վէ ճիւմէ Վէտաղիլէր տապանակը ալուպ Նրուսաղէմտէն չըգարլէր , քի Վաւիթ իլէ կիտէլէր :

1 Նէ Ղաւիթ յամենայն ծառայս իւր . . . արի՛ւ և փախիցո՛ւ . զի ո՛չ գոյ մեզ փրկութիւն յերեսայ Աբիսողոմայ . Գոթայարո՛ւ գնալ , զի մի՛ արագիցէ և հասանիցէ մեզ . և արկանիցէ ՚ի վերայ մեր լարիս . և հարկանիցէ զսաղաքս արդևսոսելի . Բ . Թագ . ԺԵ . 14 :

Ֆիամմա՝ Ղաւիթ շերիաթը Ալլահըն բէյնէ ի հալէ հաիւպ, անըն միւրատը ալիյէսինէ ըրզայըմ տէյիւպ՝ Սադուկ քահանայ տէր քի, կէրի չէվեր տապանակը. եկէր Ալլահըն ինայէթի օլուր իսէ, պէնի կէթիրտիւպ կեօսթէրիր անի պանա¹. Փէ գաթ թէնպիհ տէր քի, սիղ օթուրուն շէհիրտէ, նէ քի զուհուր հտէր իսէ պանա տույ հտին. Վէ քէնտի Լըրուսաղէմին գարիպինտէ Վեդրոն տէրէ սի նամ մահալտէն կէչիւպ՝ զէյթին տաղը (Ճիթէ նեաց լեառն)՝ օ. քի Լըրուսաղէմին գարշըսընտէ տիր, անտէն եօգարը չըգար իտի. լաքին տէկիլ քի փա տիշահ սալթանաթը իլէ, իլա քի՝ եայան եիւրիւյ իւպ աղայարագ, պաշնա եօրթիւ ալմըշ, այաղը չըպլագ՝ ահ ու Փիղան պիրլէ. Վէ Ճէմաէթ անի պու միսիլիւ փերուշան հալտէ կեօրիւնճէ, անլէր տախի պաշէրինի եօրթիւպ՝ աղայարագ վէ եայան տաղա չըգար իտիլէր². Պախուսուս՝ պալատէ մէզ քիւր Աբիտուփէլ քի Աբիտղումուն եանընէ կի տիւպ անըն իլէ իթթիֆագ եթմիշ իտի, օ արալըգ Ղաւիթէ խապէր վէրտիլըլընտէ, թէքրար աղիմ գասալէթէ կիրիֆթար օլուր. զիրա մէզպուր զայ եթ Փէրզանէ օլմաղ իլէ, Աբիտղումա տիւրլիւ Փէ սատէ պայիս հիյէ թարիլըլըրի եօկրէտէճէկի աշիւ քեար իտի. օ եճիլտէն Ալլահա նիյաղ հտէր քի

1 Լ՝- սսէ արհայ ցՍադուկ. Գարշո՝ զբապանալդ Աւ ար-ծոյ. . . Ելիէ Գալից շնորհս առաջի Տեառն՝ Գարշոսոյէ զէս և յոհոյէ ինչ զբա. . . ապա ին այսպէս առասոյէ յի՝ ին լէ հաճեալ ընդ չիւ, ահա-ասիլ իմ, արասոյէ ինչ որպէս հաճոյ իյէ առաջի ալայ նորա. Բ. թմադ. ԺԵ. 25:

2 Լ՝- Ղաւիթ Ելանէր ընդ զառ Դ վէրն յիլիէնեայ. Ելանէր և լայր. և զփլուի իւր ծածկեալ. և ինչն երկայր բոլ, և ամենայն ծողովորդն ընդ նմա յորչ զփլուի. այր իւրաքանչիւր Ելանէին և լային. Բ. թմադ. ԺԵ. 30:

տաղըտսնն անըն մէջիւրեթինի¹ . Պատէհու տաղըն պաշնա վարտըգտէ՝ (քի օ մահալէ իպրանիճէ Հըռուս տէնիլըր, եանի՝ տաղըն թէփէսի) . Երուսաղէ մէ տօղըու նազար էտէրէք՝ Ալահա սէճտէ գըլուպ, անըն ինայեթինէ թէսլիմ օլուր² . Պու մահալ օ էէր տիր.քի, էֆէնտիմիզ Հիսուս անտէն սէ մալէթէ յիւրիւճ էթտի (յերկինս համբարձաւ) .

Վուսի նամինտէ պիր քիմէսնէ տախի, օ քի Պաւլիթին թէվապիսի վէ դայէթ սատըգը իտի, ա նըն ֆիրար էթտիկինտէ Երուսաղէմտէ պուլունմա տը իսէտէ, սօնկրա կէլիւպ մասլահաթը տույտուգտէ, էսվապընը երութուպ՝ պաշնա դօփրագ սէր փէրէք՝ արտըսըրա կիտէր.քի անտէն այրըմայէ . Ֆիամմա՝ մէզպուր տախի արիֆ՝ ումուրու խարիւճիյէ՝ վէ թէտպիյր սահիպի օլմաղ իլէ, Պաւլիթ անի չաշուտ հիսապը Երուսաղէմէ իրսալ էտէր.քի վարուպ Աբիսողոմա սեօյլէյէ.քի, գարնտաշէրին վէ փէտէրին կիթտիլէր, նիճէ.քի փէտէրինէ գուլլուգ էտէր իտիմ, քէզա սանա տախի էտէրիմ. Վէ պու մէնվալ իւզըէ սատագաթ սուրէթի կէօստէրիւպ՝ գալա անըն եանընտէ, քի պիր թագրիպ Աբիտուիլէին թէրթիպինի մէն էտէ, Պախուսուս քի՝ Աբիսողոմուն հարէքէթինի պալատէ մէզքիւր Սադուկլ քահանայա վէ Աբիսաթարա նագլ էտէ, քի անլէր տախի քէնտինէ խապէր վէրէլէր, Լամի՝ մէզքիւր Վուսի Պաւլիթտէն այրըլուպ Երուսաղէմէ կէլտիքտէ՝ Աբիսողոմ տախի ճէսիմ ապէր վէ ազիմ սալթանաթ իլէ կէլըր Երուսաղէմէ .

1 Եւսէ Դաւիթ . յրեա՛ղորհորդն Ասիպոթէլայ Տէր Ասպուս իմ . Բ . թապ . ԺԵ . 31 :

2 Եհուս Դաւիթ ՚ի Հուսի՛ ուր էպագն էրիլը Ասպուս . Բ . թապ . ԺԵ . 32 :

Սէ (Յոննաթանըն օղլու Սեմիիբուսթէ, օ.քի (հլի պէշ սիւալտէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզրէ) Դաւիթին հիւսնիւ նազարընտէ Երուսաղէմտէ թէ մէք.քիւն էթմիշ իտի, անըն իլէ կիթմէք արզուսին տէ օլտու իսէտէ, ալաղը սագաթ օլմաղ իլէ, մէք.քէպի հաղըրլա տէյուլ քէնտի խըզմէթքեարը Սիբայէ էմր էտէր. քի Դաւիթին արտըսըրա կիտէ, Լաբին մէգքիւր Սիբա, Դաւիթէ խօշ քիշի օլայլմ տէյուլ մէքքէպի աղասընա կեօթիւրմէյիւպ քէնտի պինէր. վէ իքի մէքքէպ եիւքիւ տախի նաւալէ վէ շէրապ ալուպ Դաւիթէ կեօթիւրիւր: Սէ Գ.Լ.Ժ.Զ, Դաւիթ զէյթին տաղինտէն աշաղը ինէր իքէն անի կեօթիւպ սիւալ էթտիքտէ, Ճէվապ էտէր քի, մէք.քէպլէրի էֆէնտիմէ պինմէկէ վէ նաւալէյի ուշագլար իլէն կէթիրտիմ: Սեմիիբուսթէի տախի սիւալ էտիւպ նէրէտէ տիր տէյինճէ տէր քի, Երուսաղէմտէ օթուրուպ ումար քի պու կիւն պէլքի փէտէրինին փատիշահլըղինի քէնտինէ չէվիրէլէր. Վիլհապիգա պու Ճէվապ խիլաֆ վէ իֆտիրա իտի, անի քի միւզէվիր Սիբա քէնտի աղասընըն հագգընտա սեօյլէտի, նիճէ քի պէյան տըր. Բ. ԹԱԳ. ԺԹ. 27, Օիրա Սեմիիբուսթէ հէր վէճհ իլէ Դաւիթտէն խօշնուտ, վէ անըն իլէ Երուսաղէմտէն չըգմաղա արզուքէշ օլտու, լաբին խիյանէթ խըզմէթքեարըն հիլէսի իլէ կէրի գալտը, Մնապ վագթի հալէ նազարէն, միւզէվիր Սիբանըն իֆտիրասը միւնասիպէթլի վէ ույար օլմաղ իլէ, Դաւիթ թէ Ճէսսիւս էթմէյէրէք անըն խիլաֆընէ ինանուպ էմր էտէր քի, Սեմիիբուսթէնին նէսի վար իսէ, սէնին օլտուն. օ տախի մէմնուն օլուպ թէմէննա էտէր:

Պատէհու Դաւիթ տաղտէն աշաղը Բաւուրիմ տէնիլէն մահալէ կէլտիքտէ, Սաւուղուն ագրաւ

պալէրինոտէն Սեմէի նամինտէ պիր ատէմ՝ չըգուպ՝
Պաււիթին վէ անըն ատէմլէրինին իւզէրինէ դաշ
աթտըգտէն մատէ, Պաււիթէ լանէթ վէրէրէք տէր
քի, չըգ կիթ գանլը վէ քեօթիւ ատէմ. Սաւու
ղուն օճաղընը գանընը սէնին իւզէրինէ չեմլիրտի
Ալաճ. վէ սէնին փատիշաճըղնի Աբիսողոմա վէ
րիւպ, էթտիկին քեօթիւ լիւկիւ կեօստէրտի սանա.
Սէզպուրուն պու միսիլիւ նաճէմվարէ ճէվապ
լէրինի Յովաբըն գարնտաշը Աբեսսա իշիտինճէ,
քիմտիր օ էօլմիւշ քէլի քի փատիշաճէ լանէթ է
տէր տէյու՝ անի էօլտիւրմէք իսթէտի իսէտէ, Պաւ
ւիթ անըն սեօյլէտիկի Թաճամիւլտէն իսարիճ ճէ
վապլէրի քէնտի կիւնաճընէ պէտէլ իսթիղլար պիւ
լիւպ՝ սասըր էտէր, Սէ անի էօլտիւրմէկէ րիղա օւ
մայուպ տէր քի, օղլում պէնի էօլտիւրմէք իսթէր
տաճա նէ՞ գատար զիյատէ Սեմէի. պըրագըն քի
լանէթ էթսին, զիրա Ալաճ սեօյլէթտի անի՝ օլա
քի չէքտիկիմ էզիլէթի Ալաճ կեօրիւպ՝ ինայէթ
էտէ. Սէ Սեմէի պագար քի՝ քէնտինէ պիր ճէ
վապ էտէն էօգ, ճըրսընը էէնէմէյիւպ՝ Պաււիթէ
էագլաշարագ դաշ աթտըգտէն մատէ, պաշար
գօփրագ տախի սէրփմէկէ անլէրին իւզէրինէ. վէ
լաքին Պաււիթ էէնէ Թաճամիւլ էտիւպ ճէվապ
էթմէզ, Սէ անտէն կիտիւպ Յօրգանան չայըն գա
րիպի չէօլտէ գօնագ էտէր, քի Լըրուսագէմտէն
խապէր ալա.

1 Եւ ասէ արքայ . . . Լո՛յլ գոռօք նմա . Լո՛ղ անիծցի
այնպէս . զի Տէր ասաց նմա անիծանել Ղուսաիլ . Ե ո՛վ ա
սացի լիւ ընդէ՞ր արարել այդպէս . Բ . Թագ . ԺԶ . 10 :

ՍԻՒԱԼ 60.

Աբխազում Երուսաղէմէ կէտիկինոսէ՝ Էհալի անէ մուղայիր հա-
րէքեթ եթափ մի :

Ճ. | Աթմէտի. զիրա ճէմահեթէ քէտէր օլմա-
արն տէյու. Պաւիթ ֆիրար էտինճէ, Էհալի տախի
ճէվապ էթմէդ. պախուսուս. Աբխազում Էհալիէ
տիւշման տէկիլ խտի, իլա քի փէտէրինէ. Սէ պա-
լատէ մէղքիւր Քուսի՝ անի քի Պաւթ ճաշուտ
միսալի Երուսաղէմէ իրսալ էթտի, Աբխազումուն
հուղուրինէ կէլիւպ, սաղ օլտուն փատիշահըմ տէյ-
ու. Թէմէննա էթտիքտէ, Աբխազում մէղադ սու-
րէթի իլէ, պո՛ւ մու տըր սէնին սատագաթըն. նի՛շ
ջիւն տօսթուն իլէ կիթմէտին տէյինճէ, ճէվապ
էտէր քի, Ալահ վէ Ճիւմէ Խարայէլ քիմի սէշտի
խէ, անըն իլէ օլուրում. նի՛ճէ քի փէտէրինէ գու-
լուգ էթտիմ, քէղա սանա տախի էտէրիմ. Սէղ-
պուրուն հագգընտէ Աբխազում իշքիլէ վարտը ի-
սէտէ, անըն ճէվապլէրինէ նաղարէն էմիլէթ է-
տիւպ սագլար Էանընտէ :

Ֆիլհագիդա՝ Աբխազում քէնտի ֆէսատ ֆիք-
րինէ ույուպ՝ փատիշահ օլտում տէյու ճէմի Խա-
րայէլի Թահրիք պիրլէ քէնտինէ պէնտ էտէրէք՝
Պաւիթին փայի Թախթընը զապթ էթտի. լաքին՝
Պաւիթ հայաթտէ օլտուգճա, քէնտի փատիշահ
լըղի մէթանէթ պուլմայաճաղի աշիքէար օլուպ՝
տիւրլիւ շիւֆհէյէ վարտըղինտէ, Աբխազիլէ ի-
հալէ էտէր քի, իգթիզայի մասլահաթ նէ իսէ, մէշ-
վէրէթ էտիւպ՝ անէ Էիօրէ հարէքէթ էտէլէր. ()
տախի ճէվապ էտէր քի, փէտէրինին էվտէ պը-
րագտըղի օտալըգլէր իլէ Էաթ, քի անէ օլան րէ-
ղալէթի վէ պիր տահա անըն իլէ պարըշուպ Էիւղ
Էիւղէ պագաճագ ումուտ օլմատըղինի ճէմահեթ

իշխուիւպ՝ սանա պէնտ օլմաղա ճէսարեթ էտէ, Վէ
Լբխողում չիւնքի Լաւհըն գօրգուսունու վէ ին
սանըն հիճապընը Թեոք էթմիշ իտի, ֆէսստէ պոյ
իս մէզպուրուն ճէվապը իւզըէ, Պաւլիթին էվինին
սուլթուֆունտէ չատըր գուրտուրուպ՝ ճէմաէթէ
գարշը մէզքիւր օտալըգլէրին ըրզնա կէչէր :

Վազաս՝ Լբխողինէն էղ գատիմ մասլահաթ
ճա պուլուշու վէ Թէրթիպի՝ Պաւլիթին վէ Լբխ
ողումուն ինտինտէ փէյղամպէր ճէվապը կիպի մագ
պուլ իտի¹, անճագ Պաւլիթէ խասիմ օլմասի իլէ՝
պու տէֆա շէյթան կիպի տիւշիւնիւպ, օ տէրէճէ
նաչէրի ճէվապ էթտի, Թաքի վէրտիկի էօկիւտ՝
Լբխողումուն քիպիրլիկինին վէ ասիլիկինին իւզէ
րինէ մէրրուհ իշ տախի զամմ էթմէկ իլէ, անըն
ղայէթ ֆէնա պուլմասընէ սէպէպ օլտու, պախու
սուս քի ճիւմլէ Խարայէլ ճէմաէթինէ խէլալ վէր
տի. զիրա պու միսիլիւ պի նամուս հարէքէթ ին
սանլըէ մուղայիր օլտուղինտէն, անի իշիտէն հէր
հալ իբրահ էտէր իտի :

Պունտան գաթի նազար Լբխողումա տէր քի, ԳԼԺԷ :
օն իբի պին սէշմէ ասքէր իլէ պու կէճէ անիան
սըղ կիտէյիմ Պաւլիթին իւզէրինէ, քի օ զայէթ եօր
զուն վէ գաթի ումուտ տըր, ասքէրինի գաչըրուպ
էալընը քէնտինի էօլտիւրէյիմ, վէ արուս (հարս)
քէնտի երինէ կէլտիկի հիսապ, ճիւմլէ ասքէրի կէ
թիրիւպ՝ սանա պէնտ էտէյիմ, Վազաս՝ պու սու
րէթ իլէ Պաւլիթին էլէ կէչիւպ էօլէճէկի աշիքէար
իտի, լաբին Լաւհ անի հըֆղ էտէճէք օլմաղ իլէ :

1 Եւ խորհուրդ Աշխոփէլայ՝ զոր խորհէր յառաջին
առաջին, որպէս իւր հարցանիցէ ոչ Բան յԱստուծոյ. այն
պէս էր ամենայն խորհուրդն Աշխոփէլայ առ Ղաւթի՝ Ե
Աբեղաղումայ. Բ. Թագ. Ժ. 25 :

Աբիսողոմ տէր . քի , Վուսի չաղըրն . անի տախի տիյնէյէլիմ : Այն Վուսի կելիւայ՝ մասլահաթը անկլաւորգճէ , Վաւիթին վէ անըն ատէմէրինին զայն էթ ճէսուր՝ ճէնկճի՝ վէ պի խէվիթ օլտուղնի պէյան էթտիքտէն մատէ , ազ ատէմ իլէ անլէրին իւզէրինէ վարուպ վէ գըրըուպ՝ լիսանէ կէլմէսի լայիգ տէկիլ տիր . իլլա . քի ճիւմլէ Խարայէլի ճէմ էտէրէք , տէնիզին գուամու կիպի ապէր իլէ՝ սէն տախի պէրապէր , նէրէտէ իսէ եէթիլէլիմ անէ . վէ եկէր պիր շէհրէ կիրսէ , անի տախի դաշ գաշ իւսթիւն տէ պրոագմայարագ ճիւմլէսինի տիքէսէ գըրալլմ տէյուլ՝ փէթուհաթ սուրէթի կէօսթէրտիկին տէ , Աբիսողոմ վէ մէճլիստէ պուլունանլէրին ճիւմլէսի տէր . քի , Վուսինին տէտիկի՝ Աբիսողոմէլիմէրէթիպինտէն էյի տիր :

Փիլհագիգա Վաւիթին նիյազընը Ալահ գապուլ էտիւպ , Վուսինին էլի իլէ Աբիսողոմէլիմ մէշլէրէթինի տաղըթտը , Այն լաքին մէզպուրուն փէսատ իւզրէ օլտուղնի պիլէրէք , Վուսի շիւմհէյէ վարըր , քի օլմայա թէքրար Աբիսողոմուն փիլքրի ճէվրիլիւպ Վաւիթին իւզէրինէ կիտէ : օ էճիլ տէն Սագուվ վէ Աբիսողոմը քահանայա մասլահաթը պէյան էտէր , քի Վաւիթ օլտուղի եէրտէն գալգուպ տէրհալ Յորգանանըն գարըր դարափընէ կէջսին տէյուլ՝ անէ ատէմ իրսալ էտէլէր . նիլ ճէ քի էլի թոգուղ սիւալտէ զիքր օլտուղի մէն վալ իւզրէ՝ Վաւիթ անլէրէ թէնպիհ էթմիշ օլուպ Նըուսաղէմտէն խապէր ալմագ արզուսինտէ իտի : Այն պու խուսուստէ Աբիսողոմըն օղու Յուլնաթան՝ վէ Սագուվըն օղու Աբիմաս , Նըուսաղէմին գարիպինտէ գասարճըւարըն պէզ աղարտաղէլի Սուվգէլ ճէշմէսի տէնիլէն մահալտէ պէքլէր իտիլէր . զիրա Վաւիթին դարափընէ քիմսէ կիթ

մէսին տէյու, Աբխողում պէքճի Թային Էթմիշ ի տի. օ Էճիլտէն Սադումկ վէ Աբխաթար խէվֆիլէ ըինտէն նաշն՝ Թէպտիլ իճամէ (Ժպտեալ) պիր խաւայքդ իլէ, մասլահաթը անլէրէ տույ Էթմէկ իլէ, մէզպուրլէր տէրհալ Պաաւիթէ խապէր վէրմէկէ կիթտիլէր խտէտէ, պիր ուշագ կեօրիւպ Աբխողում մա խապէր վէրտի. օ տախի արտլարըսըա ատէմ իրսալ էտէր. լաքին անլէր ուշաղն կեօրտիւկիւն տէն իշքիլէ վարմաղ իլէ, զէյթին տաղն գարիպին տէ Բաւուրիմ տէնիլէն եէրէ կէլիւպ՝ Պաաւիթին տօսթու պիր ատէմին էվինէ կիրբիլէր. վէ անտէ պիր սուսուղ գույու օլուպ ինէրլէր անըն իշինէ, էվ սահիպինին զէվճէսի տախի գույույու գաւիայուպ՝ իւզէրինտէ եէմիշ գուրուտուր. Աբխողումն ա տէմլէրի կէլիւպ՝ անլէրի սիւալ Էթտիլտէ, գարը տէր քի, կէչտիլէր սույուն օ պիր դարաֆընէ. մէզ պուրլէր պու ճէվապէ իթիմատ էտէրէք՝ կիտիւպ արարլէր անլէրի. վէ պուլսամայուպ կէրի տեօնէրլէր, Պատէհու Յոմլաթան վէ Աբմաս գույու տան չըգուպ՝ կիտէրլէր մասլահաթը նագլ էտէրլէր Պաաւիթէ. օ տախի անիտէ ճէմի ատէմլէրի իլէ սապահա տէկին Յորդանան չայըն գարը եագաւ սընէ կէչիւպ՝ կէլիր օրտու (բանակս) Թապիր օլու նան՝ Սանայեմ տէնիլէն մէմլէքէթէ, (Պու օ եէր տիր քի, իւչիւնճիւ տէհրին իկիրմի պէշ սիւալնտէ զիբր օրտուղի մէնվալ իւզրէ, Յակոբ նահապետ անտէ մէլայիք օրտուսու կեօրիւպ՝ օ մահալի օրտու (բանակս) չաղըրտը. Նահր. 1, Բ. 2.) Վ է անտէ Վէսբի Սաքիր՝ վէ Բերզէլի նամ քիմէսնէլէր Պաաւիթին սատրգ տօսթու օլմաղ իլէ, անըն փերուշան հալ իւզրէ Երուսաղէմտէն գաչուպ՝ կէլտիկինի ի շիթտիլէրինտէ, անէ վէ անըն ատէմլէրինէ եալ Թագ՝ սէթճատէ՝ աշխանա Թագըմը վէ քիւլլէթ

լի եէյէճէք կեթիրիրլէր . մատամքի ճիւմէսիտէ տերէճէտէն խարիճ աճ սուսուղ վէ եօրղուն ի տիլէր :

Եւ զա՛ր գըլ պուրատէ Մ.բիտոփէլն սեփիլ հալնէ . զիրա պալատէ զըբր օլտուղի մէնվալ իւզրէ , Մ.բիտողումու թահրիք հտերէք Պաւիթին բեզալէթ թինէ պատի օլտուղինէ հէր նէ գատար զկատէ խօջանտը խտէտէ , օ կիւն անի եօլտիւրմէկէ գատոր օլամատըղինէ օ գատար զկատէ .բէտերլէնիւպ՝ ա զիմ գասավէթէ կիրիֆթար օլուր . զիրա անկարքի նիհայէթ Մ.բիտողում թէլէֆ օլուպ , Պաւիթ եէնէ Լըրուսաղէմտէ թախթընա օթուրաճագ տըր . օ է ճիւտէն զայէթ խէվֆ պիրլէ գաթի ումուտ օլաւադ՝ էվինէ կիտիւպ վասլյէթ հտեր էհլի էյալնէ , վէ .բէնտի .բէնտինի սալպ հտիւպ հէլադ օլուր . Խշտէ պու միսիլիւ .բեօթիւ հալտէ գարար գըլոր մէզպուրուն նիհայէթի :

Ալ ագասա՛նիճէ .բի շէյթան նէֆսանլյէթինէ մէպ նի ֆիթնէ .բեարըդ հտիւպ՝ ինսանը կիւնահէ տիւ շիւրմէկ իլէ՝ .բէնտի .բեօթիւլիկինի զահիր հտերէք զաղէպինի արթըրըր .բէզա զարէզ վէ նէֆսանլյէթ գաստի իլէ , ախերինի ֆէսատ իւզրէ թահրիք է տէնին .բեօթիւլիկի պէյան օլուպ՝ զաղէպի թաւադգա պուլուր . Խպրէթ ալ Մ.բիտոփէլն սեւրէնճամիտէն . իլմինէ .բիպիրլէնմէ . գալպինտէ զաւրէզ սագւամա . պախուսուս .բի Մ.լահըն գօրգուսուսու զինհար ֆիբրինտէն իխրաճ էթմէ , բի էա նըմայասլն . Վիլհագիգա՝ մէզպուր ճիսմանի խուսուսլէրտէ զայէթ ֆերզանէ վէ ալիմ խտի , վէ մասլահաթմա պուլուշու պի նաղըր , անճագ ըիզայի հագ իւզրէ հարէքէթ էթմէյիւպ՝ .բիպիրլէնէրէք նէֆսանլյէթ էթմէսի իլէ , օ տերէճէ ֆէնա պուլուս , թա՛ .բի գապիաթէ զըտտ .բէնտի .բէնտինի

հեղաք հտիւսւոյ՝ տերուսնի ճիհանտէ րեղիլ ու պեթ
նամ օլտու . Օ իրա նեփսանիյեթ՝ կիւճհնմէքտէն
հասըլ օլուր , կիւճհնմէք տախի ինսանըն ֆիքրինի
գափաթմաղ իլէ . նեփսանիյեթ իւզըն օլան առեմ
քէնտի ֆայիտէսինի վէ զէյանընը ֆէրդէ հտեմէզ
օլուսոյ՝ հերհալ հանըլըր . Պու միսիլիւ թիմէանէ
հեր նե՝ գատար ջոգ պիլսէ վէ հիւքմ սահիպի օլ
սա , եհնէ ահմագ՝ նաջար՝ վէ աճիզ սայըլըր . Ֆիլ
վագի՝ գալպինտէ զարեզ սագլայարագ խասմին
տէն հօճ ալմագ հըրսընը ալթ հտեմէյէն առեմէ
մախսուս օլմաղ իլէ՝ ինթիգամ արզուսինտէ օլան
քէնտի նաջար վէ աճիզ հալինի պէյան հտէր , Մն
ճագ օ թի սահիհ ալմ տիր , տիւնեանըն հալի քէ
ֆիյեթինէ նազարէն , պիլիք քի ինսանըն հեր միւ
բատը հասըլ օլմայուսոյ՝ րէյինէ մուղայիր հարեքէթ
հտէն պուլուսուր . օ հճիլտէն միւքհտտէր օլսա
տախի կիւճհնմէյէրէք գալպինի ֆէրահ վէ րահաթ
գուլթուսոյ ¹ , տայիմա Մլահըն րէյինէ միւնթաղիր
պիլիլէ՝ նաջար հալէ՝ կիրիֆթար օլմատըղինտէն մա
տէ , քէմիլը հտէնի տախի ալթ հտէր . զիրա միւ
քէտտէր օլան կիւճհնմէզ իսէ , անէ քէտէր հտէն
հերհալ նատիմ օլուր . Մլմ վէ մէրտ օլմագ տիւ
լէր իսէն , սանա քէմիլը հտէնէ՝ էյիլը էյիլ . զիրա
խասմինի էյիլը իլէ ալթ էթմէք կիսլի՝ ազիմ մէրտ
լիք վէ ֆէթուհաթ օլմաղ ² . Ֆիլհագիլգա գապա
հաթըլը թէքտիր էթմէք առալէթ տիր . լաքին
պու խըզմէթ զապիթէ , պախուսուս քի Մլահա
մախսուս օլմաղ իլէ , խասմինտէն ինթիգամ ալան
հերհալ թեօհմէթլի օլուր .

¹ Բայ առաջին . իմաստունն ՚ի վեր է չան զանիւրա
տուլիւն :

² Սի՛ յալիլի ՚ի լարէն . այլ յալիլի Բարեւան՝ լա
րէն . Հոսլմ . ԺԲ . 21 :

ՍԻՒԱԼ 61.

Աբխազոմ Ղաախթին իւղերինն ճէնկէ կիթաթ՝ մի :

Ճ. Այիթաթի. Օ իրա մեղքիւր Վրուսինին թեր
թիպի իւղերն՝ ճիւմէ Խարայէլ ճէմանէթինն խա
պեր հտերէք՝ քիւլլիյէթլի ասքեր իլէ Յորդանան
չայընը կէչէր, քի Ղաախթի դուլթուպ հօլտիւրէ.
ԳԼԺԸ. Այ չիւնքի անըն եանընտէ տախի ասքեր ճէմ՝ օլ
մուշ իտի, անլէրին իւղերինն պին պաշը վէ եիւղ
պաշը թային հտիւպ՝ ճէնկ կիթմէլի օլտուգտէ,
Ղաախթ իսթէր քի՝ քէնտի տախի ճէնկէ կիտէ.
Լաբին Յովաբ վէ սայիր պին պաշըլէր րիզա օլմայ
ուպ՝ տէրլէր քի, պիղ կէկէր գաչմալը եախօտ գը
րըմալը օլսագ, պիղի պիր իշ եէրինն սայմայուպ
սէնի արարլէր. իմտի սէնին շէհիրտէ գալտըղին էյի
տիր, վէ օն պին ատէմտէն զիյատէ եարտըմ տըր
պիղէ, Պու պապտէ Ղաախթ տախի իսքեաթ օ
լուպ՝ անլէր իլէ կիթմէտի իսէտէ, օլմայա քի ճէնկ
տէ Աբխազոմու հօլտիւրէլէր տէյու, շէհիրին գա
փուսուստէ տուրուպ՝ ասքեր պեօլիւք պեօլիւք կէչ
տիկինտէ, աշիքեար թէնպիհ հտէր Յովաբա, վէ
սայիր պին պաշըլէրէ, քի Աբխազոմու հսիրկէյէ
լէր. պու թէնպիհի ճիւմէ ասքեր տախի իշիտիր՝.
Նազար էյլէ պուրատէ աթա մուհապպէթի
նէ. օղու ճէսիմ՝ ասքեր իլէ փէտէրինին իւղերի
նէ կէլիշ քի անի հօլտիւրէ. փէտէրի թէնպիհ է
տէր քի օղունու հսիրկէյիւպ հօլտիւրմէյէլէր. Այ
գարաֆէյին պիրիպիրինն չաթըլուպ մուհարէպէ
իւղեր օլտուգտէ՝ Աբխազոմուն ասքերի ալթ օ
լուպ՝ իկիրմի պին ատէմ՝ գըրըլըր անլէրտէն. պա

1 Պապոտէր էպ արչայ... և ասէ. ինայէսթիք ՚ի պա
պանթալին իմ Աբխազոմ. Բ. Թ. ագ. ԺԸ. Ճ:

խոստուս ճէնկէ եթաիբլէրի եէր զայեթ աղաճլգ վէ թիբէնի սրգ օրմանլգ օլմաղ իլէ, հերքէս քէն տի սէլամէթի արգուսինտէ օլարագ՝ օրմանլն իշին տէ հէր պիրի պիր դարաֆա տաղլլուպ՝ գաշաճագ եօլ տախի պուլամատըգլէրինտէն, գըլլճ իլէ էօլ լէնլէրտէն չօգ օլուր օրմանլգտան էօլէնլէր:

Պէհմ էլլէ Աբիսողղումուն՝ սէֆիլ հէլինի. զիրա մէզպուր պու միսիլլիւ փերիշան հալի կէօրիւնճէ, էանլնտէ տախի ասքէրտէն քիմսէ գալմատըղի հալ տէ, փէտէրինի էօլտիւրմէք գաստը իլէ ճէնկէ չըգ տըղինի ունուլթտուգտան մատէ, քէնտի սէլա մէթինի արայուպ պուլամաղ, Պուլտան գաթի նազար՝ սարփի վէ օրմանլն զայեթ պէրղահ էէրինէ քասթ կէլիւպ, Վաւիթին ասքէրի տախի էգրա շընը գուշատմալը օլունճա, անտէն սափուշուպ խէլաս օլայլմ՝ տէյուլ՝ պինտիկի գաթըրը քէսքին իւլ գէնկի իլէ սիւրտիւկինտէ, փէրէջմի մէշէ աղաճլէրի նին պիրիպիրինէ չաթըշմըլ տալլէրինէ տօլաշըր, Վէ չիւնքի փէրէջմի զայեթ չօգ վէ ուղուն իտի, գուր թարամաղ անի աղաճլէրին տալլէրինտէն, գաթըր տախի տուրմայուպ՝ ալթընտան չըգընճա, կէօյ իլ լէ գէմինին մապէյնինտէ փէրէջմինտէն ասըլուպ գալ տը¹, Ֆիլհագիգա՝ մէզպուրուն հարէքէթինէ կէօլն զազէպ վէրիլտի, մատամ քի աթասընէ տիւշ մանլըգ էտէնի՝ տէկիլ.քի էալընըզ ասիւման, իլա քի գէմին տախի գապուլ էթմէղ, Վէ անի ասըլ տըղի էէրտէ պիր ատէմ կէօրիւպ՝ Յոպաբա նագլ էտէր, օ տախի նիշին վուրմատըն՝ քի սանա էլլի զօլաթա վէ պիր գըլլճ վէրէլիտիմ տէտիկինտէ, ճէ

¹ Աւստրալիան էր հեծեալ ի ջր-ոջ ի-րոմ. Լ. Է. Դոմէն ընդ իւր հաղնեաւ Ժծաւ, Լ. պարեյաւ գըլլէ իւր ընդ հաղնեաւն, Լ. իսիւյաւ ընդ էրիլին Լ. ընդ էրիլի, Լ. ջրիւն էանց ի ներքոյ նորա. Բ. թագ. ԺԸ. 9:

վապ էտեր քի, պին զօլաթա վերսէն տախի փատի շահըն օղլունա ել ուզաթմաղ իտիմ. զիրա փատի շահ տուլուպ. պէնի թէքտիր էթսէ՝ սէն ուզագ տան պագար իտին. մատամ քի Աբխողումու էսիր կէյին տէյու թէնպիհ էթաիկինի ճիւմէմիղ իշիթ տիր. Պու ճէվապէ (Յովաբըն ճանը սըգըլուպ՝ կի տէլիմ օրայա քի սէնին էօնիւնտէ անի էօլտիւրէյիմ տէյիւպ, վարըր Աբխողումուն իւրէկինէ իւջ օգ վուրուր ասըլտըղը եէրտէ. Պէլի՝ իւջ օգ անի էօլիւմ տէրէճէսինէ վասըլ էթտի իսէտէ, նէֆէսի տահա իւղէրինտէ իբէն, (Յովաբըն ասքէրինտէն օն ատէմ վուրուպ էօլտիւրիւրլէր անի. () Լ պապտէ (Յովաբ հէման իշարէթ պօռուստունու չալտըրուպ՝ ասքէրինի քէնտի եանընէ ճէմ էտէր՝ քի պիրիպիւրինի գըրմասըլլէր. Վ է Աբխողումուն թէնինի ալուպ՝ զայէթ տէրին պիր տէրէ իշինէ աթար. վէ անլէր քի Աբխողումուն գարաֆը իտիլէր՝ գաչուպ կիտէրլէր քէնտի եէրլէրինէ.

Իպրէթ ալ աթասընա գարըր տուրանըն հալի քէֆիէթինտէն. Աբխողում էկէր թէվաղիւ գալպ օլարագ փէտէրինէ իգաաթ էթսէ իտի, միւտտէթի էօմրիւնի հէր վէճհ իլէ սէֆայը խաթըր իւզրէ կէ ջիրէճէկի տէրքետար իտի. անճագ քիպիրլէնիւպ ի գաաթտէն չըգմաղ իլէ, էօմրիւ թէլէֆ օլտուգ տէն մատէ, թէնի տախի մէզարէ լայիգ օլմատը. պախուսուս քի օ գատար ատէմին թէլէֆ օլմասընէ պատի օլտու. Պէլի՝ մէզպուրուն իւջ էրքէք օղլու վար իտի, նիճէ քի եազար Բ. Թագ. ԺԴ. 27. լա քին անլէր մուգատտէմ էօլիւշ օլմաղ իլէ՝ իսմի ունուտուլմասըն տէյու, սաղլըղինտէ գուլէ միսալի պիր գաշ տիքմիշ իտի Երուսաղէմին գարիպի Կեդրոն տէրէսի նամ մահալտէ քէնտի իսմինէ, քի հալէն մէզքիւր գուլէ պէյան տըր.

ՍՒՒԱԼ 62 .

Աբխազումն հօլտիւկինի Ղաւթի իշխանէն՝ նե՞ հալէ կրիֆ.
Թաք օլտու :

Ճ. Ղայէթ ահ ու ֆիղան պիրլէ աղլայուպ
էաս էյլէնի. Օ իրա՝ ջիւնքի ճէնկէ կիթմէյուպ շէ-
հիրտէ գալմը իտի, օլմայա քի Աբխազումն քէտէր
զուհուր էտէ տէյու՝ ազիմ էնտիշէ իւզրէ իքէն,
օրտուտէն իքի ատէմ պիրիպիրինն արտըսըրա ա-
ճէլէ կէլիւպ ֆէթուհաթ օլտու տէյու միւթտէ
վէրտիքլէրինտէ, պաշգա շէյ սիւալ էթմէզ, իլա
քի սաղմը տըր օղլում տէյու՝ Աբխազումն սիւալ
էտէր¹, Վէ անըն հօլտիւկինի իշխանէն, օ տէրէճէ
ազիմ գասալէթ իւզրէ միւքէտտէր օլուր, Թա քի՝
պէյիթ սեօյլէր կիպի, պէնիմ օղլում Աբխազում,
Աբխազում օղլում, սէնին եէրինէ պէն հօլէյիտիմ
տէյու, տէֆաթէն պու ճէվապը իւճէ սէս իլէ հօ-
քիւր հօքիւր աղլայարագ Թէքըարըր. վէ օտայա
կիրիւպ էիւզիւնիւ քիմսէյէ կեօստէրմէզ² :

Պէլ՝ Աբխազումն հօլմէսի հէր վէճհ իլէ խալ-
ըրը օլտգւ. զըրա մատամ քի իգաաթսըզ, էկէր
սաղ գալստ իտի՝ հէրհալ ֆէսատտէն խալի օլմայա
ճաղի տէրքէար իտի. անճագ՝ ջիւնքի Թեօպէ տէյէ-
ճէք վագըթ պուլամայուպ սէֆիլ հալ իւզրէ հօլ-
տիւ, օ էճիլտէն զայէթ տաղի տէրուն պիրլէ աղ-

1 Լ- ասէ արչայ, էլէ հղջն իյէ մանկանն իմոյ
Աբխազումայ. Բ. Թագ. ԺԸ. 29 :

2 Լ- խոռվէցաւ արչայ. և էլ ՚ի վէրնապոն դրանն՝
և էլայ. և այսպէս ասէր ՚ի լալիւրոմ. որդեան իմ Աբե-
սողմ, Աբխազում որդեան իմ, ո՞րայր զման իմ փիւնան
սո. է՞ս փիւնան չո Աբխազում որդեան իմ, որդեան իմ
Աբխազում. Բ. Թագ. ԺԸ. 33 :

Լար անի, | աքին ասքեր պու Փիքիրի Փեհմ հտեմէ,
 Գ.Լ.ԺԹ. տիքլերինտէն, Ղաւիթին պու միսիլիւ ազիմ եաս
 իլէ աղլատըղինի իշիտինճէ, անլեր տախի գասավէ,
 Թէ կիրիֆթար օլարագ, կեօյա ճէնկտէ պօզուլուպ
 գաջմը ճիսապի, շէհիրէ կիրմէկէ չէքինրլեր:

Ապգամ՝ պու պապտէ գապահաթ (Յովաբըն իւ
 տի, զիրա Ղաւիթին Թէնպիհինի տիյնէմէյերէք Ա
 բիսողոմու հօլտիւրտիւ. Անճագ՝ ասքերին միւքետ
 տեր օլտուղինի կեօրտիւքտէ Ղաւիթ տէր քի,
 հիճապ ալթընա պրագտըն ասքերի. անլեր քի սէ
 նին սէլամէթին իջիւն վիւճուտլերինի Թէհլեքէյէ
 գօտուլէր, սէն խասմինի սէվիւպ՝ սատըգ Թէվա
 պիլլերինի վէ գուլլերինի ըհտտ հտերսին. Աբիսու
 դոմ սաղ օլտախտի, պիզ հօլմիւշ իտիք. գալգ ֆէ
 րահլէթ պիրլէ սեօյլէ ասքեր իլէ. զիրա եհմին
 էթմիլլեր տիր քի՝ եկէր պու կիւն տիշարը չըգմաղ
 իսէն, պիր քիմսէ գալմաղ պու կէճէ սէնին եա
 նընտէ. պիւլքի՝ պու անէ տեկին չէքտիկին քէտէր
 լէրտէն զկատտէ սանա քեօթիւ օլուր, Փիլհագիւ
 գա՝ մէզպուրուն պու միսիլիւ ճէվապլերի զայէթ
 աղըր իտի, լաքին վագթի հալէ նազարէն՝ Ղաւիթ
 անէ պիր ճէվապ էթմէյերէք՝ չըգուպ շէհիրին գա
 փուսունտէ օթուրուր. վէ ասքեր անըն գափույա
 ինտիկինի պիլիւպ՝ շէհիրէ կիրտիլլերինտէ, կիւլէր
 եիւզ իլէ ճիւմէսինէ Թալթիֆ հտերէք մէմնուն
 օլուր. անլեր տախի խօլանուպ շաղ օլուրլեր:

Նազար էյլէ պուրատէ աթա մուհապպէթինէ.
 իգասաթսըղ էվլատ՝ փէտերինին իւղէրինէ ճէսիմ
 ասքեր իլէ օրտու գալտըրուպ անըն հօլիւմիւնէ
 գաստ հտեր, փէտերի՝ անըն հօլտիւկինի իշիտին
 ճէ, իւրէկի զայէթ աճըյուպ՝ ահ ու Փիղան պիր
 լէ աղլար. Պեյլի՝ Աբիսողոմուն հարէքէթի աթասը
 նա մուղայիր օլմաղ իլէ՝ հօլիւմէ միւսթահագ իտի,

նիճէք թի փետերինէ վէ վալտեսինէ իդաաթ էթ մէյէն հվատը թաշայոււպ հօլտիւրէլէր, թի սայիր լէրի խեփ էթսինլէր տէյոււ եազար Բ. () Ի. Ի. Ա. 21, Լաքին պէլթի պիր կիւն թեօպէ տէյիւպ իսլահ օլա տէյոււ, Ղաալիթ անըն հօլտիւկինի իսթէմէզ.

Իպրէթ ալընլէր Ղաալիթտէն հվատլէրինէ կիւ ճէնիւպ պէթտուա հտէնլէր, հվատըն քեօթիւ հարէքէթէ մէյլ հտէր իսէ, պէթտուա էթմէ. իլլա՝ նյազ էյլէ Մլլահա թի էյիէ թէպտիլ էթսին. զիրա՝ պէթտուա էթմէն իլլէ, տահա զկատէ ֆէնա պուլուպ՝ եհնէ սէնին դալպին աճըր, քէզա՝ Մբիսողոմտէն իպրէթ ալընլէր աթալէրինէ իդաաթ էթմէյէնլէր, զիրա մէզպուր իդաաթսըզ օլմա սը իլլէ՝ հմալի սապգաթ էթմէմիլ սէֆիլ հալ իւզրէ հօլիւպ՝ տիւնեատէ քեօթիւ իսիմ պրագտը.

ՍԻՒԱԼ 63.

Արիսողոմ հօլտիւքտէ, Ղաալիթ տերհալ Երուսաղէմէ կէլիւպ
թախթընտէ օթուրտու մը.

Ճ. () Թուրմատը, Օիրա՝ չիւնթի ճէմաէթ ալըն էյլիկինի ունուտուպ՝ Մբիսողոմիւ փատիշահ էթտիլէր, օ էճիլտէն աճէլէ էթմէյիւպ պիր վադըթ էյլէնիր (Նորդանան չայըն գարըր եագասընտէ, թի անլէրին ֆիքրինի անկլայա.

Ֆիլհագիդա՝ պու պապտէ ճէմաէթ հէր նէ գատար իդաաթտէն չըգուպ՝ ասի օլտու իսէտէ, Մբիսողոմ հօլիւնճէ՝ եհնէ Ղաալիթէ իդաաթ էթմէք իսթէրլէր, Պախուսուս թի՝ Ղաալիթ անլէրի տիւլմանտէն իսկաս էթմիլ օլմալ իլլէ՝ անըն էյլիկի հէնիլ ֆիքրիլէրինէ կէլիւ, վէ գաջլընտէ օլտուղիւնէ ինսաֆ հտէրէք՝ պիրիպիրինէ տէրլէր թի, պիլ Մբիսողոմիւ փատիշահ էթտիլէ, Լաքին օ ճէնկտէ

էօլտիւ, նիջէյէտէք սոլս օլուպ փատիշահը եհերինէ կէթիրմէզսինիզ .

Պոլ ֆիքիր իւզրէ Խարայէլին օն պիր ճինսի եէք տիլ իդաաթտէ օլտուգւերինի Պաւիթի խապէր ետերլէր . լաբին Յուդանըն ճինսի խապէր եթմէզ . Պէլի՝ Պաւիթ Յուդանըն ճինսինտէն օլմաղ իլէ՝ անլէր ճիւմէսինտէն զիյատէ մէյիլի իտիլէր անէ . վէ լաբին քէնտիլէրի տախի Մբիսողումա Թապի օլ տուգւերի իջիւն, գապահաթլէրինին աղըր օլտու գլինի պիլիւպ՝ Հիճապ ետերլէր . Վէ Պաւիթ ան լէրին պու հալինի պիլմէկ իլէ, Սադուկ վէ Մբի աթար քահանանըն էլի իլէ մուհապպէթ իւզրէ ան լէրէ խապէր ետէր՝ քի սայիր ճինսլէրտէն կէրի գաւ մայալէր . քէզա Պաւիթին գըղ գարընտաշը օլլու Մմեսայի, օ՝ քի Մբիսողումա սերապէր օլմուշ իտի, Պաւիթտէն խէվֆ եթմէկ իլէ, անէ տախի փայէ վատ ետիւպ՝ Թալթիֆ ետեր քի խէվֆ եթմէյիւպ կէլին . () Լպապտէ՝ Յուդանըն ճինսի ղայէթ խօշ լանուպ, Երուսաղէմէ կէլ տէյու տէրհալ ատէմ իրսալ եթտիքտէն մատէ, քէնտիլէրի տախի ղայէթ չօգլուգ իլէ սայիր ճինսլէրտէն եվկէլ Պաղգաղա նամ մահալէ վարուպ՝ Յորգանան չայըն քէնարըն տէ պէքլէրլէր . Պաւիթ չայըն քէնարընէ կէլ տիքտէ, Սեմէի՝ քի լանէթ վէրտի, (նիճէ քի էլի Թօգուզ սիւալտէ զիքր օլտու) փիւշման օլուպ, Պաւիթի լքրամէն պին ատէմ իլէ վէ Սեմիի բոսթէնին խըզմէթինէ Թային օլան մէզքիւր Սիբա տախի՝ օն պէշ օլլու վէ իկիրմի խըզմէթ քեարը իլէ կէլիւպ՝ Յուդանըն ճինսի իլէ պերապէր աղիմ իզ զէթ պիրլէ Պաւիթի կէշիքիլէր չայըն պերի դաւ րաֆընէ, Մատէ մէզպուր Սեմէի Պաւիթին խա քի փայինէ տիւշիւպ՝ գապահաթըն իգրար ետէրէք աֆ տիլէր . Վէ Յովարըն գարնտաշը Մբես

սա՝ մէկեր Սեմէի հօլմէյէճէք մի, քի փատիշահէ
լանէթ վէրտի տէտիկինտէ, Պաւլիթ բիզա օլմալ
ուպ տէր քի, մէկեր պէն պիլմէյլ միյիմ. պու կիւն
քիմսէ հօլմէսին, զիրա պու կիւն փատիշահ օլտոււմ
Խարայէլէ տէյուպ, եհմին էտէր քի Սեմէի հօլմէսին.

Սէ Պաւլիթին սատըգ տօսթու Քերզէլի (օ. քի
ալթմըշ սիւալտէ զիքր օլտու) զայէթ տէվլէթլի
օլմալ իլէ, Պաւլիթ նէ գատար վագըթ գալտը իսէ
Յորդանանըն գարըն եագատընտէ, անըն վէ ճիւմ
լէ թէվապիլերինին գատմընը քէնտի կեօրտիւկին
տէն մատէ՝ կեօնտէրի տախի կէլիլ օլմալ իլէ, Պաւ
լիթ իսթէր քի անի Երուսաղէմէ կեօթիւրիւպ՝ իզ
զէթ պիրլէ եանընտէ սագլայա, լաքին մէզպուր
սէքսէն եաշընտէ զայէթ իլթիէտը՝ կիթմէք իսթէ
մէյիւպ, օլլուհու իրսալ էտէճէք օլտու, քի անըն
իսմինէ Քամաւմ տէնիլի իտի, Պու պապտէ Պաւ
լիթ տախի խօշանուպ՝ մուհապպէթ պիրլէ Քերզէ
լիի պուս էտիւպ՝ տուա էտէր անէ, վէ անըն եէրինէ
մէզքիւր Քամաւմ տայիմա սագլար եանընտէ.

Սէ լաքին չիւնքի ճիւմլէ Խարայէլին կէլիւպ
ճէմ օլմասընէ պէքլէմէյէրէք, Յուդանըն ճինսի
իլէ չայը կէչիւպ՝ Պաղգաղա տէնիլէն եէրտէ գօ
նագէթմիլ իտի, պատէհու՝ պեօլիւք պեօլիւք ճիւմ
լէ Խարայէլ տախի կէլիւպ՝ չայը կէչմիլ օլտուղինի
կեօրիւնճէ, կիւճէնիլլէր, քի նիլիւն քէնտիլերինի
պէքլէմէյիւպ եալընը Յուդանըն ճինսի իլէ կէչ
տի, Պիլհագիգա՝ պու պապտէ Թագսիրաթ Խա
րայէլին իտի, զիրա վագթիւտէ կէլմէտիլէր, լաքին
անէր ֆէսատէ պայիս քիմսէլէր օլմալ իլէ, տալա
ճը սուրէթ իլէ Պաւլիթէ տէրլէր քի, նիլիւն Յու
դանըն ատէմէրի փատիշահը չալուպ Յորդանան
տէն կէչիւտիլէր, Պու ճէվապ իլէ Պաւլիթէ պէ
հանէ պուլմագ իսթէտիլէր, անճագ՝ հագ օրը օլ

մաների իլէ Պաւլիթ անլերէ ճեվապ վերմէտի ի սէտէ , Յոսեփանըն ճինսի տէր .քի , փատիշահ պէ նիմ ճինսիմ տիր , սիզ նէ կիւճէնիրսինիզ . փատիշահըն նէսին ետտիք . հէտիւն մի վերտի պիզէ , եախօտ պիզի մահվ մը էթտի , Խորայէլ տախի պէն օն գաթ զլյատէիմ սէնտէն , նիշիւն խասիմանէ ճէվապ էտէրսինիզ , պիզէ ճայիզ իտի էվվէլա փատիշահը կէթիրմէք տէյու իտտաա էտէր , Սէ պուսուրէթ իլէ դարաֆէյին միւճատէլէյի արթըրուպ , Յոսեփանըն ճինսի .քէլամընտէ զալիպ օլտուղի հալտէ , Խորայէլտէն Սարէէ նամինտէ պիր .քէթիւ .քիմնէ՝ հէման պուսու չալուպ , Պաւլիթտէ պիզիմ հիսսէմիզ եօգ տուր . Խորայէլ հէրքէս .քէնտի եէրինէ տէյու՝ նիտա էտէրէք պիր դարաֆէ սավուլ շուսճա , ճիւմէ Խորայէլ տախի անըն արտըրա կիտէր .

ԳԼ Ի :

(Օ) Լ պապտէ Պաւլիթ եալընըզ Յոսեփանըն ճինսի իլէ գալմաղ իլէ զայէթ տիւ շիքէսթ օլտու . Օիրա՝ ճիւմէ Խորայէլ իգաաթ էթտի տէյու շալ օլարագ՝ ազիմ մէճտ իլէ Երուսաղէմէ կիրմէք իւզրէ իքէն , ասիլիք թէքրար թէճտիտ օլուպ՝ ֆէգաթ Յոսեփանըն ճինսի իլէ կէլիւ Երուսաղէմէ . Պուստան գաթի նազար , էվինէ կիրիւպ օտալըզ լէրի կէօրտիւքտէ , (անլերի .քի գաջտըղնտէ էվտէ պէքճի պըրագմըշ օլմաղ իլէ՝ Եփսողոմ անլերին ըղղնա կէչտի , նիճէ .քի զիքր օլտու ալթմըշ սիււալտէ ,) ազիմ գասալէթէ կիրիֆթար օլուր . վէ պիր տահա եանլերինէ վարմայարագ՝ պաշգա էվտէ անլերի պէսլէտի իսէտէ , մէզպուրէլէր էօլիւնճէյէ տէկին տուլ գալտըլէր .

Պալատէ մէզքիւր Սէմիիբոսթէ , .քի Պաւլիթին գաջտըղի կիւնտէն պէրի թըրնագլէրինի .քէս մէյիւպ՝ սագալընը թարամայուպ՝ վէ էսվապընր տալ

խի եայգամայուպ՝ տայիմա եաս վէ գասավէթ իւզ
րէ իտի . Պաւիթ կելնճէ եաս գըլղի իւէ անըն
հուզուրինէ չըգտըղինտէ , նիճիւն կելմէտին պէնիմ
իւէ տէյինճէ , խըզմէթքեարը Սիբանըն . քէնտինէ էթ
տինկի հիւլէյի (էլի թօգուղ սիւալտէ զիբը օլտու
ղի մէնվալ իւզրէ) նագլ էտէրէք , պէնիմ փէտէ
րիմին օճաղինին ատէմլէրի գաթլէ վաճիպ տիր տէյ
իւպ՝ Պաւիթտէն հէր վէճհ իւէ մէմնուն օլուր .
Սադաա՝ Պաւիթ մասլահաթը անկլատը իսէտէ ,
օ կիւն թահքիքի մասլահաթ էտէճէք վագըթ օլ
մատըղինտէն անըն միւլքինի . քի խըզմէթքեարը Սի
բայէ վէրմիլ իտի , նըսփընը եէնէ վէրիւր անէ . Սեմ
փիբոսթէ ճէվապ էտէր . քի , ճիւմլէսինի ալսըն ,
մատամ . քի սէն էփէնտիմ սէլամէթ կէլտին . վէ
Պաւիթ . քէլ էվիլէլ իզզէթ պիրլէ սագլար անի
էանընտէ :

ՍԻՒԱԼ 64 .

Պալտտէ մէզքիւր Սարէէ , օ . քի Պաւիթէ իգաթ էթմէյիւպ խոսայ
էլի թահքիք էթտի , տնկրա նիճէ օլտու :

Ճ . Սէփիլ հալ իւէ գաթլ օլտու . Օլրա օլ
մայա . քի պիր մէթին շէհրէ կիլիւպ՝ ասքէր ճէմ
էթմէկ իւէ թէքրար սըգընթը օլա տէյու , Պաւիթ
Սեբասայի նամ պէօլիւք պաշըսընէ էմր էտէր . քի ,
իւչ կիւնէ գատար Յուգանըն ճիւնսինէ խապէր է
տիւպ կէլէ . քի ասքէրի ալուպ Սաբէէնին իւզէրի
նէ կիտէ , Սաբին մէզպուր իւչ կիւն թէքմիլ օլուպ
կէլմէյինճէ , ասքէրի շահանէ իւէ (քէրէթին ոփէ
լէթին) , վէ տախի սայիր մէրտանէ ասքէր իւէ Յո
վաբըն գարնտաշը Սեբասայի թային էտէր . Յովաբ
տախի անըն իւէ կիտէր . Պատէհու Սեբասայի ասքէր
ճէմ էտիւպ կիթտի իսէտէ , եօլտա Յովաբա բասթ

կէլտիբտէ , կեօյա քի մնւհապպէթ իւզրէ օլուպ' տաղ մըսըն գարնատաշ տէյու անըն սագալընտէն գուլթար Յօվաբ քի պուս էտէ , վէ Միսայի անտէն տիւշմանլըգ մամիւլ էթմէտիկինտէն' պիխէվֆ եագլ լազըր անէ , զիրա պիրիպիրի իւէ ագրապա իտլէր , Վէ լաբին Յօվաբ էավապընըն ալթընտէ գըլըճ կիզլէմիշ օլմաղ իւէ , հըղ իւէ գըլըճը անըն պեօյրիւնէ վուրտուգտէ' անիտէ էօլտիւ Միսայի ,

Ֆիհհմ էյլէ պուրատէ Յօվաբըն ֆէսատ ֆէյլէ նի . զիրա' եզ գատիմ' անըն իւէ տիւշմանլըղի եօգ իսէտէ , Պաւլիթ անէ փայէ վատ էթմիշ օլմաղ իւլէ (նիճէ քի ալթմըշ իւլ սիւալտէ զիբը օլտու ,) պէլքի անէ սերասքէր էտէր տէյու' հասէտինտէն նաշի պու զատտարլըղի էթտի , Վէ Յօվաբըն ալտէմէրինտէն պիրի անտէ տուրուպ' ապքէրէ տէր քի , քիմ' քի Յօվաբը վէ Պաւլիթի սէվէր իսէ , կիթսին Յօվաբըն վէ Միսային արտըսըրա . լաբին Միսայինին էօլիւսիւ գանա պուլանմըշ էօլ իւզէլինտէ գալմաղ իւլէ , կէլէն ապքէր անի կեօրիւպ' իւլէրի կէլմէտիկի հալտէ , էօլիւյիւ էօլտան տիշարը թարլայա եիւվարլայուպ' էօրթէր քի կեօրիւնմէյի . պատէհու կէլէն ապքէր կէլիւպ կիտէր իտի Յօվաբըն արտըսըրա ,

Վէ չիւնքի պալատէ մէզքիւր Սաբէէ' Միսայի տէնիլէն մէմէքէթէ կիթմիշ իտի , Յօվաբ անի գուլշատուպ' էգրաֆընէ գօփրագ երղմաղ իւլէ , հիսար միաալի մէթէրիզ էամար . վէ պէտէնի երգուպ խարապ էթմէկէ պաշայընճէ' շէհրտէն պիր ալիմ' տիշէհլի պէտէնին իւզէրինէ չըգար , վէ ապքէրէ սէս էտիւպ տէր քի , սեօյլէյին Յօվաբա քի պուրայա կէլտի , Յօվաբ կիթտիկինտէ , մէզպուրէ շէհրին իւզէրինէ թէմիւ սեօյլէյիւպ Յօվաբը իսքէաթ էթմէք իսթէր , քի պէտէնէ քէտէր էթմէսին , Վէ

սեօյլէտիկի թէմնիւն մէֆֆուտի շէօյլէ անկլանըր
 .քի, զէմանի հվայիլտէ նագլ օլուուուր՝ .քի Մբէլ
 վէ Պան նամ մէմլէքէթլէրին հհալիսի պէնինտէ
 նիզա հասըլ օլտուգտէ, հվվէլա սիւալ հտիւպ՝ ի
 դաաթտէ գուսուր հտէնի թէքտիր հտէր իտիլէր.
 լաքին սէնին մէրամըն նէ իսէ, հհալիլէ պէյան հթ
 մհտէն մէմլէքէթի խարապ հտէրսին, Պախուսուս
 Մբէլ շէհրինտէ ալիմ չօգ օլմաղ իլէ՝ միւշքիւլ
 մասլահաթ եախօտ նիզա վագի օլտուղինտէ, հէր
 .քէս անէ միւրաճաաթ հտիւպ, անլէրի միւսլիւհիւն
 հտէրէք միւշքիւլլէրինի հալ հտէր իտի, Պու մի
 սիլիւ ճհվապլէրի շէհրին լիսանընտէն սեօյլէյէ
 ըէք՝ տէր .քի, պէն իմ Խարայէլի միւսլիւհիւն հտէն,
 վէ անէ մէթանէթ վէրէն, սէն Խարայէլին մէմլէ
 .քէթինի երգմագ իսթէրսին, Յովաբ պու միսլիւ
 ճհվապլէրի իշիտիւպ՝ հաշա՝ .քի պէն մէմլէքէթի
 խարապ հտէյիմ, իլա Սաբէէք .քի Պաւիթէ գար
 շը տուրտու, անի վէրին պանա՝ .քի կիտէյիմ տէ
 տիրտէ, մհզպուրէ ճհվապ հտէր՝ .քի շիմտի անըն
 պաշը պէտէնտէն աթըլըր սանա, Վէ ինիւպ ճհմա
 հթէ մէրամ անկլաթտըգտէ, անլէր տախի Սաբէէ
 նին պաշընը .քէսիւպ՝ աթարլէր պէտէնտէն աշա
 ղը, ()լ պապտէ Յովաբ իշարէթ պօուուսուուու
 չալմաղ իլէ, ապէր շէհրտէն ել չէքիւպ՝ հէրքէս
 .քէնտի եհրինէ կիթտիկինտէ, ֆէսատէ պայիս Սա
 բէէնին պաշընը ալուպ կէթիլիլ Պաւիթէ,

ՍԻՒԱԼ 65.

Տահա նէ՞ զուհուրաթ օլտու Ղաւիթին վաղթինտէ,

ճ. Խաչ սէնէ պիրիպիր արտըսըրա գըթլըգ օլ ԳԼԻԱ
 տու, Խաչին պաշգա եհրտէ օլմայուպ՝ եալընըզ
 Խարայէլին էյալէթինտէ օլմաղ իլէ, Պաւիթէ անըն

սեպեպինի Մլաճա սիւալ էթտիկինտէ, Ճեվապ էտէր քի Սաւուղուն Վաբաւօնլուէրի գըրտըլի ի չիւն տըր օ. քէտէր¹. Օ իրա՝ անլէրէ գըլըճ օլմայա տէյուլ՝ (Յետու եէմին էթմիշ օլմաղ իլէ, (նիճէ քի իկիրմի Թօգուղ սիւալտէ պէյան տըր.) Սաւուղ պի զայրի Հագգըն անլէրի գըրտըլինտէ պօրճլու օլտու, Մնճագ Հիքմէթ պու քի, Սաւուղուն կիւնաՀընէ պէտէլ օլան զաղէպ՝ Վաւիթին վագթին տէ զուհուր էթտի. մատամ. քի վագըթ կէշմէկ իլէ Հագգ իփթալ օլմաղ.

Խօշճա միւլաճագա էյլէ պուրատէ Մլաճըն աւտալէթինի. պէլի Վաբաւօն էՀալիսի փութ փէրէսթ իտի, լաբին անլէրին սեպեպինէ Խսրայէլ Թէքտիր օլտու. զիրա Ճիւմէյի ետրատան՝ վէ Ճիւմէնին սաւՀիպի Մլաճ քէնտիսի օլմաղ իլէ, Հէր քիմ՝ վէ Հէր Հանկը միլլէթ օլուր իսէ, Հէր Հալ աւտալէթ իւղըն շէրիյաթ իճրա օլուր, քի իշիտէնլէր խէվֆ Էտիւպ՝ աւտալէթէ մուղայիր Հարէքէթ էթմէսինլէր, Սիւճէ քի պու խուսուստէ իւջ սէնէ գըթըգ օլուպ՝ Խսրայէլ Ճէմնէթի չօգ սըգլէթ չէքտի իսէտէ, աւտալէթին իճրասընէ՝ Վաբաւօնլուէրին տախիխաթըրընը Թայիպ վէ խօշ էթմէք միւգթաղլի շէրի օլմաղ իլէ, նէ՞ վէճՀ իլէ խաթըլլէրի խօշ օլուր տէյուլ՝ Վաւիթ անլէրէ սիւալ էթտիքտէ, Ճեվապ էտէրլէր քի, Սաւուղտա պիզիմ՝ կիւմիւշ վէ ալթուն ալաճաղըմըգ Էօգտըր, վէ Խսրայէլտէն աւտէմ Էօգտիւրմէք խաթէմէյիզ. իլա՝ պիզի քիմ՝ գըրտը իսէ, անի Էօլտիւրէլիմ՝, քի անըն սինսիլէսինտէն Խսրայ.

1 Ի՝ ելէ սով յառաւ Դաւիթ շէրիս մմ . . . և խնդրեաց Դաւիթ յերեսաց Տեառն . և ասէ Տէր, վասն Սառաղայ և վասն արեանց Կան նորա է ֆաւստ այդ . շէ իդրեաց շԳառառնայիսն . Բ. Թագ . ԻԱ. 1 :

էլտէ քիմնէ գալմասըն, Պու ճէվապ իլէ Սաւուղուն սինսիլէսինտէն քիմ վար իսէ, Ճիւմլէսինի էօլ տիւրմէք արզուսինտէ օլտուլէր իսէտէ, նիհայէթ եէտի ատէմէ րազի օլուրլէր, Պաւիթ տախի Թաւհուտ էտէր՝ քի անլէրին մաթլուպինի իճրա էտէ, Լաբին (Յոմնաթանըն խաթրը իչիւն անընօղու Սեմ փիլթութէյի վէրմէյիւպ, Սաւուղուն իքի օղունու (քի անլէր Սեւփա օտալըգտէն Թօղմուշ իտիլէր) վէ գըզնտան Թօղան պէշ Թօռնունու՝ Մաւհըն էմրի իւզրէ Թէսլիմ էտէր Պաւաւօնլուլէրէ, քի ատալէթ իճրա օլուպ ղազէպ տէֆ օլա, Մնլէր տախի Սաւուղուն փայի Թախթի օլան Պաւաւտա տաղ իւզէրինտէ կիւնէշէ գարշը չարմըղա կէրիւպ էօլտիւրիւրլէր:

Վէ չիւնքի վագրթ արփանըն իւք հարման զէմա, նի իտի, մէզպուրլէրին Թէնի պիր գաջ կիւն չարմըգ իւզէրինտէ գալուպ՝ գօգտու իսէտէ, մէզքիւրէ Սեւփա ղայէթ հագիգաթլը վէ սատըգ օլմաղ իլէ, անլէրէ գուշար վէ ճանաւարլար տօգանմայալէր տէյուլ՝ կէճէ վէ կիւնտիւղ պէքլէյիւպ այրըմազ անտէն, Թաւ քի եաղմուր տամլար անլէրին իւզէրինէ, Վէ Պաւիթ Սեւփանըն էթտիկի սատագաթը իշիտինճէ, քէնտի տախի (Յաբիս տէնիլէն շէհիրէ վարուպ՝ Սաւուղուն վէ (Յոմնաթանըն քէմիլլէրինի, քի անլէրի (Յաբիս էհալիսի տէֆն էթմիշ իտի, (նիճէ քի էլլի պիր սիւալտէ զէբը օլտու,) անտէն չըգարուպ կէթիլիր Պաւաւայա, վէ սալպ օլանլէրին Թէնլէրին տախի ալուպ՝ տէֆն էտէր Սաւուղուն փէտէրինին մէզարընըն գուրպինտէ, Փիհագիգա՝ Մաւհըն էմրի իւզրէ հագ իճրա օլտուգտէ, եաղմուր կէլիւպ¹ գըթլըգ տէֆ օլա

ՍԻՒԱԼ 66.

Պատեհու Ղաւիթին վաղթինտէ տիւղման թէքրար խորայէն դարը
հարեքեթ եթաթ մի :

Ճ. **Ա**թմէտի : Վիլլագի տիւղման թէքտիր օ
լուպ, Խարայէն քէտէր վէրէճէք հալի գալմատը,
դինտէն, Ղաւիթ վէ ճէմանէթ տախի ինայեթի
պարի հէր վէճհ ինէ բահաթ վէ ասուտէ հալ իւղ
րէ օլտուէր :

Վէ լաքին Ալահ ճէմանէթին նաշէրի հարեքէ ԳԼԻԴ,
թի սէպէպինէ կիւճէնիւպ՝ անլէրի թէքտիր էտէ Ա. Մն.
ճէք օլմաղ ինէ, Ղաւիթ միւրատ էտէր՝ քի ճիւմ ԻԱ.
է Խարայէլ ճէմանէթինտէ իկիրմի եաշնտէն եօգա
րը հարպէ դարպէ գատըր օլանլէրի տէֆթէրէ ա
լուպ՝ անլէրին սայըսընը անկլայա՝ Վէ Յովաբը
չաղըրուպ՝ կիթ սոյ ճէմանէթի տէյու էմի էթտիք
տէ, մէզպուր խօշանմայուպ՝ Ալահ ճէմանէթի
էիւղ գաթ տահա վիյատէ արթըրսըն, նիլին պու
էմի էտէրսին տէտի իսէտէ, Ղաւիթ իսքեաթ օւ
մաղ. վէ զայէթ խարամ պիրէ իրսալ էտէր անի
վէ սայիր պին պաղըրէրի քի մասահաթը իճրա է
տէլէր, Վէ մէզպուրլէր շէհիւ պէ շէհիւ կէզէրէք
էմի օլտուղի իւղրէ ճէմանէթի գալէմէ ալուպ, թօ
գուղ այ իկիրմի կիւն թէքմիլնտէ, ալտէթ էտէր
լէր Երուսաղէմէ, Վէ Յովաբ Ղաւիթէ հիսապ
վէրտիկինտէ, Խարայէլն դարաֆընտէն տէֆտէրէ
տախիլ օլանլէրին եէքիւնի, սէքիլ եւղ պին. վէ
Յուգանըն ճէնսինտէն օլանլէրին եէքիւնի, պէշ
էիւղ պին նէֆէրէ պալիլ օլուր, Անճադ՝ տէկիլ
քի ճիւմլէ ճէմանէթ պու գատար իտի, իլա քի

1 Եւ յաւել սրահոտ-իւն Տէտոն Բորթոյիլ ՚ի վէ
լայ Խարայէլ. և գրգռեալ շղատիլ ՚ի նոսա՝ և տէ.
Էրի՛, Լոտեա՛ զԽարայէլ՝ և շՅոտա. Բ. Թագ. ԻԴ. 1:

Ճէնկէ գատոր օլանլէր ֆէգաթ գալէմէ ալընտը,
 Վէ տախի՝ Վէլինին վէ Բենիամինին ճինսինի գա-
 լէմէ ալմաղ. զերա օսանուպ՝ պախուսուս քի Մե-
 լաճ կիւճէնիւպ՝ ճէմաեթի գըրմաղա պաշայընճէ՝
 խէվֆինտէն նաշի թէքմիլ էազմայուպ՝ կէլիր Լ-
 րուսաղէմէ .

Ֆիէհմ՝ էլլէ ինսանըն հալինի. զերա պիր ֆիքիր
 տէ գալմայուպ՝ տայիմա թէպտիլ ու թաղիր օւ-
 մագ իւզըն տիր. նիճէ. քի Վաւիթ ճէմաեթի սայ-
 տըրմաղէ հէր նէ գատար զիյատէ իպրամ էթտի
 իսէ, թէֆտէրի կէօրտիւկինտէ, օ գատար զիյատէ
 փիւշման օլուր, Վէ տէրհալ թէօպէ տէյիւպ՝ զայ-
 էթ պօշ պուլլունտում, ա՛ֆ էլլէ գուլլունուն գա-
 պահաթընը տէյուլ՝ Մաւհա նիյաղ էտէր², Լպքին
 ինսան թագսիրաթընէ պէտէլ ճէզա չէքմէկէ պօրճ-
 լու օլմաղ իլէ, Մաւհըն էմրի իլէ Վագ փէյղամ-
 պէր կէլիւպ՝ իւչ տիւրլիւ դագէպ իսմի պէյան է-
 տէրէք տէր. քի, իւչ սէնէ գըթըգ օլսուն սէնին
 դօփրաղինտէ. էախօտ՝ իւչ տիւշման սէնին իւզէ-
 րինէ կէլիւպ՝ սէն գաչասըն. էախօտ՝ իւչ կիւն էօ-
 լէթ օլսուն սէնին էյալէթինտէ. անլէրին հանկըսը-
 նը սէչէր իսէն՝ սեօյլէ. քի, պէնի իրսալ էտէնէ ճէ-
 վապ կեօթիւրէյիմ, Վաւիթ՝ պուլ քէլամլէրի իշիւ
 տինճէ, հէր գարաֆտէն չօգ. քէտէր տիր պանա
 տէտի իսէտէ³, Մաւհըն պի նիհայէթ մէրհամէ-

1 Յովաբ . . . սիսա Լու-Էլ շօղղոն-բէն. Լ ա՛լ իս-
 րարէայ. Ե. Ս՝նայ. ԻԵ. 24 :

2 Լ- Էհար Ղուս-իլի սիրան ի-ր յի-ր Լու-Էլ շօղղ-
 ոն-բէն, Լ աւէ Դուս-իլ յՏէր. Ֆէլայ յոյթ շր արարի.
 Լ արդ անյո՝ զանօրէն-ի-ն-ի ի ծառայէ չոմ-մէ. լէ ըն-
 րոնայնայոյ յոյթ. Բ. թագ. ԻԴ. 10 :

3 Լ- աւէ Դուս-իլ յԴադ. վաւիթ է ինչ յաթնայն
 իողմնայ յոյթ. Բ. թագ. ԻԴ. 14 :

Թինէ սըղընարագ՝ Ալահա Թէսլիմ՝ օլայլըմ՝, քի ա նըն ինայեթի ղայեթ չօգ տոր, վէ ինսան էլինէ տիւշ մէյիմ տէյիւպ՝ իւջ կիւն էօլէթէ ըիղա օլտու¹. վա գըթ տախի օրագ էսնասը օլուպ, Խարայէլին ճիւմ լէ էյալէթինտէ օ կիւն սապահտան գուշուղա գա տար՝ եէթմիշ պին ատէմ էօլտիւ :

Նազար գըլ Ալահըն ինայեթինէ . մէլայիք քի ճէմաեթի գըրար իտի, Երուսաղէմին իւղէրինէ կէ լիւպ՝ անտէ պուլունանլէրի տախի գըրմաղէ պաշ լայընճէ, էմը էտէր քի, պու գատար քիֆայեթ էտէր՝ չէք էլինի² : Սէլայիք տուրուր Երուսաղէմտէ՝ Ունա տէնիլէն քիմէսնէնին հարմանըն իւ գէրինտէ, (քի պու ատէմ զաթը Երուսուլ փութ փերէսթլէրտէն իտի . չաքին Ալահը Թանըյուպ՝ Սոփսէսին նօմօսունու գապուլ էտէր, վէ Երուսաղէմտէ սաքին օլմաղ իլէ, Սիօն տաղընըն աշաղըսընտէ միւլը էտինիւպ՝ Թարլասընտա հարման սա վուրուր իտի.) Սէ չիւնքի Վաւիթ Սիօն տաղըն տէ սաքին օլուր իտի, մէզքիւր Ունանըն Թարլասընըն գարաֆընէ տօղրու պագուպ մէլայիքի կեօր տիւկիւ հալտէ, քի էլինտէ գըլճ ճէմաեթի գըրար, անիտէ Ալահըն էմրինէ միւնթազիւր օլուպ՝ պէն խէգա էթտիւմ, պէն ճէմաեթին չօպանը կիւ նահ իլլէտիւմ, գօյունլէր նէ՞ էափտըլէր . ղազէպ պէնիւմ վէ պէնիւմ էվիմին իւղէրինէ օլտուն տէյու, ղայեթ տաղն տէրուն պիրլէ Թագսիրաթ քէնտիւ :

1 Իւյոյ արդ անիւայոյ 'ի յեռն Տեառն . լէ Բաղւմ էն գիւռ-լիւնէ նորա յոյժ . և մի' անիւայոյ 'ի յեռն մարդոյ . և Ընդրեայ իւր Դաւիթ զմահն . Բ . Թագ . ԻԴ . 14 :

2 Լէ- տէ (Տէր) յհրէշտիւն, որ ապախնէր շէշ շէշ-լէշ . շա'դ է, արդ ամփոփեա' զյեռն չո, Բ . Թագ . ԻԴ . 16 :

նին օլտուղինի իգրար էթտիքտէ ¹, Ալլահըն էմիր իլէ հէման Վադ փէյղամպէր կէլիւպ տէր քի, Ունանըն Հարմանընտէ Ալլահա սեղան եափ, Վաւիթ էմիր օլտուղի իւզըն վարուպ ² օ մահալի սաթըն ալ մագ իսթէյինճէ, Ունա թէմէննա գըլուպ ³ ճիւմ լէսի հէտիյէ օլտուն տէտի իսէտէ, Ալլահա գուրպան էտէճէկիմ փէշկէշ իսթէմէմ տէյիւպ, ագ չէ իլէ սաթըն ալըր օ թարլայը վէ էօքիւղէրի. վէ անտէ սեղան եափուպ զայէթ շէտիտ նիյաղ էտէրէք գուրպան էտէր, Սէղպուրուն նիյաղընըն գալուլ օլտուղինէ նիյան վէ տէլալէթ ⁴ հիքմէթուլահ հէման կէօյտէն աթէշ ինիւպ գուրպանը եագտըղին տէ ², պի իզն Ալլահ անիտէ տէֆ օլտու զաղէպ.

Պէլի ³ օ վագըթ խորան վէ գուրպան սեղանը, անի քի Սովսէս չէօլտէ եափտը, Վաբաւօն տէ նիլէն եէրտէ պիր եիւքսէք տաղ իւզէրինտէ խտի, լաբին ⁴ Վաւիթ մէլայիքի կէօրիւնճէ քի էլնտէ չըպլագ գըլըճ ⁵ Լըրուսաղէմին իւզէրինէ ուզաթ մըշ, խէվթինտէն նաշի Վաբաւօնա կիթմէյիւպ ³, մէզքիւր Հարմանտէ գուրպան էտէր, Սէ տաիթի Ալլահտան քէնտինէ իլհամ օլմաղ իլէ տէր քի, պու տըր Ալլահըն էվի. վէ պու սեղան ⁴ Խարայէլին գուրպան էէրի ⁴. Ֆիլհագիգա Սողումն քի

1 Եւ ասէ Վաւիթ յՏէր . . . Էս Ֆէղայ, Էս Կովէս յանդէայ. Է Գոյա ուլթարէր զէ աբալին. Է լէյի յէտն քո յիւ. Է ի քոտն Կօր իմոյ. Բ. Թագ. ԻԻ. 17:

2 Պոլէայ առ Տէր. Է լոտա նմա Կրով յէրինէյ. Ա. Սնայ. ԻԱ. 26:

3 Տագնապէցաւ յէրէսայ սրոյ Կրէշտիին Տէտուն. Ա. Սնայ. ԻԱ. 30:

4 Եւ ասէ Վաւիթ. այս է քոտն Տէտուն Ապոտօյ. Է այս սեղան ուղմիկայ Խարայէլի. Ա. Սնայ, 22. 1:

փատիշահ օլտու, Վաւիթին էմրի իւզրէ մէզքիւր մահալտէ Ղլահըն խմինէ եմ (տաճար) ետփուպ, ճիւմէ Խորայել անտէ գուրպան էտէր իտի.

Վազար գը Ղլահըն ինայէթինէ. զիրա զազէ պէ միւսթահագ օլանը քէնտի միւրատը ալլէսի իւզրէ թէքտիր էտէ կէմիշ իքէն, Վաւիթ զազէ պէ միւսթահագ օլտուգտէ, փէյղամպէր էտտի իլէ սիւալ էտէր. քի իւջ տիւրլիւ զազէպտէն հանկըսը նէ րազի օլուր իսէ՝ անի վէրէ. Ֆիլհագիգա՝ պու պապտէ Ղլահ քէնտի ինայէթինի անէ պէյան էթ տի իսէտէ, Վաւիթին տախի իթիգաթը՝ մէրհա մէթի՝ վէ միլլէթինին շէրէֆի զայրէթինտէ օլտու զի զահիրէ չըգտը. Օ իրա՝ ֆըգարէյէ մէրհամէթ էթմէսի իլէ, գըթլըգ իսթէմէզ. մատամ. քի գըթլըգ վագթի գուտրէթի էրէն հէր նէ սուրէթ իլէ օլա՝ իտարէ օլուպ՝ ֆագիւրլէրին զայէթ նաչար հալէ կիրիֆթար օլաճագլէրի աշիքէար իտի, Վէզա՝ միլլէթինէ զիւլ կէմէսին տէյու՝ տիւլմանըն էլին տէն գաջմաղէ տախի րազի օլմագ, քի Խորայելին իւզէրինէ տիւլման զալիպ օլտու տէնլիմէսին. օ է ճիլտէն էօլէթէ րիզա օլուր, քի Ղլահըն մէրհա մէթինէ ումնւտ էթմիշ օլտուզի պէյան օլտուն. նի ճէ քի մէզպուրուն իթիգաթընէ նազարէն Ղլահ ինայէթ էտիւպ՝ էօլէթ իւջ կիւն սիւրէճէք իքէն, իւջ սաաթէ թէպտիլ օլտու.

Աօշա միւլահագա էթսինլէր պուրատէ՝ կէրէք ճէմաէթ վէ կէրէք հիւքմ սահիպլէրի. զիրա պալա տէ զիքը օլտուզի մէնլալ իւզրէ՝ ճէմաէթին թագ սիրաթընէ մէպնի՝ հիւքլմտարլէր չօգ տէֆա կեօ նապեօն հարէքէթէ մէյլ էտիւպ՝ անլէրին զիյրի տէս թինտէ օլանլէր թէքտիր օլտուգլէրինտէ, տէմէսին լէր քի զապըթան զուլմ էտէր. վէ անլէրին սէպէ պլինէ տիր չէքտիկիմիզ ուգուպէթ, իլա քի իսլա

Հի նեփս օլտուներ . զիրա փատիշահներին գալպի
 Ալահըն ելինտե օլմաղ իլէ , քէնտի միւրատը ալլայ
 էսի իւզընէ հարեքեթ եթտիրի անլերէ . պախու
 սուս՝ չօգ տեֆա նասեզա վէ միւրայի քիմէմնէյէ
 րուխսեթ վերիր քի՝ հիւքմ սահիպի օլուպ՝ անըն
 ետտի իլէ թերպիյէ էտէ ճեմանեթի՝¹ . Վէզա
 հիւքմ սահիպի օլան տախի՝ ճեմանեթին թէքտիր
 օլտուղինի կեօրիւնճէ՝ տեմէսին քի քէնտի գապա
 հաթլերի սեպէպինէ թէքտիր օլուրլեր , իլա քի
 պէնիմ թագսիրաթըմէ պէտէլ տիր զուհուր էտէն
 զաղէպ տէյու՝ թեօպէ տէյերէք Ալահա նիյաղ է
 տէ . նիճէ քի Ղաւիթ ճեմանեթին թէքտիր օլ
 տուղինի կեօրտիւքտէ , տերհալ թեօպէ տէյիւպ՝
 նիյաղ էյլէմէսի իլէ էօլէթ տեֆ օլտու .

ՍԻՒԱԼ 67.

Սողոմոն փատիշահ օլտու իսէ՝ Ղաւիթ սաղ մը խտի :

ԴԼ. Ա. Ճ. Սաղ խտի , վէ քէնտի ըիգասը իլէ փատիշահ
 եթտի անի . Օ իրա Ղաւիթ իխթիէարլանուպ՝ ա
 նի եաթաղինտէ հէր նէ գատար էօրթտիւլեր իսէ
 տէ , վիւճուտի ըսընմաղ օլտուղինտէն , թէվապիլէ
 ըի տերլեր քի , պիր պիքիր գըզ պուլալմ , քի ա
 նըն խըզմէթինտէ օլարագ՝ էանընտէ եաթուպ ը
 սըթսըն անի . Վ է արայուպ Սոլմամ տէնիլէն մեմ
 լէքէթտէն՝ Աբիսակ նամինտէ զայեթ հիւսիւնտար
 պիր գըզ պուլուպ կէթիրիրլեր , Ֆիլհագիգա՝ Ղաւ
 իթ զայեթ գուվլէթտէն տիւշմիւշ օլմաղ իլէ , անի
 պիլէճէք հալի օլմատը իսէտէ , մէզպուրէ տայիմա
 անըն խըզմէթինտէ օլմաղ իլէ՝ անէ զէվճէ անըլտը .

1 Թագաւորիցոյանէ զայր Իեղթաւոր՝ Վան իրապ
 րոտալիւն Ժողովրդիւն , Յովս . ԼԴ . 30 :

Ֆիլամմա՝ Ղաւիթին իւջիւնճիւ օղու Ղգօնիա՝
 փէտէրինի պու հալտէ կէօրիւնճէ, քէնտի տախի
 օ պիր գարնտաշլէրինտէն պիւյիւք օլմաղ իլէ, փա-
 տիշահլըգ սալթանաթը թէտարիքինտէ օլուր, քի
 փէտէրի էօլտիւքտէն սօնկրա փատիշահ օլա, Ղա-
 ւիթ՝ անըն պու միսիլիւ հարեքէթինի պիլիւպ պիր
 ճէվապ էթմէտիկինտէն, մէղպուր տահա զլյատէ
 սէրպէսթլէնէրէք փատիշահլըգ սըրասը պէնիմ տիր
 տէյու աշիքեար թէվաթուր պիրլէ՝ Յովաբը վէ
 Ղքիաթար քահանայը քէնտինէ պէնտ էթտիքտէն
 մատէ, պիր կիւն Նըրուսաղէմին գարիպինտէ գուր
 պան էթմէք վէսիլէսի իլէ՝ ազիմ սալթանաթ իւզըն
 զլյաֆէթ էտիւպ, գարնտաշլէրինի՝ Յուգանըն ճին
 սինին պիւյիւքլէրինի՝ վէ Ղաւիթին թէվապիլէրինի
 տալէթ էտէր. լաբին Սադուվկ քահանայը՝ Նաթան
 փէյլամպէրի՝ Ղաւիթին սայիր ճէսուր պին պաշը
 լէրինի՝ քի անլէր քէնտինէ մէյիլի տէկիլ իտիլէր,
 վէ Սողոմօնու տալէթ էթմէզ,

Սագաս՝ մէղպուրլէրին ճիւմլէսի ազիմ ֆէրա
 հլյէթ պիրլէ էէյիւպ իջիւպ, սաղ օլտուն Ղգօնիա
 փատիշահ տէյերէք՝ շաղ ու մէսրուր իւզըն օլտու-
 լէր. վէ լաբին՝ չիւնքի Ղլահ մոգատտէմ պէյան
 էթմիշ իտի Ղաւիթէ, քի քէնտինտէն սօնկրա Սո-
 զոմօն փատիշահ օլա. Ա. Ս. Ս. Գ. Պախուսուս
 Ղաւիթ տախի անըն վալիտէսի Բերսաբէյէ էէմին
 իլէ վատ էթմիշ իտի՝ քի Սողոմօնու փատիշահ է-
 տէ. օ էճիլտէն Նաթան կէլիւպ Բերսաբէյէ տէր
 քի, կիթ նագլ էյլէ Ղաւիթէ Ղգօնիանըն հարէ-
 քէթինի. պէն տախի կէլիւպ սէնին ճէվապլէրինի
 թաստիգ էտէրիմ, Սէղպուրէ վարուպ Ղաւիթէ
 մասլահաթը պէյան էթտիքտէ, Նաթան տախի
 տէրհալ կէլիւպ Ղգօնիանըն թէրթիպինի էգրաֆը
 իլէ անկլատընճէ, սնիտէ էէմին իլէ էմր էտէր Սա-

Թագաւ դովկ քահանայա, Վաթան վե Բանեա պին պաշը
 ւորք Խւ սընէ, քի Սողոմոնու քէնտի գաթըրընէ պինտիրէ
 րայելէ: Էբ. վե կեօթիւրիւպ՝ Երուսաղէմին գարիպինտէ
 Սողոմոն փատիշահ էտէլէր. Յիւլհագիգա՝ նիճէ քի Վաւիթ
 էմր էթտի, մէզպուրէր մասլահաթը իճրա էտիւպ՝
 պօռու չալընտըգտէ, ճիւմէ ճէմմէթ տախի սաղ
 օլտուն Սողոմոն փատիշահ տէյէրէբ, ղայէթ ազիմ
 շէնլէք վե սալթանաթ իլէ Սողոմոն կէլիւպ՝ փէտէ
 րի Վաւիթին քիւրսիւսինտէ մէճտ ու շահանէ
 իւզըն օթուրուր:

Յիւսմմա՝ պալատէ ղիբը օլտուղի մէնվալ իւզ
 րէ՝ Մգօնիա վե տնէ մէյլ էտէնլէր, ղայէթ մէս
 րուրիյէթ պիրլէ էէյիւպ իչիւպ՝ հէնիզ գաամտէն
 գալգմալը օլտուգլէրի հալտէ, պօռու վե ճէմմա
 էթին սէսինի իշտիւպ, պախուստուս քի Յովաբ
 տիւրիւ իշքիլէ ղահիպ օլարագ՝ պու Նէ՞ սէս տիր
 տէյու՝ անկլամագ արզուսինտէ իքէն, Մբիաթա
 րըն օղու Յովնաթան օրայա վարըր, Վաւիթին՝
 Սողոմոնու փատիշահ էտիւպ՝ անէ թէմէննա էթ
 տիկինի, ճիւմէսինին շաղ օլարագ տուա էթտիբ
 լէրինի, վե ազիմ սալթանաթ պիրլէ անըն քիւր
 սիւյէ օթուրտուղինի սըրասը իլէ պէյան էթտիբտէ,
 տախիլ ի մէճլիս օլանլէր ղայէթ խէվֆ իւզըն տա
 ղըլուպ կիտէրլէր քէնտի էէրլէրինէ, Մգօնիա տա
 խի խէվֆինտէն նաշլի՝ վարուպ սեղանըն քէօլէսինի
 դուլթար. քի Մլահըն իամինէ Էափըլան սեղանա սը
 ղըմմը օլմաղ իլէ՝ Էօիւմտէն խէլաս օլա, Օլ պապ
 տէ Սողոմոնա խապէր վէրիւպ տէրլէր քի, Մգ
 նիա սեղանա գաջուպ տէր քի, փատիշահ պու կիւն
 էէմին էթսին պէնի Էօլտիւրմէյէճէկինէ. Սողոմոն
 ճէվապ էտէր քի, Էկէր սատագաթ պիրլէ րահաթ
 օլուր իսէ՝ գըլընա խէգա կէլմէզ. վե Էկէր ֆէսա

տէ պայիս օլուպ .քեօթիւլիւք հտէր իսէ՝ հօլիւր ,
վէ առէմ իրսալ հտիւպ ինտիրի անի սեղանտէն .
վէ Ադօնիա կէլիւպ Թէմէննա եթտիլքտէ . Սողոմօն
տէր .քի՝ կիթ հվինէ .

Խպրէթ ալ տիւնեանըն հալի .քէֆիյէթինտէն .
Ադօնիա .քէնտի ֆիքրի իւզրէ փատիշահլըգ արզու ,
սինտէ , անըն իլէ իթթիֆագ հտէնլէր տախի շէ-
րէֆ վէ փայէ ումուտինտէ՝ ճիւզի վագըթ շաղ ու
մէսրուր օլտուլէր իսէտէ , մէզպուրլէրին շաղլըղի
տէրհալ ազիմ գասսավէթէ Թէպտիլ օլտու . մա-
տամ .քի Ալլահըն միւրատը ալիյէսի եօղ իքէն՝ .քիմ
սէ գատոր օլամաղ մէրամը իւզրէ տիլէտիկինէ վա-
սըլ օլմաղէ .

Սէ նիճէ .քի ելլի պէշ սիւալտէ զիքր օլտու ,
Պաւիթ տաճար ետիմագ միւրատ եթտի իսէտէ ,
տայիմա ճէնկ իւզրէ օլուպ՝ չօգ գան տեգըմիւշ
օլմաղ իլէ , Նաթան փէյղամպէրին եէտի իլէ Ալ-
լահ անէ խապեր եթտի .քի տաճարը սէն ետիմա ,
իլա սէնին եվլատըն , Ֆիհհագիգա՝ պու ճէվապ
Սողոմօնուն հագգըտէ խտի . զիրա Սողոմօն լուղէ
թի՝ սէլամէթլիք մանասը օլմաղ իլէ , Ալլահ միւրատ
հտէր՝ .քի անըն կիւնիւնտէ Խսրայէլ ճէմաեթի
տիւլմանըն շէրրինտէն ազատ՝ վէ հէր վէճէ իլէ ա
սուտէյի հալ իւզրէ օլուպ , Սողոմօն եափսըն տա-
ճարը , վէ անըն փատիշահլըղի հպէտի գարար օլ-
տուն . Բ . Թափ . Է . 13 .

Պէլի՝ տաճարըն ինչասը Սողոմօնա իհալէ օլտու , Ա . Մնա .
լաքին անէ իգթիզա հտէն գաշ՝ .քէրէստէ՝ տէմիր՝ ԻԲ .
պագըր , պախուսուս ալթուն՝ կիւմիւշ , վէ ճիւմ մինչև
է լէվազիմէթի զայէթ զիյատէսի իլէ Պաւիթ հա- ԻԹ .
զըրլայուպ՝ մէվճուտ եթմիլ օլմաղ իլէ , Սողոմօնու
շաղլըրուպ՝ Ալլահըն եմրինի պէյան հտէրէք . Թէն
պիհ հտէր՝ .քի տաճարը ետիտ , ճէմաեթին պիւլ-

իւրերինն տախի Թէնպիհ էտեր, քի եափը խուսուսինտէ անէ եարաըմ էտէլեր՝ քի տապանակը Ալլահըն իսմինէ եափըլան տաճարա կեօթիւրիւպ՝ անտէ գալսըն, Ա է Ալլահա նիլազ էտեր՝ քի Սողոմօնա լուծֆ վէ իլմ ինայէթ էտիւպ տայիմա անըն իլէ օլա, Պախուսուս Սողոմօնա Թէնպիհ էտեր՝ քի Ալլահըն էմինի սագլայուպ, վէ Սոլեսսին եէտի իլէ Խարայէլէ վէրտիկի նօմօսու իճրա էտիւպ՝ քիմ սէտէն խեվի էթմէյէ:

Պուստան գաթի նազար, Սոլեսսին Թէնպիհի իւզըն՝ տաճարա իգթիզա էտէն խըզմէթճիլերի՝ ի սիմլերի իլէ պէյան էտեր, քի պինա Թէքմիլ օլ տուղնտէ, հէր պիրի քէնտի խըզմէթինէ Թային օլա, Ա է տախի Խարայէլն օն իքի ճինսինին իսմինէ՝ օն իքի միրալայ նասպ էտեր, քի անլերին հէր պիրինին զկրի տէսթինտէ իկիրմի տեօրտէր պին ա տէմ օլարագ, օն իքի ճինսին գօփրաղնէ Թագ սիմ օլուպ, իգթիզայի հաճէթտէ հազըր օլալեր, Ա է այտա պիրի՝ քէնտի ապքերի իլէ Լըուսաղէմէ կէլէ, վէ այ Թէքմիլնտէ եէնէ մահալնէ կիտիւպ՝ անըն եէրինէ սայրիսի կէլէ, Քէզա մալի միրի օլան միւլլերին վէ հայվանաթլերին հասըլաթը իւզերիւնէ տախի պաշգա պաշգա մամուրլեր վէ քեաթիպլէր Թային էտեր, քի միրինին իրատը Թէլէֆ օլմայ, ուպ ճիւմլէսի տէֆթէրէ ալնա:

Պատէհու՝ ճիւմլէ էհլի շէրիյաթը՝ միրալայլերի՝ պին պաշըլլերի՝ վէ մամուրլերի ճէմ էտեր, վէ պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզըն Ալլահըն էմինի պէյան էտիւպ տեր, քի, Ալլահ ճիւմլէ միլլէթլեր տէն՝ Խարայէլ, Խարայէլտէն՝ Յուգանըն ճինսինի, Յուգանըն ճինսինտէն՝ պէնիմ փէտէրիմին է վինի, անըն էվլատլերինտէն՝ պէնի, վէ պէնիմ էվլատլերիմտէն՝ Սողոմօնու սէչիւպ էմըր էթտի քի

տաճարը ետփսրն, վէ եկէր Թէնպիհիմի սագլար իսէ, անրն փատիշահլըղինի պիր գարար հտէրիմ. Վաւիթ ղէբր օլան մատտէլէրի պէյան էթտիբտէն մատէ, Թէնպիհ տախի հտէր. քի Ալլահըն հմրինի տիգաթ պիրլէ սագլայակէր, քի էվատտէն էվատտէ տայիմա Երուսաղէմ էյակէթլէրինէ վարիս օլալէր.

Պատէհոն՝ Սողոմոնա Թէբրար Թէնպիհ հտէր. քի սողոու գալպ վէ Թէբմիլ ֆիբիր իլէ Ալլահա գուլուգ հտէ. Օիրա Ալլահ ճիւմէսինին գալպինի Թէֆտիշ հտիւպ ֆիբրինի Թանրը. եկէր սէն՝ Ալլահը տիլէր իսէն, պուլուրսուն. վէ եկէր Թէբր հտէր իսէն, օ տախի սէնի ըհտտ հտէր. Պախուսուս քի, տաճարն վէ անրն տէրունինտէ եափըլաճագ մահալէրին, սեղանլէրին վէ անլէրէ իգթիլ գա հտէն ճիւմլէ լէվաղիմէթլէրին ըհսիմլէրինի Ալլահըն իլհամը իւզըն մուգատտէմ՝ եազմըլ օլմաղ իլէ, վէրիր Սողոմոնա՝ քի անէ կէօրէ եափսըն. Վէ տաճարն նըզգընը՝ քի անլէրի մէվճուտ էթմիշ իտի, անլէրտէն մատէ քէնտի պէտէնինտէն տախի ղայէթ ջօգ ալթուն վէ կիւմիւշ հէտիյէ հտէր տաճարա, Քէզա՝ հազըրը մէճլիս օլանլէր տախի քէնտի ըիզալէրի իլէ քիւլիւյէթլի հէտիյէ վէրիւպ շաղ օլտուլէր իսէտէ, Վաւիթ ճիւմլէսինտէն ղիլատէ շաղ ու մէսրուր օլարագ՝ ղայէթ շէտիտ աշգ իլէ Ալլահտան մէմնուն օլուպ, անրն միւպարէք իսմի շէրէֆինի գուտրէթինի պի նիհայէթ քէրէմինի, վէ Խարայէլէ էթտիկի էյիկի իգարար հտիւպ շիւքր հտէր. Վէ Թէբրար Ալլահա նիյաղ հտէր. քի, Սողոմոնա լութֆ վէ գուտրէթ քէրէմ հտէ՝ քի գատըր օլուն տաճարը եափմաղէ, Քէզա ճէմաէթէ տէր. քի, Ալլահտան մէմնուն օլուպ՝ տուա հտին. անլէր տախի տուա հտիւպ սէճտէ գըլարլէր Ալլահա.

(Օ) Լ պապտէ՝ Վաւիթ գուրպան հտիւպ վէ գալ

ամհ հազըրըլայուպ՝ ճիւմլէսի եէյիւպ իչիւպ շաղ օլուրլէր, Սէ Սողումնուն պաշննա եաղ տեօքիւպ՝ թէքրար փատիշահ էտէրլէր անի, վէ ճիւմլէ Խարայէլ իգաաթ էտէր անէ. (նիճէ քի պէյան տըր Ա. Սնացորդաց քիթապընըն իկիրմի էքի ֆասընտէն՝ իկիրմի թօգուղ ֆասըն նիհայէթինէ տէկին),

ԳԼ. Բ.

Պատէհու Պաւլիթին էօլէճէք կիւնլէրի եագլաշտըգտէ, թէքրար Սողումնա թէնպիհ էտէր քի՝ զայէթ տիգաթ պիրլէ Ալլահըն էմրինի իճրա էտէ, քի Ալլահ քէնտի ինայէթինի անտէն տիրիղ էթմէյէ, Օլրա՝ նիճէ քի Պաւլիթ սատագաթ իւղրէ Ալլահըն էմրինի իճրա էտէր իտի, տիրէր քի Սողումն տախի իգաաթ իւզըն օլտուն, քի Խարայէլն փատիշահըղի քէնտի ճինսինտէն րէֆ օլմասըն,

Սէ չիւնքի (էլլի իւջ սիւալտէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզըն)՝ Պաւլիթին սէրասքէրի Նովաբ՝ զատ տարըղգ պիրլէ Աբէննէրի, (վէ ալթմըշ տեօթ սիւալտէ պէյան օլտուղի իւզըն)՝ Ամեսայլի էօլտիւր տիկինտէ, վագթի հայէ նազարէն՝ Պաւլիթ անի էօլտիւրմէտի, քէզա Աբիսողումուն էլինտէն գաջ տըղի կիւն՝ Սեմէյի քի անէ լանէթ վէրտի, անըն տախի շէրիյաթը օ՝ անէ տէկին իճրա օլմատըղինտէն, պու տէֆա Սողումնա իհայէ էտէր՝ քի քէնտի իւմինէ կեօրէ միւլահաղա էտիւպ անլէրի էօլտիւրէ, Պու պապտէ զանն էթմէ քի ինթիգամ ալմագ գաստի իլէ պու թէնպիհի էթտի, իլա իճրայի ա տալէթ արղուսի իլէ, քի հէրքէս անլէրին թէք տիրիյէթինտէն իպրէթ ալուպ քեօթիւ հարէքէթ տէն կէրի տուրա,

Փէհմէյէ, Պաւլիթ նիճէ քի քեօթիւ ֆէյիլ տէ օլանլէրին թէքտիրիյէթի խուսուսինտէ, քէզա սատագաթէքար վէ էյի ա տէմին հագգընտէ տախի թէնպիհ էտէր, քի անէ էյլըք էթտին, Օլրա՝

(ալթմըշ իւջ սիւալտէ զերբ օլտուղն մէնվալ իւզ
րէ՝) Պաւլիթին սատըգ տօսթու՝ Բերզէլինին օղլու
Վամամ Երուսաղէմտէ իտի, Սողոմօնա տէր քի,
անէ իզզէթ էտիւպ քէնտի իլէ դամմ էտէնէր,
տէն ֆէրգ էթմէյէ, Պաւլիթ Ճիւմլէ վասիյէթլէ
րինի թէքմիլ էտիւպ՝ էէթմիշ եաշնտէ վէֆաթ է
տէր, վէ տէֆն օլունուր Երուսաղէմտէ Սիօն տա
ղնտէ, Օ իրա օթուղ եաշնտէ փատիշաճ օլտու,
գըրգ սէնէ տախի փատիշաճըգ էթտի, եէտի սէ
նէ Վերբօնտէ եալնըզ Յուգանըն Ճինսինէ, օ
թուղ իւջ սէնէ Երուսաղէմտէ Ճիւմլէ Խարայէլ
Ճէմաէթինին իւզէրինէ,

Վազար էյլէ մէզպուրուն ֆազիլէթինէ. զերա
սօն սաաթինէ տէկին, Ալլահըն միւպարէք իսմի շէ
րիֆինին զայրէթինտէ օլմաղ իլէ, զայէթ տիգաթ
պիրլէ տէֆաթէն թէնպիճ էտէր Սողոմօնա՝ քի տայ
իմա Ալլահըն իգաաթընտէ օլուպ՝ էմրինի պի գու
սուր իճրա էտէ:

ՍԻՒԱԼ 68.

Պաւլիթին վէֆաթինտէն սօնկրա Սողոմօն նիճէ օլտու:

Ճ. Խնայէթի պարի՝ կիւն պէ կիւն զիյատէ
գուվիլէթ քէսպ էտէրէք՝ հէր վէճճ իլէ զայէթ
միւշէրրէֆ օլտու. Լաքին՝ ալթմըշ եէտի սիւալտէ
զերբ օլան Սողոմամը Աբիսակ գըզը, (օ քի Պաւլի
թին խըզմէթինէ թային օլուպ՝ պիքիր վէ տուլ գաւ
մըշ իտի) պալատէ մէգքիւր Ագօնիա քէնտինէ զէվ
Ճէ էթմէք արզուսի իլէ, Սողոմօնուն վալիտէսի
Բերսաբէյէ րիճա էտիւպ՝ տէր քի, սանա մաշիւմ
տիր քի փատիշաճըգ պէնիմ օլուպ՝ Ճիւմլէ Խա
րայէլ պանա փատիշաճ նազարի իլէ պագար իտի.
Լաքին Ալլահ քի փատիշաճըղի դարնտաշմա վէր

տի, տիւերիմ քի սեօյլէյեսին անէ, Աբիսակը պա-
նա վերսին, Աերսաբէ մէղպուրուն մաթլուպի իւզ-
րէ ըիճայէ կիթտիկինտէ, Սողոմոն այաղա գալ-
գուպ անէ գարշը չըգար, վէ սաղ գարաֆընտէ
քիւրսիւտէ օթուրտուր, Աերսաբէ տէր քի, սէն
տէն պիր քիւչիւք տիւէք էտէրիմ, էիւզ չէվիրմէ
պէնտէն, օ տախի տիւէ վալիտէմ տէտի իսէտէ,
մասլահաթը անկլայընճա, նիչիւն Աբիսակը իսթէր
սին, իլլա քի փատիշահչլըլմը իսթէ, զիրա Ադօնիա,
պէնիմ պիւյիւք գարնտաշըմ, Աբիսակը քահա-
նայ վէ Յովաբ սէրասքէր անըն տօսթու տըր տէյ-
իւպ էէմին էտէր քի Ադօնիա քէնտինէ մուղայիր
սեօյլէտի պու ճէվապը, վէ ատէմ իրսալ էտիւպ
էօլտիւրիւր անի:

Փէհհմ էյլէ Ալլահըն շէրիյաթընը, զիրա էլլի ալ-
թը սիւալտէ զիքը օլտուղի մէնվալ իւզրէ, նիճէ
քի Աթման սիճիլ էթտի, Պաւլիթին էվինտէն գը-
լըճ ուզագ օլմայուպ անըն իւչ օղլունու էօլտիւր
տիւ, էվիլէլա Ամոնու, սոնկրա Աբիսողոմու, պու
տէֆա տախի Ադօնիայը, քի ատալէթ իճրա օլուպ
հէրքէս խէվֆ էթսին, Պու պապտէ տէմէ քի Սո-
ղոմոն վալիտէսինին ըիճասընը գապուլ էթմէտի-
կինտէն մատէ՝ զատտարլըգ էտիւպ գարնտաշընը
տախի էօլտիւրտիւ, զիրա Ադօնիանըն ֆիքրի ֆէ-
սատ իւզրէ օլմաղ իլէ՝ Աբիսակը ալմագ իսթէր,
քի անըն վէսիլէսի իլէ ճէմաէթի թահրիք էտիւպ՝
Սողոմոնու փատիշահչլըգտէն իսրաճ էտէ, լաբին
Սողոմոն Ալլահըն էմրի իւզրէ փատիշահ օլմաղ ի-
լէ, շէրան իճապ էթտի անի էօլտիւրմէք:

Աբիսակը քահանայ տախի Ադօնիայա միւյիւն
օլտուղինտէն գաթլէ միւսթահագ օլտու իսէտէ,
տապանակըն խըզմէթինտէ պուլունուպ, վէ Պա-
ւլիթին սըգլէթ վագթինտէ անըն իլէ էզլիլէթ շէք-

միշտ օրմաղ իլէ՝ անի հօլտիւրմէղ, իլլա քի քահանա լըգտէն իխրաճ հտիււ պիւրկիւն հտէր Անաթոլլի տէնիլէն մահալտէ չիֆթլիկիլէն. վէ անըն եերինէ քահանայապետ հտէր պալատէ մէղքիւր Սադովկ քահանայը, Յովար տախի Ագօնիանըն հօլտիւրկի նի իլիտինճէ՝ խէվֆինտէն նաշի խորանա գաչոււ պետեղանըն քեօշէլէրինտէ զինէթ իչիւն օլան պապալէրի դուլթար, քի սեղանա սըղընմըղ օրմաղ իլէ խէլլա օլա. Սողոմօն տուլուպի Աանեա պին պաշլը իրսալ հտէր քի անի հօլտիւրէ. մէղպուր կիտիւպ չըգ անտէն տէտիքտէ, Յովար տէր քի չըգմամ, իլլէ քի պուրատէ հօլիւրիւմ, Սողոմօն պու ճէ վապը տուլտուգտէ, անըն թագրիրի իւղըն հօլտիւրիւր անի խորանտէ. վէ անըն եերինէ սերասքեր նասալ հտէր մէղքիւր Աանեայը.

Իպրէթ ալ. նիճէ քի Յովար պի զայրի հագգըն Աբեննէրի վէ Ամեսայիլի գըլըճ իլէ հօլտիւր տիւ. քէնտի տախի գըլըճ իլէ հօլտիւ, քի հագ եէրինի պուլա, Պէլի Յովար մէրտանէ սերասքեր վէ ճէնէ խուսուսինտէ հէր վէճճ իլէ միւտեպպիլը, լաբին ֆէյլի քեօթիւ օրմաղ իլէ՝ խորանա գաչտը իսէտէ, խէլլա պուլմատը. զիլա քեօթիւ ատէմ հէր նէ վագըթ՝ վէ հէր նէրէտէ օլսա պուլուր պէլասընըն.

Ահգա պալատէ մէղքիւր Սեմէյլինի թէքտիրի նի տախի Պաւալի թէնպիհ եթմիշտ օրմաղ իլէ, Սողոմօն անի չաղըրուպի Երուսաղէմտէ հվ ետի օթուր, վէ հպէտի Երուսաղէմտէն տիշարը չըգմա տէտիքտէն մատէ, նէ վագըթ չըգար իսէն, հօլիւր սիւն տէյու եհմին հտէր. Սեմէյի տախի նիճէ հմր եթտին իսէ, հօյլէ օլսուն տէյու եհմին հտիւպ, սալ քին օլուր Երուսաղէմտէ, Վիամմա իւջ սէնէտէն սօնկրա իբի խըզմէթքեարը գաչար, անլէրին Պէթ

մէմէքէթինտէ օլտուգլէրինի տուլուպ՝ կիտէր կէթիրիր։ Սողոմօն անըն Երուսաղէմտէն տիշարը չըգտըղնի իշտինճէ՝ չաղըրուպ տէր քի։ Ալլահն իսմինէ եէմին վէրտիրտիմ սանա՝ քի Երուսաղէմտէն տիշարը չըգմայասըն, վէ սէն Թաահուտ էթտին։ Նիճիւն եէմինի սագլամայուպ չըգտըն։ Փէտէրիմէ էթտիկին քեօթիւլիւկին պէտէլնի՝ Ալլահ սանա վէրտի տէյիւպ՝ անի տախի էօլտիւրիւր։ Ֆիլհագի գա՝ Ղաւիթին Թէնպիհի իւզրէ Յովաբը վէ Սէմէյի էօլտիւրմէկէ պօրճուլ իտի Սողոմօն, լաքին սապր էտիւպ՝ մինասիպէթլի վագըթ պուլտուղին տէ էօլտիւրտիւ անլէրի։

ՍԻՒԱԼ 69.

Ճիւմէ Խարայէլ ճէմաէթի՝ Սողոմօնուն իգտաթընտէ գալտըմը։

Ճ. Ղաւաը. Օիրա Ալլահ անէ դայէթ չօգ վէ հատտէն պիրուն իմ, ագըլ, զիհն, ֆիրասէթ վէ գալպ կէնիշլիկի քէրէմ էտիւպ, ումուրի փա տիշահըգտէ հէր վէճհ իլէ քէմալի մէրթէպէ միւ տէպպիյր, հիւսնիւ Թէրթիպ վէ աղիմ միւլահա գա պիրլէ հարէքէթ էթմէսի իլէ, ճէմաէթ անտէն

ԳԼ. Գ. մէմնուն վէ խօշնուտ իտի։ Խնայէթի պարի մէզպուլ

Բ. Մնա. րուն փատիշահըղի մէթանէթ պուլուպ՝ դայէթ իգ

Ա. պալ իւզրէ օլտու իսէտէ, Երուսաղէմ իլէ Սըսըրն մապէյնինտէ պուլունան միլլէթլէր Խարայէլէ քէտէր էթմէյէլէր տէյու։ Սըսըր փատիշահը Փաւաօնուն գըղընը ալուպ զէվճէ էտէր քէնտինէ։

Վէ ճիւնքի տաճար էտիրլմագտէն էվլէլ խորան վէ գուրպան սեղանը Ղաբաւօնտէքի եիւք սէք տաղըն իւզէրինտէ օլմաղ իլէ, ճէմաէթ անտէ Ալլահա պուխուր սունուպ գուրպան էտէր իտի, Սողոմօն տախի գուրպան էթմէք արզուսի իլէ, պին

պաշը՝ եիւղ պաշը՝ հաքիմ՝ վէ Խարայէլին պիւյիւք լէրի իլէ Ղաբաւօնա կիտիւպ, օ սեղանըն իւզերին տէ պին առէտ գուրպան սունար Ալլահ, Ա է օ կէճէ Ալլահ անէ կեօրիւնիւպ տէր .քի, նէ տիլէ կէտէրսին .քի վէրէյիմ սանա . Սողոմօն հվկէլա Ալլա հտան մէմնուն օլուպ՝ Ղաւթթէ էթտիկի ինայէթի, վէ անըն եերինէ .քէնտինի փատիլահ էթտիկի նի թագրիւր էթտիլքտէն սօնկրա, տահա .քէնտինին եաշը .քիւլիւք օլուպ՝ ճէմաէթին խտարէսինէ գուտրէթի երմէզ օլտուղինի պէյան էտէրէք, իլմ՝ ֆիրասէթ՝ վէ ագըլ տիլէր .քի գատոր օլտուն խայրի վէ շէրրի ֆերգ էտիւպ՝ ատալէթ իւզրէ ճէմաէթին շէրիյաթըն կեօրմէկէ¹. Սէզպուրուն պու մի սիլիւ մաթլուպինտէն Ալլահ խօշանուպ՝ ճէվապ էտէր .քի, չիւնքի էօմիւր՝ մալ՝ պիւյիւքլիւք՝ վէ տիւշ մանտէն էօճ ալմագ իսթէմէյիւպ՝ հագգանիյէթ պիրլէ շէրիյաթ կեօրմէք իչիւն, իլմ՝ ագըլ՝ ֆիրասէթ իսթէտին, իշթէ մաթլուպին իւզրէ իլմ՝ վէ ագըլ վէրտիմ սանա, .քի պու անէ գատար սէնին կիպի .քիմնէ օլմամըշ, վէ սէնտէն սօնկրա տախի օլմասըն . Տէվէթ վէ պիւյիւքլիւք .քի իսթէմէտին, անլէրի տախի վէրտիմ, .քի սանա մանէնտ .քիմնէ օլմատը սէնին զէմանինտէ օլան փատիլահէլտէ . Ա է կէեր էմրիմ իւզրէ կիտէր իսէն՝ նիճէ .քի փէտէրին Ղաւթթ կիթտի, ուզուն էօմիւր տախի վէրրիւմ սանա .

Ալլահըն պու միսիլիւ .քէլամլէրինի Սողոմօն բու եասընտէ իշիթտի իսէտէ, ինայէթի պարի ույանրգ վագթինտէ իշտիր կիպի պէլէր, վէ ճէվապ ալուպ վէրիւ . Ա է ույանուպ գալգտըգտէ՝ Ալլահտան մէմնուն օլարագ կէլիւր Լըրուսաղէմէ, վէ տապանակըն

¹ Լէ-տրը՝ զէմաստ-իւն Լ զէմաճար քայէս ինչ .
Ը . Սնայ . Ա . 10 :

էօնիւնէ վարուպ' սէճտէ գըլար . վէ թէքրար մէմ
 նուն օլուպ' գուրպան էթտիքտէն մատէ , ճիւմէ
 թէվապիլէրինէ տախի ազիմ' զէյաֆէթ էտիւպ շաղ
 օլուրէր :

()' վագըթ , ըզը քէսիր իբի նիսվան անըն հու
 զուրինէ մուրաֆայէ չըգուպ' պիրի տէր քի , պիզ
 իբիմիզ պիր էվտէ իտիք . պէն էվլատ թօղուրտում ,
 իւջ կիւնտէն սօնկրա պու տախի թօղուրտու . էվ
 տէ իբիմիզտէն դայրի քիմնէ օլմայուպ' պունուն
 օղլու կէճէ էօլտիւ , զիրա չօճուղին իւզէրինէ էաթ
 տը , պէն ուլգուտէ իբէն' օղլումու ալուպ քէնտի
 էաթաղինտէ ուլուտուր , վէ քէնտի էօլմիւշ օղլու
 նու պէնիմ գօյնումէ գօր . սապաճ օլուպ օղլումա
 սիւտ վէրմէկէ գալգաղիմտէ , պագտըմ' քի էօ
 միւշ , վէ պէնիմ' օղլում' տէկիլ , ()' պիրի տէր քի
 էօլէ տէկիլ , իլլա քի սէնին օղլուն տըր էօլէն , պէ
 նիմ' օղլում' սաղ տըր :

Պիլվագի պու պապտէ թաճգիգը մասլաճաթէ
 շահիտ' էախօտ էէմին իգթիզա էտէր իտի . լըքին
 շահիտ օլմատըղինտէն մատէ , անլէրին էէմինինէ
 տախի իթիպար օլունմայաճաղի աշիքէար օլմաղ իւ
 լէ . Սողումօն էմր էտէր քի գըլըճ կէթիրին , վէ սաղ
 չօճուղի իբի պէօլիւպ' նըսֆընը պիրինէ , վէ նըսֆը
 նը օ' պիրինէ վէրին , ()' քի չօճուղին վալիտէսի իւ
 տի' պու ճէվապը իշիտինճէ , էիւրէկի աճըլուպ'
 տէր քի , վէրին չօճուղի անէ , էօլտիւրմէյին , ()'
 պիրի տէր քի , քէսին քի նէ պանա օլուն վէ նէ
 անէ , ()' պապտէ Սողումօն էմր էտէր քի' վէրին
 չօճուղի անէ , օ' քի էօլմէսին տէտի , զիրա օ' տըր
 չօճուղին վալիտէսի . Պու շէրիյաթը ճէմաթէ իշիթ
 աիքտէ , դայէթ հէյպէթտէ գալուպ խէվֆ էտէր
 լէր Սողումօնտէն . զիրա անկլարլէր քի պու միսիւ
 լիւ իլմ' Ալլահըն քէրէմի տիր :

Պատեհու Սողոմոն իգթիղայի վեհօհ իւզրե՝ ԳԼ. Գ. տայրէյի հիւմայիւն խըզմէթինէ վե սայիր հէր պիր մասլոհաթէ պաշգա պաշգա մամուրէր թային է տիւպ, հէրքէս քէնտինէ բաճի օլան խըզմէթտէ գուսուր էթմէյերէք՝ ճէմաէթ բահաթ վե ասան թարիգ իւզրէ իտարէ օլուպ, ճիւմէն Խարայէլ պաղլ լէրտէ վե պահճէլէրտէ եէյիւպ իչիւպ՝ սէֆայի խաթըր պիրլէ շաղ օլուրէր, Օ իրա Սողոմոնուն իամի ղայէթ շէրէֆլի օլմաղ իլէ, Խարայէլ էյալէթի էգրաֆլէրինտէ՝ վե Սուրատ չայընտէն Սըսըրէ վաւըրճէ՝ պուլունան միլլէթլէրին փատիշահլէրի, քիմի խէվֆինտէն նաշլի՝ քիմի անըն իլմինէ վե խաթըրնէ իրայէթէն՝ իգաաթ իւզրէ օլարագ՝ անէ քիւլլիւ էթլի հէտիյէ վե ագճէ վէրմէլէրի իլէ, Խարայէլ ճէմաէթինտէն չօգ շէյ մաթլուպ էթմէյիւպ, անլէրէ սըգընթը վէրմէլէր իտի, Օ իրա՝ ինսյէթի պաւրի օ տերէճէ տէվլէթ քէսպ էտէր քի, սալթանաթ թէ տայիր միւհիւմաթը՝ վե հայվանաթը ղայէթ չօգ օլտուգտէն մատէ, ալթուռի վե կիւմիւշիւ պայաղը գաշ հիսապը ճէմ էտէր Երոսաղէմտէ. Գ. ԹԱԳ. Ժ. 27, Ս է տախի օն իքի միրիլիվա թային էտէր, քի այտա պիրի իգթիղա էտէն մաքիլէթի վե մէշրուպաթը թէրթիպ էտիւպ՝ իրսալ էտէլէր Երոսաղէմէ, Վիլհապիգա՝ Սողոմոն ումուրի փատիշահլըղլի ղայէթ հիւսնիւ թէրթիպ իւզրէ իտարէ էթտիքտէն մատէ, ճիւմէն ինսանլէրէ ֆայիտէլի փէնտնամէ, վե տախի սայիր ալիմանէ քիթապլէր էազմաղ իլէ, անըն իլմի ալէմէ աշիքէար օլուպ՝ ճիւմէն միլլէթլէրտէն վե փատիշահլըղլէրտէն կէլլի իտիլէր անըն իլմինի տիյնէմէկէ:

Ս է (նիճէ քի ալթմըշ եէտի սիւալտէ ղիքըր օլտու), Վաւլիթին թէնպիհի իւզրէ տաճարը էափւ մաղէ միւրատ էտիւպ, անըն հաղըր էթտիկի նըզգւ

- ԳԼԵԻ. տէն մատէ, քէնտի տախի նըզգ-թէտարիքինտէ օլ
 լարագ՝ Տիւրզիւ տաղընըն (Լիբանան) փատիշահը
 Քիրամ՝ օ քի Ղաւիթին տօսթու խտի, (նիճէ քի
 էլլի տէօրթ սիւալտէ պէյան տրր), անէ խապէր է-
 տէր՝ քի իգթիզա էտէն քէրէստէյի իրսալ էտէ .
 Սէզպուր պու խապէրի իշիտինճէ, դայէթ շազ օ
 լուպ՝ անըն մաթլուպինի իճրա էթմէկէ թաահուտ
 էտէր . Սողոմօն տախի ճիւմլէ Խարայէլտէն օթուդ
 պին ատէմ ալուպ՝ իւչ թագ-սիմ էտէր անլէրի, քի
 նեօպէտ իլէ օն պին ատէմ պիր այ իշլէյիւպ, իքի
 այ էվլէրինտէ տուրալէր . քի տայիմա օն պին նէ-
 Բ. Մնա. փէր քէնտի խըզմէթինտէ պուլլունսուն . Սէ տախի
 Բ. սէքսէն պին դաշճը, քէրէստէ վէ դաշ թաշլամաղէ
 էէթմիշ պին համալ, վէ իւչ պին ալթը Եիւզ մա-
 մուր անլէրին իւզէրինէ թային էտէր . քի պոււնլէր
 զարիպ քիմէսնէլէր օլուպ՝ անլէրի Քիրամ փատիշ-
 շահէ իրսալ էտէր, քի անըն ատէմլէրի իլէ տաճա-
 րըն նըզգընը թէտարիք էտէլէր . վէ անլէրէ իգթի-
 զա էտէն մաքիւլէթի Սողոմօն իրսալ էտէր իտի .
 Պու վէճհ իւզրէ՝ իւչ սէնէ դաշ վէ քէրէստէ հա-
 զըր օլտուգտէ, ճիւմլէ նըզգը մէզքիւր Քիրամ
 տէնիզ գըլըսընէ ինտիրիւպ՝ սալ իլէ Լաֆայա իր-
 սալ էտէր . քի անտէն Լըրուսաղէսէ կէթիրտէ Սո-
 զոմօն .

ՍԻՒԱԼ 70.

Սողոմօն նէ՝ վազըթ պաշար տաճարը կափմաղէ .

- Ճ. Ղաւիթ էօլտիւքտէն սօնկրա, քէնտի փա-
 ԳԼԵԲԻ. տիշահլըզինին տէօրտիւնճիւ սէնէսինին իքինճի այ
 Բ. Մնա. ընտէ, Սէ չիւնքի Ղաւիթին թէնպիհի իւզրէ՝ մէզ-
 Գ. Դ. քիւր Սանանըն հարմանընըն էէրինտէ կափըլաճագ
 խտի տաճար, (նիճէ քի ալթմըշ սիւալտէ զլըր օլ

տու,) լաբին օ եէր քիւղիւք օլմաղ իլէ, անըն էգ-
րաֆընտէքի զէմինլէրի տախի ալուպ՝ զայէթ կէնիշ
օլուր տաճարըն եէրի, Վէ հէր տիւրլիւ նըզգ միւ-
պալիղէ իլէ հազըր օլտուգտէ, մէզքիւր Վիւրամ
փատիշահըն բէյի իլէ՝ էհլի սանաաթ վէ պինա խու-
սուսինտէ մարիֆէթլի գաշճը՝ տիւլկէր՝ վէ ամէլէ
տախի զայէթ քիւղիլէթլի մէվճուտ օլմաղ իլէ՝ պի-
նայէ միւպաշիրէթ էտէր, Վէ (ալթմըշ էէտի սիւ-
ւալտէ զիբըր օլտուղի մէնվալ իւզընէ՝) տաճարըն վէ
անըն տէրուսինտէ եափըլաճագ մահալլէրին, վէ
ճիւմլէ լէվազիմէթլէրինին բէսմինի Պաւլիթ Մլա-
հըն իլհամը իլէ եաղուպ՝ Սողոմօնա վէրմիշ օլտու-
ղինտէն, անըն մէյմար պաշըսը Մլահ, վէ գալֆա-
սը Սողոմօն խտի. օ էճիլտէն տաճարըն պինասը վէ
զինէթի զայէթ հիբմէթլի վէ հիյպէթլի եափըլտը,
քի տէրուսի ճիհանտէ էմսալի օլմայարագ անի կեօ-
րէնլէր վէ իշիտէնլէր թաաճիւպ էտէր խտիլէր, նիւ-
ճէ քի ազիղ քիթապ պէյան էտէր.

Վէ լաբին հիբմէթ պու քի, էօյլէ ազիմ պինա-
սըն՝ քի անտէ հիսապսըզ ամէլէ իշլէր խտի, թէմէ-
լի պըրագըլտըղի վագըթտէն՝ խիթամընէ տէկին,
էպէտի չէքիճ սէսի վէ շամաթա իշիտիլմէզ, Օլ-
րա անըն գաշընը՝ քերէտտէսինի վէ ճիւմլէ լէվազի-
մէթինի հէնտէսէ վէ թէրթիպ իլէ Տիւրզիւ տա-
ղինտէ՝ եախօտ ախէր եէրտէ բէսմինէ կէօրէ հի-
սապըր եօնուպ հազըր էտէրլէր, քի անլէրտէ զայ-
րի չէքիճ վէ քէսէր խըզմէթի գալմայուպ, հէման
սըրասը իլէ հէր պիրի քէնտի եէրինէ գօնուլա, քէ-
զա էնքսէր եէրլէրի տախի վիտալը օլուպ՝ չէքիճէ
միւհթաճ իշ գալմաղ անտէ, Վագաա՝ պու միսիւ-
լիւ տիգաթ, Մլահըն միւպարէք իսմի շէրէֆինէ
իզգէթ անկանըր, մատամ քի անըն մէճտի իշիւն
եափըլըր խտի. օ էճիլտէն ատէթա պինալէրտէն

Փերգ օլտուն տէյու, անտէ իշլէյէն ինսանէր հիւս, նիւ վէճհիւզըէ հարեքէթ եթտիքլէրինտէն մատէ, բուհի օլմայան մախլուգլէրին տախի սէսինի չը գարթմազլէր:

Նազար էլլէ Ալլահըն ինայէթինէ. պէլի Սողունն օ վագըթ Ալլահըն իգաաթընտէ օլուպ զայէթ մուհապպէթ իլէ տաճարըն ինշասընէ տիգաթ է տէր իտի, լաբին մատամ.քի ինսան տըր, վէ հէր վէճհիլէ իգպալ իւզըէ իտի, օլմայա քի եանըլուպ էմրէ մուղայիր հարեքէթէ մէյլ էտէ տէյու. տաճար տահա թէքմիլ օլմագսըզըն՝ Ալլահ անէ տէր քի, տաճարը քի եափարսըն՝ էկէր սէն տայիմա էմրիմ իւզըէ կիտիւպ թէնպիհիմի թէքմիլ սագլէր ի սէն, վէտէրին Վաւիթէ սեօյլէտիքլէրիմի սապիթ էտիւպ՝ թէքք եթմէմ տաճարը վէ Խարայէլ ճէմանէթինի, Վիլհագիգա՝ Ալլահըն պու միսիլ իւ ճէվապլէրի ազիմ ինայէթ իտի. զերա տաճարըն եաւ փրմասը Ալլահ հէր նէ գատար մագպուլ իսէտէ, էկէր Սողունն էմրէ մուղայիր հարեքէթէ մէյլ էտէր իսէ, տաճարը վէ Խարայէլ ճէմանէթինի տախի բէտտ էտէճէկինի տույ էտէր, քի տայիմա իւ գաաթ իւզըէ գալա, Սագաա՝ նիճէ քի սօնկրա մէզպուրլէր Ալլահըն էմրինէ գարը իշ էթտիքլէրինտէ, Ալլահ տախի տաճարը վէ Խարայէլի բէտտ էթտի: Սէ տաճար եափըլուպ թէքմիլ օլտուղին տէ, անըն ճիւմլէ թագըմընը վէ Վաւիթին հէտիյէ էթտիկի ալթունի վէ կիւմլուշիւ կեօթիւրիւպ տաճարըն խաղինէսինէ գօր Սողունն:

ԳԼ Ը:

Պատէհու ճէմ էտէր Խարայէլին ճիւմլէ իթթիլ Բ. Սնա. եարլէրինի վէ պիւլիւքլէրինի. վէ զայէթ ազիմ սալ Ե. Ա. է: թանաթ տիւրլիւ սագ վէ չալիլ իլէ զէպուր օգույարագ, շէնլէք վէ շազըգ պիւրլէ քահանալէր Սիօն տէն տապանալիլ չըգարուպ Սողունն վէ ճէմի Խա

բայէլ ճէմահեթի՝ հօնէրինտէն հիսապսրղ գուր պանէր քեսերէք, կեօթիւրիւրէր անի տաճարտէ՝ մախսուս անըն իջիւն Թախսիս օլան Սրբութիւն սըր բութեանց տէնիլէն մահալէ ազիմ՝ իբրամ վէ իզ գէթ պիրլէ գօրլէր, խորան վէ անըն Թագըմը՝ քի օ անէ տէկին Վաբաւօնտա իտի (նիճէ քի պալա տէ զիբր օլտու), անէրի տախի կէթիրիլէր տա ճարա, Սէ քահանալէր քանօն սանթուռ վէ սայ իր սաղ չալարագ՝ իւճէ սէս իլէ զէպուր օգուլ ուպ վէ Ալահտան մէմնուն օլուպ՝ անըն պի նի հայէթ մէրհամէթինի վէ էյլիկինի ճիւմլէսի պիր տէն իգրար էթտիրլէրինտէ, հիբմէթ ուլահ պու լութ զուհուր էտիւպ՝ քահանալէր տուրամաղ օ լուրլէր, զիրա Ալահըն մէճտինին նիշանի պուլութ իլէ տօլար տաճար, Պու միսիլիւ էլամէթ զուհուր էթտիրտէ, ֆիլհագիգա՝ ճիւմլէսի շաղ օլտու ի սէտէ, Սողըմօն անլէրտէն զիյատէ շաղ ու մէսրուր օլարագ՝ սեղանըն հօնիւնտէ տուրուպ վէ Ալահ տան մէմնուն օլուպ, ճիւմլէսինէ տուա էթտիրտէն սօնկրա, Վաւիթին տաճար էափմաղէ արզուքէշ օլտուղինի, վէ անըն էափմասընէ Ալահ բիգա օլ մայուպ՝ սէնին օլլուն էափսըն տէտիկինի, վէ տա ճար էափրլուպ՝ Ալահըն քէլամը Թէքմիլ օլտուղի իջիւն՝ անըն մէճտի զուհուր էթտի տէյու պէյան էտէր ճէմահեթի,

Պունտան գաթի նազար, չիւնքի տաճարըն ալ լուսունտէ պիր պագըր քիւրսի էափմըշ իտի, քի անըն ուզունլուղի վէ էննիլիկի պէշեր արըն վէ էիւքսէքիկի իւշ արըն իտի, անըն իւղէրինէ չըգար վէ տիղ իւթիւնէ կէլիւպ էլլէրինի կէօյէ գալաւ րարագ, Ալահըն պիրլիկինի ինայէթինի Վաւիթի վէ քէնտինէ էթտիկի քէրէմի, վէ վատինտէ սա տըգ օլտուղինի իգրար էտէր, Սէ տախի Թէքմիլ

Իթիգաթ վէ շէտիտ աշգ իլէ Լլահտան մէմնուն
 օլունայ՝ նիյաղ էտէր .քի վատ էթտիկի մէնվալ իւզրէ
 Պաւիթին ճինսինտէն .քէնտի ինայէթինի տիրիղ
 էթմէյիւայ՝ գապուլ էթսին տուասընը . Վէ .քիմ
 .քի սահիհ իթիգաթ իլէ տաճարտա տուա վէ նիւ
 աղ էտէր իսէ , անըն տիլէկինի տախի թէքմիլ էթ
 սին . պատէհու՝ այաղէ գալգուպ ճէմանէթէ տա
 խի անտէ տուա էտէր , Պախուսուս .քի՝ Լլահըն
 Խարայէլէ էթտիկի ինայէթի թէքրար պէյան էտիւպ
 տայիմա անըն իգաաթընտէ օլարագ թէնպիհինի
 սագլայալէր տէյու՝ տիգաթ պիրլէ ճիւմլէսինէ
 դայրէթ վէրտիկի հալտէ , հիքմէթի պարի՝ հէման ա
 նիտէ կէօյտէն աթէշ ինիւպ եագար գուրպանլէրի .
 Վէ թէքրար Լլահըն մէճտի իլէ օ տէրէճէ տօլար
 տաճար , Թա .քի .քահանալէր իչէրի կիրէմէղ օլուր
 լէր . Ճէմանէթ պու էլամէթի կէօրտիւքտէ , տա
 ճարըն մէյտանընտէ եիւղ իւսթիւ եէրէ գափա
 նուպ՝ Լլահա սէճտէ գըլարագ տուա էտէր իտի
 լէր . () Լ պապտէ ճիւմլէսի գուրպան .քէստի իսէ
 տէ , Սողոմօն տախի իկիրմի իքի պին թօսուն , վէ
 եիւղ իկիրմի պին գօյուն .քէսիւպ՝ գուրպան էտէր .
 Վէ .քահանալէր .քէնտի խըղմէթլէրինէ միւպաշիրէթ
 պիրլէ , Պէւտացիլէր տախի չալլը իլէ գէպուր օ
 գույարագ՝ Լլահըն մէտհ էտիւպ՝ անըն մէրհամէ
 թինէ պի նիհայէթ օլտուղինի իթիրաֆ էտէրլէր .

Պիամմա՝ գուրպան սեղանը օ գատար .քիւլ
 լիւէթի գուրպանը ալմաղ օլտուղինտէն , Սողոմօն
 տաճարըն մէյտանընը թէմիղլէտիւպ , անտէ էյրէթի
 սեղանլէր եափար , .քի անլէրին իւզէրինտէ տախի
 գուրպան սունուլա .

Պու միսիլիւ բուհանի շաղլըգ իլէ՝ օն տէօրթ
 կիւն ճիւմլէ ճէմանէթ եէյիւպ իչիւպ դայթ մէս
 բուր օլուր , Օլրա եէտի կիւն շէնլէք էթտիլէր

տաճարն եամբըտըղի իջին (նաւակատիք) . վէ եէ տի կիւն տախի գամըշ պայրամը իջին , զերա վագըթ գամըշ պայրամը կիւնէրի իտի . Վէ տեկիւքի եաւ լընըղ Խարայէլ Ճէմահեթի , իլաքի Շամ գարաֆը Սիւրեանի էյալէթինտէն Սըսըր չայընէ տեկին պու լունան մէմէքէթէրտէ սաքին օլանէր տաճարն եամբըտըղինի իշտիւպ պի հիսապ Ճէմիլէթ պիրիք միշ իտի Երուսաղէմտէ , Պիլհագիգա՝ մեղպուրէր տաճարը վէ անըն զիյնէթինի կեօրտիւքէրինտէ զայէթ թաաճիւպ պիրէ հայրէթտէ գաւուպ , Լըւա հըն՝ Վաւիթէ վէ Խարայէլ Ճէմահեթինէ էթտիկի ինայէթէ շաղ օլարագ՝ ավտէթ էտերէր քէնտի եերէրինէ :

ՍԻՒԱԼ 71 .

Գաճ սէնէ զարֆընտէ թէքմիլ օլտու տաճարն եամբը :

Ճ . Եթտի սէնէ ¹ . Պէլի եահուտիւէր գըրգ ալ թը սէնէտէ եամբըտը տէյու Ճէվապ էթտիլէր Բը բիտոսա ² . վէ լաքին պու Ճէվապ տեկիւքի տաճարն իլք եամբը իջին անկլանըր , իլաքի Խարայէլ Ճէմահեթի Պաղտատէ էսիր կիթտիկինտէ , Երուսաղէմ վէ տաճար քի խարապ օլտու , էսիր լըրտէն խէլաս օլտուգլէրինտէ՝ Երուսաղէմին հիւսարընը վէ տաճարը թէքրար եամբմաղէ պաշատըլէր իսէտէ , տիւշման զուհուր էտիւպ չօգ վագըթ մէն օլտու եամբ , նիճէ քի պէյան տըր Բ . Եւր . Գ . 25 . Պու վէսիլէ իլէ պաշանուպ թէքմիլ օլմա սընէ տեկին՝ գըրգ ալթը սէնէ վագըթ կէչտի :

¹ Եւ շինեալ զնա զեօլին ամ . Գ . Թադ . Զ . 58 :

² Լէին յնա հրէայն . զբառաստան և շին ամ շինեալ տաճարս այս . Յովհ . Բ . 20 :

Ճիսմանի սեփայե մէջուլ օլմաղ իլէ՝ Ալահըն գօր գուսուսու ֆիքիրտէն իսրաճ էթմէսին . Օ իրա մէզպուրուն խաղնէսի դայէթ չօգ . շէրէֆնտէ էմնալի եօգ . միւրատ էթտիկի իճրա օլուր . սայիր միլէթլէրին փատիլահէրին . քիմի խէվֆինտէն նաշի անէ գուլուգ հտիւպ վէրկի վէրիր . վէ քիմի խաթ ընէ ըիայէթէն անըն մաթլուպինի իճրա էթմէկ իլէ տօթլուգ հտէր իտի .

Նիճէ քի մէզքիւր Քիրամ փատիլահ պալա տէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւղրէ , եափը խուսու սինտէ Սողոմօնա դայէթ չօգ էյլիբ էթտիկնտէն մատէ , քիւլլիյէթլի ալթուն վէ տախի Լմաթսօ բա տէնիլէն էյալէթի վէրտի անէ . Պէլն Սողոմն տախի անէ իկիրմի ատէտ մէմլէքէթ վէրտի խտէտէ , Քիրամ օ մահալլէրի կեզիւպ կեօրտիւկիւնտէ , քէնտի քէնտինէ՝ պու մէմլէքէթլէր նէ՞ տիր . քի պանա վէրտին պիրատէր տէյիւպ՝ անլէրին իսմինի Սինօր չաղըրըր . Օ իրա օ մահալլէր մէնֆայէթսիզ օլուպ , ֆէգաթ սինօր պէյան հտէր իտիլէր . վէ պու Ճիւմլէ իլէ Սողոմնուն խաթըր գըրըմասըն տէյուլ՝ դայրի պիր Ճէվապ էթմէզ . Քէզա Սըսըր փատիլ շահը Փարաւօն՝ գըղնէ Ճէհէզ տէյի Քանանլըլէրտէն զապթ էթտիկի եէրլէրի վէրիր անէ .

Սողոմն քէնտի հիւքմիւնէ սինօրտաշ օլան տէ նիզէ տախի հիւքմ էթմէք խթեր . լաքին Լըուսաղէմ էյալէթնտէ կէմիճի պուլլունմատըղնտէն , վէ մէզքիւր Քիրամն էյալէթի տէնիզ եալըր օլմաղ իլէ , անտէն կէմի գալֆասը վէ գայիֆէսի ալուպ՝ քէնտի ատէմլէրի իլէ գըրմըր տէնիզէ իրսալ հտէլէք՝ անտէ քէնտինէ իլիման թախսիա հտիւպ կէմի եափտըրըր , վէ օ դարաֆտէ Սօփէր տէնիլէն եէր տէն դայէթ չօգ ալթուն կէթիրտիր . Քէզա Փալաշամ Գըլսընտէ տախի իլիման վէ կէմի եափար ,

քի՛ օ կէմիւնք իլէ սէնէ պէ սէնէ քիւլլէթլի մէպլ
լաղ կէլըր իտի անէ .

«Պախուսուս» խմբի օ տերէճէ շէրէֆ պուլմուշ
իտի , քի ուզագ մահալլէրտէ օլան փատիլահէլը
անըն իլէ տօթլուգ վէ իւլֆէթ էթմէկի քէնտիլէ-
րինէ շէրէֆ սայուպ , նատիտէ վէ քիւլլէթլի հէ-
Գ. 1. ժ. , տիյէ իրսալ էտէր իտիլըր . «Նիճէ քի իշէմէն սէմ
Բ. Մշա . թի՛ գըպլէ գարաֆընտէ՝ Սաբա տէնիլէն մահալլին
Թ. , հիւքիւմտարը խաթուն» (գշխոյն հարաւոյ . Սաթլ .
ժ. Բ. 42 .) ալիմ՝ վէ իլմէ միւշթագ օլուպ , Սողոմօ-
նուն իլմի հիլքմէթ՝ վէ սայիր իլմ խուսուսլէրինտէ
քէմալէթի օլտուղինի զայէթ միւպալիղէ իլէ իշի-
տիւպ , ճէսիմ ապէր իլէ պիլ նէֆս իքուսաղէմէ
կէլըր , քի անի թէճրիպէ էտէ . Սէ չօգ քիւնլիւք՝
թաթլը գօգուլու պուխուր՝ ալթուն վէ միւճէվ-
հէր տախի հէտիյէ կէթիլըր . Սէ իլմէ տայիր հէր
նէ քի սիւալ էթտի իսէ , Սողոմօն ճիւմլէսինին ճէ-
վապընը տերհալ հագիգաթը իւզըն պի գուսուր
թարիֆ էթտիլքտէ , մէզքիւրէ անըն իլմինէ զայէթ
թաաճիւպ էտէր իտի , Պունտան գաթի նազար ,
անըն սարայընը վէ սայիր եափտըղի պինալըրի , պա-
խուսուս քի տաճարը , անլէրին զիյնէթինի վէ թա-
գըմլէրինի , վէ անլէրտէ օլան մալիյէթի , վէ տախի
Ալլահ սունտուղի գուրպանլէրին՝ գաամ վէ սօֆ-
րասընըն թէրթիպինի , վէ խըզմէթինտէ օլանլէրին
հիւսնիւ հարէքէթլէրինի կէօրտիւքտէ՝ հէյպէթտէ
գալուպ շաշար . Սիրա անըն իլիմտարլըղի հագգըն
տէ՝ իշիթտիկինէ կէօրէ մամիւլ էթմէյուպ՝ ինան
մագ իսթէմէղ իքէն , կէօրտիւկի անտէն զայէթ զիյ-
ատէ օլմաղ իլէ , նըսֆը տէկիլ տիր՝ քի անի իշիթ-
տիմ տէյու թագըրի էտիւպ , մութլու վէրի անըն
հարէմինէ , վէ հուզուրինտէ խըզմէթ էտէնլէրէ ,
քի տայիմա անըն իլմինի իշիտիլըր , Պիհագիգա-

պուռ միսիլիւ իլմ՝ վէ միւտեպպիյր հարեքեթ , Ալլա
լահըն մախսուս քերէմի վէ ինայեթի օլտուղի պէյ-
անի իլէ , մէզպուրէ Ալլահը մէտհ էտէր , քի խա-
րայելի սէվտիկի իչիւն՝ Սողոմօնու փատիշահ էթտի
անէրին իւզէրինէ , քի ատալէթ իւզրէ շէրիյաթ
կէօրէ , Սողոմօն տախի անէ ազիմ իզզէթ վէ իբրամ
էթտիքտէն մատէ , միւրասը իւզրէ անըն մաթլուպ
էթտիկինի վէրիւպ՝ ավտէթ էտէր մէզքիւրէ քէն
տի եէրինէ :

Ֆէհմ էյլէ . Սողոմօն մալ վէ պիւլիւքիւք իսթէ-
մէյիւպ՝ ֆէգաթ իլմ իսթէտի իսէտէ , Ալլահ անէ
հատտէն պիրուն իլմ վէրտիքտէն մատէ , օ տէրէ-
ճէ մալ վէ պիւլիւքիւք տախի վէրտի , քի օ անէ
տէկին էմսալի զուհուր էթմիշ տէկիլ իտի , Օ իրա
հէր թագըմը ալթուն օլուպ՝ անըն կիւնիւնտէ կիւ-
միշ պիր շէյ եէրինէ սայըմազ իտի¹ . վէ էդրաֆ
էյալէթլէրտէ օլան ճիւմլէ փատիշահլէրտէն զիյա-
տէ իլմ վէ տէվլէթ իլէ միւշէրրէֆ օլմաղ իլէ² , ան
լէրին իւզէրինէ հիւքմ էտէր իտի , նիճէ քի պէյամ
տըր ազիզ քիթապտէ :

ՍԻՒԱԼ 72 .

Սողոմօն տայիմս Ալլահըն իգաաթընտէ գալտը՝ մը :

Ճ . Պալմատը , զերա նիճէ քի Սըսըր փատիշա ԳԼԺԱ-
հը Փարաւօնուն գըզընը ալուպ քէնտինէ գէվճէ
էթտի , քէզա սայիր փութփէրէսթլէրտէն տախի
գէվճէ ալուպ՝ անէրէ զայէթ մուհապպէթ վէր

¹ Քանդէ ոչ էր համարեալ արծաթի յաւորս Սողոմօնի՝
իւ էյէ իւլ . Գ . թաղ . Ժ . 21 :

² Լ . Ֆէմայաւ Սողոմօն քան զամէնայն իւգաւորս էրի-
լի Ֆէթմ-իւմիւք և իմաստ-իւմիւք . Գ . թաղ . Ժ . 23 :

միշ օլմաղ իլէ՝ մէզպուրէլէր անըն իխթիէարլըգ վազ-
թինտէ՝ օ տէրէճէ գալպինի ճէլպ էտիւպ թահ-
րիք էտէրլէր, թա՛քի անլէրին խաթրընէ ըիյաէթէն
փութխանէլէր եափուպ՝ փութա սէճտէ գըլմաղ
իլէ Մլահըն իդաաթընտէն չըգար, Պէլի՝ փութա
խման կէթիրմէտի, վէ լաքին զէվճէլէրինին գալպի
գըրըլմասըն տէյու՝ փութա սէճտէ գըլմասը իլէ,
զայէթ պիւյիւք խեզա էթմիշ օլտու, Վէ Մլահ
անէ կիւճէնիւպ տէր քի, սէն զէվճէլէրինէ ույ-
ուպ պէնիմ էմրիմի սագլամատըղին իչիւն, սէնին
փատիշահլըղինի ալուպ խըզմէթքեարընէ վէրէյիմ,
Ֆիլհագիգա՝ Մլահ Սողոմօնուս փատիշահլըղինի
սայրիսինէ վէրմէք միւրատ էթտի իսէտէ, փէտէրի
Պաւլիթին խաթրը իչիւն անըն կիւճէնտէ ալմայ-
ուպ, օղլունուս վազթինտէ ալաճագ օլտու, Վէ
էէնէ Պաւլիթին խաթրը իչիւն՝ վէ Լըրուսաղէմ
շէհրինի սէչիւպ քէնտի իամինէ թախսիս էթմիշ օլ-
մաղ իլէ, պիւթիւն փատիշահլըղինի ալմայուպ, պիր
հիսսէսինի անըն էվլատընէ վէրմէկէ միւրատ էտէր¹,

Նազար էյլէ Մլահըն աւտալէթինէ. Սողոմօն
նէ գատար քի Մլահըն իդաաթընտէ իտի, փութ-
փէրէսթլէր հէր վէճհ իլէ անէ իդաաթ էտէր իտի-
լէր. մէզպուր իդաաթտէն չըգընճէ, փութփէրէսթ-
լէր տախի անըն էմրինէ գարջը հարէքէթ էթմէկէ
էիւղ գութարլէր, Նիճէ քի Լըգոմլու տէնիլէն
փութփէրէսթլէրին փատիշահլը Մգեր՝ զայէթ մու-
զայիր օլտու Սողոմօնա, Օ իրա մուգատտէմ Պաւ-
լիթ՝ Լըգոմ էյալէթինի վուրտուղինտէ, անտէ գու-

1 Սալայն զաթնայն Լագա-որո-Լիւնդ ո՛չաւիշ. գա-
աղան մի Կայ որդոյ չու՛մ վասն Ղաւ-Լի ծառայի իմոյ,
և վասն Երոստաղէ մի չաղաբի՝ շը Ընդրէյի. Գ. Թագ. .
ԺԱ. 15 :

լէ եափուս ապքէր գօմուշ իտի, քի էհալի տայիւ մա իգաաթ իւզրէ գալա, նիճէ քի պէյան տըր Բ. Թափ. Բ. 14. վէ Ա. Սիւյ. ԺԲ. 15. լաքին անլէր պիր Թագրիս Գաւիթին ասքերինի գըրտըլէր, Սէ Յովաբ Գաւիթին հմրի իլէ կիտիւս էօլիւլէրի տէֆն էթտիքտէն սօնկրա, ալթը այ անտէ օթուրուս անլէրին էրքէքլէրինի գըրտըգտէ, մէգլ քիւր Լգեր քի Խդոմ փատիշահընն օղու իտի, տահա քիւլիւք չօճուգ օլուս փէտերինն իըզմէթ քէարը իլէ գաշար Սըսըր փատիշահընն եանընէ. Սէղպուր անէ մայիլէթ Թային էթտիքտէն մատէ՝ էվ վէ դէմին տախի վէրիր, քի ըահաթ կէլինէ. Պունտան գաթի նազար, Լգեր պիւլիւտիւքտէ՝ պալտըզընը վէրիւս տամատ էտէր անի քէնտինէ.

Ֆիհհագիգա՝ Լգեր հէր վէճէ իլէ Սըսըրտա ա սուտէյի հալ իւզրէ ըահաթ օլտու խէտէ, Գաւիթին վէ Յովաբըն էօլտիւկինի իլիտինճէ՝ իզինալուս կէլիր վէգանը ասլիյէսի Խդոմտա փատիշահ օլուր. վէ Սողոմօնա դարուրի վէրկի վէրիւս չօգ վագըթ անըն իգաաթընտէ գալուր. Ֆիամմա՝ Սողոմօն Լլահը կիւճէնտիրիւս շէրէֆինէ նօգսանիյ էթ կէլինճէ, Լգեր ասի օլուս գալպինտէքի տիւշ մանլըզի զահիր էտէր.

Քէզա Համ փատիշահը Սագըն տախի Սողոմօնա վէրկի վէրիւս անըն իգաաթընտէ իրէն՝ տաի օլտու. վէ մէգքիւր Լգեր իլէ եէք տիւ օլուս զայ էթ չօգ տիւշմանլըգ էթտիլէր անէ. Պախուսուս՝ Սիօն իլէ Խրուսաղէմին մապէյննտէքի խէնտէկի տօլտուրտուղինտէ (նիճէ քի եէթմիլ պիր սիւալ տէ զիքր օլտու), Խփրէմին ճինսինտէն Յերօբովամ նամինտէ զայէթ ճէսուր պիր քիմէսնէի ամէլէնին իւզերինէ մամուր Թային էթմիլ իտի, ամէլէ գաշ վէ գօփրագ Թաշլյուս համալըգ էթմէկ իլէ չօգ

զահմեթ չէքեր իտիւէր . մէզպու ըլէր (Յերօքովամըն ճինսինտէն օլմաղ իլէ՝ անլէրին չէքտիկի եզլիւթի կեօրիւպ խօյանմատը իսէտէ , սապր էտիւպ խըղ մէթինի էտա էտէր . Պիր կիւն Երուսաղէմտէն տիւ շարը չըգտըղինտէ , Ա.քիա փեյզամպէր անէ րասթ կէլիւպ՝ եօլտան տիշարը օվայա տօղրու սափրտըր անի . վէ իքիսի եալընըզ օլտուղի հալտէ , Ա.քիա՝ .քի եէնի էսվապ կիյմիշ իտի , երութուպ օն իքի փարջա էտէր . օն փարջասընը (Յերօքովամա վէրիւպ տէր .քի , Սողոմօն փու.թլէրէ սէճտէ գըլտըղի ի չիւն՝ Ալլահ անէ կիւճէնմէկ իլէ , անըն փատիշահ լըղինի ալուպ , օն հիսսէսինի սանա վէրտի , վէ իքի հիսսէսինի Սողոմօնուն օղլունա , .քի Ղաւիթին շաֆ գը սեօնմէյիւպ՝ Երուսաղէմտէ փատիշահ լըգ էտէ . Վէ տախի տէր .քի՝ եկէր սէն Ալլահըն թէնպիհինի սագլար իսէն , նիճէ .քի Ղաւիթ սագլատը , Ալլա հ սէնին իլէ օլուպ՝ փատիշահ լըղն սապիթ գալըր . (Յերօքովամ՝ պու միսիլլիւ ճէվապլէրի իշիւ տիւպ , փատիշահ լըգ թէրթիպի իւզրէ օլտուգտէ , Սողոմօն անըն հարէքէթինտէն խօյանմայուպ , էօլ տիւրմէք իսթէտի .) Ապապտէ (Յերօքովամ իսէվֆ պիրլէ Սըսըր փատիշահընըն եանընէ ֆիրար էտիւպ՝ Սողոմօն էօլէնէ տէկին գալտը անտէ .

Ֆիհհմ էյլէ , օ անէ գատար Սողոմօնուն ըէյինէ մուղայիր հարէքէթ էտէն օլմատըղինտէն , մէզքիւր ասիլէրին պաշ գալտըրմասը՝ անէ զայէթ կիւճ կէլ տի իսէտէ , գատըր օլմաղ անլէրի թէքտիր էթ մէկէ . Օլրա՝ Ալլահ կիւճէնմիշ օլմաղ իլէ , անըն տիւշմանընէ ըուխսէթ վէրիւ .քի անլէրին եէտի իլէ միւքէտտէր օլուպ՝ Ալլահա ումուտ էտէրէք՝ անըն գօրգուսունու վէ թէնպիհլէրինի ֆիքըլնտէն իիւ րաճ էթմէյէ . Պախուսուս՝ նիճէ .քի իլմի ալէմէ ալ չիքեար օլմաղ իլէ՝ ճիւմէսի անի կեօրմէկէ վէ ա

նրն քելամէրին իշխմէկէ արզու ետէր իտի, քէզա թագսիրաթընր իշխուիւպ խէվֆ ետէլէր, քի Ալլահը կիւճէնտիրիւպ թէքտիր օլմայալէր, Ֆիհհա գիգա՝ նօմօսա մուղսյիւր հարէքէթ էթտիկինէ Սողոմօն փիւլման օլտու խէտէ, (նիճէ քի իխթիեարը լըգ վագթինտէ եազտըըր ժողովող թապիր օլունան քիթապտէն ֆէհմ օլունուր), անրն նագլի տիւնեատէ ճիւմլէ ինսանլէրէ դայէթ թաաճիւպ պիրլէ հէյպէթտէ գալաճագ ազիմ մէվաո օլտու, քի ինսան հայաթտէ օլտուգճէ, հէր վէճճ իլէ տայիւմա խէվֆ իւզրէ օլա, քի եանըմայա, վէ քեօթիւնիսա ֆէսատինէ մէյլ էթմէյէ, Սողոմօն ճիւմլէ Խարայէլին իւզէրինէ Երուսաղէմտէ գըրգ սէնէ փատիլահլըգ ետիւպ՝ ալթմըշ եաշնէ վարմազտէն վէֆաթ էթտի, վէ Սիօնտէ տէֆն օլունտու:

ՍԻՒԱԼ 73.

Սողոմօն եօլտիւքտէն սօնկրա՝ քիմ փատիլահլ օլտու Երուսաղէմտէ:

Ճ. Անրն օղու Ոսթուվամ, Լաքին տէկիլ քի ԳԼԺԲ, ճիւմլէ Խարայէլ ճէմաէթինէ, իլա՝ եալընըզ Յուրաթ, գանըն վէ Բենիամինին ճինսինէ, Օիրա՝ Սողոմօն էօլտիւքտէ՝ Խարայէլ ճէմաէթի Եփրեմին ճինսինին գօիրաղինտէ Սիկիմ տէնիլէն մահալտէ ճէմ օլուրլէր, քի Ոսթուվամը փատիլահլ ետէլէր, Անճագ՝ պալատէ մէզքիւր Յերօքովամ, քի Սողոմօնտան խէվֆ ետիւպ՝ Սըսըրա ֆիրար էթմիշ իտի, անրն էօլտիւկինի իշխուիւպ Սըսըրտան կէլմիշ օլմաղ իլէ՝ անի տախի ճէմիլէթէ չաղըրըրլէր, Ոսթուվամ տախի օ մահալէ կիտէր, քի ճիւմլէ Խարայէլին հուզուրինտէ փէտէրինին եէրինէ փատիլահլ օլա, Լաքին՝ ճէմաէթին պիւլիւքլէրի անէ տէրլէր քի, փէտէրին պիլզիմ իւզէրիմիզէ աղըր սալեան պըրագտը:

սէն հափիփլէթ՝ քի սանա գուլլուգ հտէլիմ¹ .

Սէ մէզպուր իւշ կիւնտէն սօնկրա կէլին սիգէ
Ճէվապ վերիբիմ տէյիւպ՝ փետէրինին վագ թինտե
օլան իխթիեարլէր իւէ մէշվերէթ էթտիքտէ , տեր
լէր քի , շիմտիլէր գապուլ էթ ճէմաէթին մաթլու
պինի՝ քի տայիմա սանա գուլ օլալէր , Սորոպամ
իխթիեարլէրին ճէվապինի կէրի պըրագուպ , քէն
տի րէֆիգլէրի օլան ճաշիլլէրէ տախի պու մատտէի
սիւալ հտինճէ , տերլէր քի՝ պէօյլէ ճէվապ էյլէ
անլէրէ , քի պէնիմ սըրջա փարմաղըմ փետէրիմին
պէլինստէն գալլն տըր¹ . փետէրիմ սիգէ աղըր սալ
եան պըրագտը իսէ , պէն տաշա զիյատէ աղըրա
տայըմ . օ սիզի պայաղը չըպըգ իւէ տեօվիւպ թէր
պիէ էթտի , պէն՝ թիքէնլի չըպըգ իւէ թէրպիէ է
տէյիմ . Իւշիւնճիւ կիւն ճէմաէթ կէտիքտէ , ճա
շիլլէրին թաշըլլի իւզըն սէրթլիկ իւէ ճէվապ վէ
րիւր , Սէ լաբին մէզպուրլէրին գալլի զաթը եան
մըշ օլուպ՝ պու միսիլիւ ագսի վէ սէրթ ճէվապը
իշտինճէ , կիզլտէ օլան ասիլիկի տէրճալ զաշիւր
հտիւպ , Պաւիթ իւէ պիղիմ հիստէմիզ եօգ տըր .
սէն Պաւիթին էվինէ փատիշաշ օլ տէյու րէտտի
ճէվապ հտէրէք , Խարայէլ կիթ եէրինէ տէտիքլէ
րինտէ , հէրքէս անտէն տաղըլուպ կիտէր .

Սագաա Սորոպամ սէրթ ճէվապ վերտիկինէ
փիւշման օլտու իսէտէ , մասլաշաթ ուսուլու փէր
տէսինտէն չըգուպ՝ դարզը ախէր օլաճաղի աշիքէար
օլմաղ իւէ , մալի միրի թաշսիլինէ թային օլան Ս
դոնիրամ տէնիլէն ատէմի իրսալ հտէր ճէմաէթէ ,
քի սեօզ անկլատուպ իսքէաթ հտէ , Լաբին անլէր

1 Լէ խօւեցան ընդ նմա հանկպին անընդամից իւր . . .
Լ ասէն . . . այսպէս խօւեցին ընդ նոսա . Ժիյլ իմ սպոսար
է քան զիշ հօր իմոյ . Գ . թաղ . ԺԲ . 10 :

Թագ. քի պիր տէֆա ասիլիկէ եիւղ դուծտուլէր, մէզ Թագ. Երուզայ. պուրու կեօրիւնճէ հեման դաշայուլայ եօլտիւրիւր Խոյսէլի. Լէր. զերա Ոռքովամըն ճէվապընէ ղայեթ կիւճէ նիւպ՝ Վաւիթին ճինսինի ըտտ էթտիլէր. Ոռքու վամ անի տուլտուղի հալտէ, տէրէճէտէն խարիճ խեվֆ պիրլէ անիտէ ֆիրար էտէր Երուսաղէմէ, քի քէնտինէ տախի քէտէր էթմէյէլէր.

Ֆիհհմ էյլէ. Սողոմոն հէր նէ գատար զէյատէ ալիւմ վէ ճէմաէթին իտարէսի խուսուսինտէ միւ տէպպիլը իսէ, օղլու օ գատար զէյատէ էպլէհ նա տան վէ իտարէսիզ պուլունտու. Սիրա ճահիլէլին սեօղիւնէ ուլուպ՝ զուլմ էթմէք արզուսինտէ օլտուղլինի պէյան էթմէկ իլէ, ճէմաէթին օն հիւ սէսի իգաաթտէն չըգտը, վէ անիտէ պալատէ մէզ Երու. քիւր Երօքովամը չաղըրուպ՝ օն ճինսին իւղէրինէ Բոլմ. փատիլա հտէրլէր անի. Վէ Ոռքովամ՝ եալընըղ Զուգանըն վէ Բենիամինին ճինսի իլէ գալուպ, Երուսաղէմտէ փատիլա օլուր անլէրին իւղէրինէ. զերա Բենիամինին դօփրաղն՝ Զուգանըն էյալէթինէ սինօրտաչ, պախուսուս քի Երուսաղէմին պիր դաւաֆը Զուգանըն՝ օ պիր դարաֆը Բենիամինին սի նօրու օլմաղ իլէ՝ անըն ճինսի տախի Ոռքովամա ի դաաթ էթտի. Վուրատէ թէքմիլ օլտու եէթմիլ իբի սիւալտէ զէբը օլան Լաքիա փէյղամպէրին ճէվապը, անի քի Երօքովամա սեօլէտի¹.

Ֆիհհադիգա՝ Ոռքովամ իբի ճինսէ հիւքմ էտէր իտի, Լաքին Զուգանըն ճինսի ղայեթ չօգլուգ վէ հէր վէճ իլէ գուվլէթէ մալը օլմաղ իլէ,

1 Ո՛ւ Լաաա արաչ Ժողովըրեանն, զի էր խոսորոսն 'ի Տեառնէ. զի հասարակեցէ՝ զոր խօսեցաա 'ի յեռն Աստուծոյ Սելօնացոյ, վասն Յերօքովամայ որդւոյ Նաբաբայ. Գ. Թագ. ԺԲ. 18:

Յուդա փատիշահը իսմի իլէ անըտը. նիճէ քի ան տէն սօնկրա տախի Երուսաղէմոտ օթուրան փատիշահէրին ճիւմէսի Յուդա փատիշահը տէնիլտիլէր. Բէզա Յերօքովամ Խարայէլ փատիշահը տէնիլտիլ պատէհու օն ճինսէ փատիշահ օլանէրին ճիւմէսի Խարայէլ փատիշահը իսմի իլէ անըտըլէր. Սէ պու վէճէ իւզրէ՝ Յուդա փատիշահըն հիւք միւնտէ սաքին օլանէր Յուդա ճէմսէթի, Խարայէլ փատիշահըն հիւքմիւնտէ սաքին օլանէր Խարայէլ ճէմսէթի չաղըրըտըլէր.

Վէճմ էլլէ Խարայէլ միլլէթինն սէփիլ հալինի. զերա պիր միլլէթին իւզերինն իքի փատիշահ հիւքմէթմէկ իլէ, ճէմսէթ տախի իքի հիսսէ օլարագ, տայիմա մապէյլէրինտէ նիֆագ վէ տիւշմանլըգ էք. Բ. Ս. սիր օլմատը, Նիճէ քի Յուդա փատիշահը Ոռքովամ Երուսաղէմոտ էիւղ սէքսէն պին սաքէր ճէմէտէր, քի Յերօքովամըն իւզերէնն վարուպ Խարայէլ քէնտի թահգի հիւքմիւնն տախիլ էտէ. Սէ լաքին չիւնքի Ողոմօնուս փատիշահըլ իքի հիսսէ օլտուս տէյու Լլահ էմը էթմիշ իտի, (նիճէ քի էէթմիշ իքի սիւալտէ զիքր օլտուս,) օ էճիլտէն Սամեա փէյղամպէրէ տէր քի, կիթ սէօլլէ Ոռքովամ վամա վէ անըն ըիճալլէրինն, քի քէնտի գարընտաշլէրի Խարայէլն իւզերինն ճէնկէ կիթմէսիլլէր, զէրա պէնիմ ըէյիմ իլէ տիր օլան իշ, Ոռքովամ Լլահըն էմըինի տույունճէ՝ իդաաթ էտիւպ Խարայէլն իւզերինն ճէնկէ կիթմէղ, Սագաա՝ մէզպուր ֆէգաթ իքի ճինսէ հիւքմ էտէր իտի, լաքին Լլահըն էմըինն իդաաթ էթմէսի իլէ, անըն փատիշահըլ կիւն պէ կիւն շէրէֆ պուլուր, Սէ Խարայէլ փատիշահը Յերօքովամ, քէնտի փայի թահգի օլան Սիկիմ տէնիլէն մէմլէքէթի էափտը իսէտէ, Յուդա փատիշահընտէն իսէվֆ իւզրէ օլմաղ ի

լէ՛ Յորդանան չայլն գարշը եագասընտէ՛ Վանուէլ տէնիլէն գալէյի տախի եափոււպ՝ անէ զլյատէ մէ՛ Թանէթ վէրիւր , քի վագթի հաճէթտէ քէնտինէ օրդընաճագ եհր օլա ,

Ասզար էյլէ պուրատէ Յերօքովամըն քեօթիւ փէյլինէ . չիւնքի Նրուսաղէմտէ տաճար եափըլուպ՝ տապանակ տաճարա գօնուլտուգտէն սօնկրա , սայիր եհրտէ գուրպան էթմէկէ իզին օլմայուպ , Ալլահըն Թէնպիհի իւզընէ ճիւմլէ Խարայէլ ճէմաէթի սէնէ տէ իւջ տէֆա Նրուսաղէմէ կիտիւպ՝ տաճարտա Ալլահա սէճտէ գըլմաղէ պօրճըլ խտի . վէ լաքին ճէմաէթ Նրուսաղէմէ կիտինճէ՝ պէլքի Յոուգա փատիշահընէ մէյլ էտէր տէյու , իսթէմէզ քի Խարայէլտէն քիմնէ Նրուսաղէմէ կիտէ . Անճագ պիւ լիր քի ճէմաէթ պու խուսուստէ զապթ օլմայուպ , հեր հալ զիյարէթ վէ գուրպան սէպէպի իլէ Նրուսաղէմէ կիթմէք իսթէր . օ էճիլտէն ալթուհտէն իւ քի տիշի տանա եափուպ , պիրինի՝ Պան տէնիլէն , օ պիրինի՝ Աթէլ տէնիլէն մէմլէքէթէ գօր . զիրա Պան՝ անըն հիւքմ էթտիկի եհրին պիր ուճուհտէ , Աթէլ օ պիր ուճուհտէ խտի . Վէ ճէմաէթէ Թէն պիհ էտէր՝ քի Ալլահա սէճտէ գըլմագ իլին Նրուսաղէմէ կիթմէյէլէր , իլա քի՝ մէզքիւր տանալէրէ սէճտէ գըլուպ անլէրէ գուրպան էտէլէր . զիրա պու ալլահլէր տըր՝ քի սիզի Սըրըտէն չըգարտը տէյիւպ , Ալլահը ինքէար էթտիկինտէն մատէ , ճէմաէթի տախի փութփէրէսթ էթմէք իսթէր ,

Պուհտան գաթի նազար , չիւնքի Սովսէսին Թէն պիհի իւզընէ՝ քահանալէր վէ Պէւտաղիլէր ճիւմլէ Խարայէլին էյալէթինէ Թագսիմ օլմուշ խտիլէր , ան լէրին ճիւմլէսինի տախի՝ քէնտի գօլրաղինտէն իլաւաճ էտէր . քի Ալլահըն էմրինի ճէմաէթէ Թալիմ էթմէսինլէր ,

(Ը) Ապապտէ մէրգուովէր զայնթ նաչար հալէ կիւրիֆթար օլարագ՝ վէդանլերինի վէ միւլքլէրինի թէրք պիրլէ Լըրուսաղէմէ կելիւայ՝ Յուդա փատիշահնըն դօփրաղինտէ սաքին օլուրլէր, Վախուսուս՝ ալթուն տանալէրին օլտուղի եհրտէ սեղան՝ վէ փութփէրէսթլէրին ատէթի իւղրէ եիւքսէք եհրլէրտէ աղաճլք եափուայ՝ քահանալարըն վէ Վելտացիլէրին եհրինէ պաշգա ատէմլէր թային հտէր, քի ճէմմէթ գուրպան էթտիկինտէ քահանալք հտէլէր, Վէ տախի Յուդանըն Ճինսի Լըրուսաղէմտէ նէ վազըթ պայրամ հտէր իսէ, քէնտի տախի օ՝ վագըթ պայրամ հտէր, քի ճէմմէթ պայրամ սէպէպինէ Լըրուսաղէմէ կիթմէսին:

Վագաա՝ զիբր օլտուղի մէնվալ իւղրէ իճրա էտիւայ՝ օ՝ կիւն ազիմ ճէմիլէթ իլէ Բէթէլ տէնիլէն եհրտէ եափտըղի սեղանըն իւղէրինտէ գուրպան էտէր իբէն, Լըլահըն էմրի իլէ Յուդանըն էյալէթին տէն պիր փէյղամպեր կելիւայ՝ ճէմմէթէ գարըն աղիքէար վէ պի իսէվի տէր քի, սեղան սեղան, իչտէ Վաւիթին Ճինսինտէն Յօսիա նամինտէ էվլատ թօղուայ, սէնին իւղէրինտէ փութ շէխլէրինի գուրպան էտէրէք, անլէրին քէմիլլէրինի եագսա կէրէք¹, (Վիլհապիգա՝ պատիլ զէման Յօսիա փատիշահ օ՝ սեղանըն իւղէրինտէ եագթը փութ շէխլէրինին քէմիլլէրինի, նիճէ քի եազար Գ. Թագ. Լ.Գ. 15.) Վէ պու սիճիլին իճրասընէ տէլալէթ՝ սեղան շագօլուայ, իւղէրինտէքի գուրպան տեօքիւսիւն տէյուլ թէքրար սեօլէտիկի հալտէ, Յէրօքուլամ քի անտէ

1 Լէ տալէ. սեղան սեղան. այսպէս տալէ Տէր. ահա որդի ծննդի դան Ղաւմի՝ Յօսիա անուան նորա. և զոհեայցի ՚ի վերայ չո զոհումա Բարձանցա՝ որչ զոհեն ՚ի վերայ չո. և ուրիշ մարտիան այրեայցի ՚ի վերայ չո. Գ. Թագ. Լ.Գ. 2:

Հազրը իտի, սեղանտէն ելինի ուղատարագ՝ փեյղամ պերի գուլթուն տէյինճէ, հիքմէթուլահ հէման էլ լի գուրույուպ՝ գատըր օլամաղ քէնտինէ չէքմէկէ վէ անիտէ սեղան տախի այրըլուպ, իւզէրինտէքի գուրպան տեօքիւլիւր ¹ :

Նազար գըլ Յերօբովամըն ինատընէ . զիրա զուհուր էտէն Թէքտիրիյէթին Ալլահտան մախսուս քէնտինէ զազէպ օլտուղինի պիլտի խէտէ, քեօթիւ ֆէյլինտէն կէրի տուրմատը. ֆէգաթ փեյղամպերէ րիճա էտէր՝ քի Ալլահ տուա էտիւպ էլինէ շի ֆալգ վէրտին . Օ տախի նիյաղ էթտիկինտէ, հէման տէրհալ էլի շիֆա պուլտու . Ֆիլվագի Յերօբովամ մէրհամէթէ նասէզա՝ վէ շէտիտ զազէպէ միւսթահագ իտի, լաքին Ալլահ քէնտի գուտրէթինի վէ մէրհամէթինի անէ պէյան էթմէք իջիւն, էլինէ շիֆալգ վէրտի՝ քի իսլահի նէֆա օլա :

ՍԻՒԱԼ 74.

Մէղբիւր Յերօբովամ պատէհու թեօպէյէ կէլտի մի :

Ճ. Ալէմէտի. Օ իրա օ տէրէճէ ֆէսատէ գաւտէմ պասմըլ իտի. քի Ալլահըն ինայէթինի վէ գուտրէթինի թանըմաղ օլուպ՝ մէմնուս տախի օլմաղ . ֆէգաթ իսթէր քի պալատէ մէզքիւր փեյղամպերի էլ վինէ կեօթիւրիւպ՝ էքմէք եէտիրէ, վէ հէտիյէ վէրէ . լաքին՝ անտէ էքմէք եէմէսին, սու իջմէսին, վէ կիթտիկի եօլտան կէրի տեօմէսին տէյու՝ մուգատտէմ Ալլահ փեյղամպերէ թէնպիհ էթմիլ օլ

1 Այս էղև իբրև լուսա արքայ Յերօբովամ ... տէ .
 Իսլար՝-x զբա . և գօսայա յեռն նորա՝ զոր յգեայ Դնա .
 և ո՛չ Իսրայ դարձոյանել զնա առ ինչն : և սէղանն պարա-
 տէյաւ՝ և հէղաւ պարարտութիւնն . Գ . (Թագ . ԺԳ . 4 :

մաղ իլէ, Ճեվապ հտէր քի, հվինին նըսփընը վէր սէն՝ սէնին իլէ եհմէք եհմէմ, վէ սու իչմէմ, էլ բօքովամ պու Ճեվապէ կիւճհնտի խհտէ, խհվփինտէն նաշի՝ պիր Ճեվապ էթմէզ անէ. փեյղամ պէր տախի տեօնիւպ կիտէր քէնտի եօլունէ, Վիլամմա՝ Բեթէլ տէնիլէն մէմէքէթտէ պիր իխթիէար ատէմ վար իտի՝ (քի ազիզ քիթապ անի փեյղամպէր իսմի իլէ անար,) անըն հվլատլէրի՝ էլ բօքովամըն փութա գուրպան էթտիկի եհրտէ պուլուն մաղ իլէ, պալատէ մէզքիւր մլւճիւղաթլէրի կեօրիւպ՝ վէ փեյղամպէրին էթտիկի Ճեվապլէրի իշէտիւպ՝ հվէ կէլտիքլէրինտէ փհտէրլէրինէ նագլ էտէրլէր, () տախի փեյղամպէրին հանկը եօլտան կիթտիկինի անկլայուպ՝ կիտէր անի եօլտա պիր աղաճըն ալթընտէ պուլուր, վէ կիտէլիմ հվէ գաամ էթտէտիկինտէ, փեյղամպէր՝ Ալահըն Թէնպիհինի առնէ պէյան հտիւպ, գատոր տէկիլիմ պու գարափտէ էքմէք եհմէկէ, վէ սու իչմէկէ տէտի խհտէ, իխթիէար Ճեվապ հտէր քի՝ պէն տէ սէնին կիպի փեյղամպէր իմ. Ալահըն մէլայիքի սեօլէտի պանա, քի սէնի հվէ կեօթիւրիւպ՝ էքմէք եհտիրէյիմ.

Վիլհագիգա՝ պու Ճեվապ խիւափ իտի, զերա առն իլէ մէլայիք սեօլէմէտիկինտէն մատէ, քէնտի տախի սահիհ փեյղամպէր օլմայուպ՝ էլ բօքովամըն փութունէ Թափընան եալանճը փեյղամպէրլէրտէն իտի. լաքին Ալահըն փեյղամպէրի անըն Ճեվապլէրինի տիգաթ պիրլէ Թէճհսսիւս էթմէյէրէք ինան, մաղ իլէ, հվինէ կիտիւպ գաամ հտէր վէ սու իչէր, Վէ տահա սօփրա իւզէրինտէ իքէն, Ալահըն իլհամ էթմէսի իլէ՝ մէզքիւր իխթիէար տէր քի, սէն Ալահըն հմինէ մուղայիւր պուլատէ եհմէք եէյիւպ՝ սու իչտիկին իշիւն, Թէնին կիրմէսին սէնին փհտէրլէրին մէզարընէ, Վ ագաա՝ մէզպուլուն հվլէլէրի Ճեվապլէ

րի խելափ իտի, լաբին պուռ ճեմապը սահիհ օլտուռ.
 զիրա փեյղամպեր՝ Ալլահըն էմրինե գարըն օ մահալ
 տե եհմէք եհմէսի իլէ՝ Ալլահ կիւռէնիւպ անըն
 թէքտիր օլաճաղինի պէյան էթտի. Օ իրա՛ նասէգա
 օլան քիմէսնէյէ տախի պազը տեֆա Ալլահ քէնտի
 էմրինի իլհամ էտիւպ՝ փեյղամպերլը լուծֆու վէ
 րիր, (նիճէ քի իկիրմի իւջ սիւալտե պէյան տըր).
 Ա է դաամտէն սօնկրա՝ փեյղամպեր մէրքէպինե պիւ
 նիւպ կիթտիկինտէ, եօլտա պիր ասլան գարըն չը
 գուպ՝ էօլտիւրիւր անի, վէ էօլիւսիւ եօլ իւզէրիւ
 նէ տիւշիւպ գալըր. մէրքէպ տախի գաջմայուպ՝
 տուրուր էօլիւնիւն եանընտէ. լաբին հիբմէթ պու
 քի՝ ասլան տախի անտէն այրըմայուպ, էօլիւյէ
 եախօտ մէրքէպէ տօգանմայարագ՝ պէքճի միսալի
 պէքէր իտի անտէ, թա՛ քի էօլճուլէր անի կեօ
 րիւպ կիտէրլէր շէհիրտէ նագլ էտէրլէր, Ա է մէգ
 քիւր իթթիեար իշթտիկինտէ, տէր քի՝ Ալլահըն
 փեյղամպերի տիր ասլանըն էօլտիւրտիկի. վէ կիտիւպ
 անըն թէնինի կէթիրտիքտէն մատէ, քէնտի իշիւն
 եափտըղի մէգարէ տէֆն էտիւպ՝ վայ գարնտաշ տէյ
 ու աղլարլէր անի. պախուսուս էվլատլէրինէ թէնպիհ
 էտէր քի՝ քէնտի էօլտիւկինտէ՝ անըն եանընտէ տէֆն
 էտէլէր թէնինի. Օ իրա պալատէ զերր օլտուղի մէն
 վալ իւզըէ՝ Վաւիթին ճինսինտէն պատիլ գէման՝
 Զօհա նամինտէ փատիշահ զուհուր էտիւպ, Զերօ
 ըովամըն փուծուսուս շէխլէրինին քէմիքլէրինի՝ օ
 սեղանըն իւզէրինտէ եագաճաղինի անկամաղ իլէ,
 անըն մէգարընտէ տէֆն օլունմագ իսթէր քի՝ քէնտի
 քէմիքլէրի տախի եանմասըն. Վիլհապ իգա մէգքիւր
 իթթիեար՝ օլան միւռիւղաթլէրի իշթմէկ իլէ, պա
 խուսուս փեյղամպերին թէքտիրլիյէթի տէրհալ իճ
 րա օլմաղ իլէ, ինանըր քի Զերօքովամ վէ անըն
 ֆէսատընէ մէյլ էտէնլէր հեր հալ թէքտիր օլտա

էր կերէք. լաբին եէնէ իսլահի նէֆս օլմաղ, նիճէ
քի Յերօբովամ տախի թեօպէ տէմէտիկի իչլեն՝
էվլատընտէ թէքտիր օլտու, լաբին եէնէ ֆէսատ
ֆէյլինտէն կէրի տուրմատը.

ԴԼԺԴ.

Օ իրա՝ օ էմնատէ մէզպուրուն իւք օղու Լքիա
խասթէ օլուպ ինսանտէն իմտատ պուլաճագ հալի
գալմատը իսէտէ, Լլահա տախի նիյաղ էթմէզ.
մատամ քի անի ինքեար էթմիշ իտի. Պուստան
գաթի նազար, քէնտի հիւքմ էթտիկի եերտէ՝ Լլ
լահա մագպուլ քիմնէ վէ փէյղամպէր պուլունմաղ
քի՝ անէրին տուասը իլէ էվլատը շիֆա պուլա. զե
րա անլերի քէնտի դօփրաղինտէն իխրաճ էթմիշ ի
տի. Պախուսուս՝ Լլահ տէյու թափընտըղի ալ
թուն տանալէրտէն՝ զինհար ֆայիտէ օլմայաճաղի
աշիքեար կեօրիւնմէկ իլէ, նաջար գալուպ՝ պալատէ
մէզքիւր Լքիա փէյղամպէր՝ քի Յուգա փատի
շահընը դօփրաղի Սելովտա սաքին օլուր իտի, անէ
ատէմ իրսալ էթմէք իսթէր, քի օղու իչլեն սի
լալ էտէ. Սէ լաբին պիլի քի Լքիա քէնտինէ
կիւճէնմիշ տիր. զիրա անըն փատիշահ օլաճաղինի
խապէր վէրտիկինտէ, թէնպիհ տախի էթտի քի
Լլահըն էմրինի սագլայա, (նիճէ քի զիքը օլտու
էէթմիշ իրի սիւալտէ.) օ էճիլտէն՝ պէլքի քէտէ
րէ միւթալիք ճէվապ էտէր տէյու՝ պաշգա ատէմ
իրսալ էթմէկէ խէվֆ էտիւպ, էքմէք՝ պալ՝ վէ գու
րու իւզիւմ ճիւզի հէտիյէ իլէ՝ ֆագիր գըլըղինտէ
քէնտի զէվճէսինի իրսալ էտէր, քի փատիշահ էհ
լի օլտուղի զահիրէ չըգմասըն. Պու միսիլիւ հա
րէքէթ իլէ՝ մէզպուր քէնտի թագսիրաթընը ար
թըրտը. զիրա գապահաթը օլտուղինի պիլիւպ
թեօպէ տէմէտիկինտէն մատէ. հիյէպաղըգ իլէ
փէյղամպէրի տախի ալտաթմագ արղուսինտէ օլ
տու. լաբին Լլահ ատալէթքեանի, անըն հիյէսինի

աշխարհար հտէր՝ քի ֆէհմ հտիււ պ իաւահի նէ ֆա օլա,
 Օ իրա օ վագըթ Մ. քիա դայէթ ինթիւար վէ
 ալիւ, Եանընէ կէլէնի Թանըյաճագ հալի եօգ իտի,
 անճագ էջերօքովամըն հհլի գափուտան իլէրի կիր
 տիկի հալտէ, անըն քիմ օլտուղինի՝ նէ սէպէպ իւ
 լէ կէտիկինի՝ վէ նէ դարղ ճէվապ վէրմէք լաղըմ
 իսէ անէ, Մլահ Մ. քիայա պէյան էթմէկ իլէ, մէգ
 պուրէ տահա պիր ճէվապ էթմէզտէն, կէլ էջ
 րօքովամըն հհլի, պու նէ տիր քի Թէպտիլ օլմուշ
 սուս. Մլահ պանա հմր էթտի. քի դաղէպ իլէ ճէ
 վապ վէրէյիմ սանա տէյիւպ, Մլահըն՝ էջերօք
 վամա էթտիկի էյլիկի, վէ անըն՝ հմրէ մուղայիր հա
 րէքէթտէ օլտուղինի, պախուսուս քի՝ անըն կիւնա
 հընէ պէտէլ զուհուր հտէճէք դաղէպի՝ իամի րէամի
 իլէ պիր պիր պէյան պիրլէ, էջերօքովամըն ճինսինին
 լէշլէրինի շէհիրտէ քէլիլէր՝ վէ Թարլատէ գուշէր
 եհսինլէր տէյու գաթի ճէվապ հտէր¹, Պոււնտան
 գաթի նաղար, օղլու իլին տախի տէր քի, գալգ
 կիթ հվինէ. շէհիրէ կիրտիկինտէ օղլուն հօլիւն,
 վէ Խսրայէլ աղայուպ տէֆն էթսինլէր անի. զիրա
 էջերօքովամըն ճինսինտէն եալընըղ օ կիրսին մէզա
 րէ, Մէգքիւրէ պու միսիլիւ էշէտտի դաղէպէ տայ
 իր ճէվապլէրի իշիթտիքտէ, նութգու գութուլուպ
 պիր կէօնէ ճէվապէ գատըր օլմատըղինտէն մատէ,
 գալգուպ մահալինէ քի վարտը՝ հվինէ կիրտիկին
 տէ, Մ. քիանըն սիճիլ էթտիկի իւղրէ՝ օղլու անիտէ
 հօլտիւ. Ֆիլհագիգա՝ էջերօքովամ օղլունուն հօլ
 տիւկինի կէօրիւպ՝ զուհուր հտէճէք դաղէպի տա
 ւի հհլինտէն իշիթտի իսէտէ, եհնէ Թեօպէ տէմէ

1 Օրէալուսն Եջերօքովամն ի չաղաքի՝ կերիյէն շունս,
 Ե շէն-Եալ յանդի՝ կերիյէն Բուլունս երկնից. զէ Տէր Էա
 սէյաւ. Գ. Թագ. ԺԴ. 11:

տի. ֆէհմ էյլէ, մէզքիւր Լաբիա փութա թափըն,
մըշ օլմայուպ, ֆէգաթ փէտերինէ զաղէպ օլտուն
տէյու Էօլմէսի իլէ, աղիզ քիթապ անի մէտհ է-
տէր, վէ շէրէֆ իլէ տէֆն օլունուր. լաբին անտէն
մատէ (Յերօքովամըն ճինսինտէն քիմ քի վար իսէ,
գըլլա իլէ Էօլլապ՝ անլերին թէնլերին քէլփլէր վէ
գուշլէր եհտիլէր :

ՍԻՒԱԼ 75.

Խորայէլ փատիշահը Յերօքովամ՝ քի Ալաշըն իգաթընտէն չըգար,
Յուգա փատիշահը Ռօրովամ՝ տայիմա իգաթ իւզըն գալար՝ մը :

Ճ. Գալմատը. ֆիլհագիգա իւջ սէնէ Էմրէ
մուղայիր հարէքէթ Էթմէտի իսէտէ, քահանալէր
վէ Դէլտացիլէր՝ անլերի քի (Յերօքովամ քէնտի էյ-
ալէթինտէն իխրաճ Էթտի, (նիճէ քի եթմիլ իւջ
սիւալտէ զիքը օլտու,) անըն հիւքմիւնէ տախիլ
օլմաղ իլէ, խուսուսա քի Էգրաֆտէ պուլունան
փութփէրէսթլէր վէ Խորայէլ փատիշահը՝ քէնտի
դօփրաղինէ կիրիւպ քէտէր վէրմէկէ գատըր օլմա-
սընլէր տէյու, սինօր պաշլէրինտէ օլան, վէ տախի
սացիր չօգ մէմէքէթլէրի մամուրլատուպ, ասքէր՝
սիլահ՝ վէ զախիրէ իլէ անլերէ զայէթ մէթանէթ
վէրմէկ իլէ, կիւն պէ կիւն զիյատէ գուվվէթէ մա-
լիք օլտուգտէ, Լալահըն թէնպիհինի թէրք պիրլէ
նօմօսա գարշը հարէքէթէ սիւլիւք էտէր. ճէմահէթ
տախի անէ պագուպ ճիւմլէսի ֆէսատէ գատէմ
պաստը ¹ :

Նազար էյլէ Ուրօվամըն սէֆիլ հալինէ. զիրա

1 Եւ եղէ իբրեւ պարսապէյաւ խոգաւորո-լիւնն
Ռօթովամայ, և յրթամ շօրացաւ՝ Էթղ զպարսիքանս
Տէառն, և ամենայն Խորայէլ Էնդ նմ. Բ. Ս՝նաց. Ե.Բ. 1:

Ալահըն իդ-աաթընտէն չըգընճէ, Սըսըր փատիշա, Բ. Մնա. Զը Սուսակիմ՝ զայեթ քիւլլիյէթլի ասքէր իլէ ա. ԺԲ. նըն իւզէրինէ կէլիւպ, մամուր գալէլէրինի զապթ էթտիքտէն մատէ, Երուսաղէմի տախի ալմալը օւ տուգտէ, Սաբուվամ վէ ճէմանէթին պիւյիւքլէրի անէ գարչը տուրմաղէ գուտրէթլէրի էրմէզ օլտու իսէտէ, իգթիզայի մասլահաթը տիւշիւնմէք իշիւն ճէմ օլուրլէր Երուսաղէմտէ, Սէ Ալահըն էմրի իլէ Սամեաս փէյղամպէր կէլիւպ անլէրէ տէր քի, սիզ Ալահը պըրագտընը, Ալահ տախի սիզի պը րագտը ¹ :

Մէզպուրլէր պու ճէվապը իշիտինճէ՝ խէգա էթտիքլէրինի Թանըյուպ՝ վէ Հիճապ էտէրէք տէրլ էր քի, ատալէթքեանի տիր Ալահ ² , Օ իրա մէզ քիւր Սուսակիմ՝ էզ գատիմ Սաբուվամա տիւշման օլուպ, անի Թէքտիր էթմէք արզուսինտէ իտի, լս քին Ալահ Փուրսագ վէրմէզ իտի անէ, Ֆիհամմա Սաբուվամ էմրէ մուղայիր Հարէքէթէ մէյլ էթտիք տէ, Ալահ կիւճէնիւպ տիւշմանը մուսալթ էտէր անըն իւզէրինէ քի Թէրպիյէ օլա, Խմտի Սաբուվամ վէ ճէմանէթին պիւյիւքլէրի էթտիքտէն ութանուպ, Ալահըն ատալէթինի Թագրիր էտինճէ, Ալահ մէրհամէթքեանի օլմաղ իլէ՝ անլէրի խէլաս էթմէք միւրատ էտիւպ՝ մէզքիւր Սամեաս փէյղամպէրէ տէր քի, չիւնքի ութանուպ Հիճապ էթտիլէր, անլ էրի խարապ էթմէյիւպ՝ ճիւզի էարաըմ էտէյիմ՝ քի Ալահա վէ տիւնեա փատիշահընէ գուլուգ

1 Սամեաս մարգարէ էի՛ն . . . և ասէ յնոսա . այսպէս ասէ Տէր . Դո՛ւք իողէ՛ք զէս . և ես իողէ զյեզ ՚ի յեռա Սո՛ւսակիմայ . Բ . Սնաց . ԺԲ . 5 :

2 Եւ մամլէյի՛ն իշիտին Իսրայէլէ՛՝ և արքայն, և ասէ՛ն՝ արԷտը է Տէր . Բ . Սնաց . ԺԲ . 6 :

էթմէնին փերգինի Թանըսընէր¹ .

Ֆիլհագիգա՝ Սուսակիմ զայեթ զալիպ , վէ մոթլագ Երուսաղէմի խարապ էթմէք արդուսին տէ խոի . լաբին Ալահ անըն փիբրինի չէվիլիւպ , ֆուրսագ վէրմէզ քի մէրամը իւզրէ քէտէր էտէ , իլա քի Սողովամ իսլահի նէֆս օլտուն տէյու՝ ա նըն Թահդի իդաաթընէ տախիլ էտէր , Օ իրա ճէնկ էթմէյիւպ պարըշտընէր իսէտէ , տաճարտէ վէ Սուբովամըն սարայընտէ օլան խազինէյի , ալթուն գաւ գանլերի , վէ ալթուն սիլահլէրի՝ անլերի քի Սողմն եափմըշ խոի , ճիւմլէսինի ալըր . ֆէգաթ զապթ էթտիկի գալէլերի կերի վէրիւպ՝ կիտէր Սըսընէ , Օլ պապտէ Սողովամ նաջար գալուպ՝ ալթուն սիլահլերին էերինէ , պագըր սիլահ էափտը , Ֆէհմ էյլէ , Գաւ իթին վէ Սողմնուն տաճարա գօտուլլերի խազինէ՝ Սողովամըն կիւնահը սէպէպլնէ կէջ տի տիւշման էլինէ . մէզպուր քի բիզասը իլէ Ալլահա իդաաթ էթմէտի , պիլա բիզա տիւշմանէ ի դաաթ էտիւպ , ալթուն սիլահլերի պագըրէ Թէպ տիլ էթմէկէ մէշպուր օլտու , Սողովամ գըրգալիւր եաշընտէ խոի փատիշահ օլտուղինտէ , զն էէտի սէնէ Երուսաղէմտէ փատիշահլըգ էտիւպ՝ վէֆաթ էտէր , վէ տէֆն օլտնուր փէտէրինին էանընտէ .

Խօշա միւլահազա էյլէ պուրատէ՝ Ալահա գուլուգ էթմէկ իլէ ինսանէ գուլուգ էթմէնին փերգինի . զիրա Ալահ էպէտի պիւր շէյէ միւհթա՝ օլմատըղինտէն , պու տիւնէատէ քէնտի գուլունէ իգթիզա էտէնի մէշճանէն ինամ էթտիքտէն մա

1 Իլէ Բան Տէառն աւ Սափեսա՝ Լ տէ . պարիտուլլ յին , ՚Ն ապտիւանէյից ՂԵՐԱՍ . Դայ ՂԵՐԱՍ ԻԲԵԼ սափա Ռի Դի Դիլիւմ-Իլիւն . . . Լ ծանիցին զԾառայո-Իլիւնն իմ Լ զԾառայո-Իլիւն իադառարո-Իլիւն էրիլիւ . Բ . Սնաց . ԺԲ . 7 :

Թագ. տէ, ակարեթտէ տախի պի նիհայեթ մէջտինէ լայիգ
 Յուդայ: էտիււպ՝ միւշէրրէֆ էտէր.] աքին ինսան զայիֆ դա-
 պիաթ՝ քէնտի գուլունէ ակարեթտէ եարտում էտէ-
 մէզ օլտուղի աշիքէար իսէտէ, տիւնեատէ տախի
 չօգ շէյէ միւհթաճ օլմաղ իլէ, իգթիզա էտէնի՝
 քէնտի գուլունտէն մաթլուպ էտէր. օ էճիլտէն
 ինսանէ գուլ օլան հէրհալ սըգընթըտէն խալի օլ-
 մազ. 'Նիճէ քի փատիշահլէր՝ զիյրի տէստիլրինտէ
 պուլունանլէրտէն ագչէ՝ եախօտ խըզմէթ մաթլուպ
 էտէրլէր.] յիմաի՝ իքի ճիհանտէ տախի ինայեթէ
 լայիգ օլուպ լահաթ գալմագ իաթէր իսէն, սատա-
 գաթ պիրլէ Ալահա գուլուգ էյլէ. նիճէ քի ի-
 սայի փէյղամպէր Ալահըն իգաաթընտէ օլանլէրին՝
 կէրէք տիւնեատէ՝ կէրէք ակարեթտէ շաղ ու մէս-
 բուր օլաճագլէրինի, վէ իգաաթ էթմէյէնլէրին՝
 զայեթ սէֆիլ հալ իւզըտէ ահ ու ֆիղան պիրլէ ֆի-
 ղեատ էտէճէքլէրինի պէյան էտէր¹.

ՍԻՒԱԼ 76.

Ռոբոլմաման տանկա՝ քիմ օլտու. Երուսաղէմոս Եուդա փատիշահ:

ԱԲԷ-

ճ. Անըն օղլու Աբիաս, Աէ լաքին Խարայէլ փաշ Գ.Լ.Ժե.
 տիշահը Յերօբոլամ՝ Յուդա փատիշահընէ տայիմա Բ.Մ.Պ.
 տիւշման օլմաղ իլէ, սէքիզ եիւզ պին ատէմ ճէմ Ժ.Գ.
 էթմիշ օլուպ Աբիաս տախի տէօրթ եիւզ պին ա-
 տէմ իլէ՝ անէ գարչը վարուպ, ճէնկ էթմէլի օլ-

1 Այսպէս աւէ Տէր. ահա-ասիի որք ծառայէնն ինյ՝
 իերիյէն, և Դո-ք չաղթիջէք. ահա-ասիի որք ծառայէնն ինյ՝
 ալբէյէն, և Դո-ք ծարաւիջէք. ահա-ասիի որք ծառայէնն
 ինյ՝ ուրաի լէյէն, և Դո-ք ամալիւջէք: ահա-ասիի որք
 ծառայէնն ինյ՝ յիծապէն ուրաիո-լէտմէ սրպիյ, և Դո-ք
 աշաղիլիւջէք առ յաւա սրպիյ յէրոյ, և առ Բէլիման ոգո-
 յէրոյ ողբաւջէք. Լսայ. Կէ. 13:

տուգւելի հալտէ, Սոմօրօն նամ տաղըն իւզերինտէ
ասքերինի ճեմ հտէր Աբիաս, վէ Խարայել աւնն
աշաղըսընտէ օլմաղ իլէ՝ տաղտան սեօյլէնիլէն ճէ
վապ իշիտիլը իտի, Անճագ՝ տահա մուհարէպէ
օլմազտէն, Աբիաս անլերի ճէվապ իլէ իսքեաթ
էթմէք իսթեր՝ քի պիրիպիրլերինի գըրմասընլեր:

() Էճիլտէն տաղըն պաշընտէ տուրուպ՝ անլերին
Ալլահա գարըը հարէքէթտէ օլտուգւելինի, փատիւ
չահըգ Պաւլիթին ճինսինտէ պերգարար գալմասը
նէ Ալլահըն գաւլ էթտիկինի, վէ Յուգանըն ճինսի
տաճարտէ տայիմա նոմօսու իճրա էթտիկի իջին,
Ալլահ անըն իլէ օլուպ՝ անէ գարըը տուրանը հէր
հալ թէքտիր հտէր տէյու՝ պիր պիր պէյան հտէր:

Վագաա՝ մէղպուր պու միսիլիւ ճէվապլեր իլէ
Յերօբովամա վէ Խարայելէ նասիյհէթ վէրմէք ար
զուսինտէ օլտու, քի գապահաթլերինի ֆիրը հտիւպ
Ալլահտան խէվֆ հտէլեր: լաքին Յերօբովամ
ջիւնքի Ալլահըն գօրգուսուսու գալպինտէն իխրաճ
էթմիշ իտի, պախուսուս՝ ասքերինէ կիւվէնմէկ ի
լէ, Աբիաս տահա նասիյհէթ իւզրէ իքէն, պիր
թագրիպ փուսուտէ պեօլիւկ պեօլիւկ ասքեր կիւ
լէտիւպ՝ Աբիասը վէ անըն ասքերինի գուշատըրլեր,
Սէզպուրլեր՝ տիւշմանը եգրաֆլերինտէ կեօրիւն
ճէ, դայէթ խէվֆ էթտիլեր իսէտէ, ճիւմէսի պիր
տէն Ալլահա ումուտ հտիւպ նիյաղ էթտիլերլին
տէ, վէ քահանալեր տախի պօուու չալտըգլերի հալ
տէ, հիւրմէթի պարի՝ Յերօբովամըն ասքերինին գալ
պինէ Ալլահտան գօրգու տիւշիւպ՝ շաշըրըրլեր քէն
տիլերլինի¹, վէ նէ հալէ օլըրատըգլերինի պիւմէյիւպ՝

1 Եւ գուէյին աւ Տէր. Եւ չահանային հարին շիողն
... Եւ Տէր եհար շեթօթովմ, Եւ շիարայել աւաթի Ա
բիայ Եւ Յարայի. Բ. Սնայ. Ե. Գ. 14:

Թագ. Գաղմաղէ պաշլայըն՝ Զոլգանըն աւքերի տախի
 Եռ. Գայ. ճէսարէթէ կէլիւայ՝ օ տերէճէ գըրար անլերի, Թա
 քի օ կիւն պէշ եիւղ պին առեմ՝ Թէլէֆ օլուր Խա
 րայէլտէն, Պոլ ֆէթուհաթըն իւզէրինէ Լաբիաս
 գուվլէթ քէսպ էտիւայ՝ չօգ մէմլէքէթ զապթ է
 տեր Զերօբովամըն դօփրաղինտէն, զիրա մէզպուր
 զայէթ ինգրաղ պուլտու, Պէլի Լաբիաս Լաւհըն
 եարտըմը իլէ ֆէթուհաթ էթտի, լաբին փէտէրի
 Ուղբովամըն ֆէսաստ ֆէյլինտէն կերի տուրմայուպ,
 գալպի Լաւհ իլէ տօղըու տէկիլ իտի, Վէ իւջ
 սէնէ մըգտարի փատիշահլըգ էտիւպ էօլուր, վէ
 տէֆն օլունուր Երուսաղէմտէ:

ՍԻՒԱԼ 77.

Արխատէն սօնկրա քիմ օլտու Երուսաղէմտէ Յուդա փատիշահը:

Աստ Ը. Լնըն օղլու Լսա, Վէ փէտէրինին քեօթիւ Բ. Մնա,
 ֆէյլինէ մէյլ էթմէյիւպ՝ հէր վէճհ իլէ Լաւհըն իւ ԺԻ,
 գաաթընտէ օլտու, Օ իրա Ուղբովամըն վէ Լաբիա
 սըն վագթինտէ ճէմահէթ էիւքսէք տաղլէրին իւ
 գէրինտէ փութ՝ սեղան օրման կիպի աղահլըգ վէ
 էվ եափուպ նօմսա մուղսյի օ մահալլէրտէ փութ
 լէրէ գուրպան վէ պուխուր սուհար իտիլէր, անլէ
 րին ճիւմլէսինի գալտըրուպ՝ տէֆ էտէր, Պախու
 սուս՝ քէնտի վալիտէսի փութա Թափընուպ՝ ֆըսգը
 ֆէսատ իւզըր օլտուղի իջիւն՝ անի սուլթան փայէսին
 տէն իխրաճ էտիւպ՝ վէ փութունու տախի եըգուպ
 Երուսաղէմին գարիպի կէգրօն տէրէսինտէ աթէշ
 իլէ եագար, քի դօփրաղինի սէլ կէօթիւրիւպ՝ է
 սէրի գալմայա:

Պէլի քէնտի հիւքմիւնտէ նէ գատար փութ վար
 իսէ գալտըրուր, լաբին ճէմահէթ պագը Եիւքսէք
 տաղ իւզէրինտէ սեղան եափուպ՝ անլէրտէ Լաւա

Հա գուրպան սունար խոի. անձազ տաճարտէն զայն Թայր
 րի մահալտէ գուրպան սունուլմասըն տէյուլ. Թէն Խարայե
 պիհ օլմաղ իլէ, ճէմաեթին պու միսիլլիւ հարէքէ
 Թի նամասա մուղայիր խոի. Ֆիլվագի Ասա՝ մէզքիւր
 սեղանլէրի գալորըմատը իսէտէ, քէմալի մէրթէպէ
 հէր խուսուստէ գալպի տողրու օլմաղ իլէ՝ ինայէ
 Թի պարի օն սէնէ տիւշմանտէն քէտէր զուհուր
 եթմէյիւպ՝ ասուտէ հալ իւզրէ օլտուգտէ, չօգ
 մէմէքէթլէրէ վէ գալէլէրէ մէթանէթ վէրիւր, քի
 տիւշման գատըր օլմասըն քէնտի դօփրաղինէ քէ
 տէր վէրմէկէ. Այ տախի իւջ եիւզ պին ասքերի
 Յուգանըն՝ վէ իքի եիւզ ալթմըշ պին՝ Աննիամինին
 դօփրաղինտէ մէվճուտ վար խոի.

Խարէթ ալ. զիրա մէզպուր քէօթիւ հարէքէ
 Թէ մէյլ եթմէյիւպ՝ Ալլահըն ըրգասընտէ օլմաղ իւ
 լէ՝ անըն ճէմաեթի տախի իդաաթ իւզրէ օլուպ հէր
 վէճհ իլէ րահաթ օլտու. մատամ քի ճէմաեթ էք
 սերի քէնտի պիւլիւկիւնիւն Ֆէյլինէ ուլմաղէ արզու
 էտէր. Իմտի հիւքմ սահիպլէրի եկէր ճէմաեթի
 քէտէրտէն հըֆը եթմէք իսթէրլէր իսէ, քէնտիւ
 լէրի քէօթիւ հարէքէթէ մէյլ եթմէյիւպ՝ Փաղէ
 լէթ իլէյէլէր.

ՍԻՒԱԼ 78.

Յուգա փատիշահը վէ անըն ճէմաեթի քէօթիւ. Ֆէյլէ մէյլ եթմէյիւպ՝
 պի քէտէր գալորլէր իսէ, Խարայէլ փատիշահը վէ անըն ճէմաեթի
 նիճէ օլտու.

Ճ. Դ Կայէթ սէֆիլ ու փէրուշան. Օ իրա (եթ
 միշ իւջ շիւալտէ պէյան օլտուղի մէնվալ իւզրէ)
 մէզքիւր Յերօքուլամ Ալլահը ինքէար եթմէկ իլէ,
 անըն ճէմաեթի տախի քէտէրտէն խալի օլմատը.
 Աիճէ քի մէզպուր էօլիւպ՝ օղլու Ասբատ փա Ասբատ
 տիշահ օլտու իսէտէ, անըն քէօթիւ Ֆէյլինէ մէյլ

էթտիկի իջիւն, անձագ. քի իքի սէնէ մըգտարի փա. Թագ. տիշահըգ. Կտիւպ. սէֆիլ հալ իւզըն Էօլտիւ. Օ. իրա Խարայէի. Ղաթաթոն տէնիլէն մահալի տիւշման զապթ Էթ. միշ օլուպ. Ճիւմէ Խարայէլ իլէ անըն իւզէրինէ վա. բըր. քի տիւշմանըն Էլինտէն խէլաս Էտէ. Սէ օ մա. հալոն Բաաս նամինտէ պիր քիմնէ ֆէնտ իլէ անի Էօլտիւրիւպ. քէնտի փատիշահ օլտուգտէ, Յերօ Բաաս բոլամըն Ճինսինտէն պիր ատէմ պրագ. մայուպ. Ճիւմ. Էսինի գըրտըգտէն մատէ, հայվանլէրինի տախի գը. բար, Պուրատէ Թէքմիլ օլտու Լ. քիա փէյղամպէ. բին Ճէվապը, անի քի մուգատտէմ Լ. լահըն Էմրի իլէ պէյան Էթմիլ իտի, (նիճէ. քի զիբր օլտու Էթ. միշ տէօթ սիալտէ),

Սագաա՝ պու պապտէ Բաաս Յերօբոլամըն Ճինսինի գըրուպ. իճրայի ատալէթ Էթտի, անձագ. քէնտի տախի անըն ֆէսատընտէ օլուպ, պախուսուս անտէն տահա զիյատէ քէօթիւ օլմաղ իլէ, Լ. լա. հըն Էմրի իւզըն՝ Յեու փէյղամպէր անըն Էթտիկի Գ. Թ. Զ. քէօթիւլիւկիւ, վէ նէ գարզ զազէպ իլէ Թէքտիր օլաճաղինի պէյան Էտէր անէ, քի փիւշման օլուպ Թեօպէ տէյէ. լաքին մէղպուր պիր կէօնէ իսլահի նէֆա օլմաղ.

Պուստան գաթի նազար՝ տայիմա Յուգա փա. տիշահը Լ. սա իլէ տիւշման օլուպ՝ անէ քէտէր վէր. մէք իւզըն իտի. լաքին ինայէթի պարի Լ. սա անըն շէրրինտէն խէլաս օլտու. Նիճէ. քի Բաասըն Թահ. բիբի իլէ՝ Լ. Թէօպիա տէնիլէն մահալին փատիշահը Օ. արեհ՝ պիր միլիօն ասքէր վէ իւշ Էիւզ Ճէնկ ա. բապտսը իլէ Լ. սանըն իւզէրինէ կէլտիքտէ, Լ. սա տախի անէ գարիլը վարուպ Ճէնկ իւզըն օլուր, Վիւ. ամմա՝ տիւշմանըն ասքէրի ղայէթ չօգ. օլմաղ իլէ, Լ. սա շէտիտ նիյաղ իւզըն, Էա՝ սահիպ Լ. լահ. սա. նա ումուտ Էտէրէք՝ սէնին իսմին իլէ կէլտիք. գուլ.

վեթ վեր պիգէ տեյու՝ անըն գուտրեթինէ թէսլիմ՝
 օլտուղինտէ¹, Ալլահտան տիւշմանըն գալաինէ գօր
 գու տիւշմէկ իլէ քէնտիլերինի շաշըրուպ՝ հէման
 գաշմաղէ եիւզ գութարլէր։ Սէ Ասանըն ապերի
 էնքսէլերինէ տիւշիւպ՝ հանկը շէհիրէ վէ հանկը
 քեօվէ գաշտըլէր իսէ՝ անլէրի տախի զապթ էտիւպ՝
 օ տէրէճէ գըրար տիւշմանը, թա քի անլէրտէն պիր
 քիմէսնէ խելաս օլմազ։ վէ դայէթ չօգ մալ վէ
 հայվանաթ ալուպ՝ կէլրլէր Երուսաղէմէ ազիմ՝
 շազլըգ պիրլէ։

Անճագ՝ պու միսիլիւ ազիմ ֆեթուհաթ տէ
 կիւ քի ինսան գուվվէթի իլէ, իլա քի մախսուս
 Ալլահըն եարտըմը իլէ իճրա օլտուղի ճիւմլէյէ ա
 ղիքեար օլմագ իչիւն, Ազարիաս փեյղամպէր՝ Ասա
 փատիշահէ վէ ճէմանէթէ գարըը չըգուպ տէր քի,
 Ալլահըն իգաաթընտէ օլմանըլ իլէ տիւշման թէք
 տիր օլտու։ Եկէր Ալլահը իսթէրսէնիլ, պուլուր
 սուսուլ։ Եկէր պըրագըրսանըլ, օ տախի սիզի պը
 րագըր²։ Նիճէ քի Խարայէլ ճէմանէթի Ալլահը թէքք
 էթմէսի իլէ՝ կեօնակեօն ուգուպէթլէրէ օղըայուպ՝
 թէքտիր օլուրլէր։ վէ տախի թէնպիհ էտէր՝ քի
 տայիմա սատագաթ իւզըն Ալլահըն ըիզասընտէ օլ
 մաղէ դայրէթ էտէլէր, զիրա սէվապլէրի զայ օլմազ։

Պէլի՝ Ասա մուգատտէմ՝ քէնտի գօփրաղինտէ
 օլան փուլթլէրի գալտըրմըլ իտի, մէգքիւր փեյղամ
 պէրին պու միսիլիւ ճէվապլէրինի իշիթտիքտէ,

1 Վոյէայ Ասա առ Տէր Ասպոռաճ իւր. և ասէ...
 չօրայո՝ շիւշ Տէր Ասպոռաճ թիւ, վասն զի ՚ի չէլյոռասա
 յաք, և անոռաթի չոլ էիւք. Բ. Ս՝նայ. ԺԴ. 11:

2 Լիւ Ալարիաս... ասէ... արդ էլի ինդրէք ըն
 նա, գոյի յիւ. և էլի իողոս ընա՝ իողի շիւշ.
 Բ. Ս՝նայ. ԺԵ. 2:

Թէքրար տիգաթ պիրլէ Թէճէսսիւս էտիւպ, վէ տախի եէնի զապթ էթտիկի եէրլէրտէ նէ գատար փուլթ վէ նոմոսա մոլղայիր շէյ վար իսէ՝ ճիւմլէսի նի գալտորոր, Վէ Թալան էթտիկի հայլանաթլէր տէն եէտի եիւզ Թոսուն, վէ եէտի պին գոյուն քէսիւպ՝ Ալլահա գուրպան էտէր տաճարտէ, Պուն տան գաթի նազար, Ասա վէ ճէմնէթ պիլ իթթիլ ֆագ գալլ էտիւպ՝ աղիմ շէնլիբ իլէ պոռու չալլ րագ եէմին էտէրլէր քի, Թէքմիլ գալպ վէ պիւլ Թիւն վիւճուտ իլէ՝ Ալլահըն էմրինէ իգաաթ էտէլէր, վէ քիմ քի էթմէզ իսէ՝ էօլսիւն, Պախուսուս՝ Խարայէլտէն չօգ քիմնէլէր մէգքիւր ֆէթուհաթը կեօրտիւքտէ, Ալլահըն՝ Ասա փատիշահ իլէ պէրա պէր օլտուղինի ֆէհմ էտէրէք, Երուսաղէմէ կէլիւպ՝ անըն հիւքմիւնէ տախիլ օլուրլէր, Խպրէթ ալ պուրատէ սատագաթ պիրլէ Ալլահա գուլուգ էթմէնին ֆայիտէսինի, զիրա Ասա քի Թօղրու գալպ իլէ ըիզայի հագ իւզրէ հարէքէթ էթտի, ինայէթի պարի պիր միւտտէթ տիւշման զուհուր էթմէյիւպ՝ ասուտէ հալ իւզրէ օլտու:

Պատէհու Խսրոյէլ փատիշահը մէգքիւր Բասա՝ Բ. Մաս, տիւշմանլըգ գաստի իլէ Ասանըն դօփրաղինտէ շը Ժ. Զ, ուամա տէնիլէն մահալտէ պաշլէր գալէ էափմաղէ, քի Երուսաղէմէ կիտիւպ՝ կէլէնլէրի մէն էտէ, Օիրա օ մահալ Երուսաղէմէ գարիպ՝ վէ էօլ իւզէրինտէ օլմաղ իլէ, անի զապթ էթմէք իսթէր՝ քի Երուսաղէմին զախրէսինի քէսիւպ՝ գուշատ մագ տէրէճէսինէ կէթիրէ, Ֆիլհագիգա՝ Բասսըն պու հարէքէթի Թահամիլտէն խարիճ պիր մաս Լահաթ օլտուղի տէրքէար իտի, անճագ Ասա անի մէն էթմէկէ ճէսարէթ էտէմէյիւպ, տաճարըն վէ մալը միփինն խազինէսինտէն ալթուն վէ կիւմիւշ ալուպ, Համուս Ագերին օլտու տէնիլէն Սիւրեանի

փատիշահընէ իրսալ հտէր, .քի անըն հլի իլէ Բա
ասըն շէրրինտէն խէլաս օլա. Օ իրա Բաաս եալը
նըզ քէնտի գուլվէթի իլէ Մսայա քէտէր վէրմէ
կէ գատըր օլամայուլ մէզքիւր Սիւրեանի փատի
շահընէ ումուտ հտէրէք, պու միսիլիւ հարէքէ
թէ սիւլիւք էթտի. օ էճիլտէն Մսա տախի անէ
ուպուտիյէթ վէրիւր, .քի քէնտինէ ճէլպ հտէ.

Նազար գըլ. Բաաս վէ Մսա, իքիսի պիր միլէթ
վէ պիր գարնտաշ իքէն, ճիսմանի պիւլիւք վէ
մէնֆայէթ արզուսի իլէ՝ պիրի պիրինէ օ տէրէճէ
տտու էքպէր օլտուէր, թա՛ քի ինթիգամ ալմագ
իչիւն Համ փատիշահընէ՝ օ քի փութփէրէսթ իւ
տի, ուպուտիյէթ վէրիւպ անըն եարտըմընէ ումուտ
հտէրէք. վէ մէզպուր՝ անլէրին իքիսինէ տախի սա
տըգ տօսթ օլմատըղինտէն, քիմտէն չօգ մէնֆայէթ
կէօրիւր իսէ, անէ եարտըմ հտէր. Նիճէ քի Մսա
նըն վէրտիկի մէպլաղ ղայէթ զկյատէ օլմաղ իլէ,
Բաասըն իւղէրինէ ասքէր իրսալ հտիւպ՝ անըն մէմ
լէքէթլէրինի վուրուր. Բաաս մասլահաթը անկլայ
ընճէ, պալատէ զիքր օլան գալէնին պինասընը թէրք
պիրլէ, կիտէր քէնտի եէրինէ. (Ու պապտէ Մսա
ատէմ իրսալ հտիւպ երգտըրըր անըն եափտըղինի.
վէ օ մահալտէ ճէմ էթտիկի նըզգը թաշտուպ,
անլէր իլէ եափար Վաբաա վէ Սասափայ տէնիլէն
մահալլէրի.

Ֆիհրագիգա՝ Համ փատիշահընըն եարտըմը իլէ
Մսա քէտէրտէն խէլաս օլուպ շաղ օլտու իսէտէ,
Մսանիա փէյլամպէր Ալահըն էմրի իլէ կէլիւպ ա
նէ տէր քի, սէն Սիւրեանի փատիշահընէ ումուտ
հտիւպ՝ Ալահա ումուտ էթմէտին. Եթէօպալլէր՝
քի ղայէթ չօգլուգ իլէ կէլիւ խտիլէր, Ալահըն
եարտըմը իլէ անլէրի ֆէթհ էթտին. զիրա Ալահ
ճիւմլէյէ նազար հտիւպ՝ քիմ քի թէքմիլ գալպ իւ

Թագ. • Ընքնտինէ կիւմէնիր իսէ՝ անէ եարտըմ՝ հտէր. Է
 Յուգայ: կէր սէն Մլահա ումուտ հտէ իտին, Խարայէլին աւ
 քէրի սէնին էլինտէն խելաս օլմազ իտի. իմտի պու
 պապտէ եանըտըն, օ հճիլտէն պուստան սօնկրա
 սիգէ տայիմա ճէնկ օլտուն ¹. Մսա՝ պու միսիլիւ
 ճէվապլէրի իշիտինճէ՝ Թեօպէ տէյիւպ փիւշման օ
 լաճագ եէրինէ, հրսլանուպ փէյղամպէրի հափրսէ
 գօր. վէ ճէմաեթ պու խուսուստէ անի լիսանէ ալ
 մազ իլէ՝ անլէրի տախի Թէքտիր հտէր.

Վադաա՝ օ անէ տէկին մէզպուրուն նաշէրի իշ
 էթտիկի եօգ իտի, անճագ մատամ՝ քի ինսան պու
 տէֆա եանըտը, վէ եանըտըլինէ պէտէլ իւջ սէնէ
 մըգտարի ալագլէրինէ իլէթ զուհուր հտիւպ՝ զայ
 էթ խասթէ օլտու իսէտէ, Մլահա նիյազ էթմէյ
 իւպ՝ հէքիմլէրտէն իմտատ ումար, Վէ գըրգ պիր
 սէնէ Նրուսաղէմտէ փատիշահըգ հտիւպ հօլտիւբ
 տէ, ազիմ սալթանսթ իլէ տէֆն հտէրլէր անի Սի
 օնտէ՝ քէնտի եափտըրտըլի մէզարտէ.

ՍԻՒԱԼ 79.

Ասա հօլտիւքտէն սօնկրա՝ քիմ օլտու Էրուսաղէմտէ Յուգա փատիշահը:

Յօսափատ

Ճ. Մնն օղու Յօսափատ, Վէ նիճէ քի փէ Բ. Մնա.
 տէրի մուգատտէմ Մլահըն իգաաթընտէ իտի, քէ Ժ. Է.
 զա Յօսափատ տախի քէմալի մէրթէպէ ըիզայի հագ
 իւզրէ հարէքէթ էթմէկ իլէ, Խարայէլ փատիշահը
 նըն իւզէրինէ զալիւ օլուպ, մամուրլէր Թային հտէր
 Լփրեմին էյալէթինտէ օլան մէմէքէթլէրէ, անլէրի
 քի փէտէրի զապթ էթմիշ իտի, Վէ տախի հիւքմ
 էթտիկի եէրլէրտէ՝ նօմօսա մուղայիր օլան շէյլէրին

¹ Լա աբդ Գիլիադաբ յայտիլ. յայմհէպէ Էղէյի Յէլ
 պաթիւրպմ. Բ. Սնայ. Ժ. Զ. 9:

Ճիւմէսինի գալորորտըգտէն մատէ, Յուգանըն մէմ Թագ
 Լէքէթլերինէ զապիթ՝ քահանայ՝ վէ Վեւտացիլէր Խորայէ
 իրսալ էտիւպ՝ նոմոսու Թալիմ էթտիրմէկ իլէ, Ճէ
 մաէթ խօշանուպ հէտիյէ վէրիրլէր անէ, Վազար
 էյլէ Մլահըն ինայէթինէ. զիրա մէղպուր իգաաթ
 իւզրէ օլմաղ իլէ, էգրաֆտէ օլան փատիշահլէրին
 գալպինէ Մլահտան գօրգու զուհուր էտիւպ՝ ա
 նըն իլէ Ճէնկ էթմէտիրլէրինտէն մատէ¹, ալթուռն
 կիւմիւշ վէ սայիր փէշկէշ տախի վէրիրլէր իտի ա
 նէ, Վէզա արապլէր՝ սէնէվի եէտի պին եէտի եիւզ
 գօջ, վէ եէտի պին եէտի եիւզ Թօսուռն հէտիյէ
 կէթիրիրլէր, Վէ կիւն պէ կիւն զիյատէ շէրէֆ պու
 լուպ՝ չօգ մէմլէքէթլէրի մամուր էտէր, վէ չօգ պի
 նա եափար. պախուսուս՝ պիր միլիօնտան Թէճա
 վուզ՝ մէրտանէ վէ զայէթ Ճէսուր ազբեր հազըր
 էտիւպ՝ սագլար քէնտի Թահգի հիւքմիւնտէ, Խա
 ռէթ ալ. Յօսափատ՝ քի տայիմա Ճէմաէթին իսլա
 հի նէֆս օլմասընէ տիգաթ պիրլէ՝ նոմօս զայրէթին
 տէ օլուր իտի, ազիմ շէրէֆ քէսպ էտիւպ, անըն
 Ճէմաէթի տախի քէտէրտէն ազատ գալոր,

Մնազ Խարայէլին փատիշահլէրի Մլահըն էմ
 րինէ մուղայիր հարէքէթէ սիւլիւք էթմէլէրի իլէ՝
 քէնտիլէրի սէֆիլ օլուպ Թէքտիր օլտուգլէրինտէն
 մատէ, անլէրին սէպէպինէ Խարայէլ Ճէմաէթի տա
 խի քէտէրտէն խալի օլմատը, Օ իրա պալատէ մէղ
 քիւր Բասս՝ իկիրմի տեօթ սէնէ փատիշահլըգ է
 տիւպ էօլտիւքտէն սօնկրա, օլուր Խլա փատիշահ
 օլտու. լաքին փէտէրինին քէօթիւ ֆէյլինէ մէյլ է
 տէր. վէ իքի սէնէ փատիշահլըգ էտիւպ. պիր կիւն

1 Լէ- Էդէն արհաւիրք ՚ի Տէառնէ ՚ի վերայ Լաֆառ
 րայ Էրիբի, որք էին շահ շահ-Էրայի. Է ոչ պարբայ
 Պէն ընդ Յօսափատայ. Բ. Մնայ. Ժէ. 10:

քէնտի փայլթախթը օլան թօհրսա տէնիլէն մահալ թագ . տէ վէքիլսարճընն էվլիտէ եէմէք իլմէք իւզրէ Խոյսէն , սէֆա մէճլիսինտէ իքէն , թէվապիսի Օամբըի նամ Զաֆըրի քիմէսնէ՝ անի էօլտիւրիւպ փատիլահ Օլտուգտէ , տէրհալ Բաասըն վէ Լլանըն սինսիլէսինի , վէ անլէրին ագրապա վէ տօսթլէրինի գըրուպ՝ պիր քիմնէ սաղ պըրագմաղ՝ անլէրտէն .

Վիհհագիգա՝ (էէթմիշ սէքիզ սիւալտէ զիբը օլ տուղի մէնվալ իւզրէ .) Յէու փէյղամպէր՝ քի Բաասըն Ճինսինին հէլլաք օլմասը իլլէն մուգատտէմ սիճիլ էթմիշ իտի , օ սիճիլ իճրա օլտու Օամբըի նին էլի իլէ . Վիսամմա՝ մէզպուր տախի Բաասըն Ֆէյլինտէ օլմաղ իլէ , էէտի կիւնտէն սօնկրա աթէշտէ էանուպ հէլլաք օլուր . Օիրա՝ օ վագըթ Խարայէլին օրտուսու Վաբաթոն տէնիլէն մահալտէ տիւշ մանէ գարը ճէնկէ կիթմիշ իտի , օրտուտէ օլան ապէր մասլահաթը տույտուգտէ , Օամբըինին փատիլահ Օլտուղինի գապուլ էթմէյիւպ , քէնտի քէն տիլէրինէ Լմրի նամ սէրապէրի օրտուտէ փատիլահ Աֆիէտէրլէր . Սէզքիւր Լմրի տախի փատիլահ օլուն ճէ , տէրագէպ օրտույու գալտըրուպ կէլիր Օամբըրինին իւզէրինն . վէ մէմլէքէթի գուշատմալը օլտուգտէ , սէֆիլ Օամբըի հէր վէճիլ իլէ գաթի ու մուտ օլարագ՝ սարայը գութուշտուրուպ էագար . վէ քէնտի տախի թագըմը իլէ անտէ էանուպ՝ Ֆէյլինէ կէօրէ պուտու պէլասընը .

Վագաա՝ մէզքիւր Լմրի փատիլահ օլտու , լաքին ճէմաէթին իթիէեարլէրինին խապէրի օլմայարագ , օրտուտէ էալընըղ ապէրին թէրթիպի իլէ օլտուղի իլլէն , ճէմաէթ անի գապուլ էթմէյիւպ՝ թամնի նամինտէ պիր քիմնէի փատիլահ էտէրլէր . Ու սու թամնի թէթ իլէ՝ իրի փատիլահ հիւքմ էթմէկէ պաշատըղլէ հալտէ , ճէմաէթին մապէյննտէ տախի գարաֆ

կիրլեք զուհուրի իւն , պիրիպիրինն մուղայիր հա թաղ .
 րեքեթէ մէյլ եթտիլէր խէտէ , Ամրինին գարաֆը Խարայէլն
 զալիպ օլուր , վէ պու նիֆագ տեօրթ սէնէ սիւ
 րիւպ՝ Թաամնի եօլտիւ , Պատէհու ճիւմէն Խարայ
 ել Ամրիի գապուլ էտիւպ , նաչարը իգաաթ էտէր
 լէր անէ քի քէտէրտէն խէլաս օլալէր , Ամրի ալ
 թը սէնէ Թէրսա տէնիլէն մէմէքէթտէ օթուր
 տուգտէն սօնկրա , Սամրոն տէնիլէն տաղը անըն
 սահիպի Սամեր նամ քիմէսնէտէն սաթուն ալըր .
 վէ անտէ մէմէքէթ եափուպ վէ իսմինի Սամիրօն
 (Սամարիա) չաղըրուպ՝ պատէհու օ մահալտէ ի
 գամէթ էթտի . նիճէ քի սօնկրա ճիւմէն Խարայէլ
 փատիշահլէրի տայիմա անտէ թէմէքքիւն էթտի
 լէր , Սէզպուր օն իքի սէնէ փատիշահլըգ էտիւպ
 եօլտիւքտէ , տէֆն օլունտու Սամարիատէ :

ՍԻՒԱԼ 80.

Սէզքիւր Անիի քի եօլտիւ՝ անըն եէրինէ քիմ փատիշահ օլտու
 Խարայէլն :

Ճ. Օղու Աքաաք . Վէ նիճէ քի Ամրի Յե Ա
 րօքոպլամըն քեօթիւ ֆէյլինտէ իտի , քէզա Աքա
 աք տախի անըն ֆէսատընէ սիւլիւք էթտիլքտէն մա
 տէ , տահա զիյատէ ֆէնայէ գատէմ պատը . Օլ
 րա Սայտա փատիշահը Յրեաղըն գըզը Յեզաքէլի
 քէնտինն զէվճէ ալտը . լաքին Յեզաքէլ Բահաղ
 տէնիլէն փութա Թափընմաղ իլէ , Աքաաք տախի
 անըն խաթըր իլիւն Սամարիատէ փութիսանէ՝ սե
 ղան վէ օրմանլըգ եափուպ՝ անէ սէճտէ գըլար իտի .
 Ֆիլհագիգա՝ պու միսիլիւ ֆէսատէ պայիս
 Խարայէլին իւք փատիշահը մէգքիւր Յերօքոպլամ օ
 լուպ , պատէհու կէլէն փատիշահլէր տախի անըն
 ֆէյլինն մէյլ էտէրէք ճիւմէնի թէքտիր օլտուլէր

խտեմ, լաքաբ անլերին թէքտիրկէթնտէն իպ-
րէթ աւմայուպ տաճա պէթէր քեթթիւ օւմաղ իլէ,
անլերտէն զիյատէ թէքտիրէ միւսթաճադ իտի .
լաճադ՝ լալաճ անի տէրճալ թէքտիր կէթմէյիւպ .
թափտողի փութուռն քէնտինէ պիր կէօնէ ֆայիտէ
էթմէյէճէկինի պէյան էթմէք միւրատ էտէր՝ քի
թեօպէյէ կէլիւպ իսլաճի նէֆա օլա . օ էճիլտէն ԳԼԺԷ
Լոլիա փէյլամպէր լալաճն էմրի իւզրէ կէլիւպ ի
թապ սուրէթի իլէ անէ տէր քի, պու սէնէլէրտէ
չիլ վէ եաղմուր օլմասըն, իլլա քի՝ պէնիմ ճէվա-
պըմ իլէ¹ .

Վէճմ էյլէ . լաքաբ՝ եերի վէ կէօյիւ եարատան
մէվլայը թէրք էտիւպ փութա թափընտողինէ պէ-
տէլ, Լոլիա եաղմուրու մէն էտէր՝ քի գըթլըգ օլ-
սուռն . Պուռտան գաթի նազար, քէնտի նէ զէման
իսթէր իսէ, օ վագըթ եաղմուր կէլսին տէյու՝ սիւ
ճիլ էտէր, քի գապիաթ իւզրէ զուճուրաթ զանն
էթմէսին լաքաբ, իլլա քէնտի կիւնաճընէ պէտէլ
լալաճտան զազէպ օլտուղինի ֆէճմ էտիւպ թեօ-
պէ տէյէ . Լոլիա պու ճէվապլէրի սեյլէտիքտէն
սօնկրա՝ լալաճն էմրի իւզրէ վարուպ Յորդանանըն
գարըսընտէ Քուռաթ նամ մաճալին տէրէսինտէ
ճըֆղ օլուր, քի անտէն սէլ ագար իտի . վէ լալա-
ճըն էմրի իլէ սապաճ ագչամ գառղալէր էքմէք վէ
էթ նաֆագա կէթիրիրլէր իտի անէ .

Լոլիա պիր վագըթ անտէ պու մէնվալ իւզրէ
կէչինտի իսէտէ, եաղմուր կէլմէտիկինտէն ճիւմէ
Լսրայէլին դօփրաղինտէ գըթլըգ կիւն պէ կիւն թա-
րագգա պուլարագ՝ ճէմաէթ զայէթ սըգլէթէ կիւ

¹ Լա- ասէ Եղիա . . . յԱսաթ . Կէնտինի է Տէր Աւ-
դոտած զօրո-լիւան . . . Ելէ Եղիյի յաճա յայտուիլ յօլ Լամ
անիլէ, Բայ իլէ Բանի- Բէրանոյ իմ . Գ. Թադ . ԺԷ . 1 :

րիֆթար օլմուշ խոի, Ֆիամմա Մլաճ՝ ճեմանթէ ինայէթ եթմէք միւրատ եթմէսի իլէ, պախուսուս Սարեփթա նամ մէմէքէթտէ պիր Փագիր տուլ նիսայէ մախսուս ինայէթ ետէճէք օլմաղ իլէ, տէրէնին սուլուլ քէսիլիւպ՝ Եղիա սուսուղ գալորդ տէ, իրսալ ետէր անի Սարեփթայէ մէգքիւրէնին հվնէ՝ քի քէնտինի պէսլէսին:

Ապաա՝ հէրնէ սուրէթ իլէ վէ հանկը մահալ տէ օլսա՝ Մլաճ գատըր խոի Եղիայը պէսլէմէկէ, լաքին պու պապտէ քէնտի աղիմ մէրհամէթինի անէ պէյան եթմէք միւրատ ետէր, քի ճեմանթ խեգա ետիւպ թէքտիրէ միւսթահագ օլտուղնտէ՝ շէտիտ ղաղէպ իլէ թէքտիր եթմէսին անլէրի. օ՛ էլ ճիլտէն ղայէթ Փագիր վէ նաչար գալմըշ տուլ գալորնն հվնէ իրսալ ետէր անի, քի ճեմանթին չէք տիկի սըգլէթի կէօրիւպ մէրհամէթ ետէ անլէրէ:

Եւր օլտուղի իւղրէ՝ Եղիա Սարեփթայա կիթ տիքտէ, ղէքր օլան Փագիր նիսա շէհիր գափուս սուստէ օտուս տէվչիրմէկէ չըգմըշ օլմաղ իլէ՝ անտէն սու խթէր. օ՛ տախի սու կէթիրմէկէ կիտին ճէ, արտըսըրա չաղըրըր՝ քի պիր լոգմա էքմէք տախի կէթիրէ. Մեղպուրէ եէմին ետիւպ տէր քի էքմէք եօգ տըր, իլա պիր ափուճ ուն, վէ պիր աղ եաղ վար. իլտէ պիր իքի չալը տէվչիրտիմ՝ քի էքմէք եափայըմ, վէ չօճուգլարըմ իլէ եէյիւպ եօլէլիմ. Ֆիլվագի՝ անըն հվնտէ պաշգա եէյիճէք օլմայուպ, իլա ճիւղի ուն վէ եաղ վար խոի. քի օ՛ կիւն էքմէք եափուպ եէտիքտէն սօնկրա՝ ղայրի պիր քիմնէտէն տախի նաֆագա պուլաճագ ումուտի օլմատըղնտէն, աճլըգտէն եօլէճէք խոիլէր, Եղիա պու ճեվապը իշիտինճէ տէր քի, ղայրէթ էյլէ հվ վէլա պանա էքմէք եափ, սօնկրա սանա վէ հվտուլէրինէ. զիրա Մլաճ պէօյլէ տէր քի ուն վէ եաղ

էքսիլմէսին, Թա՛քի եաղմուր կէլսին, Ս՛էզպուրէ՛
Լոյղիանըն ճէվապընէ իթիգաթ էթմէկ իլէ՛ անի է-
վինէ կեօթիւրիւպ, էվիլէլա անէ էքմէք եափտըղին,
տէ՛, եաղմուրուն կէլմէսինէ տէկին հիքմէթի պա-
րի՛ ուն վէ եաղ էքսիլմէյիւպ ըահաթ կէչնիւր. Լո-
ղիա տախի պիր վագըթ գալըր անտէ՛.

Պատէհու անըն օղլու, օ՛քի տահա քիւչիւք չօ-
ճուգ խտի, խասթէ օլուպ էօլտիւքտէ, Լոյղիայա տէր
քի, սէն աղիզ ատէմսին, օ՛ սէպէպ իլէ օղլում էօլ-
տիւ. Օ՛ իրա զանն էտէր քի, քէնտի կիւնահքեար՝
վէ Լոյղիա աղիզ օլմաղ իլէ՛, անըն աղիզլիկինէ նա-
սէղա օլտուղի իչիւն՝ Ալլահտան զաղէպ տիր օղլու-
նուն էօլմէսի. Խամի Լոյղիա չօճուղու ալուպ քէն-
տի սաքին օլտուղի օտայա կեօթիւրիւր, վէ Ալլա-
հա նիյաղ էտէրէք տիրիլտիւպ՝ Թէսլիմ էտէր վա-
լիտէսինէ՛.

Իպրէթ ալ զիբր օլան տուլ գարընըն ֆաղիլէ-
թինտէն. պէլի Ալլահ անէ ինայէթ էտէճէք օլ-
մաղ իլէ՛ Լոյղիայը Սարեփթայէ իրսալ էթտի՛ վէ լա-
քին մէզպուրէ տախի իթիգաթընտէ պի գուսուր
օլուպ՝ էվիլէլա Լոյղիայա էքմէք եափմասը իլէ՛ ասու-
տէ հալ իւզըն կէչնիտիքտէն մատէ՛, օղլու տախի
էօլտիւկինտէ՛ Լոյղիանըն տուասը իլէ տիրիլտի՛.

Նազար էյլէ Ալլաաբըն քեօթիւ ֆէյլինէ. զի-
րա անըն կիւնահը սէպէպինէ եաղմուր քի մէն օլ-
տու, Թագսիրաթընը Թանըյուպ Թեօպէ տէյէճէք
էէրինէ՛ Լոյղիայը արար քի էօլտիւրէ. Վէ նէրէտէ
քի արայուպ պուլամատը խտէ, պէլքի անի խէլաս
էթմէք իչիւն սագլատըղէր տէյու՛ չօգ քէտէր վէ
սըգլէթ վէրիր խտի օ՛ մահալլէրէ, Պախուսուս՝ զէվ ԳԼԺԸ,
ճէօի Յեզաբէլ տախի, Ալլահըն փէյղամպէրլէրլւ-
նի՛ անլէր քի Խարայէլին գօփրաղինտէ պուլունտու-
լէր՝ էօլտիւրիւր, Ֆիգաթ Աբգիու նամ քիմէսնէ՛,

անլերտէն եիւզ ատէմ, ելլիսինի պիր մաղարատե վէ ելլիսինի պաշգա մաղարատե սագլայուպ պէս լէր . պէլն մէզբիւր Աբգիու Աբաաբըն թէվա պիսի իտի . լաբին փութա սեճտե գըմնայուպ Ալա լահըն իգաաթընտե օլմաղ իլէ , փեյղամպերլէրի հըֆղ եթտի () եզաբէլն շէրրինտէն .

Սէ իւջ սենէ վագըթ կէջիւպ հպէտի չիւ վէ եաղմուր կէլմէտիկինտե , գըթըգ կիւն պէ կիւն շիտտեթլէնմէկ իլէ՝ ճիւմլէ Խարայէլ ճէմաեթի աճ սուսուղ գալտը իստե , Աբաաբ ֆըգարէնին սէֆիլ հալինի տիւշիւնմէյիւպ քէնտի աթլէրինի վէ գաթըրլէրինի տիւշիւնիւր . զիրա անլերէ տախի չայլըր պուլունմաղ իտի . Սէ պաշգա քիմնէյէ հմնիյէ թի օլմատըղինտէն՝ մէզբիւր Աբգիու իլէ գըրա չը գար քի՝ պէլքի տէրէ քէնարլէրինտե , եախօտ փու նար պաշլէրինտէ չայրըր պուլունա . անճագ իբիսի պիր եէրտե կիթմէյիւպ պաշգա պաշգա գարաֆա կիտէրլէր . Սէ նիճէ քի պալատե զիբըր օլտու , Ալա լահ մէրհամէթքեանի՝ ճէմաեթի ինայէթ հտիւպ եաղմուր վէրմէք միւրատ եթմէկ իլէ , Լըղիայա տէր քի կիթ կէօրիւն Աբաաբա . () տախի կիտէր ի քէն , ափանսըղ Աբգիունուն գարշըսընէ չըգար . մէզպուր անի կէօրիւպ տէրհալ եիւզ իւսթիւ գա փանարագ թէմէնա եթտիկի հալտե , Լըղիա տէր քի , կիթ Աբաաբա խապէր վէր պէնիմ կէլտիկի մի . լաբին մէզպուր կիթմէք իսթէմէղ , զիրա խա պէր վէրմէկէ կիթտիկինտե , պէլքի Ալահ Լըղիայը անտէն պաշգա եէրէ գալտըրուպ սօնկրա անի պուլումաղ իսէ , Աբաաբ քէնտինի հօլտիւրիւր տէյու խէվֆ ետէր . () Ապապտե Լըղիա եէմին հտիւպ , պու կիւն անէ կէօրիւնէճէկիմ տէյինճէ , կիտէր խապէր վէրիւր . Սէ Աբաաբ չիւնքի Լըղիայը արար իտի , կէլտիկինի տույունճէ՝ տէրհալ անէ գարշը

չըգտը խեղտէ, հիւսնիւ վեճէ իւզըն ճեվապ եթմէյիւպ՝ զազէպ սուրեթի իլէ տէր .քի, սէն սին Խսրայէլն խարապ էտէն. Լըղիա անտէն խեվֆի եթմէյէ երէք ճեվապ էտէր .քի, պէն տէկիլիմ, իլա սէն վէ սէնին փէտէրինին էվի տիր .քի Լըլահընըլթէրք էտիւպ՝ Լահաղըն արտըսըրա կիթաինիզ, Պուստան գաթի նազար՝ հիւքմ թարիքի իլէ էմը էտէր, .քի ճիւմլէ Խսրայէլն վէ Լահաղըն տեօրթ եիւզ էլի փէյղամպէրինի, վէ օրմանլէրին տեօրթ եիւզ փէյղամպէրինի (.քի անլէրի Յեզաբէլ պէսլէր իտի,) ճէմ էթ Վարմելոս տաղընէ. վէ անտէն կիտէր մէզ .քիւր տաղէ :

Պու Վարմելոս նամ տաղ, գըրգ սէքիզ սիւալ տէ զիքր օլան Վարմելոստան զայրի տիր, վէ էքսէրի Լըղիա՝ վէ անըն չըրաղի Լըղիաէ պու մահալտէ սաքին օլուր իտիլէր. պախուսուս .քի՝ անտէ կեօնալ կեօն միւճիւզաթ էթմէլէրի իլէ, զայէթ շէրէֆ պուլտու օ տաղըն իամի, նիճէ .քի ազիզ .քիթապ տէ պէյան տըր :

ՍԻՒԱԼ 81.

Աբասը՝ Եղիանըն ճեվապէրինէ կիւճէնտի մի :

Ճ. Կիւճէնտի . վէ խեվֆինտէն նաշի անէ պիր ճեվապ էթմէտի խեղտէ, ճիւմլէ Խսրայէլ ճէմալ էթինի՝ վէ Լահաղ փուլթուն եալանճը փէյղամպէրլէրինի, (անլէրէ .քի Յեզաբէլ թասահուպ էտէր իտի,) Վարմելոս տաղընէ ճէմ էթմէք՝ անէ զայէթ աղըր կէլմէկ իլէ, տէրհալ Լըղիանըն էմրինի իճըա էթմէզ. վէ պու ճիհէթտէն գըլթըգ ալթը այ զնյատէ սիւրտիւ. Օ իրա իւչիւնճիւ սէնէնին խիթամընտէ եաղմուր կէլէճէք իքէն, ալթը այ տալահ կէլմէտի, նիճէ .քի պէյան տըր . Պուհ. Դ. 25.

Սէլաքին Եղիանըն ճեմապը Թեքմիլ օլմատըգճէ՝
 եաղմուրուն կէմէյէճէկի աշիքեար օլմադ իլէ , հա
 սէպիլ իգթիզա ճեմ հտեր Լաքաաք Խարայէլի վէ
 եալանճը փեյղամպերէրի մէգքիւր տաղէ , Եղիա՝
 անտէ ճեմանէթի եանընէ չաղըրուպ տեր .քի ,նիլէ՞
 հտէք իքի գարաֆա մէյլ հտերսինիզ . հիւքմ վէ
 գուտրէթ սահիպի քիմ իսէ , անէ Թափընըն . լա
 քին ճեմանէթ անէ ճեմապ վերմէզ¹ , զիրա՝ չօգ
 քիմէանէլէր փուլթու գապուլ էթմէզ իտիլէր . ան
 ճագ՝ Լաքաաքտէն խէվֆ հտիւպ ճեմապ վերմէ
 տիլէրի հալտէ , Եղիա անլէրի աշիքեար միւճիւ
 զաթ իլէ իսքեաթ էթմէք իսթէր , քի Լալահըն
 գուտրէթինի Թանըյուպ փուլթտէն կէրի տուրալէր .

Սէլ չիւքի անտէ Լալահըն փեյղամպերէրին
 տէն , Եղիատէն դայրի քիմնէ օլմայուպ՝ եալանճը
 փեյղամպերէրտէն սէքիզ եիւզ ելլի տտէմ վար
 իտի , օ հճիլտէն ճեմանէթէ տեր .քի՝ իքի հօքիւզ
 վէրին , հանկըսընը իսթէրլէր իսէ՝ անլէր քէսիւպ
 օտուկլէրին իւզէրինէ աթէշսիզ գօյսուկլէր . վէ օ
 պիրնի պէն քէսիւպ՝ աթէշսիզ գօյսյըմ օտուկլէ
 րին իւզէրինէ . անլէր օգուսուկլէր քէնտի Լալահ
 լէրինին իսմինի , վէ պէն օգույայըմ պէնիմ Լալահ
 հըմըն իսմինի . հանկըսը կէօյտէն աթէշ պէյան ե
 տեր իսէ , օ տըր Լալահ , ճեմանէթ պու գապլէ րի
 զա օլտուգտէ , Եղիա՝ Բահաղըն փեյղամպերէրի
 նէ տեր .քի , սիզ չօգլուգսունուզ էվվէլա սիզ ե
 տին , Սագաա՝ մէզպուրլէր զէքր օլտուղի մէնվալ

1 Եւ Բերքեյոյ Եղիա զամենայն ժողովուրդն . Եւ ասի
 յնոս Եղիա . Բնէլ յե՛րբ իաղայ յերի՞րա հեպս . Ելի
 Տէր է Աստուած , Երևայ՝ զհեպ նորա . Եւ Ելի Բահաղն
 իյէ , Երևայ՝ զհեպ նորա . Եւ ՚չ եպ ժողովուրդն նմա պա
 րասխանի . Գ . Թագ . ԺԸ . 21 :

իւզրէ իճրա ետիւպ՝ վէ Բահաղըն իսմինի չաղըրա
րագ, իշիթ պիզէ Բահաղ իշիթ պիզէ տէյու՝ սա
պահտան էօյլէնէ գատար սեղանըն էգրափընտէ
տօլաշուպ պիր էլամէթ՝ եախօտ ճէվապ զուհուր
էթմէյինճէ, Եղիա անլէրի մէզագ էտիւպ տէր .քի,
իւճէ սէս իլէ օգույուն, զիրա Ալլահ տըր՝ պէլքի
կէզմէկէ վէ սէկեահաթէ կիթմիշ տիր . եախօտ
ույգուտէ իսէ ույանսըն, Ֆիլհագիգա՝ Եղիանըն
ճէվապլէրի անլէրէ դայէթ կիւճ կէլիւպ՝ տահա
զիյատէ եիւքսէք սէս իլէ օգուտուգտէն մատէ,
քէնտիլէրինին ատէթլէրի իւզրէ վիւճուտլէրինի
մըզրաղ իլէ երութարագ՝ վէ գանլէրինի ագըտա
րագ՝ հէր պիրի պիր կէօնէ խիլափը ինհա ճէվապ
իլէ փէյղամպէրլէք էտէր իտիլէր :

Ֆիհհմէյլէ պուրատէ մէրգուլէրին համագաթ
լըղնի . զիրա կիւն ագշամա գատէմ պատմալը զ
լուպ՝ Բահաղ փութտէն էպէտի գուվլէթ զու
հուր էթմէտի իսէտէ, անլէր Եհնէ սեղանըն էգ
րափընտէ ազիմ նիտա էտէրէք, էօլլւմ հիլէթինէ
վասըլ օլտուգտէն մատէ, ճէմաէթին ինտինտէ տա
խի րէզիլ ու պէթ նամ օլտուլէր . զիրա Ալլահ տէյ
ու թափընտըգլէրի փութտէն՝ զինհար գուվլէթ
նիշանը պէյան օլմատը :

() Լ պապտէ Եղիա անլէրի կէրի տուրտուրուպ՝
ճէմաէթի եանընէ չաղըրըր, վէ Ալլահըն սեղանը՝
օ.քի մուգատտէմ երգըմըշ իտի, Խարայէլին օն ի
քի ճինալինին իսմինէ օն իքի թաշ ալուպ՝ եափար
անի՝ . վէ էգրափընէ խէնտէկ գազտըրըր .քի սու
տօլտուրա . օտուլէրի վէ գուրպանը սեղանա գօյ :

1 Եւ տէ Եղիա յԺողովարդն՝ մափերո՝ առ իս . Ե
մափան առնայն յԺողովարդն առ նա . Ե ողջայոյ զէղանն
Տեառն շիբթանիւլ . Գ . Թագ . ԵԸ . 30 :

ուպ՝ իւշ տէֆա իւզերինէ տեօրտէր տէսթի սու տեօրտիւրմէկ իլէ, գուրպանըն վէ օտուըլէրին իւ, զէրինտէն սու սէլ կիպի ագուպ, խէնտէք սու իլէ տօլտուղի հալտէ, շէտիտ նիյազ պիրլէ Ալլահա տուա էտինճէ, հիքմէթուլահ հէման անիտէ կեօյ տէն աթէշ զուհուր էտիւպ, գուրպանը վէ օտուըլէրի եագուպ քիւլ էթտիքտէն մատէ, խէնտէկ քի սու իլէ տօլմուշ իտի՝ գուրուտուպ վէ գօվէրազինի եագուպ՝ էպէտի նէմլիք նիշանի գալմազ անտէ, Ղէմաէթ պու միւճիւզաթը կեօրիւնճէ, եիւզ իւզերինէ տիւշիւպ, հագիգաթ օ տըր սա հիպ Ալլահ տէյու՝ տէֆաթէն թագրիր էտէրլէր¹ :

Կազար գըլ Բահադ փուլթուն փէյղամպերլէրինին սէֆիլ հալինէ. զիրա Լշղիա ճէմաէթէ էմր էտիւպ՝ գուլթուրուր ճիւմլէսինի քի քիմնէ անլէրտէն խէլաս օլմասըն. վէ Վարմէլոս տաղըն գարիւ պինտէ՝ Վիսօն տէրէսի նամ մահալէ ինտիրիւպ գըլ րար անլէրի :

Մէգքիւր եալանճը փէյղամպերլէր հէլաք օլուպ, ատալէթ իճրա օլտուգտէ՝ Աքաաբա տէր քի, կիթ գաամ էյլէ. զիրա եաղմուր հարէքէթի տիր. Աքաաբ չատրընէ եէմէք եէմէկէ կիտինա ճէ, Լշղիա տաղըն թէփէսինէ չըգար. վէ իքի տիւզինին արասընա եիւզիւնիւ գօյուպ, եէր իւզերինէ տիւշէրէք Ալլահա նիյազ էտէր, Վէ ուշաղինէ թէն պիհ էտէր քի, տէնիղին եօլունէ տօղրու պագսըն՝ քի պուլուլթ կեօրիւնլէր միւ. ուշագ պագուպ պիր շէյ եօգ տըր տէտիքտէ, եէտի տէֆա տեօն պագ տէյու թէնպիհ էտիւպ՝ քէնտի եէնէ նիյազ էտէր

1 Լ՝ իբրեւ եփես ամենայն Ժողովուրդն, անխն ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց՝ և ասէն. արդարեւ Տէր՝ նա է Աստուծոյ, Տէր նա է Աստուծոյ. Գ. Թագ. ԺԸ, 39 :

Ալահա . Պատէհու՝ ինսան ելի կիպի պիր փարէ պուլուլթ կեօյտէ զուհուր էտինձէ¹, ուշագ իլէ Աբաաբա խապէր էտէր .քի, գօջուհու գօջ կիթ, օլա .քի եաղմուր եթթիչէ սանա . Վէ Աբաաբ գու չույա պինիւպ կիթմէկէ պաշլայընձէ, հիքմէթուլ լահ՝ պուլուլթ կեօյ էիւզիւնիւ գափլայուպ՝ ըիւզ կեար տախի զուհուր էթմէկ իլէ ղայէթ ազիմ՝ եաղմուր կէլտի . Աբաաբ եաղմուրու կեօրտիւքտէ, Յեզրայէլ տէնիլէն մահալէ վարընձէ՝ աղլայարագ կիտէր խտի, Վէ Լօղիա տախի էիւրիւյերէք կիթտի իսէտէ, Ալահտան գուվիլէթ .քէսպ էթմէկ իլէ², Աբաաբտան իլէրի վարըր Յեզրայէլէ .

Յիէհմ էլիլ . պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզրէ, Ալահ Խարայէլէ մէրհամէթ էտիւպ եաղմուր վէրէձէք օլտու, լաքին նիձէ .քի Լօղիա մէն էթտի եաղմուրու, քէզա անըն նիյազը իլէ վէրիւր .քի քէն տի սատըգ գուլունուն շէրէֆի պէյան օլուպ՝ հէր .քէս անըն իզզէթիլի թանըմաղ իլէ՝ թէնպիհնէ ի գաաթ էտէ, վէ անըն կիպի սատագաթ պիրլէ Ալալահա գուլուլգ էտէ .քի ղազէպտէն ազատ օլա .

ՍԻՒԱԼ 82 .

Եղևանն տուտը իլէ եաղմուրուն կէլտիկի աշիքար օլտուգտէ՝ Աբաաբ անէ իգաաթ պիրլէ իզզէթ էթտի՝ մի .

Ճ. Ղթմէտի . Պէլի՝ մէզքիւր միւձիւզաթըն վէ եաղմուրուն իւզէրինէ էօլքէսի թէսքին օլուպ՝ Լօղիայա .քէտէր վէրմէտի իսէտէ, իզզէթ տախի էթ-

1 Լ- էլէ յիպ էօլնէրորդոմ նոապիլն, և ահա ամպ Պի Իորիլի իբրև ղլալ առն՝ հանէր ջո-ր. Գ. թադ. ԺԸ. 44 :

2 Լ- յիւն Տէառն էլէ Պի վէրայ Եղէայի . Գ. թադ. ԺԸ. 46 :

ԳԼԺԹ. մէջ. Պախուսուս՝ պալատէ մէջքիւր եալանձը փեյղամպերէրի գըրտըղինի՝ զէվճէսի (էզաբէլէ նագլ էտինճէ, մէզպուրէ կիւճէնիւպ Լըղիայը հօլ տիւրէճէք օլուր. վէ լպին ճէմնէթտէն խէվֆէթմէկ իլէ՝ օ կիւն հօլտիւրմէյիւպ, եարըքի կիւն պու վագըթ սէնի հօլտիւրէյիմ տէյու խապէր էթ տիկինտէ, Լըղիա խէվֆէտիւպ կիտէր (Յուգա էյալէթինտէ՝ Բերսաբէէ տէնիլէն մահալէ. վէ ուշալլինի անտէ պըրագուպ, քէնտի եալընըղ պիր կիւն լիւք եօլ չեօլէ կիտէրէք՝ պիր աղաճըն ալթընտէ օթուրտու. Վէ չիւնքի զայէթ եօրուլմուշ իտի, պալախուսուս ճէմնէթին քեօթիւ հարէքէթինէ թա համիլլէ էտէմէտիկինտէն՝ քէնտի հօլլամիւնէ իր թիքեապ էտէրէք, եա՝ սահիպ, ալ ճանըմը, զիրա փէտերլէրիմտէն էյի տէկիլիմ աէյիւպ գահրընտէն ույգույէ վարտը. վէ մէլայիք անի ույանտըրուպ, գալգ էքմէք եէ՝ տէտիկինտէ, ույանուպ պագար քի պաշը ուճուստէ պիր չավտար էքմէկի, վէ տէս թի իլէ սու վար. էքմէկի եէյիւպ՝ սույու իջտի ի սէտէ, եէնէ ույուր. Սէլայիք թէքրար ույանտըրուպ տէր քի՝ գալգ եէ, զիրա չօգ տըր կիտէճէ կին եօլ. օ տախի գալգուպ մէլայիքին էմրի իւզրէ եէր. վէ օ էքմէկին գուլվիլէթի իլէ գըրգ կիւն գըրգ կէճէ կիտիւպ՝ վասըլ օլուր Բորբե նամ տաղէ. վէ անտէ մաղարայէ կիրիւպ սաքին օլտու, Պատէհու՝ Ալլահտան սէս կէլիւպ՝ նիչիւն օթուրուրսուն պուրատէ տէտիքտէ, ճէվապ էտէր քի, Ալլահըն իղ զէթինի սագլատըմ. զիրա Խարայէլ սէնի թէրք էտիւպ սեղանլէրինի եըգտըլէր, փեյղամպերլէրինի գըրտըլէր, եալընըղ պէն գատըմ, վէ պէնի տախի հօլտիւրմէք իաթէրլէր¹. Վէ չիւնքի Լըղիա պու ճէ

1 Լէ տէ Եղիա. նախնիէյայ զնախնի Տէառն տէ

վապ իւն Խորայեւն քեօթիւ ֆէյլնի՝ վէ անէրին
էլնտէն ղայեթ միւքէտտէր վէ գասապէթ իւզրէ
օլտուղնի իզար էթտի , թէսէլա օլտուն տէյու
Ալաճ անէ տէր քի , եարըն տաղէ չըգ , քի Ալաճ
անտէն կէչէճէք տիր , Լզիա տաղէ չըգտըղնտէ ,
Հիքմէթուլաճ՝ անիտէ ղայեթ շէտիտ թիւզկէար ,
պատէհու ղէլզէլէ , վէ աթէշ էլամէթի զուհուր
էտէր . անէրտէն սօնկրա՝ միլայիմ՝ հապա սէսի կէլ
տիրտէ , Լզիա անկար քի Ալաճ օ սէս իւն պէրա
պէր տիր . օ էճիլտէն Հիճապ էտիւպ իւզէրինտէ
քի մէշն քէրաքէսի իւն եիւզիւնիւ էօրթէր , վէ
կէլիր մէգքիւր մաղարայէ ¹ ,

Ֆէհմ էյլէ . շիտտէթլի թիւզկէար՝ ղէլզէլէ՝ վէ
աթէշ զուհուր էթտի իսէ , Լզիա եիւզիւնիւ էօրթ
մէտի . զիրա անէրտէ Ալաճ էօգ իտի , լաքին՝ մի
լայիմ՝ հապա սէսի զուհուր էտինճէ , Ալաճ օ սէս
իւն պէրապէր օլմաղ իւն , Լզիա եիւզիւնիւ էօրթ
տիւ . Պու միսիլիւ էլամէթլէրտէն անկանըր քի ,
Ալաճ պու պապտէ քէնտի գուտրէթինի՝ վէ մէր
համէթինի Լզիայէ պէյան էթմէք միւրատ էյլէտի .
Օ իրա շէտիտ թիւզկէար՝ ղէլզէլէ՝ վէ աթէշ՝ անըն
գուտրէթինի , միլայիմ՝ սէս՝ մէրհամէթինի տույ է
տէր . մատամ՝ քի՝ գատըր տըր կիւնաճքէարը տէ

նախիւ . ղէ թողին զէլ որդիսն Խորայեւն . զտղանս չո իործա
նէյին , և զմարգարէս չո իորդիւնն սրով . Ես միայն ֆապէտլ
էմ , և ինքրէն զանչն իմ առնուլ զսա . Գ . Թադ . ԺԹ . 10 :

1 Եւ աւել . Ելթէ՝ս Դոս վաղէ՝ և ինչոյն՝ ի լէրին անդ
առաջի Տէառն . և ահա Տէր անոյցի . և հոլմ մեծ ուժ
գին՝ որ շէրինն չալիցէ և շէմն իորդալիցէ առաջի Տէառն՝
և ո՛ւ ի հոլմն Տէր . և յեպ հոլմոյն շարժոմն՝ և ո՛ւ ի
շարժմանն Տէր . և յեպ շարժմանն հոար՝ և ո՛ւ ի հոարն Տէր .
և յեպ հոլմն յայն մեղմոյ օդոյ : և եղև իբրև լոսս ելիս ,
ծածկեաց ղերեսս իւր մաշիկիսն . Գ . Թադ . ԺԹ . 11 :

րագէս պ շէտիտ զազէս իլէ Թէքտիր էթմէկէ : նիճէ .
 քի ըիւզկէար՝ զէլզէլէ՝ վէ աթէշ զուհուր էթտիր .
 լէրի եէրի անիտէ խարապ էտէրլէր : Ալքին մէրհա-
 մէթքեանի օլմաղ իլէ՝ սապր էտէր . քի , կիւնահ-
 քեար Թեօպէյէ կէլէ . վէ Թեօպէ տէմէտիկի հալ-
 տէ՝ Թէքտիր էտէր խէտէ , անտէ տախի հէրհալ
 պիր մէրհամէթ նիշանը պուլունուր . զիրա պու տիւ-
 նեատէ հագ դարաֆընտէն կէլէն զազէս՝ մէրհա-
 մէթտէն խալի տէկիլ տիր : Պիլհագիգա՝ մէղքիւր
 էլամէթլէր Խղիայէ ազիմ իպրէթ իտի . քի ճէմա-
 էթ գապահաթ էթտիկինտէ , զայէթ էօլքէ վէ
 հըրս իլէ անլէրէ զազէս վէրմէյիւս՝ միլայիմ վէ
 հալիմ Թէրթիս իւզրէ հարէքէթ էտէ :

Ալ է լաքին պու ճիւմլէ իլէ՝ Խղիա զանն էթմէ-
 սին . քի փութա Թափընանլէր զազէստէն խէլաս օ-
 լուրլէր , իլա քի՝ վագթինտէ Թէքտիր օլաճագլէ-
 ըինի , վէ քիմին էլի իլէ Թէքտիր օլաճագլէր խէ՝
 անլէրին տախի խիմլէրինի պէյան էտէճէք օլմաղ
 իլէ , Թէքրար սէս կէլիր քի , նիշին պուրատէ օ-
 թուրուսուն . վէ Խղիա՝ ճէմաէթին հագգընտէ
 քէլ էվլէլ Թէշէքքի էտինճէ , Ալահ տէր . քի
 կիթ Համ շէօլիւնիւն էօլունէ , Ազայէլի Սիւրեա-
 նիլէրէ , Յէուլու՝ Խարայէլէ փատիշահ էյլէ , վէ Խ-
 ղիսէի սանա պէտէլ փէյղամպէր էյլէ :

Օ իրա փութա Թափընանլէրի՝ էվլէլա Ազայէլ
 նամ . քիմէսնէ գըրաճագ իտի , սօնկրա Յէու , վէ
 սօնկրա Խղիսէ , նիճէ . քի զէքր օլուր . Գ . ԹԱԳ .
 Բ . 9 . վէ 10 . Փասլընտէ . Ալ տախի՝ շիւնքի պա-
 լատէ զէքր օլտուղի մէնվալ իւզրէ ճէմաէթին հագ-
 գընտէ Թէշէքքի պիրլէ , սէնին փէյղամպէրլէրինի
 գըրտըլէր , եալընըզ պէն գալըմ տէտի , զանն էթ-
 մէսին . քի՝ քէնտի եալընըզ գալըմ ալը , իլա՝ եէտի
 պին ատէմ տահա վար տըր Խարայէլտէն , քի անլէր

փութա սեճտէ գըմատըրէր տէյու՝ Լլաճ պէյան
 էտէր անէ, քի թէսէլլա օլա, Պատէհու էմր օլ
 տուղի իւզըէ կիտիւպ պուլուր Խղիսէյի, քի օն ի
 քի էօքիւզ ինէ չիֆթ սիւրէր իտի, վէ կիյտիկի մէ
 շին հսվապը աթար Խղիսէնին իւզէրինէ, (Օ) Լ պապ
 տէ Խղիսէ հէման էօքիւզէրի պրագուպ կիտէր ա
 նըն արտըսըրա, զիրա Խղիանըն փէյղամպէր օլտու
 ղինի պիմէկ իլէ, տույար քի՝ Լլաճ անըն էլի իլէ
 քէնտինի չաղըրըր, քի չիֆթճիլիկի թէրք էտիւպ՝
 Խղիանըն խըզմէթինտէ օլա, Վ է անտէն իզին ալուպ
 կիտէր փէտէրի վէ վալիտէսի իլէ վէտալաշըր, վէ կէ
 լըր էքի էօքիւզ քէսիւպ փիշըրի, ագրապալէրինէ
 վէ տօսթէրինէ եէմէք եհտիրտիքտէն սօնկրա, Խ
 ղիայա թէվապի օլուպ՝ ղայրի այրըմաղ անտէն,
 Վիլհագիգա պալատէ մէզքիւր Լլաշէլի վէ (Յ)
 ույու՝ Խղիա քէնտի փատիշաճ էթմէտի իսէտէ, ա
 նըն թէնպիհի իւզըն սօնկրա Խղիսէ փատիշաճ էթ
 տի անլէրի, նիճէ քի պէյան տըր, Գ. Թ. Գ. Բ. 13.
 վէ Թ. 5.

ՍԻՒԱԼ 83.

Պալատէ ղըր օլտուղի մէնփալ իւզըն էաղմուր կէլտիկինտէ,
 Ա.բապը իսլահի նէֆա օլտու մը:

ճ. (Օ) Լմատը, Պէլի՝ Լ.բապը ղազէպէ միւս
 թահագ իտի, լաքին Լլաճ քէնտի պինիհայէթ մէր
 համէթինէ մէսին՝ թէքըրար անէ ինայէթ էտիւպ
 էարտըմ էտէր, քի Լլաճըն գուարէթինի թանըյ
 ուպ՝ թէօյպէ տէյէ, Նիճէ քի օ հսնատէ՝ Լլաշէ Գ. Բ.
 Բին օղլու տէմէկ իլէ մարուֆ՝ Սիւրեանի փատիշա
 ճը, քի Շամտա օթուրուր իտի, էգրաֆտէ օլան
 էյալէթէրին փատիշաճէրինի ճէմ էտէրէք՝ ղայէթ
 քիււլիսէթլի ասքէր իլէ Լ.բապըն իւզէրինէ կէ

լիւպ Սամարիայը գուշատըր : Սէ Ղ.բաաբա խաւպէր հտէր .քի , սէնին կիւմիւշիւնն ալթուռնուն զէվլ ճէլէրին՝ վէ հվաւտլէրին պէնիմ տիր :

Սագաա՝ պու ճէվապ թահամիւլտէն խարիճ խտի , լաքին չիւնքի Սարայէլին էյալէթինտէ իւջ պուչուգ սէնէ գըթըգ օլմուշ խտի , (նիճէ .քի սէք սէն սիւալտէ պէյան տըր :) պու ճիհէթտէն Ղ.բաաբըն զախիրէ՝ վէ ասքէր խուսուսինտէ թէտարիք սիզ օլմասը իլէ , պու միսիլիւ ճէսարէթ էթտի : Սէ Ղ.բաաբ .քէնտի նաչար հալինի միւլահազա էտէրէք , պէլքի ուպուտիյէթ իլէ կէրի տէօնէր ումուտինտէ օլուպ՝ նիճէ .քի սէօյէտին , պէն վէ պէնիմ մալիմ սէնին տիր տէյու՝ թէվազիւ սուրէթ իլէ ճէվապ էթտիքտէ , մէզպուր տահա զիյատէ սէր պէստլէնիւպ՝ պիլա ճէնկ Սամարիայը թալան էթմէք արզուսի իլէ՝ թէքրար խապէր հտէր , քի եարըն ատէմ իրսալ հտէրիմ , սէնին վէ թէվապիլէրինն էվլէրինտէ նէ .քի պէկէնիրլէր խսէ ալսընլէր : Սէ Ղ.բաաբ ճիւմլէ իխթրէարլէրի չաղըրուպ մասլահաթը պէյան հտինճէ , տէրլէր .քի գապուլ էթմէ անըն տէտիկինի :

Ֆիհրագիգա՝ մէզպուրլէրէ տախի մալիւմ իտի տիւշմանըն զալիպ օլտուղի , ֆիամմա՝ ճէնկ էթմէք սիզին տիւշմանէ թէսլիմ օլմագ զայէթ զիւլ՝ վէ իլ թիպարէ նօգսանիյէթ կէլէճէք պիր մէվատ օլմաղ իլէ , թաահուտ էթմէ անըն թէքլիֆինի տէտիլէր : Ղ.նաագ՝ Ղ.բաաբ եէնէ թէվաղիլիք հտիւպ , էվլվէլքի տէտիկիմ մէնվալ իւզրէ խաթրընը խօշ էպէրիմ , լաքին մէմլէքէթի թալան էթտիրմէմ տէյու գաթի ճէվապ էթտիքտէ , Ղ.գէրին օղու .քէնտի վութուռնուն իամինէ եէմին հտիւպ՝ խապէր հտէր .քի , Սամարիանըն ճիւմլէ գօլրաղի .քէրվիլջ վէ մէթէրիզ օլտա , ետլընըզ պէնիմ եայան ասքէրիմ՝ ան

տէն պիրէր ավուճ դօփրագ արալէր, անլէրէ քի ֆայէթ էթմէզ. Պու ճէվապ իլէ Ա.բաաբա գօր գու վէրմէք իսթէտի իսէտէ, Ա.բաաբ տէր քի, ֆէթուհաթ էթմէզտէն պու գատար քիպիրլէնմէք զիյատէ տիր, Վէ մէզպուր քի եանընտէ օլան փա տիչահլէր իլէ օ վագըթ իշրէթէ մէշուու օլմուշ ի տի, պու ճէվապը տույտուգտէ, տէրհալ շէհրին էգրաֆընէ մէթէրիզ եամիտըմաղէ պաշար, Ա.բաաբ անըն հարէքէթինի կէօրիւպ մէնինէ գատըր օլա մատըղինտէն դայէթ խէվֆ իւզրէ իքէն, Ալահըն էմ քի իլէ պիր փէյղամպէր կէլիւպ անէ տէր քի խէվֆ էթմէ. օ ասքէրին չօգլուղինի քի կէօրիւրսիւն, Ալալահ պու կիւն անլէրի սանա թէսլիմ էտէր, քի ա նըն ճիւմլէյէ հիւբմ էթտիկինի պիլէսին.

Վիհմ էյլէ, Ա.բաաբ Ալահա նիյաղ էթմէտի. լաքին Ալահ քէնտի գուտրէթինի անէ պէյան էթմէք իչիւն մախսուս փէյղամպէր իրսալ էտէր, քի թանըսըն Ալահըն ազիմ գուտրէթինի վէ ինայէթինի. Պախուսուս չիւնքի տիւշման քէնտի ասքէրինին չօգլուղինէ նազարէն փութունէ եէմին էտիւպ, անըն գուվլէթի իլէ ֆէթուհաթ էտէրիմ տէյու ումուտ էթտի, Ա.բաաբըն եէտի իլէ անի թէքտիր էթմէք միւրատ էտէր քի անկլասըն Խարայէլին Ալահընըն գուտրէթինի, Վէ Ա.բաաբ նէ վէճհ իլէ հարէքէթ էտէճէկինի փէյղամպէրէ սիււալ էտիւպ, վէ Խարայէլին էյալէթլէրինին պիւյ իւքլէրի քի անլէր Սամարիատէ խտիլէր, անլէրին թէվապիլէրինտէն իքի եիւզ օթուղ ատէմ, վէ ճէմաէթտէն եէտի պին մէրտանէ քիմէնէ պըրուպ էօյլէն վագթի շէհրտէն տիշարը չըգարլէր, Սիւրեանլէր անլէրի կէօրիւնճէ Ագէրին օլլունէ խապէր վէրիլէր, մէզպուր, եէնէ չատըրընտէ իշրէթ իւզրէ սէրխօշ պուլունմաղ իլէ էմր էտէր քի, է

կէր տօսթլուգ վէ էկէր տիւշմանլըգ սէպէպի իլէ չըգմըշէր իսէտէ, սաղ դուծուպ կէթիրին:

Վ է դարաֆէյին պիրիպիրինէ գարշը կէլիւպ, Խարայէլ անլէրի վուրմաղէ պաշայընճէ, Աքաաբ տախի եհտի պին ատէմ իլէ ափանսըզ հիւճմ էթ մէկ իլէ, հիքմէթուլա՛հ: Սիւրեանիլէր պօզուլուպ գաջմաղէ եիւզ դուծարլէր: () Ը պապտէ Խարայէլ էն էնքսէլէրինէ տիւշերէք օ տերէճէ գըրար անլէրի, Թաքի Ագերին օղլու անճագտէ իւջ ատէմ իլէ գաջուպ խէլաս օլտու: Վ է Խարայէլ անըն օր տուսուսու գապթ հտիւպ, հէր նէքի վար իսէ ճիւմլէսինի Թալան էտէրէք՝ դայէթ ազիմ շաղըգ իլէ տեօնէր շէհիրէ:

Պալատէ մէղքիւր փէյղամպեր, օքի մուգատտ տէմ Աքաաբա ֆէթուհաթ վատ էթտի, եէնէ կէլիւպ անէ տէրքի, ճէսարէթլի օլ, վէ պիւլքի, Ագերին օղլու կէլէճէք սէնէ Թէքրար կէլիր սէնին իւզերինէ:

Ֆիլհագիգա՝ Սիւրեանիլէր հէր նէ գատար չօգ Թէլէֆ օլուպ՝ վատիլահլէրի տախի ըգալէթ պիրլէ ֆիրար էթտի իսէտէ, Համա վարտըլէրինտէ Թէքրար ճէսիմ ասքեր ճէմ հտիւպ՝ երթեսի սէնէ Աքաաբըն իւզերինէ եէնէ կէլմէլի օլտուլէր, քի անտէն ինթիգամ ալալէր: Վ է լաքին չիւնքի մուգատտէմ ճէնէ կէթիլէրի մահալ տաղ իտի, պու տէֆա գարար վէրիրլէրքի, օվատէ ճէնէ ետէլէր: Ագերին օղլունէ տախի տէրլէրքի, Խալայէլին Ալահը՝ տաղլէրին Ալահը տըր: օվալէրին Ալահը տէկիլ տիր: եկէր օվատէ ճէնէ հտէրիսէք՝ ֆէթհ հտէրիզ անլէրի: Պու ճէվապ իլէ Ալահըն ճիւմլէյէ գատըր՝ ճիւմլէյէ սահիպ՝ վէ հէր եէրտէ հազըր օլտուլինի ինքէար էթմիշ օլուպ, աւըն գուտրէթի ազիմլէրինէ գարշըքիւֆր էթտի:

էր . զիրա Մլաճտա օլանը ինքեար էթմէք՝ վէ օլ մայանը իգրար էթմէք՝ քիւֆր տըր¹ :

Սէնէ թէքմիլինտէ զիբը օլտուղի մէնվալ իւզընէ Մգերին օղլու կէլիւպ՝ օլատէ գուրար օրտուսու նու . Մ. քաաբ տախի անէ գարշը օրտու գուրտու խէտէ , եհտի կիւն ճէնկ հարեքէթի կեօստէրմէյ իւպ՝ գարշը պէ գարշը տուրուրէր . Սէքիզինճի կիւն պալատէ զիբը օլան փէյղամպէր՝ Մլաճըն էմրի իւ լէ կէլիւպ Մ. քաաբա տէր . քի , շիւնքի Սիւրեանիւ լէր տէտիլէր . քի խարայէլին՝ Մլաճը տաղլէրին Մ. լաճը տըր , օլալէրին Մլաճը տէկիլ տիր , օ էճիւ տէն Մլաճ սէնին էլինէ թէսլիմ էտէր անլէրի , քի պիլսինլէր Մլաճըն ճիւմլէյէ սահիպ՝ ճիւմլէյէ գատըր՝ վէ անըն հիւքմիւ հէր եհրտէ օլտուղինի . (Օ) Լ պապտէ Մ. քաաբ տիւշմանըն իւզերինէ վար տըգտէ , հիքմէթի պարի՝ օ կիւն եիւզ պին էայան ասքեր գըրար անլէրտէն . վէ պագի գալանը գալ չուպ՝ Մ. փէկ նամ շէհրին հիսարընըն ալթընտէ պեօ լիւկ պեօլիւկ հըֆիլ օլտուլէր խէտէ , հէման հիսար իւզերլէրինէ երգըլուպ՝ իկիրմի եհտի պին ատէմ տախի անտէ հէլաք օլուր . Մգերին օղլու պու միւ սիլիւ փէրուշան հալի կեօրմէկ իլէ , շէհրե գալ չուպ՝ էվտէ կիզլէնտի խէտէ , խէվֆինտէն նաշի ռ տատէն օտայէ կիրիւպ սագլանըր . (Թ) Էվապիլէրի տէրլէր . քի , խարայէլին փատիշահլէրի մէրհամէթլի տիր , չուլ կիլինիւպ՝ պօյնումուզէ իփ թագարագ կիտէլիմ , օլա . քի աֆ էտէ . զիրա սուրէթի ախէր իլէ խէլաս օլաճագլէրի միւմքինսիզ իտի . Սագաա՝ պու թէրթիպ իւզընէ կէլիւպ ըիճա էթտիքլէրինտէ՝ Մ. քաաբ տէր . քի , Մգերին օղլու տահա սաղ խէ ,

¹ Բայ տապոսածաբանից , շոր ունի Ապոսած՝ ուրա նալ , Լ շոր շաւի՝ խոսքովանիլ , է հայհոյութիւն :

պէնիմ գարնտաշում տըր . Սէզպուրլէր պու ճէ վապը իշիտինճէ , սաղ տըր վէ պուրատէ տըր տէ տիլլէրինտէ , անիտէ կէթիրտիւպ՝ ալըր քէնտի գզ չուսունէ . () Լ պապտէ Մգերին օղլու քի էօլիւմ տէն իսէլաս օլտու , զայէթ շաղ օլմաղ իլէ , վատ է տէր Խարայէլին մէմէքէթլէրինի Մ. քաաբա թէս լիմ էթմէկէ , անլէրի քի փէտէրի մուգատտէմ զապթ էթմիշ խտի . Սէ տախի Խարայէլին թիւճ ճարլէրի Շամտէ սէրպէսթ թիւճճարլըգ էտէլէր , նիճէ քի Սիւրեանիլէր Սամարիատէ էտէր իտիլէր . Պախուսուս քի պիր տաճա Խարայէլ իլէ ճէնկ էթ մէյէ տէյու . Թաաճուտ էտէր .

Ֆիլհադիգա՝ մէզպուր չինքի զայէթ նաշար գալմըշ խտի , քէնտի սէլամէթի իշիւն զիբը օլմալէրի վատ էթտի . Մ. քաաբ տախի ազիմ ֆէթուհաթ էտիւպ՝ տիւշմանըն՝ քի օ միսիլիւ փէրուշան հալ տէ կէօրտիւ , քիպիրլէնիւպ՝ կէրէք քէնտի շէրէ ֆի վէ կէրէք մէնֆայէթի իշիւն անի էօլտիւմէյիւպ՝ սէլամէթ պըրագտը . Սէ լաքին Մգերին օղլու մուգատտէմ Մլաճըն գուտրէթինէ գարլը քիւֆըր էթտիկինտէ , էօլիւմէ միւսթաճագ օլմաղ իլէ , անի սաղ պըրագմագ՝ Մլաճըն շէրէֆինէ վէ ատալէթինէ մուղայիր խտի .

Ֆիլամմա՝ Մ. քաաբ Մլաճըն շէրէֆինի վէ ատալէթինի ֆիբըր էթմէյիւպ , ֆէգաթ քէնտի շէրէֆիւնի վէ մէնֆայէթինի տիւշիւնտիւ . օ էճիլտէն Մլաճ կիւճէնիւպ՝ Մգերին օղլուտուն ետրինէ՝ անի էօլտիւրիէճէք օլտու իսէտէ , էվվէլա փէյղամպէր իրսալ էտիւպ՝ թէմսիլ իլէ գապաճաթըն պէյան էտէր . քի հէրքէս անտէն իպրէթ ալուպ՝ Մլաճըն էմլինէ մուղայիր իշ էթմէյէ . Նիճէ քի փէյղամպէրլէրտէն պիրի Մլաճըն իլհամը իլէ քէնտի րէ ֆիկինէ տէր քի՝ վուր պէնի էարալա . մէզպուր վուր

մագ իսթէմէտիկի հալտէ՝ ճէվապ էտէր քի, Ալա
հըն էմինի տիյնէմէտիկին իջին՝ պէնտէն այրըտը
ղինտէ ասլան էօլտիւրսիւն սէնի,

Յիւհադիգա՝ անտէն այրըտը պ կիթտիկինտէ՝ աս
լան բասթ կէլիւ պ էօլտիւրտիւ անի, Ատտէհու պաշ
գա ատէմ պուլու պ՝ անէ տախի վուր պէնի տէտիք
տէ, մէզպուր անըն եիւզիւնէ վուրու պ էարալար.
վէ փէյղամպէր եիւզիւնիւ էօրթիւ պ՝ էօլ եիւզէ
րինտէ տուրուր, Աբաաբ քի՝ տիւշման ֆէթհ օլ
տու տէյու ազիմ շաղլըդ պիրլէ ճէնկտէն տէօնիւ պ
Սամարիայէ կիտէր իտի, օ մահալտէն կէլմէլի օլ
տուգտէ, փէյղամպէր նիտա իլէ անէ տէր քի, գու
լուն ասքէր իլէ ճէնկէ կիթտիմ, պիրիսի պանա պիր
ատէմ կէթիրիւ պ տէտի քի՝ հըֆղ էթ պու ատէ
մի, էկէր գաշար իսէ, անէ պէտէլ սէնի՝ էախօտ
անըն տիյէթիկի ալըրըմ, գուլուն էօթէ էանա պա
գար իքէն, օ ատէմ գաշու պ գայպ օլտու, Աբա
աբ ճէվապ էտէր քի, իշտէ սէն՝ գապահաթընը
իգրար էտիւ պ գամաղլատըն սէնի, զիրա պէլքի
էօլտիւրտիւն անի, ()լ պապտէ փէյղամպէր եիւ
զիւնտէքի էօրթիւյիւ գալտըրու պ տէր քի, Ագէ
րին օլըլ՝ քի էօլիւմէ միւսթահագ իտի, սէն անի
էօլտիւրմէտին, անըն եէրինէ սէն էօլէսին, վէ անըն
ճէմաէթիկին եէրինէ՝ սէնին ճէմաէթին էօլսիւն,
Աբաաբ պու միսիլիւ ճէվապլէրի իշտինճէ՝ գալ
պի դայէթ միւնքէսիյր օլըլ պ, ազիմ գտտավէթ իւզ
րէ կիտէր Սամարիայէ, զիրա անըն փէյղամպէր օլ
տուղինի պիլիւ պ՝ քէնտի իւ զէրինէ սիճիլ օլան զա
ղէպին հէրհալ իճրա օլաճաղինի անկրատը, Ֆիհմ
էյլէ, Աբաաբ քէնտի նուֆուսուհու Ալահըն էմ
րինտէն իլէրի գուլթմաղ իլէ՝ զաղէպէ միւսթահագ
օլտու,

ՍԻՒԱԼ 84.

Ա. քառք՝ քենտի իւղերինէ սիճիլ օլան դաղէպի իշիթտիքտէ՝ Թեօ,
պէ տէտի՞ մի :

Ճ. Տէմէտի . Պախուսուս . քի տիւշմանը ֆէթհ
էտիւպ ռահաթ օլտուգտէ՝ սեֆայէթէ մէյլ էտեր .
Օ իրա Յեզրայէլ տէնիլէն մէմէքէթին գարիպին
տէ՝ սեկեահաթ իշիւն էվ եափմըլ օլուպ՝ անտէ
շիֆթլիկի վէ հարմանը տախի վար իտի . Անէ եա
Գ. ԻԱ. գըն՝ Նաբովթ նամինտէ պիր . քիմէսնէնին պաղը օ
լուպ՝ անի սէպղէ (բանջար) պահճէսի եափմագ
արզուսի իլէ . Նաբովթա տեր . քի , պաղընը պանա
վէր , անըն եերինէ տահա էյի պաղ , եախտ փա
հասընը վէրէյիմ .

Աքին ջիւնքի Խսրայէլ միլէթինտէն պիր . քիմ
սէ գաթի ֆերաղ իլէ միւլքիւնիւ սաթմասըն տէյ
ու՝ Ալահըն Թէնպիհի վար իտի . Պէւր . Իե . 23 .
մէգքիւր պաղ Նաբովթուն սինսիլէսինին միւլքիւ
օլմաղ իլէ , ըտտի ճէվապ իլէ տեր . քի , Ալահ էթ
մէսին . քի՝ փտէրլէրիմին միւլքիւնիւ սանա վէրէյ
իմ . Ա. քառք պու ճէվապէ ղայէթ գասալէթ էթ
մէկ իլէ , էվէ կէլտիքտէ՝ գահընտէն եէմէք եէ
մէյիւպ խասթէ հիլէթի իլէ եաթըր . Վէ զէվճէսի
Յեզաբէլ մասլահաթը անկլատըգտէ անէ տեր . քի ,
պեօյլէմի փատիլահըգ էտէճէքսին , գալգ գասամ
էթ . պէն վէրէյիմ սանա Նաբովթուն պաղընը .

Նազար գըլ՝ Նաբովթ պաղընը վէրմէտիկի հաւ
տէ . Ա. քառքըն գալպի միւնքէսիյր օլուպ գասա
վէթ էթտի իսէտէ , ճէպրի պիր . քիմէսնին մալնի
ալմագ ատալէթէ մուղայիր օլմաղ իլէ , ղայրի պիր
ճէվապ էթմէղ անէ , Անճագ Յեզաբէլ ղայէթ
ղատտար վէ Ալահտան գօրգմաղ օլմաղ իլէ , տէ
կիւ . քի եալընըլ Նաբովթուն միւլքիւնի ղապթ էթ

մէք արդուսինտէ օլտու, իլա քի անըն էօլիւմինէ տախի գաստ էթմէկ իլէ, Աբաաբըն լիսանընտէն ֆէրմանն եազուպ՝ էջըրայէլին պիւլիւքէրինէ իլ սալ էտէր, քի օրուճ գութուպ ճէմմէթի ճէմ էտէլէր. վէ Նաբուլթու մէճլիսին իւսթ էանընտէ օթուրտուպ, իքի բեօթիւ քիմնէ անըն հագգընտէ՝ Ալահա վէ փատիշահա քիւֆր էթտի տէյու շահատէթլըք էթմէկ իլէ, Թաշլայուպ էօլտիւրէլէր անի, Սագաա ֆէրման միւճիւպինճէ՝ Նաբուլթու Թաշլատըլէր, լաքին տէկիլ քի եալընդ անի, իլա անըն էվատըրինի տախի էօլտիւրիւրէր քի մէգքիւր պաղ սահիպսիղ գալուպ՝ Աբաաբ անի զապթ էտէ. նիճէ քի պէյան տըր. Դ. Թ. 4. Թ. 26.

Վիճմ էյլէ էջըաբէլին զատտարըղինի. չիւնքի պի զայրի հագգըն՝ Նաբուլթուն էօլիւմինէ գաստ էթտի, հիլէսի զահիրէ չըգուպ լիսանէ կէլմէսին տէյու, կէօյա Ալահըն վէ փատիշահըն իզգէթի զայրէթինտէ օլարագ՝ իճրայի ատալէթ էտէր կիպի, էմր էտէր քի օրուճ գութուպ՝ վէ իքի շահիտ տիյնէտիւպ՝ պատէհու էօլտիւրէլէր, Անաագ պու էսրարէ վուգուֆ օլանլէր անըն զատտարըղինի տուլուպ՝ տահա զիյատէ լիսանէ կէլտի իսէտէ, էպէտի գայտ էթմէզ. զիրա Նաբուլթուն էօլտիւկինի տուլունճէ, Աբաաբա տէր քի, գալգ զապթ էթ պաղը, զիրա Նաբուլթ էօլտիւ, Սէ Աբաաբ մասը հաթը անկատըգտէ նահագ եէրէ Նաբուլթ էօլտիւ տէյու, էսվապընը երւթուպ չուլ կիլինիր, լաքին մէզպուրէի Թէքտիր էթմէզ. պախուսուս՝ կէօյա միւլք սահիպի օլմուլ կիպի կիտէր քի պաղը զապթ էտէ. Սէզպուր տահա էօլտէ իքէն, Ալահըն էմրի իլէ Էղլա փէյղամպէր անէ գարը չըգուպ՝ էօրֆիւ սուրէթ իլէ տէր քի, Նաբուլթուն գանընը քէլփիլէր վէ խընդիրէր նէրէտէ եալատըլէր

իսէ, սէնին գանձը տախի անտէ ետրտընէր. վէ նիճէ. քի Յերօքովամըն վէ Բասսըն ճինսի գըլըճ տէն կէչտի, քէզա սէնին ճինսին տախի գըլըճտէն կէչտին. վէ Յէզաբէլին Թէնինի քէլփէր եէսինէր.

Պէլի Լ. քաաբ Եղիայը տիւշման պէլէյիւպ, ա նըն պու միսիլիւ ճէվապլէրի քէնտինէ զայէթ ա զըր վէ կիւճ կէլտի իսէտէ, գապահաթ քէնտինին օլտուղինի պիլմէկ իլէ՝ փիւշման օլարագ էսվապընը երութուպ չուլ կիյինիր, վէ աղլայարագ կիտիւպ օ բուճ գուլթար. զերա պիլիւր քի Եղիանըն սիճիլ էթ տիկի զազէպ հէրհալ իճրա օլա կէրէք.

Ֆէհմէ էյլէ պուրատէ, քի կիւնահընը Թանըյ ուպ Թէվազիւ գալպ իլէ փիւշման օլմագ նէ գա տար զիյատէ Փայիտէ տիր ինսանէ. զերա Եղիանըն սիճիլ էթտիկի զազէպ՝ Լ. քաաբըն վագթինտէ իճ րա օլարագ իտի. լաքին մէզպուրուն Թէվազիւ սու րէթ իլէ փիւշման օլարագ՝ էսվապընը երութուպ չուլ կիյինտիկինէ, վէ աղլայարագ օրուճ գուլթուղ զինէ պէտէլ, Լ. լահ Եղիայա տէր. քի, անըն կիւ նիւնտէ զազէպ վէրմէյիւպ՝ օղլունուն կիւնիւնտէ վէրէյիմ¹. Ֆիլհագիգա նիճէ. քի Լ. լահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ էտէն զազէպէ միւսթահագ օ լուր, քէզա Թէվազիլէր պիլլի Լ. լահտան հիճապ էտէրէք փիւշմանըգ հարէքէթի կէօսթերէն՝ զա զէպտէն խէլաս օլուր.

1 Լ. է Տէլ (յեղիւ). Գէսէ՞ր զէ սարջայաւ Ա. քաաբ յերէսայ իմոյ. Գիւննալ զէ ակիլիլիլայ յերէսայ իմոյ, ո՛չ ածիլ լարիւ յաւաւրա նորա, այլ յաւաւրա որդւոյ նորա ա ծիլ լարիւ ՚ի վէրայ Գան նորա. Գ. Թ. ագ. ԻԱ. 28:

ՍՒՒԱԼ 85.

Սեքսեն իւշ սիւապտէ զերբ օրան Սիւրեանի փատիշահը Աղերին օղ-
լու, անի քի Աբաաբէ էօլտիւրմէտի, փատինի իճրա էթտի մի.

Ճ. | Աթմէտի, Օ իրա Իսրայէլին էյալէթինտէն
հէր նէ գատար մէմլէքէթ՝ քի Սիւրեանի հիւրմիւ-
նէ կէջմիշ իտի, անլերին Ճիւմլէսինի թէսլիմ հտէ-
րիմ տէյու թաահօուտ էթմիշ իքէն, սայիր էէրլէրի
վերտի իսէտէ, Սամաթ տէնիլէն մէմլէքէթի վէր
մէզ, Սէ Աբաաբէ իւշ սէնէ սապր էտիւպ՝ մէզպուր
գալվինտէ տուրմատըղի հալտէ, Սամաթըն իւզէ-
րինէ Ճէնկէ կիտէՃէք օլուր, Սէ չիւնքի (Հօւգա ԳԼԻՐ.
փատիշահը (Հօսափատ՝ Աբաաբըն գըզընը) (քի ա. Բ. Մնա.
նըն իսմի Գաթողիա իտի,) քէնտի օղլու (Հօվրամա ԺԼ.
ալմըշ իտի, պու Ճիհէթտէն մապէյնլերինտէ հու-
գուգ փէյտա օլուպ, Սամարիայէ կիթտիքտէ՝ Աբա-
աբէ անէ ազիմ իզզէթ վէ իքրամ հտիւպ՝ թէքլիֆ
հտէր քի, քէնտի իլէ Սամաթըն իւզէրինէ Ճէնկէ
կիտէ, (Հօսափատ՝ պու թէքլիֆտէն խօջանմատը իւ-
սէտէ՝ խաթրընը տախի գըրմագ իսթէմլէյիւպ, նա-
ջարի թաահօուտ հտէր անըն իլէ Ճէնկէ կիթմէկէ.
| արին իսթէր քի, էվլէլա փէյղամպէր էլի իլէ Ալլա-
հա սիւալ էտիւպ՝ անըն հմրի իւզըն հարէքէթ հտէ.

Սէ Աբաաբէ Բահաղ փութուն փէյղամպէրլէ-
րինտէն տէօրթ էիւղ ատէմ գատար Ճէմ հտէրէք՝
մասլահաթը անլերէ սիւալ էթտիքտէ, Ճիւմլէսի
պիրտէն՝ կիթ Ալլահ սէնին էլինէ թէսլիմ հտէր
Սամաթը տէյու գաթի Ճէվապ հտէրլէր, Պախու-
սուս Սեգէկիա նամ քիմէսնէ տէմիրտէն իքի պույ-
նուղ եափուպ, պուսլար իլէ Սիւրեանիլէրի վուրա-
սըն տէյու՝ նահէմլար հարէքէթ իլէ սեյլէր, Վի-
ամմա՝ Հօսափատ անլերին Ճէվապլէրինէ իթիգաթ
էթմէզ. զիրա անկլար քի՝ մէզպուրլէր եալանՃը

քիմէսնէլէր օլուպ՝ միւրայիլէք էտէրլէր . օ էճիլն տէն տէր քի, պուրատէ Լաւաճըն փէյղամպերի եօգ մը՝ քի անէ սիւալ էտէլիմ . Լաքաաք տէր քի, Լաւաճըն փէյղամպերի Սիքիա պուրատէ տիր, լաքին պէնիմ հագգըմտէ էյի սեօյլէմէտիկի իչիւն՝ անի րէտտ էթտիմ .

Ֆիւհադիգա՝ Սիքիա Լաւաճըն էմի իւզրէ նէ քի զուհուր էտէճէք իսէ, անի սեօյլէմէսի իլէ, Լաքաաք անտէն խօջանմաղ իտի . վէ լաքին Յօսափատըն մաթլուպու իւզրէ՝ ատէմ իրսալ էտէր քի Սիքիայի կէթիրէ . Սէզպուր վարուպ Սիքիայի կէթիրիւր իքէն՝ եօլտա անէ մասլահաթը պէյան է տիւպ տէր քի, ճիւմլէ փէյղամպերլէր նիճէ ֆէթուհաթ իւզրէ սեօյլէտիլէր իսէ, սէն տախի անլէր կիպի սեօյլէ . Սիքիա Ճէվապ էտէր քի, Լաւաճ նէ իլհամ էտէր իսէ, անի սեօյլէրիմ . Հուզուրա կէլտիքտէ Ուամաթըն իւզէրինէ ճէնկէ կիլ տէյիմ մի՝ եօգսա կիթմէյէյիմ տէյու Լաքաաք ա նէ սիւալ էտէր, Լաւադ Սիքիա պիլիւր քի՝ մէզ պուր հէրհալ քէնտի փէյղամպերլէրինին տէտիկինի էտէճէք տիր . օ էճիլտէն՝ կիթ ֆէթուհաթ օլուր տէտի իսէտէ, Լաքաաք՝ անըն Ճէվապընըն դարզըն տէն՝ քէննահի սեօյլէտիկինի անկլամաղ իլէ, եէմին վէրտիրիւպ՝ տօղըուսուհու սեօյլէ տէյու թէքրար սիւալ էթտիքտէ, Ճէվապ էտէր քի, կեօրտիւմ Խարայէլի՝ չօպանսըզ սիւրիւ միսալի տաղլէրէ տաղըլըլէր, վէ Լաւաճ տէր քի՝ պուրէրին սահիպի եօգ, հէրքէս քէնտի եէրինէ կիթսին . Պու Ճէվապ իլէ Լաքաաքըն ճէնկտէ էօլիւպ՝ Խարայէլին փէրուշան հալ իւզրէ տաղըլուպ գաջաճաղի պէյան օլմաղ իլէ, Լաքաաք Յօսափատա տէր քի, պէն մուգատտէմ տէմէտիմ մի սանա՝ քի օ պէնիմ հագգըմտէ էյի սեօյլէմէզ .

Կազար գլխաւորը Լաքաւորն համագաթը լինէ . զերա
նիճէ քի եալանձը փեյղամպէրէր միւրայի սուրէթ
իլէ քէնտի մէրամի իւզըն սեօյլէտիլէր , իսթէր քի
Միքիա տախի անլէր կիպի սեօյլէյէ . լաքին Միքիա
սահիհ փեյղամպէր օլմաղ իլէ՝ Լալահըն ինճամը իւզ
ըն թէքրար ճէվապ հտիւպ՝ անլէրին խիւաֆ վէ շէյ
թանըն թահրիքի իլէ սեօյլէտիլէրինի խապէր վէր
տիքտէն մատէ , Լաքաւորն տախի անլէրին ճէվա
պընէ ալտանուպ՝ Ուամաթա կիթտիկինտէ հօլէճէ
կինի պէյան էթտի իսէտէ , մէզքիւր Սեդէկիա՝ թա
համիւլէ հտէմէյիւպ շամար վուրուր Միքիայէ .
զերա անըն էթտիկի ճէվապլէրէ իթիգաթ էթմէզ .
Միքիա անէ տէր քի , սէն տախի զիքր օլան զազէ
պին իճրա օլտուղի կիւն , օտատէն օտայէ գաչուպ
խէվֆ հտէրէք կիզլէնէճէք եէր արայասըն , Օլ
պապտէ Լաքաւոր կիւճէնիւպ էմր հտէր քի՝ Մի
քիայը հափըսէ գօյալէր , թա քի քէնտի ճէնկտէն
սէլամէթ պիրլէ կէրի տեօնէ . Միքիա անտէն խէվֆ
էթմէյիւպ ճէվապ հտէր՝ քի հէկէր սէն սէլամէթ
կէրի տեօնէր իսէն , Լալահ պէնիմ իլէ սեօյլէմիշ օլ
մասըն , Պուստան գաթի նազար , սեօյլէտիկի մութ
լագ թէքմիլ օլաճաղի ճիւմլէյէ մալիւմ օլմագ ի
շիւն , անտէ պուլլունան ասքէրէ՝ ճիւմլէնիզտէ ի
շիտին տէյուլ նիտա հտէր , քի մասլահաթ իճրա օլ
տուգտէ , անկլայալէր Լալահըն գուտրէթինի . Մի
քիանըն ճէվապլէրինի Յօսափատ իշիտիւպ՝ Լաքա
ւորն թէքտիր օլաճաղինի սահիհ պիլտի . անճագ՝
սեօղիւնիւ կէրի ալմըշ օլմասըն տէյուլ անըն իլէ ճէն
կէ կիտէր , Լաքաւոր տախի Միքիանըն սեօյլէտիկի
նէ հէր նէ գատար ինանմատը իսէտէ , իշիլիէ վաղ
մաղ իլէ՝ քէնտի հսվապընը Յօսափատա կիտիրի ,
վէ քէնտի պոյաղը ասքէր հսվապը կիլիւպ՝ գօղու
իլէ կիտէր , քի տիւշման քէնտինի թանըմասըն ,

Ֆինհմէյլէ Ա. քաաբըն սէ ֆիլ հալինի, քեթիւ ֆէյլինի տէկիլմէյիւպ՝ գըլըղընը տէկիլտիլիլը՝ քի ղազէպտէն խէլաս օլա :

Սէ դարաֆէյին ճէնկ իւղրէ օլուպ՝ Սիւրեանիւլէր (Յօսափատը կեօրիւնճէ, Խարայէլին փատիշահը պու տըր աէյուլ՝ անըն իւղէրինէ հիւճմ հտէրլէր) : Օ իրա Սիւրեանի փատիշահը քէնտի ասքէրիւնէ թէնպիհ էթմիշ իտի քի, ճէնկտէ սայիր քիմ՝ սէյէ տիգաթ էթմէյիւպ՝ ֆէգաթ Խարայէլին փատիշահընը պուլուպ՝ անի էօլտիւրէլէր : (Յօսափատ մասլահաթը անկլատըգտէ, նիտա հտիւպ՝ քէնտիւնին Խարայէլ փատիշահը օլմատըղինի պէյան էթմէկ իլէ՝ պախուսուս քի Ալահըն եարտըմը իլէ¹ խէլաս օլտու խէտէ, էօլիւմ տէրէճէսի գօրգու չէքտի) : Սէ ճէնկ ղայէթ շէտիտ օլտուղի հալտէ, Ա. քաաբա պիր օգ բասթ կէլիւպ եարալանմաղ իլէ, անի ճէնկտէն տիշարը չըգարըրլէր : Սէգպուրուն եարասընտէն օ տէրէճէ գան ագար, թա՛ քի գօջու գան իլէ տօլար : Վէ ագլամ օլուպ գօջունուն իլինտէ էօլտիւրտէ, փատիշահ էօլտիւ տէյուլ՝ Խարայէլին օրտուսունտէ թէլլալ չաղըրմաղ իլէ, հէրլ քէս տաղըլուպ կիտէր քէնտի մէմէքէթինէ : Վէ Ա. քաաբը կէթիլիւպ Սամարիատէ տէֆն հտէրլէր :

Սագաա՝ պալատէ պէյան օլտուղի մէնվալ իւղրէ, թէքմիլ օլտու Սիքիանըն ճէփապը, Սէ տախի (նիճէ քի սէքսէն իւչ սիւալտէ զիբըր օլտու,) Ա. քաաբը քի Սիւրեանի փատիշահը Ադերին օղլունու էօլտիւրմէյիւպ սաղ պըրագտը, անէ պէտէլ քէն

1 Իբրեւ փետին իշխանի կառայն ընծաափապ, և տէն նոքա : սա՛ է արչայն Խարայէլէ : և շուրջ եղէն զնովա պափերալմէլ : և գոլեայ Յօսափապ, և Տէր ապրէյյոյ զնա : Բ. Սնայ, ԺԸ. 31 :

տի Էօրիւայ՝ մէղքիւր փէյղամպերին սիճիլի իճրա օւտու : Պոռնտան գաթի նազար, անըն պինտիկի գօշու, վէ հէր Թագըմը, քի անըն գանը իլէ միւլէմ մա օլմուշ իտի, Սամարիատէ օլան հաժուզուն սույու իլէ անլէրի եայգարլէր : Խընդիրլէր վէ քէլիլէր անըն գանընը եալատըղլէրինտէ, Լըղիա փէյղամպէրին ճէվապը տախի Թէքմիլ օլտու, անի քի մուգատտէմ Լաքաբըն հագգընտէ սեօյլէմիշ իտի : Նիճէ քի սէքսէն տեօրթ սիւալտէ պէյան տըր :

ՍԻՒԱԼ 86 .

Աքաար Էօրիւայ՝ անըն տպերի ֆիրար էտինճէ, Եուգա փատիշահը մէղքիւր Եօսափատ սելամէթ իւղըն Երուսաղէմէ կէլտի՝ մի :

Ծ. Լիլտի : Լաքին Լաքաբ իլէ ճէնկէ կիթտի Բ. Մնա, կի իլին՝ Յէու փէյղամպեր անէ գարշը չըգուպ տէր ԺԹ : քի, սէն կիւնահքեարի եարտըմ էտիւայ՝ Լալահըն րէտտ էթտիկի իլէ հիւսիւյէթ էթմէնէ պէտէլ Լալահ սանա զազէպ էտէճէք իտի, վէ Լաքին սէնին գալպին Լալահա տօղրու օլուպ՝ Յուգանըն էյալէ Թինտէն փուլթլէրին սեղանլէրինի վէ օրմանլէրինի գալտըրտըղին իլին Թէքաիր էթմէտիսէնի, Փէյղամ պերին պու միսիլ իւ ճէվապլէրի տէկիլ քի եալընըղ աղիմ իթապ օլտու Յօսափատա, քի պիր տահա Լալահըն էմրինէ մուղայիր օլան քիմնէ իլէ իւլֆէթ էթմէյէ, իլա քի աղիմ Թէսէլլա տախի օլուպ՝ մուգատտէմ հէր նէ գատար փուլթա տայիր շէյլէրի տէֆ էթտի իսէտէ, պու տէֆա զիյատէ զայրէթն կէլմէկ իլէ՝ պիլ նէֆա քէնտի հիւքմ էթտիկի ետըլէրի կէղիւպ՝ վէ նօմօսէ մուղայիր օլան շէյլէրի Թէքըրար տիգաթ պիրլէ Թէճէսսիւս էտիւայ՝ գալտըրտըգտէն մատէ, մախսուս հաքիմ Թալին էտէր հէր մահալէ, քի ճէմաէթէ նօմօսու Թալիմ էտէլէր :

Սէ տախի տէփաթէն թէնպիհ էտէր՝ քի Մլաճըն գորգուսունու գալպլէրինտէն չըգարմայուպ՝ ատու լէթ իւզընէ շէրիյաթ կեօրէլէր, քի թէքտիւր օւմայալէր:

Փիլիճագիգա՝ Յօսափատ հեր վէճէ իլէ Մլաճըն իդաաթընտէ օլմաղ իլէ, ճէմի տիւշմանլէրինի փէթհ Բ. Մշա. էտիւպ ազիմ՝ շէրէֆ. քէսպ էթտի. Նիճէ քի Մլաճըն վէ Սոլաբլը. վէ տախի սայիր փուլփիքէսթլէր ճէմ օլուպ, դայէթ. քիւլլէյէթլի ասքէր իլէ աւըն իւզլէրինէ կէլտիքլէրինտէ, տիւշմանըն չօգլուղինէ նազարէն խէվֆ էթտի իսէտէ, թէքմիլ գալպ իլէ Մլաճա ումոլտ էտիւպ, ճէմաէթէ թէնպիհ էտէր. քի՝ օրուճ գուլթարագ նիյազ էտէլէր, Քէն տի տախի տաճարտէ տուպյէ տուրուպ՝ Մլաճըն գուլթիթինի վէ Խարայէլէ էթտիկի ինայէթի թագլըրիւ պիրլէ նիյազ էտէր, քի խէլաս էտէ քէնտիլլէրինի տիւշմանըն էլինտէն:

Ճէմաէթ տախի էր վէ նիսվան՝ չօճուգլէրի իլէ անտէ օլուպ՝ Յօսափատըն նիյազը գապուլ օլտուղինէ տէլալէթ, Մլաճըն իլճամը իլէ՝ Վէլինին ճին սինտէն Սզիլէ նամինտէ պիր ատէմ տէր. քի, գօրգումայըն. պու ճէնկ սիզին տէկիլ, իլա. քի՝ Մլաճըն տըր. էարըն տիւշմանըն իւզլէրինէ վարմաղէ խէվֆ էթմէյին, զիրա Մլաճ սիզին իլէ տիր, () Լ պապտէ ճիւմլէսի եէքտիլ Մլաճա սէճտէ գըլուպ մէմնուն օլտուգտէն մատէ, Վէլտապիլէր տախի իւճէ սէս իլէ՝ Մլաճա տուա էտէրլէր, Սէ սապաճ օլուպ տիւշմանըն իւզլէրինէ վարտըգլէրինտէ, Յօսափատ թէքրար թէնպիհ էտէր ճէմաէթէ. քի Մլաճա վէ անըն փէյղամպլէրլէրինէ իթիգաթ էտէլէր. քի Մլաճ քէտէրտէն խէլաս էյլէսին քէնտիլլէրինի, Սէ պէպուր օգույարագ տուա էտիւպ՝ Մլաճըն ինայէթինի վէ գուլթիթինի իթիրաֆ էթմէկէ պաշայ-

ընձէ, հիբմէթուլահ տիւղմանըն պէյնինտէ նիզա
հասըլ օլուպ պաշարլէր պիրիպիրլէրինի գըրմաղէ .

Վիէհմ էյլէ պուրատէ, քի թամ իթիգաթ իւզ
րէ Ալլահըն գուտրէթինէ վէ եարտըմընէ ումուտ
էտէրէք՝ ճէմիյէթ իլէ նիյաղէ տուրուպ օրուճ
գուլթմագ նէ գատար զիյատէ մագպուլ տըր Ալ
լահըն ինտինտէ . զիրա տիւղման քի զայէթ ճէսիմ
ասքէր իլէ կէլմիշ իտի, Ալլահ անլէրին մապէյնինէ
նիֆագ պըրագմաղ իլէ (Յօսափատը ունուտուպ
քէնտի քէնտիլէրինի օ տէրէճէ գըրարլէր, թա քի
պիր քիմնէ սաղ գալմաղ անլէրտէն, (Յօսափատ վէ
անըն իլէ օլան Խարայէլ ճէմաէթի տիւղմանըն քիւլ
լիյէն հալլաք օլտուղինի կէօրիւնձէ, անլէրին օրտու
լէրինի թալան էտէրէք՝ հայվանաթ վէ հէր նէ քի
վար իսէ՝ ճիւմլէսինի իւջ կիւնէ տէկին անձագտէ
տէվլիբիւպ, տէօրտիւնձիւ կիւն պիր եայլա մահալ
տէ ճէմ օլուրլէր . վէ անտէ թէքրար Ալլահ տուա
էտիւպ զայէթ մէմնունիյէթ իւզըն շիւքր էթմէկ ի
լէ՝ օ մահալին իսմինի տուա եայլասը չաղըրըրլէր ¹ .
Պատէհու ազիմ շաղըգ պիրլէ սաղ վէ պօուու չա
լարագ Երուսաղէմէ կէլտիքլէրինտէ, տաճարա կի
տիւպ մէմնուն օլուրլէր Ալլահտան . Պու միսիլիւ
միւճիւզաթ իլէ (Յօսափատըն տիւղմանլէրինին թէ
լէֆ օլտուղինի ճիւմլէ փատիշահլէր իշիտիւպ, պա
խուսուս քի Ալլահտան անլէրին գալպինէ գօրգու
տիւղմէկ իլէ ², (Յօսափատ տիւղմանտէն պի քէտէր

1 (Յաղագս այնորիլ իւլէյին շանուն քեղ-ոյն այնորիլ՝
հովիւ օրհնութեան . Բ . Սնայ . Ի . 26 :

2 Լ- ելէն արհա-իւր՝ ՚ի Տեառնէ ՚ի վերայ միշայն
Լագա-որո-վեանց երիւի ՚ի լիւն նոյա՝ ելէ Տէր եր
պապերալ ընդ հախառիորդսն Խարայէլ . Բ . Սնայ .
Ի . 29 .

օլուայ՝ վեֆաթընէ տէկին ասուտէ հալ իւզըէ բա
հաթ գալտը :

Թագ .
Իսրայէլի

Ֆեգաթ Իսրայէլ փատիշահը Աբասըն օլու
Ոքոզիա իւէ՝ Թիշարէթ խուսուսինտէ իթիֆագ է
տիւայ շիրքէթըք էթմէսի իւէ , ազիմ՝ քէտէրէ օղ
րատըգտէն մատէ , փէյլամայէր էլի իւէ տախի Աւ
լահ Թէքրար իթապ էտէր անէ քի , քէօթիւ աստմ
իւէ իթիֆագ էթմէյէ . Օ իրա Յօսափատ գըրմըզ
տէնիզէ վարընճէ հիւքմ էթմէկ իւէ , մէզքիւր Ո
քոզիա իւէ անտէ իլիման վէ կէմի Եափտըրըրէր , քի
ուզագ մահալլէրէ կէմի իրսալ էտէրէք՝ ալթուն կէ
Թիրտիլէր , Լաբին Ալահ պու իշէ րիզա օլմատըզին
տէն՝ օ կէմիլէր փարալանուպ զայ օլտուլէր . վէ ան
լէրին զայ օլտուլինին խապէրի տահա կէլմէզտէն
էվլէլ Ալահըն իշհամը իւէ Եզիազար փէյլամայէր
Յօսափատա տէր քի , Ոքոզիա իւէ մուհապպէթ
էթտիկին իշիւն՝ Ալահ սէնին կէմիլէրինի Թէլէֆ
էթտի . Մէզպուր պու ճէվապը իշիտինճէ , իզա
աթ էտիւպ կէրի տուրուր մասլահաթտէն . լաբին
Ոքոզիա պու քէտէրի Ալահտան պիլմէյիւպ՝ Թէք
րար կէմի Եափտըրմագ իսթէտի իսէտէ , Յօսափատ
անըն իւէ իթթիֆագ էթմէզ՝ քի Ալահըն Եմրինէ
մուզայիր իշտէ պուլունմայէ :

ՍԻՒԱԼ 87 .

Պալատէ մէզքիւր Աբասը Եօտիւքտէ՝ քիմ օլտու Իսրայէլ փատիշահը :

Դ. Ա. Ը . Ձ . Անըն օլու Ոքոզիա . Մէզպուր տախի փէ . Որդե
տէրինին՝ քէօթիւ ֆէյլինէ մէյլ էտիւպ՝ Բահադ
փուլթա Թափընմաղ իւէ՝ անճագտէ իքի սէնէ մըզ
տարի փատիշահըգ էտիւպ՝ զայէթ սէֆիլ հալ իւզ
րէ Եօլտիւ . զիրա Սամարիատէ Եվլինին իւսթ գա
թընըն փարմագըղլնտէն տիւշիւպ՝ Եօլիւմ հիւթի

քէտերէնտի . Իսասթէլիկինտէն խելաս օլաճաղինի պիլմէք իլին . Լալկարօն տէնիլէն փուլթփէրէսթ մէմլէքէթինէ ատէմ իրսալ էտէր՝ քի անտէ օլան Բաճաղ փուլթտէն խապէր ալա . Վէ Լոլիա փէյլամպէր՝ մէլայիլքին քէնտինէ պէյան էթմէսի իլէ , անլէրէ գարըը չըգուպ՝ մէկէր Խարայէլտէ Լալաճ Եօգմը տըր , քի փուլթա սիւալ էթմէկէ կիտէրսինիլ տէյուլ՝ Ոքոզիանըն շիֆա պուլմայուպ էօլէճէկինի սիճիլ էտէր . Սէզպուրլէր անի Թանըմատըլէր իսէտէ , սեօյլէտիկի քէլամլէրէ նազարէն՝ փէյլամպէր օլտուղինի ֆէճմ էտէրլէր . վէ տերճալ կէրի տեօնիւպ՝ անըն ճէվապլէրինի նագլ էտինճէ , Ոքուզիա անկլար քի Լոլիա տըր անլէրէ գարըը չըգուպ պուլ ճէվապլէրի էտէն , Վէ անըն Վարմելոս տաղինտէ սաքին օլտուղինի պիլիւպ , էլլի ատէմ իլէ պիր պեօլիւկ պաշը իրսալ էտէր քի անի կէթիլրէլէր :

Սէզքիւր պեօլիւկ պաշը կիտիւպ՝ Տիւքմ սուրէթի իլէ՝ Եա՝ Լալաճըն ատէմի՝ փատիլաճ սէնի չաղըրտը , ին օրատէն տէտիքտէ , ճէվապ էտէր քի՝ էկէր Լալաճըն ատէմի իսէմ , կեօյտէն աթէշ ինիւպ Եագսըն սէնի վէ սէնին ատէմլէրինի , Լոլիա պուլ ճէվապը սեօյլէյինճէ , Տիքմէթուլաճ ճէման կեօյտէն աթէշ ինիւպ Եագտըր անլէրի՝ , Ոքոզիա անլէրին Թէլէֆ օլտուղինի պիլմէյերէք՝ վէ նէ սէպէպ իլէ կէլմէտիլէրլինի տալի Թասիճ էթմէյիւպ , Թէքըրար էլլի ատէմ իլէ պաշգա քիման իրսալ էտէր՝ քի Լոլիայը աճէլէ դուլթուպ կէթիլրէ , Պուլ տալ

1 Պափաւիսնի էփ Եղիա՝ Լ ասէ Եյիսնապէֆն . Էիլէ
այը Ապառ-ճոյ էմ Ես , Իջէ՝ հո-ր Ելէլիյ , Լ Էլէլիյ Ըն
էիլ Լ Ղիսու-նսր չո . Լ Էջ հո-ր Ելէլիյ , Լ Էիլէ Ըն
նա Լ Ղիսու-նս նորա . Դ . Թադ . Ա . 10 :

խի կիտիւպ՝ եւս՝ Ալլահըն ատեմի, չափըք ին անտէն տեյու հիւքմ էթմէսի իլէ, Լըղիա էվլէլքի պեօ լիւկ պաշըյէ սեօյլէտիկիննի՝ պուռնա տախի սեօյլէյ ինճէ, կեօյտէն եէնէ աթէշ ինիւպ՝ անլերի տախի եագտը, Ուքողիա Թէքրար էլլի ատեմ իրսալ էթ տիքտէ, պու տեֆա կէլէն պեօլիւկ պաշը էվլէլքիլէրին Թէլէֆ օլտուղինի պիլմէկ իլէ, Լըղիանըն էօնիւնտէ տիզ իւզէրինէ տիւշիւպ՝ դայէթ Թէվաղիւ սուրէթ իլէ, ինայէթ էթ գուլլէրինէ՝ եւս՝ Ալլահըն ատեմի տեյու նիյաղ էթտիկինտէ, մէլայիք Լըղիայէ տեր.քի՝ կիթ խէվֆ էթմէ, () Լ պապտէ տաղտէն ինիւպ Ուքողիանըն եանընէ վարաղի հալ տէ, մէզպուր տահա պիր ճէվապ էթմէզտէն, պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզրէ՝ նիճէ.քի անըն ատեմլէրինէ սեօյլէմիշ իտի, քէնտինէ տախի սեօյլէյիւպ՝ փութա սիւալ էթմէկէ ատեմ իրսալ էթ տիկին իշիւն, տեօշէկինտէն ինմէյէրէք էօլէսին տէ տի իսէտէ, զինհար ճէվապ էթմէկէ գատըր օլա մաղ. վէ Լըղիա տեօնիւպ կիթտիկինտէ, էօլիւր Ուքողիա :

ՍԻՒԱԼ 88.

Պատէհու Լըղիա նիճէ օլտու :

Գ.Լ.Բ. ճ. Ալլահըն միւրատը ալիյէսի իւզրէ կեօյէ նա գըլ օլուստու, Ս է լաքին՝ օլուսմագտէն ագտեմ քէնտինէ տախի մալիւմ օլմաղ իլէ, Լըղիսէ իլէ պէլ րապէր Պաղգաղա տէնիլէն մահալէ կիտիւպ՝ անէ տէր.քի սէն օթուր պուրատէ, Ալլահ պէնի Բէթէլէ իրսալ էթտի, լաքին Լըղիսէ տախի պիլ լուԹփու պարի մասլահաթէ վուգուֆ օլարագ, անտէն ալրըլ մալուպ՝ կիտէրլէր Բէթէլէ, Անտէ տախի սէն օթուր, Ալլահ պէնի Լըրիքուլա իրսալ էթտի տէտի

խեղճեան, Եղիսե եկնէ այրըմայուպ կիտերէր Եղի
քովա, Սէ եկնէ տէր քի, սէն օթուր պուրատէ,
Ալահ պէնի Յորդանանէ իրսալ էթաի. Եղիսե
եկնէ այրըմազ անտէն.

Բէթէլտէ վէ Երիքովտէ օլան մէքթէպէրտէ
օգույան իլիմ Թալիպէրի տախի, քի անէր ազիզ
քիթապտէ փէյղամպեր էվաառ իսմի իլէ անը
լըլէր, Եղիսէյէ պէյան հտերլէր՝ օ կիւն Եղիա
նըն կէօյէ նագլ օլաճաղինի. զերա Ալահ անլէրէ
տախի իճամ էթմիլ իտի. Եղիսե ճէվապ հտեր
քի, պէն տախի պիլիլիմ սուս օլուն¹. Իսմի Եղի
ա վէ Եղիսե պէրապէր Յորդանանէ կիթաիլէ
րինտէ՝ մէզքիւր Թալիպէրտէն էլի ատէմ անլէ
րին արտըսըրա ուղապտէն կիտերլէր՝ քի Եղիանըն
կէօյէ նագլ օլտուղինի կէօրէլէր. Եղիա չայըն քէ
նարընա վարուպ մէչին հսվապընը չայա վուրունճէ,
չայ իրի պէօլիւնէրէք՝ դարատան կէչէրէր գարը
դարաֆա. մէզքիւր էլի ատէմ տուրուրէր չայըն
պու դարաֆընտէ. Օլ պապտէ Եղիա Եղիսէյէ
տէր քի, տահա սէնտէն այրըմը տէկիլ իքէն տիլէ
նէ քի իսթէր իսէն. օ տախի փէյղամպերլըք վէ միւ
ճիւղաթ գուվիլէթի տիլէր². Լաքին զանն էթմէ
քի՝ Եղիսե քէնտինէ շէրէֆ օլսուն տէյու պու մի
սիլիւ տիլէկ էյլէտի, իլա քի Ալահըն մէճտի վէ
անըն միւպարէք իսմի շէրիֆի իջիւն՝ քի փութա թա
փընանլէրի Թէքտիլի էթաիլիւտէ՝ քէօթիւ ֆէյիլտէ
օլանլէր իպրէթ ալարապ Թէօպէ տէյէլէր, վէ ի
դաաթտէ օլանլէր Թէսէլա օլալէր. Օ իրա՝ ջիւնքի

1 Եւ ասէ (Եղիսէ) գիլիւմ Եւ Եւ, Լ'— լէրուս.

Դ. Թապ. Բ. 5:

2 Աւէ Եղիսէ. Եղիսէ իլիլիւ գիլ Եւ Դէրուս Եւ.

Դ. Թապ. Բ. 9:

Եղևայէ պէտեւ վեյլամպեր օլաճագ խոի, օ էճիւ
տէն լազըմ խոի. քի անէ տախի միւճիւզաթ գուվ
վեթի ինայեթ օլա, Լաքին պու քերէմ Լաւհըն
րէյինէ մէնուտ մասլահաթտէն օլմաղ իլէ, Եղևա
ճէվապ էտէր. քի, էկէր կեօյէ նագլ օլտուղիմի կեօ
րիւր իսէն՝ մաթլուպուն թէքմիլ օլտուն, վէ էկէր
կեօրմէզ իսէն՝ օլմասըն, Վէ պերապէր սեօհպէթ
էտէրէք կիտէր իքէն, Հիքմէթուլահ անիտէ կեօյ
տէն աթէշ շէքլի արապա վէ աթ՝ նուրանի պուլուտ
իլէ զուհուր էտիւպ՝ իքիսինի պիրիպիրինտէն այը
րարագ, տէրհալ Եղևա նագլ օլունուր կեօյէ¹.

Պու պապտէ աթէշտէն արապա վէ աթ, Եղև
անըն զայեթ շիտտէթլի աշգընէ վէ մուհապպէթի
նէ տէլալէթ անկլանըր. զիրա մուհապպէթի Լա
լահտա օլմաղ իլէ՝ տայիմա անըն միւպարէք իսի շէ
րիֆինին վէ մէճտինին զայրէթի իլէ, Լարայէլ ճէ
մաէթինին իսլահի նէֆս օլմասընէ արզուքէշ օլտու
ղինտէն, փութա մէյլ էտէնլէրի աթէշ կիպլի շիտ
տէթլի զագէպ իլէ թէքտիր էտէրէք՝ սալիհ քիմէս
նէլէր անըն հարէքէթինտէն ազիմ թէսէլա քէսպ
էտէրլէր, վէ կիւնահքէարլէր հէյպէթտէ գալուպ
զայեթ խէվֆ իւզրէ օլուր իտիլէր, Ֆիլհագիգա՝
ճիւմլէսինէ Լաւհըն էմրինի պէյսան էտիւպ անլէ
րի կիւնահտէն հըֆլ էթմէք արզուսի իլէ օ տէրէ
ճէ զայրէթ էտէր իտի, Թա քի՝ կեօյա ճիւմլէ Լա
րայէլ ճէմաէթինի եալընըզ քէնտի թաշըյուպ ի
տարէ էտէր հիսապը, () էճիլտէն Եղևսէ անի ճէնկ
արապասընէ վէ ճէնկեալէր աթլը ասքերէ թէշպիհ
էտիւպ՝ սէն իտին Լարայէլին գուվվեթի վէ իտա

1 Լէա Կապէ հրէղէն, Ե Երիվարէ հրէղէն, անընպէ
պէյին Դ Դէշ Երիւյոյն. Ե վերայոյն Եղևա շարժմաթ յեր
կէն. Դ. Թագ. Բ. 11:

րէ հտէնի տէյու արտաւորա նիտա էթտի¹. Վէ Լը
ղիա կեօրիւնմէզ օլուպ, Լըղիսէ եալընըզ գալտըղի
Հալտէ գասալէթ պիրլէ հսվապընը երութտը իսէ-
տէ, Լըղիա քէնտի մէշին հսվապընը անըն իւզէրինէ
կեօյտէն պըրագմաղ իլէ, ազիմ² թէսէլլա օլտու Լը-
ղիսէյէ օ մէշին հսվապ. «Նիճէ քի տեօնիւպ (Յոր
գանան չայըն քէնարընէ կէտիքտէ, անի սուլյա վու-
րարագ ՄլաՀա նիյաղ էթմէկ իլէ, քէլ էվվէլ չայ
իրի պեօլիւնտիւ. վէ Լըղիսէ չայըն պերի եագասընէ
կէչտիկինտէ, մէզքիւր իլիմ² թալիպլէրի անի կեօ-
րիւնճէ, Լըղիանըն րուհի Լըղիսէնին իւզէրինէ էնտի
տէյիւպ² թէմէննա հտէրլէր անէ². Ֆիլհագիգա
մէզպուրլէր սաՀիՀ պիլտիլէր Լըղիանըն կեօյէ նագլ
օլտուղինի, անճագ² պէլքի ՄլաՀ անի պիր տաղ²
եախօտ պիր թէփէ իւզէրինէ պըրագտը տէյու, իս
թէրլէր քի ատէմ² իրսալ հտիւպ արայալէր, Լըղիսէ²
եօլլամայըն տէտի իսէտէ, անլէր ղայէթ իպրամ է-
տիւպ, Լըղիսէ տախի րիզա օլմաղ իլէ, էլլի ատէմ²
իրսալ հտէրլէր Լըղիայը արամաղէ. մէզպուրլէր իւջ
կիւն կէզիւպ² պուլամատըզլէրի Հալտէ տեօնիլէր
Լըրիքուլա.

Վէ չիւնքի Լըղիսէյէ փէյղամպերլիք վէ միւճիւ-
զաթ գուվլէթի քէրէմ² օլտու, Լըրիքուլուն էՀա-
լիսի² անէ տէրլէր քի, մէմլէքէթիմիզ էյի տիր, լա-
քին սուլու քէօթիւ, մահսուլ Հասըլ էթմէյիւպ²
ինսանէ վէ Հայվանէ տախի քէտէր վէրիր. Լըղիսէ
պիր ճէտիտ տէսթի կէթիրտիր, վէ անէ թուզ գօյ-
ուպ սուլուն չըգտըղի եէրէ թուզու տեօքէր. վէ

1 Լը- Եղիւէէ հայէր և աղաղալիւր. հա՛յր, հա՛յր,
խաւտ Խարայէլի և հեծեալը նորա. Դ. թաղ. Բ. 12:

2 Մէն, հանգեաւ «գին Եղիւյի ՚ի վերայ Եղիւէի»
Դ. թաղ. Բ. 13:

Ալաճ պեյլէ հմր հտէր քի պու սու էյի օլսուն Թագ. Խորայէն
տէտիբտէ, հիբմէթուլաճ աճը սուլու էյիյէ թէպ
տիլ էթտի, Պէհմ էյլէ. լեղիզ սուլա թուզ պը
րագըսա ֆէնա պուլուր. լաքին Ալաճըն գուտրէ
թի պէյան օլսուն տէյու, Եղիսէ աճը սուլա թուզ
պըրագուպ լեղիզ էթտի.

Եղիսէ անտէն Բէթէլէ կիթմէլի օլտուգտէ՝ շէ
հիրին չոճուգլէրի զայէթ թէրպլիյէսիղ վէ պի ա
տէպ օլուպ, անի մէղագ հտէրէք՝ տաղ չաղըրը
լէր անէ¹, Եղիսէ անլէրէ ճէվապ էթմէք իսթէ
մէտի իսէտէ, արտըսըրա կիւլիւպ՝ տաճա զիյատէ
տնի մասգարա էթտիլէրինտէ, լանէթ հտէր ան
լէրի. վէ հէման օրմանտէն իքի այը չըգուպ՝ գըրգ
իքի չոճուգ փարալար անլէրտէն, Պու զաղէպ տէ
կիւլ քի եալընը Երիբով հճալիսինէ, իլա ճիւմէ
Խսրայէլէ տախի աղիմ իպրէթ օլտու, քի հէքքէս
էվլատընը թէրպլիյէ հտէ, վէ Ալաճըն փէյլամպէ
րինին իզգէթինի թանըյա, Եղիսէ անտէն Վարմէլու
տաղինէ վարուպ՝ պատէհու կէլըր Սամարիայէ,

ՍԻՒԱԼ 89.

Պալատէ մէզքիւր Խորայէլ փատիլանը Որոզիա քի Էօլտիւ, պատէ
հու քիմ փատիլան օլտու Խորայէլէ:

Դ. Դ. Ք. Նըն գարնտաշը Յովրամ. Օիրա Որո Յովրամ
զեանըն էվլատը օլմատըղինտէն, Աբաաք քէնտի
սաղըղընտէ Յովրամը փատիլաճըլէ միլաղիմ էթ
միշ իտի.

Պէլի Յովրամ՝ Բահաղ փութու գապուլ էթ

1 Սիւլէ-Էլանիւր ընդ ճանապարհն, ճանկի Գանրի
Էլէն ՚ի Գաղաթէն, աղալիլէն ՚ի հա և տալէն, Էլ Լիսաի,
Էլ Լիսաի. Դ. Թագ. Բ. 23:

մէյիւպ՝ անոն մահալէրինի երգարը, անլէրի .քի Ա~
քաաբ եափմըշ խտի, լաբին .քէմալի մէրթէպէ Ա~
լահըն էմրինէ տախի իդաաթ էթմէտի, Օ իրա ճէ~
մաեթ Լըրուսաղէմէ կիթմէսին տէյու. Յերօքովա
մը, եափտըղի ալթուն տանալէրի գալորըմատը. օ է~
ճիլտէն անոն կիւնահընէ .քէնտի տախի իլհագ օլտու.

Ա է չիւնքի Մովաբ փատիշահը էզ գատիմ Լա~
րայէլին փատիշահընէ սենէվի եիւզ պին մարեա վէ
եիւզ պին էրքէք գօյուն վէրկի վէրիւր խտի, Ա~
քաբ էօլտիւքտէն սօնկրա ասի օլուպ՝ մեօթատ օլա
նը վէրմէտի իսէտէ, մէզքիւր Ո.բողեա անի Թէք~
տիր էթմէկէ վագըթ պուլամայուպ էօլմէսի իլէ,
Յովրամ Մովաբըն իւզէրինէ ճէնկէ կիթմէլի օլուր~
վէ Յուդա փատիշահը Յօսափատա տախի խապէր
էտէր՝ .քի պիւ իթթիֆագ կիտէլէր, Յօսափատ ա~
նըն իլէ մուհապպէթ իւզրէ օլտուղինտէն, Թաա~
հուտ էտէր պերապէր ճէնկէ կիթմէկէ, Պունտան
գաթի նազար, Լըգօմ էյալէթինին փատիշահը Յօ~
սափատըն Թահգի հիւքմիւնտէ օլմաղ իլէ, անի տա~
խի ալուպ՝ իւչ փատիշահ եէքտիւ զայէթ ճէսիմ
ասքէր իլէ Մովաբըն իւզէրինէ կիտէրլէր, Լաբին
չէօլ գարաֆընտէն կիտիւպ եէտի կիւն սու պու~
լունմայընճէ, Ալահ պիզի Մովաբըլէրէ գըրտըր
մաղէ կէթիւրտի տէյու Յովրամ շիքէայէթ էթտի,
Յօսափատ Ալահըն խայէթինէ ումուտ էթմէկ ի~
լէ, պուրատէ Ալահըն փէյղամպէրլէրինտէն .քիմէ
վար իսէ, անոն էլի իլէ Ալահա սիւալ էտէլիմ տէ~
տիքտէ, Լըլիսէ փէյղամպէրին անտէ օլտուղինի խա~
պէր սլուպ, իւչ փատիշահ պերապէր կիտէրլէր ա~
նըն օլտուղի եէրէ, Լըլիսէ Յովրամը կէօրիւնճէ
խօլունմաղ, զիրա պիլի .քի անոն գալպի տօղրու
տէկիւ տիր. օ էճիլտէն տէր .քի, սէնին նէ իլին վար
պէնիմ իլէ, կիթ փէտէրինին վէ վալտէնին փէյ

ղամպերը Լերինէ. եկէր Յօսափատըն խաթրը օլմասա իտի, սանա եպէտի պագմաղ իտիմ. Վիլհամգիգա անլերին նէ սեպեպ իլէ կէտիկինի պիտի իսէտէ, Յովրամա Թաղիր էտիւպ հըրսլանմը օլմաղ իլէ՝ Ալահտան քէտինէ իլհամ օլմաղ քի ճէվապ վէրէ. () էճիլտէն պիր Վէլտացի կէթիրտիր՝ քի զէպուր օգուստուն. Վէլտացի զէպուր օգումաղէ պաշլատողի հալտէ՝ Եղիսէնին հըրսը Թէսքին օլուպ, Ալահըն իլհամը անըն իւղերինէ զուհուր էթմէկ իլէ՝ տէր քի, տէրէտէ գույուլէր գաղնըղ. ըրւղկէար էսմէտէն, վէ եաղմուր կէլմէտէն տօլսուն տէրէսու իլէ. Վէ տախի տիւլմանը ֆէթհ էտէճէքլերինի պէյան էտէր՝ քի Ալահըն գուտրէթինի Թանըյալէր. Վէ ագաա՝ էրթէսի կիւն էրքէն Լըգօմ գարա ֆընտէն ինայէթի պարի՝ օ տէրէճէ աղիմ սէլ զուհուր էտէր, քի օլտուգլէրի մահալ սու իլէ տօլար. Վէ Սովաբըլէր՝ մէղքիւր իւշ փատիշահըն կէտիկինի տույտուգտէ, պիւյիւք քիւլիւք ճէմ օլարագ՝ զայէթ քիւլիյէթլի ճէմիյէթ իլէ կէլիւպ՝ պիր Թէվիէ իւղերինտէ տուրուլէր, քի անտէն Խարայէլին օրտուսու կէօրիւնիւր իտի.

Վէ չիւնքի մէղքիւր տէրէյէ միւճիւղաթ իլէ սէլ կէլիւպ էգրաֆա եայըմը իտի, սապահ օլուպ՝ կիւնէչին շավգը սույուն իւղերինէ վուրտուգտէ. զէմինին իւֆիւնէթի տախի էիւքսէլմէկէ պաշլատողի հալտէ՝ Սովաբըլէր գարշտան Խարայէլին գարա ֆընէ պագուպ, սու՝ գան բէնկի գըրմըղը կէօրիւնիւր անլերէ. Լաքին մատամ՝ քի զաթը օ մահալտէսու էօգ իտի, վէ օ վագըթ եաղմուր տախի կէլիշ օլմատողինտէն՝ տէրլէր քի, Խարայէլին օրտուսուն.

1 Լէ- եղէ իբրէն նոսագիւտայ սաղմասայն, ելն Դ Քէրայ նորա յեռն Տէառն. Դ. Թագ. Գ. 18:

տէ՝ իւջ փատիշահըն մապէյնինտէ նիզա հասըլ օլուպ, ապէր պիրիպիրինի գըրտը, անլէրին գանը տըր կէօրիւնէն, Պախուսուս (նիճէ քի սէքսէն ալթը սիւալտէ զիբը օլտու,) մուգատտէմ Սմնլու վէ սայրի միլէթլէր՝ Յօսափատըն իւզէրինէ կէտիքլէրինտէ, ապէրին պէյնինտէ նիֆագ զուհուր էտիւպ պիրիպիրինի գըրմը իտիլէր, մէզպուրլէր անի էմ սալ էտէրէք՝ զանն էտէրլէր քի, Խարայէլին օրտու սուստէ տախի օ միսիլիւ նիֆագ զուհուր էթտի, Վէ մասլահաթը Թահգիգ էթմէտէն, տիւշմանը մըզ քէնտիլիկինտէն գըրըլուպ Թէլէֆ օլտու, վարուպ անլէրին օրտուսուսու Թալան էտէլիմ տէյիւպ՝ շուրութ իւզըն ճէնկ Թերթիպինի կէրի պըրագալ րագ՝ Թալան արզուսու իլէ Ճիւմլէսի պիրտէն գար մագարըլ Խարայէլին իւզէրինէ կէլըլէր, վէ Խարայէլ քի Թէտարիք իւզըն իտի, մէզպուրլէրի կէօրիւն ճէ՝ գալգուպ պաչար անլէրի գըրմաղէ, Վիհագի գա՝ Սովաբըլլէր էօլիւլէրի սօյալըմ տէր իքէն, տիրիլլէրէ րասթ կէլիւպ՝ փիւշման օլարագ Փիրար էթմէ կէ էիւզ դութուլէր իսէտէ, Խարայէլ անլէրին փէլինէ տիւշմէկ իլէ Ճիւմլէսինի գըլըճտէն կէշիրիր, վէ անլէրին մէմլէքէթլէրինի օ տէրէճէ խարապ էտէր, Թա՝ քի՝ երգմատըգ էէր պըրագմատըգտէն մատէ, Ճիւմլէ մէյվատար աղաճլէրի քէսիւպ՝ սու փուլնարիլէրինի տախի Թըգայուպ գափատըր:

Սովաբըն փատիշահը քէնտիլին պու միսիլիւ խարապիլէթինի կէօրիւնճէ, էէտի էիւզ տալ գըլըճատէմ իլէ Լոգում փատիշահընըն իւզէրինէ վար մագ իսթէյիւպ՝ անն էագլաշմաղէ գատըր օլամա տըղը հալտէ, հէր վէճիլ իլէ գաթի ումուտ օլմաղ իլէ, իւք օլըուսու՝ անի քի քէնտի էէրինէ փատիշահ էթմը իտի, ալուպ շէհրին պէտէնինին իւզէրինտէ Խարայէլ ճէմաէթինէ գարըք քէսիւպ գուր

Թագ . պան էթտի . Խարայել՝ մէզպոլորուն պու միսիլիւ
 Յուդայ . հարեքէթինի կեօրիւնճէ , եիւրեկէրի աճըմաղ իլէ՝
 անտէն այրըլուպ՝ կիտեր հերքէս քէնտի մէմլէքէ-
 թինէ . քէզա Յուդա փատիշահը Յոսափատ տա-
 Բ. Մնա . թի կէլիւ Լըրուսաղէմէ , Պատէհու Յոսափատ վէ-
 Իւ . ֆաթ էտիւպ՝ Սիօն տաղընտէ տէֆն օլունուր , քի
 մէզպոլու իկիրմի պէշ սէնէ փատիշահըք էթտի .

ՍԻՒԱԼ 90 .

Յուդա փատիշահը Յոսափատ քի եօրիւ , պատէհու քիմ փատի-
 շահ օլունու Երուսաղէմէն :

Յովրամ . ճ . Լնըն իլք օղլու Յովրամ , Պէլի Յոսափա-
 տըն էէտի օղլու վար իտի , լաքին Յովրամը քէնտի
 սաղըլընտէ փատիշահ էտիւպ , օ պիր էվլատէրիւ
 նին հեր պիրինէ մէմլէքէթ վէ դէմին Թախսիս է-
 տերէք չօգ մալ տախի վէրմիշ իտի , քի բահաթ կէ-
 չինիւպ՝ մադէյնլէրինտէ նիզա հասըլ օլմասըն , Ֆիւ
 ամմա՝ Յովրամ դուվլէթ քէսպ էթտիքտէ , գա-
 րընտաշլէրինի էօլտիւրիւպ անլէրին էէրլէրինի զապթ
 էթտիքտէն սօնկրա , Խարայէլին պիւլիւքլէրինտէն
 տախի , անլէր քի Լըրուսաղէմտէ սաքին օլմուշ իտի
 լէր , պաղըլէրինի էօլտիւրիւր , Պունտան գաթի նա-
 զար՝ չիւնքի անըն գէվճէսի Պաթողիա՝ Աբաաբըն
 գըզը իտի , անըն Թահրէրի իլէ Յուդանըն էյալէ-
 թինտէ հեր մէմլէքէթլէրտէ փութ եափարապ՝ Ճէ-
 մահէթի Ալահըն իգաաթընտէն չըգարուպ փութա
 Թափընտըրըր :

Կազար գըլ պուրատէ Ալահըն ատալէթինէ .
 Յովրամ իգաաթտէն չըգընճէ , անըն Թահրի հիւք
 միւնտէ օլան Լըգում Ճէմահէթի տախի անէ ասի օլ-
 տու . Օ իրա օ անէ գատար Յուդա փատիշահը
 դարափընտէն՝ անլէրին իւզէրինէ փատիշահ նասպ

օլա կէլմիշ իբէն, պու տէֆա անըն ընյինէ գարշը՝
քէնտի քէնտիլէրինէ փատիշահ նասպ էտէրլէր. Վէ
Յովրամ՝ անլէրին իւղէրինէ ճէնկէ կիթտի իսէտէ,
քէմալի մէրթէպէ թէքտիր էտիւպ՝ ֆէթուհաթ
էտէմէտիկինտէն, մէզպուրլէր պիր տահա իգաաթ
էթմէզլէր Յուգա փատիշահընէ. Քէզա Լորնա
տէնիլէն մէմլէքէթին էհալիսի տախի՝ իգաաթտէն
չըգարագ անտէն էիւզ չէվիրիւպ՝ ասի օլտու.

Պէլի՝ Լարայէլ ճէմաէթի տախի Յովրամտէն
խօշնուտ տէկիլ իտի, լաքին անըն դատտար օլ-
տուղի աշիքէար օլմաղ իլէ, խէվֆ էտիւպ սապր
էտէր իտիլէր. Վէ Լըլեա փէյղամպէր քի գաջ
սէնէ ագտէմ կեօյէ նագլ օլունմուշ իտի, Լըլա-
հըն իլհամը իլէ Յովրամըն քէօթիւ ֆէյլինի պի-
լիւպ, մէլայիք եէտի իլէ թաղեր քէաղըտը իր-
սալ էտէր անէ. վէ անըն էթտիկի քէօթիւլիւկի
իսի ըհամի իլէ քէնտինէ տույ էթտիքտէն մատէ,
նէ տիրլիւ էշէտտի զաղէպ իլէ թէքտիր օլաճաղի-
նի տախի պէյան էտէր, քի թէօպէյէ կէլիւպ իսլա-
հի նէֆա օլա¹. Յովրամ եէնէ փիւշմանըգ սուրէ-
թի կեօստէրմէյինճէ, Լըլահ մուսալլաթ էտէր ա-
նըն իւղէրինէ Փղշտացի տէնիլէն փութ փէրէսթլէ-
րի վէ արապլէրի. Սիրա մէզպուրլէր էզ գատիմ
Յուգա փատիշահընըն իգաաթընտէ օլուպ՝ անէ
վէրկի վէրիր իբէն, պու տէֆա ասիլիկէ էիւզ գու-
թարագ ճիւմհիւր իլէ Յուգանըն էյալէթինէ կի-
րիւպ՝ ճէմաէթէ չօգ սըգընթը վէրտիքլէրինտէն
մատէ, Լըրուսաղէմէ տախի կիրիլէր. Վէ Յովրա-
մըն սարայինտէ նէ քի պուլտուլէր իսէ՝ ճիւմլէսիւ

1 Լ- էի նմա գիր յեղեայէ մարգարէի. Լ ասէ...
Դիւանի լէ ո՛ւ գնացիլ Դո- ՚ի ճանապարհս Յովսէփարոս
հօր քոյ... Տէր հարցի լէիլ հարոսածովէ Ֆեծօր.
Բ. Ս. նաց. ԻԱ. 12:

նի ալտըգտէն սօնկրա, անըն երբէք վէ գըզ էվլատ
լէրինի վէ զէվճէլէրինի տախի էօլտիւրիւրլէր. ֆէ,
գաթ քիւլիւք օղու Ս. քողիւ, վէ անըն վախտէսի
Պաթողիւս պիր Թագրիւ գաջուպ խէլաս օլտուլէր
խէտէ, զայէթ քիւլիւթլի մալ իլէ Լըրուսաղէմ
տէն չըգուպ կիտէրլէր. Ս ագաա՝ Յովրամ իսլահի
նէֆս օլտուն տէյու՝ տիւշման էլի իլէ Թէքտիր օլ
տու, անճագ՝ զինհար քեօթիւ ֆէյիլտէն կէրի տուր
մատըղի հալտէ, Լաւհտան անէ մախսուս զագէպ
օլարագ՝ վիւճուտինտէ օ տէրէճէ շիտտէթլի վէճա
վէ մարագ զուհուր էտէր, Թա՝ քի՝ իքի սէնէ գա
լըն աղըրսը իլէ պաղըրսագլէրի կիւն պէ կիւն չիւ
րիւյիւպ տեօքիւլիւր իտի. Ս է պիր կեօնէ շիֆա
պուլաճագ հալի տախի գալմայուպ՝ նիճէ. քի Լըլիւս
անէ իրսալ էթտիկի քեաղըտտէ սիճիլ էթմիշ իտի,
օ մէնվալ իւզըն էշէտտի սիյասէթ իլէ՝ էթտիկինէ
կեօրէ պէլասընը պուլուպ հէլաք օլտու.

Սէզպուր՝ սէքիզ սէնէ Լըրուսաղէմտէ փատիւ
շահըգ էթտի իսէտէ, քեօթիւլիւկի սէպէպինէ ճէ,
մաէթ տախի չօգ սըգլէթ չէքմիշ օլմաղ իլէ, անի
փատիշահ շէրէֆի իւզըն գալտըրմատըգլէրինտէն
մատէ, սէլէֆի օլան փատիշահլէրին մէզարի օլտու
ղի եէրտէ տախի տէֆն էթմէյիւպ՝ Լըրուսաղէմտէ
պաշգա մահալտէ տէֆն էտէրլէր.

Իպրէթ ալսընլէր Յովրամըն Թէքտիրիւթլինտէն՝
Լաւհըն էմիրնէ մուղայիր հարէքէթ էտիւպ Թեօ
պէ տէմէյէնլէր. Պէլի՝ Լաւհ քէնտի ինայէթինէ
մէպնի անի տէրհալ Թէքտիր էթմէյիւպ՝ Լըլիւսըն
անէ իրսալ էթտիկի Թագիր քեաղըտը իլէ ալէեհ
էթմէք միւրատ էյլէտի. պախուսուս տիւշմանը ա
նըն իւզէրինէ մուսալլաթ էթտի՝ քի Թէրպիլէ օլա.
լաքին մէզպուր պու ինայէթի Թանըմայուպ՝ կիւն
պէ կիւն ֆէնալըղէ գատէմ պաստըղի հալտէ, է

Թագ. շէտտի զազէս իւն Թեքտիր օլտու. Ֆիւհագիգա՝
 Յուգայ. պու պապտէ Ալլահըն սապըը՝ մէրհամէթի՝ վէ ա-
 տալէթի տույուլուր. Օ իրա սապըըը օլմասը իւն՝
 կիւնահ. բեարը տերհալ Թեքտիր էթմէզ. մէրհա-
 մէթի օլմասը իւն՝ հերքէսին ըութպէսինէ վէ տե-
 ըհէսինէ նազարէն՝ լայըղի վէճհ իւզըն պիրէր սու-
 ըէթ իւն Թեօպէյէ տալէթ հտէր. քիմինի խասգէ-
 լէք, քիմինի ֆագիրլէք, քիմինին սէվկիւլիւսիւնիւ
 էլինտէն ալմագ, քիմինին իւզէրինէ տիւշման Թայ-
 ին էթմէք, վէ տահա սայիր կեօնակեօն սըգընթը
 իւն. քի ճիւմլէսի Ալլահըն եարտըմընէ ումուտ պիր-
 լէ՝ քէնտի հատտինի Թանըյարագ Թեօպէյէ կէլէ.
 Վ է ատալէթի օլմասը իւն, Թերպիյէ օլմայանը
 Թեքտիր հտէր, քի իշիտէնէր խէվֆ հտիւս. քեօ-
 Թիւ ֆէյիլտէն կէրի տուրալէր.

Սեզքիւր Յովրամ հօլտիւքտէ, օղլու Ո.քոզիա
 անըն եերինէ փատիշահ օլտու Լըրուսաղէմոն. Բ.
 Սեպ. Ի. Լաքին չիւնքի մէզպուրուն վալիտէ-
 սի Պոթողիա՝ Ա.քաաբըն գըզը իտի, անըն Թահրի-
 քի իւն՝ Ա.քաաբըն քեօթիւ ֆէյլինէ սիւլիւք էթ-
 տի. պախուսուս քի՝ Իսրայէլ փատիշահը Յովրա-
 մա տամատ օլուպ, պիրիպիրի իւն մուհապպէթ հ-
 տերլէր. լաքին իքիսիտէ փութփէրէսթիկէ միւշ-
 Թագ օլմաղ իւն, Ալլահըն հմրինէ մուղայիր խտիլէր.

ՍԻՒԱԼ 91.

Եղիտէ փէյղամպէրին Եէտի իւն տահա նէ՝ միւճիւզաթ օլտու.

Ճ. Սամարիատէ պիր տուլ գարը պօրճիւլ օ. ԳԼ. Դ.
 լուպ, ալաճագ սահիպի ագչէ եերինէ անըն իքի
 ջօճուլիի ալմագ իսթէր. զիրա մէզպուրէնին ագ-
 չէ հտէճէք մօլի եօգ իտի. քի պօրճուսու հտա հ-
 տէ. ֆէլաթ տիւրլիւ էճալէրտէն եափըմըն ճիւ-

զի եաղը օլուպ՝ անըն իլէ ատէթլերի իւզընէ եաղ-
լանըր իտի (օժանէր) . Վէ պիր քիմսէտէն տախի
խմտատ պուլամայուպ՝ զայեթ նաչար գալմաղ իլէ,
կիտեր հալինի Լզղիսէյէ իֆատէ հտէր . օ տախի սի-
ւալ հտիւպ՝ հվինտէ ճիւզի եաղը օլտուղինի պի-
լինճէ, տէր քի՝ կիթ եաղ տօլտուրաճագ չօգ գապ
ալ գօմէուլերտէն . սէն վէ հվատլերին իլէրի կի-
րիւպ՝ գափուլու գափա, հվտէքի եաղտան տօլտուր
անլերի . Ֆիլհապիգա՝ հմր օլտուղի իւզընէ եաղ տօլ-
տուրաճագ չօգ գապ ճէմհտիւպ, անլերի պիր պիր
հվատլերի վերիրլեր անէ . օ տախի հվտէքի եաղ-
տան անլերին ճիւմլէսինի տօլտուրտու խտէտէ, հիք-
մէթուլաճ՝ եաղ էքսիլմէղ . վէ տահա գապ իսթէր
քի անլերի տախի տօլտուրա . հվատլերի զայրի գապ
եօգ տուր տէյինճէ, եաղ տախի քէսիլիր . Վէ Լ-
ղիսէնին թէնպիհի իւզընէ օլ եաղը սաթուպ՝ պօղ
ճուռու վէրտիքտէն մատէ, հվատլերի իլէ կէչի-
նիւպ՝ մէմնուն օլուր Լալհատան վէ Լզղիսէտէն .

Վէ չիւնքի Լզղիսէ Լսրայէլ էյալէթինտէ վա-
գըթ վագըթ կէզէր իտի՝ քի ճէմսէթի թէսէլա
հտէ . էքսէրի Սուլմա տէնիլէն մէմլէքէթտէն կէչ-
մէկ իլէ, անտէ պիր ֆազիլէթլի խաթուն անի հվի-
նէ կէօթիւրիւպ՝ իղզէթ պիրլէ եէմէք եէտիրիւ ի-
տի . մէզպուրէ՝ քէնտի էրի իլէ մէշվէրէթ հտիւպ՝
հվին իւսթ գաթընտէ Լզղիսէ իլին մախսուս պիր
քիւչիւք օտա եափուպ, իգթիզա հտէն թագըմը
տախի մէվճուտ հտէր, քի կէլտիկինտէ անտէ բա-
հաթ հտէ¹ . Լզղիսէ կէլիւպ օտատէ օթուրտուգ-

1 Լ- տաէ Լինն ցայր իւր . գիլիմ, զի այրն Ասպու-
ծոյ սորբէ է . և ճանապարհ նորա առ Ռօք է : արասցո՛ւք
նմա վերնապոռն Ռ փոքրիկ, և Դիցոռ-ք ՚ի նմա մահիճն և
սէղան և ախոռ և աշխանակ . և եղիցի ՚ի գալ նորա առ
Ռիշ, Տփլէ ունոր . Դ . թապ . Դ . Ս :

տէ՝ անէ պիր էյլըբ էթմէք արզուսի իլէ, փատիշա
հա՝ եախօտ սերապքէրէ միւթալիբ մասլահաթը վաթ
մը տէյու սիւալ էտէր. վէ անըն պիր շէյէ միւհ
թաշլըղի օլմայուպ՝ հէր վէճհ իլէ ասուտէ հալ օլ
տուղինի պիւտիքտէ, քէնտի խըզմէթքեարը Պէե
ղիէ տէր քի, նէ՞ էտէլիմ անէ՝ քի պիզէ պու գա
տար էյլըբ էթտի, Պէեղի անըն պի վէլէտ վէ էհ
լինին կէնճ օլտուղինի խապէր վէրինճէ, Լըլիսէ ա
նի չաղըրուպ տէր քի, կէլէճէք սէնէ պու վագըթ
էվլատըն օլտու գուճաղինտէ, Քիլհագիգա՝ Լըլի
սէնին ճէվապը իւզըն՝ օլ խաթուն էրքէք էվլատ
թօղուրտու, Վէ չօճուգ պիւլիւլիւպ՝ օրագ վագ թի
թարլայա փէտերինին եանընէ վարտգտէ, կիւնէշին
շիտտէթինտէն պաշը աղըրըր, փէտերի իրաալ էտէր
անի վալիտէսինէ. վէ էօյլէն վագ թինէ գատար՝ վա
լիտէսինին տիզի իւզէրինտէ ուլուլուպ էօլտիւ.

Նազար գու մէգքիւրէնին իթիգաթընէ. զիրա
չօճուղին էօլտիւկինի քիմնէյէ պէյան էթմէյերէք՝
կէօթիւրիւր անի Լըլիսէնին օտասընէ. վէ անըն տեօ
շէկինտէ եաթըրուպ՝ գափուլու գափատըգտէն
սօնկրա, էհլինի չաղըրուպ՝ պիր ատէմ՝ վէ մէրքէպ
խաթէր քի Լըլիսէնին եանընէ կիտէ, Մէզպուր՝ նէ՞
վար քի պու կիւն անէ կիտէճէքսին տէտի իսէտէ,
չօճուղին էօլտիւկինի խապէր վէրմէյիւպ կիտէր.
Վէ Լըլիսէ օ վագըթ Սարմէլտ տաղինտէ օլմաղ
իլէ, անի գարշտէն կէօրիւպ՝ Պէեղիէ տէր քի,
Սովմալը տըր կէլէն, կիթ սիւալ էթ քի էյի մի
տիրլէր. () տախի վարուպ սիւալ էթտիքտէ, նէ
սէպէպ իլէ կէլտիկինի անէ պէյան էթմէյիւպ, հէ
ման կէլըր Լըլիսէնին պաղընէ տիւշէր, Պէեղի ա
նի կէրի ալմագ խաթէյինճէ, Լըլիսէ տէր քի ին
ճիթմէ, անըն տէրտի վար. լաքին Ալլահ պէյան
էթմէտի պանա. Վէ մէզպուրէ՝ սէնտէն էվլատ

իսթէտիմ մի տէյու՝ տաղի տէրուն պիրլէ ֆէրէաս
էթտիկի հալտէ, անկար. քի չոճուգ. էօլմիւշ տիւր.

() Լ պապտէ Լլահ տախի իհամ էթմէկ իլէ
Պէէգլի տէր. քի՝ գուշաղինի պաղա, վէ պէնիմ
ասամը ալուպ՝ կիթ չոճուղին իւղէրինէ գօ. Լաքին
կիտէր իքէն եօլտա. քիմնէ իլէ սէլամ ալուպ վէր
մէ. Պու թէնպիհի էտէր. քի՝ Պէէգլի եօլտա բասթ
կէլտիկի ատէմէր իլէ սեօհպէթէ մէշղուլ օլուպ
էյլէնմէսին. Պէլի՝ Պէէգլի ասայը ալուպ կիթտի.
անճագ. մէղքիւրէ Սովմալը եէմին էտիւպ՝ սէնի
պըրագ. մամ տէտիկինտէ, Լըլիսէ տախի կիտէր անըն
արտըրա, Պէէգլի վարուպ ասայը չոճուղին իւ
ղէրինէ գօտու իսէտէ, պիր էլամէթ զուհուր էթ
մէզ. () Լ պապտէ Լըլիսէ օտայա կիրիւպ՝ գափույու
գափար. վէ Լլահ նիյաղ էտէրէք, չոճուղին իւ
ղէրինէ տիւշիւպ, աղղըն՝ աղղըն, կեօղլենիւ՝ կեօ
ղլենիւն, վէ էլինի՝ էլինին իւղէրինէ գօյարագ. իքի
գաթ օլմաղ իլէ (կծկէլ), չոճուղին թէնի սըճագ.
լանըր. օտանըն պիր դարաֆընէ, վէ օ պիր դարա
ֆընէ՝ կիտիւպ տուա էտէր Լլահ. վէ չոճուղի
էօրթիւպ էէտի տէֆա պու միսիլիւ հարէքէթ էթ
տիքտէ, հիքմէթուլահ՝ չոճուգ. տիրիլիւպ թէսլիմ
էտէր անի վալիտէսինէ. Լըլիսէնին պու միսիլիւ
հարէքէթ իլէ չոճուղի տիրիլթմէսի՝ բուհանի ֆիքիր
իւղրէ՝ Բէլամուլահըն թէն ալուպ ինսանը կիւնահ
տէն իսէլաս էթմէսինէ էօրնէկ անկլանըր.

Պուտտան գաթի նազար, Խարայէլին էյալէթին
տէ գըթըգ զուհուր էտէճէկի Լըլիսէյէ պէյան օլ
մաղ իլէ, օլ խաթունէ տէր. քի, էէտի սէնէ գըթ
ըգ օլաճագ. տըր, կիթ սայրի էյալէթտէ սաքին օլ.
նիճէ. քի պէյան տըր. Դ. Թագ. Բ. Վէ մէղպու
րէ. քէնտի թագ ըմը իլէ կիտէր փու թփէրէսթ թօի
րաղինտէ սաքին օլուր.

Պազաա՝ Լճիսէնին ճէվապը իւզըն գըթըզ օլուպ կէջտիքտէն սօնկրա՝ եէնէ կէլիր Սամարիայէ . Լաբին անըն էվինի՝ վէ Թարլասընը սայիրլէրի զապթ էթմիշ օլմաղ իլէ , փատիշահա շիքեայէթ էտէր . պախուսուս անըն էվլատընը Լճիսէ տիրիլթաի տէյուլ՝ փատիշահ Վահեգիտէն իշիթմիշ օլուպ , ատէմ Թային էտէրէք՝ հէր .քիմ .քի զապթ էթմիշ իսէ անըն էվլնի վէ Թարլասընը , եհտի սէնէտէ հասըլ օլան մահսուլու իլէ ալուպ՝ Թէսլիմ էթտիրիր անէ .

Լաբէթ ալ . մէզքիւրէ Սովմնալը Լճիսէնին իզլէթինի սագլայուպ անէ իբրամ էթտիկինէ պէտէլ , էվլատ սահիպի օլտու . վէ չօճուղի էօլտիւքտէ , անըն տուասը իլէ տիրիլտի . պախուսուս .քի՝ անըն պէյան էթմէսի իլէ գըթըզ վազ Թինտէ սայիր եէրէ կիտիւպ՝ լահաթ կէջինտի .

Պատէհու Լճիսէ Վաղգաղա տէնիլէն մահալէ կէլիր . վէ օ էյալէթտէ տախի գըթըզ օլուպ՝ փէյա զամպեր էվլատլէրի անըլան իլիմ Թալիպլէրի անըն եանընէ կէտիքլէրինտէ , խըզմէթքեարընէ էմր էտէր .քի անլէրէ եհմէք փիշիրէ , Լաբին պահճէլէրտէ եէյէճէք եէշիլիք պուլունմաղ օլմաղ իլէ , գըլա չըգուպ պիլմէյէրէք զէհիրլի եէշիլիք վէ անլէրին մէյվասընը տէվշիրիր . վէ գազանտէ փիշիրիւպ միսաֆիրլէր անտէն եէյինճէ , զայէթ աճը՝ վէ եէնմէզ օլտուղինտէն , պու գազանտէ էօլիւմ վարտէյու նիտա էտէրլէր¹ . վէ Լճիսէնին էմրի իլէ , օ գազանէ ուն պըրագուպ՝ եէտիքլէրինտէ , ինայէթի պարի .քիմնէյէ .քէտէր օլմաղ , Պիր ատէմ Թարլասընըն իլէ մահսուլունտէն Լճիսէյէ պիր գաջ ալ փա էքմէկի վէ Թօրպա իլէ տիզի ինճիրի կէթիրիր .

¹ Աշաղիեդին և ստէն . հահ է 'ի ստի տա' այրէ Ասպուծոյ . Դ . Թաղ . Դ . 40 :

օ վագրթ անըն եանընտէ եիւղ ատէմ՝ պուլունմաղ իլէ, տէր .քի վերին ճէմաէթէ եէսինլէր . Պիամ մա խըզմէթքեարը՝ եիւղ ատէմէ պուլ նէ՞ օլաճագ տէտիկինտէ, ճէվապ հտէր .քի վէր եէսինլէր, զե րա Ալլահ պեօլէ տէր .քի, եէսինլէր վէ արթսըն . վագաա Լըղիսէնին ճէվապը իւղըն՝ եէրլէր վէ ար Թար օ էքմէքլէրտէն :

ԳԼ Ե.

Սիւրեանի փատիշահը՝ Ագերին օղլունուն սէ րասքերի՝ Նէեման տէնիլէն .քիմէանէ ույուղ իլէ թինէ օղրար . վէ չիւնքի մէզպուր դայէթ ճէսուր վէ միւտէպպիյր օղուպ՝ փատիշահըն ինտինտէ զնյ ատէ շէրէֆլի իտի . պախուսուս՝ ինգրազ պուլան Սիւրեանի տէվլէթինէ, Ալլահ անըն եէտի իլէ մէ Թանէթ վէրմէկ իլէ, փատիշահ իսթէր իտի .քի շի ֆա պուլա . Սէ Սիւրեանիլէր՝ Խարայէլին էյալէ թինտէն պիր .քիւչիւք գըզ հսիր հտիւպ՝ սաթար լէր անի՝ Նէեմանըն զէվճէսինէ :

Սէզքիւրէ գըզ՝ Լըղիսէնին էթտիկի միւճիւ զաթլէրի իշիթմիշ օլմաղ իլէ՝ խաթունինէ տէր .քի, աղամ կիթսէ Սամարիատէ Ալլահըն փէյղամպէրի նէ, անէ շիֆալըգ վէրիր, Նէեման պուլ ճէվապը տույտուգտէ փատիշահէ պէյան հտիւպ, անըն էմ րի իւղըն ազիմ՝ տէպտէպէ վէ չօգ հէտիյէ իլէ կի տէր Սամարիայէ Խարայէլին փատիշահը (Յովրամա, Յովրամ մասլահաթը անկլատըգտէ, տիւշմանլըգ զանն հտիւպ՝ պէն Ալլահ մըլըմ .քի էօլտիւրմէկէ եախօտ եաշաթմաղէ գատըր օլայլըմ տէյիւպ՝ հս վապընը եըւթար . Օյրա Սիւրեանի փատիշահը հիւքմ հտէր հիսապը եաղմըշ իտի .քի՝ Նէեմանը սանա իրսալ էթտիմ, կէլտիկինտէ անի էյի հտէ մին, Յովրամըն հարէքէթինի Լըղիսէ իշիտինճէ, խա պէր հտէր .քի նիլիւն եըւթտըն հսվապընը, պանա կէլին Նէեման, վէ պիլին .քի փէյղամպէր վար

տոր Խորայելտէ : Ահ 'Նէեման քէնտի Թագըն ի
 լէ Լղիսէնին օլտուղի էվին գափուսու էօնիւնէ կէ
 տիքտէ : Լղիսէ տիշարը չըգմայուպ' ատէմ իրսալ
 էտէր անէ քի, կիթ եհտի տէֆա եայգան Յորգա
 նան չայընտէ' քի շիֆա պուլասըն : Ահգպուր պու
 ճէվապը իլիտինճէ' կիւճէնիւպնիկերի տեօնէր : զի
 րա ումար իտի քի Լղիսէ տիշարը չըգուպ' Ալլահըն
 իսմինի օգուլարագ' էլինի իւզերինէ գօմաղ իլէ շի
 ֆալըգ վերէ : () Էճիլտէն տէր քի, Շամըն չայլա
 րը' Խորայելին ճիւմէ սուլարընտէն էյի տիւր, կի
 տիւպ անէրտէ եհտի տէֆա եայգանուպ շիֆա
 պուլուրում : Խըզմէթքեարլերի անէ տէրլեր քի
 փէյլամպէր աղըր Թէքլիֆ տախի էթմիշ օլտա, իճ
 րա էթմէք պօրճ իտի, օ քի կիթ եայգան վէ շիֆա
 պուլ տէտի իսէ, Թէքմիլ էթ անըն տէտիկինի, 'Նէ
 եման պու ճէվապ իլէ իսքեաթ օլարագ' կիտիւպ
 Յորգանան չայընտէ եհտի տէֆա եայգանտըղի հալ
 տէ, հիքմէթուլահ' իւզերինտէ էպէտի իլէթ նի
 շունը գալմայուպ' շիֆա պուլմաղ իլէ, կէլըր Լղի
 սէտէն մէմնուն օլուր : վէ Թագըրի էտէր' քի Խա
 րայելին Ալլահընտան դայրի Ալլահ էօգ տուր տիւ
 նեատէ : Ահ շինքի մէզպուր չօգ ագչէ վէ օն Թա
 գըմ էսվապ կէթիրմիշ իտի քի հէտիյէ վերէ, ան
 լերի սուսուպ' ալ տէյու նիյաղ էթտի իսէտէ, Լ
 զիսէ անտէն պիր շէյ ալմաղ, Փիէհմ էյլէ : ինայէ
 Թի պարի' 'Նէեման քի Ալլահը Թանըտը իսթէմէզ
 քի պիր տահա փուլթա գուրպան էտիւպ սէճտէ
 գըլըն : օ Էճիլտէն տիլեր քի Լղիսէնին էմրի իլէ
 Խորայել էյալէթինին գօփրաղինտէն իքի գաթըր
 եիւքիւ գօփրագ ալուպ կէօթիւրսիւն Շամա, քի
 անտէ սեղան ետփուպ անըն իւզերինտէ Ալլահա
 գուրպան էթսին : Ալունտան գաթի նազար, Շա
 մա վարուպ մանսուպինին իգթիզտընտէն' րուսում

օլտուղի իւզըն՝ Սիւրեանի վատիշահը փութա սէճ տէ գըմաղէ կիթտիկինտէ, քէնտի էլինէ տայան մաղ իլէ՝ մէճպուր օլաճագ խտի փութուն էօնիւն տէ էյիլմէկէ, նիճէ քի օ անէ տէկին պիլմէյէրէք էտէր խտի. լաքին Սլաշը Թանըրգտէն սօնկրա՝ փութա պաշ էյմէք իսթէմէտիկինտէն, տիլէր քի՝ Սլաշ աֆ էթսին. վէ Լըլիսէ անըն գալպինէ վէ իթիգաթընէ նազարէն տէր քի, կիթ սէլամէթ իլէ. օլ պապտէ մէզպուր ազիմ շազըգ իլէ կիթտի եօլունէ.

Փիսամմա Լըլիսէնին խըզմէթբեարը Վէեզի՝ գա մաի օլմաղ իլէ, Լըլիսէ՝ Նէեմանտէն պիր շէյ ալ մատը իսէ, պէն ալըրըմ տէյուպ՝ անտէն կիզլի Նէեմանըն արտըսըրա կիտէր. վէ կեօյա քէնտինի Լըլիսէ եօլամըշ կիպի տէր քի, փէյղամպեր էվլատէլինտէն իքի ատէմ կէլտի. անլէր իշիւն պիր Թօր պա ագէ՛ վէ իքի Թագըմ էսվապ իսթէտի. Նէեման պու ճէվապը իշիտինճէ, զայէթ խօյլանուպ՝ հէման գօջուսուտէն ինէր. իւջ Թօրպա ագէ՛ վէ իքի Թագըմ էսվապ քէնտի իքի խըզմէթբեարընէ վէրիւպ Վէեզի իլէ իրսալ էտէր. լաքին Վէեզի հիյէսինտէն նաշի՝ եօլտա էյլէնիւպ գարանըգ օլտուգտէ, ագէճէյի վէ էսվապլէրի ալուպ քէնտի էվինէ գօր, վէ անլէրի կէրի շէվիւրիւպ՝ կէլէր Լըլիսէնին հուզուրինէ. Սէ Լըլիսէ՝ նէրէտէն կէլիւրին տէյու սիւալ էտինճէ, ճէվապ էտէր քի, գուլու նուն պիր եէրէ կիթտիկի եօգ տըր.

Նազար գը պուրատէ գամաի Վէեզլինին սէֆիլ հալինէ. օ քի տայիմա Լըլիսէնին խըզմէթինտէ օլուպ, անըն էթտիկի միւճիւզաթլէրի աշիքեար կեօրմիւշ իքէն, խիւաֆ սեօյէյիւպ անի ալտատմագ իսթէր, քի էթտիկի քեօթիւ լիւք զահիրէ չըգմալ սըն. լաքին՝ անըն նէ ֆիքիր իւզըն՝ Նէեմանտէն

ագջէ վէ հսվապ ալտըղինի՝ Լլա՜հ Լըղիսէյէ պէյան
 էթմիշ օլմաղ իլէ, ճէվապ էտէր .քի՛, Լէեմանտէն
 ագջէ վէ հսվապ ալտըն .քի՛ զէյթինլը՝ պաղ՝ եզ
 .քիւզ՝ գօյուն՝ .քեօլէ՝ վէ խալարգ ալասըն, իմտի
 Լէեմանըն ույուզըն զուհուր էթսին սանա, վէ սէ-
 նին էվլատէրինէ տայիմա, Լըղիսէ պու ճէվապը
 սեօյլէտիքտէ, հէման անիտէ Վէեզի ույուզլանուպ
 չըգար տիշարը, Վաամաի վէ խիլաֆ սեօյլէյէն ա-
 տէմլէր իպրէթ ալսընլէր Վէեզինին զագէպինտէն .
 օ .քի մալ արզուսինտէ օլուպ խիլաֆ սեօյլէտի, վէ
 Լըղիսէնին իզգէթինէ զիւլ օլաճագ իշ էթտի, տէ-
 կիլ .քի եալընըղ .քէնտինին, իլա ճինսինին տախի
 տայիմա ույուզ իլէթինէ կիրիֆթար օլմասընէ պա-
 տի օլտու :

Լըղիսէ Լըրիքովա կէտիքտէ, անտէ օլան փէյղամ ԳԼ. Զ
 պէր էվլատէրինին սաքին օլտուգլէրի մահալ տար
 օլմաղ իլէ, իսթէրլէր .քի Յորգանանէ վարուպ, ան
 տէ օրմանտէն տիրէկ .քէսիւպ կէնիշ եէր եափալէր
 .քէնտիլէրինէ, Լըղիսէ տախի կիտէր անլէր իլէ, Լլա
 ճագ անլէրտէն պիրի՝ տիրէկ .քէսէր իքէն պալթա
 սընըն տէմիրի սափընտէն չըգուպ սույա տիւշէր,
 վէ մէզպուր անի էմանէթ ալմըշ օլուպ՝ .քէնտի տա-
 խի ֆագիր օլմաղ իլէ, վայ տէյու Ֆիրեատ էթտիք-
 տէ, Լըղիսէ պիր փարչա օտուն եարուպ՝ տէմիրին
 տիւշտիւկի եէրէ սույա պըրագըր . հիքմէթուլահ
 տէմիր անիտէ օտուն իլէ սույուն իւզէրինէ .քէնարա
 չըգար . վէ մէզպուր ֆագիր անի ալուպ շաղ օլտու :

Պալատէ մէզքիւր Սիւրեանի փատիշահը Լըե-
 րին օղու՝ Խարայէլ փատիշահը Յովրամ իլէ խու-
 սումէթ իւզընէ օլուպ, անըն էյալէթինէ տայիմա .քէ-
 տէր վէրտիկինտէն մատէ, վագըթ վագըթ ատէմ
 իրսալ էտէրէք փուսուտէ կիզլէտիր, .քի Յովրամ
 Սամարիատէն տիշարը չըգտիղնտէ, պիր Թագրիպ

անի գութա, ի տքին Ալահըն իշամը իւէ Լզղիսէ անըն թէրթիպինի, վէ նէրէտէ ատէմ կիզլէթտի կինի պիլիւպ՝ Յոլրամա պէյան հտէր իտի, () տա խի թահգիգի մասլահաթ հտէրէք էլէ կէջմէտիկի հալտէ, Ագերին օղու էօվքէյէ չըգուպ թէվապիւ լէրինէ իթապ հտէր, քի պէնիմ հարարըմը քիմ խապէր վէրիր Խարայէլին փատիշահընէ, Օ իրա չօգ տէֆա ատէմ կիզլէտիւպ՝ թէրթիպի պօշա չըգըն ճէ, զանն հտէր քի քէնտի հարարընէ ակեահ օլանն լէրին պիրի տիր խապէր վէրէն, Վիլհահգիգա՝ մէզ պուր պու ֆիքիրէ զահիպ օլտու խստէ, թէվա պիլէրինտէն պիրի տէր քի քիմնէ տէկիլ, իլա Լզղիսէ փէյլամպէր տիր անէ խապէր վէրէն, զիրա սէն էաթտըղին օտատէ նէ քի սեօյլէր խսէն, օ խապէր վէրիր Խարայէլին փատիշահընէ:

Սէզպուր պու ճէվապը իշտիւպ՝ վէ Լզղիսէնին տախի Վոլթայիմ տէնիլէն մէմլէքէթտէ օլտուղի նի տուլտուգտէ, քիւլլիյէթլի ասքէր իրսալ հտէր, քի վարուպ անի գութսուկէր, Վադասա՝ ասքէր կէլիւպ կէճէ վագթի մէմլէքէթի գուշատոր՝ քի Լզղիսէ գաջմասըն, սապահ օլուպ Լզղիսէնին ուշաղը ասքէրի կէօրիւնճէ, վէ մասլահաթը տախի անկ լայուպ՝ նէ՞հափալըմ տէյու խէվֆ պիրլէ սիւալէթ տիկինտէ, Լզղիսէ ճէվապ հտէր քի խէվֆ էթմէ, զիրա անլէրտէն չօգ տըր պիզլմ իլէ օլանլէր, Վիլ վագի հագ դարաֆընտէն մէլայիքլէր թային օլմուշ իտի քի Լզղիսէյի տիւշմանտէն հըֆղ հտէլէր, լա քին ուշագ անլէրի կէօրէմէղ իտի, վէ Լզղիսէ Աւ լահա նիյաղ հտինճէ, ուշագ տախի մէլայիքլէրի կէօրիւպ միւսթէրի՛օ օլտու, Վէ ասքէր շէհրէ կիր մէլի օլտուգտէ, Լզղիսէ՝ Ալահըն գուտրէթինի անլէրէ պէյան էթմէք արղուսի իլէ, նիյաղ հտէր՝ քի անլէրին կէօղլէրինէ շաշըլըգ զուհուր հտէ, քի կէօր

տիւբլէրին թանձաղէ գատոր օլմայալէր ¹ .

Ս ագաա հիբմէթուլա՛ մէզպուրլէրին կեօզլէրինէ՛ օ միսիլիւ հմալի սապգաթ էթմէմիշ շաշլըգ զուհուր էտէր . քի՛ կեօզլէրի աչըգ օլուպ՝ զաթըն տէն կեօրտիւբլէրի եէրլէրի վէ առէմլէրի տախի ֆէրգ էտէմէզլէր . քի հանկը մահալ տըր . վէ քիմ տիր . Ս է Լըլիսէ մէմլէքէթտէն տիշարը չըգտըգտէ . անէ սիւալ էտէրլէր՝ քի Լըլիսէ նէհէտէ տիր . օ տախի ճէվապ էտէր . քի պուրասը տէկիլ տիր արա տըղնըզ էէր . պէսիմ արտըմնըրա կէլն քի՛ սիզի կեօթիւրէյիմ իսթէտիկինիզ առէմին եանընէ . վէ էօնլէրինէ տիւշիւպ՝ անլէրի Սամարիայէ կեօթիւր տիւքտէ , թէքըար Սլահա նիյաղ էտէր . քի՛ աշըն անլէրին կեօզլէրինի . Ս է հիբմէթուլա՛ մէզպուրլէրէ զուհուր էտէն շաշլըգ տէֆ օլունճէ . քէն տիլէրինին Սամարիատէ օլտուղինի պիլիւպ՝ զայէթ հէյպէթտէ գալուպ շաշարլէր .

Յոյրամ մասլահաթը անկլատըգտէ . անլէրի գըր մագ իսթէտի իսէտէ , Լըլիսէ ըիզա օլմայուպ տէր . քի՛ ճէնկ իլէ . քիմի գութար իսէն անլէրի գըր . պունլէրէ գաամ չըգար՝ եէմէք եէյիւպ կիթսինլէր . իմ տի Յոյրամ Լըլիսէնին ճէվապը իւզըն անլէրէ ազիմ զիյաֆէթ էտիւպ՝ պի . քէտէր իրսալ էտէր ճիւմլէսինի .

1 Լ- իջին առ նա . Լ- Էիայ յաղըն Եղեհէ առ Տէր՝ Լ- ասէ . հա՛ր զալգիտ զայտ շաշլ-լէտմէ . Լ- Էհար շիւսա շաշլ-լէտմէ ըստ Բանին Եղեհէի . Դ . Թագ .
 Զ . 18 :

ՍԻՒԱԼ 92.

Պատէհու Սիւրեանի փատիշահը Ագեբին օղու՝ թէրաք Խորայէլ փա-
տիշահը Յովրամա տիւշմանդդ էթտի մի :

Ճ. Եթտի. Վիլվագի մէգքիւր միւճիւղաթըն
իւղերինէ՝ Սիւրեանիէր Խորայէլին դօփրաղինէ կիւ
րիւպ զիյան վերմէտիլէր իսէտէ, Լագերին օղու պու
միւճիւղաթը Լլաճտան պիլմէյիւպ՝ Յովրամտան
էօճ ալմագ գասթիստէ օլմաղ իլէ, ֆուրսագ արար
իտի քի մէրամընը իճրա էտէ :

Սէ չիւնքի Խորայէլին դօփրաղինտէ գըթլըգ ջ
լաճագ տէյու մուգատտէմ Լըլիսէ պէյան էթմիշ
իտի, (նիճէ քի թօգսան պիր սիւալտէ զիքր օլտու.)
գըթլըգ կիւն պէ կիւն թարագգա պուլուպ՝ ճիւմ
լէ Խորայէլ ճէմաէթինին, պախուսուս Սամարիա
էճալիսինին զայէթ նաչար վէ սըգընթը իչինտէ օլ-
տուգլէրի աշիքէար օլմաղ իլէ, մէգքիւր Սիւրեանի
փատիշահը անճագտէ վագըթ պուլուպ, վէ ճէսիմ
ասքէր իլէ կէլիւպ Սամարիայը մուճասքէ էթտի
իսէտէ, էպէտի ճէնկ հարէքէթի կէօստէրմէզ՝ քի
ասքէրի գըրըմասըն. զիրա ումար իտի քի էճալի
գըթլըգտէն պունալմաղ իլէ՝ հէրհալ քէնտինէ
թէսիմ օլուրլէր :

Սագաս՝ Յովրամըն անէ գարշը հարէքէթ էտէ
ճէք հալի օլմայուպ՝ մահպուստէ մէքս օլմուշ հիւ
սապը տէրունի շէհիրտէ գափանուպ գալտը. Սըթ-
լըգ տախի օ տէրէճէ թէզայիտ պուլտու, թա՛ քի
էճալի գապիաթըն գապուլ էթմէտիկի՝ նափաք
հայվանլէրի զարուրի էէտիքտէն մատէ, ինսան էթի
տախի էէմէկէ պաշարլէր, Սիճէ քի Յովրամ՝ շէ-
հիրին պէտէնինին իւղերինտէ կէզէր իքէն, պիր գա-
րը սայիր գարըտէն շիքէայէթէ կէլիւպ, էաշատ պէ-
նի էա՝ փատիշահ տէյու ֆիղան էթտիքտէ, Յովրա

մին ճանը սըգըլուպ՝ Ալահ եաշատմասըն սէնի, պէն նէրէտէն եաշատայըմ, հարմանտէն, եօգսա շէրապ խանատէն մը տէյուլ՝ հօվքէ իլէ ճէվապ վէրիր¹. վէ սօնկրա փիւշման օլուպ նէ տիր տէյուլ սիւալ էթ տիքտէ, մէզպուրէ ճէվապ էտէր քի՝ պու գարը պանա տէտի քի, պու կիւն սէնին՝ օղլունու եէյէլ լիմ, եարըն պէնիմ օղլումու. վէ պէնիմ օղլումու փիշիրիւպ եէտիք, իքինճի կիւն վէր օղլունու եէյէլ լիմ տէտիմ իսէ, սագլատը անի. էնվրամ պու ճէվապը իշիտինճէ՝ եիւրէկինին աճըսընտէն էսվապընը երութար.

Ֆիհհագիգա՝ պու միսիլիւ գըթըղըն Ալահ տան զաղէպ օլուուղի աշիքէար օլմաղ իլէ, մէզպուր չըպլագ Թէնին իւզէրինէ չուլ կիյմիշ իտի. զիրա էսվապընը երութար իսէ՝ ճէմաէթ տախի կեօրտիւ անըն չուլ կիյմիշ օլուուղինի. Պու պապտէ էնվրամ պօրճ իտի քի՝ մէզքիւրէլէրի գաթլ էտէ. զիրա անլէրին էթտիկի՝ տէկիլ քի եալընըզ Ալահըն էմլ րինէ մուղայիր, իլա գապիաթէ տախի գարը՝ վէ ինսանըգտէն խարիճ իտի. լաքին անլէրէ պիր ճէվապ էթմէտիկինտէն մատէ, հըրսլանուպ նէ եաւ փաճաղընը շալըրըր. վէ եէմին էտիւպ Եղիսէնին պալընը քէստիրմէկէ՝ ատէմ իրսալ էթտի իսէտէ, սօնկրա քէնտի տախի անըն արտըսըրա կիտէր՝ քի Եղիսէյի էօլտիւրմէյիւպ՝ ճէմաէթին զայէթ սէֆիլ հալէ կիրիֆթար օլուուղինի անէ պէյան էտէ. Օլրա չիւնքի օ՝ անէ տէկին Եղիսէնին էլի իլէ չօգ միւլ ճիւզաթ օլմուշ իտի, ումար իտի քի, էլէր Եղիսէ Ալահա նիյաղ էթսէ՝ տիւշմանտէն վէ գըթըգտէն խէլաս օլուրէր. Վէ Եղիսէ՝ օ՝ վագըթ քէն

¹ Եւսէ. Դ՛ ասլէյոսյէ զէլ Տէր. ոստի՞ ասլէյոսյէ զէլ Դ՛ Խալիլ Է Էնյանէ. Դ. Թագ. Զ. 27:

տի հիմնաւն ոլուպ՝ ճեմանէթին ինթիւարէրի տախի
անըն իլէ օթուրմաւ իտիլեր, Յովրամն հարեքէ
թինի Ալլահ անէ պէյան էթմէկ իլէ տէր. քի, գան
լընըն օլուլ՝ պէնիմ պաշմը. քէսմէկէ ատեմ իրսաւ
էթտի, կէլտիկինտէ գուլթուն անի. զիրա քէնտի
տախի անըն արտըսըրա կէլէճէք տիր, (Ֆիլվագի
Ա. քաաբ՝ նահագ եհրէ՝ Նաբովթու էօլտիւրմէսի
իլէ, գանլը օլտու. վէ Յովրամ՝ Ա. քաաբըն օլուլ
օլմաղ իլէ, անէ գանլընըն օլուլ տէտի,) Լըղիսէ
պու ճեվապլերի սեօյլեր իքէն՝ Յովրամն ատեմի
իլէրի կիրտիքտէ, քէնտի տախի պիր գաջ թէվա
պի իլէ վագթին հալի. քէֆիլէթինտէն պաստիգա
տեմ հտիւպ՝ անլեր իլէ սեօյլէշէրէք կէլեր, Ա. է
չէքտիկի սըգլէթին Ալլահտան զաղէպ օլտուղինի
իգրար էթտի իսէտէ, Ալլահն ինայէթինէ ումուտ
էթմէյիւպ՝ էպէտի խէլաս քեօլէսի պուլունմագ
գապիլսիզ կիպի ճեվապ էտէր իտի.

Մէգպուրուն պու միսիլիւ գաթի ումուտ սու
րէթի իլէ էթտիկի ճեվապլերի Լըղիսէ իլիթտիքտէ,
Պ. է. հեման տիլարը չըգուպ՝ Ալլահն իլհամը իլէ տէր
քի, էարըն պու վագըթ Սամարիանըն գափուսուն
տէ, պիր էօլչէք խաս ուն՝ պիր զօլաթայէ օլտուն,
վէ իքի էօլչէք արփա՝ պիր զօլաթայէ, Յովրամն
սիլիհտարը. քի անըն էլինէ Յովրամ տայանըր իտի,
պու ճեվապը իշիտինճէ, իթիմատ էթմէյիւպ՝ է
կէր Ալլահ կեօյտէն ուն վէ արփա էաղատաս. մէ
կէր տէտիկին օլաճագ շէյ մի տիր տէտիքտէ, Լըղի
սէ անէ ճեվապ էտէր. քի, կեօղիւն իլէ կեօրէսին,
վէ անտէն էէմէյէսին.

Ալագաս՝ Լըղիսէնին ճեվապը ինսանճա գապիլ
սիզ կեօրիւնիւր իտի, լաքին Ալլահն ինտինտէ գա
պիլսիզ շէյ օլմատըղինտէն, էրթէսի կիւն զայէթ
չօգ պօլուգ օլուպ՝ Լըղիսէնին ճեվապը թէքմիլ օլ

տու։ Օ իրա տեօրթ ֆագիր ույուզլու ատեմ, իւ
լէթլերի սեպէպինէ շէհիրին գափուսունուն տիշա
րըսընտէ սաքին օլուր խտիլէր. մէզպուրլէրին եէյէ
ճէկի գալմայընճէ տերլէր քի, պուրատէ տուը
սագ աճլըգտէն էօլէճէկիզ. վէ շէհիրէ ալսալար
պիզի անտէ տախի գըթլըգ օլմաղ իլէ՝ եէնէ էօլէ
ճէկիզ. պարէ Սիւրեանիլէրին օրտուսունէ կիտէ
լիմ, եկէր եէյէճէք վէրիրլէր իսէ՝ սաղ գալըրըզ.
վէ եկէր էօլտիւրիւրլէր իսէ՝ էօլիւրիւզ, Պու ֆի
քիր իւզըէ երքէն Սիւրեանիլէրին օրտուսունէ կիթ
տիքլէրինտէ, անտէ էպէտի պիր ինսան պուլամազ
լէր. զիրա օ կէճէ հիքմէթուլա՛ անլէրին օրտու
սունտէ զայէթ քիւլիյէթլի ապքեր սէսի զուհուր
էթմէկ իլէ¹, հերքէս պիրիպիրինէ տէր քի, Խա
րայէլին փատիշահ՝ Բէտ վէ Սըսըր էհալիսինին
փատիշահլարընը ագչէ իլէ ճէլպ էտիւպ՝ պիզիմ իւ
զէրիմիզէ կէլտի. Ս է ճիւմլէսի եէքտիլ պու ֆի
քիրէ զահիպ օլուպ՝ գալպլէրինէ օ տէրէճէ գօր
գու տիւշէր, Թա քի կէօյա տիւշման քէնտիլէրինի
պասմը կիպի, հայվանաթլէրինի՝ չատըրլէրինի վէ
ճիւմլէ էշէա վէ եէյէճէկիլէրինի պըրագուպ՝ էպյ
ան վէ զայէթ աճէլէ գաչարլէր, Պունտան գաթի
նագար, գարանլըգտէ գաչար իքէն՝ տիւշման էնք
սէմիզտէն կէլիւպ եէթիշմէսին տէյու՝ էօլտա հէր
քէս իւզէրինտէքի օլան էսվապընը սիւահընը վէ
թագըմընը աթուպ, անճագտէ քէնտի խէլասը աը
զուսինտէ օլարագ, Խարայէլին գօփրաղինտէն տի
շարը չըգարլէր. Ս էգքիւր տեօրթ ֆագիր օրտույ
ու կէզիւպ քիմսէ կէօրիւնմէյինճէ, զայէթ Թաա
ճիւպտէ գալտըլէր. Ս է չիւնքի աճ խտիլէր, չա

¹ Օ է Տէր հէլէյոյ Դ Բահալին Ասորոյ շալէն իւ
տայ, Է Բարբառ զօրոյ Ռեծի. Դ. Թագ. է. 6:

տըրըն պիրինտէ եէմէք պուլունուպ եէտիքտէն մաւտէ , անտէ պուլունան ալթունի կիւմիւշիւ վէ էշէայը ալուպ սագլարէր , Պաշգա չատըրէ կիրիւպ՝ անտէ տախի պուլտուգլէրինի սագլատըրէր իսէտէ , վագըթ կէչմէտէն պուլ մասլահաթը փատիշահախապէր վէրմէք պիզէ պօրճ տըր տէյէրէք , շէհիրին գափուսունէ կէլիւպ՝ օլտուղի կիպի պէքճիլէրէ խապէր էտէրլէր . անլէր տախի իգթիզա էտէնլէրէ պէյան էթմէկ իլէ , փատիշահ կէճէ գալգուպ մատտէյի տույտուգտէ՝ տէր քի , Սիւրեանիլէր հիյէ էտէրէք ուզագտէ սագլանտըրէր՝ քի գաչտըրէր տէյուլ տիշարը չըգտըրմըզտէ՝ շէհիրի պասալէր , Յօվըրամ պուլ միսիլիւ իշկիլէ վարընճէ , Թէվապիլէրին տէն պիրիսի տէր քի , ատէմ իրսալ էտիւպ Թէճէսսիւս էտէլիմ , Ալքին էայան ատէմ եօլամաղէ ճէսարէթ էթմէյիւպ , էախօտ վագըթ կէչմէսին տէյուլ՝ աթըր եօլայաճագ օլտուլէր իսէտէ , շէհիրտէ ֆէգաթ պէշ աթ պուլունուր . զիրա գուսուրունու գըթըգ սէպէպինէ քէսիւպ եէմիշ իտիլէր . վէ մասլահաթըն նիհայէթի նէրէյէ վասըլ օլաճաղի քէնտիլէրինէ նա մալիւմ օլմաղ իլէ , պէշ հայվան պիրտէն զայ օլմասըն տէյուլ՝ իքի աթըր իրսալ էտէրլէր , քի Սիւրեանիլէրին հալի քէֆիէթինտէն սահիհ խապէր ալալէր , Մեղպուրէր կիտիւպ՝ վէ Յօրդանան չայրնէ տէկին էգրաֆը կէզիւպ՝ քիմնէ պուլամատըգլէրինտէն մատէ , պալատէ զիքր օլտուղի կիպի՝ գաչանլէրին եօլ իւզէրին տէ պըրագտըգլէրի շէյլէրի կէօրիւնճէ , տէրագէպ տեօնիւպ մասլահաթըն սահիհ օլտուղինի խապէր վէրտիքլէրինտէ , ճիւմէ ճէմմէթ շէհիրտէն տիշարը չըգուպ՝ Սիւրեանիլէրին օլտուսունու Թալան էտէրլէր , Սէօ տէրէճէ զայէթ չօգ էէյէճէք պուլուրէր , Թա քի Սիւրեանիլէրին արապա վէ հայ

վանաթլերի՝ քի անտէ մէվճուտ խոի, անլէր իլէ կէ
 Թիրիւպ Սամարիանըն գափուսուստէ պիր էօլէք
 խաս ուն՝ պիր զօլաթայէ սաթըլըր, վէ իբի էօլէք
 արփա՝ պիր զօլաթայէ, Սէ գափուստէ ճէմանթ
 զայէթ չօդ պիրիքմէկ իլէ՝ նիզա՝ հասըլ օլմասըն տէյ
 ու, (Յօվրամ՝ պալատէ մէզքիւր քէնտի սիլիհտա
 րընը՝ (օ՝ քի Լըղիսէնին ճէվապընէ ինանմատը), Թայ
 ին էտէր քի իտարէ էթսին անլէրի, Սէ լաքին
 քիւլլիէթլի ինսան վէ հայվան գալապալըղը անտէ
 պիրիպիրինէ գարըշտըղի հալտէ՝ մէզպուր այագ ալ
 Թընտէ պասըլուպ էօլմէկ իլէ, Լըղիսէնին ճէվապը
 Թէքմիլ օլտու, զիրա պօլլուգ օլտուղինի կէօրիւպ՝
 եէմէկէ լայիգ օլմատը.

ՍԻՒԱԼ 93.

Խորայէլ փատիշահը Յօվրամ՝ պալատէ մէզքիւր միւճիւզաթ իլէ տիւշ
 մանտէն վէ գըթըլգտէն խելաս օլտուգտէ, Ալլահա իգաաթ էթտի՝ մի:

Ճ. Լ Թմէտի. օ էճիլտէն զայէթ սէֆիլ հալ ԴԼԸ.
 իւզըրէ էօլտիւ. Օ իրա Լըղիսէ Համա կիտէր. վէ
 օ վագըթ պալատէ մէզքիւր Ագերին օլլու Սիւ
 րեանի փատիշահը խասպէ խոի. Լըղիսէնին կէլտի
 կինի տույուպ, քէնտի Թէվապիսի Ազայէլ նամ
 քիմէմնէի գըրգ տէվէ եիւքիւ հէտիյէ իլէ անէ
 գարը իրսալ էտէր, քի էյի օլաճաճ մը տէյու սի
 ւալ էթսին, Սէզպուր կէլիւպ սիւալ էթտիքտէ,
 Լըղիսէ կիթ սէօյլէ եաշար տէտի խէտէ, Թէքրար
 տէր քի, Ալլահ պէյան էթտի պանա քի էօլէճէք
 տիր, Օ իրա Լըղիսէ պիլըր խոի՝ քի Ազայէլ անըն
 էօլէճէկինի խապէր վէրմէզ, օ էճիլտէն կիթ սէօյ
 լէ եաշար տէմէսի իլէ՝ Ազայէլին նէ ֆիքիրտէ օլ
 տուղինի տախի պէյան էթմիշ օլտու, Սէ Ազայէլ
 պու ճէվապլէրի իշտիւպ հիճապ էտէր. զիրա

.բէնտի փատիշահընըն շէֆա պուլմասընըն խապերի
նի ալմագ արզուսինտէ իբէն, Էօլէճէկինին խապե-
րինի ալտը .

Յիսամմա՝ շիւնքի մէզպուր Ազայէլին հագգըն
տէ Ալլահ մուգատտէմ Էղիայա Էմր Էթմիշ իտի
.բի անի Սիւրեանիլերէ փատիշահ Էտէ, (նիճէ.բի
զիբը օլտու սէքսէն իբի սիւալտէ,) օ Էճիլտէն՝ Է-
ղիանըն Թէնպիհի իւզըն՝ Էղիսէ անի փատիշահ Է-
տէճէք իտի . վէ անըն Էէտի իլէ Խարայէլ ճէմա
Էթինին տախի Թէքտիր օլաճաղինի Ալլահ Էղիսէյէ
պէյան Էթմէկ իլէ, աղլար անտէ . Ազայէլ անըն աղ-
լաորդինի կէօրիւպ՝ Էա՝ փէտէր նիշիւն աղլարսըն
տէյու սիւալ Էտինճէ, պիլիրիմ .բի սէն՝ Խարայէլին
մամուր մէմլէքէթլերինի Էագուպ, մէօթէպէր ա-
տէմլերինի՝ չօճուգլերինի՝ վէ համլիլլերինի գըրա-
ճագսըն տէյու՝ անըն Էէտի իլէ սօնկրա օլաճագ .բէ-
տէրի՝ օլմագտէն Էվվէլ աշիբէար Էտէր . .բի մաս-
լահաթ իճլա օլտուգտէ, զանն Էթմէսին .բի՝ .բէն-
տի գուտրէթի իլէ Խարայէլէ .բէտէր վէրմէկէ գա-
տըր տըր, իլլա .բի Ալլահըն Խարայէլէ կիւճէնիւպ՝
անլերի Թէքտիր Էտէճէք օլմասը իլէ . Ազայէլ պու-
միսիլիւ ճէվապլերի իշիտիւպ, գուլուն նէ՞ .բէվի
տիր .բի՝ Էօյլէ իշ Էտէ տէտիկինտէ, Էղիսէ տէր
.բի, Ալլահ պէյան Էթտի պանա՝ .բի սէն փատիշահ
օլաճագսըն Սիւրեանիլերէ . վէ անտէ փատիշահ Է-
տէր անի . Ազայէլ կիտիւպ՝ Ագերին օղլունէ Էօլ-
մէյէճէքսին տէյու խապէր վէրտի իսէտէ, Էրթէ-
սի կիւն՝ պիր համլու ըլլատուպ անըն իլէ Էիւզիւ-
նիւ Էօրթտիւքտէ, մէզպուր նէֆէս ալամագ օլուպ
Էօլմէկ իլէ, Ազայէլ փատիշահ օլուր Համուա Սիւ-
րեանիլերէ .

Վէ Յովրամ Ազայէլին փատիշահ օլտուղինի ի-
շիտինճէ, իսթէր .բի Ուամաթ տէնիլէն մէմլէքէթի

Սիւրեանիւերին էլինտէն խելաս էտէ . զերա օ մա
հալ զաթը Խարայէլին դօմրաղի խոի, (նիճէ քի
սէքսէն պէշ սիւալտէ զերբ օլտու), Սէ ջիւնքի
Յուդա փատիշահը Ուրդիա՝ քէնտինէ տամատ օ
լուպ մուհապպէթ իւզրէ խոիւեր, օ էճիլտէն անէ
խապէր էտիւպ իքիսի պիլ իթթիֆագ Ուամաթըն
իւզերինէ ճէնկէ կիտէրէր, Սէզքիւր Մալայէլ տա
խի Յովրամըն հարէքէթինի տուլուպ՝ ասքէր իւէ
Ուամաթա կէլըր, վէ դարաֆէյին ճէնկ իւզրէ օլ
տուգտէ, Յովրամ Ուամաթը ֆէթհ էտիւպ ալտը
խստէ, քէնտի տախի ճէնկտէ ետրալանմաղ իւէ,
ասքէրին վէ մէմլէքէթին իտարէսինի Յէու նամ
սէրասքէրինէ իհալէ էտիւպ, կիտէր Յէզրայէլ տէ
նիլէն մէմլէքէթէ, քի անտէ հէքիմ էլի իւէ շիֆա
պուլա . Յուդա փատիշահը Ուրդիա տախի՝ անէ
րիայէթէն՝ Յէզրայէլէ կիտէր խաթըր սօրմաղէ :

Սէ ջիւնքի մէզքիւր Յէու Մլլահըն էմրի իւզ ԳԼԹ.
րէ Խարայէլէ փատիշահ օլուպ, Մլլաաբըն Ճինսինի
գըրաճագ խոի, (նիճէ քի զերբ օլտու սէքսէն իքի
սիւալտէ), օ էճիլտէն Էզրիսէ քէնտի եանընտէ օլան
փէյղամպէր էվատլէրինտէն պիրինի Ուամաթա իր
սալ էտէր, քի Յէուլու փատիշահ էտէ, Սէ մէզ
պուր կէլտիկինտէ՝ Յէու սայիր պինպաշլէր իւէ պիր
էէրտէ օթուրմուշ պուլունմաղ իւէ, անի տիշարը
ջաղըրուպ՝ սանա սեօյլէյէճէկիմ վար տըր տէյու,
պաշգա օտայա կէօթիւրտիւ, վէ անտէ Էզրիսէնին
թէնպիհի իւզրէ եաղլայուպ տէր քի, Մլլահ սէնի
փատիշահ էթտի Խարայէլ ճէմաէթինին իւզերինէ,
քի Մլլաաբըն Ճինսինի գըրուպ՝ Մլլահըն փէյղամ
պէրլէրինին ինթիգամընը ալասըն Յէզաբէլտէն . վէ
անըն թէնինի քէլփիլէր եէսինլէր, Սէզպուր պու
ճէվապլէրի սեօյլէյիւպ՝ օտատէն տիշարը չըգտըղի
հալտէ հէման գաշար :

Սէղբիւր պին պաշտելի՝ անի տիւննէ զանն էթ. Թագ. տիւնը իսէտէ, նէ սէպէպ իլէ կէտիւնին սիւալ է. Խարայէլ տէրէր. վէ է՛հու անէրէ սըր վէրմէք իսթէմէզ. լաբին զայէթ իպրամ էթմէլէրի իլէ, մասլահաթը աշիքեար նագլ էտինճէ, ճիւմէսի այաղա գալ գուպ մալիւթէլէրինի սէրէրէր, վէ անէ իզզէթ է տէրէք՝ փատիշահ փայեսի իլէ օթուրտուրէր. վէ Եհու իգաաթ էտիւպ՝ է՛հու փատիշահ օլտու տէյու, պօրու չալարէր. Լաբին քիմնէ վարուպ է՛ոլրամա խապեր վէրմէսին տէյու շէհիրին գափուլարընը գափատըր է՛հու. վէ տէրհալ ասքեր ճէմ էտիւպ է՛եզրայէլէ կիտէր՝ քի է՛ոլրամ գաջմասըն.

Սէ չիւնքի է՛ոլրամ է՛եզրայէլին գուլէսինէ կեօզճիւ գօմուշ իտի, քի օրտուտէն կէլէն օլտուգ տէ խապեր վէրէ, վէ է՛հու աճէլէ կիթմէկ իլէ՝ եօլ թօզլանուպ, մէզպուր կեօզճիւ թօզու կեօրիւն ճէ՝ է՛ոլրամա տույ էտէր. օ տախի պիր աթը իր սալ էտէր, քի մասլահաթը անկլայա. Սէ աթը կէլիւպ՝ սէլամէթ մի տիր տէյու սիւալ էթտի իսէ տէ, է՛հու՝ նէ՛ սիւալ էտէրսին, կէլ արտըմըրա տէյիւպ՝ անի կերի չէվիւրմէզ. Թէքրար պիր աթը տահա իրսալ էտէր. լաբին է՛հու անէ տախի էվիլէքի ճէվապը էտիւպ՝ մէգս էտէր էանընտէ. Սէ կեօզ ճիւ քի գուլէտէն պագար իտի, աթըլէրին կէլէն ատէմէրէ փասը օլուպ՝ կերի տեօմէտիքլէրինի կեօրիւնճէ, է՛ոլրամա խապեր վէրի. օ տախի տիւրլիւ իշիլէ վարմաղ իլէ, պիլ նէ ֆս քէնտի գարը կիթմէք իսթէր՝ քի կէլէնէր քիմ տիր, վէ նէ սէպէպ իլէ կէտիքլէրինի անկլայա. Սէ գօջուսունէ պինիւպ կիթմէլ օլունճէ, է՛ուգա փատիշահը Ոքոզիա՝ է՛ոլրամըն էանընտէ օլմաղ իլէ, օ տախի պաշգա գօջու իլէ է՛եզրայէլտէն տիշարը՝ մէզքիւր Սաբովթուն թաշանտըղի եէրէ կէտիքլէրինտէ՝ է՛հու

տախի օ մահալէ եւթիշտի . Վէ Յովրամ Յեռուկեօրիւնճէ՝ կելիլին սելամէթ մի տիր տէյու սիւալէթ տիբտէ , Յեռ տէր քի նէ սելամէթ , սէնին վալիտէն Յեղաբէլին ֆէսատը վէ քեօթիւլիւկիւ զայ . եթ զիյատէ օլտու , Յովրամ պու միսիլիւ ճէվապլէրի իշիտինճէ՝ տիւշմանլըգ օլտուղինի պիլմէկ իլէ , տուգագ տըր տէյու . Ոքողիայա տախի խապէր վէրիւպ՝ գաշմագ իսթէտի իսէտէ , Յեռ տէրհալ օգ իլէ մէզպուրու վուրուպ հօլտիւրիւր , վէ աթտըրըր անի . Սաբուլթուն Թաշանտըղի եէրէ . Ոքողիա տախի անի կեօրիւպ ֆիրար եթտիբտէ , Յեռ ասքէր իլէ փէշինէ տիւշիւպ օգ իլէ վուրուրլէր անի . լաքին հօլմէյիւպ գաշտը Սակեգգուվ տէնիլէն մահալէ , քի անտէ եարալէրինէ իլաճ էտէ .

Վէ երթէսի կիւնիւ Յեռ անըն գարնտաշէրի նին էվլատլէրինի պուլուպ՝ անլէրին ճիւմլէսինի գըրտը . Բ. Սնայ . ԻԲ . 8 . Վէլի՝ մէզպուրուն գարըն տաշէրինի տիւշման Երուսաղէմտէ հօլտիւրմիւշի տի (նիճէ քի Թօգսան սիւալտէ պէյան տըր) , լաքին անլէրին էվլատլէրի , Ոքողիանըն խըզմէթինտէ վէ անէ միւլթալիք օլմաղ իլէ՝ հօլտիւրտիւ անլէրի , Վէ Ոքողիա քի Սակեգգուվա գաշմըշ իտի , անի տախի կեթիրտիւպ հօլտիւրտիւ իսէտէ՝ Յուգափատիշաճը Յօսափատըն Թօննու օլմաղ իլէ , Բ. Սնայ . ԻԲ . 9 . անըն խաթըր իջիւն իղին վէրիւր՝ քի Թէնինի կեօթիւրիւպ Երուսաղէմտէ տէֆն էտէլէր . մէքքիւր Ոքողիա ֆէգաթ պիր սէնէ փատիւ շահլըգ եթտի Երուսաղէմտէ . Բ. Սնայ . ԻԲ . 2 . Վէ լաքին վալիտէսինին Թահրիքի իւղրէ փուլթփէրէսթիլիկէ մէյլ էտիւպ՝ Աւաճըն էմրինէ մուղայիք օլմաղ իլէ էշէտտի զազէպ իլէ Թէքտիր օլտու .

1 Եւ Դ Տէառնէ Էղէ Կործանումն Որդեայ յԵրեւան
տա Յովրամ , Բ. Սնայ . ԻԲ . 7 :

Պատեհու էհու էջգրայել կելիր՝ քի էջգա
բելի տախի էօլտիւրէ . վէ մէզպուրէ կեօզիւնէ
սիւրմէ չէքիւպ՝ զիյնէթինի Թագընարագ՝ փէնճիւ
րէտէն պագուպ էհույա տէր քի , սէլամէթ մի
տիր՝ աղասընը էօլտիւրէն Օւմբերի , էհու էօգարը
պագուպ՝ քիմսին սէն , ին պանա տէտիկինտէ , էե-
զաբէլին Թէվապիւլէրինտէն իքի քիմնէ աշաղա տօղ-
րու պագընճէ՝ անլէրէ տէր քի , աթըն անի աշաղը .
վէ մէզպուրլէր հէման դութուպ անի փէնճիրէ-
տէն աթարլէր . էջգաբէլ եէրէ տիւշտիւկինտէ՝
ղայեթ սէֆիւ հալ իւզրէ՝ այագ ալթընտէ պասը-
լուպ հէլաք օլմաղ իլէ՝ քեօթիւ ֆէյլինէ կեօրէ
պուլտու պէլասընը , () Լ պապտէ էհու կիտիւպ
գաամ՝ էթտիքտէ՝ էջգաբէլէ լանէթ վէրտի իսէ-
տէ՝ վատիշա հ գըզը օլտուղի իջիւն՝ էմր էտէր քի
տէֆն էթսինլէր անի . Վ է լաքին օ անէ տէկին ա-
նըն Թէնինի քելիլէր եէմիշ օլուպ , ֆէգաթ գա-
ֆասընը իքի այաղընը վէ իքի էլինի պուլուրլէր ,
Ֆիւհադիգա՝ պու սուրէթ իլէ Եղիանըն ճէվապը
(նիճէ քի սէքսէն տեօրթ սիւալտէ պէյան տըր)
իճրա օլուպ , Կաբուլթուն միւլքիւնտէ քելիլէր
եէտիլէր էջգաբէլին Թէնինի .

ԳԼ Ժ .

Վ է չիւնքի էհու Ալլահըն էմրի իւզրէ Աքա-
աբըն սինսիլէսինի գըրաճագ իտի , վէ Սամարիատէ
տախի Աքաաբըն էվլատլէրինտէն վէ Թօուուլէրին
տէն եէթմիշ ատէմ օլտուղինի պիլմէկ իլէ , Սամա-
րիանըն սեօղ սահիպլէրինէ եազար՝ քի անլէրտէն
հանկըսը մինասիպ իսէ , վատիշա էտիւպ՝ հազըր
օլալէր անըն իջիւն ճէնկ էթմէկէ , Պու ճէվապ ի-
լէ էհու Սամարիա էհալիսինի Թէճրիւպէ էթմէք
իսթէր՝ քի անլէրին ֆիքրինի անկլայուպ՝ անէ կեօ-
րէ հարէքէթ էտէ .

Սէզպուրլէր պու խապէրտէն զայեթ խէվֆէթ

մէկ իւր տէրէր . քի, իբի փատիշահ անէ գարջը տուր մահէ գատըր օլամատը իսէ, պիղ նի՛ճէ գարջը տուրալմ . Սէ ատէմ իրսալ էտիւպ Թէվադիլիք պիրլէ՝ քէմալի մէրթէպէ իգաաթտէ օլտուգլէրինի պէյան էթտիլէրինտէ, Յէու Թէքրար եազար քի՝ էկէր պանա իգաաթ էտէրսէնիլ, Աբաաբըն էվլատլէրինին պաշլէրինի քէսիւպ էարըն պու վագըթ կէթիրին պանա, Սագաա էմր օլտուղի իւղրէ մէզ պուրլէրի գաթլ էտիւպ՝ պաշլէրինի իրսալ էտէրլէր, Սէ Յէու՝ Յէգրայէլին գափուսուսուս տըշ եանընտէ անլէրի գուլէ միսալի իբի Թէփէ եափ տըրըր . վէ սապահ օլտուգտէ օ մահալէ վարուպ՝ ճէմաէթ տախի անտէ ինսան քէլէսինտէն էափըլան գուլէլէրի կեօրիւպ հէյպէթտէ գալտըգլէրինտէ, Յէու՝ քէնտինին վէ Սամարիանըն սեօզ սահիպլէրինին գապահաթսըղ օլտուղինի պէյան էթմէք իսթէյիւպ տէր քի, պէն քի փատիշահըմը էօլտիւրտիւմ, լաքին պուսլարը քիմ էօլտիւրտիւ, Խմտի զանն էթմէյին քի՝ դատտարըգ տըր պէնիմ էթտիկիմ, իլլա քի՝ Ալահըն էմրինի իճրա էթմէք տիր, անի քի՝ Ալահ Եղիանըն էլի իլէ՝ Աբաաբըն էվիլ չիւս սեօյլէտի, Սէ տախի Աբաաբըն սինսիլէսինտէն՝ վէ անէ միւթալիք օլանլէրտէն քիմ քի վար իտի Յէգրայէլտէ, ճիւմլէսինի գըրտըր,

Պատէհու՝ Սամարիայէ կիթմէլի օլտուգտէ, էօլտա Բէթակագ տէնիլէն մահալտէ՝ Յուգա փատիշահը Սքոզիանըն գարնտաշլէրինին էվատլէրինտէն՝ եախօտ ագրապալլէրինտէն գըրգ իբի ատէմ պուլուր, քի անլէր Լըրուսաղէմտէ մեօթէպէր վէ սեօզ սահիպի օլուպ Խարայէլ փատիշահը Յուլրամըն էօլտիւլիւսիւ իշլիթտիլտէ, մապէյնլէրինտէ ագրապալլէր վէ զիյատէ հուգուգլէրի օլմաղ իլէ, անըն էվլատլէրինի վէ գարնտաշլէրինի Թէսէլլա էթմէկէ

կիտերէր իտի . Յէու սիւալ էտիւպ՝ անլերին քիմ օլտուղինի վէ նէ սէպէպ իլէ կիթտիքլերինի անկլաւորգտէ , Ճիւմլէսինիտէ էօլտիւրիւր .

Ս է անտէն կիտեր իքէն՝ էղ գատիմ տօսթու զլան Յօննադաբ նամ քիմէսնէյէ էօլտա բասթ կէլիւր , վէ սիւալ էտիւպ՝ քէլ էվիլէ սատագաթ իւզլէ տօսթ օլտուղինի անկլաւորգտէ , ալլը անի գզ չուսունէ , վէ պէյան էտեր անէ Ալաճըն շէրէֆիւնին ղայրէթինտէ օլտուղինի , Ս է Սամարիայէ կիւրտիկինտէ՝ Աքաաբըն սինսիլէսինտէն , վէ անէ միւթալիգ օլանլերտէն քիմ քի գալմըշ իտի , անլերի տախի էօլտիւրիւր՝ քի Ալաճըն էմիլի իճրա օլա .

Պատէհու՝ կեօյա քի Աահաղ փութա ազիմ փէշկէշ սուսուլուպ՝ Աքաաբտէն զիյատէ անէ խըզմէթ էտէճէք օլմաղ իլէ , Ճիւմլէ խարայէլին էյալէթինէ խապէր էտեր , քի Աահաղըն փէյղամպէրլերի վէ անըն խըզմէթինտէ օլանլերին Ճիւմլէսի Սաւարիայէ կէլէ , վէ քիմ քի կէլմէղ իսէ՝ գաթլէ վաճիպ օլա , Ս էզպուրլէր պու ճէվապը սահիհ պէլլէյիւպ՝ շաղ օլարագ Ճիւմլէսիտէ կէլիւպ կիրիւրլէր Աահաղըն էվինէ , թա՛ քի կէլմէտիք պիր քիմ սէ գալմաղ անլերտէն , Ս է Յէու վէքիլխարճընէ էմր էտեր՝ քի անլերէ էսվապ վէրէ , վէ թէնպիհ էտիւպ արատըր՝ քի Ալաճըն փէյղամպէրլերինտէն քիմսէ պուլունմասըն անլերին մապէյինտէ , Ավին տիշարըսընտէ տախի ապէր տուրտուրուր՝ քի անլերտէն քիմսէ գաշմասըն , վէ իլէրի կիրիւպ պուլ խուր վէ գուրպան էթտիլտէ , էմր էտեր ապէրիւնէ՝ քի անլերին Ճիւմլէսինի գըրուպ հէլաթ էտէլէր , Ս ագաա՝ մէզպուրլէրտէն պիր քիմսէ գալմալուպ՝ Ճիւմլէսի գըրըլտըգտէ , Աահաղըն էվինի վէ անըն իսմինէ էափըլան էէրլերի տախի երգուպ էագտըգտէն մատէ , անէ մէյլ էտէնլերէ զիյատէ բէ

Թագ .
Յուդայ :

զալեթ օլտուն տեյու , ելլին եհրինէ զիպիլսանէ վէ մէմէխանէ եափար , յէ տախի Խարայէլին դօփրալ զինտէ հէր ներէտէ .քի Բահազըն փութու վէ եվի վար իսէ՝ Ճիւմէսինի երգարըմաղ իլէ՝ Խարայէլին էյալեթինի խէլաս էտէր մէզքիւր փութուն ֆէսա տինտէն , անէ .քի սէպէպ օլտու Աքաաբ . Յեզաբէլին Թահրիբի իլէ :

Յեուսուն պու միսիլիւ զայրեթի Ալահըն էմքի իւզըն օլմաղ իլէ , Ալահ վատ էտէր անէ .քի , տեօրտիւնճիւ սինսիլէսինէ տէկին էվատտէն էվլատէ Խարայէլէ փատիշահ օլալէր , Ֆիլհագիգա Յեու Ալահըն էմրինի իճրա էթտի իսէտէ , Յերուբովամըն եափտըրտըղի ալթուն տանալէրի գալտըր մատըղի իլին , Ալահ մուսալլաթ էտէր անըն իւզէրինէ պալատէ մէզքիւր Սիւրեանի փատիշահը Ազայէլ . Օիրա Ազոյէլ Յորդանան չայըն գաղ շը գարաֆընտէ օլան Խարայէլին էյալեթինի վուրուպ չօգ մէմէքէթ խարապ էտէր վէ չօգ առէմ գըրար , նիճէ .քի պալատէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզըն Եզիսէ պէյան էթմիշ իտի , Յեու իկիրմի սէ .քիզ սէնէ Խարայէլէ փատիշահըգ էտիւպ էօլտիւ , վէ տէֆն օլունտու Սամարիատէ :

ՍԻՒԱԼ 94 .

Պարտէ մէզքիւր Յուդա փատիշահը Ոքողա քի էօլտիւ , պատէ հու քիմ փատիշահ օլտու Երուսաղէմտէ :

Դիւրդիւս Ճ . Անըն վալիտէսի Պաթողիա , Օիրա չիւնքի ԳԼԺԱ , մէզքիւրէ Աքաաբըն գըզը իտի , օղլու էօլլունճէ՝ Բ.Մնա . անըն էվատէրինի էօլտիւրիւր՝ .քի Յուդա փատիւ ԻԲԻԿ : շահընըն Ճինսինտէն .քիմնէ գալմայուպ քէնտի փատիշահ օլա , Լաբին՝ Ոքողիանըն գըզ գարնտաշը Յօաբէէն անըն .քիւչիւկ օղլու Յովասը (.քի օ վա

Թագ : գլխի տաճար պիր եաշնտե չօճուգ իտի ,) գաշը
 Յուդայ : րուպ տաճարտե սագլար , Ս է մեղպուրե՝ (Յովիա
 դա քահանայապետին զեվճէսի օլմաղ իլե , անե
 տախի մասլահաթը պէյան հտիւպ , քիմնե տույմայ
 արագ՝ (Յովիագա ալթը սենե տաճարտե (Յովասը
 չըփը հտիւպ՝ իգթիզասը վեճճիւզըն՝ անե Թալիմ
 էթմէտե գուսուր էթմէզ ,

Վիլվագի (Յուգա փատիշահընըն էվատընտէն
 քիմնե գալմատը տէյուլ մէրհամէթսիզ Վոթոդիա
 Երուսաղէմտե փատիշահ օլտու իսետե , զայէթ
 զատտար՝ պախուսուս քի Ալլահը Թէրք հտիւպ՝
 Խահաղ փութա Թափընըր օլմաղ իլե , ճէմնէթի
 տախի փութա Թափընտըր , Ս է ալթը սենե ճէ
 մնէթ պու սեփիլ հալ իւզըն գալուպ (Յովաս եհ
 տի եաշնե վարտըգտե , (Յովիագա միւրատ հտէր
 քի անի փատիշահ հտիւպ՝ զալմ Վոթոդիանըն
 շէրրինտէն ճէմնէթի իսէլաս հտե , ()՝ էճիլտէն
 իգթիզա հտէնլէր իլե սըրրան մէշվէրէթ հտիւպ՝
 Ալլահըն իսմինե գալլ հտէր , վե (Յովասը անլէրե
 կէօստէրիւպ՝ մասլահաթա գարար վէրիրլէր ,

Ս է չիւնքի էզ գատիմ ատէթ օլտուղի իւզըն՝
 տաճարըն խըզմէթինե Թային օլան Վ Էւտագիլէր՝
 հափտատե պիր տէֆա տէկիշլիւպ՝ սայրիլէրի կէ
 լըր , (Յովիագա Թէրթիպ հտէր քի նեօպէթի Թէք
 միլ օլանլէր կիթմէյիւպ տաճարտե գալալէր , վե
 պու վեճճիւզըն՝ Վոթոդիա տույմայարագ՝ տա
 ճարտե քիւլ իյէթլի ատէմ ճէմ օլուր , Ս է Վա
 Էթիմ վագթիմտէն պէրու՝ տաճարտե չօք սիլահ
 օլմաղ իլե , անլէրին ճիւմլէսինե սիլահ վէրիւպ տա
 ճարըն գափուլէրինտե պէքլէտիր , վե (Յովասը ան
 Յովաս տե փատիշահ հտիւպ՝ պաշնե Թաճ գօտուգտէն
 մատե , տաճարըն ափուսուստե Թախթ Էափուպ
 ազիմ զիյնէթ իլե օթուրտուր անի Թախթըն իւզըն

րինէ . () Լ պապտէ փիւր սիւահ ապեր անըն եդ-
րափընտէ՝ սաղ օլտուն փատիշահ տետիքէրինտէ ,
ալէմ տույուպ վէ Ալահտան մէմուեն օլուպ՝ ղայ-
եթ շաղըգ պիրէ տաճարէ կելիրէր . Պոթողիա
տահա մասլահաթտէն պի խապէր , Ճեմաեթին շա-
մաթասընը իշխուլպ՝ նէ տիր պու ելամէթ տէյու-
քէնտի տախի տաճարա վարտըգտէ , կեօրիւր քի
Յովաս փատիշահ օլմուշ . վէ պուուլէր եգրափըն-
տէ չալընարագ Ճիւմլէ Ճեմաեթ մէսրուրիյէթ իւզ-
րէ տիր . մատտէյի անկլայուպ՝ ֆէնտ տիր պու տէյ-
ու նիտա հտէրէք հալապընը երութար ¹ . Մաքէր ա-
նի տէրհալ տաճարտէ հօլտիւրէճէք օլտու խհտէ ,
Յովհադանըն էմրի իւզրէ տաճարտէն տիշարը չը-
գարուպ փատիշահ սարայընը գափուսունտէ հէ-
լաք հտէրէր . Սաղար էյլէ Ալահըն ատալէթինէ .
զիրա ղատտար Պոթողիա նիճէ քի էթտի , անէ
կեօրէ պէլասընը պուլուպ՝ ղայէթ րեղալէթ պիրէ
հէլաք օլտու .

Պատէհու Յովհադա գալլ հտէր , քի փատիշահ
վէ Ճեմաեթ տայիմա Ալահըն իդաաթընտէ օլալէր .
Վադաա՝ պու պապտէ Ճիւմլէ Ճեմաեթ ղայէթ
շաղ օլմաղ իլէ , Խահաղ փութուն էվինի՝ սեղանը
նը՝ վէ թասֆիրինի երգուպ գըրտըգտէն մատէ , ա-
նըն շէխէրինի տախի հօլտիւրիւրէր . Վէ Յովհա-
դա ապեր թային հտիւպ՝ Յովասը տաճարտէ պիր
գաջ կիւն հըֆղ էթտիքտէն սօնէրա , ղայէթ ազիմ
զլնէթ վէ Ճեմլէթ իլէ անի տաճարտէն ալուպ՝
կեօթիւրիւր սարայտէ փատիշահ քիւրսիւսիւնտէ
օթուրտուր .

Փիւհագիգա Յովաս՝ էէտի եաշընտէ իքէն փա ԳԼԺԲԵ

¹ Պապառեայ Գոթողիա Վանդերյա Իւր , աշաղիեայ՝
Լ տէ . Դա՛ւ է , Դա՛ւ է . Դ . Թադ . ԺԱ . 14 :

Բ. Մնա. տիշահ օլուպ, նէ գատար քի Յովնագա սաղ խոի,
 ԻՂ. անըն Թերթիպի իւզըն հարեքէթ եթմէկ իլէ՝ Ալա
 լահըն իդաաթընտէ օլտու. Վ)եգաթ Եիւքսէք տաղ
 լէրին իւզէրինտէքի սեղանլէրի գալտըրմայուպ՝ ճեւ
 մահթ անլէրտէ Ալահա գուրպան հտէր խոի. լա
 քին տաճարտէն մատէ՝ ղայրի եհրտէ գուրպան օլ
 մասըն տէյու Թէնպիհ օլմաղ իլէ, ճեւմահթին պու
 միսիլիւ հարեքէթի Ալահըն հմրինէ մուղայի խոի.

Պատէհու Յովնա տաճարը Թամիր եթմէք իս
 Թէյիւպ՝ հմր հտէր քի քահանայէր ճեւմահթտէն
 սատագա տէվլիրիւպ Թամիր եթսինլէր. լաքին ան
 լէր ագչէ ճեւմ եթտիլէր իստէ, Թամիրի կիւն պէ
 կիւն կէրի պըրագմաղ իլէ, մասլահաթտէն անլէրի
 մէն հտէր, Վ) է պիր սանտըգ (տապանակ) եափ
 տըրուպ տաճարա գօր. վէ Թէնպիհ հտէր ճեւմահ
 Թէ՝ քի հէր նէ վէրիլլէր իսէ՝ քէնտիլէրի կեօթիւ
 րիւպ օ սանտըղէ պըրագալէր, ղիրա սանտըգ գա
 փալը օլուպ, իւզէրինտէ ագչէ պըրագմագ իլիւն
 եհր վար խոի, Վ)ախուսուս քեաթիպ Թային եթմիշ
 օլմաղ իլէ, սանտըգ տօլտուգտէ՝ պօշալտուպ եհնէ
 գօր խոիլէր օ մահալէ, Պու Թերթիպ իւզըն չօգ
 ագչէ ճեւմ օլուպ, անըն իլէ տաճարը քէմալի մէր
 Թէպէ Թամիր եթտիլքտէն մատէ, անըն ճիւմլէ իգ
 Թիզա հտէն լէվազիմէթինի տախի եափտըրուպ Թէք
 միլ հտէր. ղիրա Վ)թոդիա վէ անտէն հվիլ փու
 Թա մէյլ հտէն փատիշահլէր՝ տաճարըն Թագըմիշ
 րինի փութլէրէ վէրմիշ խոիլէր, Պատէհու Յովնա
 գա քահանայապետ ղայէթ իսթիեարլանուպ եիւզ
 օթուղ եաշընտէ հօլաիւ. վէ անըն եթտիկի էյլիկէ
 պէտէլ՝ Լըրուսագէմտէ փատիշահլէրին մէզարլէրի
 նին եանընտէ տէֆն եթտիլէր անի.

Պէհմ էյլէ պուրատէ Յովնաըն սէֆիլ հալինի.
 ղիրա Յովնագա սաղ իքէն, Ալահըն հմրինէ մու

ղայիր իշ եթմէզ իտի, լաբին մէզպուր Էօլունճէ, Ճէմաեթին պիւշիւքէրի՝ քի անլէրին ֆիքրի զաթը փութա մէյիլի իտի, անճագտէ ֆուրսագ պուլուպ՝ Յովասըն ֆիքրինի թաղլիտ եթմէկ իլէ, Ալլաճըն իգաաթընտէն չըգարտըլէր անի, Ալ Է Ճիւմլէսի եէքտիլ փութփերէսթլիկէ սիւլիւք եթտիքլէրինտէ, Ալլաճ կիւճէնիր անլէրէ, Ապին մէրհա մէթքեանի օլմաղ իլէ՝ իսլաճի նէֆս օլուպ թեօպէ տէյէլէր տէյու, փէյղամպէր իրսալ եթտի իսէտէ տիյնէմէզլէր, Պուենտան գաթի նազար, Յովհադաքաճանայապէտին օղլու Ազարիաս՝ Ալլաճըն իլճա մը իլէ Ճէմաեթին մապէյինտէ գալգուպ՝ նիշլուն Ալլաճըն թէնպիճինի կերի պըրագտընըզ՝ սիզին ի շինիզ րասթ կէլմէզ, զիրա սիզ քի Ալլաճը թէքք եթտինիզ, Ալլաճ տախի սիզի թէքք էտէր տէտիլ կինտէ, Ճէմաեթ անըն իւզէրինէ ճիւճմ էտիւպ՝ Յովասըն էմրի իլէ թալլարլէր անի տաճարըն ալլուսուստէ, Ալ Է մէզպուր պի Ճիւնճա օլմասը իլէ՝ Ալլաճ կեօրսիւն վէ շէրիյաթ եթսին տէյու՝ նիտա էտէրէք Էօլտիւ¹, Ալ Է Յովաս քի Ալլաճըն իգաաթընտէն չըգուպ՝ նաճագ էէրէ Յովհադանըն օղլու Ազարիասը Էօլտիւրտիւ, մախսուս Ալլաճտան անէ զազէպ օլարագ՝ էրթէսի սէնէ Սիւրեանի փատիշաճը Ազայէլին ասքէրի՝ անըն դօփրաղինէ կէլիւպ՝ Պաթ տէնիլէն մէմլէքէթի Ճէնկ իլէ ալըրլէր, անի քի Պաւլիթ փութփերէսթլէրին էլլնտէն ալմըշ իտի, վէ անտէն Արուսաղէմին իւզէրինէ կէլմէլի օլուպ՝ գարշը չըգան Յուգանըն պիւշիւքէրի նի գըրարլէր, Պէլի Յովասըն ասքէրի Սիւրեանի լէրտէն չօգ իտի, լաբին Ալլաճըն էմրինէ մուղայիր

¹ Եւ իշ Դի Բեանիլ՝ ասայ, փէյշէ Տէր Է Դա փէյշէ. Բ. Սնայ. ԻԴ. 22:

Հարեքէթոն օլմաղ իլէ . Սիւրեանիւերին էլի իլէ Թագ .
 Ալլահ Թէքտիր էտեր անի . քի գապահաթընը Թա Խորայէլի
 նըյուպ Թեօպէ տէյէ¹ . Վէ լաբին Յովաս քեօթիւ
 ֆէյլինտէն կէրի տուրմայուպ զայէթ նաշար գալ
 տըգտէ , հէր նէ քի ալթուն վէ կիւմիւշ Թագըմ
 վար իսէ տաճարտէ վէ փատիշահ սարայընտէ , ճիւմ
 լէսինի ալուպ Սիւրեանի փատիշահը Ազայէլէ իր
 սալ էտէր . քի ասքերինի Լըրուսաղէմին իւզէրինտէն
 գալտըրէ .

Վագաա՝ մէզպուր ըիգա օլուպ ասքերինի կէրի
 չէվիրտի իսէտէ , Յովաս գահըրընտէն զայէթ աղըր
 խասդէ օլտու . Վէ անըն խըզմէթքեարլէրի՝ մէզ
 քիւր Ազարիանըն էօճիւնիւ ալմագ իլիւն անի էօւ
 տիւրտիւքտէն մատէ , Թէնինի տախի սէլէֆի օլան
 փատիշահլէրին էանընտէ տէֆն էթմէյիւպ՝ Լըրու
 սաղէմտէ սայիր եէրտէ տէֆն էտէրլէր .

Նազար էյլէ . Յովաս եէտի եաշընտէ իրէն փա
 տիշահ օլտու , վէ գըրգ սէնէ Լըրուսաղէմտէ փա
 տիշահըգ էթտի . լաբին Յովիադա էօլտիւքտէն
 սօնկրա՝ քեօթիւ քիմնէլէրին Թահրիքի իլէ ֆէնա
 պուլուպ զայէթ սէֆիլ հալ իւզըն էօլտիւ .

ՍԻՒԱԼ 95.

Պաղտէ մէզքիւր Խորայէլ փատիշահը Յեու քի էօլտիւ՝ պատէհու
 քիմ՝ փատիշահ օլտու Խորայէլէ :

Ճ. Անըն օղու Յովաքաղ . Փիւհագիգա մէզ Եռվաթ
 ԳԼԺԻ՝ պուր՝ Լահաղ փութա մէյլ էթմէտի իսէտէ , Յե
 րօքովամըն եափտըղի ալթուն տանալէրի գալտըր

1 Վասն զէ սախա արաբէ . էին զօրն Ասորոյ . և Աս
 րոսաճ մաքնեաց Դէյեոս նոցա զօր Բաղդաճ ցոյթ . վասն իող
 լոյն նոցա ՂՏԷր Ասրոսաճ հարցն իրիւն . և ընդ Յովա
 սայ արար զԴաւաթաթանն . Բ . Ս՝նայ , ԽԴ . 24 :

մատուցի իշխան, Ալլահ կիւճէնիւպ՝ Սիւրեանի փառ թագ. տիշահը Ազայէլին ելի իլէ անի տախի թէքտիր եւ Խարայէլ, տէր. զիրա Ազայէլին ասքերի Խարայէլին դօփրա, զինէ կիրիւպ՝ չօգ մէմէքէթ խարապ էթտի. Ա է Յովաքաղ անէ գարշը չըգուպ ալթ օլմաղ իլէ, օ տէրէճէ թէլէֆ օլուր անըն ասքերի, թա քի ֆէ, գաթ ելլի աթլըսը, օն ճէնկ արապասը, վէ օն պին եայան ասքերի խելաս օլուր. (Օ) պապտէ մէզպուր զայէթ նաչար գալուպ՝ Ալլահա նիյաղ էթտիքտէ, Ալլահ անըն նիյաղընը գապուլ էթմէկ իլէ, Խարայէլ խելաս հտէր անըն օղլու Յովասըն վազթինտէ, Խամի Յովաքաղ օն եէտի սէնէ փատիշահըգ է տիւպ օլտիւ. վէ տէֆն օլունտու Սամարիատէ.

Ա է օղլու Յովաս անըն եէրինէ փատիշահ օլուպ՝ Յովաս օն իքի սէնէ Խարայէլէ փատիշահըգ էթտի խտտէ, Յերօքօլմամըն եափտողի ալթուլն տանալերի գալ տըրմատողի իշխան՝ Ալլահըն էմրինէ մուղայիր իտի. (՝) էսնատէ Լըլիսէ փէյղամպեր՝ Սամարիատէ խաւ գէ օլտուգտէ՝ Յովաս կիտէր անըն խաթրընը սօր մաղէ. զիրա փէտէր մագամը իլէ անէ ըիայէթ է տէր իտի, Լըլիսէյի օ հալտէ կեօրիւնճէ՝ աղլայուպ տէր քի, սէն իտին եա փէտէր՝ Խարայէլին գուվվէ թի վէ եարտըմճըսը՝ Ա է պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ՝ Յովասըն ելի իլէ Սիւրեանիլէրին թէքտիր օլաճաղինի՝ Ալլահ Լըլիսէյէ իլճամ հտէր, օ տախի ալիքեար հօրնէկ իլէ Յովասա պէյան էթմէք իս թէր՝ քի թէսէլլա օլա, Ա է չիւնքի Յովասըն ելին տէ եայ վար իտի, Լըլիսէ՝ օտանըն կիւն տօղլուսու նէ պագան փէնճիրէսինի աչտըրուպ՝ վէ քէնտի եւ լինի Յովասըն ելինին իւզէրինէ գօյուպ՝ Ա փէկ տէ

1 Լէ ելայ Դի վերայ երեսայ նորա՝ Լասէ. Կա՛յր՝ Կա՛յր, Խարայէլ Լ Կէթէալէ նորա, Դ. թագ. ԺԳ. 14:

նիւն մէմէքէթին դարափընէ տօղրու օգ աթորը
րըր անէ, քի Ալաճըն եարտըմը իլէ օ մահալէ գա
տար Սիւրեանիւքի վուրաճաղինէ նիշան օլտուն,
Ալէ թէքրար տէր քի՝ օգ ալ՝ վուր զէմինէ. լաքին
գաջ տէֆա վուրաճաղինի պէյան էթմէզ. Ալէ ճու
վաս իւջ տէֆա վուրուպ՝ ղայրի վուրմայընճէ, Լը
ղիսէ գասավէթ հտիւպ տէր քի, էկէր պէշ եա
խօտ ալթըր տէֆա վուրմուշ օլտան իտի, Սիւրեանիւ
լէրին նիհայէթինէ տէկին վուրուր իտին. օ էճիւ
տէն ֆէգաթ իւջ տէֆա ճէնկ իւզըն օլուպ վու
րասըն անլէրի տէյու սիճիլ հտէր. Պատէհու Լը
ղիսէ վէֆաթ հտիւպ՝ տէֆն հտէրլէր անի Սամա
րիանըն տիշարըսընտէ.

Ալէ էրթէսի սէնէ՝ Լըղիսէնին թիւրպէսինին օլ
տուղի մէզարիստանէ՝ էհալի պիր էօլիւ կեօթիւ
րիւր քի անտէ տէֆն հտէլէր. վէ Սոփաբլը ճէ
թէճի խըրըզլէր՝ քի օ դարափտէ կէզէր իտիլէր,
էօլիւյիւ տէֆն հտէնլէր անլէրի կեօրտիւքլէրին
տէ, խէվիլէրինտէն նաշի հէման Լըղիսէնին թիւր
պէսինի աջուպ էօլիւյիւ պըրագըրլէր մէզարըն իշի
նէ. վէ հիքմէթուլաճ՝ էօլիւ Լըղիսէնին քէմիկլէ
րինէ տօգոււտուղի հալտէ, անիտէ տիրիլիւպ՝ այ
ագ իւսթիւ տուրտու¹,

Նազար էյլէ՝ քի Ալաճ նիճէ միւշէրրէֆ հտէր
քէնտի սատըգ գուլունու, Ֆիլհագիգա՝ Լըղիսէ
սաղլըղինտէ չօգ միւճիւղաթ էթտի իսէտէ, էօլ
տիւքտէն սօնկրա տալի՝ Ալաճ անըն քէմիկլէրինէ
օ միսիլիւ գուլիլէթ վէրտի, թա՛ քի էօլիւյիւ տի
րիլթտի.

1 Լըղի Լաղէլ նոյա ղայր Ռ. և ահա Գէրիւն ղիլիս
իւլէնն, և ընկէյին ղայրն ի գերեզման Եղիէի. և գնաց՝
և Ռէրիյա—յոսիւրն Եղիէի՝ և ինդանայա— և ինգ
նէյա— ի վէրայ որից ի—րոյ. Դ. Թագ. ԺԳ. 21:

Թագ. Օ) Էսնատէ Սիւրեանի փատիշահը հօլիւպ, օղ-
 Եւղայ. լու Բենադադ անըն եերինէ փատիշահ օլուր Սիւ-
 րեանիւրէ, քի անըն Ճինսինէ տախի Լադերին օղլու
 տէնիւր իտի, Սէ Յովաս՝ մէզպուր Բենադադ ի-
 լէ Ճէնկէ Էտիւպ, իւչ տէֆա ալթ Էտէր անի, նի-
 Ճէ քի սիճիլ Էթտի Լըլիսէ, Սէ մէզքիւր Լադայ-
 Էլ Լսրայէլին գօփրաղինտէն նէ գատար քի մէմլէ-
 քէթ զապթ Էթմիշ իտի, Ճիւմլէսինի ալըր Յովաս,
 վէ Լսրայէլ Ճէմաէթի Սիւրեանիւրէրն շէրրինտէն
 խէլաս օլուպ՝ ասուտէ հալ իւզրէ րահաթ օլտու :

ՍԻՒԱԼ 96.

Պաշտտէ մէզքիւր Եւղայ փատիշահը Եովաս քի հօրիւ, պատէհու
 քիմ՝ օլտու Եւղայ փատիշահը Էրուսաղէմտէ :

Արաբ. Ճ. Անըն օղլու Լմասիա : Ֆիհհադիգա՝ մէզ ԳԼԺԴ.
 պուր փատիշահ օլտուղինտէ փութա մէյլ Էթմէտի, Բ. Մնա.
 ֆիհամմա քէմալի մէրթէպէ տախի Լաւհըն իգա ԻԵ :
 աթընտէ տէկիլ իտի, զիրա եիւքսէք եերլէրտէ օ-
 լան սեղանլէրի գալտըրմատը, Սէ անըն փէտէրի
 Յովասը քի խըզմէթքէարլէր հօտիւրմիւշ իտիւր,
 (նիճէ քի Թօգսան տէօրթ սիւալտէ զէքր օլտու,))
 անլէրի գութուպ հօտիւրիւր :

Սէ չիւնքի Լըդումլու տէնիլէն փութփէրէսթլէր
 Պաւլիթին վազթինտէն պէրու Յուղա փատիշա-
 հընըն իգաաթընտէ օլուպ՝ սօնկրա ասի օլտուլէր,
 (նիճէ քի պէյան տըր Էթմիշ իքի սիւալտէ,) Լմա-
 սիա անլէրի Թէքրար Յուղա փատիշահընըն հիւք-
 միւնէ տախիլ Էթմէք իսթէյէրէք, քէնտի Ճէմաէ-
 թինին իկիրմի եալընտէն եօգարըսընը սայուպ՝ իւչ
 եիւզ պին Ճէնկճի ասքէրի պուլունտու խէտէ,
 անլէր քէֆայէթ Էթմէզ տէյու՝ ագչէ իլէ եիւզ
 պին ատէմ՝ տախի Լսրայէլ Ճէմաէթինտէն կէթիլ

տիր՝ քի ճէնկէ կեօթիւրէ . Լաքին Ալլահըն փէյ-
ղամպերլէրինին պիրի կելիւպ անէ տէր քի, Խարայ-
էլին ապքերի սէնին իլէ կիթմէսին . զիրա Ալլահ ան-
լէր իլէ տէկիլ տիր . եկէր անլէրէ ումուտ հտէր
խսէն, Ալլահ սէնի ալթ հթտիրիր տիւշմանըն հօ-
նիւնտէ . զիրա ֆէթուհաթ հթմէք վէ ալթ օլմագ-
Ալլահտան տըր¹, Սէ լաքին չիւնքի Խարայէլին աւ-
քերինէ ագչէյի վէրմիլ խտի, նէ² եափայլմ³ օ գաւ
տար ագչէյի, քի անլէրէ վէրտիմ տէտիկինտէ,
փէյղամպեր տէր քի Ալլահ անտէն տահա զիյատէ-
սինի վէրիր սանա . () Լ պապտէ Ամասիա իգաաթ
հտիւպ Խարայէլին ապքերինէ ճէվապ վէրտի .

Ֆիհամմա՝ մէզպուրլէր կերի տէօնտիւլէր իսէտէ,
ղայթ կիւճէնմէկ իլէ՝ Յուդանըն գօփրաղինտէ
չօգ խասարաթ հթտիրլէրինտէն մատէ, իւչ պին
ատէմ տախի հօլտիւրիւրլէր, Պատէհու Ամասիա
եալընըք քէնտի ապքերի իլէ Եգոմլուլէրին իւզէրի-
նէ վարուպ օն պին ատէմ գըրար անլէրտէն . վէ օն
պին ատէմ տախի դութուպ պիր եիւքսէք գայաւ
տէն աշաղը աթմաղ իլէ հէլաք հտէր անլէրի, Սա-
գաա Ամասիա՝ մէզքիւր փէյղամպերին ճէվապընէ
իգաաթ հթտիկի իչիւն՝ ազիմ ֆէթուհաթ պիրլէ
Եգոմլուլէրի քէնտի դահթի հիւքմիւնէ տախիլ
հթտիրտէն սօնկրա, զայթ չօգ թալան հտիւպ
չազլըգ պիրլէ ալտէթ հտէր .

Լաքին Եգոմլուլէրին փութլէրինի տախի ալուպ
կէթիրիր Երուսաղէմէ, վէ անլէրէ Ալլահ տէյու-
սէճտէ գըլուպ գուրպան հտէր, Սէզպուրուս հա-
րէքէթինէ Ալլահ կիւճէնիւպ անի թէքտիր հտէ-
ճէք օլտու, լաքին մէրհամէթքեանի օլմաղ իլէ եվ-

1 Քանիք ՚ի Տեառնէ վնի շօրանալ և ՚ի պարսու-
նիան հապիլ . Բ . Սնայ . ԻԵ . 8 :

վերա փեյղամպեր իրսալ ետէր . քի թեօպէյէ կէլէ . վէ փեյղամպեր կէլիւպ՝ նիջիւն Լոգոմլուլէրին փուլթլէրինէ թափընըսըն , անլէր քի քէնտի ճէմակթլէրինի սէնն ելինտէն խէլաս ետէմէտիլէր տէտի կինտէ , Լճասիա տէր քի՝ սէնի փատլիշահա սըրտամձմը եթտիլէր . քէնտինէ կէլ՝ օլա քի իսկէնճէ չէքէսին , Փեյղամպեր անէ զայրի ճէվապ եթմէտի իսէտէ , անըն թէքտիր օլաճաղինի պիլմէկ իլէ՝ տէր քի՝ պիլիբիմ քի Լճահ սէնի թէքտիր ետէճէք տիր , զիրա պէնիմ նասիհէթիմի տինէմէտին .

Նազար գըլ պուրատէ Լճասիանըն սէֆիլ հալէնէ . զիրա Լոգոմլուլէրի ֆէթհ եթտիկի իջիւն՝ զայլ եթ ղուրուրիլթ թիւյտա եթմէկ իլէ , պախուսուս քի փեյղամպերին ճէվապընէ տինէմէտիկի իջիւն զաղէպէ միւսթահագ օլմաղ իլէ , Խարայէլ փատիլ շահը (Յովասա խապեր ետիւպ՝ անըն իլէ ճէնկ եթմէք իսթէր՝ քի ինթիգամ ալա . զիրա անըն ասքերի (Յուգանըն դօփրաղինտէ իւջ պին ատէմ հօլտիւր միւշ իտիլէր , նիճէ քի պալատէ զիբը օլտու . Լճահագ մէզպուրուն պու միսիլիւ ճէսարէթի քի պիրլիքտէն հասըլ օլտուղի աշիքէար օլմաղ իլէ , Յուվաս՝ կէվէն (գաղ) տէնիլէն քիւլիւք թիքէնին , վէ Տիւրզիւ տաղընտէքի ղայէթ պիւլիւք եապան սէլ վիսինին իւղէրինէ թէմնիլ կէթիրիւպ տէր քի , չէօլ տէքի քիւլիւք թիքէն (դըոզ) Տիւրզիւ տաղընտէ քի եապան սէլվիսինին (եղենամայտ) գըզընը օղու նա ալմագ իսթէտի , վէ չէօլիւն ճանավարլէրի կէլիւպ պաստըլէր թիքէնի , Յովաս պու թէմնիլ իլէ Լճասիայը քիւլիւք թիքէնէ , վէ քէնտինի պիւլիւք աղաճա , վէ Խարայէլին ասքերինի երութըճը ճանավարլէրէ պէնկզէտիր՝ քի մէզպուր հատտինի թանըյուպ բահաթ տղըսուն . Վէ լաբին Լճասիա՝ քի Լճահը թէքը ետիւպ փուլթլէրէ թափընտը ,

Ալահ անի Յովասըն ելի իլէ Թէքտիր էտէճէք օլ տուղնտէն¹, խքեաթ օլմայուպ գարաֆէյին Ռեթ սամիւս տէնիլէն մահալտէ ճէնկ իւզրէ օլտուգտէ, Ամասիանըն գարաֆը ալթ օլուպ գաչտըգտէն մա տէ, քէնտի տախի ելէ կէջիւպ էսիր օլտու, Սէ Յովաս անի ալուպ Լըրուսաղէմէ կէթիրտիկնտէ, Լըրուսաղէմին հիսարընտէն տեօրթ եիւզ արըն էէր երգար. վէ տաճարտէ պուլունան ճիւմէ ալթուն վէ կիւմիւշ Թագըմլէրի՝ վէ փատիշահըն խազնէ սինտէ օլանլէրի տախի ալտըգտէն մատէ, Ամասիանըն սարայընտէ վէ անըն խըզմէթինտէ օլանլէրի ըհ հին ալուպ՝ Սամարիայէ կէօթիւրիւր՝ քի մէզպուր տայիմա իգաաթ իւզրէ գալա, Ռէհին տէյու կէօթիւրտիւկիւ ատէմլէրին քիմիսինին փէտէրի, վէ քիմիսինին վալիտէսի փու Թփէրէսթ իտի².

Պատէհու պալատէ մէզքիւր Խարայէլ փատիշահը Յովաս էօլիւպ տէֆն օլունուր Սամարիատէ. անըն վէֆաթընտէն սօնկրա՝ Ամասիա օն պէշ սէնէ տահա եաշատը իսէտէ՝ Ալահըն իգաաթընտան չըգ մըշ օլմաղ իլէ, քէնտի աքքէրի անի էօլտիւրէճէք օլտու, վէ անլէրի Թէքտիր էթմէկէ գաարը օլա մայուպ, խէվթինտէն նաշի գաչար Լաքիս տէնիլէն մէմլէքէթէ. Լաքին մէզպուրլէրին էլինտէն եէնէ խէլաս օլմատը, զիրա արտըսըրա ատէմ իրսալ էտիւպ՝ էօլտիւրտիւլէր անի Լաքիստէ, վէ Թէնինի կէթիրիւպ Լըրուսաղէմտէ տէֆն էթտիլէր, Խաքէթալ. մէզպուր իկիրմի Թօգուզ սէնէ Լըրուսաղէմտէ փատիշահըգ էթտի. անճագ էմրէ մուղայիր հարալ քէթտէ օլտուղի իշիւն սէֆիլ հալ իւզրէ էօլտիւ.

1 Օ.ի Դ Տէառնէ Էղէ հապնէլ Էն Դ յէա Յովաստ. Բ. Սնայ. ԻԵ. 20:

2 Լաքիս խառնալիւրիւն իւրա. Բ. Սնայ. ԻԵ. 24:

ՍԻՒԱԼ 97.

Պարտե մեզ քիւր Խորայէլ փատիշահը Յովան քի էօլտիւ . պատեհու
քիմ փատիշահ օլտու Խորայէլէ :

Ճ. Անըն օղլու Յէրօքոլամ, Պու իքինճի Յէ 8Երօ
րօքոլամ գըրգ պիր սէնէ փատիշահըգ Էթտի . Բոլամ

Աէ լաքին մէզպուր փատիշահ օլտուղինտէ՝ Խա իսինճի
րայէլ ճէմանէթի զայէթ ինգրաղ պուլմուշ օլմաղ
իլէ . Էգրաֆտէ օլան տիւշմանլեր չօգ քէտէր Էտէր
իտիլէր Խորայէլէ . Աէ Ալահ մէրհամէթ Էտիւպ
անըն Էթտի իլէ խելաս Էտէր Խորայէլի տիւշմանըն
Էլինտէն . նիճէ քի Յօնան փեյղամպէրին Էլի իլէ ա
նէ պէյան Էթմիշ իտի . Պիհհապիգա ինայէթի պա
րի . Յէրօքոլամ տիւշմանը ֆէթհ Էտիւպ Համը
վէ Լմաթ տէնիլէն Էյալէթի . վէ տախի սայիր Էէր
լէրի . անլերի քի տիւշման Խորայէլին Էլինտէն ալ
մըշ իտի . Ճիւմլէսինի զապթ Էտիւպ ճէմանէթի խէ
լաս Էթտի տիւշմանըն շէրրինտէն . Խաքին Խորայէ
լին իլէ փատիշահը Յէրօքոլամըն Էափտըղի ալ
թուն տանալէրի գալտըրմատըղի իլին . Ալահըն
Էմրինէ մուղայիր իտի . վէ Էօլիւպ տէֆն օլունտու
սէլէֆի օլան փատիշահլէրին Էանընտէ :

Պալատէ մէզքիւր Յուգա փատիշահը Ամասիա ԳԼԺԵ
քի Էօլտիւ անըն Էթրինէ օղլու Ողեա փատիշահ օլ Բ. Մհա.
տու Լըրուսաղէմտէ . Սէզպուր օն ալթը Էաշընտէ ԻՋ.
իտի փատիշահ օլտուղինտէ . վէ Էլի իքի սէնէ փա
տիշահըգ Էթտի . քի անէ Ազարիա տախի տէնիլիւր
նիճէ քի պէյան տըր աղիզ քիթապտէ . Անըն վագ
թինտէ . Օպքարիա նամինտէ ալիմ վէ Ալահտան
գօրգար պիր քիմնէ վար իտի Լըրուսաղէմտէ . Ողե
ա՝ նէ գատար քի անըն Թէրթիպի վէ նասիհէթի
իւզըն հարէքէթ Էտէրէք . Ալահըն իգատթընտէ
իտի . Ալահ տախի անէ Էալտըմ Էթմէկ իլէ . զայ

էթ զխտոէ իգպալ վէ գուովէթ քէսպ էտէր. վէ տիւշմանն իւղէրինէ ճէնկէ կիթտիկինտէ, հէր եէրտէ ֆէթուհաթ պուլարագ. տիւշմանն մամուր մէմէքէթլէրինին հիսարլէրինի երգուպ անլէրի քէն տի Թահթի հիւքմիւնէ տախիլ էթտիքտէն մատէ, Լըրուսաղէմին հիսարընը էափար, անի քի պալատէ մէգքիւր Խարայէլ փատիշահը Հօլլաս երգմըլ իտի, Վէ տախի զայէթ չօգ հայվանաթ ինէկ վէ գօյուլն սագլայուպ րէնչպէրիկէ սիւլիւք էտէր, քի անլէր տէն իրատ հասըլ օյուպ ճէմաէթէ աղըրլըգ վէրմէ սին. վէ հայվանաթլէրին իտարէսի իչիւն շէօլտէ սու գույուլարը գազտըրուպ գուլէլէր եափտըրըր, Պախուսուս իքի պին ալթը եիւզ պեօլիւք պաշըսը, իւչ եիւզ եէտի պին վէ պէշ եիւզ մէվճուտ աս, քէրի վար իտի, քի անլէրին ճիւմէսինէ քէնտի սիւլահ վէրի, Վէ տախի տիւրլիւ ճէնկ ալթլէրի եափտըրուպ Լըրուսաղէմին հիսարընն վէ պուրճլէրինին իւղէրինէ գօր, քի տիւշման զուհուր էթտիկինտէ, անլէրտէն քիւլլիյէթլի օգ վէ պիւլիւք Թաշ աթա տիւշմանն իւղէրինէ, Վիլհամգիգա մէզ պուրուս պու միսիլիւ հարէքէթի վէ էթտիկի ֆէթուհաթ, ուզագ մահալլէրէ տէկին աշիքեար օլմաղ իլէ, իսմի զայէթ միւշէրրէֆ վէ հէր վէճճ իլէ իգպալ իւզըն օլտուգտէ, զուրուրլիյէթ տախի փէյտա էտիւպ զայէթ սէրպէստլէնմէկ իլէ, նօմօսա գարըլ ճէսարէթ էթտի¹, Ս իրա բուրվառ էլինտէ տաճարա կիւրի քի սեղանըն իւղէրինտէ Մէլահա պուխուր սոււնա. լաքին օ իրըզմէթ քահանալէրէ մախսուս օլմաղ իլէ, մէզպուրուս պու իլի

1 Եւ իբրեւ ջօրայաւ, Բարձրայաւ սիրոյ նորա առ ՚ի յապախանէլ. Է անիւրաւեյաւ ՚ի Տէր Աստուած իւր. Բ. Ս՝նայ. Ի. 2. 16:

Ալահըն էմրինէ մուղայիր խտի, (Ս) Էճիլտէն Ազա-
րիաս քահանայ վէ անըն իլէ սէքսէն քահանայ տա-
խի անէ տէրէր. քի, օ խըզմէթ քահանաւէրին տիր,
ջըգ տիշարը, զիրա ասի օլտուռն Ալահա. վէ սանա
ջէրէֆ տէկիլ տիր՝ քի անի էտէրսին. վէ լաքին մէզ
պուր. քիպիրլիկինտէն նաշի պիր կէօնէ իսքեաթ օլ-
մայուպ, վէ էօլքէլէնիւպ մէրամընը իճրա էթմէք
իւզըէ իքէն, անիտէ աննընտէ ույուզ զուհուր է-
տէր, (Ո) Լ պապտէ քահանաւէր տէրհալ տաճարտէն
տիշարը չըգարըրլէր անի. քէնտի տախի Ալահըն կիւ-
ճէնտիկինի պիլիւպ, աճէլէ չըգար տիշարը, Վէ էօ
լէնէ դատար ույուզ տէֆ օլմայուպ այրը պիր էվ-
տէ սաքին օլմաղ իլէ, օղլու Յովաթամ իտարէ է-
տէր խտի ումուրի փատիշահլըղի, Սէզպուր՝ ույ-
ուզլու էօլմէսի իլէ, անի փատիշահլէրին մէզարը
օլտուղի էէրտէ տէֆն էթմէյիւպ՝ սայիր էէրտէ
տէֆն էտէրլէր.

Ողիանըն զազէպինտէն իպրէթ ալսընլէր հիւքիւմ
տար օլանլէր. զիրա մէզպուր՝ քէնտի տէրէճէսինի
թանըմայուպ՝ քահանայա մախսուս օլան բուհանի
խըզմէթէ ճէսարէթ էթմէկ իլէ թէքտիր օլուպ,
մէֆթինէ տէկին աննընտէքի ույուզ տէֆ օլմատը
ղինտէն մատէ, Լսայի քի՝ մուգատտէմ Լըրուսա
ղէմտէ փէյղամպէրլիք էտէր խտի, պու զազէպին
իւզէրինէ չօգ վագըթ փէյղամպէրլիք էթմէտի, զի-
րա Ալահ՝ Ողիանըն պու միսիլիւ նահէմվար հա-
րէքէթինէ կիւճէնմէկ իլէ՝ անըն վէֆաթընէ տէկին
փէյղամպէրլիք լութֆու մէն օլուպ, մէզպուրուռն
էօլտիւկինտէ՝ թէքըրար ինայէթ օլտու, նիճէ քի
պէյան տըր¹.

¹ Լ:- Էլէ յաֆն յորոմ մեռաւ Ողեա արքայ, փեթ
շէքը նախէլ յաֆնա Բարձրաւելան. Լսայ. Զ. 1:

ՍՒՒԱԼ 98.

Թագ.
Խաչայել:

Պաշտօն մեզ քիւր Խաչայել փատիշահը իբրնձի Յերօրովամ քի էօլ տիւ : պատէհու քիմ փատիշահ օլտու Խաչայել :

Ճ. Անըն օղլու Օպքարիա, Պու Օպքարիա, Զափաթ տէ Թէքմիլ օլտու Ալաշըն Տէվապը քի անի վատ էթտի (Յեուա, անըն Տինսինտէն տէօրտիւն Տիւ սին սիլէյէ տէկին՝ Խաչայել փատիշահ օլա տէյու, նի Տէ քի պէյան տըր Թօգսան իւջ սիւալտէ. Աէլա քին մէզպուր՝ ֆեգաթ ալթը այ փատիշահըգ էթտի. զիրա Ալլում իամինտէ պիր քիմնէ անի էօլ տիւրիւպ քէնտի փատիշահ օլտու. Պու տախի ֆէւ Սէլլու գաթ պիր այ փատիշահըգ էտէր. Օիրա Թէրսիլ լա տէնիլէն մէմլէքէթտէն՝ Սանայեմ նամինտէ պիր ատէմ կէլիւպ անի էօլտիւրիւր, վէ քէնտի փատիշահ օլուր. Ապին քեթիւ պիր քիմնէ օլմաղ իլէ, Սանայէլ քէնտի մէմլէքէթի Թէրսիլայէ կիթտիքտէ, էհալ լի անի գապուլ էթմէյիւպ՝ շէհրին գափուսուհու ալմաղլէր. ()Ն պապտէ Տէնկ իլէ շէհրի ալուպ, Տիւմլէ էհալիյի վէ անըն սանճաղինտէ օլանլէրի, համիլէլէրինէ վարընՏէ էօլտիւրիւր. Աէ չիւնքի զատտարըգ իլէ փատիշահ օլտու. Փուա նամ Աիւրէանի փատիշահընէ չօգ ագչէ վէրիր քի, անըն էաը տըմը իլէ տայիմա փատիշահըգտէ սապիթ գալա :

Մէզպուր տախի Տէսիմ ապքեր իլէ Խաչայելին գօփրաղինէ կէլիւպ՝ Տէմաէթի անըն իգաաթընէ տախիլ էթտի իսէտէ, Սանայեմ Թէքրար ագչէ իլէ անի կէրի չէվիրմէկէ մէճպուր օլմաղ իլէ, Տէմաէթին պիւյիւքլէրինտէն ագչէ Տէմ էտիւպ վէրիր. վէ Փուա կիտէր քէնտի էէրինէ. Մէզքիւր Սանայեմ օն սէնէ փատիշահըգ էտիւպ էօլտիւք տէ, անըն էէրինէ օլու Փակէէ փատիշահ օլտու. Փաֆէէ Պու տախի իրի սէնէ փատիշահըգ էտէր. Օիրա

Թագ. անքն սեղապէրի՝ Ոսմէլանքն օղու Տիկէր Փակէէ Թագ.
 Յուդայ: նամ քիմէսնէ, անի էօլտիւրիւայ՝ քէնտի փատիշահ խոյսիւ:
 օլտու:

Տիկէր

Փակէէ

Նազար էյլէ պուրատէ Խարայէլ փատիշահէրի
 նին սէֆիլ հալինէ. զիրա անէր Ալահըն էմիրնէ
 մուղայիր օլմաղ իլէ, պիրիպիրինտէն Թէքտիր օլ-
 տուգտէն մատէ, ճէմաէթ տախի անէրին սէպէ-
 պինէ կիւն պէ կիւն ինգրաղ պուլուայ՝ սէֆիլ ու
 փէրուշան հալ իւզըն օլուր իտի:

ՍԻՒԱԼ 99.

Պարտէ մէզքիւր Յուդա փատիշահը Ողիա քի էօլտիւ, պատէհու
 քիմ փատիշահ օլտու Երուսաղէմտէ:

Յուդայ: ճ. Անքն օղու Յովաթամ. Սէզպուր Ալա Բ. Մն.
 հըն իգաաթընտէ օլտու իսէտէ, նոմոսա մուղայիր Իէ:

Եիւքսէք եէրլէրտէ՝ օլան սեղանլէրի գալտըրմատը,
 Վէ տաճարըն կիւն տօղուսու գարաթընտէքի գա-
 փուսուստէ, վէ Երուսաղէմին հիսարընտէ Ոփղա
 տէնիլէն գուլէյի եափտը. Պախուսուս եափըյա
 զիյատէ միւշթագ օլմաղ իլէ, չօգ գալէ՝ օրմանլըգ՝
 վէ գուլէլէր եափտըրըր, Վէ տախի Ամնլու փութ
 փէրէսթլէր իլէ ճէնկ էտիւայ՝ անլէրի ալթ էթմէկ
 իլէ, Ամոնուն փատիշահը իւջ սէնէ քիւլլիյէթլի
 ագչէ՝ օն պին քիլէ պուղտայ՝ վէ օն պին քիլէ արփա
 սէնէտէ պիր տէֆա վէրկի վէրիր իտի անէ. Յովա
 թամ օն ալթը սէնէ փատիշահլըգ էտիւայ էօլտիւ, վէ
 տէֆն օլունտու Երուսաղէմտէ, Պատէհու անքն օղ-

Ագալ րու Աքաղ փատիշահ օլուր, Լաքին մէզպուր օ տէ ԳԼԺԶ,
 րէճէ ֆէսատէ գատէմ պաստը, Թա՝ քի քէնտին Բ. Մն.
 տէն էվլէլ փութ փէրէսթլիկէ մէյլ էտէն Երուսաղ- Իէ:
 զէմին փատիշահլէրինտէն զիյատէ ֆէնալըգ տէ Թա-
 րադգա պուլտու, Օլրա Խարայէլին վէ Սիւրեա

նիւերին փութելինի Երուսաղէմէ վէ ճիւղէ Զու
գանըն էյալէթինէ կեթիրիւայ պաշար անլերէ Թա
փընմաղէ, Պախուսուս քի՝ Երուսաղէմէ գարիոյ
գէյթին տաղընըն էթէկինտէ՝ Բեննոմ տէնիլէն մա
հալտէ, վէ եիւքսէք Թէփեւերտէ վէ օրմանլըգլար
տա փութփեւերէսթլերին քեօթիւ հարեքէթի իւղ
րէ գուրպան էտիւայ, անլերին ատէթլերինի իճրա
հտէր իտի, Սէ տաթի փութա իքրամէն՝ օղլունու
աթէշտէն կէշիրիւայ փութա հէտիյէ սունար, ()
էճիլտէն Ալլահ անէ կիւճէնիւայ՝ Սիւրեանի փա
տիշահը Ռասսոնու վէ Ռամէլանըն օղլու Խարայէլին
փատիշահը Փակէէի անըն իւղերինէ մուսալլաթ էթ
տի, մատամ քի՝ Աքաղ անլերին փութելինի գա
պուլ էտիւայ՝ անլերէ Թափընտը, Ալլահ տաթի ան
լերին էլի իլէ Թէքտիր էտէր անի, Օ իրա էվլէլա
Սիւրեանի փատիշահը Ռասսոն՝ Ճէսիմ՝ ասքէր իլէ
Աքաղըն գօփըրաղինէ կէլիւայ՝ վուրուր անի, վէ զայ
էթ չօգ էսիր ալուայ կեօթիւրիւր Համա,

Պատէհու Խարայէլ փատիշահը Փակէէ՝ Աքա
ղըն ասքէրինտէն պիր կիւնտէ եիւղ իկիրմի պին ա
տէմ գըրար, Սէ օ Ճէնկտէ Աքաղըն օղլու Ամա
սիաս, վէ տաթի անըն ըիճալլերինտէն իքի պիւլիւք
հիւքիւմտար ատէմի էօլիւր, Պունտան գաթի նա
ղար՝ իւշ եիւղ պին նիսվան վէ եքքէք վէ գըզ է
սիր էտէր, Ֆիէհմ էյլէ պուրատէ Ալլահըն ինայէ
թինէ, զիրա՝ Աքաղա կիւճէնիւայ՝ անըն Ճէմաէ
թինի Թէքտիր էթտի իսէտէ, մէրհամէթքեանի օւ
տուղինտէն՝ միւրատ էտէր քի էսիր օլանլերին ճիւլ
լէսինի խէլաս էտէ, () էճիլտէն Ալլահըն էմրի ի
լէ Ովգեդ նամինտէ պիր փէյղամպէր Խարայէլին
ասքէրինէ գարըն չըգուայ՝ սեօղ սահիպլերինէ տէր
քի, Ալլահ անլերէ կիւճէնիւայ՝ օլմաղ իլէ, սիղ պու
թէթուհաթը էտիւայ՝ անլերի գըրտընըզ, վէ սիղին

գարնաշէրինիդտէն պու գատար հսիր էթտի-
նիդ, պըրագըն անէրի. զիրա պըրագմատըղինիդ
հալտէ, Ալլահըն ղազէպի սիզին իւզերինիզէ օլուր,

Սէզպուրէր՝ փէյղամպերին պու միսիւլիւ ճէ-
վապէրինտէն իսքեաթ օլտուգտէն մատէ, աս-
քէրի տախի իսքեաթ էթմէկ իլէ, Ճիւմէսի պիւ
իթթիֆագ մէրհամէթէ կէլիւպ՝ հսիրէրի ազատ
հտէրէր, Ալ է էթտիքէրի թալանտէն՝ չըպլագ օ-
լանլէրի կիլտիրիւպ վէ Ճիւմէսինէ եէմէք եէտիւ
րիւպ, եիւրիւմէյէ գուսրէթի օլմայանլէրի տախի
հայլանա պիլտիրէրէք, կէօթիւրիւրէր Յուգանըն
գօփրաղինտէ Լըրիքուլ տէնիլէն մահալէ, քի անտէն
կիթսինլէր քէնտի եէրլէրինէ, Ալագաա՝ մէզքիւր
հսիրէր ինայէթի պարի խէլաս օլտուէր իսէտէ,
պատէհու Լըգոմուլ՝ վէ սայիր փուլթիէրէսթէր
Աքազըն գօփրաղինէ կէլիւպ, չօգ մէմէքէթ վէ
չօգ էյալէթ խարապ էթտիքտէն մատէ, Ճէմահ-
թի տախի հսիր հտէրէր,

Պէհհմ էյլէ. Աքազըն կիւնահը սէպէպինէ Ճէ-
մահթ թէքտիր օլտու¹. Փիւհագիգա Ալլահ՝ տիւշ-
մանը Աքազըն իւզերինէ թային հտէր՝ քի ատալէթ
իճրա օլա, վէ Աքազ թէօպէյէ կէլէ, Ալ է լաքին
պալատէ մէզքիւր Ուասօն վէ Փակէհ, կէօյա քէն-
տի գուլվէթլէրի իլէ Աքազը թէքտիր էթմիշէր
կիպի, քիպիրլէնէրէք Ալլահըն րէյինտէն խարիճ
տիւշմանլըգ գաստի իլէ իսթէրլէր քի, Աքազը փա-
տիշահլըգտէն իսրաճ հտիւպ՝ անըն եէրլինէ Տաբէ-
լին օլուլ տէնիլէն՝ խարիճտէն պիր առէմի փատիւ
շահ հտէրլէր, Պու ֆիքիր իւզրէ Ճէսիմ թէտարիք

1 Ալլահ լէ իկոն արար Տէր ՂԵՌԵԱՍ յաղագհ Ա-
բաղա՝ արայի ԵՌԵԱՅ, լէ ՚ի Բայ էլայ ապարաթոթէտմէ
ի Տէտահէ. Բ. Սնայ. ԻԸ. 19:

պիրել Երուսաղէմին իւզերինէ կէլմէլի օլտուէր • վէ Աբազ մասլահաթը տուլտուգտէ՝ ազիմ՝ էն տիշէյէ վէ գասաւէթէ կիրիֆթար օլտու • զիրա գուտրէթի էրմէզ խտի՝ քի անէրէ գարշը տուրա • Պախուսուս՝ Ալլահը ինքեար էթմիշ օլմաղ ինէ՝ աւնըն ինայէթինտէն տախի գաթի ումուտ օլուպ՝ իսթէր քի թագազաթփաղսար նամ՝ Սիւրեանի փա տիշահընէ խապէր էտէ՝ քի կէլուպ խէլաս էթսին քէնտինի տիւշմանտէն •

Նազար էյլէ պուրատէ Ալլահըն ինայէթինէ • զիրա պու խուսուստէ Աբազ՝ Ալլահ նիյազ էթմէտի խտէտէ • Ալլահ քէնտի մէրհամէթինի վէ գուտրէթինի անէ պէյան էթմէք իչիւն՝ Եսայի փէյաղամպէրի իրսալ էտէր՝ քի խէվֆ էթմէյիւպ միւսթէրիհ օլտուն • վէ թագազաթփաղսարա խապէր էտիւպ • անըն էարտըմընէ ումուտ էթմէսին • զիրա Ալլահը բուխսէթ վէրմէզ տիւշմանէ՝ քի քէնտի մէրամընը իճրա էտէ • նիճէ քի պէյան տըր • Եսայ • Ե • վէ Բ •

Սագաս մէզքիւր Ոսասոն վէ Ոսմէլանըն օղու Փակէէ՝ Երուսաղէմին իւզերինէ կէլտիւէր խտէտէ • Ճէնկ էթմէկէ գատըր օլամայուպ՝ կէրի տեօնէր լեր ¹ • Սէ լաբին Աբազ Եսայինին Ճէվապընր գա պուլ էթմէյէրէք • տաճարտէ՝ քէնտի սարայընտէ՝ վէ թէվապիւէրինին էվէրինտէ օլան ալթունի վէ կիւմիւշիւ ալուպ թագազաթփաղսարա իրսալ էտէր • պախուսուս քէնտինի՝ անըն էվլատը վէ գուլու փայէսինէ գօյուպ • նիյազ էտէր քի խէլաս էթսին քէն

1 Յայնժամ եւ Ռասոն արքայ Ասորոյ՝ և Փալէէ որդի Ռոմէլայ արքայ Իսրայէլէ յերոսուղէմ ՚ի պարբերազ՝ և պաշարէին զնա ՚ի վերայ Ասաղու • և ոչ կարէին պարբերազիւ • Դ • Թագ • ԺԶ • Ծ :

տինի տիւշմանտէն : ()' տախի Խարայէլն իւզէրինէ Թագ . կէլիւայ՝ զայն Թ չօգ մէմէքէթ վուրտուգտէն մաւ Խարայէլն տէ , անէրին եհալիսինի կեօթիւրիւայ՝ սաքին եթտիւրիւր Սիւրեանի էյալէթինտէ , նիճէ քի պէյան տըր . Ա . Ս . Ե . 26 , Պատէհու Համը տախի վուրուայ , Ուասօս փատիշահը հօլտիւրիւր : վէ Համը զապթ հտիւայ Թալան եթտիւրտէն մատէ՝ անըն եհալիսինի տախի Վիւրէն տէնիւն մահալէ սիւրիւայ՝ անտէ սաքին եթտիւրիւր :

()' հանալէրտէ՝ Ովսէէ նամինտէ պիրատէմ տա ԳԼԺԿ . խի Խարայէլ փատիշահը մէգքիւր Ուամէլանըն օլլու Փակէէի հօլտիւրիւայ , պատէհու քէնտի փատիշահ օլտու Խարայէլէ . Դ . Թագ . ԺԵ . 50 , Ֆիլհագիգա՝ ՈԼԷԷ պու սուրէթ իլէ Աքազըն տիւշմանլէրի հօլիւայ՝ անէրին շէրրինտէն խէլաս օլտու իսէտէ , պու ի նայէթի Ալլահտան պիլմէյիւայ , մէգքիւր Թագ զաթփաղսարտան պիլմէկ իլէ՝ պիլ նէֆս Համա կիւ տէր քի անտէն մէմնուն օլա , Պունտան գաթի նա զար Համտա օլան փութուն սեղանըն կեօրիւայ ա նըն րէամինի ալըր , վէ Երուսաղէմէ Ուրիա քահա նայա իրսալ հտէր քի՝ օ րէսիմտէ տաճարտէ սեղան եամիսըն , օ տախի հմր օլտուղի իւզըն եամիար սեղանը , Պէլի՝ Աքազ քիւլիլիլթիլ մէպլաղ վէր միշ խտի Թագ զաթփաղսարա , լաքին մէգպուր անէ գանաաթ հթմէյիւայ՝ ճէսիմ սաքէր իլէ անըն գօվ րաղինէ կէլիւայ տիւշմանլըգ սուրէթի կեօստէրմէյ հրէք՝ կեօյա քի տօթլուղա պինայէն կէլմիշ օլտու իսէտէ , Աքազ զայէթ զլյատէ սըգլէթ շէքէր պու խուսուստէ . զիրա մէճպուր օլտու անըն ճէմի մաս րաֆընը վէրտիւրտէն մատէ , Թէքրար խաթրընը խօշ հտիւայ կէրի ճէվիրմէկէ :

Պալատէ մէգքիւր սեղանըն իւզէրինտէ՝ անի քի Ուրիա տաճարտէ եամիտը , Աքազ Համտան կէլ

տիկինտէ, փութփեհէսթլէրին ատէթի իւզըն գուր պան էտիււյ՝ Ուրիայա տախի թէնպլիհ էտէր քի անտէ գուրպան էտէ . Տաճարըն թագըմլէրինի , անլէր քի Սողոմօնուն վագթինտէն պէրու եափըւ մը իտի գալտըրոււյ՝ մէրամը իւզըն թէպտիլ էտէր . Վ է տախի տաճարըն գափուլէրինի գափայուււյ , Լըրուսաղէմտէ հէր քեօշէլէրտէ փութլէրէ սեղան եափար . վէ Ճէմաէթ անի կեօրիւնճէ , անլէր տախի հէր մէմլէքէթլէրտէ պաշարլէր փութա թափըմաղէ .

Նազար գըլ Ա. քազըն սէֆիլ հալինէ , օ. քի Ալէլահը ինքեար էթմէկ իլէ , Ալլահ անի փութփեհէսթլէրին էլի իլէ թէքտիր էթտի , քի իսլահի նէֆս օլա . լաքին մէզպուր զանն էտէր քի փութլար տըր քէնտինի թէքտիր էտէն . օ էճիլտէն անլէրէ թափընըր քի քէտէրտէն խէլաս օլա . վէ նէ գատար քի անլէրին եարտըմընէ ումուտ էթտի , օ գատար ղիյա տէ թէքտիր օլոււյ քեօթիլ ֆէյլլտէ օլտիլ , Վ է անի փատիլահ մէզարլէրինին եանընտէ տէֆն էթմէկէ լայիգ կեօրմէյիււյ՝ սայիր եէրտէ տէֆն էթտիլէր .

ՍԻՒԱԼ 100.

Պարտէ մէզքիւր Խորայէլ փատիլահը Ուսէէ պատէհու նիճէ օլտու .

Ճ. Պայէթ սէֆիլ հալ քէսպ էտիււյ՝ քէնտի էսիր օլտուգտէն մատէ . Ճէմաէթի տախի էսիր օլոււյ՝ անըն կիւնիւնտէ Խորայէլ Ճէմաէթինին փատիլահլըլի գալգտը , Ֆիլվագի մէզպուր թօգուղ սէնէ փատիլահլըգ էտիււյ , սէլէֆի օլան փատիլահլէրտէն ղիյատէ փութփեհէսթլիկէ մէյլ էթմէտի իսէտէ , փութլէրի գալտըմաղէ տախի ղայրէթ էթմէյիււյ , անլէրին քեօթիլ թարիգի իւզըն կիթ

տի, Վէ Սիւրեանի փատիշահը Սաղմանասար՝ օքի պալատէ մէջքիւր (Թ)ազդաթ փաղսարըն եւրինէ փա տիշահ օլմուշ իտի Սուսուլտէ, մէջքիւր Ովսէէ նին իւզէրինէ կէլիւպ, անի քէնտի թահթի հիւք միւնէ տախիլ հտէր:

Վէ Ովսէէ նաչար գալմաղ իլէ թաահճուտ հտէր՝ քի սէնէ պէ սէնէ անէ վէրկի վէրէ. պու գալլ իւզ րէ Սաղմանասար կիտէր քէնտի եւրինէ, (Ն)ազ մէջպուր վատինտէ տուրմագ իսթէ մէջ. լաքին Սաղ մանասարա գարը տուրմաղա տախի գուտրէթի եր մէջ օլմաղ իլէ, Սովա տէնիլէն Սըսը փատիշահը նէ ատէմ իրսալ հտիւպ, անըն իլէ գալլ էթմէք իսթէր՝ քի Սաղմանասարա վէրկի վէրմէսին. վէ օ սէնէ ատէթ օլանը վէրմէջ, Սաղմանասար մասլա հաթը տուլտուգտէ՝ Ճէսիմ ասքէր իլէ Ովսէէնին իւզէրինէ կէլիւպ մուհասէրէ հտէր Սամարիայը. Ֆիլհագիգա՝ մէջպուր իւշ սէնէ մուհասէրէյէ թա համմիլլ էթտի իսէտէ, Սըսը փատիշահը գարա ֆընտէն, եախօտ սայիրտէն իմտատ պուլաազ հա լի գալմատըգտէ՝ Սաղմանասար ալըր Սամարիայը. Վէ Ովսէէ փատիշահը գուլթուպ հսիր էթտիքտէն մատէ, Սամարիա էհալիսինի վէ սայիր եւրլէրին Ճէմաէթինի տախի հսիր հտիւպ՝ սիւրէր կէօթիւ րիւր անլէրի Սիւրեանի էյալէթինէ. վէ սաքին էթ տիրիւր Նալաթ վէ Աբուլ տէնիլէն մէմլէքէթլէրտէ, վէ Քիւրտիւստան տաղլէրինին գարաֆլէրինտէ, Պուստան գաթի նաչար, Խարայէլին էյալէթի խա րապ գալմասըն տէյու, Սիւրեանի էյալէթլէրլնտէն՝ Պաղտատտէն վէ սայիր եւրլէրտէն փուլթիէրէսթ Ճէմաէթի կէթիրտիւպ՝ սաքին էթտիրիւր անլէրի Սամարիատէ, վէ Խարայէլին սայիր էյալէթլէրլնտէ. Սէջպուրլէր քէնտի փուլթլէրինի տախի պէրապէր կէթիրիւպ՝ ատէթլէրի իւզրէ փուլթա թափընտըգ

լերինտէ, հիբմէթուլահ՝ ասլանլէր կելիւպ պաշ-
լարլէր անլէրի եօլտիւլմէկէ, թա՛քի շէհրլէրտէն
տիշարը չըգմաղէ քիմնէ գատորը օլամաղ խոի աւ-
լանլէրին գօրգուսունտէն, Սաղմանասար մասլահա-
թը տուլուպ՝ սէպէպիւնի սիւալ էթտիքտէ, տէրլէր
քի՛ օ՛ էյալէթէ իրսալ էթտիկին ճէմնէթ Խարայ-
էլին Ալահընը թանըմայուպ, անըն նօմօսունու պիւ-
մէտիքլէրի իչին՝ Ալահտան զաղէպ տիր ասլանլէ-
րին զուհուր էթմէսի: () էճիլտէն Սաղմանասա-
րըն էմիլի իլէ, էսիր օլան Խարայէլին քահանալէրին
տէն պիլի կիտիւպ՝ Բեթէլտէ օթուրուր, վէ ան-
լէրէ Խարայէլին Ալահընը թանըտուպ, անըն նօմօ-
սունու թալիմ էտէր:

Ապգաա՝ մէզպուրլէր եէնէ քէնտի փութլէրինի
տէֆ էթմէյիւպ՝ թափընտըլէր իսէտէ, Խարայէլին
Ալահընտան խէվֆ էթմէլէրի իլէ, ասլանլար տէֆ
օլուպ պիր տահա զուհուր էթմէզլէր:

Ե՛յ իմտի՛ պու անէ տէկին զէբր օլանլէրտէն պէյ-
ան տըր քի, Խարայէլին իւք փատիշահը Յերօթովամ
տան՝ մէզքիւր Ովսէէ կէլինճէ՛ իկիրմի փատիշահ,
իքի եիւղ էլի սէնէ մըգտարի օն ճինսին իւզէրի-
նէ փատիշահլըք էթտիլէր, վէ լաքին ճիւմէսիտէ
Ալահըն էմիլինէ մուղայիր հարէքէթէ մէյլ էթմէկ
իլէ, քէտէրտէն խալի օլմայուպ՝ փատիշահլըգլէրի
գալգտըգտէն մատէ, ճէմնէթին տախի էսիր օլմա-
սընէ սէպէպ օլտուլէր:

Նազար էյլէ Ալահըն ատալէթինէ, անլէր քի
փութլէրէ թափընտըլէր, Ալահ տախի փութփէ-
րէսթլէրին էլի իլէ անլէրի թէքտիր էթտի, նիճէ
քի ազիղ քիթապ անլէրին թագսիրաթըն պէյան
էտէր:

ՍԻՒԱԼ 101.

Թագ.

Յազոյ :

Պարտե մէջքս Եւ զա փատիշա՛նք Աքաղ քի կ'զտիւ , պատեհու
քիմ փատիշա՛նք օլտու Երուսաղէմեան :

Եղէիս

Ճ. Եւնն օղլու Իզեկիա . վէ իկիրմի Թօգուղ ԳԼ. ԺԸ .
սէնէ փատիշա՛նք Եթտի . Սէզպուր՝ քէմալի մէր Բ. Մնա .
Թէպէ Լլաճըն Էմրի իւզրէ հարեքէթէ մէյլ Եթ . ԻԹ .
մէսի իլէ՝ փատիշա՛նք օլտուղինտէ տաճարը աչտը , ա
նի քի Լլաքազ գափամըն խտի . Վաճանալերի վէ
Վեւտաղիլերի Տէմ՝ Էտերէք , ա՛նի Թէմիլլէտիւպ
հէր Թագըմընը քէլ Էվլէլ Էերլէրինէ գօր . Վէ սեօզ
սահիպլերի իլէ տաճարա կիտիւպ՝ Վաւիթին վէ
Վաթ փէյլամալերին Թէնալիճի իւզրէ ազիմ շէնլիք
պիրլէ չալը վէ սօւու չալարագ՝ վէ զէպուր օ
գուլուպ Լլաճա տուա Էտերէք , գուրպան Էտեր
սեղանըն իւզերինտէ . վէ Տիւմլէսի սէճտէ գըլուպ
մէտճ Էտերլէր Լլաճը , Վախուսուս՝ պուստան սօնկ
րա քիմ՝ քի իսթէր իսէ Լլաճա գուրպան կէթիր
սին տէյու՝ Թէնալիճ Էթմէկ իլէ , Տէմաեթ չօգ Թօ
սուն՝ գուղու վէ գօյուն կէթիրիւպ գուրպան Է
տերլէր .

Վատեհու քեաղըթ Եաղուպ իրաւ Էտեր՝ կէ Բ. Մնա .
րէք քէնտի գօփրաղինտէ օլան Տէմաեթէ , վէ կէ Լ .
րէք Խարայէլն գօփրաղինտէ օլանլէրէ , քի Երու
սաղէմէ կէլիւպ խամուրսուղ պայրամընը պիրլէքտէ
Էտերլէր , վէ տալիմա Լլաճըն իգաթընտէ օլալէր .
քի Լլաճ քէնտիլէրինի խէլաս Էթսին տիւշման
տէն . վէ օլմայա քի գարնտալէրի վէ փէտերլէրի
կիպի Լլաճըն Էմրինէ մուղայիր տուրուպ Թէքտիր
օլալէր , Խարայէլ Տէմաեթինտէն պաղըլէրի պու մի
սիւլիւ Տէվապլէրի իշիտիւպ զէվքէնտիլէր իսէտէ ,
Լսերին՝ Սանասէնին՝ վէ Օլբուղնուս Տիւսինտէն
օլանլէր հիճապ Էտերլէր . զիրա պիրլէր քի Լիզէ

կիանըն ճեմապլերի սահիհ, վէ քէնտիլերինէ ֆայ-
խտէլի տիր. օ էճիլտէն խաբեաթ օլուպ կէլրլէր
Երուսաղէմէ. Յուդանըն ճինսի տախի կէլիւպ՝
ղայէթ չօգ ճեմաէթ ճեմ օլուր Երուսաղէմոնէ.
(Ո)Լ պապտէ Եղեկիա վէ ճիւմլէսի զայէթ շաղ
օլարապ՝ եհտի կիւն պայրամ հտէրլէր. Վէ Եղե-
կիա ճեմաէթէ պին Թօսուն, վէ եհտի պին գօյուն
վէրլի. քեզա սեօղ սահիպլերի՝ պին Թօսուն վէ օն
պին գօյուն վէրմէկ իլէ, եհտի կիւն տահա եէյիւպ
լիլիւպ՝ օ տէրէճէ մէսրուր օլուրլէր, Թա քի Սողոմօն
նուն վագ Թինտէ էօյլէ պայրամ օլմուշ տէկիլ իտի.

Բ. Մնա:

ԼԱ:

Պատէհու Յուդանըն վէ Իսրայէլին էյալէթլէ-
րինտէ պուլունան փուլլէրին սեղանլերինի՝ օրման
լէրինի՝ վէ փուլթա տայիր շէյլէրին ճիւմլէսինի եր-
գուպ գըրտըգլէրինտէ, կիտէր հէրքէս քէնտի եհ-
րինէ. Վէ եիւքսէք եէրլէրտէ օլան սեղանլերի տա-
խի գալտըրըր Եղեկիա. Պէլի Մլահըն իսմինէ գուր
պան հտէր իտիլէր օ սեղանլերտէ, լաքին տաճար
տան զայրի եհրտէ գուրպան էթմէք Մլահըն էմրինէ
մուղայիր օլմաղ իլէ, գալտըրըր անլէրի. քի ճեմաէթ
նօմօսա գարըլ հարէքէթտէ պուլունուպ Մլահ-
տան Թէքտիր օլմասըն. Վէ նիճէ քի իկիրմի պիր
սիւալտէ զիքր օլտու, Սովսէսին շէօլտէ եափտըղի
փիրինչ երլանը տախի գըրար. զիրա օ անէ տէկին
ճեմաէթ անէ Թափընըր իտի. Պախուսուս Թային
հտէր քահանալէրի վէ Պէլտաղիլլէրի. քի նօմօս միւ-
ճիւպինճէ տաճարտէ քէնտի խըզմէթլէրինէ մու-
պաշիլէթ հտէլէր. Վէ տախի էմր հտէր ճեմաէ-
թէ քի հէրքէս քէնտի մահսուլունտէն Մլահըն
Թէնպիհի իւզրէ քահանալէրի վէ Պէլտաղիլլէրի
հիսսէ չըգարուպ օնտալըգ վէրէ. քի տաճարն խըզ-
մէթինտէ օլանլէր ըահաթ կէլինիւպ՝ բուհանի խըզ-
մէթէ մէշլուլ օլտունլէր տայիմա. Վէ օ գատար

չօգ պուզտա՝ շէրապ՝ զէյթ եաղը՝ պալ՝ վէ սայիր մահսուլ կէթիրիրէր, Թա. քի Թէքքար ամպարէր եախտըրուպ սագլարէր անլէրի:

Նազար էյլէ. Լզեկիա տօղրու գալպ իլէ. քէմալ լի մէրթէպէ իգաաթ իւզրէ օլուպ՝ Ալլահ ումուտ էթմէսի իլէ. Ալլահ տախի անըն իլէ պերապէր օլարագ¹, հեր իշնի բասթ կէթիրիւպ տիւշմանտէն խէլաս էթտի. Նիճէ. քի Սիւրեանի փատիշահը մէզ. քիւր Թագաղաթփաղսար՝ Ա. քազտէն սէնէվի վէր կի ալըր իտի. Լզեկիա անէ բէտտի ճէվապ էտիւպ վէրկի վէրմէզ. Քէզա Փըղըշտացի փուլթիէրէսթ. լէրին իւզերինէ կիտիւպ վուրուր անլէրի. Օլրա անլէր Ա. քազըն վագթինտէ՝ Յուգանըն էյալէթին տէ չօգ մէմլէքէթլէր զապթ էթմիշէր իտի, անլէրին ճիւմլէսինի խէլաս էթտիքտէն մատէ, մէզպուր. լէրին սայիր չօգ շէհիրլէրինի տախի երգուպ Թալան էտէր:

Պատէհուլ Սիւրեանի փատիշահը Սենեքերիմ², Բ. Մնա. քի Սուսուլտա օթուրուր իտի, Լզեկիայը քէնտի ԼԲ, Թահթի հիւքմիւնէ տախիլ էթմէք իսթէյիւպ, դայ. էթ ճէսիմ աքէր իլէ Յուգանըն էյալէթինէ կիլրի. վէ սընըր պաշէրինտէ օլան մէմլէքէթլէրի զապթ էտէրէք՝ կէլիւր Աքիս տէնիլէն մէմլէքէթէ. Լզեկիա անկլար քի՝ մէզպուրուն ֆիքրի Լըուսալ զէմի ալմագ տըր, օ էճիլտէն Թէվաղիւ սիւրէթ պիրլէ անէ ատէմ իրսալ էտիւպ՝ մաթլուպուսու իճրա էթմէկէ Թաահուտ էտէր. քի կերի տեօսիւն. վէ մէզպուր զայէթ չօգ կիւմիւշ վէ ալթուն իսթէր. Վէ Լզեկիա՝ տաճարտա վէ քէնտի խաղինէ սինտէ օլան ալթունի, վէ կիւմիւշիւ անէ վէրտիք տէն սօսկրա, տաճարըն գափուլէրինի վէ էշիկլէրի

1 Լէ-էր Տէր Ընդ Նմա յաթնայնի. Դ. Թագ. ԺԸ. 8:

նի քի, քէնտի անլէրի ալթուն իլէ գափլամը խտի, անլէրտէ օլան ալթունլէրի տախի գըրուպ վէրիւր.

Պ'Լհագ-իգ-ա' տիւշման Երուսաղէմէ կէլմէսին տէյուլ. հէր նէ մըգտար քիւլլիյէթլի մէպլաղ վէր տի խէտէ, իգթիզա հտէն թէրթիպի տախի կէրի պըրազմաղ. Օ իրա ճէմանէթին ինթիէարլէրի վէ մեօթէպլէրլէրի իլէ մէշլէրէթ հտիւպ' չօգ ատէմ ճէմ հտէր. վէ Երուսաղէմին տիշարըսընտէ օլան սու փունարլէրինի գափատուպ' սույու պաթըրըր քի տիւշման կէլտիկինտէ սու պուլամասըն. Օ իրա օ անէ գատար Երուսաղէմին գարիպինտէ, Ոտլ գէլ փունարը վէ Սէլով տէնիլէն մահալլէրտէն ա գան սուլար պիրլէնիւպ' Վեգրօն տէրէսինտէն սէլ կիպի ագար խտի. Վ է տախի Երուսաղէմին հիսաւընը վէ պուրճլէրինի եափուպ մէթանէթ իւզըէ զայէթ չօգ զախիրէ վէ սիլահ թէտարիք հտէրէք' ապրէրին իւզէրինէ հիւքիւմտարլէր թային հտէր. Վ ագաա' ինսանա լայիգ օլանը իճրա հթտի խէտէ, հէր վէճ' իլէ ումուտու Ալլահտա օլմաղ իլէ, ճէմանէթէ տախի զայրէթ վէրիւր քի տիւշմանտէն է պէտի խէվֆէթ մէյէլէր. զիրա Ալլահ քէնտիլէրի իլէ պէրաւէր տիր.

ՍԻՒԱԼ 102.

Պարտէ մէղքիւր Սէնէքերիմ' քի Եզեկիատէն քիւլլիյէթլի մէպլաղ արը, անէ գանաթ հտիւպ կէրի տեօնափ մի.

Ճ. Տեօնմէտի. իլլա քի անի մութլագ քէնտի թահթի հիւքմիւնէ տախիլ էթմէք արդուսինտէ օլուպ' Ոափսալ նամինտէ պիր քիմէսնէյի վէ անըն իլէ տախի սայիրլէրինի իրսալ հտէր Եզեկիայա, քի թէքտիր օլմատան իգաթ հտիւպ թէսլիմ հտէ Երուսաղէմի. Մէզքիւր Ոափսալ Երուսաղէմին

գարիպինէ կելլուպ՝ Եղեկիա իլէ սեօյլէշմէք խթէ տիկինտէ, Եղեկիա իւշ ատէմ իրսալ էտէր՝ քի ա նըն ճէվապընը անկլայուպ քէնտինէ խապէր վէրէլէր։ Ուստիսակ անլէրէ տէր քի, քիմէ ումուտ է տիւպ Սէնէքերիմէ թէսլիմ օլմասընը։ Եղեկիա գուրթարամազ սիզի, էկէր Սըրըր փատիշահընէ ու մուտ էտէր իսէ, օ գամըշ տէկէնէկէ պէնկզէր, ա նէ տայանան երգըուպ տիւշէր, վէ էկէր Ալլահա ումուտ էտէր իսէ, Ալլահ գուրթարամազ անի, զի րա անըն սեղանլէրինի երգաը, հաճնկը Ալլահ Սէնէքերիմին էլինտէն քէնտի ճէմաէթինի գատըր օլ տու գուրթարամազ, քի սիզին Ալլահընը գատըր օլտուն սիզի խէլաս էթմէկէ, ուլմայըն Եղեկիանըն ճէվապընէ, զիրա օ ալտատըր սիզի, վէ սիզ աճլըգտէն վէ սուսուզուգտէն էօլիւրսինիւղ։

Սէ չինքի մէզպուր պու միսլիլ ճէվապլէրի իւճէ սէս՝ վէ Եահուտի լիսանի իլէ սեօյլէր խտի, քի պէտէնին իւզէրինտէ օլան ապէր իշիտիւպ՝ գաթի ումուտ օլարագ Երուսաղէմի թէսլիմ էտէլէր, Եղեկիանըն իրսալ էթտիկի ատէմլէր Սիւրեանի լիսանի պիլմէկ իլէ՝ տէրլէր քի, Սիւրեանի լիսանի իլէ սեօյլէ, լաբին Ուստիսակ տահա զիյատէ սէսինի եիւքսէլտիւպ, Եահուտի լիսանի իլէ Ալլահա վէ Եղեկիայէ գարշը չօգ ճէվապլէր էտէր լիտի, նիճէ քի պէյան տըր մահալինտէ, Ֆիհրագիլ գա՝ Ուստիսակըն սեօյլէտիկի՝ Ալլահըն գուտէթիւնէ գարշը՝ վէ Թահամմիւլտէն խարիճ խտի, լաբին անէ ճէվապ վէրմէսիւլէր տէյու Եղեկիա թէնպիհ էթմիշ օլմալ իլէ, մէզպուրլէր գարշըլըգ ճէվապ ԳԼԺԹ, էթմէլիւպ էսվապլէրինի երութարագ՝ կելիւրլէր Եղեկիայէ նագլ էտէրլէր, օ տախի էսվապընը երութուպ չուլ կէյինտի իսէտէ, Ալլահտան գաթի ումուտ օլմայուպ՝ տաճարա կիտէր, քի Ալլահա նիլ

աղ էտէ, Պոլստան գաթի նազար, Լսայի փեյղամ պերէ տախի ատէմ իրսալ էտիւպ՝ զայեթ սըգլէթ իջնտէ օլտուղինի պէյան էթմէկ իլէ, տիւեր քի Լաւհա տուա էթսին, (Օ) Լ պապտէ Լսայի Լաւհըն իլհամը իլէ տէր քի սեյլէյին Լզեկիայէ խեվֆ էթմէսին, զիրա Սենքերիմ՝ քէտերլի խապէր ալուպ՝ կերի տեօներ, վէ քէնտի եերինէ վարուպ գըլճ իլէ հօլլըր,

Ֆիլվագի Լսայինին պէյան էթտիկի իւզրէ Սենքերիմ իշիտիր քի, Լթեովպիա տէնիլէն էյալէթին փատիշահը (Թարակ՝ քէնտի իւզերինէ Ճէնկէ չըգմը կէլիյօր, խեվֆինտէն նաշի տէրհալ օրտու սունու Լաբիստէն գալտրրուպ՝ կիտեր Լոբնա տէնիլէն մէմէքէթին իւզերինէ, վէ անի ալմագ իսթէր քի (Թարակ փատիշահ կէլտիկինտէ, անէ գար չը տուրմաղէ գատոր օլսուն, Սէգքիւր Ուսիսակ տախի Սենքերիմին Լոբնայա կիթտիկինի տույտուգ տէ Լրուսաղէմտէն տեօնիւպ կիտեր Լոբնայա, Սագաա՝ Սենքերիմ կիւն էվլէլ Լրուսաղէմին իւզերինէ կէլմէկէ արզու էթտի խէտէ, պու սէպէպ իլէ կէլէմէյիւպ, պիր վագըթ տախի էյլէնէՃէկի աշիքէար օլմաղ իլէ, Լոբնատէն հիւքիւմանէ քեալ զըտ իրսալ էտէր Լզեկիայա՝ քի Թէսլիմ օլսուն քէնտինէ, Սէ նիՃէ քի Ուսիսակ լիսանէն սեյլէտի, քէզա Սենքերիմ տախի Խարայէլին Լաւհընը փութլէրէ պէնկզէտիւպ, գատոր օլմաղ սիզի պէնիմ էլիմտէն խէլաս էթմէկէ տէյու՝ Լաւհըն գուգրէթինէ գարը քիւֆը Ճէվապլէր եազար, Լզեկիա քեաղըտը օգուտուգտէ՝ տաճարա կիտիւպ՝ սեղանըն հօնիւնէ գօր անի, վէ զայեթ տաղի տէրուն պիլլէ Լաւհա նիյաղ էտէր քի խէլաս էթսին քէնտինի տիւլմանտէն, վէ ալէմէ պէյան օլսուն Լաւհըն գուտրէթի,

Ֆէհմէյլէ պուրատէ՝ քի Ալահա նիյազ էտիւպ՝
ունըն եարտըմընէ ումուտ էտէն, նիճէ խելաս օ-
լուր տիւշմանտէն. զիրա՝ Լզէկիա տահա տաճար
տէ տուա էտէր իքէն, Խսայի Ալահըն էմի իլէ ա-
նէ խապէր էտէր՝ քի Ալահ գապուլ էթտի սէնին
նիյազընը. վէ տէր քի խէվֆ էթմէսին, Սենէքերիմ
կիրէմէզ Երուսաղէմէ, վէ անի մուհասէրէ էտէ-
մէզ, իլլա քի կէտիկի եօլտան տեօնէր կէրի. զի-
րա պէնիմ՝ վէ պէնիմ գուլում՝ Գաւիթին իսմի ի-
ջիւն հըֆզ էտէրիմ Երուսաղէմի¹. Ֆիլհազիգա
օ կէճէ մէլայիք՝ եիւզ սէքսէն պէշ պին ատէմ
հէլլաք էտէր Սենէքերիմին օրտուսունտէն.

Մէզպուր քէնտի ապէրինին պու միսիլիւ թէ-
լէֆ օլտուղինի կեօրտիւքտէ, խէվֆինտէն նաշի գա-
ջուպ կիտէր Սուսուլա, Վէ քէնտինին խելաս օլ-
տուղինէ շիւքր էթմէք իջիւն Թափընտըղի փութուն
էօնիւնտէ՝ սէճտէ գըլուպ մէմնուն օլուր իքէն, ի-
քի օղլու՝ Ադրամէլէք վէ Սարասար, անի գըլըճ ի-
լէ վուրուպ էօլտիւրիւրէր, վէ գաջալէր Լըմէ-
նիստան էյալէթինտէ Արարատ տէնիլէն մահալէ².
Վէ օ պիր օղլու Ասորդան՝ փատիշահ օլուր անըն
եէրինէ.

(՝) Էանատէ, նէ վագըթ քի մէզքիւր Սենէքէ ԳԼԻԻ
րիմ (Յուգանըն էյալէթինէ կէլիւպ՝ Երուսաղէմին
իւզէրինէ կէլմէք իսթէր իտի, (նիճէ քի պալատէ

1 Լէ Sէր, վէրախոյո՝ եղէյ Խալաֆիտ այտիլ իրիլ
շրա վան իմ, Լ վան Դաւիթ ծառայի իմոյ. Դ. Թադ.
ԺԹ. 33 :

2 Լ՝ Ռիւլտե՝ երիլի պագանէր ՚ի Գան իւրում. Եսա-
րախոյ իւրոյ իւրոյ, Ադրամէլէք Լ Սարասար որդի Խոյա
պագանի ըն սրով. Լ ինչեանի Գնային փախարանի ՚ի Հայ.
Լիսայ. Լէ. 38 :

զէբը օլտու,) Լզեկիա հօլիւմ հիյէթի խասդէ օլտուր • Սէ Լսայի փեյղամպեր՝ Ալլահըն հմրի իլէ կէլիւպ : վասիյէթ էյլէ՝ զիրա հօլէճէքսին տէյուլ խապեր վէրիւպ կիթտիքտէ¹, Լզեկիա տերհալ եիւզիւնիւ տաճարըն տուվարընը գարաֆընէ չէ վիւրիւպ՝ դայէթ տաղի տերուսն պիրլէ աղայարագ Ալլահա նիյազ էտեր, քի շիֆալդգ վէրսին քէնտի նէ, Ալլահ անըն նիյազընը գապուլ էթմէկ իլէ՝ Լսայի տահա սարայտէն տիշարը չըգմազտէն, Թէքրար իլհամ էտեր քի կերի տեօնիւպ՝ անըն իւջ կիւ նէ տէկին շիֆա պուլարագ տաճարա կիտէճէկինի, պախուսուս օն պէշ սէնէ տախի եաշայաճաղինի, վէ Սիւրեանի փատիշահընըն էլինտէն խէլաս օլաճաղինի պէյան էտէ • վէ տախի եարասընըն իւզերիւ նէ ինճիր գօյա քի էյի օլա, Լամր օլտուղի իւզրէ Լսայի հէման կերի տեօնիւպ Ալլահըն հմրինի պէյան էթտիքտէ, Լզեկիա շաղ օլտու խսէտէ, պիր նիշան տիլեր քի, Ճիւմլէյէ մալիւմ օլտուն Ալլահըն ինայէթի իլէ շիֆա պուլտուղի, քի անըն մէրհամէթի վէ գուտրէթի ազիմէլէրի աշիքեար օլտուն ալէմէ, Սէ չիւնքի սարայըն տուվարընտէ պիր իրթիֆա սաաթը վար իտի, քի անի պալատէ մէզքիւր Աքաղ փատիշահ եափմըշ օլուպ՝ Լզեկիանըն եաթտըղի եէրտէն կեօրիւնիւր իտի, Լսայի ճէվապ էտէր քի, սաաթըն միլինին կեօրկէսի անիտէ կիթսին օնուկնճու տերէճէնին իւզերինէ, Լզեկիա անէ տեր քի, գօլայ տըր օ, իլլա քի կեօրկէ օն տերէճէ կէրի տեօնսինն,

Լզեկիանըն մաթլուպու կիւնէշին եիւրիւմէսի

1 Լ- էիւն առ նա Եսայի որդի Ամուլայ՝ և ասէ յէնա • այսպէս ասէ Տէր • Կրաման քո՛ւր վասն քուն քո՛ զէ Ռ- ասիւն և ո՛չ իբրտ • Լսայ • ԼԸ • 1 :

նէ մոռնալիւ իտի . զիրա կեօղկէնին օն տերէճէ կէ-
րի կիթմէսի , մուծլագ կիւնէշին կերի տեօնմէսինէ
միւհթաճ իտի , լաբին Լսայինին տէտիկի կիւնէշին
տերհալ իլերի կիթմէսի իլէ՝ իճրա օլաճագ իտի .
Ֆիխամնա՝ Լլահըն ինտինտէ կիւճիւք օլմայուպ՝
ճիւմլէյէ գատոր օլմաղ իլէ , Լսայի անտէ Լլահա
նիյաղ էթտիլտէ , հիքմէթուլահ կեօյտէ կիւնէշ ա-
տէթի իւզրէ կիտեր իքէն , կերի տեօնտիւ ¹ . ()
պապտէ մէզքիւր սաաթըն միլինին կեօղկէսի տախի ,
հէր գաշընճը չըզիլտէ իսէ , օն չըզիլ կերի կիտիւպ՝
Լզէկիանըն մաթլուպու թէքմիլ օլտուգտէ , կիւ-
նէշ եէնէ ատէթի իւզրէ կիտեր քէնտի եօլունէ .
վէ օ՝ կիւն՝ ատէթա կիւնէրտէն ուզուն օլտու .

Ֆիլհագիգա՝ հէր նէ սուրէթ իլէ օլսա , Լլահ
գատոր իտի Լզէկիայէ շիֆալըգ վէրմէկէ . լաբին
պու խուսուստէ՝ անի զիյատէ միւշէրրէֆ էթմէք
միւրատը ալիյէսի օլմաղ իլէ՝ անըն շիֆա պուլմասը
նէ վէ օն պէշ սէնէ տահա եաշայաճաղինէ նիշան
վէ տէլալէթ օլարագ կիւնէշին կերի ճէվիլտի . քի ա-
լէմէ պէյան օլտուն անըն ֆազիլէթի , վէ հէրքէս
խպրէթ ալուպ՝ սատագաթ պիրլէ Լլահա գուլ-
լուգ էտէլէր , () իրա պու միւճիւզաթ՝ տէկիլ եա-
լընը Լրուսաղէմտէ , իլա քի ճէմի տիւնէատէ՝
հէյպէթտէ գալաճագ պիր մէվատ օլտու , Նիճէ
քի Սարուգակ նամ Պաղտատ փատիշահը անի
ֆերգ էտիւպ , վէ Լրուսաղէմ փատիշահը Լզէկի
անըն շիֆա պուլմասը իչիւն օլտուղինի տույուպ ,
վէ անըն իլէ իւլֆէթ էթմէք իսթէյիւպ՝ հէտիյէ
իլէ ատէմ իրսալ էտեր Լզէկիայէ . () տախի խօշ

¹ Լ - աղաղկիւն Եսայի մարգարէ առ Տէր . Երես-
յաւ պառլերն զբանէրաճիք ասիճանօյ անդրէն յեպս .
Դ . Թագ . Ի . 11 :

լանուպ՝ անլերի ազիմ՝ իբրամ իլէ գապուլ էթտիբ տէն մատէ, քէնտի տէվլէթինի վէ գուվլէթինի տախի պէյան էթմէք արզուսի իլէ՝ խազնէսինտէ հէր նէ քի վար իսէ, Ճիւմլէսինի կեօստէրիւր անլերէ:

Սէզպուրլէր կիթտիբտէն սօնկրա՝ Լսայի կէլիւպ տէր քի, քիմ իտի օ կէլէն ատեմլէր, վէ նէ կեօրտիւլէր սէնին էվլնտէ. անլերին քիմ օլտուղի նի, նէ սէպէպ իլէ կէլտիբլէրինի, վէ էվլնտէ նէ քի վար իսէ կեօրտիւլէրինի նագլ էտինճէ, Լսայի՝ Լլաճըն իլճամը իլէ տէր քի, անլերէ կեօստէրտիւ կին շէյլէր՝ պիր կիւն Պաղտատա կիտիւպ սէնին էվլ լատլէրին տախի Պաղտատ փատիլաճընէ խըզմէթ քէար օլալէր:

Փիւլադի Լսայինին ճէվապլէրի՝ ազիմ թէքտիլ րիյէթ վէ իթապ իտի Լզէկիայէ. զիրա մաղրուլ լուգ սէպէպի իլէ, Ճիւմլէ վարիյէթինի պէյան էթտի Պաղտատտան կէլէնլէրէ. վէ լաքին քէնտի գապահաթընը տախի թանլյուպ՝ գալպի քէսիր օլ մայարագ Լլաճըն րէյինէ քէմալի մէրթէպէ իդաւթ կեօստէրիւր:

Պագաա՝ Լսայինին սիճիլ էթտիկի իւզրէ՝ պիր վագըթտէն սօնկրա Պաղտատ փատիլաճը՝ Լզէկիւ անըն էվլնտէ օլան շէյլէրի ալուպ Պաղտատա կեօթիւրտիւ. լաքին տէկիլ քի անըն կիւնիւնտէ, իլա՝ անըն էվլատլէրինին վագթինտէ, նիճէ քի պոււն տան պեօյլէ պէյան օլուր, Պատէհու Լզէկիա վէ ֆաթ էթտիբտէ, անի զայէթ մէճտ ու շէրէֆ իլէ տէֆն էտէրլէր Լըրուսաղէմտէ փատիլահլէրին մէլ զարը օլտուղի մահալտէ:

Իպրէթ ալ. Լզէկիա կեօղ եաշը տէօքէրէք նիւաղ պիրլէ Լլաճըն գուտրէթինէ ումուտ էթմէսի իլէ, տէկիլ քի եալնըղ խասգէլիբտէն, իլա քիտիւշ մանտէն տախի խէլաս օլուպ՝ էօմրիւ թարագգա

Թատր : պուլտու . քէնտի տուայէ մէշղուլ օլտուգտէն մա,
 Յուգայ : տէ՝ Լսայի փէյղամպէրէ տախի նիյաղ էտէր . քի ,
 քէնտի իջիւն ԼլաՀա տուա էթսին . սէն տախի է-
 կէր տիլէր իսէն . քէտէրտէն խէլաս օլմաղէ՝ տայիմա
 տուայէ մէշղուլ օլ . վէ ազիզլէրէ նիյաղ էյէ՝ . քի
 սէնին իջիւն ԼլաՀա շիֆայէթճի օլտունէր :

ՍԻՒԱԼ 103 .

Եղեկիա քի էօլտիւ , պտտէհու քիմ փատիշահ օլտու Երուսաղէմտէ :

Սոնտէ Ը . Լլնըն օղլու Սանասէ , Սէզպուր օն իքի եա ԳԼԻԱ .
 շնտէ իտի փատիշահ օլտուղինտէ , վէ էլլի պէշ սէ Բ.ՄՆա .
 նէ փատիշահլըգ էթտի . Վէ լաքին փութփէրէսթ ԼԻ ,
 լիկէ սիւլիւք էթմէկ իլէ , Լօղէկիա քի փութլէրին
 սէզանլէրինի վէ օրմանլէրինի գալտըրտը , Սանասէ
 անլէրի թէքրար եափուպ թափընտը անլէրէ . վէ
 ճէմմէթի տախի թափընտըրտը , Պունտան գաթի
 նազար , կէօյտէքի երլտըզլէրին իսմինէ փութ եա
 փուպ՝ սէճտէ գըլար անլէրէ , Վէ տախի տաճարա
 փութ գօյուպ՝ ԼլաՀըն իսմինէ եափըլան փութա
 թախսիա էտէր , վէ փութա իքրամէն՝ էվլատլէրինի
 աթէշտէն կէշիրիւպ , կէօյա Հէտիյէ սունար փու
 թա՝ վէ գուրպան էտէր , Վէ ԼլաՀըն փէյղամ
 պէրլէրինի թէրք էտիւպ՝ պիւյիւճիւլէրէ իթիպար
 էթմէկ իլէ , անլէրին ճէվապլէրինէ ինանըր , վէ փէյ
 զամպէրլէր՝ անէ ԼլաՀըն էմրինի պէյան էտիւպ
 նասիհէթ վէրտիլէր իսէտէ , տիյնէմէյիւպ էօլտիւ
 ըիւր անլէրի . պախուսուս քի՝ Լսայի փէյղամպէրի
 տէստէրէ իլէ . քէսիւպ իքի փարջա էթտի . Սէզ
 պուր օ տէրէճէ ֆէնա պուլտու , թա քի՝ Լլա
 Հըն էմրինէ գարջը Հարէքէթ էտէն Խսրայէլին վէ
 Յուգանըն փատիշահլէրինտէն վէ փութփէրէսթ
 լէրտէն տահա զիյատէ . քէօթիւլիւկէ գատէմ պաս

տը՝ ()' Էճիրտէն Ալլահ անէ կիւճէնիւ պ' Սիւրեա
նի փատիշահընըն էլի իլէ Թէքտիր Էթտի անի՝ քի
Թեօպէյէ կէլէ . Օ իրա Պաղտատ փատիշահընըն
Թէրթիպի իւզըն՝ Սիւրեանի ապէրինին պիւյիւք
լէրի Երուսաղէմէ կէլիւ պ' պիր Թագրիպ Սանասէի
գուԹարէր . վէ պաղլայու պ' էս'ր միսալի Պաղտա
տա կեօթիւրտիւքտէն մատէ , էլինէ պյաղինէ քէ
լէպչէ , վէ պօյնունէ աղըր զինճիլ Թագու պ' մահ
պուս էտէրէր .

Նազար էյլէ Սանասէնին հալինէ , օ քի Երու
սաղէմտէ փատիշահ իքէն Ալլահը ինքեար էտիւ պ'
փէյղամպէրլէրի էօլտիւրտիւ , լաքին մահպուս օ
լու պ' էզլէթէ տիւշիւնճէ , ագլը պաշընէ կէլմէկ
իլէ , էթտիկի քեօթիւլիւքլէրտէն փիւշման օլտուգ
տէն մատէ , տաղի տէրուն պիրլէ կեօղ եաշը տեօ
քէրէք Թեօպէյէ կէլիր . վէ տօղրու գալ պ' իլէ Ալ
լահըն պի նիհայէթ ինայէթինէ ումուտ էտէրէք
նիյաղ էտէր¹ . Վ Է Ալլահ մէրհամէթքեանի օլմաղ
իլէ , անըն նիյաղընը գապուլ էտիւ պ' իսէլաս էթտի
անի . Օ իրա Պաղտատ փատիշահընըն գալպինէ
րահմ պըրագմաղ իլէ , Սանասէի հապըստէն չը
գարու պ' Թէքրար իրսալ էտէր Երուսաղէմէ . Ս'էզ
պուր կէլիւ պ' քէլ էվվէլ Թաթթընէ օթուրտուգ
տէ , նիճէ քի Թեօպէ տէտի , էօլիւնճէյէ տէկին
Ալլահըն իգաաթընտէ գալու պ' փուԹլէրի վէ փու
Թա միւԹալիք օլան շէյլէրին ճիւմէսինի տէֆ էթ
տի Երուսաղէմտէն վէ Յուգանըն էյալէթինտէն ,
անլէրի քի մուգատտէմ եափմը իտի . Վ Է տաճա
րը Թէմիպլէյիւ պ' նօմօս իւզընէ ատէթ օլան գուր

1 Եւ իբրեւ վառնգեցաւ, ինքրեայ ղերես՝ Տեառն Աւ
պոռծոյ իւրոյ . Ե իռնարկեցաւ յոթ յերեսոյ Ապոռծոյ
հարցն իւրոյ . յաղթն էկոյ առ նա . Բ . Ս'նայ . ԼԳ . 12 :

Թագ. պանկերի Մլաճա սունար. վէ ճէմանթթ տախի թէն
 Յուդայ. պիճ էտէր. քի՛ փութլերի թէրք էտիւպ՝ քէմալի
 մէրթէպէ իդաաթ պիրլէ Մլաճա գուլուգ էտէ
 լէր. Սէ տախի Երուսաղէմին վէ Սիօնուն հիսա
 րնը Եափուպ մէթինլէտիր, վէ մամուր շէհիրլէրէ
 ապէր վէ հիւքիւմտարլէր թային էտէր. Պատէհու
 վէֆաթ էտիւպ՝ տէֆն օլունտու քէնտի պաճճէ
 սինտէ :

Սանասէնին նագլի՝ կիւնաճքեարլէրէ ազիմ ու
 մուտ վէ թէսէլա տըր, էկէր անըն կիպի թէքմիլ
 գալպ իլէ թեօպէ տէրլէր իսէ. նիճէ քի անըն էթ
 տիկի նիյազ՝ Սէժ պաճքտա սուրք Եկեղէցիտէ օ
 գունուր¹. Սանասէ էօլտիւքտէ անըն օլու Մմոն
 Երուսաղէմտէ փատիշահ օլտու. վէ լաքին Սանա
 սէնին էվվէլքի քեօթիւ ֆէյլինէ սիւլիւք էտիւպ՝
 անըն գալտըրտըղի փութլերի թէքրար Եափար, վէ
 սէճտէ գըլար անլէրէ. Պէլի Մմոն քէնտի փէտէ
 րինին քեօթիւ հարէքէթինէ մէյլ էթտի, անճագ
 անըն կիպի թեօպէյէ կէլիւպ՝ իսլահի նէֆս օլմաղէ
 վագըթ պուլամատը. Օլրա խըզմէթքեարլէրի ճէմ
 օլուպ՝ էօլտիւրիւրլէր անի քէնտի սարայլնտէ. վէ
 ճէմանթթ տույուպ անլէրի էօլտիւրտիւ իսէտէ, սէ
 ֆիլ Մմոն ֆէգաթ իքի սէնէ փատիշահլըգ էտիւպ՝
 քեօթիւ ֆէյլտէ էօլտիւ. Պէհճմ էյլէ, զերա նի
 ճէ քի կիւնաճքեարլէր Սանասէնին հալինէ նա
 զարէն թէսէլա քէսպ էտէրլէր, քէզա Մմոնուն
 հալինի տիւշիւնիւպ խէվֆ էթսինլէր. զերա օլա քի՛
 թեօպէ տէմէկէ վագըթ պուլամայուպ կիւնաճ ի
 չինտէ էօլէլէր :

¹ Տէր աֆէնալա Ասպուսաթ Աբրահամա՝ Իստանպոլ
 Յալիֆայ. ի վերջն Ատուածաշունչ սուրբ Գրոց :

Թագ .

Յուդայ :

ՍԻՒԱԼ 104 .

Պարտէ մէկքիւր Ամն քի եօլալու , պատենու քիմ փատիշահ օլտու
Երուսաղէմտէ :

Յօդ . Ը . Անքն օղլու Յօսիա . Սէզպուր սէքիզ եա
ԳԼԻԻ . շընտէ խտի փատիշահ օլտուղինտէ . վէ օթուզ պիր
Բ . Սեա . սենէ փատիշահլըգ եթտի . Աբին ֆաղիլէթլի վէ
ԼԻ . ալիմ քիմսենին ետտի իլէ Թէրպլէ օլմաղ իլէ , ի
նայէթի պարի հէր վէճհ իլէ Ալլահըն էմլինէ ի
գաաթ էտիւպ , իկիրմի եաշընէ վարտըգտէ դահթի
հիւքմիւնտէ օլան մահալէրէ քէնտի պիլ նէֆս վա
րուպ հէր նէ գատար փութ վէ փութա միւթա
լըք շէյ վար իսէ , անլերի քի փէտէրի Ամն եափ
մըշ խտի , ճիւմլէսին երգուպ տէֆ էտէր . տէկիլ
քի եալընըք քէնտի դօիրաղինտէ , իլա Խարայէլին
դօիրաղինտէ տախի պուլունանլերի գալտըրուպ ,
փութլերին խըզմէթինտէ օլանլերի գըրար . Սէ ճէ
մահթ քի եիւքսէք եէրլէրտէ նոմոսա մուղայիր օ
լարագ , Ալլահ գուրպան էտէրլէր խտի , անլերի
տախի գալտըրը , Պուրատն գաթի նազար Խարայ
էլին իլք փատիշահ Յէրօքուլամըն Բէթէլտէ եափ
տըղի սեղանըն իւզերինտէ Բահաղ փութա գուր
պան էտէն շէխլերին քէմլըլէրինի մէզարտէն չըգա
րուպ եագար , վէ սեղանը երգուպ դաշլերինի տա
խի գըրար Թօղ էտէր , Պուրատն Թէքմիլ օլտու
Ալլահըն փէյղամպերինին ճէվապը , անի քի Յէրօ
քուլամա սեյլէտի , (նիճէ քի եէթմիշ իւշ սիւալ
տէ պէյան տըր .) ֆէգաթ Բէթէլտէքի եալանձը
փէյղամպեր , օ քի Ալլահըն փէյղամպերի իլէ պիր
մէզարտէ տէֆն օլունմուշ խտի , անըն քէմլըլերի
հանկըսը օլտուղի նա մալիւմ օլմաղ իլէ , օ մէզարա
էլ վուրմաղ :

Սէ չիւնքի փութափէրէսթլիկէ մէյլ էտէն փա

տիշահէր՝ տաճարն մամուր գալմասընէ տիգաթ
 էթմէզ իտիւր, Յօսիա անի թամիր էթմէք իսթէյ-
 իւպ, Քեղկեանամ քահանայապետէ ատէմ իրսալ
 էտէր՝ քի տաճարն իրատընը ճէմ էտիւպ՝ անըն ի-
 լէ թամիր օլտուն տաճար, Սէ մէզքիւր Քեղկեա
 տաճարտէ նոմօս քիթապընը պուլուր, քի անի Սոփ-
 սէս քէնտի էլ իլէ էազմը իտի, օգուլուպ՝ Յօսի-
 ալա իրսալ էթտիկինտէ, օ տախի օգուտուգտէ՝
 ազիմ գատսովէթ պիրլէ աղայարագ էսվապընը երու-
 թուպ տէր քի, Մլաճ պիզէ դայէթ կիւճէնմիշ
 տիր, զիրա պիլիրիմ քի փէտէրլէրիմիզ պու քիթապ-
 տէ էազըլանլէրի տիյնէմէտիլէր, վէ հէր հալ պի-
 զիմ իւզէրիմիզէ շէտիտ դազէպ կէլէճէք տիր, Սէ
 դայէթ լսէվի էթմէսի իլէ, Երուսաղէմտէ օ վագըթ
 Ողգան նամինտէ նիսա թայիֆէսինտէն պիր փէյղամ
 պէր վար իտի, տէրագէպ անէ ատէմ իրսալ էտէր՝
 քի անըն էէտի իլէ Մլաճ սիւալ էթսին, Սէզ-
 պուրէ՝ Մլաճըն իլհամը իլէ ճէվապ էտէր, քի սէօյ-
 լէյին Յօսիայա՝ քի օ քիթապտա տէրճ օլան դազէպ
 մութլագ կէլսէ կէրէք Երուսաղէմին վէ անըն էհա-
 լիսինն իւզէրինէ, զիրա անլէր Մլաճը կիւճէնտիր-
 տիլէր, Լաբին Յօսիա քի Մլաճտան հիճապ էտիւպ
 էսվապընը երութտը վէ աղատը, օ էճիլտէն քէն-
 տի էօլիւպ կէօրմէսին օ քէմլիկլէրի, Յօսիա պու մի-
 սիլիւ ճէվապլէրի իշիթտիքտէ՝ քահանայլէրի՝ Պէւ-
 տացիլէրի՝ Երուսաղէմին էհալիսինի, վէ Բենիամի-
 նին ճիւսինտէն Երուսաղէմտէ պուլուէնանլէրի ճէմ
 էտիւպ՝ անլէր իլէ կիտէր տաճարա, վէ ճիւմէսինն
 հուզուրինտէ մէզքիւր քիթապը օգուլուպ, վէ Սու-
 դոմօտուն Մլաճա նիյազ էթտիկի պագըր տիրէկին
 իւզէրինէ չըգուպ՝ գավլ էտէր՝ քի տայիմա Մլաճըն
 էմլինէ իգաաթ էտէրէք, անըն թէնպիհլէրինն հէր
 վէճ իլէ պի գուսուր իճրա էտէլէր:

ԳԼԻԳԻ

Բ. ՍՅԱ,

ԼԵ՝

Պատեհհու՝ նամաստա զերբ օլտուղի իւզրէ զայեթ աղիմ զինեթ իլէ խամուրսուղ պայրամը էտերէր. զիրա քէնտի հիւքմիւնտէ օլան ճէմաէթին ճիւմլէսի պայրամ սէպէպինէ Լըրուսաղէմէ կէմիշ օլմաղ իլէ, զայեթ շէնլիք վէ սալթանաթ պիրլէ պայրամ էտերէր՝ քի էմնալի սապգաթ էթմէմիշ կիւպի. Պախուսուս՝ նիճէ քի Պաւլիթին վէ Սողըմօնուն վագթինտէ քահանալէր վէ Պէւտացիլէր հիւսնիւ թերթիպ իւզրէ խզմէթլէրինէ թային իտիլէր, քէզա (Յօսիա տախի օ՝ թերթիպ իւզրէ թային էտեր անլէրի քէնտի խզմէթլէրինէ. Վէ տապանակը տախի քէնտի եերինէ գօրլէր. զիրա՝ քէօթիւ փատիւ շահլէր տապանակը եերինտէն գալտըրուպ՝ սայրի եերէ գօմուշ իտիլէր. Պունտան գաթի նազար, զթուղ պին գօջ՝ գուղու՝ թէքէ՝ քէջի վէ թօսուն վէրիւր ճէմաէթէ, քէզա ճէմաէթին պիւլիւքլէրի վէ քահանալէր տախի վէրիւպ՝ Ալլահա գուրպան սունարագ եէտի կիւն զայեթ շաղ ու մէսըրուր զլուր ճիւմլէսի.

Պատեհհու՝ Նէքաւով տէնիլէն Սըսըր փատիշա հը՝ Սիւրեանի փատիշահընն իւզերինէ ճէնկէ կիթմէլի օլտուգտէ, (Յօսիա տուլուպ՝ օլմայա քի քէնտի գօփրաղինէ քէտէր վէրէ տէյու՝ անէ գարշը չը գարագ մէն էթմէք իսթեր, Սէգքիւր Նէքաւով խապէր էտէր քի, սանա քէտէրիմ օլմաղ, գարշը տուրմա. զիրա Ալլահըն էմրի իլէ կիտերիմ Սիւրեանիլէրին իւզերինէ, Քէզա Լըրեմիա փէյղամպէր տախի գարշը տուրմա տէտի իսէտէ. Ա. Լըւր. Ա. 28. (Յօսիա իսքեաթ օլմայուպ ճէնկ իւզրէ օլտուգտէ, հէման օգ իլէ վուրուլուպ զայեթ քէտէրլի եարաւ լանմաղ իլէ, թէվապիլէրի ճէնկտէն տիշարը ալըրլէր անի. վէ իրինճի գօջուսունէ գօյուպ՝ Լըրուսաղէմէ կէթիրտիլքլէրինտէ, տէրհալ էօլիւր. վէ փէ-

Թագ . տերէրինին եանընտէ տէֆն հովուայ՝ Ճիւմէն Յու
 Յուգայ . դա ճեմանէթի վէ Լըրուսաղէմ՝ հհալիսի զայեթ
 եաս հտէրլէր . Լըրեմիա փեյղամպէր տախի պէյիթ
 վէ տեսթան սեօյլէր անըն իւզէրինէ . քի Ճիւմէն ճե
 մանէթ օ տեսթանը սեօյլէյիւայ՝ աղլար իտիլէր Յօ
 սիայը . վէ պու առեթ տայիմա գալըր Յուգանըն
 ճինսինտէ .

ՍԻՒԱԼ 105.

Պալատն մեզ քիւր Յօսիա քի եօրիւ . պատենհու քիմ փատիշահ օւ
 տու Լըրուսաղէմանէ :

Յուգայ . ճ . Լընըն օղլու Յովաբազ . Լաքին Յօսիանըն Բ. Մ. Դ. Ե.
 Թարիգի իւզրէ կիթմէյիւայ՝ քեօթիւլիւկէ մէյլ էթ . Լ. Զ.
 մէկ իլէ . իւլ ալ փատիշահլըգ էթտի ֆեգաթ . Օլ
 բա պալատն մէզ քիւր Սըսըր փատիշահը՝ Նեքաւով
 Լըրուսաղէմէ կէլիւայ դութար անի , վէ պաղլայ
 ուայ կեօթիւրիւր Սըսըրա . Յովաբազ Սըսըրտա հօ
 իւայ՝ անըն գարնտալը Լըղեակիմի փատիշահ էթտի
 Լըրուսաղէմանէ . Սէ անըն իւզէրինէ հիւքմ էթտի
 կի պէյան օլսուռն տէյու , իամինի տէկիշիւայ՝ Յովա
 կիմ չաղըրտը . վէ տախի սէնէվի քիւլլէյէթի վէրկի
 ալթընէ տախիլ էթտի անի . Յովակիմ օլ մըգտար
 ագէյի ճեմանէթտէն տէվլիրիւայ վէրիւր իտի . Պու
 տախի օն պիւր սէնէ փատիշահլըգ էթտի իսէտէ , գա
 րընտալը կիպի . քեօթիւլիւկէ մէյլ էթտիկինտէն՝
 Լըլահըն հմրինէ մուղայիւր իտի .

Նազար գըլ Յովակիմին սէֆիլ հալինէ . զերա՝
 Պաղտատ փատիշահը Նաբուգոդոնոսոր՝ մէզ քիւր
 Սըսըր փատիշահընըն իւզէրինէ վարուայ՝ անի ալթ
 էտէր . վէ Սըսըրտան Սուրատ չայընէ վարընճէ Գ. Լ. Դ.
 զապթ էթտիքտէն մատէ՝ Յուգանըն էյալէթինի
 տախի . քէնտի թահէթի հիւքմիւնէ տախիլ էթ մէկ իւ

լէ, Յովակիմ՝ Սըսըր փատիշահընէ վերեճեկի վերկնի՝ Նաբուգոդոնոսորա վերմէկէ թաահուտ պիրլէ՝ Ալլահըն իամինէ եհմին հտէր, Վէ իւչ սէնէ հտա հտիւպ՝ պատեհու գավլինտէ տուրմայարագմեթատ օլանը վերմէտիկի հալտէ, Նաբուգոդոնոսոր Էրուսաղէմէ կէլիւպ գուծար անի, վէ պագըր զինճիլ իլէ պաղլայուպ կեօթիւրիւր Պաղտատա, Տաճարըն թագըմլէրինտէն տախի պիրաղ ալ թուն վէ կիւմիւլ թագըմալուպ՝ գօր անլէրի Պաղտատտա քէնտի փուծունուն հվինէ, Էրուսաղէմէ հալիսինտէն տախի չօգ մեօթէպէր քիմէսնէլէրի հսիր հտիւպ կեօթիւրիւր, Յովակիմ թէքտիր օլտուգտէ, Նաբուգոդոնոսորուն մաթլուպունու թէքրար եհմին իլէ վատ հտէրէք խէլաս օլուպ՝ Էրուսաղէմէ կէլտի իսէտէ, եհնէ վատինտէ տուրմաղ, Վէ Ալլահ անէ կիւճէնիւպ՝ մուսալլաթ հտէր անըն իւղէրինէ չափըճը խըրսըղէրի, քի անլէրին հլ իլէ թէքտիր հտէ անի, Օիրա Վիլտանի Սիւրեանի Սովաբլը՝ Ամնիլը՝ վէ Սամարիալը ճէթէճիլէր կէլիւպ թալան հտէր իտիլէր անըն գօիւրաղինտէ, Սէղպուր օտէրէճէ քեօթիւլիւկէ գատէմ պասուպ՝ ճէմաէթէ ատու օլմուլ իտի քի, հօլիւպ տէֆն օլունտուգտէն սօնկրա թէնինի մէղարտէն չըգարուպ՝ Էրուսաղէմտէն տիշարը օվայա աթարլէր, քի գուլլէր վէ քէլիլէր եհսինլէր, նիճէ քի Էրեմիա փէյղամպէր անըն հագգընտէ սեօյլէմիլ իտի¹ :

1 Վասն այսորիկ այսպէս աւէ Տէր Դ վերայ Յովակիմայ որդւոյ Յօիւայ արջայի Յոգայ. զայրդ զայդ զի՛ իճէտցեն, և զի՛ աստացեն՝ վայ՝ վայ՝ եղբայր, վայ՝ վայ՝ եղբայր. և զի՛ իճէտցեն՝ և աստացեն. վայ՝ վայ՝ Տէր, վայ՝ վայ՝ Կիւլիլ. զիսղանի իլոյ իտիլէտցի. նիխիւլ ընկէտցի արբաայդ Դրանն երոստալէթի. Էրեմ. ԻԲ. 18 :

Թագ.
Յուդայ.
Եկեղեցի

Եկեղեցի

Եկեղեցի

Եկեղեցի

Եկեղեցի

Պատեհու անըն օղու է՝ Եբոնիա Լըռուսաղէմոէ
փատիշահ օլտու իսէտէ, ֆեգաթ իւչ այ օն կիւն
փատիշահըգ էտէր, Օ իրա պու տախի քեօթիւ
օլմաղ իւէ՝ Նաբուգոդոնոսոր ասքէր իրսալ էտիւպ՝
Լըռուսաղէմի մուհասէրէ էտէր, Օլ պապտէ է՝ Ե
բոնիա հէր վէճէ իւէ նաչար գալմաղ իւէ՝ Թէսլիմ
օլուր անէ վալիտէսի վէ ճէմի Թէվապիսի իւէ, վէ
Լըռուսաղէմի տախի Թէսլիմ էտէր, Լամի Նաբու
գոդոնոսոր տաճարտէ վէ է՝ Եբոնիանըն սարայլնտէ
օլան խաղկնէի վէ ալթուն Թագըմլէրի ալթըգտէն
մատէ, Լըռուսաղէմոէ օլան սեօղ սահիպլէրինի, աս
քէրլէրի վէ տիւլկէրլէրի տախի է՝ Եբոնիա իւէ պէ
րապէր Պաղտատա կեօթիւրմէկ իւէ՝ ֆաքիր քիմ
սէլէր գալտրլէր Լըռուսաղէմոէ, Վ է է՝ Եբոնիանըն
էէրինէ փատիշահ էտէր անըն փէտէրի է՝ Յովակիմին
գալնտաղը Մեթթանիայը, վէ անըն իսմինի տախի
տէկիլիւպ՝ Սեդեկիա չաղըրտը:

ՍԻՒԱԼ 106.

Մեղքիւր Սեդեկիա գալն տէնէ փատիշահըգ էթտի:

Ճ. Օն պիր սէնէ, Վ է լաքին՝ Լլահըն էմրինէ
մուղայիր օլմաղ իւէ, Լըռուսաղէմին պիւլիւքլէրի վէ
քահանայլէրի տախի կիւն պէ կիւն ֆէնալըգտէ Թա
րագգա պուլուր իտիլէր, Պունտան գաթի նաղար,
փատիշահ օլտուղնտէ Նաբուգոդոնոսորա սեօղ
վէրիւպ՝ տայիմա անըն իգաաթընտէ գալմաղէ էէ
մին էթմիլ իբէն, վատինտէ տուրմաղ, վէ Սըրր փա
տիշահընէ ումուտ էտիւպ՝ անըն իւէ իթթիֆագ է
տէր, քի Նաբուգոդոնոսորուն իգաաթընտէն չը
գուպ, վատ էթտիկի մէպլաղի վէրմէսին:

Ֆիշագիգա պունլէրին կիւնահ էօլիւլէրի
Թօլուպ՝ Թէքտիր օլաճագլէրի, վէ անլէրին սէպէ

պինէ Երուսաղէմին վէ տաճարըն տախի խարապ
 օլաճաղի վագթի կէտի իսէտէ, Ալլահ մէրհամէթ
 .բեանի օլմաղ իլէ, իսլահի նէֆա օլուպ թէքտիր օլ
 մասընլէր տէյու. Երեմիա փէյղամպէրին էլի իլէ ան
 լէրէ .բէնտի էմիրինի պէյան էտէր. Օ իրա օ վագթ
 Երեմիա Երուսաղէմտէ օլմաղ իլէ, տէր իտի .բի
 Պաղտատ փատիշահընէ իգաաթ էտին. բի թէքտիր
 օլմայասընըզ, Ալլաքին նիճէ .բի մուգատտէմլէր
 տէ տախի փէյղամպէրլէրի տիյնէմէյիւպ. բիմինի մէ
 զագ էթտիլէր, բիմինի էթտիլուտիլէր, պու տէ
 ֆա անի տախի թէքտիր էտէրլէր. պու պապտէ
 նագաւր գը Երեմիա փէյղամպէրին .բիթապընէ.
 Քէզա՝ օ էսնատէ Եղէկիլէ փէյղամպէր Պաղտատ
 էյալէթինտէ Քուար տէնիլէն չայըն .բէնարընտէ
 սաքին օլուպ. Ալլահըն էմիլ իւզրէ կեօնակեօն էօր
 նէկ իլէ ալիբէար պէյան էտէր իտի ճէմանէթին կիւ
 նահը սէպէպինէ՝ Երուսաղէմին վէ տաճարըն վէրան
 օլաճաղինի. նիճէ .բի զիբր օլուսուր Եղէկիլէ փէյ
 ղամպէրին .բիթապընտէ, Պախուսուս Եղէկիլէն
 ճէվապլէրինի վէ տիլըլէ հարէքէթլէրինի Պաղ
 տատտա էսիր օլան Եահուտիլէր պիլիւպ. Երու
 սաղէմին ճէմանէթինէ պէյան էթտիլէր իսէտէ,
 մէզպուրլէր .բեօթիւ ֆէյիլլէրինտէն էպէտի կերի
 տուրմաղլէր.

ԳԼԽԵ. Իմտի պալատէ զիբր օլտուղի մէնվալ իւզրէ. Սե
 դէկիանըն իգաաթտէն չըգուպ. Սըրըր փատիշահը
 իլէ էէքտիլ օլտուղինի Նաբուգոդոնոսոր իշխտին
 ճէ, ղայէթ ճէսիմ՝ ասքէր իլէ կէլիւպ. Երուսաղէ
 մի մուհասէրէ էտէր. Սըրըր փատիշահը տույուպ.
 Սեդէկիանըն էարտըմընէ կէլիլ լէքէն, Նաբուգո
 դոնոսոր օլտուսուսու Երուսաղէմին իւզերինտէն
 գալտըրուպ անէ գարըն կիտէր. բի էվվէլա անի թէք
 տիր էտէ, պատէհու Սեդէկիայը, Պէլի Նաբու

գողոնոսոր Երուսաղէմէն կիթտիկինտէ՝ Սեդեկի, ա շաղ օլտու իսէտէ, պու շաղլըգ չօգ սիւրմէյիււ, ազիմ գասաւէթէ թէպտիլ օլտու, Օիրա Սաբու գողոնոսոր մէզքիւր Սըրր փատիշահընը ալթ է տիււ գաջըրտըգտէն սօնկրա՝ եէնէ Երուսաղէմին իւզէրինէ կէլտի, Սէ Երուսաղէմտէ եէյէճէք տա խի պուլուսմաղ օլտուղինտէն մատէ, Սաբուգու գողոնոսորուն ասքէրի պէտէնին պիր դարափընը երգ տըգտէ, Սեդեկիա հեր վէճհ իլէ գաթի ումուտ օլոււ պիր թագրիւ ֆիրար էտէր. ֆիամմա՝ աս քէր տույոււ պրտընէ տիւշմէկիլէ դութարլէր անի.

() վագըթ Սաբուգողոնոսոր՝ Լմաթ էյալէ թինտէ՝ Վեբըլաթ տէնիլէն մահալտէ իտի, Սեդեկիայը անըն հուզուրինէ կեօթիւրիւրլէր. վէ Սաբուգողոնոսոր տիւան էտիււ պէզպուրուն գապա հաթըլ օլտուղի շէրան զահիր օլտուգտէ, էվվէլա անըն էվլատլէրինի վէ ճէմաէթին պիւյիւքլէրինի՝ քի անլէրի տախի դութմուշ իտիլէր, անըն էօնիւն տէ էօլտիւրիւր, Պատէհու Սեդեկիանըն կեօղլէրիւնի ամա էտէր, վէ պաղլայոււ կեօթիւրիւր անի Պաղտատա մահպուսա գօր. վէ պիր վագըթտէն սօնկրա էօլտիւ անտէ Սեդեկիա.

Սազար էյլէ պուրատէ Երուսաղէմին սէֆիլհալինէ. Սեդեկիա գաջընճէ՝ ասքէրի տախի տաղըլտը, վէ Սաբուգողոնոսորուն ասքէրի Երուսաղէմէ կիւրիււ էհալլի գըրտըգտէն մատէ, թալան էթմէտիք եէր պըրագմաղլէր. Պախուսուս՝ Սաբուգողոնոսոր թէքըրար քէնտի սէրասքէրի՝ Սաբուգարգան տէնիլէն քիմէսնէի էօլլայոււ տաճարտէ, վէ փա տիշահըն սարայընտէ օլան ալթունի՝ կիւմիւշիւ՝ վէ հեր թագըմլէրի ալոււ պաղտատա իրսալ էթտի. պագի գալան շէյլէրի՝ քի անլէրի կեօթիւրմէք կիւճիւք իտի, գըրար վէ եագար, Պունտան գաթի.

հազար, Երուսաղէմին հիսարընը եղգուայ՝ պիւյիւք լէրին գօնագլէրինի խարայ հտէր, Լահալիյի տախի հսիր հտիւայ՝ Պաղտատա Աճէմիստան վէ՛ Բիւր տիստան դարափլէրինէ կեօթիւրիւրէր. ֆեգաթ՝ էյալէթ շէն գալսըն տէյու՝ ֆագիր քիմնէլէրի պըրագըրլէր քի ընչպէրլէք հտէլէր.

Յիւհագիգա՝ Երուսաղէմ վէ տաճար վերանէ օլուայ՝ Ճէմնէթ հսիր օլտու իսէտէ, Նաբուգոդոնոսոր քէնտի դարափընտէն Պոդոդիա նամինտէ պիր քիմնէյի մամուր թային հտէր Յուգա էյալէթինէ, քի գալան ֆագիր Ճէմնէթի իտարէ էտէ, Վէ լաբին Երուսաղէմ զայէթ խարայ օլուայ՝ անտէ օթուրաճագ եէր օլմատըղինտէն՝ Սասեփա նամ՝ մէմլէքէթտէ օթուրուայ՝ Ճէմնէթի հիւանիւ նազար իլէ թէսէլլա էթմէտէ օլմաղ իլէ, Ճէմնէթտէն չօգլէրի, անլէր քի մուհասէրէ վագթինտէ՝ եախօտ անտէն էվլէլ խէվֆ հտիւայ էդրափտէ օլան փութփէրէսթ էյալէթլէրինէ գաջմըլ իտիլէր, կէլրլէր անըն եանընէ, Վէ մէզպուր՝ Ճիւմլէսինէ ըուխսէթ վէրիւր քի, քէլ էվլէլ հէրքէս քէնտի եէրինտէ սաբին օլուայ՝ Նաբուգոդոնոսորա իգաաթ հտէ, վէ քիմնէտէն խէվֆ էթմէյէ, Վագաա՝ զայէթ չօգ Ճէմնէթ կէլիւայ Սասեփատա ասուտէ հալ իւզըն՝ քէնտի փատիշահլըգ վագթինտէն զլիստէ ըահաթ վէ հէր խուսուստէ պի խէվֆ անտէ սաբին օլտուլէր, Վէ Սեդէկիանըն պէօլիւք պաշըլէրինտէն՝ Խամայէլ նամինտէ պիր քիմնէ, օ՛ քի Ճէնկ վագթինտէ ասի օլուայ՝ չօգ սաբէր իլէ Ամոն փատիշահլըն եանընէ գաջմըլ իտի, Ճիւմլէ սաբէրինի ալուայ կէլիւ, Քէզա՝ անըն իլէ տախի սայիր պէօլիւք պաշըլէր, սաբէրլէրի իլէ կէլրլէր Սասեփայա, Լիւլէրին Ճիւմլէսինի Պոդոդիա իզգէթ պիրլէ գապուլ հտիւայ եէմին հտէր քի, հէր վէճճ իւ

է միւսթերի՛հօլուպ խեղճ էթմէյէլէր, Լաքին մէղ
քիւր Խամայէլ քէնտի միլէթինէ տիւշման վէ զայ,
էթ զատտար օլմաղ իլէ, Ամնլու փութփէրէսթլէ
րին փատիշահը Բարելիս իլէ իթթիֆագ Էտիւպ
Պոդոդիայը Էօլտիւրմէք իսթէր, քի գալան Ճէմաէ
թի Ամն փատիշահընն դօփրաղինն սիւրիւպ Էսիր
Էտէ, քի զիյստէ փայէյէ վասը օլա, Վիլհագիգա
անըն ֆէսատ իւզրէ օլտուղինի մէղքիւր սայիր պէօ
լիւք պաշըլէր տույուպ Պոդոդիայա խապէր վէրիւ
լէր, լաքին մէղպուր ինանմաղ, Սէ անլէրտէն պիւ
րի քի անըն իսմի՛հօնան իտի, միլէթինէ սատագաթ
քէար օլմաղ իլէ, Խամայէլի կիղլի Էօլտիւրմէք իս
թէտի իսէտէ, իֆթիրա տըր տէյուլ իզին վէրմէզ
Պոդոդիա, զիրա քէմլէք մամուլ էթմէզ իտի ան
տէն, Սէ Խամայէլ օն ատէմ իլէ Պոդոդիանըն Էա
նընէ կէլտիքտէ, պէրապէր դաամա օթուրուպ շաղ
լըգ իւզրէ իքէն, Խամայէլ քէնտի ատէմլէրի իլէ հէ
ման գալգուպ Էօլտիւրիւր անի, Պուլտան գաթի
նազար, տահա րէֆիկ Ճէլպ Էտիւպ Պոդոդիանըն
ատէմլէրինի վէ անտէ օլան Ճէնկէալէր Եահուտի
լէրի գըրտըր, քի քէնտինէ գարշը տուրան պուլուն
մայա, վէ Պոդոդիանըն Էօլտիւկիւ օ կիւն տույ
ուլմաղ,

Եթթէսի կիւն սէքսէն Եահուտի տաճարըն խա
րապ օլտուղինէ Էաս Էտէրէք, Էսվապլէրինի երու
թուպ վէ սագալլէրինի Թըրաշ Էտիւպ աղայարագ
կէլիւր իտիլէր Սասեփայա քի Ալլահա փէշկէշ սու
նալէր, զիրա անտէ Ճէմաէթին պիլիքտիկինի, վէ
Ալլահա սեղան Էափտըզլէրինի իշթմիշ իտիլէր
Խամայէլ անլէրի կէօրտիւքտէ՝ միւրայլըգ պիլլէ
քէնտի տալի աղայուպ, կիրին Պոդոդիանըն Էա
նընէ տէյէրէք, շէհրէ կիրտիքլէրինտէ՝ Էօլտիւրիւր
անլէրի վէ Թէնլէրինի անտէ պիր գույույա աթար.

Փեղաթ անլերտէն օն ատէմ չօգ մալ վատ էթմէկ իլէ, զալըմն էլինտէն խելաս օլուրլէր. Պոռնտան գաթի նազար, շէհրի զապթ հտիւպ՝ անտէ օլան ճէմաէթի, վէ Սեդեկիա փատիշահն գըզլէրինի, (քի Նաբուգոդոնոսոր մէրհամէթ հտիւպ՝ անլէրի Վոդողիայա թէսլիմ էթմիշ իտի,) հսիր միսալի սիւրիւպ՝ Մոն փատիշահնէ կեօթիւրմէք իսթեր. անճագ՝ պալատէ մէզքիւր էջօնան վէ սայիր պէօլիւք պաշլէր մասլահաթը տոլլտուգտէ՝ ապէր իլէ անըն արտըսըրա վարուպ՝ խելաս էթտիլէր ճէմաէթի. վէ Խամայէլ անճագտէ սէքիզ ատէմ իլէ գալ չուպ՝ կիտէր եէնէ Մոն փատիշահնըն եանընէ.

Պէլի էջօնան վէ անըն րէֆիգլէրի ճէմաէթի գուրթարտըլէր, լաքին էջուգա էյալէթինտէ տուր մագ իսթէմէյիւպ՝ միւրատ հտէրլէր քի ճէմաէթի ալուպ Սըսըր գօփրաղինէ կիտէլէր. զիրա խէվֆ էտէրլէր Նաբուգոդոնոսորտան՝ քի Վոդողիանըն էօլտիւկիւնիւ տոլլունճէ, կէլիւպ քէնտիլէրինի գըրար տէյու.

Սէ չիւնքի Նրեմիա՝ Նաբուգոդոնոսորուն իզնի իլէ էջուգանըն էյալէթինտէ գալըշ իտի քի ճէմաէթի թէսէլա հտէ, մէզքիւր էջօնան վէ տախի սայիրլէրի անէ րիճա հտէրլէր քի տուայէ տուրուպ՝ Սլահնըն էմրի նէ իսէ քէնտիլէրինէ պէյան էթսին. քի անէ կեօրէ հարէքէթ հտէլէր. Նրեմիա տուա հտիւպ՝ Սլահնըն իհհամը իլէ տէր քի, կիթմէյին Սըսըրա, Սլահ սիզի պուրատա հըքիզ հտէր. վէ էլ կէր կիտէր իսէնիզ, գըթլըգ վէ գըլըճ զուհուր էտիւպ՝ հէլաք օլուրտունուզ. Լաքին մէզպուրլէր անըն ճէվապընէ ինանմայուպ՝ մոթլագ Սըսըրա կիտէրլէր. Նրեմիայը տախի պէրապէր կեօթիւրիւրլէր, նիճէ քի պէյան տըր. Նրէ. Խ. ԽԱ. ԽԲ. ԽԳ.

Նազար էյլէ էջուգա ճէմաէթինին սէֆիլ ու

փերուշան հալինէ. զիրա՝ Ալահըն էմրինէ մուղայիր հարեքեթտէ օլուպ՝ փէյղամպերէրի տինէմէտիքլէրի, վէ քեօթիւ ֆէյիլլէրինտէն կէրի տուրուպ՝ թեօպէ տէմէտիքլէրի իշիւն, քիմի Պաղտատա, քի մի Աճէմ վէ Քիւրտ էյալէթլէրինէ էսիր կիթտի, վէ քիմի տախի րիզալէրի իլէ Սըսըրա կիթտի իսէտէ, անտէ տախի թէքտիր օլտու. Այիմտի նիճէ քի մու գատտէմ Խարայէլն փատիշահլըղի գալգալը, պու տէֆա տախի Յուգանըն փատիշահլըղի գալգամաղ իլէ, ճիւմէ Խահուտի միլլէթի փութփէրէսթլէրին թահթի հիւքմիւնէ կէշիւպ էսիր օլտու. զիրա Ալահըն էմրինէ մուղայիր տուրտուլէր.

ՍԻՒԱԼ 107.

Երուսաղէմ վէ տաճար խարապ օլունճէ՝ Տապանակ ուխտի նէ՝ օլտու.

Ճ. Երեմիա փէյղամպեր՝ Ալահըն իլհամը իլէ սագլատը անի. Խորան վկայութեան տէնիլէն չու տըրը վէ ալթուն սեղանը, քի անըն իւզէրինտէ Ալահա պուխուր սունուլուր իտի. Օիրա Երուսաղէմին վէրան օլաճաղինի մուհագգագ պիլմէկ իլէ, տիւշման էլինէ կէջմէսինլէր տէյու՝ անլէրի տաճարտան գալտըրուպ կէօթիւրիւր Յորգանան չայըն գարշը եագասընէ, վէ անտէ տաղտա օրմանլըգ իշինտէ պիր մաղարատէ սագլար. նիճէ քի եագար Բ. Սէլ. Բ. 5.

(՝) մաղարանըն եերինի Երեմիա իլէ օլան ատէմլէր պիլմէք իսթէտիլէր իսէտէ, գատըր օլամաղէր պուլմաղէ. զիրա Ալահ կիզլէր օ մահալի ինսանլէրտէն, թա՛ քի՝ նէ վագըթ միւրատը ալկէսի զլուր իսէ պէյան էտէ.

Քեզա՝ տաճարտա գուրպան եթտիքլէրի սեղա
 նըն աթէշինի տախի, (օ .քի միւճիւղաթ իլէ եան
 մըշ իտի,) Երեմիանըն հմրի իլէ .քահանայէր գաւ
 տըրուպ՝ Երուսաղէմին գարիպինտէ պիր սուսուզ
 գույուտէ սագլարլէր . Բ . Ս՝Լ . Բ . Պատէհու
 ճէմաեթ Պաղտատ հսիրլիկինտէն ինէլաս օլտուգ
 տէ՝ Նեեմիսամ .քիմէսնէնին ելի իլէ անի պուլտու
 լէր . լաքին անտէ աթէշ նիշանը կեօրիւնմէյիւպ՝ չա
 մուր կիպի օլմուշ իտի . վէ օ չամուրու կեթիրիւպ՝
 գուրպան սեղանըն իւղէրինէ գօրլէր , վէ կիւնէշին
 շաւգը անըն իւղէրինէ վուրտուգտէ , հիքմէթոււ
 լահ՝ տէրհալ եանար . Բ . Ս՝Լ . Ա . 22 , Պու մի
 սիւլիւ միւճիւղաթը կեօրտիւքտէ , ճիւմլէսի եէք
 տիւ Լալահտան մէմնուն օլուպ տուա հտէրլէր ,

ՏԵՕՐՏԻՒՆՃԻԻ ՏԵՀՐԻՆ ԽԻԹԱՄԻ

ՀՌՈՒԹ

Տեօրութենմիւ տէհրին նիհայեթի պուրատէ գարար գլտը իտէ-
տէ, Հռութուն՝ Տօրիթին՝ Յուդիթին վէ Եթէրին նագլիթէրի
տախի զէքր օլունուր:

ՍԻՒԱԼ 108.

Հռութ քիմ խոի:

Ճ. Սովաբլը պիր փութփերէսթ գըզը. լաբին
փութփերէսթլիկի թէքը հտիււյ՝ Իսրայէլն Ալա-
հընը վէ անըն նօմսուունու գապուլ էթտի. զիրա
Իսրայէլն հաբիմէրինին վագթինտէ՝ Սագիամը
փութփերէսթէր եհտի սէնէ Իսրայէլն դօփրա-
ղինէ կիրիււյ, անէրին մահսուլէրինի թէլէֆ էթ-
մէկ իլէ՝ գըթլըգ օլուր, (նիճէ քի զէքր օլտու օ-
թուդ տեօրթ սիւալտէ.) օ էճիլտէն՝ Յուդանըն
ճինսիստէն Բեթլէհէմի Ելիմէլէք նամինտէ պիր
մեօթհպեր ատէմ, էհլէ վէ իքի օղլու իլէ կիտէր
Սովաբ. էյալէթինտէ սաբին օլուր, քի անըն էհլի
նին իսմի՝ Նոեմի, վէ էվաալէրինին պիրինին իսմի
Սաալոն, օ պիրինին՝ Բեւլոն խոի:

Ելիմէլէք հօլիււյ՝ էվաալէրի Սովաբլը զէվճէ
ալտըլէր. Սաալոնուն էհլինին իսմի՝ Հռութ, Բեւ-
լոնուն էհլինին իսմի՝ Որփա խոի. Օն սէնէ անտէ
սաբին օլոււյ՝ Սաալոն վէ Բեւլոն պիլա վէլտ էօ-
լիւրլէր. Սէ գըթլըգ տախի կէչիււյ՝ Նոեմի վէթա-
նի ասլիյէսի Բեթլէհէմէ կիթմէլի օլտուգտէ, կէ-
լնիլէրի աղալուււյ անտէն այրըմագ իսթհմէղէր,
Նոեմի անլէրէ տուա հտիււյ՝ կիտին փէտէրլէրինի
զին էվինէ տէյու տէֆաթէն սեօյլէմէկ իլէ՝ Որբա
կիթտի իսէտէ, Հռութ տէր քի, սէնին ճէմաէ-

Թին՝ պենիմ տախի ճեմանեթիմ օլսուն, վէ սենին
 Վլաճըն՝ պենիմ Վլաճըմ օլսուն. էօլենէտէք սեն
 տէն այրըմամ, 'Նոեմի' Հռութուն պու միսիլիւ
 ճեվապլերինի իշիտինճէ, անէ զայրի պիր ճեվապ
 եթմէյիւպ կիտերլեր Բեթլէհէմէ, վէ էհալի ան
 լերին կելտիկինի տույտուգտէ խօշանուպ թէպրիւ
 .քէ կիտերլեր, Բեթլէհէմտէ՝ Բոոս նամ պիր մեօ
 թէպեր .քիմէսնէ, օ .քի մէզքիւր Լըլիմէլէքին ճին
 սինտէն իտի, 'Նոեմիէ էվ վերիր .քի անտէ սաքին
 օլա. վագըթ տախի արփա պիշէճէք զէմանը օլմաղ
 իլէ, Հռութ' 'Նոեմիտէն իզին ալուպ կիտեր Թար
 լալերտէն պաշագ տէվչերմէկէ, Ինայեթի պարի
 մէզքիւր Բոոսուն Թարլասընէ կիտիւպ՝ անտէ
 պաշագ տէվչերիր իքէն, Բոոս անի կեօրտիւքտէ,
 վէ .քիմ տիր տէյու սիւալ էտիւպ, 'Նոեմինին կելի
 նի օլտուղինի տույունճէ, Թէնպիհ էտեր անէ՝ .քի
 սայիր էէրէ կիթմէսին. վէ տուա էտիւպ՝ թէսէլ
 լա էտեր անի. զերա իշիթմիշ իտի անըն սատագաթ
 .քեար օլտուղինի, պախուսուս .քէնտի վիտերինի
 վալիտէսինի թէրք էտիւպ՝ Իսրայէլին Վլաճընէ ու
 մուտ էթտիկինի, () էճիլտէն խըզմէթքեարլերինէ
 Թէնպիհ էտեր .քի, .քիմնէ անէ ճեվապ եթմէյիւպ
 եարտըմ էտէլեր, վէ Հռութ զայեթ մէմնուն օ
 լուպ թէմէննա էտեր անէ, վէ տէվչերտիկի արփայը
 կեօթիւրիւր 'Նոեմիէ, վէ էհտիկի էքմէքտէն տա
 խի վերիր .

Վէ չիւնքի Բոոս՝ մէզքիւր Լըլիմէլէքին ագրա
 պասընտէն իտի, 'Նոեմի միւրատ էտեր՝ .քի Հռութ
 ու անէ զէվճէ էտէ, () էճիլտէն Հռութ 'Նոե
 մինին թէրթիպի իլէ էսվապընը տիկիշէրէք եարը կէ
 ճէ վագթի Բոոսուն եաթտըլի էէրէ վարուպ՝ անըն
 այաղընըն ուճունտէ եաթըր. Բոոս տույուպ խէվթ
 էթտի իսէտէ, անըն .քիմ օլտուղինի պիլիւպ ֆիքրիւ

նի անկլայրն՝ ճէ, տուա հտէրէք՝ խէվի էթմէ տէյու.
 Թէքրար Թէսէլլա հտէր. վէ տախի անէ ալթը էօլ.
 չէք արփա վէրիր. Հուութ վարուպ Բոոսուն ճէ.
 վապլէրինի Նոեմիէ նագլ էթտիքտէ, Նոեմի տէր
 քի՝ օթուր, Թա՛ քի աշիքէար օլտուն մասլահաթ.
 զիրա Բոոս նէ քի տէտի խէ, պի գուսուր իճրա
 հտէր. Լամի Բոոս շուսութ իւզրէ Հուութու քէն.
 տինէ զէվճէ էթմէկէ ըիզա օլտու խէտէ, Լըլմէ,
 լէքին եագըն ագրապալէրինտէն պիր զայրի ատէմ
 տախի օլմաղ իլէ, ճէմ հտէր Բոոս էհալինին իխ.
 Թիեարլէրինի, վէ Լըլմէլէքին ագրապասընը տախի
 չաղըրուպ՝ անլէրին հուզուրինտէ տէր քի, նոմս միւ.
 ճիւպինճէ սանա ճայիզ տիր քի Հուութու ալասըն.
 մէզպուր ալմայաճագ օլուպ՝ ըիզասը իլէ կէրի տուր
 տուգտէ, ճիւմլէնին պիլմէսի իլէ, Բոոս՝ Հուութու
 զէվճէ հտէր քէնտինէ, () Լ պապտէ մէզքիւր
 իթիեարլէր զայէթ խօշանուպ տուա հտէրլէր.
 Վէ Հուութտան էվլատ օլուպ՝ իսմինի () օքէթ չա
 զըրըլէր. () օքէթտէն տօղար () Եսսէ՝ Ղաւթին
 փէտէրի. նիճէ քի եագար Սփէ. Ա. 5.

ՍԻՒԱԼ 109.

Տօբիթ քիմ իտի:

Ճ. 'Սէփթաղիմին ճինսինտէն ֆագիլէթլի պիր
 քիմէսնէ, քի անըն էհլինին իսմի Լ'ննա՝ վէ օղու
 նուն իսմի Տօբիա իտի. Սէզպուր քէմալի մէրթէ
 պէ Լլահըն իգաաթընտէ օլարագ ֆըգարէյէ տէս
 տիկիր օլուր իտի տայիմա, Վէ Սիւրեանի փատիշա
 ճը Սաղմանասար՝ Լսրայէլ էյալէթինի վուրուպ ճէ.
 մահթի հսիր էթտիքտէ, (նիճէ քի զեքր օլտու
 եիւզ սիւալտէ,) Տօբիթ տախի Սուսուլա կիթտի

խէտէ, Ալահըն գօրգուսունու գալախտէն իւրաճ էթմէյիււ պ' նամասա մուղայիր հարեքէթէ մէյլ էթմէզ, վէ տայիմա միլէթինէ էյլըք վէ եարտըմ էտէր. պախուսուս քի սայիր Եահոուտիէր փութ փէրէսթէրին գաամէրինտէն եէյիււ Տօբիթ եէ մէզ, Ինայէթի պարի՝ Սաղմանասարըն խըզմէթինէ թային օլարագ, թիւճճարըք սէպէպի իլէ Քիւր տիւստան էյալէթինէ կիթտիկինտէ, անտէ Հուա գա տէնիլէն մէմլէքէթտէ՝ քէնտի ագրապասը Պաբայէլ նամ քիմէսնէյէ պա թահվիլ օն քէսէ ագէ վէրի, քի անըն իլէ թիճարէթ էտէ. զիրա մէզ պուր Պաբայէլ տախի օ մահալէ էսիր կիթմիլ իտի.

Պատէհու Սաղմանասար էօլիւր, վէ օղլու Սէնէքերիմ անըն եէրինէ փատիշահ օլուպ՝ Երուսաղէմտէ Յուգա փատիշահը Եզեկիանըն իւղէրինէ վարտըգտէ, եիւզ սէքսէն պէշ պին աքէրի մէլայ իք եէտի իլէ գըրըմաղ իլէ՝ (նիճէ քի զիքր օլտու եիւզ իքի սիւալտէ,) գաջուպ Սուսուլա կէլտի կինտէ, էօվէսինի թէսքին էտէմէյիււ անտէ պուլունան Իսրայէլ ճէմաէթինին ջօզլէրինի էօլտիւր տիւքտէն մատէ, Իսրայէլէ րէզալէթ օլտուն տէյուլ էօլիւլէրի տէֆն էթտիրմէյէրէք մէյտանտէ պըրագ տըրըր. վէ Տօբիթ կէճէ վագթի պիր թագրիպ գալտըրուպ տէֆն էտէր իտի անլէրի, Սէնէքերիմ տույուպ անի էօլտիւրէճէք օլտուքտէ, խէվֆին տէն նաչի ֆիրար էթտի իսէտէ, անըն ճէմի վարիյէ թինի գարաֆը միրիտէն զապթ էտէրլէր.

Իպէրն Սէնէքերիմ քեօթիւ ֆէյլինէ կէօրէ պէլասընը պուլաճագ օլմաղ իլէ, էլլի կիւն կէջմէզ տէն իքի օղլու անի էօլտիւրիւրլէր. վէ իւջիւնճիւ օղլու Ասորգան անըն եէրինէ փատիշահ օլուպ, ի նայէթի պարի Տօբիթին գարնտաջընըն օղլու՝ Աբիւ պըարոս նամ քիմէսնէյի ճէմի րիճալէրին իւղէրինէ

Հիւքիւմտար նասպ էթտիքտէ , անըն վասիթէսի իւ
լէ կէլիւ Տօբիթ քէնտի եվինէ ,

Պատէհու պայրամ կիւնիւնտէ դամ վագթի
օղլունէ տէր քի , կիթ պիզիմ գարնտաշէրիմիզտէն
Փըգարէլէրի կէթիր . վէ եեմէք եեմէյիւպ պէքէր .
() տախի կիտէր իքէն՝ սօգագտա Խարայէլ միլլէ
թինտէն պիր հօլիւ կէօրիւր՝ քի անի հօլտիւրիւպ
մէյտանտէ պըրագմըշ իտիլէր . հէման կէրի տեօ
նիւպ խապէր վէրտիքտէ , Տօբիթ կիտէր հօլիւյիւ
էվինէ կէթիրիւր , վէ ագշամ օլտուգտէ տէֆն է
տէր , Լնըն ագրապալէրի տույուպ տէրէր քի , է
պէտի հօլիւմտէն գօրգմաղ . զիրա պու սէպէպտէն
Փիրար էթտի , շիմտի կէլմիշ եէնէ հօլիւլէրի տէֆն
էտէր . Վէ չիւնքի նօմօս միւճիւպինճէ՝ հօլիւյէ
էագլաշան ագշամա տէկին նափագ սայըլըր իտի ,
օ էճիլտէն՝ Տօբիթ հօլիւյիւ տէֆն էթտիքտէ , է
վինէ կիրմէյիւպ՝ ավլու տուվարընըն տըշ եանընտէ
էաթտը . վէ եօգարը տօղրու պագտըգտէ՝ տուվա
րըն սաշաղնտէ սէրչէ գուշէրի օլուպ , անըն կէօղլէ
րինէ թէրսլէմէկ իլէ՝ անիտէ իքի կէօղլու ամա օլտու .

Պիլհագիգա՝ Տօբիթ ալիւ օլտու իսէտէ , հա
լինտէն թէշէք քի էթմէյէրէք տայիմա Լնլահա շիւքը
էտէր իտի . Պէլի ինսանա տախի իգթիզա էտէնի
իճրա էթմէք ճայիզ օլմաղ իլէ՝ հէքիմլէրտէն իմ
տատ արար , լաքին շիֆա պուլամաղ . պու սէպէպ
տէն զայէթ ֆագիր հալէ տիւշտիւքտէ՝ պալատէ
մէգքիւր Լնքիաքարոս պէսլէր անի . հէլի Լննա տա
խի իփլիկ էյիրիւր . Վէ չիւնքի տէվլէթ տիւշիւնիւ
իտիլէր , իփլիկին սահիպլէրի մէրհամէթ էտիւպ՝
զիյատէ հագ վէրիւր իտիլէր անէ . Պիրիսի տախի
պիր քէչի ուլաղը վէրիւր , անի էվէ կէթիրտիկինտէ ,
Տօբիթ զանն էտէր քի խըրսըղլըգ տըր . վէ Լննա՝
հէտիլէ վէրտիլէր տէտի իսէտէ , Տօբիթ ինսանայ

ուսկ՝ խրոսդղլոգ շէյ եհմէք ճայիղ տեկիլ տիր տէյ
 ու իպրամ էտէր՝ քի մուծլագ կէրի կեօթիւրէ •
 (Օլ պապտէ Աննանն գալլի միւնքէսիր օլուս տէր
 քի, սէն օ գատար սատագա վէրիւսկ ֆագիրէրէ
 էյլիկ էթտին, լաքին Ալահն ինտինտէ մագպուլ
 օլմատը, զերա ֆիքրին տօղրու տեկիլ իտի, Տօբիթ
 էհլնտէն պու միսլլիւ աղլը ճէվապ իշտիւսկ ա
 նէ գարլըլոգ վէրմէտի իսէտէ, օ տէրէ՛՛՛՛ տիւ շիւ
 քէսթ օլտու, Թա՛ քի աղլայարագ Ալահ նիյաղ
 էտէր քի՛ էօլիւս խէլաս օլտուն, Անճագ զանն էթ
 մէ քի Տօբիթ պու պապտէ Ալահտան գաթի ու
 մուտ օլտու, իլլա քի էհլնին ճէվապլէրինէ Թա
 համմիլ էտէմէտիկինտէն պու միսլլիւ նիյաղ էյ
 լէտի, Օ՛իրա տուայէ տուրտուղինտէ, մէմնունիյ
 էթ պիրէ Ալահն շէրիյաթընր մէտհ էտիւսկ քէն
 տինին վէ փէտէրլէրինին գապահաթը օլտուգլէրի
 նի Թագրիր էտէրէք՝ հեր խուսուստէ Ալահն ի
 նայէթինէ Թէսլիմ օլուր •

Ֆէհմ էյլէ, Տօբիթ Ալահ մագպուլ պիր
 զաթ իտի, լաքին Ալահ անի պիր վագըթ սըգլէթ
 իջինտէ սագլար քի սօնկրա խէլաս էթտիկինտէ, Ալ
 լահն ինայէթի վէ Տօբիթին ֆագլիլէթի զահիր օ
 լուսկ՝ ինսանլէր անտէն իպրէթ ալմաղ իլէ, տիւ
 նեաւտէ հեր նէ գատար սըգլէթ տախի զուհուր է
 տէր իսէ՛ գաթի ումուտ օլմայլէր, իլլա քի նիյաղ
 իլէ Ալահ ումուտ էտիւսկ՝ անն գուտրէթինէ ի
 նայէթինէ վէ րէյինէ իհալէ էտէլէր քէնտիլէրինի •

Նի՛՛՛՛ քի Տօբիթին փէտէրինին գարնտաղ օլ
 լու Հուագուէլն, (օ քի Քիւրտիւստան էյալէթի
 Եկբատան տէնիլէն մահալտէ օլուր իտի,) Սառա
 նամինտէ եալընը պիր գըղը օլուսկ՝ անի էէտի տէ
 ֆա նիյանլայարագ էրէ վէրտի իսէտէ, կէրտէկ կէ
 ճէսի՛ տամատլարը անն եաննէ վարմալը օլտուգ

լերինստէ, եհտիսինի տախի ճին պողոտայ հօլտիւր միւշ իտի, Պոլ վեճճ իլէ մէզքիւրէ եհտի տէֆա կէլին օլուպ պիքիւր գալըր. զիրա ճին պրագմաղ ի տի՝ քի անէ քիմսէ եագլաշա. օ հճիրտէն Սառա՝ անըն փետերի՝ վէ վալիտեսի տայիմա միւքետեր իտիլէր. Վէ պիր կիւն Սառա փետերինին ճարիյէլէրինէ թագիր եթտիքտէ՝ տերլէր քի, եհտի էր ալ տըն, եհտիսինի տէ հօլտիւրտիւն, սէն հօլմէտին, տաճա եզլեթ վերիւսին պիզէ.

Սահճուպ Սառա պոլ միսիլիւ եագըշըգսըզ ճէվապլէրի իշիտինճէ, զայեթ գասապլէթ պիրլէ հօլիւմ մէրթեօյեսինէ գատար գալպի միւքետիւր օլտու իսէտէ, Ղլաճտան գաթի ումոտ օլմայուպ՝ քէնտինի անըն ինայեթինէ իճալէ հտերէք, հվին իւսթ գաթընտէ օտայա չըգար. վէ Լըրուսաղէմ թարաֆընէ նազար հտէն փէնճիրէյի աջուպ¹, վէ զայեթ տաղի տերուս պիրլէ կեօղ եաշը տեօքիւպ՝ շէտիտ նիյաղ իւզրէ հալինի արղ հտէր Ղլաճա, Լաքին հիքմէթ պոլ քի՝ պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ, նէ վագըթ քի Տօքիթ զէվճէսինին ճէ վապլէրինտէն գալպի գըրղուպ Ղլաճա նիյաղ ե տէր իտի, Սառա տախի օ կիւն՝ վէ օ սաաթ Եհլ քատանտա նիյաղէ տուրուր, Ղլաճ իքիսինին տախի նիյաղընը գապուլ էտիւպ, Ուսփայէլ մէլայիքին եհտի իլէ անլէրէ շիֆա վէրմէք միւրատ հտէր, քի պիլ ինայեթի պարի՝ իքիսինին գասապլէթի տախի շաղըղէ թէպտիլ օլա.

Ընճագ նազար էյլէ քի՝ նէ սուրէթ իլէ մասլա

1 Եւ իայր նա յաղօլն ընդ պապոհանն՝ որ էր ընդ Դէժ Երոստաղէօի, և ասէր. օրհնեալ էս Դոս Գէր Ան պոռաժ իմ. և օրհնեալ է անոանդ չո ստաբէ միւլ յալ պեան. Տօք. Գ. 11.

հաթ իձրա օլտու, Օ իրա Տօբիթ քենտի հալի քե-
 ֆիլյեթինի միւլահազա եթմէկ իլէ միւրատ ետէր
 քի, օղու Տօբիայը պալատէ մէզքիւր Վաբայէլէ
 իրաւ ետիւպ՝ անէ վերտիկի ագէյի կէթ իրտէ, Վէ
 Տօբիայը չաղըրուպ վասիյէթ ետէր, քի քենտի եօւ
 տիւքտէն սօնկրա վալիտէսինէ իզդէթ ետիւպ՝ անըն
 խաթըրըն գըրմայէ, պախուսուս՝ տայիմա Ալահըն
 իգաաթընտէ օլուպ, անըն եմրինէ մուղայիր հարեւ
 քեթ եթմէյէ, վէ ֆըգարէյէ սատագա վէրիւպ
 պի չարէ քիմսէլէրէ տէստիկիր օլա, վէ կիւնահ
 տան քենտինի հըֆղ ետէ, նիճէ քի պէյան տըր մա
 հալնտէ, Փիլվագի Տօբիա՝ փէտէրինին թէնպիհ
 լէրինի իշտիւպ՝ Ճիւմլէսինի իձրա եթմէկէ թաա
 հուտ եթտի իսէտէ, տահա եաշը ճահիլ, վէ մէզ
 քիւր Վաբայէլի թանըմազ օլմաղ իլէ, Տօբիթ տէր
 քի, պիւր րէֆիգ պուլ՝ քի սէնին իլէ կիթսին, վէ
 Վաբայէլն թահվիլնի տախի վէրիւր անէ, Տօբիա
 րէֆիգ պուլմաղէ կիթտիքտէ, հիլմէթուլահ՝ հէ
 ման Ռափայէլ մէլայիք եօլճու գըրըղնտէ անէ կեօ
 րիւնիւր, Տօբիա անի եօլճու զանն եթմէկ իլէ, կի
 տէր միսին պէնիմ իլէ տէյու սիւաւ ետիւպ՝ կիտէ
 ճէկի եէրի տախի պէյան ետէր, Մէլայիք ճէվապ
 ետիւպ տէր քի՝ կիտէրիմ, վէ Վաբայէլի վէ եօ
 լու տախի պիլիւրիմ, Տօբիա՝ անի Տօբիթին հուզու
 րինէ կեօթիւրտիւքտէ, Տօբիթ անըն Ճինսինի սի
 ւաւ ետէր քի՝ քիմ օլտուղինի անկլայա, Մէլայիք
 տէր քի, պէնիմ Ճինսիմի իսթէրսին եօգսա օղունէ
 րէֆիգ, Տօբիթ ճէվապ ետէր քի, սէնին Ճինսինի
 վէ իամին տախի պիլմէկ իսթէրիմ, Մէլայիք տէր
 քի, իամիմ Աղարիա տըր, վէ Անանիանըն էվատըր
 ըմ, Պու պապտէ մէլայիք քենտինին քիմ օլտու
 ղինի աշիքեար պէյան եթմէք իսթէմէլ՝ քի խէփթ
 եթմէսինլէր, գիրա եկէր տույսալէր իտի անըն մէ

լայիք օլտուղինի՝ խէվի՝ հտեր իտիւէր, նիճէ քի սօնկրա գօրգտուէր . օ հճիլտէն տիկէր կեօն մա նասը իլէ (այլաբանօրէն) ճէվապ վերիւր . Օ իրա Ազարիա լուղէթի՝ Ալաճըն եարտըմը, վէ Անանիա լուղէթի՝ Ալաճըն ինայէթի մէֆհումնտէ անկլա նըր . Վ ագաա Տօբիթէ վէ մէգքիւրէ Սառայա Աւ լաճ ինայէթ հտէճէք օլմաղ իլէ, անլերէ եարտըմ ճը իրսալ էթմիշ իտի մէլայիքի, նիճէ քի սօնկրա մէլայիք քէնտինի պէյան էթտի . Տօբ . ԺԲ .

Տօբիթ մէլայիքին ճէվապլերինի իշտինճէ՝ խօշ լանուպ մէտճ հտէր անի . զիրա հսիր օլմազտէն ագ տէմ, Անանիա նամինտէ պիր մեթեպէր վէ Ալաճ տան գօրգար սատըգ տօսթու օլուպ, անըն իլէ Երուսաղէմէ գուրպան էթմէկէ կիտէր իտի . զանն հտէր քի անըն օղու տըր Ազարիա . վէ կիւնտէ պիւրէր զօլաթա իւճրէթ , վէ կէլտիկինտէ տախի՝ հէ տիյէ վէրմէկէ վատ հտէր . պու գալի իւզըն՝ Տօբիա եօլ թէտարիքի կեօրիւպ՝ վէ վիտէրինին տուա սընը ալուպ՝ Ազարիա իլէ կիտէր .

Լաբին Տօբիթին հճիլ Անա, հվատընըն կիթ տիկինի իսթէմէյիւպ՝ ագչէ սէպէպի իլէ նիլիւն իր սալ էթտին, Ալաճ նէ քի վէրմիշ իսէ քիֆայէթ հտէր պիղէ տէյու աղատը իսէտէ, Տօբիթ անի թէսէլա հտիւպ տէր քի, գասալէթ էթմէ քէտէր սիղ կէլիւր, զիրա Ալաճըն մէլայիքի անէ գըլաղուղ տըր . Վ է օ ագշամ Տօբիա վէ Ազարիա վարուպ Տիգրիա չայըն քէնարընտէ ինէրլէր . Տօբիա չայա կիրիւպ եայգանտըգտէ՝ պիր պիւլիւք պալըգ իւզէ ըննէ կէլիւր քի անի եիւտա . Ազարիա տէր քի, դութ անի . վէ Տօբիա պալըղը դութուպ չայտան տիշարը չըգարընճէ՝ տէր քի, ալ անըն եիւրէկինի, ճիյէրիւ նի, վէ հօտիւնիւ, վէ էյի սագլա . օ տախի ալուպ սագլար . վէ պալըղը քէպապ հտիւպ եէրլէր, Վ է

Տօբիա՝ նիջիւն պալըղըն եիւրեկինի, Ճիյերինի, վէ
հօտիւնիւ ալտըգ տէյու սիւալ էթտիկինտէ, Աղա
րիա տէր քի՝ քիմին Ճինի վար իսէ, օ եիւրեկի վէ
Ճիյերի թիւթսիւ վերտիքլէրի հալտէ, Ճին անտէն
գալար, վէ հօտիւ փերտէլի կեօղէ սիւրէրլէր իսէ՝
շիֆա պուլուր:

Պատէհու կիտիւպ մէգքիւր Հուագուէլին օւ
տուղի մահալէ եագլաշորգտէ՝ Աղարիա տէր քի,
Հուագուէլին գըզը Սաուայը Ճայիզ տիր քի սէն ա
լասըն, զիրա սանա տիւշէր անի ալմագ, վէ գըզ ա
լիմ վէ էյի տիր, Ա է լաքին Տօբիա՝ անըն տէրտլի
օլտուղինի վէ անի ալանլէրին հօլտիւքլէրինի իշիթ
միշ օլմաղ իլէ, խէվիֆ հտէրիմ անի ալմաղէ տէտիք
տէ՝ Աղարիա տէր քի, խէվիֆ էթմէ, անըն եանընէ
վարտըղին կէճէ՝ պալըղըն եիւրեկինի վէ Ճիյերինի
թիւթսիւ վէր, Ճին գաջուպ պիր տահա կէլէմէզ,
վէ կեօղ եալը իլէ Ալահա տուա հտին, Ալահ մէր
համէթ հտիւպ հըֆզ հտէր սիզի, Տօբիա պու ճէ
վապլէրի իշիթտիքտէ, Սաուայը ալմաղա ըիզա օլուպ
մուհապպէթ վէրիր անէ, Ա է Ելբատանա կիտիւպ
Հուագուէլին էվինէ կիրինճէ, Սաուա գարըլ ջը
գուպ իջէրի կեօթիւրիւր անլէրի, Հուագուէլ Տօ
բիայը կեօրտիւքտէ՝ էհլինէ տէր քի, պու ուշագ
գարնտալըն օղու Տօբիթէ պէնկզէր, վէ սիւալ
հտիւպ Սուսուլտան կէլտիքլէրինի տույուճէ՝ տէր
քի, Տօբիթի թանըն մըսընըզ, սաղ մը տըր, Տօբիա
ճէվապ հտէր քի, սաղ տըր վէ օ պէնիմ փէտէրիմ
տիր, Օլ պապտէ Հուագուէլ հէման գալգուպ
պուս հտէր անի, վէ աղլայուպ մէտոհ հտէր Տօբի
թի վէ Տօբիայը, Ֆիլհագիգա Տօբիթին ալիլ օւ
տուղինի տույուպ՝ ղայէթ գասալէթ էթտիլէր ի
սէտէ, անլէրի աղիմ իբրամ պիրլէ գապուլ հտիւպ
գամմ կէթիրիլէր:

Վէ չիւնքի Տօբիա մուհապպէթ վերմիշ խոր Սաւայա, դաամա օթուրմագոտէն եկվէլ Ազարիայա տեր.բի, անի.բի եօլտա սեօյլէտին՝ շիմտի սեօյլէ.բի տէտիկին կիպի օլսուն. Ազարիա մասլահաթը Հաագուէլէ պէյան հտինճէ, օ տախի ըիզա օլտու. վէ լաբին՝ անի ալանլէրին կէրտէկ կէճէսի հօլտիւքլէրինի աշիքէար պէյան հտիւպ՝ գաթի ճէվապ վերմէք իսթէմէզ, .բի օլմայա Տօբիա տախի հօլէ. օ հճիլտէն տեր.բի շիմտի դաամ եթ, վէ շազ օլ. Տօբիա ճէվապ հտեր.բի պիր շէյ եէմէմ, թա.բի մասլահաթ թէքմիլ օլա, () Լ պապտէ Հըւաագուէլ շուրութ իւզրէ վէրիր Սաւայը Տօբիայա՝ .բի անէ զէվճէ օլա. վէ տուա հտիւպ՝ մալինին նըսֆընը տախի մէմհուր.քէաղըտ իլէ վատ հտեր. պատէհուր դաամ հտիւպ շազ օլտուգտէ, եհլինէ տեր.բի, սայիր պիր օտա հազըրլայուպ կեօթիւր գըզը. Վէ Սաւա՝ օտայա կիտեր իքէն, մուգատտէմ օլան զուհուրաթլէր ֆիքրինէ կէլիւպ, դայէթ գաւապլէթ իւզրէ աղըտը իսէտէ, վալիտէսի անըն կեօզլէրինի եաշընը սիլէրէք ումուտ վէրիւպ Ալահա տուա հտեր, .բի անըն գասալէթինի շազլըզէ թէպտիլ հտէ : Տօբիայը տախի Սաւանըն հանընէ կեօթիւրտիւքլէրինտէ, Ազարիանըն թէնպիհի իւզրէ մէզբիւր պալըղըն եիւրէկինի վէ ճիյերինի թիւթսիւ վէրինճէ, պի իզն Ալահ ճին գաջուպ Սըսըր էյալէթինին իւսթ գարաֆընէ կիտեր. վէ մէլայիք անտէ պէնտ հտեր անի. Վէ Տօբիա Սաւա իլէ տուայէ տուրուպ Ալահա նիյազ էթտիքտէն սօնէրա՝ եաթուպ ույուրլէր, Վէ լաբին Հաագուէլ խէվֆ էթմէկ իլէ՝ մէզար գազտըրըր, .բի եկէր Տօբիա հօլիւր իսէ, .բիմնէ տույմատան տէֆն հտէ անի. Վէ սապահ օլուպ՝ անըն սաղ օլտուզլինի պիլտիքտէ, Ալահա տուա հտերէք՝ դայէթ մէմու.

նկիւթ պիրլէ մէտհ էտեր անըն միւսպարէք իսմի շէ-
րիֆինի, վէ աղիմ ինայէթինի. վէ մէզարը գափա-
տուպ՝ ճիւմլէսի եէք տիւ համտ ու սէնա էտերէք
չաղ ու մէսրուր օլուրլէր.

Պատէհու՝ Տօբիա պալատէ մէզքիւր Վաբայէ-
լին օլտուղի մահալէ կիթմէք իսթէր՝ քի անտէն
ագչէյի ալուպ կէթիրէ. անճագ Հռագուէլ եէմին
էտիւպ անի պրրագմատըղի հալտէ, Ազարիայը իւ-
սալ էտէր՝ քի վարուպ ագչէյի կէթիրսին, վէ Վա-
բայէլի տախի տիւլիւնէ տավէթ էթսին. Ազարիա
վարուպ ագչէյի վէ Վաբայէլի կէթիրտիկինտէ, օն
տէօրթ կիւն աղիմ մէսրուրիյէթ պիրլէ տիւկիւն է-
տերլէր, Ֆիլհագիգա՝ պու պապտէ Տօբիա զայէթ
չաղ օլտու իսէտէ, կիւն էվլէլ Մուսուլա ավտէթ
էթմէք իսթէր՝ քի փէտէրի գասավէթէ տիւշմէյէ.
զիրա տիւկիւն սէպէպինէ էյլէնմէսի իլէ՝ անըն փէ-
տէրի Մուսուլտա աղիմ էնտիշէյէ կիրիֆթար օլ-
տու, պախուսուս վալիտէսի աղայուպ էաս էտէր
իտի, Վէ Տօբիթ անի թէսէլա էթմէք իսթէյիւպ՝
սուս օլ, սաղ տըր տէտիքտէ՝ ճէվապ էտէր քի,
սէն սուս օլ. ալտատմա պէնի, զիրա էվլատճըղմ
զայ օլտու. վէ գասավէթինտէն էքմէք եէմէյուպ,
անըն կիթտիկի եօլ իւզէրինէ հէր կիւն չըգուպ աղ-
լար, (՝) էճիլտէն Տօբիա մութլագ իրսալ էթ պէ-
նի տէյու Հռագուէլէ իպրամ էտինճէ, ճէվապ
էտէր քի կիթմէ. փէտէրինէ ատէմ իրսալ էտէյիմ
քի միւսթէրիհ օլտուն, Տօբիա րիզա օլմատըղի հալ-
տէ, Սառայը թէսլիմ էտէր անէ. վէ թէնպիհ է-
տէր քի տայիմա իգաաթտէ օլտուն. վէ տախի նը-
սըֆ վարիյէթինի, իսըզմէթքէար վէ ճարիյէ վէրիւպ
աղիմ տուա իլէ իրսալ էտէր անի, Վէ Տօբիա՝
Ալահտան մէմնուն օլարագ կիտիւպ Մուսուլա
էագլաշտըղլէրինտէ, Ազարիա անի ալուպ իլէրի

կիտեր . քի եէր Թէտարիք հտէլէր . Անճագ՝ պալատէ դիբր օլտուղի մէնվալ իւղրէ . Տօբիանըն վալ լիտէսի Աննա՝ եէնէ եօլ իւղէրինէ չըգմը պէքլէր խտի . ուզագտան օղլունու կեօրտիւքտէ . հէման վալրըր Տօբիթէ խապէր վէրիւր . օ տախի օղլունա գարւ չը չըգմաղէ արգու եթտի իսէտէ . ալիւ օլտուղին տէն տուվարլէրէ տայանարագ կիթմէկ իլէ տիւշէր իտի . Տօբիա կէլիւպ փէտէրինի գալտորըր . վէ պիւրիպիրինին պօյնունէ սարըլուպ շաղ օլարագ աղլար իտիլէր . Ալէ պալատէ մէղքիւր պալըղըն հօտիւնիւ՝ Աղարիանըն Թէնպիհի իւղրէ Տօբիթին կեօղլէրինէ սիւրիւնճէ . ինայեթի պարի՝ կեօղլէրինին փէրտէսի տէֆ օլուպ՝ անիտէ շիֆա պուլտու .

Այլիմտի պու պապտէ՝ Տօբիթին էվինտէ օլան շաղըղըն Թապիրինէ . քիմ գատոր օլա պիլիւր . զիւս ֆիքիրտէն խարիճ իտի օ .քէրէմ . քի Ալլահ անի էհասն էյլէտի . նիճէ .քի Տօբիա նագլ հտէր փէտէրինէ Ալլահըն էթտիկի ինայեթի . ()՝ արալըգ Սաուա տախի խըղմէթքեար՝ ճարիյէ՝ քիւլլիյէթլի մէպլաղ՝ վէ Թագըմ իլէ կէլտիքտէ . Տօբիթ գարը չըգուպ՝ աղիւմ շաղըգ իլէ գապուլ հտէր անի . վէ տուա էտիւպ մէմնուն օլուր Ալլահտան . Պախուսուս .քի Տօբիթին ճիւմէ ագրապալէրի՝ վէ տօսթլէրի իշիտիւպ՝ հէյպէթտէ գալարագ Թէպրիքէ կէլիւլէր . վէ հատտէն պիրուն շաղ օլուպ՝ եէտի կիւն տիւկիւն հտէրլէր .

Կազար էյլէ . Տօբիթին ճէմի վարիյէթի Թէլէֆ օլուպ՝ սէքիղ սէնէ ալիւ վէ ֆագիւր գալտըր իսէտէ . իթիգաթընէ խէլալ կէթիրմէյիւպ՝ վէ ֆաղլի ամէլ տէն կէրի տուրմայուպ սապր էթմէսի իլէ . Ալլահ անըն կեօղլէրինէ շիֆալըգ վէրտիքտէն մատէ՝ աղիւմ տէվէթ տախի ինայեթ էթտի .

Պատէհու Տօբիթ՝ Աղարիանըն իւճրէթինի վէ

րեճէք օլտուղինտէ, Տօբիա իլէ մէշվերէթ հտիւպ՝ կէթիրտիկի մալըն նըսփը՛ը անէ վերմէկէ գարար վերիրէր։ Վէ չաղըրուպ մաալահաթը անկլաթտըգտէ, Ազարիա՝ քէնտինին մէլայիք օլտուղինի վէ Ալլահն հմրի իլէ կէլտիկինի տույ եթմէք իսթէյիւպ տէր քի, Ալլահտան մէմնուն օլարագ շիւքը հտին։ պէն սիգէ պէյան հտէյիմ Ալլահն քէրէմինի, քի անի սիգէ եթտի։ Օլորա նէ վագըլթ սէն՝ վէ սէնին կէլինին Սաւա, քի տուայա տուրտունուղ, պէն իտիմ սիգին տուանըղը Ալլահն հուզուրինէ սունան։ վէ սէն քի հօլիւլէրի տէֆն հտէր իտին՝ պէն սէնին եանընտէ իտիմ։ Ալլահ պէնի իրսալ եթտի սիգէ շիֆալըգ վերմէկէ։ պէն իմ Սափայէլ մէլայիք։

Պու ճէվապլէրի իշիտինճէ, Տօբիթ վէ Տօբիա ղայէթ հէյպէթտէ գալարագ խէվֆ հտիւպ՝ եիւղ իւզէրինէ տիւշէրէր։ մէլայիք տէր քի գօրգմայըն, իլլա տուա հտին։ զերա տէկիւլ քի պէն քէնտի րէյա իմ իլէ կէլտիմ, իլլա՝ սիգին Ալլահնըղըն հմրի իլէ։ վէ պէն չըգարըմ անէ, օ՛քի պէնի իրսալ եթտի։ սիւղ եազընըղ նէ քի օլտու իսէ։ Մէլայիք պու միւ սիլիւլ ճէվապլէրի սեօյլէյիւպ՝ անիտէ կէօրիւնմէղ օլտուգտէ, մէզպուրէր վաֆիր վագըլթ խէվֆ իւզըրէ օլարագ, պատէհու գալըգուպ համտ ու սէնա պիրլէ Ալլահտան մէմնուն օլուրէր։ Օլ պապտէ Տօբիթ թէքրար տուա հտիւպ՝ Ալլահն ատալէթիւնի, վէ ինայէթինի իգրար հտէր։ Պախուսուս քի, Ալլահն իլհամը իլէ պէյան հտէր Երուսաղէմին վէ տաճարըն վերան օլաճաղինի, վէ ճէմաեթին հսիր կիտէճէկինի, վէ սօնկրա խէլաս օլուպ՝ Երուսաղէմին եափըլաճաղինի։ նիճէ քի պէյան տըր մահալին տէ։ Տօբիթին պու միսիլիւլ քէլամլէրի բուհանի մէֆհում իւզըն՝ Սեսիհ էֆէնտիմիզին տիւնէայէ

կէլուայ փութփերէսթլերին անէ իթիգաթ հտէ ճէկինի՝ սուրբ Եկեղեցիին՝ վէ Ղէնէթին պի նի հայէթ մէճտ ու սալթանաթը տուլ հտէր .

Պատէհու զայէթ իսթիեարլանտըգտէ, Տօբիայը վէ անըն եհտի օղլունու չաղըրուայ վէ տուա հտիւայ թէնպիհ հտէր . քի տայիմա Ալլահըն իդաաթընտէ օլարագ ատալէթ հտէ . վէ ֆըգարէյէ սատագա վէրէ . վէ տախի նիճէ քի Սոսուլուն վէրան օլա ճաղինի մուգատտէմ Յօնան փէյղամպէր սեօյլէ միշ իտի , (Յօնան . Գ . 4 . անըն ճէվապը մութլագ իճրա օլուր տէյուլ՝ թէնպիհ հտէր քի Սոսուլտա տուրմայուայ՝ կիթսին Վիւրտիւստան էյալէթինէ . Պատէհու վէֆաթ հտիւայ՝ տէֆն հտէր անի Տօբիա . քէգա վալիտէսի հօլտիւքտէ , անի տախի Տօբիթին եանընէ տէֆն էթտիքտէն սօնկրա , կեօջ է տէր գայըն փէտէրի Հուագուէլին եանընէ . Հուագուէլ վէ անըն էհլի տախի իսթիեարլանուայ վէֆաթ էթտիքլերինտէ , տէֆն հտիւայ՝ անլերին վալիյէթլերինի զապթ հտէր . Տօբիա տահա հայաթ տէ իքէն՝ Սոսուլուն վէրան օլտուղինի իշտիւայ՝ մէմնուն օլուր Ալլահտան . քի անտէ պուլունմատը , վէ զայէթ իսթիեարլանուայ վէֆաթ էթտի .

ՍԻՒԱԼ 110 .

Յուգիթ քիմ իտի .

ճ . Դարայէլ էյալէթինտէ (Ատիղուա տէնիլէն մէմլէքէթտէ ֆագիլէթլի ալիմ՝ քիշիգատտէ՝ վէ տէվէթլի պիր խաթուն իտի . քի անըն էրի Սանասէ հօլլուայ տուլ գալտը իսէտէ , քէմալի մէրթէպէ Ալլահըն իդաաթընտէ օլմաղ իլէ , ճէմաէթին պէյնին տէ իսմի զայէթ շէրէֆ պուլուր . Վէ շինքի Սու

սուլտէ օթուրան Սիւրեանի փատիշահէրի՝ մուգատտեմ՝ Վիւրտիւստան էյալէթլէրինի ճէպրի . քէնտի թահթի հիւքիւմլէրինէ տախիլ էթմիշ ի տիլէր , լաքին պալատէ մէգքիւր Սենէքերիմ , քի Սիւրեանի փատիշահը իտի , Երուսաղէմին իւզէրինէ կիթտիկինտէ , անըն եիւզ սէքսէն պէշ պին աս . քէրինի մէլայիք գըրմաղ իլէ՝ (նիճէ . քի եիւզ իքի սիւալտէ պէյան տըր ,) Սիւրեանիլէր զայէթ ինգ . րազ պուլտու , Սենէքերիմ Էօլիւպ՝ օղլու Մսորգան փատիշահ օղուր . օ տախի Էօլտիւքտէ , անըն օղլու՝ Եաբուգոգոնոսոր Մուսուլտէ Սիւրեանի փատիշահը օլտու իսէտէ , օ Էսնալէրտէ Վիւրտիւստան ճէմաէթի ֆուրսադ պուլուպ՝ իգաաթտէն չըգար . վէ Միփաքսադ նամինտէ պիր քիմնէ Վիւրտ փատիշահը օլուպ՝ կիւն պէ կիւն գուվվէթ վէ շէրէֆ . քէոպ էթմէկ իլէ , Եկըատանա տէնիլէն մէմլէքէթի տախի հէր վէճճ իլէ զայէթ մամուր Էտէր .

Սէգքիւր Եաբուգոգոնոսոր՝ անըն պու տէրէ . ճէ գուվվէթ սահիպի օլտուղինտէն խօլանմայուպ՝ քիւլլիլէթլի ասքէր իլէ իւզէրինէ վարուպ Էօլտիւրիւր անի . վէ Վիւրտիւստան էյալէթլինի զիյրի տէստինէ ալմաղ իլէ՝ Եկըատանայը տախի երգուպ խարապ էթտի .

Պու ֆէթուհաթըն իւզէրինէ քիպիրլէնիւպ՝ ճիւմլէ փատիշահէրի . քէնտինէ թապի էթմէք աւզուսի իլէ , Մճէմիստան՝ կիւն պաթըսը՝ թէրսիս՝ Համ՝ Տիւրգիւ տաղը՝ Բարաշամ գըլըսը՝ Եահուտիստան՝ վէ օ Էգըաֆլէրտէ օլան միլլէթլէրէ . վէ տախի Սըսըր՝ վէ չէօլ էյալէթլէրինէ ատեմ իրսալ Էտէր . քի , քէնտինէ իգաաթ Էտիւպ վէրկի վէ աւ . քէր վէրէլէր , քի տիւնեայը զապթ Էտէ , Լաքին անըն ատեմլէրի նէրէյէ կիթտիլէր իսէ , ճիւմլէսի րէտտի ճէվապ Էտէրէք՝ րէզալէթ իլէ կէրի չէվի .

րիրէր անլերի . զերա էպէտի խէվֆ էթմէղէր ան տէն . () Լ պապտէ՝ Վաբուգոգոնոսոր կիւճէնիւպ՝ քէնտի փատիշահլըղինէ եեմին էտէր . քի անլերին ճիւմլէսինի գըլըճտէն կէշիրէ . պախուսուս՝ ապքէ րինին հիւքիւմտարլերինի ճէմ էտիւպ՝ մասլահաթը անլերէ պէյան էթտիքտէ . ճիւմլէսի եէք տիլ փատիշահլըն էմրինէ գարշը տուրան հէլլաք օլտուն տէյու գարար վերմէկ իլէ . քէնտի սերասքերի շուղէփեռնէսի չաղըրուպ էմր էտէր՝ քի ապքերի ալուպ կիտէ . վէ էմրէ մուղայիր օլանլերի գըրուպ՝ ճիւմլէսինի քէնտի իգաաթընէ տախիլ էտէ . 1) ա գաա՝ հաղըրտէ եիւզ իկիրմի պին էսյան վէ օն իքի պին աթլը ապքերի պուլունտու խէտէ . անլերտէն մատէ՝ Վաբուգոգոնոսորուն իգաաթընտէ օլան եէրլէրտէն տախի ատէմ՝ կէթիրաիւպ . տէնիղին գումու կիպի պի հիսապ ապքեր ճէմ էտէր . 2) է իգթիգա էտէն զախիրէ . լէփաղլմէթ . վէ խաղլինէ տախի թէտարիք էթմէկ իլէ . 3) ուսուլտէն չըգուպ՝ անլեր քի Վաբուգոգոնոսորուն իգաաթընտէ տէ կիլ իտիլէր . անլերին ճիւմլէսինի գըրուպ՝ մէմլէ քէթլէրինի խարապ վէ թալան էտէր . քի սայիրլէրի իպրէթ ալուպ իգաաթ էտէլէր .

Ֆիլհագիգա՝ մէզպուրուն հարեքէթինի իշտէնլէր խէվֆլէրինտէն նաշի իգաաթ իւզընէ ատէմ իր սալ էտիւպ թէսլիմ՝ օլուրլէր . վէ կէլտիկինտէ չալըր վէ շէնլիլ իլէ գարշը չըգար իտիլէր . պու սուրէթ իլէ կիթտիկի եէրլէրի դապթ էտիւպ՝ քէնտի գարա ֆընտէն ապքեր թային էտէր անլերին իւզէրինէ .

Պունտան գաթի նազար . նիճէ քի Վաբուգոգոնոսոր թէնպիհ էթմիլ խտի . ճիւմլէ փութխանէլէրի՝ փութլէրի վէ փութա իքրամէն օլան օրմանլէրի երգուպ տէֆ էտէր՝ քի փութա թափըմնայէլէր . իլա քի Վաբուգոգոնոսորու Լլահ տէյու գա

պուլ էտիւպ՝ եալընըղ անէ Թափընալէր, Պիւհա
գիգա՝ Հողէփեռնէս գատեմ պաստըղի եերլէրէ
հիւքմ էտէրէք՝ Իսրայէլ էյալէթի եգրաֆլէրինտէ
օլան փութփէրէսթ մէմլէքէթլէրինի տախի զապթ
էթտիլքտէ, Ճիւմլէ Իսրայէլ Ճէմմէթի զայէթ խէմֆ
իւզրէ օլտուգտէն մատէ, Երուսաղէմին վէ տա
ճարըն սէպէպինէ զէյատէ էնտիլէյէ կիրիֆթար օ
լուրլէր, Սագաա էիւզ սիւալտէ զիբր օլտու
ղի մէնվալ իւզրէ, Սաղմանասար փատիշահըն վագ
թինտէ էսիր կիթտիլէր իսէտէ, պիր Թագրիպ խէ
լաս օլուպ՝ օ էմնալէրտէ քէնտի մէմլէքէթլէրինէ
եէնի կէմիլ օլտուգլէրինտէն՝ նոմոսա մուղայիր հա
րէքէթ էթմէզ իտիլէր, Պէլի օ վագըթ Սանասե
Երուսաղէմտէ փատիշահ իտի, լաքին տահա չոճուգ
օլմաղ իլէ, փութփէրէսթլիկէ մէյլ էթմիլ տէկիլ
իտի, վէ ումուրի փատիշահլըգ Յովակիմ քահանա
նըն էլինտէ օլուպ՝ Երուսաղէմ էհալիսի վէ Ճիւմլէ
Յուգա Ճէմմէթի տախի Ղլահըն իգաաթընտէ ի
տիլէր, անճագ տիւշմանէ գարշը տուրմաղէ գատըր
օլմայուպ՝ ֆէգաթ Ղլահըն գուտրէթինէ ումուտ
պիրլէ, Յովակիմ քահանայ վէ Ճէմմէթին իխթի
եարլէրի եօլ իւզրէրինտէ օլան մահալլէրէ խապէր է
տէրլէր, քի կէլիթ եերլէրինէ առեմ Թային էտիւպ
պէքլէյէլէր, վէ տայիմա Ղլահա նիյազ էտէլէր,
քի հըֆզ էթսին քէնտիլէրինի տիւշմանտէն, Իմտի
Ճիւմլէ Ճէմմէթ էր վէ նիսվան չոճուգլէրի իլէ,
Երուսաղէմտէ վէ սայիր մահալլէրտէ ազիմ եաս
վէ գասալէթ իւզրէ չուլ կիլինիւպ օրուճ գութա
րագ Թէվաղիւ գալպ իլէ տուայէ տուրուրլէր, Յո
վակիմ քահանայ, վէ Ճիւմլէ քահանալէր վէ Վե
տացիլէր տախի չուլ կիլինէրէք վէ պաշլէրինէ քիւլ
սէրիէրէք տաճարտէ սէղանըն էօնիւտէ տիղ իւս
թիւ զայէթ տաղի տէրուն պիրլէ նիյազէ տուրուպ

Ալլահա գուրպան սունարէր :

Սէ չիւքի՛ օ՛ անէ տեկին Հողեփեռնէս ներէյէ
կիթտի խէ՛ գըրտը վէ երգուպ խարապ էթտի ,
չօգլերի տախի խեփլէրինտէն նաշի թէսլիմ՝ օլուպ
իդաաթ էթտիլէր , ումար իտի .քի՛ Խարայէլ ճէմա
էթի տախի թէսլիմ՝ օլուր .քէնտինէ , ()՝ էճիլտէն՝
մէզպուրլէրին հարէքէթինի իշիտինճէ՛ ղայէթ հըրս
լանուպ կիւճէնմէկ իլէ , Խարայէլ էյալէթի գարիւ
պինտէ սաքին օլան փութփերէսթ միլլէթլէրինին
պիւլիւքլէրինի չաղըրուպ՝ անլէրտէն թասիհ էթմէք
խթեր , .քի՛ անկլայա Խարայէլ ճէմաէթինին .քիմ
օլտուղինի՛ անլէրին մէմէքէթլէրինի՛ պիւլիւքլէրինի՛
վէ .քիմէ ումուտ էթտիլէրինի , ()լ պապտէ՛ Ամօն
լու տէնիլէն փութփերէսթլէրին պիւլիւկիւ՛ Ա.քիւ
օր նամ .քիմէսնէ , օ՛ .քի՛ Խարայէլ ճէմաէթինին
հալի .քէֆիյէթինէ հէր վէճհ իլէ վուգուֆ իտի ,
պախուսուս .քէնտի տախի ալիմ՝ սատագաթքետը
վէ միւրայիլէքտէն խալի՛ գալպի փագ պիր .քիմնէ
օլմաղ իլէ՛ տէր .քի՛ , գուլուն թարիֆ էթսին սահիւ
հինի , Սէ պասթի գատէմ էտիւպ՝ Խարայէլին զա
թը ներէտէն տիր , վէ նէ սուրէթ իլէ չօղալուպ
Քանան էյալէթինի ղապթ էթտիլէրինի՛ պիր պիր
պէյան էթտիլէրտէն սօնկրա , գարար վէրիր .քի՛ ան
լէրին Ալլահը .քէթիւլիւկի լէտտ էտէր .էկէր Ալ
լահըն իդաաթընտէ օլուրլէր իսէ , անլէրի .քիմնէ ալթ
էտէմէզ , զիրա Ալլահ ճէնկ էտէր անլէրին տիւշ
մանը իլէ . վէ էկէր կիւնահէ տիւշիւպ՝ Ալլահը կիւ
ճէնտիրիրլէր իսէ , ալթ օլուրլէր , Սէզպուր՝ պու
միսիլիւ ճէվապլէրի սեօյէյիւպ , (նիճէ .քի՛ պէյան
տըր ազիդ .քիթապտէ ,) նիհայէթ տէր .քի՛ սապր է
տէլիմ . էկէր .քի՛ կիւնահէ տիւշմիւշլէր իսէ , կիտէ
լիմ անլէրին իւզլէրինէ . վէ էկէր .քի՛ Ալլահա մու
ղայիր հարէքէթտէ տեկիլ իսէլէր , կիթմէյէլիմ . զիւ

րա օրա քի Ալլահ անլերէ ետրտըմ էթմէկ իլէ, պիլ
զէ ըեզայէթ զուհուր էտէ :

Ապա ա Աքիօր՝ Խարայէլին հագգընտէ նէ քի
սեօյլէտի իսէ՝ սահիհ իտի, լաքին օ Ճէմիլէթտէ
պուլլունանլեր՝ կեօյա Նաբուգոդոնոսորա գարշը
քիւֆը էթմիշ կիպի, անի էօլտիւրմէք իստէյիւպ
տէրլէր քի, պիլ գօրգմայրը Խարայէլ Ճէմանէթին
տէն, զիրա անլերին գուարէթի էրմէզ Ճէնէկ էթ-
մէկէ. կիտիւպ վուրալմա՝ անլերի, Հողէփեռնէս
տախի կիւՃէնիւպ Աքիօրա տէր քի, սէն քիմ սին
քի Խարայէլին Ալլահ Նաբուգոդոնոսորտան զիւ
ատէ գուվլէթլի տիր տէրսին, Նաբուգոդոնոսոր-
տան ղայրի Ալլահ քիմ տիր, վէ տախի պու միսիւ-
լիւ քիպիրանէ քիւֆը Ճէվապլէր էտիւպ՝ էմը է-
տէր քի պաղլայալէր անի, վէ Բետիղուայէ կեօ
թիւրիւպ՝ Խարայէլ Ճէմանէթինէ թէսլմա՝ էտէլէր,
քի սօնկրա անլերի վուրուպ գըրտըգտէ, Աքիօր
տախի անլեր իլէ էօլէ, Պիլհագիգա՝ մէզպուրու
ալուպ Բետիղուանըն գարիպինէ կեօթիւրտիւքլէ-
րինտէ, էհալի քի տաղըն իւզէրինտէ իտի, սափան
իլէ թաշ աթուպ անլերին իւզէրինէ էիւրիւյիւշ
էտինՃէ, հէման Աքիօրը անտէ պիր աղաճա պաղ-
լայուպ գաշարլէր, Էհալի ինիւպ Աքիօրը սեօքէր,
վէ Բետիղուայէ կեօթիւրիւպ մասլահաթըն սէպէ-
պինի սիւալ էթտիքլէրինտէ, նագլ էտէր քէնտի-
նին էթտիկի Ճէվապլէրի, վէ Հողէփեռնէսին նէ
ֆիքիրտէ օլտուղինի, () Լ պապտէ Ճիւմլէսի Ալլա-
հա սէճտէ գըլուպ նիյազ էտէրլէր քի խէլաս էթ-
սին քէնտիլէրինի ղալմըն էլնտէն, վէ Աքիօրը
թէսէլա էտիւպ մէտհ էտէրլէր, Պախուսուս քի՝
մէմլէքէթին պիւյիւկի Ողիա նամ քիմէմնէ, անի է-
վինէ կեօթիւրիւպ շէհիրին իսթիեարլէրինի վէ քա-
հանալէրի տախի տավէթ էտիւպ՝ ազիմ ղիյաֆէթ

էտէր . պատէհու ճիւղէսի ճէմ՝ օլուպ՝ սապահէ տէկին տաղի տէրուն պիրլէ Ալլահա նիյաղ էտէրլէր .

Փէհմ էլլէ . Խսրայէլ ճէմաէթինին՝ սուրէթի ակէր իլէ խէլաս օլմասը ինսանճա գապրլաիղ օլմաղ իլէ , եալընըղ Ալլահըն ինայէթինէ ումուտ էթտիլէր . Լաբին Հողեփեռնէս քէնտի գուվլէթինէ ումուտ էտէրէք՝ էրթէսի կիւն ճէմի ապքերի վէթա գըմը իլէ կէլիւպ՝ Բէտիղուայը գուշաթորղինտէ , Ամոն վէ Սոլաբ ճինսինին՝ վէ տէնիղ գըլըսը գալաֆընտէ օլան միլլէթլէրին պիւլիւքլէրի , անլէր . քի օմահալլէրէ վուգուլ իտիլէր , տէրլէր . քի ճէնկ էտիւպ ապքերի գըրմա , իլլա սապը էթ . պիղ անլէրին սու փուկարլէրին գափատալըմ՝ քի նաչար գալուպ քէնտիլլէրի թէսլիմ օլսուկլէր . մէզպուր տախի ըիզա օլմաղ իլէ , օթուղ տէօրթ կիւն մուհալսէրէ էտիւպ ճէնկ հարէքէթի կեօստէրմէղ . Լաքին հալ պու . քի շէհրտէ պուլունան սու , կիւն պէ կիւն թիւքէնմէտէ օլուպ՝ էօլլիլ իլէ սու վէրլ մէկէ պաշատըլէր իսէտէ , պիր կիւնէ . քիֆայէթ էտէճէք սու անճագտէ գալըր . Սէհհալի սուսուղլուգտէն էօլլիմ հիյէթինէ վասըլ օլարագ սօգագլէրտէ տիւլմէկ իլէ , վէ պիր . քիմնէտէն տախի եարտըմ պուլաճագ ումուտ օլմատըղինտէն , Սըլանըն վէ մէմլէքէթին իսթիեարլէրինին իւզէրինէ հիւճմ էտիւպ տէրլէր . քի , Ալլահ կէօրսիւն շէրլյաթըմըղ . գըրաճագսընըղ պիղի , նիջիւն իգաաթ էթմէտիլնիղ Սիւրեանիլէրէ . քիմնէ եարտըմ էթմէզ պիղէ . վէ Ալլահ թէսլիմ էթտի պիղի անլէրէ . քի հէլաբ օլալըմ . թէսլիմ էտին մէմլէքէթի . էօլմէտէն իսէ , էսիր օլմագ էյի տիր , Ճէմաէթ պու միսիլիւ գաթի ումուտ ճէվապլէր էտէրէք՝ ղայէթ աղլատըլլէրինտէ , իսթիեարլէր Ալլահա նիյաղ վէ նիտա էթտիլէր իսէտէ , Սըլա նաչար գալուպ՝ սիշ կիւն տա

հա սապր հտին, Ալահ մերհամէթ հտեր. վէ է կեր էթմէզ իսէ, թէսլիմ օլուրուզ տէյու ճէ վապ վերիր ճէմաէթէ, Վէ լաբին քէնտի Ալահ տան գաթի ումուտ օլմայուպ, շէհիրին պէտէնին իւզէրինէ վէ գուլէլէրէ ատէմ թային հտեր՝ քի տիւշմանէ բուխսէթ վէրմէյէլէր, Պիլվագի Ողիւ վագթի հալէ նազարէն զայրէթտէ գուսուր էթ մէտի, ֆիամմա՝ ինսանճա միւլահազա օլունտուգ տէ, խէլաս սուրէթի ֆիքիրտէն խարիճ վէ միւմ քինսիզ տէրէճէյէ վասը օլտուղի աշլբէար օլմաղ իլէ, Ողիւ վէ ճիւմլէ իթիեարլէր հեր վէճճ իլէ ազիմ էնտիշէյէ տիւշար օլուպ՝ նէ եափաճագլէրի նի շաշըրտըլէր:

Վէ պալատէ մէգքիւրէ (Յուդիթ մասլահաթա վուգուֆ օլտուգտէ, Ողիւյը վէ իթիեարլէրի չաղըրուպ տէր քի, էյի էթմէտինիզ՝ քի պէշ կիւնէ գատար իմտապ զուհուր էթմէզ իսէ, մէմլէքէթի թէսլիմ հտէլիմ տէյու ճէմաէթէ սեօղ վէրտի նիզ, Օիրա պու ճէվապ՝ Ալահը թէճրիւպէ էթ մէք տիր. քիմ գատոր տոր անըն սըրընէ ալեահ օլմաղէ. միւրատ հտէր իսէ, գատոր տոր խէլաս էթ մէկէ. սիզ անըն բէյինէ հօլլիւ վէ դարար գօմայլ ըն. ֆեգաթ նիյաղէ տուրուն, վէ անըն մերհամէ թինէ ումուտ հտին, Վէ տախի պու միսիլիւ չօգ ճէվապլէր էթտիքտէ, մէգպուրլէր զայէթ խօլա նուպ ըրճա հտէրլէր քի՝ քէնտի տախի տուա էթ սին Ալահա, Յուդիթ ճէվապ հտէր քի, սիզ շէհիր գափուսուսուն պէքճիլէրինէ թէնպիհ հտին, պու կէճէ պէն տիշարը չըգտըղիմտէ գափույու աշընլէր. վէ նէ քի հտէճէք իսէմ, սիւալ էթմէյլին, Օիրա Ալահըն գուտրէթինէ ումուտ հտիւպ՝ Հողէփեռնէսին եանընէ կիթմէք իթէր՝ քի պիր թագրիպ անի հօլտիւրէ, լաբին ֆիքրինի քիմնէյէ

պէյան էթմէշ, թա՛քի ինայէթի պարի մասլահաթ իճրա օլա՝ Սէզպուրլէր՝ անըն ալիմ վէ ազիզ օլ տուղինի պիլիւպ կիթ սէլամէթ իլէ, վէ Խարայէլին Ալահը սէնին իլէ օլտուն տէյուլ Ճէվապ էթտիլէր իսէտէ, քէնտիլէրի կիտիւպ մէմլէքէթին պէտէնի նի հըֆզ էթմէկէ եէնէ տիգաթ հտէրլէր՝

Նազար գըլ պուրատէ Յուգիթին իթիգաթը նէ, զիրա չուլ կիյնիւպ՝ եիւզ իւսթիւ եերէ տիւլ շէր, վէ պաշնէ քիւլ սերփէրէք շէտիտ նիյազ իլէ տուայէ տուրուպ տիլէր Ալահտան քի Խարայէլ Ճէմաէթինէ ինայէթ հտիւպ քէնտինէ գուվ վէթ վէրսին, քի Ֆիքրինէ գօտուղի իճրա օլմազ իլէ, Ալահըն գուտրէթի, վէ Խարայէլէ էթտիկի իլ նայէթ ալէմէ պէյան օլտուն՝

Սէզպուրլէր տուայէ տուրտուղինտէ, Երուսաղէմտէ քահանայլէր տախի Ալահա պուխուր սու նար իտիլէր տաճարտա ագշամ վագթի, Տուսսընը թէքմիլ էթտիքտէ, Ճարիյէսինի չաղըրըր, վէ եայ գանուպ ատէթլէրի իւզրէ գաթըլ գօգուլու եաղ սիւրիսնիւպ՝ վէ պայրամըգ հափալլէրինի կիյիւպ զլյնէթլէրինի թագըրըր, քէնտի տախի կէնճ, վէ զայէթ հիւսնէ մալիք օլմազ իլէ, անի կէօրէն հէյրանտէ գալարագ թաաճիւպ հտէր իտի, վէ պիր գաջ կիւնէ քիֆայէթ հտէճէք գատար էքմէք՝ դաամ՝ վէ շէրապ հէյպէյէ գօյուպ վէրիր Ճարիյէ սինէ, վէ շէհիրին գափուսունէ կէլտիլլէրինտէ, մէգըլըր Ազիւս վէ իսթիէարլէր գափուտէ պուլ լունուպ՝ անըն հիւսնիւնէ վէ զլյնէթինէ թաաճիւպ տէ գալտըրլէր, զիրա օ հիյէթտէ կէօրտիւլլէրի եօգ իտի անի, վէ տուա հտիւպ գափուլու աշտըգլէրինտէ, Յուգիթ Ճարիյէսի իլէ կիտէր Սիւրեանիլլէրին օրտուսունէ տօղրու՝

Սէ ջիւնքի կէճէ վագթի իտի՝ գարագուլ պէք

Ճիւղերի բասթ կելիւայ՝ անոն թիմ՝ օլտուղինի՝ վէ նէ-
րէյէ կիտէճէկինի սիւալ էթտիքլէրինտէ, ճէվապ
հտէր թի՝ պէն Խարայէլ միլլէթինտէնիմ, անլէրին
եիւզիւնտէն գաչտըմ, շողեփեռնէսէ կիտէճէկիմ
թի՝ անէ ասան եօլ կեօստէրէյիմ մէմլէքէթի ալ-
մաղէ . () Լ պապտէ մէզպուրլէր իղզէթ պիրլէ
կեօթիւրիւրլէր անի շողեփեռնէսին չատորընէ .
Սէզպուր անի կեօրտիւքտէ հիւսնիւնէ թասաճիւպ
հտէր, վէ տէր թի՝ խէվթ էթմէ, թիմ թի՝ Նաբու-
գոդոնոսորա իգաաթ հտէր իսէ՝ անէ քէտէր էթ-
մէմ. վէ նէ սէպէպ իլէ կելտիկինի սիւալ էթտիք-
տէ՝ Յուդիթ եիւզ իւսթիւ թէմէնա հտէրէք, ա-
նոն գալպինի ճէլպ էթմէք իջիւն միզաճընէ կեօրէ
ճէվապլէր իլէ Նաբուգոդոնոսորու մէտճ էթտի
խտէտէ, մէզքիւր Ն. քիօր՝ անէ նէ թի սեօյլէտի ի-
սէ, իշիթմիշ օլուպ՝ անոն ճէվապլէրինի թաստիք
պիրլէ, Խարայէլն Նլաճըն գուտրէթինի, վէ ա-
տալէթինի աշիքեար թագրիր էթտիքտէն մատէ,
տէր թի՝ Խարայէլ միլլէթի կիւնաճ իլլէմէտիքճէ,
անլէրէ թիմսէ քէտէր հտէմէզ, զիրա Նլաճ Տըֆզ
հտէր անլէրի. վէ եկէր Նլաճըն հմրինէ մուղայիր
հարէքէթ հտէրլէր իսէ, ատալէթ իճրա օլտու-
տէյու, տիւշմանըն էլի իլէ թէքտիր հտէր. Վէ շիմտի
Խարայէլ կիւնաճէ տիւշտիւ. շէհիրտէ սու վէ եեյ-
էճէք տախի գալմայուպ՝ զայէթ սէֆիլ հալ իւզըն
տիրլէր. թէքտիր օլաճագլէրի տէրքէար օլմաղ ի-
լէ, պէնի Նլաճ իրսալ էթտի՝ սէնին իլէ ազիմ իշ
էթմէկէ, թի իշիտէն հէյպէթտէ գալա. Օ իրա խա-
լայըղն տայիմա Նլաճա նիյաղ հտէր. վէ պուրա-
տա գալուպ կէճէլէրի տուա հտէյիմ. Նլաճ պէյ-
ան հտէր պանա Խարայէլն կիւնաճ իլլէտիկինի. վէ
սանա խապէր վերիւպ՝ կեօթիւրէյիմ սէնի Խարայէ-
լն էյալէթլէրինէ՝ Նրուսաղէմէ վարընճէ, թի ճիւմ

լէսինի գապթ հտէսին , վէ քիմնէ գատոր օլմասըն
գարը տուրմաղէ .

Ֆիլհադիգա՝ Յուդիթին պու միսիլիւ ճէվապ-
լէրի Հողեփեռնէսէ վէ անըն թէվապիլէրինէ դայ-
եթ խօշ կեօրիւնիւպ՝ մէտհ հտէրլէր անըն իլմինի
վէ հիւսնիւնիւ , վէ տէրլէր քի պուռնա մէնէնտ տիշ
էհլի պուլունմաղ ճիհանտէ . Պախուսուս Հողե-
փեռնէս ճիւմլէսինտէն զիյատէ խօշանուպ վատէ-
տէր՝ քի սեօյլէտիկի իճրա օլտուգտէ՝ անըն Մլա-
հընր գապուլ էտէ . Վէ քէնտի չատըրընր գուր
պինտէ եէր թախսիս էտիւպ՝ դաամ տախի թային
էթտի . լաքին Յուդիթ անըն դաամընտէն եէմէյ-
իւպ քէնտի կէթիրտիկի եէմէկ իլէ խտարէ օլուր ի-
տի , քի նօմօսա մուղայիր դաամ եէմէյէ . Պու մէն-
վալ իւզրէ Յուդիթ անտէ իւջ կիւն գալոր իսէ-
տէ , կէճէլէրի օլտուտէն տիշարը չըգուպ Ռետիղ-
ուայէ գարիպ մահալտէ փուռնար օլմաղ իլէ՝ անտէ
եայգանըր , վէ Մլահա տուա էտիւպ կէլիւր օլ-
տույէ . վէ քիմնէ անէ ճէվապ էթմէզ , զիրա Յու-
դիթին մաթլուպու իւզրէ՝ Հողեփեռնէս պէքճիւ
լէրէ թէնպիհ էտէր՝ քի անէ մանի օլմայալէր . Վէ
տէօրտիւնճիւ կիւն Հողեփեռնէս քէնտի մէվէրիւ
թինէ տախիլ թէվապիլէրինէ զիյաֆէթ էտէճէք օ-
լուպ՝ Յուդիթի տախի տալէթ էտէր . Ֆիլհադի-
գա՝ մէզպուրէ մէմնուն օլարագ տալէթէ կիթտի
իսէտէ , քէնտի կէթիրտիկի եէմէքտէն եէր .

Ֆիհհմ էյլէ պուրատէ Հողեփեռնէսին սէֆիլ
հալինի . զիրա Յուդիթէ դայէթ մուհապպէթ վէր
մէսի իլէ , օ տէրէճէ իշրէթ էտէր՝ քի միւտտէթի
եօմիլիւնտէ օ գատար իշրէթ էթմիշ տէկիլ իտի .
Վէ ագչամ օլտուգտէ էմր էտէր՝ քի տախիլ մէճ-
լիս օլմայէր տիշարը չըգալէր . զիրա՝ անլէր տախի
զիյատէ իշիշ օլմաղ իլէ , պիր կեօնէ տուրաճագ

Թագաթէրի եօգ իտի . Մեզպուրէր փշարը չը
գուպ՝ չատրորտէ եայլնըղ Յուդիթ վէ Հողեփեռն
նէս գալորդտէ , չատրորն գափուճուսու գափույու
գափար . Սէ լաբին Հողեփեռնէսին տախի պիր
տիւրլիւ տուրաճագ հալի գալմայուպ՝ հէման Թախ
թընէ կիրիւպ դայէթ տէրին ույգույէ վարորդտէ ,
Յուդիթ ճարլյէսինէ թէնպիհ էտէր .քի տիշարտէ
պէքլէյէ . վէ քէնտի նիյաղ պիրլէ Մլահտան գուվ
վէթ տիլէյէրէք տէրհալ Հողեփեռնէսին գատտէ
ըէսինի ալուպ՝ անըն պաշըն քէստիքտէն մատէ ,
թէնինի տախի Թախթտան աշաղա պըրագուպ՝ ա
նըն իւզէրինտէ օլան ղիգըյմէթ փէրտէյի ալըր . Պիր
սաաթտէն սանկրա տիշարը չըգուպ՝ չատրորն գափու
սունու գափար , վէ պաշը հէյպէյէ գոյուպ՝ նիճէ .քի
էվլէլէրի կէճէլէրտէ տուա էթմէկէ կիտէր իտի ,
քէզա տուայէ կիտէր հիսապը՝ ճարլյէսի իլէ օրտու
տէն տիշարը չըգուպ կիթտի իսէտէ , քիմնէ պիր
ճէվապ էթմէղ . Սէ տաղըն էթէկինտէն տօլաշա
րագ Քէտիղուայէ եագլաշորդտէ , աշըն գափույ
ու , Մլահ պիղիմ իլէ տիր տէյու ուզագտան սէս
էթտիքտէ¹ , գափուճուլէր անըն կէլտիկինի .քահա
նայէրէ վէ իսթիեարլէրէ խապէր վէրիլէր . վէ
տէրհալ ճիւմլէ էհալ տախի իշիտիւպ , հէրքէս
փէնէր իլէ էվլնտէն տիշարը չըգար .քի Յուդիթի
կէօրէլէր . ղերա դայէթ Թաաճիւպ էտէրլէր անըն
կէլտիկինէ , Սէ գափույու աշուպ՝ Յուդիթ իշէրի
կիրտիքտէ , տէր .քի միւպարէք էտինիղ Մլահը .
ղերա տիրիղ էթմէտի Քարայէլտէն քէնտի մէրհալ

1 Եւ ելին նոյա ՚ի Դրոնա քաղաքին . Է սսէ Յու
դիթ ՚ի Կեռասարանէ յպահապանս Դրանցն . Բայէ՛ք Բա
յէ՛ք արԷ Դրոնադ . Ղէ ԸնԴ Ռէլէ Տէր Ասորոսաճ Ռէր .
Յուդ . ԺԳ . 13 :

մէթինի¹. պախուսուս Հողեփեռնէսին պաշնը, վէ
անըն թախթընն փերտէսինի հէյաէտէն չըգարուպ
կեօստէրտիկինտէ, ճիւմէսի շաղ օլուպ մէմնունիւ
էթ պիրլէ Ալահա սէճտէ գըլարագ տուա էտէր
լէր, () Լ պապտէ մէզքիւր Ողիա տախի տուա է
տիւպ (Յուդիթի մէտհ էթտիկինտէ՝ ճիւմէ ճէ
մաէթ պիլ իթթիֆագ ամին տէրլէր.

Պատէհու՝ պալատէ մէզքիւր Աքիօրը չաղըտորը
(Յուդիթ, վէ Հողեփեռնէսին պաշնը կեօստէրտի
կինտէ, մէզպուր խէվիինտէն նաշի հէման պալը
լուպ տիւշէր, վէ սօնկրա պըլուպ (Յուդիթէ թէ
մէննա էտէրէք մէտհ էտէր անի, Սէնէ վէճհ իլէ
մասլահաթըն իճրա օլտուղինի (Յուդիթ նագլ է
տինճէ, ճիւմէ ճէմաէթ իւճէ սէս իլէ Ալահը
մէճտ էտէրլէր, Սէզպուր Աքիօր տախի Ալահա
ինանուպ՝ Խարայէլին նօմօսունու գապուլ էթտի.

Սապահ օլտուգտէ՝ (Յուդիթին թէրթիպի իւղ
րէ, Հողեփեռնէսին պաշնը հիսարըն պուրճունտէն
աստըգտէն մատէ, էհալն տախի սիւհհանուպ տիւ
շարը չըգար. Սիւրեանիլէր անլէրի կեօրիւնճէ, Հո
ղեփեռնէսէ խապէր վէրմէլի օլտուլէր իսէտէ, չա
տըրըն գափուսու գափալը օլմաղ իլէ, զանն էտէր
լէր քի (Յուդիթ իլէ եաթմըշ ույուր, Սէ սէս է
տիւպ՝ իլէրտէն ճէվապ զուհուր էթմէտիկի հալ
տէ, գափուճու ճէսարէթ պիրլէ իլէրի կիրիւպ
Հողեփեռնէսին լէշինի էէր իւղէրինտէ գանա պու
լանմը՝ պաշը քէսիք կեօրիւնճէ, էսվապըն երու
թուպ աղայարագ պաշար տեօլիւնմէկէ, Պախու
սուս քի, (Յուդիթին չատըրընէ վարուպ՝ անի տա
խի պուլամատըլի հալտէ, մասլահաթ զահիր օլուպ՝

1 Լ = ասէ Յոդիթ . . . յիլի Խարայէլ, օրհնեցէ՝
չԱսպոս, որ ոչ Թիթիայ զղղրմոմիւնի իւր ի Կանէ
Խարայէլ. Յուդ. ԺԳ. 17:

Հողեփեռնեփն թեփապիւրի խեփիւրինտէն նա
 շի հսփապիւրինի երութարլէր, Վեղա ճիւմէ աւ
 քէրին գալպինէ տախի ղայէթ գօրգու տիւշմէկ ի
 լէ՝ օ միսիլիւ շաշուպ փերուշան հալէ կիրիֆթար
 օլուրլէր, թա՛քի օրտույու վէ հեր թագըմէրինի
 պըրագուպ անիտէ հեր պիրի պիր թարաֆա պաշ
 լար գաշմաղէ. վէ Խարայէլ ճէմաէթի անլէրին ար
 տըրըրա տիւշիւպ գըրարլէր անլէրի, () Լ պապտէ
 Ողիա տէրհալ ճիւմէ Խարայէլին էյալէթինէ ա
 տէմ իրսալ էտիւպ, անլէր տախի գաշան Սիւրես
 նիլէրէ գարլը չըգարագ օ տէրէճէ գըրարլէր ան
 լէրի, թա՛քի տիւշմանտէն պիր քիմնէ գալմաղ Խ
 րայէլ գօփրաղլնտէ, Վէ Բէտիղուա էհալիսի տիւշ
 մանըն օրտուսուռ թալան էթտիլքտէ, օ գատար
 չօգ մալ վէ հայվանաթ պուլուրլէր անտէ, քի օ
 թուզ կիւն պէյնիլնտէ անճագտէ թէքմիլ օլուր էթ
 տիլլէրի թալան.

Պալատէ մէզքիւր Յովակիմ քահանայ վէ ճէ
 մաէթին իխթիեարլէրի անլէր քի Երուսաղէմտէ ի
 տիլլէր, ճիւմէսի Յուդիթի կեօրմէկէ կէլիւպ՝ ա
 նի մէտհ էտէրէք տուա էտէրլէր, վէ մէմուռն օ
 լուրլէր Ալլահտան, Վեղա Խարայէլին հեր մէմլէ
 քէթլէրինտէն իթիպարլէ՝ էր վէ նիսվան կէլիւպ
 ղայէթ մէմուռնիլէթ վէ ազիմ շաղլըգ պիրլէ մէճտ
 էտէրլէր Ալլահը, Վէ Յուդիթ անլէրէ հուրմա
 վէ գէյթին տալը վէ չէքէ հէտիյէ վէրիւր իտի, Ան
 լէր տախի Հողեփեռնեփն չատըրընը, վէ անըն ճիւմ
 լէ թագըմէրինի ալթուռն կիւմիւշ վէ խաղինէսինի
 վէրիւրլէր Յուդիթէ. օ տախի անլէրին ճիւմէսինի
 հէտիյէ էտէր տաճարա, Վէ Ալլահա տուա էտիւպ
 մէճտ էտէրէք մէմուռն օլուր իտի Ալլահտան, վէ
 Երուսաղէմէ կիտիւպ տաճարտա գուրպան էտէ
 րէք սէճտէ գըլարլէր Ալլահ.

Պատեհու (Յուդիթ զայեթ ինթինարլանուպ՝
խալայրդընը ազատ էտէր . վէ ճիւմլէ վարկեթինի
էհլի Սանասէնին վէ քէնտի ագրապալէրինէ թագ-
սիմ էտիւպ՝ եիւզ պէշ եաջնտէ վէֆաթ էթտիք-
տէ , ճիւմլէ Իսրայէլ ճէմսէթի եհտի կիւն եաս
գութարլէր . Սեզպուրէնին պու միսիլիւ հարէ-
քէթի ճիւմլէյէ աշեքեար օլմաղ իլէ , կէրէք անըն
սաղլըղնտէ , վէ կէրէք անտէն սօնկրա՝ չօգ վազըթ
տիւշման զուհուր էթմէյիւպ րահաթ օլտու Իսրայ-
էլ ճէմսէթի .

ՍԻՒԱԼ 111 .

Եթէր քիմ խո .

Ճ . Բենիամինին ճինսինտէն ֆազելէթլի պիրգըզ
իտի . վէ եէթիմ գալուպ՝ փէտէրինին գարնտաջը
Սուրթէ նամ քիմէմնէնին զիւրի տէսթինտէ թէր
պլյէ օլտուղնտէն , հէր վէճհ իլէ Ալահըն իգա-
աթընտէ խոի . Իսլ . Բ . 7 . Լաքին Պաղտատ փա-
տիշահը Նաբուգոգոնոսոր Երուսաղէմէ կելիւպ՝
(Յէքոնիա փատիշահը վէ ճէմսէթի էսիր էթտիկին
տէ , (նիճէ քի եիւզ պէշ սիւալտէ զիքր օլտու .)
անլէր տախի էսիր կիթմիշ խոիլէր Աճէմ էյալէ-
թինտէ Սուսիս տէնիլէն մէմլէքէթէ .

Սեզքիւր Սուրթէ՝ բուեասընտէ ազիմ կիւ-
ռիւլթիւ վէ գարկալալըգ սէսի իշիտիւպ՝ կեօրիւր
քի , իքի պիւլիւք աթտէր պիրիպիրի իլէ ճէնկ հա-
րէքէթի իւզըն օլուր խոիլէր , անլէրին սէսինտէն ա-
լէմ տախի ճէնկ թէտարիքնտէ օլուրլէր՝ քի սալիհ
միլլէթի թէլէֆ էտէլէր . վէ մէզպուր միլլէթ քէն
տիլէրինէ զուհուր էտէճէք քէմլիկի պիլիւպ՝ Ալ-
լահա նիյաղ էթտիքտէ , կէօյա քիւլիւք փունար-

տան՝ պիր պիւշիւք վէ թէմիզ չայ զուհուր հտիւպ ,
 վէ կիւնէշ տախի տօղուպ , մահճուպէր վէ թէվաւ
 զիւր եիւքսէլիւպ իթիպարլըրի եերէր . Պու միւ
 սիւլիւ բուեա իլէ Ալահ պէյան էթտի Սուրթքէյէ
 Խարայէլ միլէթինին սրգլէթէ տիւշիւպ սօնկրա խեւ
 լաս օլաճաղինի . քի Ալահըն Խարայէլէ էթտիկի իւ
 նայէթ աշիքեար օլուպ՝ ուգուպէթ զուհուր էթ
 տիկի հալտէ , քիմսէ գաթի ումուտ օլմայարագ՝
 թօղրու գալպ իլէ տայիմա նիյազէ մէշղուլ օլա . քի
 ինայէթի պարի խեւաս օլտուն ճիւմլէ սրգլէթտէն .
 Կիճէ քի մասլահաթ իճրա օլտուգտէ , Սուրթքէ
 կեօրտիւկի բուեայը պու ֆիքիւր իւզրէ թապիր էթ
 տի . Ե . Բ . Ժ . 3 .

Օ իրա օ հսնալէրտէ Արտաշէս նամ քիմէսնէ , օ
 քի Աճէմիստան վէ Քիւրտիւստան փատիշահը իւ
 տի , զայէթ զիյատէ գուվլէթ քէսպ էթմէկ իլէ .
 օ տերէճէ չօգ եեր զապթ հտէր , թա՛ քի շինտ
 գօլբրաղինէ տէկին եիւզ իկիրմի էյալէթ քէնտի
 թահգի հիւքմիւնէ տախիլ հտէրէք՝ փայի թախթիւ
 նի տախի նագլ հտէր մէզքիւր Սուսիս տէնիլէն մա
 հալէ . Սէզպուր զայէթ քիւլլիյէթլի մալ վէ խա
 զինէ ճէմ էթմիշ օլմաղ իլէ՝ միւրատ հտէր քի ,
 քէնտի մէճտ ու սալթանաթընը ճիւմլէ թէվապիւ
 լէրինէ պէյան հտէ : () էճիլտէն զիյրի տէսթինտէ
 օլան եերլէրին հիւքիւմտարլէրինի , վէ ճիւմլէ բիւ
 ճաւ քիպարլէրի , անլէր քի քէնտի խըզմէթինտէ իւ
 տիլէր , տավէթ հտիւպ ալթը այ մըգտարի օ միսիւ
 լիւ ազիմ զիյաֆէթ հտէր՝ քի համալի իշտիլմիշ տէ
 կիլ իտի . Պախուսուս քի մէճլիս գուրուլան մա
 հալլի միւճէֆէր՝ ինճի՝ ալթուն կիւմիւշ վէ կեօ
 նակեօն զիգըլմէթ թագըմլէր իլէ տօնատըր . Քէ
 զա Սուսիս էհալիսինի պիւշիւք քիւլլիւք քէնտի
 տավէթ հտիւպ , ալթը կիւն անլէրէ զիյաֆէթ էթ

տիրութեն մատէ, զէվճէսի Մթինէ Սուլթան տա-
խի՝ նիսվան դալիֆէսինէ զէյաֆէթ հտէր, Վէ Եէ-
տինճի կիւն Մրտաշէս մէսրուր օլուպ, զէյատէ իշ-
րէթ Եթմէկ իլէ Մթինէ սուլթանա խապէր հտէր՝
քի մէճլիսէ կէսին. զիրա մէզպուրէ զայէթ հիւ-
սիւնտար օլմաղ իլէ, տախիլի մէճլիս օլանլէրէ անի
կէօստէրմէք իսթէր՝ քի քէնտինէ զէյատէ շէրէֆ օ-
լա. վէ լաքին մէզպուրէ պու միսիլիւ նահէմվար
թէքըլիֆտէն խօշանմայուպ կիթմէզ.

Վագաա՝ Մրտաշէսին պու Էմիի զայէթ Էագը-
շըգսըզ իտի, լաքին ինսան իշրէթ մապէյնինտէ քէն-
տինէ լայիգ օլանը միւ լահագա հտէմէզ օլտուղին
տէն, Մթինէ կէլմէյինճէ կիւճէնիւպ գասալէթ
հտէր.

Սազա՛ր էյլէ ճիսմանի շաղըղին նիհայէթինէ.
զիրա օ միսիլիւ աղիմ՝ մէճտ ու սալթանաթ վէ
փատիշահ տալէթի՝ գասալէթէ թէպտիլ օլտու.
Պունտան գաթինազար, տէֆի մէճլիս օլտուղի հալ-
տէ, Մրտաշէս քէնտի թէվապիլէրինէ իհալէ Է-
տէր շէրիյաթը՝ քի Մթինէ սուլթանըն իգաաթսըզ
ըղինէ պէտէլ իգթիզա հտէնի պէյան հտէլէր. մէզ
պուրլէր ճէվապ հտէրլէր քի՝ Էկէր Մթինէ թէք-
տիր օլմաղ իսէ, սայիր նիսվանլէր անի Էմսալ հտէ-
րէք՝ ճիւմլէսի իգաաթտէն շըգար. () Լ պապտէ
Մրտաշէս՝ Մթինէի սուլթանըգտէն իխրաճ Էթ-
տիրտէն մատէ՝ հէր Էէրէ ֆէրման իրսալ հտէր, քի
նիսվան գայիֆէսի տայիմա քէնտի Էրինին իգաա-
թընտէ գալա. Պատէհու Էհնէ մէզքիւր թէվա-
պիլէրինին Թահրիքի իլէ հիւսիւնտար գըզար ճէմ
հտէր՝ քի անլէրտէն հանկըսընը իսթէր իսէ. քէն-
տինէ զէվճէ հտիւպ՝ Մթինէնին Էէրինէ սուլ-
թան հտէ, Հիքմէթի խիւտա՝ պալատէ զէքր օլան
Էթթեր՝ (օ քի Սուլթէքէնին Էանընտէ իտի) անի

տախի ալուպ կեօթիւրիւրէր . վէ ատեթ օլտուղի մէնվալ իւզրէ մախսուս էէր վէ մամուր Թային էտէւրէք՝ պիր սէնէ մըգտարի Թերպլէէ էտէրէր անլէրի .

Ս է ինայէթի պարի Խսթերին քէմալէթի վէ հիւսնիւ սայիր գըզլէրտէն զայէթ զկատէ օլուպ՝ ճիւմլէսինին ինտինտէ մեօթէպէր վէ մագպուլ սայըլտըղինտէն , Լըտաշէս տախի պէկէնիւպ՝ անի սուլթան էտէր քէնտինէ , Ֆիհազիգա պու խուսուստէ մէզպուր օ տերէճէ խօշանըր , Թա՛ քի ճիւմլէ Թէվապիլէրինի վէ ասքերինի տավէթ էտիւպ՝ եէտի կիւն ազիւմ շազըգ պիրլէ տիւկիւն էթտիքտէն մատէ , Խսթերին սուլթան օլտուղինէ ճիւմլէսի շազ օլտուն տէյու՝ հիւքմ էթտիկի եէրլէրէ ֆերման իրսալ էտէրէք՝ մահվ էտէր ճէմաէթի ազըր Թէքլիֆլէրտէն .

Փէհմ էյլէ . Խսթեր եէթիմ պիր գըզ վէ էսիր իքէն՝ սուլթան օլտու իսէտէ , ֆազլէթինէ էպէտի նօգսանիյէթ կէթիրմէյիւպ՝ քէլ էվիլէլ Թէվալ զիւ գալպ իւզրէ Լըահըն իգաաթընտէ օլուր իտի տայիմա . ֆէգաթ Խսրայէլ միլլէթինտէն վէ Սուրթըքէյէ ագրապա օլտուղինի պէյան էթմէզ . նիճէ քի Սուրթըքէ Թէնպիհ էթմիշ իտի անէ . Սուրթըքէ տախի՝ անըն հալինտէն խապէր ալմագ արզուսի իլէ , էքսերի փատիշահըն սարայընէ կիտիւպ Լընաթէ նամինտէ՝ Խսթերին սատըգանէ վէ մահրէմ Թէվապիսինին եէտի իլէ , պիրիպիրինին խապէրինի ալարագ միւսթերիհ օլուր իտիլէր .

Օ՝ էսնալէրտէ՝ փատիշահ սարայընըն պէքճիլէրտէն՝ իքի ատէմ պիրինին իսմի Ղաբիթա , օ պիրի նին Թարրա , Լըտաշէս իլէ խուսուլմէթլէրի օլուպ՝ պիր Թագրիպ անի էօլտիւրմէկէ իթթիֆագ էտէրլէր . Սուրթըքէ անլէրին էսրարընէ վուգուֆ օլուպ՝ Խսթերին էլի իլէ Լըտաշէսէ պէյան էթտիքտէ ,

Օ տախի Թահգիգը մասլահաթ պիրլէ մէզպուրլէ-
րին լիսանինտէն սապիթ էտէրէք իքիսինտէ սալպ
էտէր : Վիհհադիգա պու պապտէ Սուրթքէնին
սատագաթը աշիքէար օլտու իսէտէ , Թարիխ քիւ-
թիւկիւնէ տախի գայտ էտէր , քի ունուտուլմա-
սըն անըն էյլիկի :

Սէ ջիւնքի Ղրտաշէսին՝ Համան նամինտէ պիր
րիճալը օլուպ , քի անըն զաթը Ղմաղէկ ճինսինտէն
վէ ճիւմլէ րիճալէրինտէն մէջուր իտի , անէ տա-
հա զկատտէ փայէ վէ շէրէֆ վէրիւպ էմր էտէր՝ քի
ճիւմլէ Թէվապիլէրի իզգէթ պիրլէ անէ Թէմէնա
գըլալէր : Սաբաա՝ ճիւմլէսի Թէմէնա գըլտը իսէ-
տէ , Սուրթքէ գըլմաղ , զիրա տայիմա Ղլահա սէճ-
տէ գըլար օլմաղ իլէ , անէ լայիգ օլան իզգէթի՝ ին-
սանէ վէրմէկէ ճայիզ կէօրմէզ : Սաբին Համան
ղայէթ քիպիր վէ քէնտի պէկէնմիշ պիր քիմնէ օլ-
տուղինտէն կիւճէնիւպ անըն սէպէպինէ իսթէր քի՝
Ղրտաշէսին հիւքմիւնտէ հէր նէ գատար Խահու-
տի պուլոււնուր իսէ , ճիւմլէսինի գըրտըրուպ վա-
րիյէթլէրինի դարաֆը միրիտէն զապթ էթտիրէ :
Սէ ջիւնքի Ղրտաշէս էմնիյէթ պիրլէ անէ Թէսլիմ
օլմուշ իտի , Խահուտիլէրին հագգընտէ հէր նէ
մըգտար քէօթիւ սէօյլէտի իսէ , ինսնուպ էմր է-
տէր՝ քի անըն րէյի իւզըէ գըրըլալէր Խահուտիլէր :
Պու խուսուստէ Համան օն պին քէսէ ադճէ վատ
էտիւպ՝ Ղրտաշէս գապուլ էթմէտի իսէտէ , մէզ-
պուրուն մէրամը իւզըն կիւն Թային էտէրէք Փէր
մանլար եազըլուպ՝ հէր մահալին զապիթլէրինէ իր-
սալ օլունուր , քի ճիւմլէ Խահուտիլէրի էր վէ նիս-
վան ճօճուգլէրի իլէ տիւ քէսէ՝ պիր կիւնտէ գըրա-
լէր , վէ մալլէրինի զապթ էտէլէր : Սաբաա զէքր
օլտուղի մէնվալ իւզըն Փէրմանլէր տաղըլուպ մաս-
լահաթ աշիքէար օլտուգտէ , Թային օլան կիւնիւ

պէքէն իտիւն՝ քի էմրի շահանէյի իճրա հտէնէր ,
 Եւզաբ գըլ պուրատէ Եւհուտիւնին ֆիղանը ,
 նէ . մէզպուրէրին Թագսիրաթը օլմայուպ՝ պի զայրի
 հագգըն պու միսիլիւ ուգուպէթի տույունճէ ,
 ճիւմէնսի էսվապլէրինի երութուպ չուլ կիյնիրէր ,
 վէ պաշէրինէ քիւլ սերփերէք զայեթ եաս հտէր
 լէր , Բէզա մէզքիւր ֆիւման՝ Սուսիտէ տախի օ
 գունմաղ իլէ , Սուրթքէ իշիտիւպ էսվապընը երու
 Թար , չուլ կիյնիր , վէ պաշնէ քիւլ սերփիւպ՝ շէ
 հիւրին իշինտէ իւճէ սէս իլէ նիտա հտէր՝ քի նիշիւն
 նահագ եէրէ գըրմագ իսթերսինիզ պէնիմ միլէթիւ
 մի , քի անլէրին ասլա գապահաթը եօգ տըր , Պու
 միսիլիւ եաս գըլըղի վէ ազիմ գասապէթ իլէ վա
 տիշահ սարայընը տիշարընտէ պախուսուս հարէմ
 գափուսու գարաֆընտէ կէզէր իտի՝ քի ֆիղանընը
 իշիտէնէր , օլա քի Եսթերէ խապեր վէրէլէր . զերա
 եաս գըլըղի իլէ սարայա կիրմէք ատէթ տէկիլ իտի .

Ֆիհհագիգա՝ Սուրթքէնին պու տէրէճէ գա
 սապէթէ կիրիֆթար օլտուղինի Եսթեր տույուպ՝
 զայեթ միւքէտտէր օլմաղ իլէ , պալատէ մէզքիւր
 քէնտի հարարը օլան Բնաթէի իրսալ հտէր անէ
 քի մասլահաթը անկլայա , վէ եաս գըլըղինտէ կէլ
 մէսին տէյուլ՝ էսվապ տախի իրսալ էթտի իսէտէ ,
 Սուրթքէ ըիզա օլմաղ , Վէ այնի իլէ Համանըն
 ֆէսատընը պէյան էտիւպ՝ ֆէրմանըն սուրէթինի
 տախի վէրիւր քի Եսթերէ կեօտտէրսին . վէ միլէթիւ
 նին խէլասը իշիւն փատիշահա ըրիճա էթսին , պա
 խուսուս Բլլահա նիյազ էթսին .

Բնաթէ վարուպ Սուրթքէնին ճէվապլէրինի
 նագլ էթտիկինտէ , Եսթեր հէր վէճճ իլէ արզու
 քէշ օլուր քի միլէթինի խէլաս էտէ , Բնագ հալ
 պու քի՝ հըր վէ նիսա , քիմ քի չազըրմազտէն փա
 տիշահըն խալվէթ օտասընէ կիրիւր իսէ , գաթը օլա

տէյուլ րուսում օլմուշ խոի, ֆէգաթ փատիշահ, քէն
տի ալթուն ասասընը, քիմէ ուղատըր իսէ, օ ատեմ
խէլաս օլուր խոի. Վէ Խսթեր օթուզ կիւնտէն պէ-
րի չաղըրմըշ օլմատըղինտէն փատիշահըն եանընէ
կիթմէկէ խէվֆի հտիւպ, քէնտի հալինի Սուրթքէյէ
խապէր հտէր, Սուրթքէ ճէվապ հտէր, քի եալը-
նըզ սէնին խէլասընը տիւշիւնմէ, իլլա քի միլէթիւ
նին խէլասընը տիւշիւն, պէլքի Ալահ սէնի պու-
կիւն իջիւն սուլթան էթտի.

Խսթեր պու ճէվապը իշիտինճէ, թէքրար խա-
պէր հտէր, քի թէնպիհ էթսին ճէմաէթէ, իւջ
կիւն՝ կէճէ կիւնտիւզ օրուճ դութուպ՝ Ալահա
նիյազ էթսինլէր. վէ քէնտի տախի ճարիյէլէրի իլէ
օրուճ դութուպ պատէհու փատիշահըն եանընէ
կիթմէկէ վատ հտէր. Պէլի Սուրթքէնին թէնպի-
հի իւզըէ, Սուսիստէ պուլունան Խահուտիլէր օ-
րուճ դութարագ Ալահա նիյազ էթտիլէր իսէտէ,
քէնտի տախի տուայէ տուրուպ օ անէ տէկին Աւ-
լահըն Խարայէլէ էթտիկի աղիմ ինայէթի, պախու-
սուս անըն ճիւմլէյէ գատըր, ճիւմլէսի անըն հմրի-
նէ միւնթագիր, ճիւմլէսի անէ մալիւմ, վէ քիմնէ
անըն հմրինէ գարշը տուրամազ օլտուղինի պիր պիր
թագրիր հտէրէր, զայէթ տաղի տէրուն պիրլէ նիյ-
ազ հտէր, քի ճէմաէթին թագսիրաթընը ա՛ֆ ե-
տիւպ՝ տիւշմանտէն խէլաս էթմէկ իլէ գասալէթ-
լէրինի շաղըղէ թէպտիլ հտէ, Քէզա Խսթեր հս-
վապընը չըգարուպ չուլ կիյինիր, վէ պաշընէ քիւլ
վէ զիպիլ սերփիւպ օրուճ տուրարագ նիյազ հտէր
Ալահա, քի ինայէթի տիրիղ էթմէյիւպ խէլաս էթ-
սին ճէմաէթի, նիճէ քի մահալնտէ պէյան տըր.

Իւջիւնճիւ կիւն՝ սուլթանըգ էլպիսէլէրինի կիյ-
ինիւպ՝ վէ զիյնէթլէրինի թագընուպ զայէթ կէօս-
տէրիշլէ օլտու. վէ Ալահըն ինայէթինէ ումուտ է-

տիւպ, իբի ճաթիւն ինչ կիթաթ փառիւհան ասորոյ ընէ, ճաթիւնն պիտի անն փէշնի գութաթ խոփ, օ պիտիւն թէտի տայաթ խոփ, Սէ ընէր բու, առմէ մուղաթի շարժանաւն կիթաթ, փառիւհան ետնին վարդիւնտէ, անն Տէյաթիւնտէն խէթիմ էթմէն ինչ, պէնիլն օղուպ ճաթիւնն խէթիւն տաղու մէրիւնն, զիսա տաթաւաթ Տան գաղաղ, փառիւհան անի կեդիւննէ թաշիլտէ կէրէր խթէ, տի խէտէ, անտէ լլաւ անն գաղաղի լէրիւննէ ինչ, տէրէալ թիւրեւտէն խիւպ գութաթ անի թի տիւպէնն, Սէ իման պիտի թէտէա տէրէր տէր թի, նէ օղու տան լլաթեր, պէն տէնն պի, բառէրիւն, տէրէտթ օլ, էպէշիւն, զիսա խիւ միւնն էմի պի տի, վէ պիթու տայա զոնուտէ գոյաթ պուտ էտէր անի, Ոլ գաղաթ լլաթեր ճիւ, զի տայաթ տէնի լլաւն մէրիւնն կիթի կեդիւպ խէթիմ էթմէն տէրիւտէ, Թէրաթ տիւշեր, Սէ փառիւհան էնէն իման էտիւպ տէր թի, տայնն նէ թի տիւշեր խէն, Թա թի փառիւհան ըրիւնն ըրիւնն գառաթ մէրիւն տան, Ս պաղաթ փառիւհան թէնապիւնն ինչոն կիթիւպ խէթիմ էթմէն տայնն տէ, տէրիւնտէ, ճիւպալ էտէր թի պու կիւն պանա պիւպէր կիւն տիւր, ճիւպալ էտէր թի շանն ի լէ տէրապիւր տալիթիւնն Թէրիւնն էտէրիւն, փառիւհան անտէ շաննա շարժաթ պիտէրէր տալիթիւն, վէ կիթիւպ խիւպ մէշիւն խիւն խիւն, վա, տիւրէ տէր թի միւրաւն նէ խէն տիւն, լլաթեր Թէրաթ կիւպ պիտէ տիւնն թի կիթիւն կիւն տա, ինչ շանն ինչ տէրապիւր էնէն Թէրիւնն էտէ.

Պիշիմ էյն պալաւտէ մէրիւնն շաննա թիւ

1 լլա թայիյյ Լաւաւն ըրի խէտալիւն ի կիւպ իման, լլաթ, ինչ, 11:

Թիւլիւնն, օ թի զաթեր թիւր խոփ, պու պապ, տէ տալա զիսաթ թիպիւննէալ լլաթիւնն տալի, Թիւնն լլաթալ տալաթ Մուրթիւնն կեդիւննէ, զայնիմ էթմէննէր, վէ կիթիւնն վարդիւնտէ, թէտի տէրիւննէր ինչ կիթիւնն շարժաթ եալա էտէր տալիթիւնն կիթիւնն, պալաւաւն էրիւնն կիւն էնէն տալիթիւնն օղուպ փառիւհան ինչ պէտէն զայ, թի թիւնն տալիթիւնն էթմէնն լլաթեր տէր, թէն տիւնն մէտէ էտէրէր տալի լլաթիւնն վալա զալա թի պիտէն էթմէն խէտէ, տէր թի պանա մաղալ տէնիւնն տիւր պու լլաթիւնն գառաթ թի Մաթիւնն փառիւհանն ասորիւնտէ կեդիւննէ, Մէրալիւնն անի տալա զիսաթ Թաշիւնն էտիւպ, ճիւպալ է տէրէր թի էթմէնն էթիւնն պիտէնն պիտէնն տէրապիւնն, ասաթ փառիւհան տայնն թի Մաթիւնն, թէն տայննն օ ալաւաւն, վէ տէն կիթ տալիթիւնն շալ օլ, Մալաւն պու Թիթիւնն շաննա խիւ կիւն մէն ինչ ալաւալ ճաթիւնն էտէրէր.

Լլաթիւնն էյն լլաւնն տալիթիւնն, շանն թի պի զալի ճաթիւնն էթմէնն կիւն Մուրթիւնն տալա էթմէննն տալապիւնտէ օղու, լլաթի ճաթ, լլաթիւնն տիւր խիւն Մաթիւնն խէտալ օղուպ թէտի տալա զալա, Ս իրա ճիւպիւնն լլաւն օ կիւն փառիւհանն ուղաւաւ գաղալ, վէ կիթիւնն տէրիւնն ինչ, Թա թիւ թիւլիւննն օղուտաթ թիւթիւննէր թի տիւննէն, խիւնն լլաթիւնն պալի թիւթիւնն օ մալաթ օ գալա թի անտէ տալիւնն խոփ Մաթիւննն տալա, գաթիւնն օղուպ փառիւհանն էթմէննէն գառա էտէննէր խոփիւննն լլաթիւնն, կիւնն թի պալա, տէ զալա զալա, Ոլ գաղաթ փառիւհան տէր թի, Մաթիւնն պու կիւնն թի էթմէնն, պիւնն էթմէնն էթմէնն տէ, անտէ պալաւաւն Թէրապիւնն տէր լլաթ թի, տէնն ասաթաթիւնն տան զալալ զալա, լլա

Թիւ լիւկիսնի . օ . քի զաթը . քիպիր իտի , պու պապ
տէ տաճա զիյատէ . քիպիրէնիւպ Լիւթերին տալէ
Թինտէն չըգուպ՝ սարայտէ Սուրթքէյի կէօրիւնճէ ,
ղայէթ հօմքէլէնի . վէ էվինէ վարտըղինտէ , քէնտի
սէվկիւլիւլէրինի վէ է՛՛լինի չաղըրուպ նագլ էտէր
տալէթէ կիթտիկիսնի . պախուսուս՝ էրթէսի կիւն
էէնէ տալէթլի օլուպ՝ փատիչա՛հ իլէ պէնտէն զայ
րի . քիմնէյի տալէթ էթմէտի Լիւթէր տէյու , քէն
տինի մէտ՛հ էտէրէք՝ ազիմ՝ շէրէֆէ վասըլ օլտուղի
նի պէյան էթտի իսէտէ , տէր . քի՛ պանա մագպուլ
տէկիլ տիր պու շէրէֆ . նէ գատար . քի Սուրթքէյի
փատիչա՛հն սարայընտէ կէօրիւրիւմ . Մէգպուրէր
անի տաճա զիյատէ Թաճրիք էտիւպ , ճէվապ է
տէրլէր . քի՛ էմր էթ էլի արչն պօյինտէ պիր աղաճ
տիքիլսին , սապա՛հ փատիչա՛հա սէօյլէ՝ . քի Սուրթ
քէն ասըլսըն օ՝ աղաճտան . վէ սէն կիթ տալէթէ
չաղ օլ . Սաբաս՝ պու Թէրթիպ Նամանա խօշ կէլ
մէկ իլէ՝ աղաճը հազըր էտէրլէր .

Նազար էյլէ Ալաճըն առալէթինէ . Նաման քի
պի զայրի հագգըն էրթէսի կիւն Սուրթքէյի սալպ
էթտիրմէք արղուսինտէ օլտու , լաքին հագ շէրիւ
աթը իւզըն Սուրթքէ խէլաս օլուպ՝ քէնտի սալպ
օլտու . Օլրա հիքմէթուլա՛հ՝ օ՝ կէճէ փատիչաճըն
ուլգուսու գաչաղ . վէ էյլէնմէք սէպէպի իլէ , Թա
րիս քիւթիւկիւնիւ օգուտուր քէաթիպինէ՝ . քի
տիյնէսին . ինայէթի պարի . քէաթիպ օ՝ մաճալի օ
գուր՝ . քի անտէ էաղըլմըլ իտի Սուրթքէնին սատա
գաթքէտար օլուպ՝ փատիչաճըն էօլիւմիւնէ գաստ
էտէնլէրին խապէրինի վէրտիկի , նիճէ քի պալա
տէ զիքր օլտու . () Լ պապտէ փատիչաճ տէր . քի՛ ,
Սուրթքէ պու էյլիկի . քի էթտի , պիզ նէ՞ էյլիք
էթտիք անէ . անտէ պուլուսան Թէվապիլիլէրի տէր
լէր . քի՛ անըն սատագաթը սանա զաճիլ օլտու , լա

քին պիր քերեմ էթմէտին . Ֆիլհադիգա՝ Սուրթ քէնին սատագաթքեար օլտուղինէ պէտէլ Լըտաւ շէս անէ շէրէֆ վէ փայէ վէրմէք միւրատ էթտի իսէտէ , քէնտի մէշլէրէթինէ տախիլ թէվապիլէ րինէ տախի սիւալ էթմէք իսթէր , քի մինասիպի նէ իսէ՝ անի էտէ . Սէ սապահ օլտուգտէ՝ Համան տախի էրքէն կէլիշ իտի քի Սուրթքէյի սալպ էթմէկէ րու խսէթ ալա . Լընն կէլտիկինի փատիշահ տուլունճէ , իջէրի չաղըրուպ տէր քի , նէ էտէյիմ օ՝ առէմէ , քի անի պէն միւշէրրէֆ էթմէք իսթէրիմ . Համան ջիւնքի զայէթ քիպիր վէ ճիւմէն թէվապիլէրտէն իթիպարլը իտի , զանն էտէր քի քէնտի հագգընտէ տիր պու ճէվապ , օ՝ էճիլտէն տէր քի , փատիշահ քիմէ շէրէֆ վէրէճէք իսէ , կիտիր սինլէր անէ փատիշահըն լիպասլէրինի . պինտիրսինլէր անըն աթընէ . պիր պիւլիւք րիճալ անըն էօնիւն տէն կիտիւպ՝ կէզտիրսինլէր անի շէհրին իջնտէ . վէ թէլալ չաղըրսըն՝ քի փատիշահ քէնտի սէվտիկ կինի պէօյլէ միւշէրրէֆ էտէր . Փատիշահ պու ճէվապը իշիտինճէ , տէր քի՝ էյի սեօյլէտին . կիթ տէտիկ կին կիպի էյլէ պէնիմ սատըգըմ Խահուտի Սուրթքէյի . վէ նէ քի սեօյլէտին իսէ՝ պի գուսուր թէք միլ էթ .

Ֆէհմ էյլէ պուրատէ Համանըն սէֆիլ հալի նի , օ՝ քի Սուրթքէնին էօլիւմիւնէ գաստ էտէր իտի , մէճպուր օլտու անըն էօնիւնտէն սէյիս կիպի էայան էիւրիւմէկէ . զերա ճէվապընը կէրի ալմալ զա գատըր օլամատըղինտէն , զարուրի էօնիւնէ տիւշիւպ՝ ազիմ շէրէֆ իլէ մէմէքէթին իջնտէ կէզտիրտիլքտէն սօնկրա , փատիշահըն սարայընէ կէթիլիւպ ինտիրտիկինտէ , զպէթ զիյատէ գասալէթ պիրլէ էվինէ կիտիւպ՝ էհլինէ վէ սէվիլիւլիւլէրինէ նագլ էտէր , Սէ անլէր քի Սուրթքէյի սալպ էթ

տիր տէյու՝ մոռագատտեմ՝ անի Թահրիք Էթմիշ խտի
 լէր, պու տեֆա տերլէր .քի՝ չիւնքի Սուրթքէ պու
 միսիլիւ փայէյէ վասուլ օլտու, իդաաթ Էթ անէ,
 զերա Լւլահ անըն իլէ տիր, Սեզպուրլէր տահա
 պու սեօհպէթ իւզրէ իքէն՝ փատիշահ գարաֆընտէն
 իքի ատեմ կէլիւպ՝ Համանը չաղըրըր .քի Էէնէ Լս
 Թերին տավէթինէ կիտէլէր, Վագաա Սուրթքէ
 նին շէրէֆինէ՝ Համանըն գալպի հեր նէ մըգտար
 միւնքէսիյր օլտու իսէտէ, փատիշահ իլէ Թէքրար
 Լսթերին տավէթինէ կիտէճէք օլտուղինտէն, Թէ
 սէլա .քէսպ էտէրէք՝ վարուպ մէճլիստէ Էէյիւպ իւ
 չիւպ շաղ օլտուգլէրինտէ, փատիշահ տեֆաթէն
 Լսթերէ տէր .քի, հեր նէ .քի տիլէր իսէն սեօյլէ,
 (Օ)լ պապտէ Լսթեր տաղի տերուն պիրլէ ճէվապ
 էտէր .քի, Էկեր ինայէթին օլուր իսէ, խէլաս Էթ
 պէնի վէ միլլէթիմի, Պէլ՝ օ՝ անէ տէկին .քէնտինին
 Լահուտի ճինսինտէն օլտուղինի պէյան Էթմիշ տէ
 կիլ խտի, Լաքին պու տեֆա հասէպիլ իգթիպա իգ
 բար էտէր, Օիրա Լահուտիլէրին իւզէրինէ .քի
 էօլիւմ սիճիլի սապիթ օլմուշ խտի, .քէնտի տախի
 անլերտէն օլմաղ իլէ, էօլիւմէ պօրճու օլտուղինի
 տույ Էթմէք իսթէտի .քի .քէնտի սէպէպի իլէ միւ
 լէթի տախի խէլաս օլա, Փատիշահ անըն ճէվապ
 լէրինէ Թաաճիւպ էտիւպ .քիմ տիր պու միսիլիւ իւ
 շէ ճէսարէթ էտէն տէյինճէ, Լսթեր Համանըն
 Էիւզիւնէ գարըր տէր .քի, իշտէ պու տիւշման վէ
 պու .քէօթիւ Համան տըր անի էտէն, Փատիշահ անի
 տէ շէհրէսինի տէկիլիւպ՝ զայէթ Էօրֆիլ սուրէթ
 իլէ Համանա պագուպ՝ մէճլիստէն գալգտը իսէ
 տէ, անտէ պիր չիլէք պահճէսի օլմաղ իլէ հրսըն
 տէն կիրիր պահճէյէ, Սէֆիլ Համան խէվֆինտէն
 նաղի Լսթերին խաքի փայինէ տիլիւպ ըիճա էտէր
 իքէն, փատիշահ անի Լսթերին գարիպինտէ կեօ

րիւնճէ, օ գատար օլտուն . քի զէվճէմէ տախի ճէպը
 էթմէք իսթէրսին տէյուլ . թէքրար թահվիրէ կէլիւպ
 հօվքէ իլէ չաղըրուղինտէ, մէզպուր . քէնտինի շա
 շըրուպ՝ այագ իւսթիւ տուրաճագ . հալի գալմնյա
 րագ . եիւզ իւսթիւ եհրէ տիւշէր . Սէ անտէ փա
 տիչահըն թէվապիլէրինին պիրիսի տէր . քի, Համան
 էլլի արշըն պօյնտէ պիր աղաճ տիքտի էվինտէ, քի
 Սուրթքէյի սալպ էտէ . Փատիչահ պու ճէվապը
 իշիթտիքտէ, Համան սալպ օլտուն տէյուլ էմր էթ
 մէկ իլէ, անիտէ մէզպուրու սալպ էտէրլէր օ ա
 զաճտէն, անի . քի Սուրթքէ իշիւն հաղըր էթմիշ
 իտի, Իշտէ պէօյլէ տիր հասէտ ատէմլէրին հալի .
 նիճէ . քի տէնիլլըր .

Ալթուն հէլ իլէ եաղըն պունու եաղան,
 քէնտի տիւշէր էլ իշիւն գույու գաղան 1:

Վիպիր վէ դատար Համան հէլաք օլտուգ
 տէ, փատիչահըն հօվքէսի թէսքին օլուպ՝ անըն ճիւմ
 լէ վարիյէթինի ինամ էտէր Էսթերէ . պախուսուա
 քի՝ Սուրթքէ անըն ագրապասը օլտուղին տույ
 մաղ իլէ . քէնտի միւհիւրիւնիւ վէրիր Սուրթքէյի՝
 անի . քի մուգատտէմ Համանա վէրմիշ իտի, Էս
 թեր տախի՝ Սուրթքէյի մամուր նասպ էտէր Համա
 նըն մալինին իւզէրինէ վէ . քէնտի էվինին իտարէսինէ .

Պատէհու Էահուտիլէրին խէլասը իշիւն Էսթեր
 թէքրար րիճա էթտիկինտէ, փատիչահ էմր էտէր
 . քի Էսթեր վէ Սուրթքէ նիճէ րէյ էտէրլէր իսէ՝
 եաղըլսըն ֆէրմանլէր, Իմտի անլէրին մաթուպի իւզ
 րէ եաղըլուպ՝ հէր մահալին զապըթանընէ իրսալ օ
 լունուր, քի մուգատտէմ Էահուտիլէրին թէքտի

1 Ղոբն շըր Ժորէայ և պէղէայ, Դի նոյն անկշի Դ
 իորիորաս, շըր և Գործէայ . Սաղմ . Է . 1 :

ընթացի իջևն կիտեն հմիր պաթտալ օլուպ , պուռն տան պեօլէ քիմնէ անլերէ վէ անլերին այնընէ մա նի օլմայէ . վէ հէր վէճհ իլէ սերպէսթ օլուպ՝ անլ ւերին տիւշմանլերի լապիթ հէլաք օլալեր . նիճէ . քի Համան՝ փատիշահէ խլյանէթ վէ Լահուտիլերէ տիւշման օլմադ իլէ , հէլաք օլուպ՝ Սուրթքենին վէ Լսթեր սուլթանն սատագաթը զահիր օլտու . Պու հմր Սուսիտէ տախի օգունուպ՝ ֆերման միւշիւ պինճէ Լահուտիլեր գըրարլեր քենտի տիւշմանլէ րինի , վէ Համանն հվլատլերինի .

Եազար էլլէ . Լահուտիլեր մուգատտէմ հէր նէ գատար գասալէթ էթտիլեր իսէ , պու տէֆա հօլիւմտէն խէլաս օլմալերի իջևն տահա զիյատէ չաղ ու մէսրուր օլուպ՝ Ալահըն քենտիլերինէ էթ տիկի ինայէթ ունուտուլմասըն տէյու . խէլաս օլ տուգլերի կիւնտէ հէր սենէ պայրամ հտերլեր . Ֆիհհագիգա՝ պու սուրէթ իլէ Սուրթքենին բու եասը իճրա օլտու . զիրա պալատէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզրէ , իքի աթտէր՝ Համանը վէ Սուրթ քէյի պէյան հտէր . քիւշիւք փունար՝ Լսթերի . զի րա մէղպուրէ հսիր իքէն , փատիշահա սուլթան օլ մադ իլէ , պիւլիւք չայ կիպի ազիմ գուվլէթ քէսպ հտիւպ՝ անըն վասիթհսի իլէ Լահուտիլեր ալթ էթ տիլեր քենտի տիւշմանլերինի .

Լ՛յիմտի՝ պու անէ տէկին զիքր օլանլերտէն պէյան տըր քի՝ Լսթեր՝ Սուրթքէ վէ Ճիւմէ Լահուտիլեր Թամ իթիգաթ իւզրէ Ալահըն ինայէթինէ ումուտ հտիւպ՝ եաս վէ օրուճ գութարագ չուլ կիլինմէլէ րի , վէ տաղի տէրուն պիլլէ կեօղ եաշը տէօքիւպ նիյադ էթմէլերի իլէ հօլիւմտէն խէլաս օլտուգաէն մատէ , ազիմ շէրէֆ տախի քէսպ էթտիլեր .

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

ՏԵՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ՏԵՀՐԻՆ

ՄԻՒԱԼ

ԵՒԻՉ

1. Տեօրախնձիւ տեհր՝ նի՞ճէ ֆերդ օլուր իւլիւնձիւտէն . 1 :
2. Նի՞ճէ վերիկտի նօմօս 2 :
3. Նի՞շխն մեղքիւր գուրպանն զաննը սերմտի մօլմէս
սեղանն էօնիւնէ վէ ճէմաեթին իւղերինէ . . 9 :
4. Պալատէ զերբ օլտուղի մէնվալ՝ մօլմէս վէ ահարօն տաղ
տէն ինտկրտէն սօնկրա՝ թէքրար անէ չըգան օլտու մը 10 :
5. Մօլմէս գրդգ կիւն տաղտէ իքէն , ճէմաեթ օրտուտէ
իգաաթ իւղքէ գալտը մը 13 :
6. Փուլթա սէճտէ գրանդէրի թէքրար եթաթ մի մօլմէս . 18 :
7. Մօլմէսին ընձաւը զապուլ ընձաւը մը , քի ալլա՜ իս
րայէլ իլէ կիթմէք իաթեմէյիւս՝ մէրայթ իլէ անդէ
րի իրաւ էթմէք միւրաս էյլէտի 21 :
8. Մօլմէս՝ իրինձի տեֆա գրդգ կիւն գրդգ կէճէ տաղտէ
քի գալտը , ճէմաեթ նէ հալ իւղքէ տուրուր իտի
օրտուտէ 29 :
9. Տապանակ ուխտի նէ իտի 30 :
10. Նէ ընտիմտէ իտի խորան վիպութեան տէնիլէն շաւրք . 32 :
11. Գա՛ն սեղան վար իտի մեղքիւր շաւրքտէ 34 :
12. Հանկը ճինտտէն իտի դէտապիլէր 36 :
13. Նէ գաւար վազքթ գալտը իսրայէլին օրտուտու սինա
տաղէնտէ 38 :
14. Իսրայէլին օրտուտու նէ թէրթիւլ իւղքէ կեօշէր իտի . 43 :
15. Իսրայէլ միլլէթի ալլա՜նն ինայէթինի թանրաւս՝ մէմ
նուն օլտու մը 46 :
16. Գերեղման ցանկութեան տէնիլէն եէրտէն նէրէյէ կեօշ
եթաթ իսրայէլին օրտուտու 53 :
17. Պատէհու նէրէյէ կեօշտիւ իսրայէլին օրտուտու . 57 :
18. Չեօտէ տահա նէ դուհուրաթ օլտու իսրայէլ միլլէ
թինին պէննտէ 65 :
19. Պալատէ մեղքիւր դաղէպին իւղերինէ ճէմաեթ թեօպէ
տէյիւս՝ իգաաթ իւղքէ օլտու մը 70 :
20. Պատէհու իսրայէլին օրտուտու նէրէյէ կեօշ եթաթ . . 73 :

21. Պատեհու ներսեան զօնագ էթաթ խորայել 76 :
22. Պարտե մեղքիւր դարեւորեն սօնկրա՝ ճեմաթ եէնե
էմեմ մաղայիր հարեթեթէ մէղ էթաթ մի 79 :
23. Ալլահ ներսեան բարաամա բուխաթ մէրաթի քի բարա-
կըն եանրեն կիտե 86 :
24. Խորայելին մարբաւն շղղուպ՝ պարտե մեղքիւր տառ-
տիմ տեղեղեն մահաթէ կէլինճէ՝ դաշ սէնե օլմաշ խաթ . 88 :
25. Չիւնքի մափսա նարաւ տաղընե շղղուպ՝ անտե վէֆաթ
էտեճէք խաթ յքենտինե տայիր պիր վասնէթէ էթաթ մի 93 :
26. Նիշխան պէլան օլմատը մափսաին գապրի 99 :
27. Յետա նե թերթիպ իլէ կէշիրաթ ճեմաթի յորդանան
նեհրմաւն 100 :
28. Յորդանան նեհրմաւն խորայելին միւճիւղաթ իլէ կէշ-
տիկինի՝ երիքովն փաթիւաշը պիլիւպ՝ իգաթ էթ-
աթ մի յետաշա 103 :
29. Յետա քի՝ երիքովա վէ գայնի խորայել էթաթ ի ան-
լէրէ գարիպ օլմա մեմէթէթլէրին փաթիւաշլէրի
իգաթ իւղը օլտուլէր մի 109 :
30. Նիճէ թաղաթ օլտու աւետեայ դօրադը խորայել . 113 :
31. Յետա էօլաթաւն սօնկրա՝ ճիւմէ խորայել ճեմաթի
տայինա աղաշըն իգաթլէնաե դաղաթ մը 116 :
32. Խորայել իգաթաթաւն շղղընճէ՝ պլահ տերաղ թէք-
տիր էթաթ մի անգլէրի 119 :
33. Մեղքիւր դուհուրաթլէն իւղէրինե՝ խորայել ճեմաթի
իլաշի նեֆա օլտու մը 128 :
34. Դերօթա էօլաթաւն սօնկրա՝ նիճէ օլտու խորայել-
լին հալի 131 :
35. Գեղեօն էօլաթաւն սօնկրա՝ խորայել եէնե փու-
թա թաթիւաթ մը 143 :
36. Պատեհու քիմ օլտու հալիմ խորայել ճեմաթլինե . 148 :
37. Պարտե մեղքիւր հալիմէրաւն սօնկրա՝ նիճէ օլտու
խորայելին հալի 153 :
38. Նիճէ ինթիգամ աղըր սամիսան փաթիլէրեթլէրաւն . 158 :
39. Սամաւէլ փէշղանգլէր հանկը ճիւնաւն՝ վէ քիմին օղ-
լու խաթ 166 :
40. Տապանաղին սեպեպինե նե դաղ դաղեպ իլէ թէք-
տիր օլտուլէր փաթիլէրեթլէր 173 :
41. Հեղե էօլաթաւն սօնկրա՝ քիմ օլտու խորայել հալիմ . 181 :

42. Սաւուղ՝ խաղալէին հանկը ճինսինսէն՝ քիմին օղտու վէ
նէ հիշեթատ տուէմ խախ 186 :
43. Սամուէլին իթապընէ գարշը զայրի ոլիր ճէվապ էթ
տի մի սաւուղ 194 :
44. Պատեհու սաւուղուն հալի նիճէ օղտու 202 :
45. Մէղքիւր ֆէթեւհաթ քի դաւիթին եէտի իլէ իճլա
օղտու , սաւուղ անէ իղլէթ էթտի մի 211 :
46. Սաւուղ՝ քի դաւիթի քէնսինէ տամուտ էթտի , սաւ
տեհու եէնէ տիւշանկըզ էթտի մի անէ 215 :
47. Դաւիթ յոթնամասն տարրարգտէ նէրէյէ կիթտի . 222 :
48. Դաւիթին նէրէտէ օղտուղինի սաւուղ տույուպ անըն
փէշնէ տիւշտի մի 226 :
49. Սաւուղ թէքրար տիւշանկըզ էթտի մի դաւիթ . . 235 :
50. Պալատէ զէքր օղտուղի մէնվալ իւղրէ սաւուղ քի
թէօպէ տէտի , պատեհու դաւիթ եէնէ անըն
գօփարաղնտէ սալին օղտու մի 238 :
51. Դաւիթ՝ քի սիկիլատէ աղիմ շէրէֆ քէսպ էտիւպ շաղ
օղտու , սաւուղ ո՛ վաղթի նէ հալտէ խախ 243 :
52. Սաւուղուն է օլտիւկինի դաւիթ իշխոննէ՝ խօշտանապ
շաղ օղտու մի 249 :
53. Դաւիթ վէ յերուսթէ , օղտու գալարբուպ տիլտիլի
իլէ ճէնկ էթտիլէր մի 258 :
54. Յերուսթէ գալ սէնէ փատիշաղըզ էթտի 261 :
55. Տաղանակ նէ դատար վաղթի գալար դաւիթին էլինտէ 268 :
56. Դաւիթ միւտաթիթի փատիշաղըղնտէ՝ քէտէր կէօրիւպ
դատալէթ իւղրէ օղտու մի 275 :
57. Դաւիթին սերտըրէրի յովար՝ քի ամանլուրին իւղէ
րինէ կիթմիշ խախ , նէ դատար վաղթի գալար անտէ 282 :
58. Պալատէ զէքր օղտուղի մէնվալ իւղրէ՝ արխաղամ քի գէ
տուր ֆիրար էթտի , նէ դատար վաղթի գալար անտէ 289 :
59. Արխաղամ թաղտիլաթընէ մաղֆիրէթ պուլուպ էրու
տաղէմտէ սերպէստ կէղտիկինտէ , իդատթ իւղրէ
գալար՝ մի 291 :
60. Արխաղամ էրուտաղէմէ կէղտիկինտէ՝ էհալի անէ մու
ղայիր հարէթէթ էթտի մի 298 :
61. Արխաղամ դաւիթին իւղէրինէ ճէնկէ կիթտի մի . . 304 :
62. Արխաղամուն է օլտիւկինի դաւիթ իշխոննէ՝ նէ հալէ
կիլիֆիթար օղտու 307 :

63. Աբխազում էօրտիրտէ, դաւիթ տէրհալ երուսաղէմէ
կէրիւայ թախթընտէ շթուրտն մը 309 :
64. Պալտատ մէդքիւր սարեւէ, օքի դաւիթէ իգտաթ էթ
մէրիւայ իւրայելի թահրիք էթտի, սննկրա նիճէ
օլտու 313 :
65. Տահա նէ դուհուրաթ օլտու դաւիթին վաղթինտէ . 315 :
66. Պատէհու դաւիթին վաղթինտէ տիւշանն թէքրար իւ
րայելէ դարշը հարէքէթ էթտի մի 319 :
67. Սողամն փառիշահ օլտու իտէ՝ դաւիթ սնղ մը իտի . 324 :
68. Դաւիթին վէֆաթինտէն սննկրա, սողամն նիճէ օլտու 331 :
69. Ճիւմէ իւրայել ճէմաէթի՝ սողամնտն իգտաթընտէ
դալար՝ մը 334 :
70. Սողամն նէ վազթի պաշար տաճարը ետիմաղէ . . 338 :
71. Գաւ սէնէ դարֆընտէ թէքթիլ օլտու տաճարն ետիւրը 343 :
72. Սողամն տայիմա ալահըն իգտաթընտէ դալար՝ մը . . 347 :
73. Սողամն էօրտիրտէն սննկրա՝ քիմ փառիշահ օլտու
երուսաղէմտէ 351 :
74. Մէդքիւր յերօբոթամ պատէհու թեօպէյէ կէլտի մի . 357 :
75. Խորայել փառիշահը յերօբոթամ՝ քի ալահըն իգտա-
թընտէն չըդար, յուդա փառիշահը ռօբոթամ՝
տայիմա իգտաթ իւղըն դալար՝ մը 362 :
76. Ուղտիմանտն սննկրա՝ քիմ օլտու երուսաղէմտէ յու-
դա փառիշահը 365 :
77. Աբխաստէն սննկրա՝ քիմ օլտու երուսաղէմտէ յուդա
փառիշահը 367 :
78. Յուդա փառիշահը վէ անըն ճէմաէթի՝ քի օթիւ ֆէղէ
մէղ էթմէրիւայ սիլ քէտէր դալարէր իտէ, իւրայել
փառիշահը վէ անըն ճէմաէթի նիճէ օլտու . . 368 :
79. Ասա էօրտիրտէն սննկրա՝ քիմ օլտու երուսաղէմտէ
յուդա փառիշահը 373 :
80. Մէդքիւր ամբի քի էօլտիւ՝ անըն եէրլմէ քիմ փառի-
շահ օլտու իւրայելէ 376 :
81. Աբասը՝ եղիանըն ճէփաղէրինէ կիւճէ՝ նմէտի մի . . 381 :
82. Եղիանըն տուսար իլէ եաղմուրուն կէլտիկի աշէքերար
օլտուգտէ՝ աբասը անէ իգտաթ սիլղէ իլղէթ
էթտի մի 385 :
83. Պալտատ զէքր օլտուղի մէնլու իւղըն եաղմուր կէլտի
կինտէ, աբասը իւրահի նէֆա օլտու մը . . . 389 :

84. Աբաար՝ քննարկելու զԼեւոնի միջոց զԵրան զաղեպի իշխել
տիրանէ՝ ինչօպէ տեսնի մի 396 :
85. Սէբակն իւշ տեսարան զիբր Երան տեսնանի փառախաշը
աղեպին օղբու : անի քի աբաար էօլտիւրանէտէ :
փառախաշը ինչու էթալի մի 399 :
86. Աբաար էօլտիւր անիւն ապրէրի Ֆիլար էալինձէ յուգա
փառախաշը մէզքիւր յատափատ սելամէթ իւղե
երուսաղէմէ կելալի մի 405 :
87. Պալատէ մէզքիւր աբաար էօլտիւրանէ : քիմ օլտու
խորայել փառախաշը 406 :
88. Պատէհու էղիա նիձէ օլտու 408 :
89. Պալատէ մէզքիւր խորայել փառախաշը քաղիա քի էօլ
տիւ : պատէհու քիմ փառախաշ օլտու խորայելէ . . . 412 :
90. Յուգա փառախաշը յատափատ քի էլալի : պատէհու
քիմ փառախաշ օլտու երուսաղէմանէ 416 :
91. Եղիա փէյզամպէրին եէտի իլէ տահա նի՝ միւճիւղամ
օլտու 419 :
92. Պատէհու տեսնանի փառախաշը աղեպին օղբու : ինչքաբ
խորայել փառախաշը յալլամա տիւշմաղղ էթալի մի 450 :
93. Խորայել փառախաշը յալլամա պալատէ մէզքիւր միւ
ճիւղամ իլէ տիւշմանտէն փէ գըթլիգանն խելա
օլտուգան : ալլահա իգտամէ էթալի մի 453 :
94. Պալատէ մէզքիւր յուգա փառախաշը քաղիա քի էօլ
տիւ : պատէհու քիմ փառախաշ օլտու երուսաղէմանէ 445 :
95. Պալատէ մէզքիւր խորայել փառախաշը յեւ քի էօլ
տիւ : պատէհու քիմ փառախաշ օլտու խորայելէ . . . 448 :
96. Պալատէ մէզքիւր յուգա փառախաշը յալլամա քի էօլ
տիւ : պատէհու քիմ օլտու յուգա փառախաշը ե
րուսաղէմանէ 451 :
97. Պալատէ մէզքիւր խորայել փառախաշը յալլամա քի էօլ
տիւ : պատէհու քիմ փառախաշ օլտու խորայելէ . . . 455 :
98. Պալատէ մէզքիւր խորայել փառախաշը իքնիճի յեւրու
փամ քի էօլտիւր : պատէհու քիմ փառախաշ օլտու
խորայելէ 458 :
99. Պալատէ մէզքիւր յուգա փառախաշը աղիա քի էօլտիւ :
պատէհու քիմ փառախաշ օլտու երուսաղէմանէ . 459 :
100. Պալատէ մէզքիւր խորայել փառախաշը տիւնէ պատէ
հու նիձէ օլտու 464 :

101. Պաղատե մէղքիւր յուզա փատիշաւնէր աքաղ քի էօլ-
տիւ, պատեհու քիմ փատիշաւն օլտու, երուսա-
ղէմեւ 467 :
102. Պաղատե մէղքիւր տենեքեքիմ, քի էզեկիտաւն քիւլ-
լիսիթլի մէղքաղ տլտը, անե գանատիմ էտիւպ
կէրի տենտիւ մի 470 :
103. Եզեկիա քի էօլտիւ, պատեհու քիմ փատիշաւն օլտու,
երուսաղէմեւ 477 :
104. Պաղատե մէղքիւր ամնն քի էօլտիւ, պատեհու քիմ
փատիշաւն օլտու, երուսաղէմեւ 480 :
105. Պաղատե մէղքիւր յօտիա քի էօլտիւ, պատեհու քիմ
փատիշաւն օլտու, երուսաղէմեւ 483 :
106. Մէղքիւր սեղեկիա՝ գաւ սենե փատիշաւնդ էթտի . 483 :
107. Երուսաղէմ՝ վէ տաճար խաբասղ օլուճէ՝ տապանտի
ուխտի նէ օլտու 491 :
108. Հաւթ քիմ խտի 493 :
109. Տօրիթ քիմ խտի 498 :
110. Յաղիթ քիմ խտի 507 :
111. Եթիթէր քիմ խտի 521 :

